

MAKÜ

BURDUR MEHMET AKIF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

6 International Health Sciences and Life CONGRESS

Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi

ABSTRACT BOOK

02 - 05 March 2023

ihslc.mehmetakif.edu.tr

[@ihslc2023](https://twitter.com/ihslc2023)

ABSTRACT BOOK

EDITED BY

ASSOC. PROF. DR. MÜMİN POLAT

ASSOC. PROF. DR. SONER DÖNMEZ

IHSLC

2023

2023
BURDUR

6th INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE AND LIFE CONGRESS (IHSLC 2023)**02-05 March 2023 / BURDUR-TURKEY**

This book is subject to copyright. All rights are reserved, whether the whole or part of the material is concerned. Nothing from this publication may be translated, reproduced, stored in a computerized system or published in any form or in any manner, including, but not limited to electronic, mechanical, reprographic or photographic, without prior written permission from the publisher.

The individual contributions in this publication and any liabilities arising from them remain the responsibility of the authors. The publisher is not responsible for possible damages, which could be a result of content derived from this publication.

Published, March 2023

www.ihsic.mehmetakif.edu.tr

ihsic@outlook.com

IHSLC
2023

6th INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE AND LIFE CONGRESS (IHSLC 2023)**02-05 March 2023 / BURDUR-TURKEY****ORGANIZATION COMMITTEE****HONORARY PRESIDENT****PROF. DR. ADEM KORKMAZ** – *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY RECTOR***CONGRESS PRESIDENT****ASSOC. PROF. DR. MÜMİN POLAT** – *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY***MEMBERS OF THE ORGANISATION COMMITTEE**PROF. DR. EMRAH ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*PROF. DR. SERDAL ÖĞÜT- *ADNAN MENDERES UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. SONER DÖNMEZ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ERHAN KEYVAN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. MELDA SOYSAL TOMRUK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. ENES AKYÜZ- *SAĞLIK BİLİMLERİ UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. MUSTAFA KILINÇ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY MASTER*ASST. PROF. DR. GİRAY KOLCU- *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. GÜLHAN ŞEN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. HALİL İBRAHİM TAŞDEMİR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. DENİZ TAŞDEMİR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. AYŞE YACAN KÖK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. YAĞMUR AYDIN ARIKAN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*LECTURER GÖZDE YALÇIN AKGÜL- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*LECTURER GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*LECTURER ALİ SERT- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

MASTER STUDENT MUSTAFA KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

SCIENTIFIC SECRETARY

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASST. PROF. DR. GÜLHAN ŞEN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÖZDE YALÇIN AKGÜL- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

IHS LC
2023

ADVISORY BOARD

- PROF. DR. DURMUŞ ACAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. MEHMET KARACA - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HÜSEYİN DALGAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. ÖMER TEKŞEN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HAKAN ÖNER - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. SEVİL ATASOY - *ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. AYKUT ÖZDARENDELİ - *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. ÖZLEM ÖZMEN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. ZAFER ÖZYILDIZ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. MUSTAFA DOĞA TEMİZSOYLU - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. ALİ REHA AĞAOĞLU - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - *SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. ÖZGECAN KORKMAZ AĞAOĞLU-*BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. MEHMET ZEKİ YILDIRIM - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HİLMİ KARATOSUN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. KÜRŞAT ÖZDAŞLI - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. MURAT KAYALAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. AFŞİN GÜNGÖR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. FİRDEVİS SAVİ ÇAKAR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HASAN YASAN - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. MUSTAFA CALAPOĞLU - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. İSMAİL ÖZMEN - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. MUSTAFA YILDIZ- *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. FERDİ BAŞKURT - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. SEMRA KILIÇ - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. SABAHAT GÖZÜM - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. HİCRAN BEKTAŞ - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. AYŞEGÜL İŞLER DALGIÇ - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. EMİNE EFE - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. ZEYNEP ÖZER - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. NALAN TÜZMEN - *DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY*

PROF. DR. GÜLSEREN KOCAMAN - *DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ*
PROF. DR. HÜLYA OKUMUŞ - *DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ*
PROF. DR. GAMZE EKİNCİ - *HACETTEPE UNIVERSITY*
PROF. DR. ABDULLAH RUHİ SOYLU - *HACETTEPE UNIVERSITY*
PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - *GİRNE AMERİKAN UNIVERSITY*
PROF. DR. KURTULUŞ ÖNGEL – *İZMİR KATİP ÇELEBİ UNIVERSITY*
PROF. DR. ZELİHA BAŞKURT - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
PROF. DR. AYŞE GÜL MUTLU GÜLMEMİŞ - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
DOÇ. DR. AFŞİN EMRE KAYIPMAZ - *TC SAĞLIK BAKANLIĞI KORONAVİRÜS BİLİM KURULU*

SCIENTIFIC BOARD *

PROF. DR. EMRAH ATAY - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. MUSTAFA LAMBA- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. SERDAL ÖĞÜT- ADNAN MENDERES UNIVERSITY
PROF. DR. ŞERİFE EVRİM ARICI ŞENKAYNAĞI - ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ALİ MURAT ALPARSLAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. FATMA FİLİZ ARI – AHİ EVRAN UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ÜLKÜ BAYHAN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. HALE SEÇİLMİŞ CANBAY - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. AHMET HULUSİ DİNÇOĞLU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. AYŞE DERİCİOĞLU ERGUN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. GÜL ERGÜN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. TÜZÜN FIRAT - HACETTEPE UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. PINAR GÜL- ATATÜRK UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. IŞIL KALAYCI- SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. SARP KAYA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. UMMAHAN KAYGISIZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ERHAN KEYVAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. YAHYA ÖZTÜRK- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. SADIK YÜKSEL SIVACI- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ÖZLEM TAGAY- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. MERİÇ ÜNAL - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. HALİL YALÇIN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ZERİN YEŞİL ACAR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. RAFET AYDIN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BURCU BAKIR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. NAZİFE BAKIR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İLKAY BOZ - AKDENİZ UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HATİCE CEYLAN- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. MERVE ÇAMLİBEL – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ENDAM ÇETİNKAYA- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BEKİR ÇETİNTAV - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HATİCE DARGA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İŞİL AÇIK DEMİRCİ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SAADET ÇÖMEZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BELGİN DİLMEN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ELÇİN ÜLKER EFTELİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. GÖZDE EDE - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. LEVENT ELMAS – İZMİR BAKIRÇAY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SEMA ÖZMERT ERGİN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERAP GÖKÇE ESKİN - ADNAN MENDERES UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SÜLEYMAN FAKİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SAVAŞ VOLKAN GENÇ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÇIĞDEM GÜN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. AYSUN GÜZEL - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. GİRAY KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İNCİ BAŞER KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ŞEVKİNAZ KONAK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. MURAT ABDULGANİ KUŞ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HATİCE MERT - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÖZGÜR ÖNAL – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HALİL ÖZBAŞ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERPİL ÖZBAŞ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERCAN ÖZBEK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BİLGE BAL ÖZKAPTAN – SİNOP UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. DİLEK SAĞIR - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. DERYA ŞAHİN - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SEVİNÇ SÜTLÜ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. EMİNE HİLAL ŞENER – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SİBEL ŞENTÜRK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. HACER TEKERCİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NURTEN TERKEŞ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SEVCAN ATAY TURAN - AKDENİZ UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. MURAT TOMRUK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. İBRAHİM KUBİLAY TÜRKAY – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NEVİN USLU – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. SABRİYE UÇAN YAMAÇ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. BANU ASLAN YILMAZ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

*** The Scientific Committee is listed alphabetically by surname.**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC BOARD

PROF. DR. MURAT BEDANOKOV - MAIKOP STATE TECHNOLOGICAL UNIVERSITY; RUSSIA

PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ, KKTC

PROF. DR. VLADİMİR PEŠIĆ - UNIVERSITY OF MONTENEGRO; MONTENEGRO

ASSOC. PROF. DR. SOKOL DURO - AGRICULTURAL UNIVERSITY, ALBANIA

ASSOC. PROF. DR. ROSEN DIMITROV - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

ASST. PROF. DR. MOHAMMAD REZA HEIDARI - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

ASST. PROF. DR. HOSSEIN ASGAR POUR – ÇOMÜ, TURKEY

ASST. PROF. DR. MAREK SOBOLEVSKI - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND

ASST. PROF. DR. ALDONA MIGALA-WARCHOL - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND

ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

ASST. PROF. DR. KAMELIA STAMATOVA-YOVCHEVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

DR. MIKAS BALKEVICIUS - NGO INSTITUTE, LITHUANIA

LECTURER REZA NOROUZZADEH - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

AWARD BOARD

PROF. DR. MEHMET KARACA (PRESIDENT OF THE AWARD BOARD)

PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU

PROF. DR. FERDİ BAŞTÜRK

PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY

ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA

ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT

DR. MIKAS BALKEVICIUS

WELCOME TO IHSLC 2023

Dear Colleagues;

We are honored to announce that the fourth International Congress of Health Sciences and Life will take place at the Independence Campus of Burdur Mehmet Akif Ersoy University between 02-05 March 2023 and invite you to this scientific meeting.

“Interdisciplinary Interaction in Health Sciences and Life Sciences” themed congress; Medical Sciences, Dentistry, Pharmacy, Veterinary Medicine, Nursing, Midwifery, Nutrition and Dietetics, Child Development, Physiotherapy and Rehabilitation, Emergency and Disaster Management, Biological and Life Sciences in the fields of various conferences, panels, courses and oral / poster presentations will be accepted.

“The capital of the Teke region”, the charming city of the Mediterranean region embellished with its historical and natural beauties, will bring together academics, sectoral stakeholders and students working in the field of health sciences to discuss the current situation and problems; we aim to host you at our congress where current information and future solutions will be put forward.

6. International Health Sciences and Life Congress’s scientific and social program of the region's roots of a well-known Yörük folklore in the province of Burdur where you can find valuable contributions with the wish to share in beautiful days, we invite you to respect and love.

Kind Regards...

Assoc. Prof. Dr . Mümin POLAT
Congress President

CONTENTS

EBEVEYNLERİN ÇOCUKLUK ÇAĞI AŞILARI İLE COVID-19 AŞISINA YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	29
SON 10 YILDA YAYIMLANAN SEREBRAL PALSİLİLERİN REHABİLİTASYONUNDA KULLANILAN THERATOĞS İLE İLGİLİ YAYINLARIN İNCELENMESİ	30
BEYAZ GÜRÜLTÜ VE SARMALAMA YÖNTEMLERİNİN PRETERM YENİDOĞANLARIN OROGASTRİK TÜP TAKMA İLE İLİŞKİLİ AĞRI ALGISINA ETKİSİ.....	31
HOW TO REUSE ENDOLOOP LIGATURE IN LAPAROSCOPIC APPENDECTOMY: AN INEXPENSIVE ENVIRONMENT-FRIENDLY APPROACH.....	33
BARRIERS EXPERIENCED BY NURSES IN SEXUAL HEALTH EDUCATION FOR CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITY: A QUALITATIVE STUDY	35
EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY OF LIFE AND PERCEIVED SOCIAL SUPPORT IN BREAST CANCER.....	36
COVID-19'UN AĞIZ SAĞLIĞINA ETKİLERİ	37
SEMEN İÇERİSİNDEKİ HAYVAN SPERMLERİNİN GÖRÜNTÜ İŞLEME YÖNTEMİ VE DERİN ÖĞRENME ALGORİTMASI İLE TESPİTİ.....	38
HİPEREMEZİS GRAVİDARUMUN YÖNETİMİNDE KULLANILAN TEDAVİ SEÇENEKLERİ VE EBELİK BAKIMI.....	39
SALGIN KISITLAMALARI SÜRECİNDE SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ 40	
DİYABET TEDAVİSİNDE HASTA UYUMU İLE TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TEDAVİYE İLİŞKİN TUTUMLARIN İNCELENMESİ.....	43
TPU-OLE GUIDED MEMBRANES FOR DENTAL TISSUE ENGINEERING	45
KOLESİSTEKTOMİ SONRASI SAFRA KESESİNİN KESİLEREK AÇILMASI LEZYONUN DUVAR İNVAZYONUNUN DERESESİNİN BELİRLENMESİNİ ZORLAŞTIRIR	46
SOSYAL ÇALIŞMACILARIN COVID-19 KAPSAMINDA SUNULAN PSİKOSOSYAL DESTEK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	47
AFETLERDE HELİKOPTER AMBULANS KULLANIMI	48
İZONİAZİD DİRENÇLİ Mycobacterium tuberculosis İZOLATLARINDA EFLÜKS POMPA GENLERİNİN ARAŞTIRILMASI	49
ATTITUDES OF NURSING STUDENTS TOWARDS THE REGISTRATION AND PRESERVATION OF PERSONAL HEALTH DATA OF PATIENTS	51
SMA (SPİNAL MUSKÜLER ATROFİ) TİP 1	53
BURDUR İLİ ÇİĞ SÜT ÖRNEKLERİNDEN BAZI GRAM NEGATİF BAKTERİLERİN İZOLASYONU, MALDİ-TOF MS İLE TANIMLANMASI VE BAZI VİRULANS ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	54
İLK TRİMESTERDE AKCİĞER SQUAMÖZ HÜCRELİ KANSER TANISI ALAN NADİR OLGU	55

THE RELATION BETWEEN FEAR OF COVID-19, BURNOUT LEVELS OF INTENSIVE CARE NURSES 58	
COMPARISON OF ACNE TREATMENT GUIDELINES	59
LASER TREATMENT FOR ONYCHOMYCOSIS	60
LUMBAR DISK HERNİSİ AMELİYATI GEÇİREN HASTALARA UYGULANAN YÖNLENDİRİLMİŞ İMGELEME TEKNİĞİNİN HASTALARIN AĞRI, KAYGI VE UYKU DÜZEYİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ Çalışma.....	61
FOLLOW-UP AND SURVIVAL OUTCOMES IN PATIENTS WITH DEEP VEIN THROMBOSIS	62
BİR KEDİNİN BOYUN BÖLGESİNDE MİKSOFİBROSARKOM OLGUSU	63
PERİNATAL ANKSİYETE ve EBELİK BAKIMI.....	64
LACTOBACILLUS SALIVARIUS'UN GSBL ÜRETEEN ESCHERICHIA COLI İZOLATLARI ÜZERİNE ANTİBAKTERİYEL VE ANTİBİYOFİLM ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	65
MCF-7 MEME KANSERİ HÜCRELERİNDE UPADACITİNİB (ABT-494) İNFLAMASYONU AZALTIR ..	67
INVESTIGATION OF SMOKING ABSTINENCE SELF-EFFICACY IN YOUNG SMOKERS.....	68
KARBON DİOKSİT EMİSYONLARI, SAĞLIK HARCAMALARI, EKONOMİK BÜYÜME VE YAŞAM BEKLENTİSİ İLİŞKİSİ: BRICS-T ÜZERİNE KANITLAR	69
ÇOCUKLARDA SÜT VE DAİMİ GÖMÜLÜ DİŞ PREVALANSININ RETROSPEKTİF OLARAK İNCELENMESİ.....	71
BURDUR'DAKİ MEZBAHALARDA LISTERIA MONOCYTOGENES'İN PREVALANSI, FENOTİPİK VE GENOTİPİK KARAKTERLERİNİN ARAŞTIRILMASI*	72
INVESTIGATION OF TYLOSIN AND TILMICOSIN RESIDUES IN MEAT BY HIGH-PERFORMANCE LIQUID CHROMATOGRAPHY METHOD*	74
TOPLU BESLENME SİSTEMLERİNDEKİ MENÜ ÇEŞİTLERİ.....	75
T EVALUATION OF THE EFFECT OF SLEEP QUALITY ON INTUITIVE EATING AND EATING ATTITUDE.....	76
STAFNE KEMİK KAVİTESİ VE KONİK İŞİNLİ BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ: BİR OLGU SUNUMU ..	77
INVESTIGATION OF THE ROLE OF TIMED UP AND GO AND 30-SECOND SIT TO STAND TESTS IN EVALUATING FUNCTIONAL CAPACITY IN PATIENTS WITH CEREBRAL PALSY	78
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ACİL DURUM ÖZ YETERLİLİKLERİNİN ÖLÇÜLMESİ.....	79
INVESTIGATION OF THE THERAPEUTIC EFFECTS OF TDCS ON ELECTROPHYSIOLOGICAL BRAINSTEM AUDITORY EVOKED POTENTIAL AFTER TRAUMATIC BRAIN INJURY	80
HİPOTİROİDİ VE HİPERTİROİDİ HASTALARINDA SERUM TRİMETİLAMİN N- OKSİT DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI.....	81
İRRİTABL BARSAK SENDROMU VE İNFLAMATUVAR BARSAK HASTALIKLARINDA SERUM TRİMETİLAMİN N-OKSİT DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI	82

SAĞLIK OKURYAZARLIK EĞİTİMİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ'NİN TÜRK HEMŞİRELERDE KULLANIMI: PSİKOMETRİK BİR ÇALIŞMA.....	83
THE ROLE OF SOCIAL WORKERS IN THE PALLIATIVE CARE TEAM: INSIGHTS FROM THE COVID-19 PANDEMIC.....	84
ŞAP VİRUSU ŞUŞLARINA KARŞI POLİKLONAL ANTİKOR ÜRETİMİ.....	85
SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ.....	86
RESEARCH WITH SEXUALLY ABUSED CHILDREN WITHIN THE FRAMEWORK OF SOCIAL WORK ETHICAL STANDARDS	87
BAL YAPMAYAN ARI; 24 SAAT ELEKTROKARDİYOĞRAFİ KAYDI VERİLERİMİZİN RETROSPEKTİF İNCELENMESİ.....	88
PROBİYOTİK İÇERİĞİNİN REZİN KOMPOZİTLERDE RENK DEĞİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	89
YETİŞKİN BİREYLERDE DİYET FİTOKİMYASAL İNDEKSİNİN VE KARDİYOVASKÜLER HASTALIK RİSKİNİN SAPTANMASI	90
ATIK GIDA YÖNETİMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	91
DİYET POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN BİREYLERİN GENEL ÖZELLİKLERİNİN VE BESLENME ALIŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ: BİR DEVLET HASTANESİ ÖRNEĞİ.....	92
THE EFFECTS OF PHYSICAL ACTIVITY FROM THE PERSPECTIVE OBJECTIVELY MEASURED OUTCOMES IN OVERWEIGHT AND OBESE ADULTS: SYSTEMATIC REVIEW	93
TİP 2 DİYABET VE/VEYA HİPERTANSİYONLU GENÇ VE YAŞLI HASTALARDA FONKSİYONEL MOBİLİTE, FİZİKSEL AKTİVİTE VE YORGUNLUĞUN KARŞILAŞTIRILMASI.....	94
ÜST EKSTREMİTE REHABİLİTASYONUNDA VIDEO OYUNU BAZLI TERAPİ ŞEKLİ OLAN LEAP MOTİON'IN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ.....	95
FARE FİBROBLAST HÜCRE KÜLTÜRÜNDE HİDROJEN PEROKSİT TOKSİSİTESİNE KARŞI JACEOSİDİNİN KORUYUCU ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	96
CAENORHABDİTIS ELEGANS ÜZERİNDE YAPILAN BESLENME ÇALIŞMALARI	97
EFFECT OF DEFINED MEDIA ON IN VITRO BOVINE BLASTOCYST PRODUCTION AND FREEZING OF BLASTOCYSTS BY DIFFERENT CRYOPRESERVATION TECHNIQUES	98
GENÇ İNTİHARLARI VE SOSYAL DEVLETİN EDİMİ OLARAK İNTİHARI ÖNLEME ÇABALARI	99
ANALYSIS OF STERNAL FRACTURES FOLLOWING BLUNT THORACIC TRAUMA IN A SECONDARY STATE HOSPITAL	100
A COMPARISON OF THE EFFICACY OF RED BEET EXTRACT AND OZONATED OLIVE OIL IN WOUND HEALING	101
INVESTIGATION of ANTIBACTERIAL PROPERTIES, and ANTAGONISTIC EFFECTS of PROBIOTIC BACTERIA in PROBIOTIC DAIRY PRODUCTS	102
DETERMINATION OF C/N RATIOS OF FRUITS OF SOME SPECIES BELONGING TO APIACEAE FAMILY	103
AĞRI YÖNETİMİNDE SUSAM YAĞININ KULLANIMI: LİTERATÜR İNCELEMESİ.....	104

USE OF JAK INHIBITORS IN SCLERODERMA	105
YOĞUN BAKIMDA ACİNETOBACTER BAUMANNİİ ÜREMESİ OLAN HASTALARDA MORTALİTE DEĞERLENDİRİLMESİ	106
SEVOFLURAN GENEL ANESTEZİSİNDEKİ KÖPEKLERDE PROPOFOL VE TİYOPENTAL İNDÜKSİYONUNUN HEMATOLOJİK, BİYOKİMYASAL VE KARDİYOVASKÜLER ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI	107
THE RELATIONSHIP BETWEEN PAIN PERCEPTION AND COGNITIVE FUNCTION IN OFFICE WORKERS	109
NON ALKOLİK YAĞLI KARACİĞER HASTALIĞINDA OMEGA-3 TAKVİYESİ.....	110
SAĞLIK KURULUŞLARINDA DIŞ KAYNAK KULLANIMININ MALİYETLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: ÇAMAŞIRHANE ÖRNEĞİ	111
KARDİYOPULMONER BYPASS'IN C-REAKTİF PROTEİN/ALBÜMİN ORANI ÜZERİNE ETKİSİ.....	112
THE EFFECTS OF CLIMATE CHANGE EVENTS ON INDIVIDUALS WITH CHRONIC DISEASE	113
EXAMINATION OF HEALTHCARE PROFESSIONALS' ATTITUDES TOWARDS WOMEN WITH DISABLED IN TERMS OF GENDER PERCEPTIONS	114
HASTA REFAKATÇI VE ZİYARETÇİLERİNİN EL HİJYENİNE UYUM DURUMUNUN İNCELENMESİ: GÖZLEMSEL BİR ÇALIŞMA	115
ALZHEİMER HASTALIĞINDA APRAKSİYE YÖNELİK DEĞERLENDİRME VE TEDAVİ YAKLAŞIMLARI.....	116
TİP 2 DİYABETLİ BİREYLERE AKILLI TELEFONLARI ARACILIĞI İLE VERİLEN VİDEO EĞİTİMİNİN ÖZ BAKIMA VE METABOLİK KONTROLE ETKİSİ.....	117
EXPRESSION PROFILES OF CONNEXINS IN RAT TESTIS DURING POSTNATAL DEVELOPMENT.	118
EXPRESSION PROFILES OF CONNEXINS IN RAT EPIDIDYMIS DURING POSTNATAL DEVELOPMENT	119
DETERMINATION OF UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS DISTANCE HEALTH EDUCATION AND THEIR SOCIAL ANXIETY LEVELS AND THEIR OPINIONS ON CLINICAL PRACTICE	121
TORAKOTOMİ SONRASI QİGONG EGZERSİZ EĞİTİMİNİN SOLUNUM FONKSİYONU ÜZERİNE ETKİLERİ.....	122
STREPTOTOSİN(STZ) İLE DİYABET OLUŞTURULMUŞ SIÇANLARIN PREFRONTAL KORTEKSLERİNDE OTOFAJİNİN ARAŞTIRILMASI.....	123
MİKSOMA GİBİ DAVRANAN SAĞ ATRİAL MALİGN MELANOM METASTAZI.....	125
LİNGUAL VE LABİAL SABİT ORTODONTİK AYGITLARIN ETKİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: RETROSPEKTİF ÇALIŞMA.....	126
ÇOCUKLUK ÇAĞI OBEZİTESİNİN YÖNETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER: BİR SİSTEMATİK EŞLEŞME ÇALIŞMASI	127
EXAMINATION OF PHYSICAL FITNESS AND PHYSICAL ACTIVITY IN CHILDREN WITH DIFFERENT LEVELS OF INTELLECTUAL DISABILITY.....	128

FİZYOTERAPİSTLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE YAPMA ALIŞKANLIKLARI VE HASTALARINA FİZİKSEL AKTİVİTEYİ ÖNERMELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	129
KAHRAMANMARAŞ'TA MEYDANA GELEN DEPREMLERİN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ	130
EXPECTATIONS OF MOTHERS WITH INFANTS IN THE NEONATAL INTENSIVE CARE UNIT FOR HEALING CARE PROCESSES BASED ON WATSON'S THEORY OF HUMAN CARING	132
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE KARDİYOPULMONER RESUSİTASYON (CPR) BECERİ UYGULAMASI SIRASINDA DİNLETİLEN KLASİK MÜZİĞİN ÖĞRENCİLERİN KAYGI DÜZEYLERİ VE ÖĞRENMEYE İLİŞKİN TUTUMLARINA ETKİSİ.....	133
<i>HYPERİCUM PERFORATUM</i> 'UN YARA İYİLEŞMESİ ÜZERİNE ETKİLERİ: SİSTEMATİK DERLEME	134
USAGE OF TRADITIONAL AND COMPLEMENTARY MEDICINE PRACTICES BY CANCER PATIENTS AND AFFECTING FACTORS	135
BİR KEDİDEN <i>STAPHYLOCOCCUS FELIS</i> VE <i>STREPTOCOCCUS CANIS</i> İZOLASYONU VE ANTİBİYOTİKLERE DUYARLILIKLARI.....	136
ROMATOİD ARTRİTTE PLANTAR MASAJ UYGULAMASININ VE DOKULU TABANLIK KULLANIMININ DİNAMİK DENGİ VE AYAK FONKSİYONLARI ÜZERİNE ETKİSİ: ÖN ÇALIŞMA	137
EVALUATION OF BODY MASS INDEX AND RELATED FACTORS IN MEDICAL DOCUMENTATION AND SECRETARIAL STUDENTS.....	138
KRONİK BEL AĞRILI HASTALARIN REHABİLİTASYONUNDA FİZYOTERAPİSTLERİN KULLANDIKLARI YÖNTEMLER – GÜNCEL YÖNERGE İLE UYUMLU MU?	139
PARKİNSON HASTALARINDA MOTOR VE KOĞNİTİF EK GÖREVİN ÇİFT GÖREV PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	140
ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN KARIYER BASAMAKLARI SINAVINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	141
SERVİKAL DİSK HERNİASYON TANILI HASTALARDA TEMPORAMANDİBULAR EKLEM ETKİLENİMİ.....	142
SPOR MERKEZİ ÜYELERİNİN EGZERSİZ BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (KONYA İLİ ÖRNEĞİ).....	143
PHYSICO-CHEMICAL and RHEOLOGICAL PROPERTIES, VOLATILE FLAVOUR COMPONENTS, FATTY ACID COMPOSITION and CONJUGATED LINOLEIC ACID CONTENT of KÖKEZ STRAINED YOGHURT PRODUCED by TRADITIONAL METHOD	144
EVALUATION OF THE EFFECT OF MENSTRUAL CYCLE PHASES ON HEDONIC HUNGER, EXCESSIVE FOOD DESIRE AND FOOD CHOICE	145
YETİŞKİNLERDE GÖRÜLEN UYKUSUZLUK ŞİDDETİNİN VE BENLİK SAYGISININ HEDONİK AÇLIK ÜZERİNE ETKİLERİ	146
THE EFFECT OF STRUCTURED INDIVIDUAL REMINISCENCE ON THE SYMPTOM MANAGEMENT, LIFE SATISFACTION AND SELF TRANSCENDENCE OF PALLIATIVE CARE PATIENTS: A RANDOMIZED PLACEBO-CONTROLLED TRIAL	147
BURDUR İLİNDE ÜRETİLEN GELENEKSEL KEÇİ PEYNİRLERİNİN ÜRETİM YÖNTEMLERİNİN ARAŞTIRILMASI	148
THE ZEBRAFISH MIRACLE IN CURING NEURODEGENERATIVE DISEASES	149

INVESTIGATION OF AUTOPHAGY IN THE HIPPOCAMPUS OF STREPTOZOTOCIN (STZ)-INDUCED DIABETES MELLITUS RATS	151
INVESTIGATION OF MOLECULAR AND VIROLOGICAL OF LIP LESIONS CAUSED BY ORF VİRUS (ECTHYMA) IN MOUTH SIDE OF LAMB AND GOAT KIDS	153
MÜLTECI KADINLARIN VE ÇOCUKLARININ SAĞLIK VE SOSYAL SORUNLARI: NİTEL BİR DURUM ÇALIŞMASI	154
EVALUATION OF ERYTHROMYCIN RESISTANCE IN STAPHYLOCOCCUS ISOLATES FROM BLOOD SAMPLES.....	155
TRİPTOFAN VE TİROZİN ETİL ESTERLERİNİN ANTİBAKTERİYEL VE ANTİFUNGAL AKTİVİTELERİNİN ARAŞTIRILMASI.....	156
WATSON İNSAN BAKIM KURAMINA GÖRE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI: KOAH TANILI HASTADA OLGU SUNUMU.....	157
INVESTIGATION OF NETRIN-1 AND ITS RECEPTORS UNC5B AND NEOGENIN IN GASTRIC CANCER 158	
KOMBUCHA’NIN TEKNOLOJİK VE FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ	159
GÖRSELLEŞTİRME İLE YAPILAN EL HİJYEN EĞİTİMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EL HİJYENİNE İLİŞKİN İNANÇ VE UYGULAMALARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ	160
BURDUR İLİ ENDOKRİNOLOJİ POLİKLİNİĞİNDE SON 1 YIL İÇİNDE TAKİP EDİLEN HİPOTİROİDİZM OLGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	161
SOME QUALITY CHARACTERISTICS OF ANIMAL AND VEGETABLE BASED ICE CREAMS INCLUDING WATER KEFİR.....	162
PLANLI GÖRSEL EĞİTİM KALP YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN HASTALIKLARINA YÖNELİK TUTUM, İNANÇ VE SEMPTOMLARINI ETKİLER Mİ?	163
AKDENİZ SULARINDA <i>Diadema setosum</i> İSTİLASI.....	164
AN ASPECT TO RETINA OF ANATOLIAN GROUND SQUIRREL IN HIBERNATION (<i>SPERMOPHILUS XANTHOPRYMNUS</i>)	165
MİGRENİN ANKSİYETE-DEPRESYON VE KOGNİTİF FONKSİYONA ETKİSİ KONTROLLÜ ÇALIŞMA 166	
DİZ OSTEOARTRİTLİ HASTALARDA AĞRI KONTROLÜNDE AKUATİK EGZERSİZLERİN YERİ	167
AKTİF YAŞLANMA VE HEMŞİRELİK	168
RETINOPATHY OF PREMATURES AND NURSING APPROACH.....	169
PREMATÜRE RETİNOPATİSİ VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI.....	170
GÖÇ ve ÇOCUK BAĞLAMINDA SOSYAL HİZMET MÜDAHALELERİNİN ÖNEMİ	171
YÜKSEK GÜVENLİKLİ ADLI PSIKIYATRI SERVISİNDE YATAN HASTALARDA BASİT YARALAMA SUÇU İLE BİRDEN FAZLA SUÇ İŞLEYEN HASTALARIN EPİDEMİYOLOJİK VERİ VE BİYOKİMYASAL PARAMETRELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	172

YÜKSEK GÜVENLİKLİ ADLİ PSİKİYATRİ SERVİSİNDE YATAN HASTALARDA CİNSEL SUÇ İLE BİRDEN FAZLA SUÇ İŞLEYEN HASTALARIN EPİDEMİYOLOJİK VERİ VE BİYOKİMYASAL PARAMETRELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	174
PARKİNSON HASTALIĞI'NDA GÜNCEL FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON YAKLAŞIMLARI..	175
AFET LOJİSTİĞİ.....	176
COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE HEMŞİRELERİN TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ İLE TIBBİ HATAYA EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	177
USE OF CREAMS OBTAINED FROM MILK AND WHEY IN BUTTER PRODUCTION	178
PSYCHOSOCIAL FACTORS ARE ASSOCIATED WITH SYMPTOMS, PAIN AND FUNCTION IN PEOPLE WITH KNEE OSTEOARTHRITIS	179
EYVAH! PANDEMİ SONRASI PANDEMİ RİSKLERİ: İŞLETME KURUMSAL RAPORLARINDAKİ YANSIMALARIN ANALİZİ.....	180
KRİZ BÖLGELERİNDE İNSANİ YARDIM ÇALIŞANLARINDA GÖRÜLEN PSİKOLOJİK PROBLEMLER VE TRAVMATİK OLAYLAR	181
DİYABET HASTALARINDA İLAÇ UYUMUNU ARTIRMAYA YÖNELİK MÜDAHALELER	182
GÜNCEL LİTERATÜRDE TİNNİTUS VE AZALMIŞ SES TOLERANSININ BİRLİKTELİĞİNİN İNCELENMESİ.....	183
KÖPEKLERDE TORAKS TRAVMALARININ YÖNETİMİ.....	184
PROTECTIVE ROLE OF MYRICETIN AND FİSETIN AGAINST NEPHROTOXICITY CAUSED BY LEAD ACETATE EXPOSURE THROUGH UP-REGULATION OF Nrf2/HO-1 SIGNALING PATHWAY	185
INVESTIGATION OF ANTIINFLAMMATORY ACTIVITIES OF PUNICALAGIN, MYRICETIN, KAEMPFEROL AND FİSETIN IN THE ADJUVANT-INDUCED EXPERIMENTAL ARTHRITIS MODEL	186
INVESTIGATION OF PROTECTIVE ROLES OF BOSWELIC ACID, BETULINIC ACID AND URSOLIC ACID APPLICATIONS AGAINST CYCLOPHOSPHAMIDE-INDUCED NEPHROTOXICITY IN RATS ..	187
SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ VE AFET YÖNETİMİ.....	188
ANALYSIS OF CARDIOVASCULAR SURGERY CONSULTATIONS.....	190
DIETARY APPROACHES TO STOP HYPERTENSION DIET EFFECTS ON VENTRICULAR PREMATURE COMPLEXES.....	191
AFETLERDE TOPLUM BESLENMESİ VE RİSKLİ GRUPLARIN BESİN İHTİYAÇLARININ İNCELENMESİ.....	192
HEMŞİRELERİN BİLGİSAYAR TEMELLİ HEMŞİRELİK SÜRECİNE YÖNELİK ALGILARI ve TUTUMLARI	193
AMATÖR TENİSÇİLERDE AKDENİZ TİPİ DİYETE UYUMUN VE OBEZİTE VARLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	195
SCOTTİSH FOLD İRKi BİR KEDİDE BİLATERAL KALÇA DİSPLAZİSİ OLGUSU VE SAĞALTIMI	196
PTHALATE EXPOSURE AND LANGUAGE DEVELOPMENT IN CHILDHOOD: A SYSTEMATIC REVIEW.....	197

KÜRESEL BİR SAĞLIK SORUNU OLAN İNSAN PAPILOMA VİRÜSTE GÜNCEL HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI.....	198
KORONER BT ANJİOGRAFİ ÇEKİLEN HASTALARDA FERRİTİN VE LDL DEĞERLERİNİN KORONER ARTER HASTALIĞI DERECEŚİ İLE İLİŐKİSİ	199
PRESURGICAL NASOALVEOLAR MOLDING WITH MODIFIED NOSTRIL RETAINER IN UNILATERAL CLEFT LIP AND PALATE PATIENTS	200
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ORYANTASYON EĞİTİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	201
PARKİNSON HASTALARINDA POSTURAL DEĞİŞİKLİKLER İLE TEMPOROMANDİBULAR BOZUKLUKLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ: İLK SONUÇLAR.....	203
THE EFFECT OF BORIC ACID ON HIGH GLUCOSE-INDUCED HUMAN RETINAL PIGMENT EPITHELIAL ARPE-19 CELLS	204
ÇEVRE SORUNU OLARAK İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE OLASI AFET OLAY(LAR)INA ETKİLERİ	205
CLIMATE CHANGE AS AN ENVIRONMENTAL PROBLEM AND ITS EFFECTS ON POSSIBLE DISASTER EVENTS.....	206
CEP TELEFONU İLE MESAJLAŞMANIN YÜRÜYÜŞ HIZI, KADANS VE PELVIS KİNEMATİK PARAMETRELERİNE ETKİSİ.....	207
YAŞLI YETİŞKİNLERDE MEVSİMSSEL İNFLUENZA AŞISI OLMA ORANI İLE AŞININ KABULÜNÜN VE İSTEKSİZLİĞİNİN BELİRLEYİCİLERİ	208
SENOLYTICS AND THEIR EFFECTS ON VARIOUS DISEASES	210
GIDA ÜRETİMİ VE BESLENME AÇISINDAN KOMBUCHA (KOMBU ÇAYI) KULLANIMININ ÖNEMİ 211	
GIDA TEKNOLOJİSİNDE KAPARI KULLANIMININ GIDA GÜVENLİĞİ VE KALİTESİ AÇISINDAN YERİ VE ÖNEMİ.....	212
THE EFFECT OF MIND DIET ON BODY ADIPOSITY IN UNIVERSITY STUDENTS	213
PANDEMİ VE ETİK SORUNLAR.....	214
BÜYÜK REZİDÜEL KİST: BİR OLGU SUNUMU	215
DAİMİ MAKSİLLER LATERAL KESİCİ DİSTE GÖRÜLEN TİP 3 DENS İNVAGİNATUS: VAKA RAPORU 216	
EVALUATION OF FREDREICH'S ATAXIA AND CARDIAC INVOLVEMENT IN FREDREICH'S ATAXIA FROM A NURSING PERSPECTIVE	217
KAFEİNİN SPOR TİF PERFORMANSA VE METABOLİK PROFİLE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI	218
DOĞAL KAYNAKLI AFETLERİN TOPLUMUN RUHSAL SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ.....	219
ÇÖLYAK HASTALIĞI VE TİP 1 DİYABETES MELLİTUS ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DERLENMESİ ...	220
MS HASTALIĞI TEDAVİSİNDE KULLANILAN REBİF İLACININ ASETİLKOLİNESTERAZ VE BÜTİRİLKOLİNESTERAZ ENZİMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	221

FARKLI KAYNAKLARDAN <i>OLEOJENİK</i> MAYALARIN İZOLASYONU VE TEK HÜCRE YAĞ ÜRETİMİNDE KULLANILMASI.....	222
YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN FAST HUGS BID KODLAMASI HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE TUTUMLARININ BELİRLENMESİ	223
ÜÇ KÂĞITÇI FİLMİNİN ÇÖZÜM ODAKLI TERAPİ TEMEL KAVRAMLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ 224	
GERONTOLOJİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARI VE EMPATİK BECERİ DÜZEYLERİ İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER	225
OBEZ OLAN VE OLMAYAN AKCİĞER KANSERLİ HASTALARDA VÜCUT KİTLE İNDEKSİNİN TANI ALMA SÜRESİNE ETKİSİ.....	226
RELATIONSHIP BETWEEN MOBBING EXPOSED AT THE WORKPLACE AND SLEEP QUALITY IN NEUROLOGISTS AND RESIDENTS.....	227
THE EXAMINATION OF GENDER-RELATED FACTORS AFFECTING PAIN-RELATED SELF-EFFICACY IN PATIENTS WITH CHRONIC NECK PAIN.....	228
THE ASSOCIATION BETWEEN REPRODUCTIVE HORMONES AND CARDIOVASCULAR RISK AND HEALTH RELATED PHYSICALLY FITNESS IN WOMEN WITH METABOLIC SYNDROME: A PILOT STUDY	229
CEVİZ KALİTESİNİN BULANIK MANTIK YAKLAŞIMI İLE BELİRLENMESİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ 231	
ANTALYA/MANAVGAT 2021 ORMAN YANGINI FELAKETİNDEN ETKİLENE N ÇOCUKLARIN PSİKOLOJİK DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	232
THE EFFECTIVENESS OF YOGA FOR PELVIC FLOOR DYSFUNCTION: A SYSTEMATIC REVIEW .	233
METABOLİK SENDROMU OLAN HASTALARDA TAM KAN SAYIMI PARAMETRELERİ, NÖTROFİL LENFOSİT ORANI VE TROMBOSİT LENFOSİT ORANININ ARAŞTIRILMASI	234
ADOLESAN HASTADA APPEKDEKTOMİ SONRASI SEVOFLURANA BAĞLI GELİŞEN DÜFFÜZ ALVEOLAR HEMORAJİ: OLGU SUNUMU	235
SHARES OF ADULTS USING TWITTER IN TURKEY ABOUT SLEEP: A THEMATIC ANALYSIS.....	236
HİSTİDİN-TRİPTOFAN-KETOGLUTARAT SOLÜSYONU İLE DEL-NİDO KARDİYOPELJİSİNİN KALBİN ÇALIŞMASI ÜZERİNE ETKİSİ.....	237
CİNSEL TABULARDA; YAŞLI KADINLAR	238
ROBOT-ASSISTED CARDIAC SURGERY	239
AFET EĞİTİMİNİN TOPLUM DİRENCİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	240
<i>Spirulina platensis</i> 'İN BESİN İÇERİĞİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	241
BESİN İÇERİĞİ BAKIMINDAN MORİO KURDUNUN (<i>Zophobas morio</i>) DEĞERLENDİRİLMESİ	242
ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ SAĞLIK VE SPOR TEMALARININ SAĞLIK OLGUSU BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	243
KÜÇÜK HÜCRELİ AKCİĞER KANSERİ HASTALARINDA SİSTEMİK İNFLAMATUAR YANIT İLE BEYİN VE KEMİK METASTAZI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	244

SOL VENTRİKÜLER DESTEK CİHAZI (LEFT VENTRICULAR ASSIST DEVICE) (LVAD) İMPLANTASYONU SONRASI KARDİYAK REHABİLİTASYON	245
PREGNANCY RATES ACCORDING TO FOLLICLE DIAMETER AND UTERUS EDEMA BETWEEN DIFFERENT AGE GROUPS IN TWO CONCSECUTIVE OVULATIONS	246
CLAVICULA'NIN MORFOMETRİK OLARAK İNCELENMESİ.....	247
YEME BOZUKLUĞU VE YEME BAĞIMLILIĞININ, DUYGUSAL İŞTAH VE YEME DAVRANIŞLARI İLE İLİŞKİSİ: GENÇ YETİŞKİNLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	248
EVALUATION OF THE EFFECT OF INTERNET AND SOCIAL MEDIA USE ON HEALTH-RELATED INFORMATION AND BEHAVIORS.....	249
EVALUATION OF CALCIUM LEVELS IN MALE PATIENTS WITH URINARY TRACT INFECTION ...	250
MİTOLOJİDEN ANATOMİYE	251
AMELİYAT SONRASI DÖNEMDE BULUNAN HASTALARIN ELASTİK BASINÇLI ÇORAP KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ	252
OLİGODENDROGLİAL TÜMÖR NEDENİYLE CERRAHİ OPERASYON GEÇİREN BİREYİN AMELİYAT SONRASI DENEYİMLERİ-OLGU SUNUMU.....	253
THE TEST-RETEST RELIABILITY AND VALIDITY OF ALTERNATE STEP TEST IN PATIENTS WITH KNEE OSTEOARTHRITIS	255
SOĞUTMA SİSTEMLERİNİN UZAKTAN İZLENMESİNDE MQTT PROTOKOLÜNÜN KULLANIMI VE WEB TABANLI UYGULAMA GELİŞTİRME	256
DİJİTAL SAĞLIK TEKNOLOJİLERİNDE GEBELİK UYGULAMALARININ İNCELENMESİ.....	257
OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞUNDA KAN SODYUM DÜZEYİNİN İNCELENMESİ	260
GENEL POPÜLASYONDA MİZOFONİ BELİRTİLERİ İLE OTİSTİK ÖZELLİKLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	261
THE EFFECT OF EOSINOPHIL AND IGE LEVELS ALTERATIONS ON PROGNOSIS AFTER CARDIAC SURGERY.....	262
ISOLATED DIRECT HYPERBILIRUBINEMIA RELATED TO POSTOPERATIVE PARALYTIC ILEUS: CASE REPORT	263
DOĞAL AFETLERİN ERKEN TAHMİNİ İÇİN HAYVAN DAVRANIŞLARININ GÖZLEMLENMESİ	264
LANGERHANS HÜCRELİ HISTİYOSİTOZ İLE İLİŞKİLİ BİR ÇOCUKLUK ÇAĞI SEKONDER BAŞ AĞRISI VAKASI.....	266
KOLOSTOMİ İLE YAŞAYAN BİREYLERİN BESLENMEYE İLİŞKİN DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA.....	267
CANDIDA MASTİTİSLERİNDE MEME İÇİ OZON TEDAVİSİ	268
YAŞLI HASTALARDA RADİKAL SİSTEKTOMİ	269
MERKEZİ SİNİR SİSTEMİ ENFEKSİYONU ŞÜPHESİ OLAN HASTALARDA MULTİPLEKS PCR YÖNTEMİYLE BEYİN OMURİLİK SIVISINDA VİRAL VE BAKTERİYEL ETKENLERİN ARAŞTIRILMASI	271

SAVUNMASIZ GRUPLAR VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI.....	272
GÜÇ KOŞULLAR ALTINDAKİ ÇOCUKLAR VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI	273
SPORCULARDA KARBONHİDRAT TÜKETİMİ VE DEHİDRASYON.....	274
THE EFFECT OF HIGH-CALORIE NUTRITION AND EXERCISE ON LIVER ASPROSIN VALUES	276
OTİZMLİ HASTALARDA D VİTAMİNİ	277
OVER KANSERİ EVRE II VE III SAĞ KALAN BİREYLERDE PERİFERİK KAS KUVVETİ, FONKSİYONEL MOBİLİTE, EGZERSİZ KAPASİTESİ, YORGUNLUK, PERFORMANS DURUMU, SOLUNUM KAS KUVVETİ VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	278
ATTITUDES TOWARDS CANCER SCREENING AND FATALISM TENDENCIES OF NURSES IN A TRAINING AND RESEARCH HOSPITAL	279
EVALUATION OF THE EFFECTS OF ORTHODONTIC TREATMENT WITH CLEAR ALIGNERS AND FIXED APPLIANCES ON THE TEMPOROMANDIBULAR JOINT: A FRACTAL ANALYSIS STUDY ...	280
SOLITER OSTEOKONDROMA BAĞLI KOMPLIKE GLENOID FOSSA KIRIĞININ RADYOLOJİK TANISI: OLGU SUNUMU VE LİTERATÜR DERLEMESİ.....	281
COVID-19 PANDEMIC PROCESS AND MENTAL STATUS OF NURSING STUDENTS.....	282
EVALUATION OF THE RELATIONSHIP ACROSS EATING ATTITUDE, EMOTIONAL EATING AND BODY MASS INDEX IN UNIVERSITY STUDENTS	283
HEMŞİRELERİN BAKIM DAVRANIŞLARININ İŞ YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ	284
SON SINIF HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ALGILADIKLARI STRESİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ BAKIM UYGULAMALARINA ETKİSİ.....	285
DEMANS VE BAKIM YÜKÜ.....	286
ALZHEİMER VE BAKIM YÜKÜ.....	287
NADİR BİR VAKA: İNTRAVASKÜLER LENFOMA'NIN SANTRAL SİNİR SİSTEMİ TUTULUMU	288
EVALUATION OF SPASTICITY BY ULTRASONOGRAPHY AND ELASTOGRAPHY: A REVIEW ARTICLE.....	289
SÜT VE SU KEFİRLERİNİN FİZİKOKİMYASAL VE MİKROBİYAL ÖZELLİKLERİNİN KIYASLANMASI 290	
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNDE KULLANILAN ÇOCUK KİTAPLARININ SAĞLIK EĞİTİMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	291
NÜKLEER VE RADYOAKTİF SİLAHLAR.....	292
DİYABET TEKNOLOJİLERİNE YENİ BİR BAKIŞ: BİYONİK PANKREAS.....	293
SİSTEMATİK BİR DERLEME	293
FOLIC ACID AND VITAMIN B12 LEVELS IN FEMALE MIGRAINE PATIENT	294
CLINICAL EVALUATION OF CATS DIAGNOSED OF CHEST TRAUMA	295

BİBERDE (<i>Capsicum annuum L.</i>) EKZOJEN STRİGOLAKTON UYGULAMASININ KURAKLIK STRESİNE KARŞI REGULATOR ROLÜ.....	296
HELMİNTOTERAPİ	298
KEDİ VE KÖPEKLERDE PROPTOZİS BULBİ OLGULARINA KLİNİK YAKLAŞIM.....	299
MEME KANSERİ EPİDEMİYOLOJİSİNDE DÜNYADA ve TÜRKİYE'DE GÜNCEL DURUM	300
SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	301
TÜBERKÜLOZA BAĞLI GELİŞEN KALSİFİYE LENF NODU	302
SURGICAL MANAGEMENT OF OCULAR SQUAMOUS CELL CARCINOMA BY USING FLAP SLIDING TECHNIQUE IN A SIMMENTAL CATTLE.....	303
EFFECTS OF CORD CLAMPING TIMING IN AT-TERM ELECTİVE CAESAREAN SECTION ON MATERNAL AND NEONATAL OUTCOMES: A RANDOMİZED TRİAL	304
YAŞLI BAKIMINDA MADALYONUN DİĞER YÜZÜ: YAŞLI İHMAL VE İSTİSMARI.....	305
EVALUATION OF ANTICANDIDAL EFFECTS OF <i>Melissa officinalis L.</i> EXTRACTS IN COMBINATION WITH FLUCONAZOLE AGAINST SOME <i>CANDIDA</i> REFERENCE STRAINS.....	306
SERVİKOJENİK BAŞ AĞRISINDA STABİLİZASYON EGZERSİZLERİNİN AĞRI ŞİDDETİ, DİSABİLİTE, HAREKET KORKUSU, UYKU VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: VAKA RAPORU.....	308
GEBELİK DÖNEMİNDE EGZERSİZ EĞİTİMİNİN DOĞUM SONUÇLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	309
ANİMASYON FİLM TEMELLİ BEDENİM GÜVENDE PROGRAMININ ÇOCUKLARIN CİNSEL İSTİSMARDAN KORUNMA BECERİLERİNE ETKİSİ : RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA	310
IN-VITRO BASED MEASUREMENT OF OPTICAL PROPERTIES OF TISSUES BY INVERSE MODEL APPROACH	312
YAŞLI İSTİSMARI ve İHMALİ.....	313
SIMULATION BASED INVESTIGATION OF PRESSURE AND THERMAL EFFECTS OF FOCUSED ULTRASOUND ON A BIOLOGICAL TISSUE FOR MEDICAL DIAGNOSIS	314
CYTOLYSINS EXPRESSING LIVER STAGE PARASITES AS NOVEL LIVE ATTENUATED MALARIA VACCINES.....	315
IDENTIFICATION OF NOVEL HIGH POTENCY FLUDARABINE-BASED ANTICANCER AGENTS THROUGH IN SILICO STUDIES.....	316
GEBELİKTE YAKIN PARTNER ŞİDDETİNİN ANNE-BEBEK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ: SİSTEMATİK BİR DERLEME	317
DETERMINANTS OF GAIT SPEED IN PATIENTS WITH STROKE	318
A PATIENT WITH FISTULIZED PERIRENAL ABSCESS AND POSTRENAL ACUTE RENAL FAILURE: CASE REPORT	319
KARIŞIK DIŞLENME DÖNEMİNDEKİ ÇOCUKLARDA DIŞSEL ÖN ÇAPRAZ KAPANIŞIN HAREKETLİ APAREYLER İLE TEDAVİSİ.....	320

UPPER EXTREMITY FUNCTIONS IN DIFFERENT STAGES OF STROKE: A CASE-CONTROL STUDY 321	
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ŞİDDETE YÖNELİK TUTUMLARI	322
HIRSIZLIK SUÇU İŞLEMİŞ KİŞİLERİN BİYOKİMYASAL PARAMETRELERİNİN SUÇ İŞLEMİŞ VE SUÇ İŞLEMEMİŞ KİŞİLER İLE KARŞILAŞTIRILMASI	323
CİNAYET SUÇU İŞLEMİŞ KİŞİLERİN BİYOKİMYASAL PARAMETRELERİNİN SUÇ İŞLEMİŞ KİŞİLER VE SUÇ İŞLEMEMİŞ KİŞİLERLE KARŞILAŞTIRILMASI	324
RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL AND COGNITIVE FUNCTIONING IN THE OLDER ADULTS	325
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE YAŞLI AYRIMCILIĞI VE EMPATİK EĞİLİM.....	326
DOES INSPIRATORY MUSCLE STRENGTH AFFECT URINARY INCONTINENCE?.....	327
AĞIRLIK YÖNETİMİNDE KETOJENİK DİYETİN ETKİLERİ	328
PSİKODRAMA TEMELLİ İLETİŞİM BECERİLERİ EĞİTİMİNİN	329
DUYGUSAL ZEKA VE İLETİŞİM YETERLİLİĞİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ARAŞTIRMA 329	
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARINA İLİŞKİN METAFORİK BİR ÇÖZÜMLEME	330
İNFERİL KADINLARIN EN BÜYÜK HAYAL KIRIKLIĞI CİNSELLİK: NİTEL BİR ÇALIŞMA.....	331
BİR TIP FAKÜLTESİ DÖNEM VI ÖĞRENCİLERİNDE ORTOREKSİYA NERVOZA SIKLIĞI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER	332
KOR KASLARININ KAS KUVVETİ VE ENDURANSLARI İLE EKSTERNAL PERTÜRBASYON SIRASINDAKİ POSTÜRAL KONTROL DEĞERLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	333
ANKARA'DA BİR DEVLET İLKOKULUNA DEVAM EDEN ÇOCUKLARIN BESLENME SÜRECİNE ANNELERİNİN BESLENME BİLGİ DÜZEYLERİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ	335
EXPERIMENTAL BASED DETERMINATION OF OPTICAL PROPERTIES OF TISSUE MIMICKING LIQUID PHANTOM.....	336
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL SORUMLULUK DÜZEYLERİ İLE BAKIM DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: TANIMLAYICI VE İLİŞKİ ARAYICI ÇALIŞMA	337
STRES ÜRİNER İNKONTİNANSI OLAN KADINLARDA FONKSİYONEL PELVİK TABAN EGZERSİZ EĞİTİMİNİN ETKİLERİ -PİLOT ÇALIŞMA.....	338
İLAÇ STOKLARININ YÖNETİMİNDE ABC VE VED ANALİZİ: BİR HASTANEDE UYGULAMA	339
MODERN WOUND DRESSING: SILVER NANOPARTICLES.....	341
THE USE OF TRYPSIN AND DISPASE ENZYMES FOR OBTAINING PRIMARY EPIDERMAL KERATINOCYTE CELL LINES AND COMPARISON OF THEIR EFFICIENCIES	342
AFETLERDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE ETKİLERİ.....	343
28 TEMMUZ 2021 BÜYÜK MANAVGAT YANGINININ PSİKOLOJİK ve FİZYOLOJİK ETKİLERİ	344

KEDİLERİN HİPERTROFİK KARDİYOMİYOPATİSİNDE EKOKARDİYOĞRAFİK DİYAGNOSTİK TEKNİKLER	345
ECHOCARDIOGRAPHIC DIAGNOSTIC TECHNIQUES IN HYPERTROPHIC CARDIOMYOPATHY OF CATS	346
KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALIĞINDA DİSPNENİN UYKU VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ.....	347
OBEZİTENİN OVARYUM VE TESTİS DOKULARINDA DNA METİLASYONUNU GERÇEKLEŞTİREN DNMT3B VE DNMT3L ENZİMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ	348
NITROUS OXIDE IN MODERN DENTISTRY	349
MODERN DİŞ HEKİMLİĞİNDE NİTRÖZ OKSİT	350
PRİMER DİSMENORELİ KADINLARDA KİNEZYO BANTLAMA VEYA ENTERFERANSİYEL AKIM İLE KOMBİNE EGZERSİZLERİN MENSTRÜEL AĞRI, MENSTRÜEL SEMPTOMLAR, UYKU KALİTESİ VE STRES DÜZEYİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	351
INVESTIGATION OF NOROVIRUS (GI, GII), HEPATITIS A VIRUS PRESENCE IN FOOD AND SEAFOOD IN ACCOMMODATION FACILITIES BY REAL TIME RT-PCR TEST	353
FARKLI FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNE SAHİP GENÇ BİREYLERDE UYKU KALİTESİ, DEPRESYON VE BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ.....	355
BİR KAMU ÇOCUK HASTANESİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRE VE EBELERİN ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİNİN BELİRTİ VE RİSKLERİNİ TANILAMA DÜZEYLERİ	356
TRİGLİSERİD VE KARACİĞER ENZİMLERİ ÖLÇÜLEMİYEN LİPEMİK SERUMLU AKUT İNTERSTİSYEL ÖDEMATÖZ PANKREATİT OLGUSU	357
PHENOLIC CONTENT AND ANTIOXIDANT ACTIVITY OF <i>VITIS LABRUSCA</i> L. LEAF EXTRACTS: EVALUATION OF SOLVENT SYSTEM AND EXTRACTION METHOD	358
EVDE DÜŞME PROBLEMLERİNİ ÖNLEYEBİLECEK ERGONOMİK TASARLANMIŞ AKILLI ‘‘KİNEZYOBATH’’ SİSTEMİ	359
DENEYSSEL MODELLERDE BAĞIRSAK GEÇİRGENLİĞİ TESPİTİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER	360
METHODS USED FOR DETECTION OF INTESTINAL PERMEABILITY IN EXPERIMENTAL MODELS	361
ORGAN BAĞIŞI VE NAKLİ’NİN ÖNEMİ.....	362
YEME HIZI VE ISIRMA BÜYÜKLÜĞÜNÜN OBEZİTE İLE İLİŞKİSİ.....	363
YAŞAM SONU BAKIM MALİYETLERİ ÜZERİNDE İLERİYE DÖNÜK HASTA TALİMATLARININ ETKİSİ.....	364
TESTİS TORSİYONU	365
CONDYLUS OCCIPITALIS’İN MORFOLOJİK VE MORFOMETRİK OLARAK İNCELENMESİ.....	366
BİLATERAL AKSİLLER ARK VAKASI, KLİNİĞİ VE LİTERATÜR DERLEMESİ	367
SİĞİRLARIN KAN LÖKOSİTLERİNDE BOVİNE PAPİLLOMAVİRUS VARLIĞININ ARAŞTIRILMASI	369

PSYCHOLOGICAL SYMPTOMS, DEATH ANXIETY AND ANGER IN ELDERLY PATIENS WITH CANCER	370
BİR KÖPEKTE PERİNEAL FITİK İLE BİRLİKTE SEYREDEN İDRAR KESESİNİN RETROFLEKSİYONU OLGUSU	371
BİR KEDİDE YÜKSEKTEN DÜŞME SONUCU MEYDANA GELEN MİDE RUPTURU	372
SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA KALİTE ve İNDİKATÖR YÖNETİMİ, İŞ GÜVENLİĞİ İKLİMİ ve GÜVENLİK PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	373
BİR YEREL YÖNETİM BÜNYESİNDE YÜRÜTÜLEN EVDE BAKIM VE HASTA NAKİL HİZMETLERİNDE GÖREVLİ PERSONELİN YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ 374	
CLINICOPATHOLOGICAL RETROSPECTIVE EVALUATION OF MAJOR SALIVARY GLAND FINE NEEDLE BIOPSY RESULTS.....	375
ALT EKSTREMİTE LENFÖDEMİ OLAN VE OLMAYAN BİREYLERDE KAS KUVVETİ, FONKSİYONEL EGZERSİZ KAPASİTESİ, YÜRÜME PARAMETRELERİ VE HAREKET KORKUSUNUN KARŞILAŞTIRILMASI: PİLOT ÇALIŞMA	376
11 YAŞINDAKİ ERKEK ALMAN ÇOBAN KÖPEĞİNDE KRIPTOŞİTE BAĞLI DIFFUZ SEMİNOM TÜMÖR 377	
ALT EKSTREMİTE LENFÖDEM HASTALARINDA EGZERSİZ KAPASİTESİ İLE LENFÖDEM ŞİDDETİ, YORGUNLUK, FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİ, ALT EKSTREMİTE FONKSİYONELLİĞİ, KAS KUVVETİ VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	378
ANTI-BACTERIAL, ANTI-QUORUM SENSING, ANTI-BIOFILM, ANTI-SWARMING ACTIVITIES OF PROPOLIS SAMPLES COLLECTED FROM EASTERN BLACKSEA REGION OF TURKIYE	380
MESANENİN YÜZEYEL ÜROTELYAL KARSİNOMLARINDA E-CADHERİN, SURVİVİN, ANNEXİN A2 EKSPRESYONUNUN TÜMÖR NÜKSÜ VE PROGNOSTİK FAKTÖRLER İLE İLİŞKİSİ	381
USE OF SEVOFLURAN IN ANESTHESIA OF DAILY PEDIATRIC PATIENTS.....	382
GÜNÜBİRLİK PEDIATRİK HASTALARIN ANESTEZİSİNDE SEVOFLURAN KULLANIMI	383
21. YÜZYILDA YENİ LİDERLİK PARADİGMASI VE YÖNETİCİLİK.....	384
HEMŞİRELERİN ETİK DUYARLILIKLARI İLE YAPAY ZEKA KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ.....	385
PROGNOSTIC SIGNIFICANCE OF MESENCHYMAL-EPITHELIAL TRANSITION TRANSCRIPTION FACTORS OVOL1, GRHL2, AND ELF3 EXPRESSION IN LIVER CANCER.....	386
AJİTE DEMANSLI YAŞLILARIN HEMŞİRELİK BAKIMINDA OYUNCAK BEBEK TERAPİSİ	387
EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ADHERENCE TO MEDITERRANEAN DIET AND THE DISEASE ACTIVITY AND PAIN SCORE OF PATIENTS WITH ANKYLOSING SPONDYLITIS 388	
MULTIPLE SKLEROZLU HASTALARDA ANKSİYETENİN YORDAYICILARI OLAN NÖROPATİK AĞRI VE ALEKSİTİMİDE HEMŞİRELİK BAKIMI	390
*KONJENİTAL MİYOPATİLERDEN SORUMLU MAJOR GENLERDE SNPs ÇİPLERİ İÇİN MUTASYON YOĞUN BÖLGELERİN TANIMLANMASI.....	391
HIZLI-BOZUK KONUŞMADA KOARTİKÜLASYON ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	392

MERLEY MİSHEL'İN BELİRSİZLİK KURAMINA GÖRE OSTOMİLİ HASTAYA UYGULANAN HEMŞİRELİK BAKIMI	393
GENTLEWAVE MULTİSONİK İRRİGASYON SİSTEMİ HAKKINDA BİLGİ KAYNAĞI YOUTUBE: KEŞİTSEL İÇERİK ANALİZİ.....	394
SANAL GERÇEKLİĞİN ALZHEİMER HASTALIĞINDA KULLANIMI	395
MOLECULAR DIAGNOSIS AND APPLICATION OF ALTERNATIVE TREATMENT IN LESIONS DEVELOPING IN THE ORAL REGION DUE TO ORF VIRUS IN SHEEP AND GOATS	396
FARKLI HIPEREKSTANSİYON KORSELERİNİN BASAMAK İNME AKTİVİTESİNDEKİ POSTÜRAL KONTROL VE PLANTAR BASINÇ PARAMETRELERİNE ETKİSİ.....	397
REFRAKTER METAL SELENÜRLERİN SIVI/SIVI ARAYÜZEY HİDROJEN ÜRETİM REAKSİYONUNDAKİ KATALİTİK ETKİLERİNİN VE REFRAKTER METALLERİN SAĞLIK ALANINDA KULLANILABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ	398
ADÖLESAN FUTBOL KALECİLERİNDE AYAK BASINÇ ANALİZİ VE POSTÜR ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	400
RELATIONSHIP BETWEEN PREMENSTRUAL SYNDROME AND DEPRESSION, ANXIETY AND STRESS AMONG NURSING STUDENTS	401
EFFECTS OF TOFU, FENUGREEK AND WHEY POWDER USAGE AS FAT REPLACERS ON THE PHYSICOCHEMICAL AND MICROBIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF FERMENTED SAUSAGES (SUCUK)	402
KEFİRİN SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ	403
HİDROJELLER VE SAĞLIKTA KULLANIM ALANLARI	404
SAĞLIKLI BİREYLERDE ÜST VE ALT EKSTREMİTE UZUNLUK ÖLÇÜMLERİNİN DENGE VE YÜRÜME ÜZERİNE ETKİSİ.....	405
THALASSEMİA MAJOR AND RELATED DENTOMAXİLLOFACIAL COMPLICATIONS: A RARE CASE REPORT	406
ANTIBACTERIAL EFFECT OF CERIA NANOPARTICLES IN COMBINATION WITH CIPROFLAXACIN AGAINST GRAM- POSITIVE AND GRAM-NEGATIVE BACTERIA	407
EFFECT OF GENETIC POLYMORPHISMS IN DIFFERENT REGION OF THE ANGIOTENSIN-II RECEPTOR I GENE ON PREDISPOSITION OF GLIAL TUMOR IN TURKISH POPULATION	408
HEMŞİRELİK SÜRECİ DERSİNİN ÖĞRENCİLERİN HEMŞİRELİK TANILARINI ALGILAMA DURUMLARI VE BAKIM PLANI HAZIRLAMA BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	410
ÜNİVERSİTE SON SINIF ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK TÜKENMİŞLİK VE BESLENME DURUMU İLE İLİŞKİSİ	411
ÇOCUKLARDA PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMINI ÖNLEMeye YÖNELİK EBEVEYN PSİKOĞEĞİTİM PROGRAMININ GELİŞTİRİLMESİ	412
ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE SPORUN ETKİSİ.....	413
EFFECTIVENESS OF A LEISURE ACTIVITY PROGRAMME ON COGNITIVE SKILLS AND FUNCTIONALITY IN INDIVIDUALS ATTENDING A COMMUNITY MENTAL HEALTH CENTER.....	414
TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY OF MEAT ATTACHMENT QUESTIONNAIRE.....	415

USING MACHINE LEARNING ALGORITHMS TO PREDICT HENoch-SCHÖNLEIN PURPURA WITH SEVERE GASTROINTESTINAL INVOLVEMENT.....	416
FİBROMİYALJİLİ KADIN HASTALARDA DENGE VE VÜCUT FARKINDALIĞI İLE AĞRI VE FONKSİYONEL KAPASİTE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	417
COVID-19 NEDENİYLE ÖLEN YAŞLI BİREYLERİN YAKINLARININ YAS DENEYİMLERİ	418
EVLİLİK ÖNCESİ İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ	419
BUZZY VİBRASYON SİSTEMİYLE BİRLİKTE UYGULANAN LOKAL ANESTEZİ TEKNİKLERİ	420
PEDODONTİK HASTALARIN GENEL ANESTEZİ ALTINDA TEDAVİ EDİLME NEDENLERİ	421
A CASE OF CANINE ORAL PAPILOMATOSIS IN TWO STRAY DOGS AND TREATMENT APPLICATIONS	422
KADIN SAĞLIĞI HEMŞİRELERİNİN, HEMŞİRELİK BAKIMINDAKİ ETİK TUTUMLARININ, MALPRAKTİSE EĞİMLERİNİN VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ	423
MÜLTECİLER VE RUH SAĞLIĞI ÜZERİNE YAPILAN YAYINLARIN ÖZELLİKLERİ VE ARAŞTIRMA EĞİMLERİ: BİR BIBLIYOMETRİK ANALİZ.....	424
SAĞLIK BAKIM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MESLEKLER ARASI ÖĞRENMEYE HAZIR BULUNUŞLUKLARININ BELİRLENMESİ	426
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PİŞİRME VE YİYECEK HAZIRLAMA BECERİLERİ İLE SAĞLIKLI BESLENME TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	427
YARA BAKIMINDA AKTİF KAPAMA SİSTEMLERİ VE HEMŞİRELİK BAKIMI	428
APPROACH TO DIFFICULT AIRWAY IN DENTISTRY	429
DİŞ HEKİMLİĞİNDE ZOR HAVAYOLUNA YAKLAŞIM	430
GEBELERİN EGZERSİZ TUTUMU İLE ANNELİK VE BEDEN ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	431
KORONAVİRÜS (COVID-19) SÜRECİNDE AFET ÇALIŞANLARININ MOTİVASYONLARINA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA.....	432
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ VE SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KBRN HAKKINDAKİ MÜDAHALE, İSTEK VE GÖNÜLLÜLÜK BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ.....	434
DİŞ ÇÜRÜĞÜ İLE BESLENME ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	435
ÇOCUKLARDA ZARARLI ALIŞKANLIKLAR VE TEDAVİ YÖNTEMLERİ	436
KLİNİĞİMİZDE SEZARYEN ESNASINDA YAPILAN MYOMEKTOMİLERİN SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	437
HASTANEMİZDE LEVONORGESTREL SALGILAYAN RHİM İÇİ ARAÇ UYGULANAN HASTALARIN RESTROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRMESİ.....	438
COBALT TOXICITY IN A HOLSTEIN BULL.....	439
SENKOPUN NADİR BİR NEDENİ OLARAK HASTA SİNÜS SENDROMU, OLGU SUNUMU	440

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUGA SAHİP AİLELERE VERİLEN İLK YARDIM EGİTİM PROGRAMININ İLK YARDIM BİLGİ VE ANKSİYETE DÜZEYİNE ETKİSİ.....	441
DEVELOPMENT OF PASTILLES CONTAINING POMEGRANATE PEEL EXTRACT	442
SAĞLIĞA BÜTÜNCÜL BAKIŞ AÇISI: TEK SAĞLIK	443
CERRAHI HEMŞİRELİĞİNDE KLİNİK KARAR DESTEK SİSTEMLERİNİN BIBLIYOMETRİK ANALIZI 444	
ÇOCUKLARDA BRUKSİZM : ETİYOLOJİK FAKTÖRLER NELERDİR?.....	445
ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN TEMPOROMANDİLBULER EKLEM DİSFONKSİYONUNUN ETİYOLOJİSİ, SEMPTOMLARI VE GÖRÜLME PREVALANSI	446
INVESTIGATION OF THE AMELIORATIVE EFFECTS OF MEDICAL OZONE AGAINST PANCREATIC DAMAGE CAUSED BY FLUOXETINE	447
DEVELOPING THE FEAR OF DISASTERS SCALE AND EXPLORING ITS PSYCHOMETRIC PROPERTIES	448
HISTOPATHOLOGICAL DETERMINATION OF THE CURATIVE EFFECTS OF OZONOTHERAPY AGAINST DRUG-INDUCED VASCULAR DAMAGE	449
BİLİNÇ KAYBI İLE GETİRİLEN HASTADA ULTRASONUN ÖNEMİ: BİR PULMONER TROMBOEMBOLİ VAKASI	450
KONJENİTAL KALP HASTALIĞI OLAN BEBEĞE SAHİP ANNELERDE MATERNAL BAĞLANMA DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER	451
TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI VE DEPRESYON DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	452
İSTENMEYEN PERİOPERATİF HİPOTERMİNİN ÖNLENMESİNDE KANITA DAYALI ÖNERİLER	453
ADVANCED PROTEOMIC TECHNOLOGIES FOR BIOMARKER DISCOVERY IN COLORECTAL CANCER	454
COVID-19 AŞILARININ YAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	455
SAĞLIK PROFESYONELLERİNE YÖNELİK İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ARAŞTIRMALARININ 1970' TEN GÜNÜMÜZE KÜRESEL EĞİLİMİ: BIBLIYOMETRİK BİR ANALİZ	457
KİMYASAL BİR KBRN AJANI: BİBER GAZI (<i>Oleoresin Capsicum</i>).....	458
RADIUS BAŞI DİSLOKASYONLARI VE LATERAL EPİKONDİLİTTE DİRSEK BÖLGESİNDEKİ ANATOMİK DEĞİŞİKLİKLER.....	459
STOMALI YAŞLI BİREYLERDE YAŞAM KALİTESİ	460
MİDE KANSERİ TEŞHİSİ KONAN BİREYLERDE ENTERAL BESLENME UYGULAMASI: BİR OLGU ÖRNEĞİ	461
ACIL SERVİSTE DİYABETİK HASTADA ANTİBİYOTİK KULLANIMI SONRASI RINOSEREBRAL MUKORMIKOZ.....	462
ACIL SERVİSTE KLİNİK ŞÜPHE SONUCU YAKALANAN SÜPERİOR MEZENTERİK VEN TROMBOZU 463	

ALZHEİMER HASTALIĞINDA AMİLOİD BETA OLUŞUMUNU ENGELLEME ÜZERİNE GÜNCEL TEDAVİLER VE ONAY SÜRECİNDE DEVAM EDEN ÇALIŞMALAR	464
THE PROTECTIVE EFFECT OF CHRYSIN AGAINST GLUTAMATE-INDUCED OXIDATIVE STRESS, INFLAMMATION AND APOPTOSIS IN C6 GLIOMA CELLS	465
KONVANSİYONEL ORTOGNATİK CERRAHİ VE ÖNCE CERRAHİ UYGULANAN İSKELETSEL SINIF III MALOKLÜZYONA SAHİP HASTALARIN POSTOPERATİF STABİLİTE YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	466
BİFOSFONAT VERİLEN RATLARDA DİŞ ÇEKİMİ ÖNCESİ VE SONRASINDA KULLANILAN SELENYUMUN KEMİK İYİLEŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN BİYOKİMYASAL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ	467
ÇOCUKLARDA GİNGİVAL VE PERİODONTAL HASTALIKLAR.....	468
DİŞ ÇEKİM SONRASI SOKET KORUMA YÖNTEMLERİ	469
BEFORE AND AFTER COVID-19: DESTINATION PREFERENCE IN HEALTH TOURISM.....	470
A CASE OF MARGINAL ZONE B CELL LYMPHOMA MIMICKING CERVICAL CANCER.....	471
HEMŞİRELERDE EMPATİ VE TÜKENMİŞLİĞİN ÖNEMİ	472
DETERMINING AND COMPARING THE RELATIONSHIP BETWEEN EXISTENTIAL CONCERNS, FUTURE EXPECTATIONS AND HOPE LEVELS OF HIGH SCHOOL STUDENTS STUDYING IN SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS.....	473
ACİL SERVİSTE TEK TARAFLI BACAK AĞRISININ NADİR BİR NEDENİ: LERİCHE SENDROMU...	474
BİLİNÇ KAYBI İLE GETİRİLEN HASTADA DATURA STRAMONİUM İNTOKSİKASYONU	475
KARBON AYAK İZİ İÇİN HESAPLAMA ARACININ GELİŞTİRİLMESİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ	476
PARKİNSON HASTALARINDA DONMA VARLIĞINA GÖRE YORGUNLUK VE AKTİVİTEYE ÖZGÜ DENGE GÜVENİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	477
HEMŞİRE VE EBELERİN HASTANELERİN SÜRDÜRÜLEBİLİR REKABET UYGULAMALARI ALGILARI İLE ORGÜTSEL PERFORMANS İLİŞKİSİ: BİLGİ YÖNETİMİ ARALIK ROLÜ	478
DÜŞME HİKÂYESİ OLMAYAN YAŞLI BİREYLERDE YAŞ İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ 479	
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN, AFETZEDELERE YÖNELİK PSİKOLOJİK YAKLAŞIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	480
THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTHERHOOD ROLE AND AWARENESS OF HOME ACCIDENTS AND FIRST AID SELF-EFFICACY	481
ÖZEL BAKIM GEREKTİREN GÖRME, İŞİTME VE ORTOPEDİK ENGELLİ BİREYLERDE AĞIZ SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ	482
BRUKSİZMDE TANI VE TEDAVİ YÖNTEMLERİ	483
KAN GAZI ANALİZÖRÜ HEMOGLOBİN, SODYUM VE POTASYUM SONUÇLARININ HEMOGRAM VE BİYOKİMYA ANALİZÖRÜ İLE UYUMU	484
SENKOP İLE BAŞVURAN MASİF PULMONERTROMBOEMBOLİ VAKASI	485

FİBROMİYALJİ VE PERİODONTİTİS ARASINDAKİ ÇİFT YÖNLÜ İLİŞKİ.....	486
PROTECTIVE EFFECT OF HESPERIDIN AGAINST PACLITAXEL-INDUCED SPLEEN TOXICITY IN RATS	487
ÇOCUK DIŞ HEKİMLİĞİNDE KORUYUCU UYGULAMALAR	488
2022 YILINDA DÜNYADA YAŞANAN AFETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	489
INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA USE DISORDER, ALEXITHYMIA AND EMPATHY IN ADOLESCENTS WITH A STRUCTURAL EQUALITY MODEL ...	490
DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL İMKAN VE OLANAKLARI HAKKINDAKİ MEMNUNİYET DÜZEYİNİN TESPİTİ.....	491
THE EFFECT OF ROYAL JELLY ON IRISIN IN EXPERIMENTALLY DIABETIC RATS	492
SIÇANLARDA PROBİYOTİK VE POSTBİYOTİK KULLANIMININ ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI	493
YÜKSEK FRUKTOZLU MISIR ŞURUBU İLE BESLENEN SIÇANLARDA	494
D VİTAMİNİNİN ANKSİYETE VE DEPRESYON ÜZERİNE ETKİLERİ	494
ATEŞ DİKENİ, MAYDONOZ, ALEOVERA BİTKİLERİ' NİN ZOR İYİLEŞEN DİYABETİK AYAK YARALARI İÇİN ANTİBAKTERİYEL VE İLAÇ ETKİSİ GÖSTEREBİLECEK YARA ÖRTÜSÜ OLARAK GELİŞTİRİLEBİLİRLİĞİ' NİN İNCELENMESİ	495
ACİL SERVİSTE TRAVMATİK SANTRAL KORD SENDROMU.....	496
DETECTION OF CYCLIC DIMERIC GUANOSINE 3' ,5' -MONOPHOSPHATE (c-di- GMP) IN PLANKTONIC PERIODONTOPATHOGENIC BACTERIA.....	497
ALT EKSTREMİTE AKUT ARTERYEL İSKEMİ NEDENİYLE OPERE EDİLEN HASTALARDA SONUÇLARIMIZ.....	498
GÖĞÜS AĞRISI İLE BAŞVURAN SPONTAN PNÖMOMEDİASTİNUM VAKASI	499
DEFINED OMIC RESEARCHES IN MOLECULAR-BASED MONITORING OF WATER POLLUTION ..	500
DIETARY FRUCTOSE ACTIVATES CELLULAR STRESS AND INFLAMMATION IN THE PANCREAS OF RATS	501
INVESTIGATION OF THE TOXIC EFFECT OF METAL ZINC AND ZINC OXIDE NANOPARTICLE IN A FRESHWATER SPECIES	502
HIGH-FRUCTOSE CONSUMPTION CHANGES THE FECAL AMINO ACID LEVELS IN RATS: THE POTENTIAL EFFECT OF KEFIR SUPPLEMENTATION	503
BEBEK, ÇOCUK VE ERGENLERDE ÇÜRÜK PROFİLAKSİSİ.....	504
SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARDA KONSTİPASYON, İÇECEK TÜKETİM SIKLIĞI VE DIŞKI ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ.....	505
ASTIMLI ÇOCUKLARDA COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE TELEREHABİLİTASYONLA UYGULANAN YOGA EGZERSİZLERİNE KATILIM MOTİVASYONUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ...	506
PROTETİK DIŞ HEKİMLİĞİNDE KULLANILAN AĞIZ İÇİ TARAYICI SİSTEMLERİNE GÜNCEL BİR BAKIŞ	507

DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN NURSES' ATTITUDES TO MEDICAL ERRORS AND QUALITY OF CARE: A CROSS-SECTIONAL STUDY	508
SUİSİD AMAÇLI OLAN ZAPIN KULLANIMI SONRASINDA YOĞUN BAKIMDA TAKİP EDİLEN BİR OLGU	509
COMPUTER ADAPTIVE TESTING APPLICATIONS ADAPTED TO THE INDIVIDUAL IN REHABILITATION.....	510
GENİŞ ALANA YAYILMIŞ ODONTOJENİK KERATOKİSTİN KOMBİNE YAKLAŞIM İLE TEDAVİSİ: 12 AY TAKİPLİ VAKA RAPORU.....	511
OBEZİTEYE KARŞI POTANSİYEL BİR FONKSİYONEL İÇECEK OLARAK KOMBU ÇAYI TÜKETİMİ 512	
INVESTIGATION OF TEM AND SHV TYPE BETA LACTAMASE GENES IN AMPICILLIN RESISTANT <i>ESCHERICHIA COLI</i> ISOLATED FROM DRINKING WATER	513
EXAMINATION OF CELL-FREE DNA MUTATIONS IN LUNG CANCER PATIENTS BY NEXT-GENERATION SEQUENCING METHOD	514
DÜZENLİ UYGULANAN PILATES EGZERSİZLERİNİN SEDANTER ADÖLESAN KIZLARDA VÜCUT KOMPOZİSYONLARI VE KUVVET GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	515
AMBUYLA VENTİLE EDİLEN AKCİĞER ÖDEMİ HASTASININ İNVAZİV MEKANİK VENTİLASYONDAN KURTULUŞU	516
VARDİYALI ÇALIŞMANIN SİRKADİYEN RİTME ETKİLERİ.....	517
İMLANT YÜZEY DEKONTAMİNASYONUNDA ANTİMİKROBİYALLERİN KULLANIMI.....	518
KEDİ ve KÖPEKLERDE PELVİK EKSTREMİTE AÇILARININ KLİNİK UYGULANMALARI.....	519
BRUKSİZM HASTALARINDA BOTOKS UYGULAMALARI: GÜNCEL YAKLAŞIMLAR.....	520
AFET PSİKOLOJİSİ VE PSİKOSOSYAL ETKİSİ.....	521
ACİL SERVİSE YAN AĞRISI İLE BAŞVURAN HASTADA RABDOMİYOLİZ, OLGU SUNUMU	522
INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF THEOBROMINE-PLATINUM(II) COMPLEX ON THE PROLIFERATION OF HT-22 CELL LINE	523
ÇOCUK VE SAĞLIK	524
TUZ STRESİ ALTINDAKİ NANEDE BİTKİ GELİŞİMİNİ TEŞVİK EDEN BAKTERİ UYGULAMASININ BAZI MORFOLOJİK PARAMETRELERE ETKİSİ.....	525
HASTANE BAĞÇELERİNİN İYİLEŞME ÜZERİNE ETKİLERİ.....	526
KEDİ VE KÖPEKLERDE İNTRAKRANİYAL CERRAHİDE ANESTEZİ YÖNETİMİ	527
<i>THYMUS CANOVIRIDIS</i> METANOL EKSTRAKTININ İNSAN DERMAL FİBROBLAST HÜCRELERİNDEKİ YARA İYİLEŞTİRİCİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI	528
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN E-SAĞLIK OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	529
BİR KÖPEKTE ANGULER DEFORMİTE OLGUSU VE SAĞALTIMI	530

MOLECULAR DOCKING AND MOLECULAR DYNAMIC PROPERTIES OF SOME NOVEL DISPERSE HETEROCYCLIC DISAZO - AZOMETHINE DYES ON NICOTINAMIDE N-METHYL TRANSFERASE (NNMT) AND SARS-COV-2 (COVID-19) MAIN PROTEASE (M ^{PRO}).....	531
UYKU BRUKSİZMİ.....	532
THE RELATIONSHIP BETWEEN THE TIME OF PLAYING AND THE PERCENTAGE OF THREE-POINT OF ELITE MALE BASKETBALL PLAYERS	533
3 GÜNDÜR DEVAM EDEN HIÇKIRIK İLE BAŞVURAN HASTANIN AMELİYATHANEYE UZANAN HİKAYESİ.....	534
KANSER TANISI ALAN ADÖLESANLARIN VE SAĞLIKLI AKRANLARININ GÜNEŞTEN KORUNMA DAVRANIŞLARI.....	535
DEPREMİN ACI YÜZÜ: CRUSH SENDROMU, PEDİATRİK BİR VAKA.....	536
THE RELATIONSHIP BETWEEN THE TIME OF PLAYING AND THE TOTAL POINTS OF ELITE MALE BASKETBALL PLAYERS.....	537
GIDA ETİKETİ OKUMA BİLGİSİNİN BESİN SEÇİMİ VE SAĞLIKLI BESLENME ÜZERİNE ETKİSİ... 538	
EFFECT OF OLEUROPEIN USE AGAINST ENDOPLASMIC RETICULUM STRESS CAUSED BY ACRYLAMIDE EXPOSURE IN RAT KIDNEY TISSUE.....	539
TUBEROUS SCLEROSIS COMPLEX: OVERVIEW OF miRNAs.....	540
ANTİ-HİPERTANSİF İLAÇ KULLANIMINA BAĞLI GELİŞEN DİŞETİ BÜYÜMESİ TEDAVİSİNDE İLAÇ DEĞİŞİMİ VE BAŞLANGIÇ PERİODONTAL TERAPİ: VAKA RAPORU	541
YOGANIN ÇOCUKLARDA STRES YÖNETİMİNE ETKİSİ.....	542
SPİNOGLENÖİD ÇENTİK KİSTİNE BAĞLI SUPRASKAPULAR TUZAK NÖROPATİSİ	543
EFFECT OF ORAL PROPRANOLOL USE ON THE LABORATORY IN INFANTILE HEMANGIOMA ...	544
KRONİK İNMELİ BİREYLERDE DENGE DEĞERLENDİRMELERİNDE KULLANILAN YÜZ YÜZE, SENKRON VE ASENKRON DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİNİN HASTALARIN MEMNUNİYET DURUMLARINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI	545
EVALUATION OF THE TOXIC EFFECTS OF CONVENTIONAL AND NEW-GENERATION PLATINUM-BASED CANCER DRUGS.....	547
INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN AEROBIC CAPACITY AND UPPER EXTREMITY FUNCTIONAL CAPACITY IN YOUNG ADULTS: A PILOT STUDY.....	548
FERULIC ACID DECREASES THE CYTOTOXIC AND GENOTOXIC EFFECTS OF LINDANE IN CTXTNA2 RAT ASTROCYTE CELLS BY REGULATING APOPTOSIS, OXIDATIVE STRESS AND INFLAMMATION VIA TOLL-LIKE RECEPTORS	549
ÇOCUK DİŞ HEKİMLİĞİ'NDE FLOR: NEDEN KULLANILIR - ETKİLERİ NE OLUR?.....	550
OBEZİTEDE ADİPOZ DOKU DİSFONKSİYONU	551
MALUNION AND ITS TREATMENT DUE TO FAULTY OPERATIVE	552
INTERVENTION IN A DOG	552
ÇOCUKLARDA DENTAL KORKU VE DAVRANIŞ İDARESİ PROBLEMLERİ	553

KARDİYAK AMILOİDOZ; BELİRSİZ KLİNİK VE ZORLAYICI TANI.....	554
COVID-19 PANDEMİSİNDE GIDA VE GIDALARDAKİ RİSKLERİN ROLÜ	555
EPİLEPSİ NÖBETİ GEÇİREN SIRT LANDA HEMATOLOJİK DEĞERLENDİRMELER	556
LARINGOSPAZM GELİŞEN ÇOCUKTA RUMPEL-LEEDE PHENOMENONI.....	557
0-12 YAŞ ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN SAĞLIK OKURYAZARLIK DÜZEYİNİN AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIM ALGILARINA ETKİSİ.....	558
PROGRESSIVE MOTOR IMAGING TRAINING IN UPPER EXTREMITY INJURY.....	559
KERATİTİS OLGULARINA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR	560
65 YAŞ VE ÜZERİ İN MELİ BİREYLERİN BİLİŞSEL FONKSİYONLARI VE AKILCI İLAÇ KULLANIM DURUMLARI.....	561
AMELİYAT SONRASI AĞRI YÖNETİMİNDE MÜZİK TERAPİ	562
KEDİ VE KÖPEKLERİN KALP HASTALIKLARINDA TANI YÖNTEMLERİ.....	563
PATELLA LUKSASYONU TEDAVİSİNDE PATELLAR OLUK PROTEZİ	564
A DETERMINATION ON THE EXPANSION OF THE RESEARCH SCOPE OF THE VETERINARY HISTORY AND DEONTOLOGY DEPARTMENT.....	565
DEFINITION OF “ANIMAL” AND “ANIMAL OWNER” IN BASIC TURKISH VETERINARY LEGISLATION.....	566
KRONİK BOYUN AĞRISI NEDENİYLE OLUŞAN POSTÜR BOZUKLUĞUNUN SOLUNUM FONKSİYON TESTLERİNE ETKİSİ.....	567
SÜT DİŞİ RESTORASYONUNDA KULLANILAN FARKLI ADEZİV SİSTEMLERİ.....	568
COVID-19 AŞISI OLMAYI REDDEDEN KİŞİLERİN RET NEDENLERİ ÜZERİNE	569
YAPILAN NİTEL BİR ÇALIŞMA	569
YETİŞKİN BİREYLERDE DUYGUSAL YEME, BESİN GÜCÜ VE YEME FARKINDALIĞI İLE BEDEN KÜTLE İNDEKSİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER.....	570
RADIOMICS IN CANCER DIAGNOSIS	571
REKOMBİNANT İNSAN KEMİK MORFOGENETİK PROTEİNİ-2’NİN (RHBMP-2) MAKSİLLOFASİYAL CERRAHİDEKİ ROLÜ VE LİMITLERİ: LİTERATÜR DERLEMESİ.....	572
OKUL ÖNCESİ DÖNEM MÜZİK EĞİTİMİNDE RİTİM DUYUSUNUN GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR DERLEME ÇALIŞMASI.....	573
PREPARATION OF SHEEP TO 2D- SHEAR WAVE ELASTOGRAPHY	574
PREPARATION FOR B-MODE ULTRASONOGRAPHY IN SHEEP AND HISTOGRAM ANALYSIS OF RESULTS	575
YAYGIN METABOLİK HASTALIKLARIN KONTROLÜ, ENGELLENMESİ VE GECİKTİRİLMESİNDE DİYET VE EGZERSİZİN ROLÜ.....	576
ASTIMLI HASTALARIN KLİNİK BULGULARI VE SOLUNUM FONKSİYON TESTLERİ	577

BIOMARKERS OF CHRONIC KIDNEY DISEASE IN CATS	578
DAHA ÖNCEKİ GEBELİĞİNDE COVID-19 GEÇİREN KADINLARIN YENİ GEBELİK KORKUSU.....	579
TEMPOROMANDIBULER EKLEM RAHATSIZLIKLARINDA EKLEM İÇİ ENJEKSİYONLAR, NE AŞAMADAYIZ, NEREYE GIDIYORUZ?	580
THE DIFFERENCE OF BALANCE PARAMETERS OF FOOTBALL PLAYERS	581
KEDİ VE KÖPEKLERDE GLOKOM.....	582
MULTIPAR GEBELERDE SEZERYAN, SPONTAN VAJİNAL DOĞUM TERCİHI	583
ÇOCUK DIŞ HEKİMLİĞİNDE KULLANILAN YER TUTUCULAR	584
DIŞ SÜRMESİNİN REHBERLİĞİ	585
ÇOCUKLARDA BRUKSİZM ETİYOLOJİSİ VE TEDAVİSİ.....	586
KANSER YOLCULUĞUNDA AİLE ÜYELERİNİN HAZIR OLUŞLUK DURUMLARI ALGILANAN BAKIM VERME DENEYİMİNİ ETKİLER: DERLEME ÇALIŞMASI	588
4T1 HÜCRE HATTI İLE BALB/C FARELERDE MEME TÜMÖRÜ MODELİNİN OLUŞTURULMASI VE HİSTOPATOLOJİK OLARAK İNCELENMESİ	589
BAZI GELENEKSEL BİTKİLERİN TIBBİ ÖNEMİ OLAN BAKTERİLERE KARŞI ANTİBİYOTİK ETKİSİNİ ARTTIRMASI	591
HOW RELIABLE ARE “SCOLIOSIS VIDEOS” ON INSTAGRAM?.....	592
EVALUATION OF THE RELATIONSHIP OF WEIGHT AND LENGTH MEASUREMENTS WITH FEMORAL HEAD DIAMETER AMONG BREEDS IN DOGS	593
TRAVMATİK KEMİK KISTLERİNİN TEDAVISİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR	594
PANDEMİ SONRASINDA, PEDODONTİ KLİNİĞİNE MUAYENEYE GELEN ÇOCUK VE ADELOSANLARDA, GİNGİVAL VE PERİODONTAL HASTALIKLARA DAİR BULGULARIN GÖZLEMLENMESİ-ÖN ÇALIŞMA	595
SIVI FERMENTE GÜBRENİN BİTKİ GELİŞİMİNE ETKİSİ.....	597
EPİMEDYUMLU MACUNLAR ÜZERİNE ADLİ BİR VAKA ÖRNEĞİ.....	598
İŞ HAYATINDA KADIN: KRALİÇE ARI SENDROMU	599
BAKIMA MUHTAÇ ENGELLİLER İÇİN EVDE BAKIM VE ÖZEL BAKIM MERKEZİNDE BAKIM HİZMETİNİN ÜCRET KARŞILAŞTIRMASI.....	600
<i>THYMUS ZYGIOIDES</i> AND <i>ORIGANUM SIPYLEUM</i> MEDICINAL LAMIACEAEA PLANTS REGULATE EXPRESSIONS OF LONG NON-CODING RNAs AND OXIDATIVE STRESS IN MDA-MB-231 TRIPLE-NEGATIVE BREAST CANCER CELLS	601
ÇOCUK HASTALARDA ANTİKANSER TEDAVİNİN ORAL SAĞLIK KOMPLİKASYONLARI ve YAKLAŞIMLAR.....	602
DEPREMDEN SONRA ÇOCUKLARIN GÖSTERDİKLERİ TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU İLE ALAKALI LİTERATÜR TARAMASI	603
AİLE İÇİ ŞİDDETİN FARKLI BİR BOYUTU: EBEVEYNE YÖNELİK ŞİDDET	604

EARLY BONE REGENERATION OF TITANIUM PLATELET-RICH FIBRIN (T-PRF) USED IN PERIODONTAL DEFECT	605
BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNDE ÇALIŞAN UZMANLIK ÖĞRENCİSİ HEKİMLERİN TÜKENMİŞLİK VE İŞ DOYUMU DÜZEYLERİ.....	606
ROMATİZMAL HASTALIKLARIN TEDAVİSİNDE AKUATERAPİ YAKLAŞIMLARININ ETKİNLİĞİ	608
INCIDENTAL APPENDICEAL NEOPLASMS: A SECONDARY HOSPITAL EXPERIENCE	609
EFFECTS OF SMOKING AND PASSIVE SMOKING ON RETINA, CHOROID AND RETINAL NERVE FIBER LAYER	610
ASSESSMENT OF RATIONAL DRUG USE AWARENESS OF PHARMACY STUDENTS	612
DIABETES MELLİTUS VE HİPERKORTİZOLEMİ İLİŞKİSİNİN PATOLOJİK OLARAK İNCELENMESİ* 613	
ÇOCUKLARDA TEMPOROMANDİBULAR EKLEM DİSFONKSİYONLARININ TANISI VE GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ.....	614
SÜT MOLAR DIŞLERE UYGULANAN BULK FİLL VE GELENEKSEL KOMPOZİT REZİNİN MİKROSİZİNTİLLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: İN VİTRO ÇALIŞMA.....	615
SALGIN VE AFETLERDE SOSYAL HİZMET	616
DEPREMLERDE CRUSH SENDROMU.....	617
AFETLERİN İNSAN PSİKOLOJİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	618
HEMŞİRELİK VE EBELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN ENGELLİLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİ VE ERİŞİM ENGELLERİ	619
INVESTIGATION OF THE EFFICIENCY OF NEUROMOBILIZATION EXERCISE IN PATIENTS WITH CARPAL TUNNEL SYNDROME.....	620
THE IMPACT OF CLINICAL PHARMACY SERVICES ON PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS AND ATRIAL FIBRILLATION	621
TÜRKİYE'DE 2023 YILI DEPREM FELAKETİ DÖNEMİNDE GERÇEKLEŞEN GRİ SUÇLARIN DİJİTAL ANALİZİ	622
EVALUATION OF CLINICAL, OPTICAL COHERENCE TOMOGRAPHY FINDINGS AND PROGNOSIS IN SOLAR RETINOPATHY DEVELOPED BY SUN ECLIPSE.....	623
PESTİSİTLERİN ÇOCUK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ	624
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ADÖLESANLARDA UYKU, SOSYAL KAYGI VE TANSİYON.....	625
DO INTRAOPERATIVE ARTERIAL BLOOD GAS LACTAT AND HEMOGLOBIN LEVELS PREDICT INTRAOPERATIVE AND POSTOPERATIVE BLOOD TRANSFUSION NEED IN PATIENTS UNDERGOING HYSTERECTOMY FOR PLACENTAL INVASION ABNORMALITIES	626
PROTON POMPASI İNHİBİTÖRÜ (PPI) KULLANIMININ MİKROBİYOTA ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	627
KÖY PEYNİRİNDE MAYA KUVVETİNİN HESAPLANMASI VE MAYA MİKTARININ BELİRMESİNİN KALİTE ÜZERİNE OLAN ETKİSİ.....	628

PAPİLLER TİROİD KARSİNOMLARINDA FOXE1, IMP3 ve TERT EKSPRESYONU.....	629
IS MYOCARDIAL BRIDGE A TROUBLEMAKER?: CASE SERIES AND A LITERATURE REVIEW	630
DECANNULATION WITH A MULTIDISCIPLINARY APPROACH IN PATIENTS WITH TRACHEOSTOMY IN THE PALLIATIVE CARE UNIT	631
INVESTIGATION OF INTEGRASE GENE MUTATIONS IN HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS-1 (HIV-1) POSITIVE INDIVIDUALS	632
KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ SONRASINDA GEÇİCİ BARINMA ALANI OLARAK KULLANILAN YURLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	633
DİYABETLİ BİREYLERDE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ İLE AKTİVİTE ROL DENGESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	634
INVESTIGATION OF <i>IN VITRO</i> ANTIOXIDANT PROPERTIES OF FRUIT METHANOL EXTRACT <i>VITIS VINIFERA</i>	635
SONUÇLARIYLA DOĞUM KORKUSU.....	636
AFET DURUMUNDA ÇOCUK BESLENMESİNDEKİ ZORLUKLAR VE ÖNERİLER	638
CHALLENGES AND RECOMMENDATIONS IN CHILD NUTRITION IN DISASTER	639
ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ÜREME SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ.....	640
EFFECTS OF ENDOCRINE DISRUPTING CHEMICAL BISPENOL A SPERMATOLOJİK KINEMATIC PARAMATERS IN DIFFERENT TIME IN ADULT ANGORA GOAT.....	641
HEMATOLOJİK HASTALIKLARA SAHİP ÇOCUKLARDA ORAL BULGULAR VE DİŞ HEKİMİ YAKLAŞIMI.....	643
REVIEW OF THESES ON THE REDUCTION OF FEAR AND ANXIETY IN CHILDREN RECEIVING INHALER THERAPY	644
EVALUATION OF SULEYMAN DEMIREL UNIVERSITY FACULTY OF MEDICINE INTERN CARNET BY YEARS.....	645
ALTERATIONS IN LIPID METABOLISM BY ZERUMBONE TREATMENT IN NON-SMALL CELL LUNG CANCER CELLS.....	646
EXAMINATION OF RENAL FUNCTION AND PHOSPHORUS RESULTS OF PATIENTS SWITCHED FROM TENOFOVIR DISOPROXIL FUMARATE TO TENOFOVIR ALAFENAMID.....	647
INVESTIGATION OF CORNEAL FIBROPAPILLOMA IN LOGGERHEAD TURTLES (<i>CARETTA CARETTA</i>) IN THE MEDITERRANEAN SEA IN TURKIYE	648
THE EFFECT OF SHORT-TERM STORAGE OF HONAMLI BUCK SPERM ON SPERMATOLOGICAL PARAMETERS AND PREGNANCY RATES.....	649
VETERİNER HEKİMLİKTE GÖRÜNTÜLEME TEKNİKLERİNE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR	650
EEYARESTATİN I MEDIATED INHIBITION OF THE ENDOPLASMIC RETICULUM-ASSOCIATED DEGRADATION (ERAD) MECHANISM MAY EXHIBIT A POTENT THERAPEUTIC APPROACH FOR COLORECTAL CANCER TREATMENT.....	651
HEMŞİRELERİN ÇALIŞMA YAŞAM KALİTESİ İLE AYRIMCILIK ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	652

SYNAPTOPHYSIN EXPRESSION IN RAT TESTIS AND EPIDIDYMIS DURING POSTNATAL DEVELOPMENT	654
KOMPLİKE CRUSH SENDROMU; KOMPARTMAN SENDROMUYLA DEPREMZEDE; PEDİATRİK BİR VAKA.....	655
LAPAROSKOPIK KOLESISTEKTOMİLİ HASTALARDA İNSÜFLASYON İŞLEMİNE BAĞLI GELİŞEN KOMPLİKASYONLARDA HASTA YÖNETİMİ: DERLEME ÇALIŞMASI	656
FONKSİYONEL ÇENE ORTOPEDİSİ NEDİR? DÜZGÜN ÇENE YÜZ GELİŞİMİ İÇİN ERKEN YAŞTA NELER YAPABİLİRİZ?.....	657
DEPREM SONRASI YIKILIDAN BİNA ENKAZLARINDA CANLI ARAMA İLE ENKAZLARIN KALDIRILMASINDA OLUŞAN TOZUN ÇALIŞANLARA ETKİSİ	658
SPERMANIN SAKLANMASINDA ANTİOKSİDANLARIN ÖNEMİ	659
DİYET KETEN TOHUMU VE KETEN TOHUMU YAĞININ KARDİOVASKÜLER HASTALIKLAR ÜZERİNE ETKİLERİ	660
ASKORBİK ASIT VE BİLİŞSEL SAĞLIK ÜZERİNE ETKİSİ.....	661
THE ROLE OF MATHEMATICAL APPROACHES IN NEXT GENERATION EMBRYOLOGY RESEARCH	662
THERAPEUTIC EFFECTS OF TRANSCRANIAL DIRECT CURRENT STIMULATION ON EXPERIMENTAL SCIATIC NERVE INJURY	663
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYET SONRASI AFETLERDE GÖREV ALMA İSTEKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	664
EXAMINATION OF MEFV GENE VARIATION FREQUENCY AND RELATIONSHIP BETWEEN FAMILIAL MEDITERRANEAN FEVER IN THE WES ANALYSIS CASES	665
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK KAYGISI İLE ÇOCUKLARDA İLAÇ UYGULAMA ÖZ-YETERLİLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	666
BASIC NAVIGATION DRILL IN THE FIELD AND ITS IMPORTANCE.....	667
THE ANALYSIS OF THE BOARD EXAMS RESULTS IN THE PRECLINIC STUDENTS IN A MEDICAL SCHOOL	668
THE ROLE OF GHRELIN IN THE TREATMENT OF INTRAUTERINE ADHESIONS: A HISTOLOGICAL EVALUATION IN A RAT MODEL.....	669
A REVIEW OF YOGA INTERVENTIONS ON HEALTH AND SKILL-RELATED FITNESS OF HEALTHY SCHOOL-AGE CHILDREN.....	671
METABOLİK SENDROM OLUŞTURULAN RATLARDA YÜZME EGZERSİZİNİN KARACİĞER ENZİMLERİNE ETKİLERİ.....	672
EVALUATION OF NEUTROPHIL/LYMPHOCYTE, LYMPHOCYTE/MONOCYTE AND MEAN PLATELET VOLUME/LYMPHOCYTE RATIOS IN KAWASAKI DISEASE.....	673
MCF-7 HÜCRELERİNDE UPADACITINIB VE LUTEOLIN KULLANIMI HÜCRE PROLİFERASYONUNU BASKILAR.....	674
SİSTEMİK İMMÜN-İNFLAMATUVAR İNDEKS PERİFERİK ARTER HASTALIĞI CİDDİYETİNDE BELİRLEYİCİ MIDİR?.....	675

EXAMING HOW UMBELLIFERON AFFECTS THE LEVELS OF FN-1, COL1-A1, II- β AND TNF- α IN DERMAL FIBROBLAST SCAR TISSUE	677
PSİKOTERAPİDE SANAL GERÇEKLİK KULLANIMI	678
SİTİKOLİN; NÖROPROTEKTİF BİR AJAN	679
MORPHOMETRIC EVALUATION OF DENTAL ARCH ON BONES IN ADULT AND ELDERLY INDIVIDUALS	680
BİREYSEL AFET DİRENCİ ve ETKİLEYEN FAKTÖRLER	681
INVESTIGATION OF SIZE EFFECT OF COMMERCIAL SILICA FILLERS ON SOME MECHANICAL BEHAVIOURS OF DENTAL COMPOSITES	682
THE EFFECT ON FLOWABILITY BEHAVIOR PROFILING OF THE COUPLING AGENT RATIO IN RESINOUS DENTAL COMPOSITES AND ITS RELATION WITH PHYSICO-MECHANICAL PROPERTIES 683	683
GEBELİĞİN ERKEN DÖNEMLERİNDE SIÇAN UTERUS DOKUSUNDA VASKÜLER ENDOTELYAL BÜYÜME FAKTÖRÜ'NÜN(VEGF) EKSPRESYONU	684
GEBELİĞİN ERKEN DÖNEMLERİNDE SIÇAN UTERUS DOKUSUNDA HEPARİN BAĞLAYICI EPIDERMAL BÜYÜME FAKTÖRÜ'NÜN (HB-EGF) EKSPRESYONU.....	686
BİLİŞSEL UYARIM TERAPİSİNİN HUZUREVİNDE KALAN DEMANSLI BİREYLERDE GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİ, DEPRESYON VE YAŞAM DOYUMUNA ETKİSİ	688
EVALUATION OF THE PRESENCE OF ENTAMOEBIA GINGIVALIS IN PERI-IMPLANT HEALTH AND DISEASES	689
CHARACTERIZATION AND ANTIDIABETIC ACTIVITY OF GREEN FABRICATED <i>ASPALATHUS LINEARIS</i> SILVER NANOPARTICLES.....	690
EVALUATION OF EFFICIENCY STUDIES IN PUBLIC ORAL AND DENTAL HEALTH SERVICES.....	691
BURDUR İLİNDE SATIŞA SUNULAN ETLERDE TETRASİKLİN GRUBU ANTİBİYOTİKLERİN SIVI KROMATOĞRAFİ - TANDEM KÜTLE SPEKTROMETRE (LC-MS/MS) YÖNTEMİYLE BELİRLENMESİ* 692	692
DARWIN VE BEAGLE SERÜVENİ.....	693
INVESTIGATION OF PROTECTIVE ROLES OF MYRICETIN AND QUERCETIN AGAINST NEPHROTOXICITY CAUSED BY MALATHION INTOXICATION IN RATS.....	694
TEK MERKEZ TEK CERRAH İNGUİNAL HERNİ DENEYİMİ	695
CARE EXPERIENCES OF NURSES WORKING IN COVID-19 INTENSIVE CARE UNITS.....	696
ORMAN YANGINLARININ İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ.....	697
DESFLURANE DÜŞÜK AKIM VE YÜKSEK AKIM ANESTEZİ UYGULAMASINDA KARBOKSIHEMOGLOBİN, HEMODİNAMI VE UYANMA ETKİSİ	698
THE EVALUATION OF THE EFFECTS OF NITROUS OXIDE ON CARDIOVASCULAR SYSTEM IN DOGS UNDERGOING LOW-FLOW SEVOFLURANE ANESTHETISIA	699
PARKİNSON HASTALARINDA BİLATERAL SUBTALAMİK NUKLEUS DERİN BEYİN STİMULASYONU'NUN DENGE VE YÜRÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: PİLOT ÇALIŞMA.....	700

DİŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİNDE ÖĞRENME STİLLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER	701
YENİDOĞAN VE ÇOCUKLARDA BASINÇ YARALANMALARI	702
ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER POLİKLİNİĞİNE BAŞVURU YAPAN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNDE COVID-19 KORKUSU DÜZEYİ VE COVID-19 AŞISINA KARŞI TUTUMLARININ İNCELENMESİ	703
INVESTIGATION OF THE POSSIBLE RELATION OF APELIN, KYNURENINE AND IL-4/IL-10/IL-12/ LEVELS WITH CLINICAL AND METABOLIC PARAMETERS IN OBESİTY	704
INVESTIGATION OF ADME AND TOXICITY PROPERTIES OF BENZOIC ACID BASED AZO DYES.	705
INVESTIGATION OF BOVINE PARAINFLUENZAVIRUS 3 (BPIV3) WITH MOLECULAR AND ANTIGENIC METHODS IN CATTLE WITH CLINICAL SYMPTOMS OF RESPIRATORY SYSTEM INFECTION ¹	706
DEATH ANXIETY IN NURSES WORKING IN THE COVID 19 PANDEMIC	708
KANSER TEDAVİSİ İLİŞKİLİ MUKOZİT/STOMATİT GELİŞEN KANSER HASTALARINDA SEMPTOM TRİYAJI	709
TÜRKİYE'DEKİ AKADEMİSYENLERİN ZOOM YORGUNLUĞU VE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA	711
FARKLI ORTAM SICAKLIKLARINDA UYGULANAN TÜM VÜCUT VİBRASYON EGZERSİZİNİN RAT DUODENUMUNDAKİ SÜLFATLI VE KARBOKSİLLİ MUKOSUBSTANSLARIN DAĞILIMINA ETKİSİ 713	
MOLECULAR DOCKING STUDIES OF MOLECULES THAT MAY BE MONOAMINE OXIDASE INHIBITORS	715
COMPARISON OF INTRAOPERATIVE OUTCOMES IN EXCISION ARTHROPLASTY WITH OR WITHOUT PARTIAL TENOTOMY OF DEEP GLUTEAL MUSCLE IN DOGS	716
PREMATÜRE BEBEKLERDE HİDROLİZE MAMALARIN BESLENME İNTOLERANSINI ÖNLEME ETKİNLİĞİ VAR MI?	717

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

EBEVEYNLERİN ÇOCUKLUK ÇAĞI AŞILARI İLE COVID-19 AŞISINA YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Esma AKGÜL*, Ayşe ERGÜN**

*Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, esmaakgul@subu.edu.tr

**Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, ayergun@gmail.com

ÖZET

Giriş: Aşılar karşı kuşkulu yaklaşımlar, ebeveynlerin kendisi ile birlikte çocuklarının da aşılmasını engelleyerek toplumsal bir risk meydana getirmektedir. Çocukluk çağı bulaşıcı hastalıkları ve COVID-19 hastalığına yönelik etkili aşılama programları planlamak ve aşı reddini azaltmak için aşıya karşı olumsuz tutuma sahip bireylerin oranının belirlenmesi önemlidir. **Amaç:** Bu çalışma ebeveynlerin çocukluk çağı aşıları ile COVID-19 aşısına yönelik tutumlarını ve bu iki aşı programı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Tanımlayıcı-ilişkisel türde yapılan çalışmanın örneklemini araştırmaya katılmayı kabul eden ve online soru formunu dolduran öğrenci ebeveynlerinden biri (n=191; %88 anne, % 9.9 baba, % 2.1 diğer) oluşturdu. Veriler, 2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar döneminin haziran ayında Sosyo-demografik Tanılama Formu, Ebeveynlerin Çocukluk Aşılarına Yönelik Tutumları Ölçeği ve COVID-19 Aşısına Yönelik Tutum Ölçeği ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (frekans, yüzde, ortanca ve ortalama), Mann Whitney U, Kruskal Wallis testi ve Spearman Korelasyon testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi p<0.05 olarak kabul edildi. **Bulgular:** Ebeveynlerin %61.8'inin 31-40 yaş aralığında, %88.5'inin kadın, %46.6'sının Marmara Bölgesi doğumlu, %43.5'inin üniversite mezunu olduğu, %53.4'ünün COVID-19 hastalığını geçirdiği ve %81.7'sinin COVID-19 aşısı olduğu saptanmıştır. Ebeveynlerin %24.1'inin çocukluk çağı aşılarına karşı tereddütü olduğu, %12'sinin çocukluk çağı aşılarını gerekli bulmadığı, %2.1'inin ilk çocuklarına ve %5.3'ünün diğer çocuklarına çocukluk çağı aşılarını yaptırmadığı, COVID-19 döneminde %7.9'unun çocuklarına keşke aşılarını yaptırmayı verdiğini saptanmıştır. Ebeveynlerin Çocukluk Aşılarına Yönelik Tutum Ölçeği toplam puanı ve COVID-19 Aşısına Yönelik Tutum Ölçeği olumlu alt boyut puanı arasında güçlü negatif yönlü ilişki saptanmıştır (p<0.01). **Tartışma ve Sonuç:** Sonuç olarak çocukluk çağı aşılarına karşı tereddütlü olan ebeveynlerin COVID-19 aşısına karşı daha olumsuz bir tutuma sahip oldukları bulundu. Ebeveynlerde aşı tereddütü ve aşı karşıtlığının nedenlerini belirlemeye yönelik araştırmaların yapılması, halk sağlığı hemşireleri tarafından doğru bilgi içeren görsel materyallerin oluşturulması, aşılamının önemini benimsetecek ve aşı reddini azaltacak eğitim programlarının uygulanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Aşı, Ebeveyn, Aşı Tutumu, Çocukluk Çağı Aşıları, COVID-19 Aşısı

Sözel Bildiri

**SON 10 YILDA YAYIMLANAN SEREBRAL PALSİLİLERİN
REHABİLİTASYONUNDA KULLANILAN THERATOĞS İLE İLGİLİ
YAYINLARIN İNCELENMESİ**

Alper KIZIL

Muğla, akizil08@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0835-6947

ÖZET

Amaç: TheraTogs, Serebral Palsili çocukların rehabilitasyonunda son zamanlarda popüler hale gelmiş ve dikkat çekici bir noktaya ulaşmıştır. Çalışmalar, TheraTogs'un çocukların duruşu, dengesi, motor fonksiyonu ve yürüyüşü üzerinde olumlu etkileri olduğunu bildirmiştir. Bu çalışmada amacı son 10 yıl içerisinde yapılan yayınlar incelenerek mevcut bilgilerin hangi düzeyde olduğunu belirlemek ve terapötik eylemlere rehberlik etmeye yardımcı olmaktır.

Yöntem: Araştırmada 2012-2022 yılları arasında PubMed, MEDLINE, SciELO, BIREME, LILACS, PEDro ve CENTRAL, CochraneLibrary, CINAHL, Web of Science, Scopus, Google Scholar veri tabanlarında yapılmıştır. Yayımlanan çalışmalarda "Cerebral Palsy", "Theratog", "strapping system", "suit therapy" ile ilgili yayınlar dil sınırlaması olmaksızın incelenmiştir. Bu veritabanında tam metnine ulaşılabilen makale, sistematik derlemeler ve meta analizler taranmıştır. **Bulgular:** Araştırmada toplam 168 makale incelenmiştir. 5 tanesinin Serebral Palsililerde Theratog uygulaması ile ilgili olduğuna anlaşılmıştır. Bu 5 çalışmanın hepsinin randomize kontrollü çalışma olduğu belirlenmiştir. **Sonuç:** TheraTogs kullanımı sonrası spatiotemporal (uzay-zamansal) yürüyüş parametreleri ile ilgili olarak; yürüyüş hızı, kadans, adım uzunluğu, salınım hızı, salınım yolu, salınım alanı, tek destek süresi, çift destek süresi TheraTogs öncesi kullanımına kıyasla önemli ölçüde iyileştiği gözlenmektedir. ($p < 0.05$). TheraTogs hakkında daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Serebral Palsi, Uzay Terapi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, TheraTogs

Sözel Bildiri

BEYAZ GÜRÜLTÜ VE SARMALAMA YÖNTEMLERİNİN PRETERM YENİDOĞANLARIN OROGASTRİK TÜP TAKMA İLE İLİŞKİLİ AĞRI ALGISINA ETKİSİ

Ceyda KIRLI¹, Öznur GÜRLEK KISACIK²

*1Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyonkarahisar/Türkiye. E-Mail: ceydagulcay1996@gmail.com.*

*2Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları ABD,
Afyonkarahisar/Türkiye., E-Mail: oznur.kisacik@afsu.edu.tr*

ÖZET

Preterm yenidoğanlar, tıbbi tedavi ve bakım altında buldukları zaman süresince; tıbbi açıdan gerekli olan ancak ağrı yanıtı oluşturduğu bilinen çeşitli girişimlere maruz kalmaktadır. Ağrı ve strese karşı daha savunmasız oldukları bilindiğinden, preterm yenidoğanlara uygulanan invaziv girişimlere bağlı gelişen ağrıyı kontrol altına almaya yönelik müdahaleler önemlidir.

Amaç: Bu çalışma, preterm yenidoğanlarda sıklıkla uygulanan bir girişim olan orogastrik tüp (OGT) takma ile ilişkili ağrıyı azaltmada beyaz gürültü ve sarmalama yöntemlerinin tek başına ve birlikte kullanımının etkinliğini değerlendirmek amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Çift kör randomize kontrollü deneysel tasarımda gerçekleştirilen bu araştırma 01/01/2021 - 01/05/2022 tarihleri arasında Uşak ilinde yer alan bir özel hastanenin Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde (YYBÜ) tedavi ve bakım altındaki 132 preterm yenidoğan ile gerçekleştirildi. Üç deney ve 1 kontrol grubu olmak üzere 4 gruptan oluşan bu çalışmada, beyaz gürültü, sarmalama, beyaz gürültü + sarmalama müdahalelerinin uygulandığı gruptaki preterm deney grubunu, herhangi bir müdahale uygulanmayan gruptaki preterm ise kontrol grubunu oluşturdu. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Preterm Yenidoğan Bilgi Formu, Preterm Yenidoğan İzlem Formu, Prematüre Bebek Ağrı Profili Ölçeği-Revize Formu (Premature Infant Pain Profile Revised-PIPP-R) kullanıldı. Araştırma verilerinin analizi SPSS versiyon 22.0 (Armonk, NY: IBM Corp) paket programı ile yapıldı. **Bulgular:** Araştırma kapsamına dahil edilen preterm yenidoğanların OGT takma işlemine yönelik işlem öncesi (5.dk, 3.dk., 1.dk) işlem sırası, işlem sonrası (1.dk., 3.dk., 5.dk) olmak üzere 7 farklı zamanda ölçülen maksimum kalp hızı ve minimum oksijen saturasyonu değerleri bakımından grup etkisinin ($p=0.376$; $p=0.465$ sırasıyla) ve grup-zaman etkileşiminin ($p=0.581$; $p=0.313$ sırasıyla) istatistiksel bakımdan anlamlı olmadığı belirlendi. Ancak maksimum kalp atım hızı ve minimum oksijen saturasyonu değerleri için zamanın ana etkisi istatistiksel olarak anlamlıydı ($p<0.001$). Preterm yenidoğanların PIPP-R ölçeği ile 7

farklı zamanda elde edilen ağrı puan ortalamaları için gruplar arasında istatistiksel bakımdan anlamlı fark olduğu ($p=0.001$), sarmalama grubu ve beyaz gürültü + sarmalama grubundaki pretermilerin toplam PIPP-R puan ortalamalarının, kontrol grubundan anlamlı olarak daha düşük olduğu belirlendi. Buna ek olarak, 7 farklı zamanda ölçülen PIPP-R değerleri için zamanın ana etkisi istatistiksel bakımdan olarak bulunurken ($p<0.001$) işlem sırasında ve işlem sonrasında ölçülen PIPP-R puan ortalamalarının, işlem öncesi değerlerden anlamlı olarak daha yüksek olduğu görüldü. OGT takma girişimine bağlı gelişen ağrının yordayıcılarını belirleyebilmek amacıyla genelleştirilmiş tahmin eşitliği yöntemi kullanılarak oluşturulan çoklu logistik regresyon modeli bulgularına göre; cinsiyet, gestasyonel yaş ve postnatal yaş ağrı üzerine anlamlı bir etkiye sahip değildi ($p>0.05$). Müdahale yöntemlerinin ağrı üzerine etkisi incelendiğinde, kontrol grubu referans alındığında sarmalama müdahalesinin 0.587 kat, beyaz gürültü + müdahalesinin ise 0.473 kat daha az ağrı hissetme ile ilişkili olduğu ancak beyaz gürültü müdahalesinin tek başına ağrı üzerine anlamlı bir etkiye sahip olmadığı görüldü ($p=0.326$). Buna ek olarak beyaz gürültü müdahalesinin ağrı üzerine anlamlı bir etkiye sahip olmadığı belirlenirken, preterm yenidoğanların işlem sırasında 348.183 kat daha fazla ağrı yaşadığı belirlendi. **Sonuç:** Yapılan bu çalışma sonucunda OGT takma işleminin preterm yenidoğanlarda ağrıya neden olan bir girişim olduğu, tek başına sarmalama müdahalesinin ve beyaz gürültü + sarmalama müdahalesi kombinasyonunun, OGT takma ile ilişkili ağrıyı kontrol altına almaya yardımcı olabileceği sonucuna ulaşılrken, beyaz gürültü müdahalesinin OGT takma ile ilişkili ağrı kontrolü üzerine olan etkilerinin daha fazla araştırılmaya ihtiyaç duyduğu saptandı.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Beyaz Gürültü, Orogastrik Tüp, Preterm, Sarmalama

(Bu bildiri Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.)

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

**HOW TO REUSE ENDOLOOP LIGATURE IN LAPAROSCOPIC
APPENDECTOMY: AN INEXPENSIVE ENVIRONMENT-FRIENDLY APPROACH**

Mehmet Eren Yuksel¹, Mustafa Sami Bostan², Namık Ozkan²

*1- Ankara Yıldırım Beyazıt University School of Medicine, Intensive Care Unit, e-mail:
doctormehmeteren@yahoo.com*

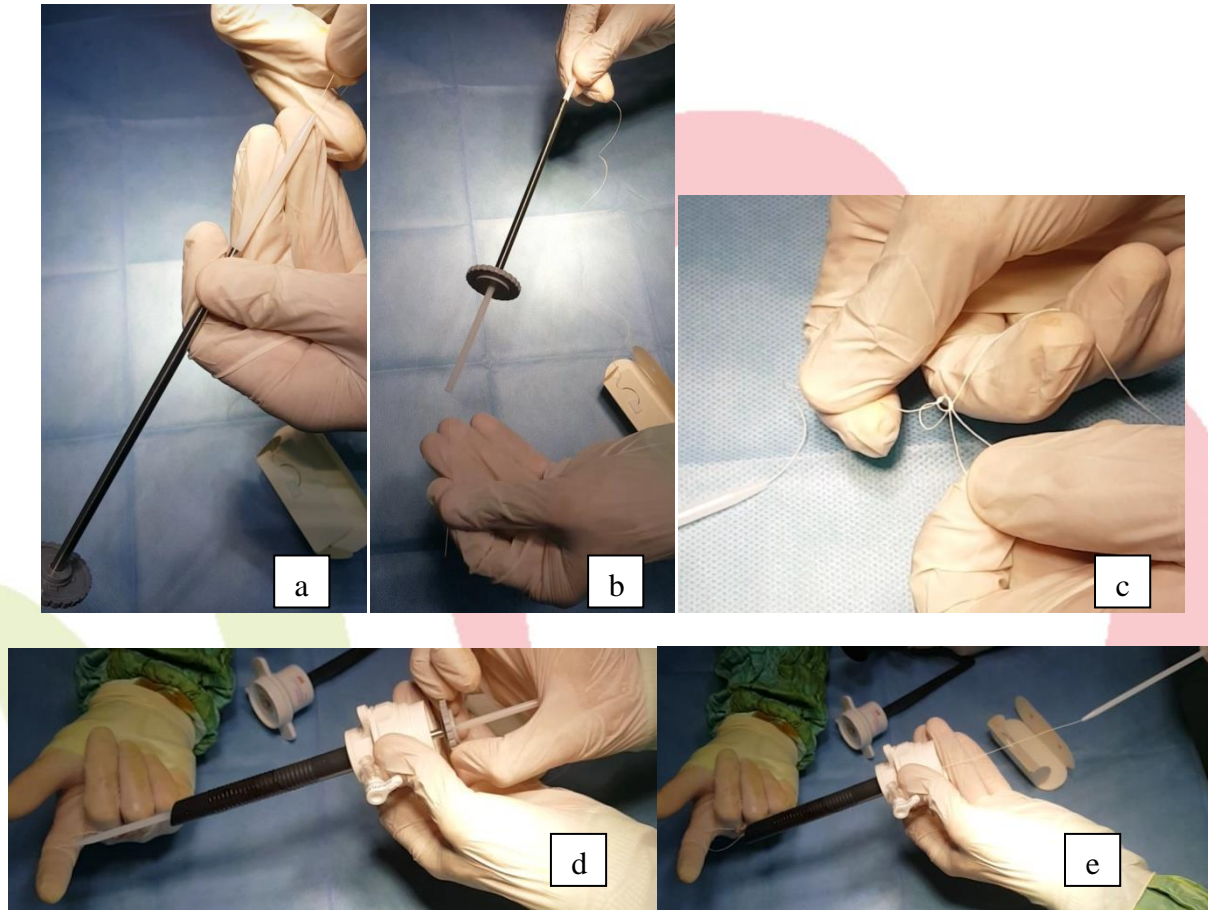
*2- Tokat Gaziosmanpasa University School of Medicine, Department of General Surgery e-mail:
mustafasamibostan@gmail.com, e-mail: namikozkan@yahoo.com*

ABSTRACT

Endoloop Ligature is a 45-cm-long ligature inserted in a plastic tube with a previously prepared suture loop at its tip (www.jnjmedtech.com/en-US/product/endoloop-ligature). Endoloop Ligature is used to facilitate both placing and tying a knot at the root of the appendix during laparoscopic appendectomy. However, Endoloop Loop costs approximately 170 US Dollars, depending on the retailer's price list. Moreover, its plastic tube is discarded after use. Therefore, we suggest reusing Endoloop Ligature by re-inserting either polyglactin (Vicryl) or polydioxanone (PDS) suture through the narrow end of the plastic tube and reforming the ligature loop by hand. Afterwards, the knot is placed at the base of the appendix as before. This method is both inexpensive as only polyglactin (Vicryl) suture is used and it is environment-friendly as the plastic part is reused, not discarded.

During laparoscopic appendectomy, after tying the knot at the root of the appendix, both the metal and plastic parts of Endoloop are discarded. However, Vicryl® (polyglactin 910) or monofilament PDS® II (polydioxanone) sutures can be used to reestablish Endoloop for further usage. First of all, the new suture is inserted gently through the tip of the plastic part of Endoloop. As the thread reaches to the end of the blunt part of the plastic tube, the suture is pulled out thorough the opening (Figure a-b). Afterwards, a suture loop is prepared at the narrow end of the plastic tube. Some of the well-known and widely used sliding knots are Nicky's knot, Duncan loop, Tennessee slider, Roeder knot and Weston knot. Hereby, we used Nicky's knot (Figure c-d). The newly prepared Endoloop is now ready to use. The plastic tube within the metal cover is inserted gently through the trocar, the ligature loop is placed at the root of the appendix and the the ligature coming out from the blunt side of the plastic tube is pulled out to tighten the ligature loop (Figure d-e). Afterwards, appendectomy is performed above the suture line. The braided vicryl (polyglactin 910) suture is expected to be absorbed in 56-70 days, or monofilament PDS II (polydioxanone) suture is awaited to be absorbed in 180-

210 days. This method is both inexpensive as only polyglactin (Vicryl) suture is used, and it is environment-friendly as the plastic part is reused, not discarded.

a. The suture is inserted through the tip of the plastic tube. b. The suture is pushed out gently until it is seen at the other end of the plastic tube. c. Nicky's knot is prepared extracorporeally. d. The metal part is pulled out after the Nicky's knot is placed properly at the base of the appendix. e. The plastic tube is gently pulled out. The plastic tube is normally discarded after use. However, we suggest keeping the plastic tube and re-preparing the Nicky's knot extracorporeally in order to use it in another laparoscopic appendectomy operation.

Financial Disclosure: The authors declared that this study received no financial support.

Sözel Bildiri

BARRIERS EXPERIENCED BY NURSES IN SEXUAL HEALTH EDUCATION FOR CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITY: A QUALITATIVE STUDY

Aylin KURT 1*, Ebru CİRBAN EKREM 2**, Betül AKKOÇ 3***, Fatma DİNÇ****

* *Bartın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Pediatric Nursing, Bartın, Turkey, aylinkurt67@gmail.com*

** *Bartın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Obstetrics, Gynecology Nursing, Bartın, Turkey, cirban.ebru@gmail.com*

*** *Bartın Maternity and Children's Hospital, Bartın, Turkey, betulakkoc89@hotmail.com*

**** *Bartın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Pediatric Nursing, Bartın, Turkey, fatmadincocuk@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Nurses have important responsibilities in the development of health and care services for children with intellectual disabilities. This is because it is usually the nurse who first encounters the child in all kinds of care and treatment services. Barriers to providing sexual health by nurses have not yet been clearly discovered. **Aim:** This study aimed to identify the barriers experienced by nurses regarding sexual health education for children with intellectual disabilities. **Methods:** This study was carried out with 19 nurses through in-depth interviews. Thematic analysis was used for data analysis. **Results:** Three themes emerged related to barriers in sexual health education for children with intellectual disabilities by nurses. (1) Individual factors (2) illness and family factors, and (3) institutional factors. Lack of knowledge of children, families, and nurses, insufficient institutional support, attitudes towards sexuality and stigmatization of the family, and aggressive behaviors of children prevented sexual health education services. **Discussion and Conclusion:** Providing sexual health education to nurses and families to minimize the problem of sexual health of children with intellectual disabilities. Nurses should also be trained on sexual health policy and how to put it into practice.

Keywords: Barriers, Nurses, Sexual Health Education, Children with Intellectual Disability

Sözel Bildiri

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY OF LIFE AND PERCEIVED SOCIAL SUPPORT IN BREAST CANCER

Layla Qais Shalal Abo Soot* . Assoc. Prof. Figen Erol Ursavaş**

* Çankiri Karatkin University, School of Nursing, Department of Public Health, Çankiri ,Turkey
laylaqais32@gmail.com

** Çankiri Karatkin University Faculty of Nursing, Department of Nursing, Çankiri , Turkey,
figeneroll@gmail.com

ABSTRACT

Introduction: Social support is a crucial factor that could improve breast cancer patients' quality of life . **Aim:** The aim of our study is to examine the relationship between the quality of life and perceived social support of patients diagnosed with breast cancer in Iraq. **Methods:** The study is relational and descriptive. study was used to guide this study which was conducted at the Al-Zahraa Teaching Hospital and Alkarama Teaching Hospital in Kut, Iraq. The study included a sample of 150 patients with breast cancer. The sample size was determined based on the criteria of a significance level of 0.05. The data were collected from December 10th, 2021 to March 1st, 2022. Three forms were used to collect the data; sociodemographic and clinical characteristics form, multidimensional perceived social support scale, and European Organization for the Research and Treatment of Cancer Quality of Life Questionnaire (EORTC QLQ-C30). **Results:** participants age means 39.27 ± 14.7 . were married 79.3%. are high school graduates 26.7%. As per the work status, that they are officers 28.0%. family's monthly income is less than their expenses 64.7%. Most reported that they have children 70.7%. the majority reported that they live in urban areas 56.6%. That they have first-degree relatives who have breast cancer 44.7%. The mean score of social support from significant others was 16.71 ± 4.40 , family 18.39 ± 3.29 , friends 15.36 ± 5.72 , and overall perceived social support 50.47 ± 8.12 . Sub- dimension mean scores of the quality of life scale; general quality of life was 74.42 ± 8.69 , role functioning was 25.46 ± 11.66 , emotional functioning 10.58 ± 2.66 , cognitive functioning 5.36 ± 1.36 , social functioning 5.26 ± 1.39 , global health status 6.42 ± 2.11 , dyspnea 2.25 ± 0.91 , insomnia 2.52 ± 1.00 , appetite 2.44 ± 1.03 , nausea and vomiting 4.58 ± 1.49 , constipation 2.31 ± 1.02 , diarrhea 2.43 ± 0.92 , fatigue 7.29 ± 1.68 , pain 4.90 ± 1.45 , overall symptoms 28.73 ± 4.72 . **Conclusion:** Breast cancer patients in Iraq have a moderate quality of life. It was determined that the majority of the patients had average social support and the most social support source came from the family.

Keywords: Breast Cancer, Quality of Life, Social Support, Iraq

Sözel Bildiri

COVID-19'UN AĞIZ SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Ayşegül ARKAN İLİK

Ankara Medipol Üniversitesi Endodonti Anabilim Dalı, Ankara, aysegul.arkan@ankamedipol.edu.tr

ÖZET

Pnömoni olarak kendini gösteren SARS-CoV-2 Coronaviridae virüs ailesine ait yeni bir bulaşıcı virüs olan COVID-19 2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmıştır. Hastalığın hızlı yayılması ve mortalite oranı sebebiyle Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemik salgın olarak ilan edilmiştir. Bu dönemde özellikle immün sistemi zayıf olan bireylerde COVID-19 virüsünün oral florayı değiştirmesi sonucunda tükürük bezlerinin etkilenmesi, tat ve koku kaybı, mantar enfeksiyonları, oral mukozanın bütünlüğünün bozulması gibi birçok klinik belirti ile karşılaşmıştır. Oral mukozada görülen lezyonların insidansının artışı sistemik hastalığın ikinci bir yanıtı olabileceği gibi pandeminin yarattığı psikolojik stresten kaynaklı da görülebilir. COVID-19 salgını öncesi dönemi ve sonrası karşılaştırıldığında endodontik ağrı şikayetlerinin daha fazla olduğu, pulpa nekrozu ve akut apikal apse tanısının daha fazla konulduğu görülmüştür. COVID-19 tükürük, damlacık, aerosol ve kontamine olmuş yüzeylerle temas sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple diş hekimliği uygulamalarında bulaşıcılık oranı yüksek olduğu için salgın döneminde sadece acil tedavilerin yapılması kararlaştırılmıştır. Rutin kontrollerin yapılamaması veya hastaların COVID-19 kaynaklı endişelerinden dolayı çürük oranı pandemi döneminde artış göstermiştir. Günümüzde COVID-19 salgını halen devam etmektedir. Bu sebeple toplumsal ağız sağlığının daha az etkilenmesi için COVID-19'a karşı alınacak klinik önlemler için protokol oluşturulması, sağlık çalışanlarına gerekli eğitim ve malzemenin tedarikinin sağlanması büyük önem teşkil etmektedir.

Anahtar sözcükler: COVID-19, Ağız sağlığı, Endodonti

Sözel Bildiri

SEMEN İÇERİSİNDEKİ HAYVAN SPERMLERİNİN GÖRÜNTÜ İŞLEME YÖNTEMİ VE DERİN ÖĞRENME ALGORİTMASI İLE TESPİTİ

Abdullah Serdar Önder*, İsmail Kırbas, Tuna Göksu*****

* Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Rektörlük, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürlüğü, Afyonkarahisar, Türkiye, serdar.onder@afsu.edu.tr

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü,
Burdur, Türkiye, ismailkirbas@mehmetakif.edu.tr

*** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü,
Isparta, Türkiye, tunagoksu@isparta.edu.tr

ÖZET

Giriş (Bilimsel Arka Plan): YOLO (You Only Look Once), evrişimli sinir ağları kullanarak nesne tespiti yapan bir algoritmadır. YOLO algoritmalarından biri olan YOLOv5 algoritması, görüntü sınıflandırma uygulamalarında yaygın olarak kullanılan derin öğrenme yöntemlerinden biridir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Suni Dölerme ve Tohumlama laboratuvarında bulunan tavşanlara ait semen sıvısından elde edilen mikroskopik görüntülerin içerisindeki sperm hücrelerinin tespitinin gerçekleştirilmesidir. **Yöntem:** Sperm tanımlaması yapılan bu çalışmada, yöntem olarak derin öğrenme kavramında temel mimari olan ESA(Evrişimli Sinir Ağları) algoritmalarından biri olan YOLOv5 algoritması kullanılmıştır. Veri olarak laboratuvarında bulunan erkek tavşanlardan elde edilen semen sıvısının mikroskopik video görüntüsü kullanılmıştır. Algoritma, Google COLAB üzerinde GPU çekirdekleri kullanılarak Python programlama dilinde çalıştırılmıştır. Görüntü işleme yöntemi olarak MAKESENSE programından faydalanılarak belirlenen görüntü çerçeveleri üzerinde sperm görüntüleri işaretlenmiş ve bu görüntüler eğitim ve doğrulama verisi olarak seçilmiştir. **Bulgular:** Elde edilen video görüntüsü üzerinden eğitim, doğrulama ve test verileri için görüntü çerçeveleri ayrılmıştır. Bu çerçeveler üzerindeki toplam sperm görüntülerinin %70'i eğitim, doğrulama verileri için, %30'u test verileri için ayrılmış ve eğitim sağlanmıştır. Eğitilen derin öğrenme ağı, eğitim, doğrulama ve test verilerini içermeyen diğer çerçevelerde dahil edilerek, tüm akıcı video görüntüsü üzerine uygulanmıştır. Her çerçevede yaklaşık %85 doğrulukta sperm tespiti gerçekleştirilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Tercih edilen uygulama ortamı, CASA gibi sperm analizi yapan yabancı menşei cihazlara alternatif olacak başka cihazların kullanımına yönelik belirlenmiştir. Derin öğrenme yöntemlerinde biri olan YOLOv5 algoritması ile istenen hücrelerin tespiti %85 yüksek doğruluk oranı ile gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamada doğru tespit edilen sperm hücreleri üzerinde morfolojik işlemlerin uygulanabilirliği yeni çalışmalara kapı aralayacaktır. İlerleyen yapay zekâ tekniklerindeki gelişmeler ile otomatik tanı sistemleri yeni ve farklı sistemlere dahil edilmektedir. Laboratuvar ortamlarında kullanımı geliştirilecek teknoloji ile hücreler üzerinde daha spesifik özelliklerin tespitini gerçekleştirebilecek yeni cihazlar tasarlanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sperm, Görüntü İşleme, Derin Öğrenme, ESA, YOLOv5 Algoritması

Sözel Bildiri

HİPEREMEZİS GRAVİDARUMUN YÖNETİMİNDE KULLANILAN TEDAVİ SEÇENEKLERİ VE EBELİK BAKIMI

Deniz AKYILDIZ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye, denizbtm@gmail.com

ÖZET

Gebeliğin özellikle ilk trimesterinde bulantı ve kusma çok yaygın yaşanmaktadır. Gebelerde inatçı bulantı/kusmaya ek olarak ketonüri, elektrolit bozukluğu ve gebelik öncesi kilonun en az %5'i kadar kilo kaybı hiperemesis gravidarum (HG) olarak tanımlanmaktadır. HG gebelerin yaklaşık %0.3-1.0'ını etkileyen ve çoğu zaman hastaneye yatışı gerektiren ciddi bir klinik durumdur. HG nadiren mortaliteye yol açmakla birlikte önemli bir morbidite nedenidir. HG gebelerde yetersiz beslenmeye ve buna bağlı olumsuz maternal ve fetal sonuçlara neden olmaktadır. Semptomların şiddetine bağlı olarak gebelerde depresyon, anksiyete ve post travmatik stres bozukluğu gelişebilmekte, intihar düşüncesi olabilmektedir. Gebelerde HG gelişmesinde koryonik gonadotropin ve östrojen hormonları, nörolojik bozukluklar, B vitamini eksikliği, Helicobacter pylori enfeksiyonu, zayıflamış gastrointestinal motilite, adrenal korteksin hipofonksiyonu, ön hipofiz bezi tiroid disfonksiyonu gibi çeşitli faktörler rol oynamaktadır. Günümüzde HG'nin yönetiminde kullanılan medikal tedaviler antihistaminikler, kortizon, metoklopramid, intravenöz rehidrasyon, parenteral beslenme, elektrolit bozukluklarının düzeltilmesi, vitamin takviyeleri, antiemetikler, dopamin antagonistleri, serotonin 5-hidroksitriptamin Tip 3 reseptör antagonistleri, piridoksin-doksilamin, ondansetron, Helicobacter pylori tedavisi ve B6 vitamini enjeksiyonunu içermektedir. Bununla birlikte bu tedavi seçeneklerinin etkisinin tatmin edici olmaması, yan etkileri ve teratojenik riskleri nedeniyle gebeler tamamlayıcı ve alternatif tedavilere başvurmaktadır. Literatürde yer alan sistematik derleme ve meta-analiz sonuçları incelendiğinde P6 noktasına uygulanan akupunktur ve akupressur gibi geleneksel Çin tıbbı uygulamaları, hipnoz ve zencefilin HG'nin yönetiminde etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca gebelerde yaşam tarzı değişiklikleri, beslenmenin düzenlenmesi, psikolojik ve sosyal destek müdahaleleri HG'nin etkileri ile mortalite ve morbidite oranlarını azaltmada oldukça etkilidir. Gebelikte yaşanan HG'nin yönetiminde farmakolojik, nonfarmakolojik ve destek uygulamalarının kullanılmasının yanı sıra yapılan bir Cochrane sistematik derlemesinde bu tedavi seçenekleri arasında herhangi birinin diğerlerinden üstün olmadığı görülmektedir. Gebelikte HG'nin tedavisine uyumda sağlık ekibinin her bir üyesine, özellikle ebelere önemli görevler düşmektedir. Kadına en yakın meslek grubu olan ebelerin gebenin farmakolojik tedaviye uyumunun desteklemeli, farmakolojik tedaviye ek nonfarmakolojik yöntemlerin kullanımını desteklemeli ve bu süreçte sosyal ve psikolojik destek sağlamaları oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Hiperemesis Gravidarum, Ebelik

Sözel Bildiri

SALGIN KISITLAMALARI SÜRECİNDE SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatma Yağmur Evcil*, **Kıymet Batmaz****, **Servet Derya Yılmaz*****, **Betül Çoban******,
Ayşe Yıldırım Uz*****, **Ahmet Nesimi Kişioğlu*******

*Polatlı İlçe Sağlık Müdürlüğü, Ankara, Türkiye, fyagmuro@gmail.com

** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
kiymetbatmaz@sdu.edu.tr

***Tokat Erbaa İlçe Sağlık Müdürlüğü, Tokat, deryayilmaz3403@gmail.com

**** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
betulcoban@sdu.edu.tr

***** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
ayseyildirim@sdu.edu.tr

***** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
ahmetkisioglu@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Pandemiler, sağlık hizmetlerinin sunumunda ve işleyişinde değişimlere neden olan olağandışı durumlardır. Bu dönemlerde, toplumun sağlık sistemi içerisindeki eğilimlerini, sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirliğini belirlemek, sağlığın sürdürülebilmesi ve yeni olağandışı durumların yönetilmesi açısından önemlidir. **Amaç:** Bu çalışmada katılımcıların 10 Mart-31 Mayıs 2020 tarihleri arasındaki COVID-19 pandemisi kısıtlamaları döneminde, sağlık hizmetleri kullanım özelliklerinin ve bu hizmetlere erişebilme durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı nitelikteki çalışma, çevrimiçi veri toplama yöntemiyle 2020 yılı Temmuz-Ağustos aylarında gerçekleştirildi. Araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu ile sosyodemografik özellikler, kısıtlama döneminde sağlık hizmeti alma ihtiyacı, hizmetlere ulaşma durumu, sağlık kurumlarına başvuru özellikleri sorgulandı ve bu değişkenler arasındaki ilişki istatistiksel açıdan incelendi. Anket formu çeşitli meslek grupları ve öğrenci topluluklarının sosyal medya hesapları aracılığıyla katılımcılara ulaştırıldı, çalışma 314 kişiyle tamamlandı. **Bulgular:** Kısıtlama döneminde sağlık hizmeti alma ihtiyacı duymasına rağmen sağlık kurumuna başvurmayanların sıklığı %15,8'tir. Bu durumun en sık (%68,8) nedeni "hastalığı birlikte yaşadıkları diğer bireylere taşımaktan korkmak" idi. Ayrıca, "sağlık hizmeti alamayacağını düşündüğü için" sağlık kurumuna başvurmayanların sıklığı %37,5 olarak bulundu. Araştırma grubundaki bireylerin en sık başvuruda buldukları sağlık kurumu devlet/şehir hastaneleriydi (%44,7), en sık başvuru sebebi muayene olmaktı (%52,9). Koruyucu sağlık hizmeti almak için sağlık kurumuna başvuranların sıklığı ise %7,1'dir. Aşılama çağında

çocuğu olanların %6,7'si kısıtlama döneminde aşı takviminde aksama olduğunu belirtti. Raporlu ilaç kullananların tamamı (%10,1) bu dönemde ilacını temin edebilmişti, bu katılımcıların sağlık kurumuna başvurma sıklığı diğer katılımcılara göre anlamlı olarak yüksekti ($p=0.025$). **Tartışma ve Sonuç:** Kısıtlama döneminde sağlık hizmeti ihtiyacı olduğunu bildirenlerin büyük çoğunluğu (%84,1) sağlık kurumu başvurusunu ertelememişti ve ikinci basamak sağlık kurumlarına başvuru sıklığı, ilk basamağa göre daha fazlaydı. Ayrıca koruyucu sağlık hizmetlerine başvurma sıklığı %7,1 ile sınırlı kalmıştı. Olağandışı durumlarda, kişilerin sağlık hizmeti alma gerekliliğini doğru değerlendirebilmesi, koruyucu sağlık hizmetlerinin aksamaması ve sevk zincirinin işlevsel hale getirilebilmesi için toplumun sağlık sistemini kullanım özellikleri iyi analiz edilmeli, sorunlar tespit edilmeli ve çözüme yönelik eylemler planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Sağlık Hizmetlerine Erişim, Sağlık hizmetleri, Koruyucu sağlık hizmetleri

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

DIYABET TEDAVİSİNDE HASTA UYUMU İLE TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TEDAVİYE İLİŞKİN TUTUMLARIN İNCELENMESİ

Elif DEMİR*, Ayten ZAYBAK**

**Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı, İzmir, Türkiye, elifdemir.ed139@gmail.com*

*** Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı Başkanı, İzmir, Türkiye, aytenzaybak@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Diyabetli hastaların yaşam kalitelerinin artması için tedaviye uyumlarının ve tamamlayıcı ve alternatif tıpa karşı tutumlarının bilinmesi önemlidir. **Amaç:** Diyabet hastalarında tedaviye uyum ile tamamlayıcı ve alternatif tedaviye ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı bir çalışma olarak tasarlanmıştır. **Yöntem:** Araştırma 20 Mayıs - 20 Ağustos 2022 tarihleri arasında Ege Üniversitesi Hastanesi Endokrinoloji ve Metabolizma Diyabet Polikliniğinde yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini araştırma tarihlerinde Endokrinoloji ve Metabolizma Diyabet Polikliniğine başvuran, araştırmaya dâhil edilme kriterlerine uyan 150 hasta oluşturmuştur. Veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında, “Birey Tanıtım Formu”, “Bütüncül Tamamlayıcı ve Alternatif Tıbbı Karşı Tutum Ölçeği” ve “Tip 2 Diyabet Tedavisine Hasta Uyum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma için bilimsel etik kuruldan, araştırmanın yapıldığı kurumdan ve araştırma kapsamına alınan hastalardan izin alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; Veriler SPSS 22 programından yararlanılarak sayı, yüzdelik dağılım, Mann Whitney U, Kruskal Wallis, Student t Testi ve Spearman korelasyon testi ile analiz edildi. **Bulgular:** Hastaların %77,3’ünün 51-60 yaş arasında olduğu, %70’nin kadın, hastaların hastalık özelliklerine ilişkin olarak; %66’sının diyabete ek olarak kronik rahatsızlığının olduğu ve kronik hastalığı olanlar arasında en yüksek oranla (%31,3) hipertansiyon tanısının yer aldığı saptandı. Hastaların %44’ünün diyabet tedavi için oral tablet aldığı, %60,7’sinin diyabet hakkında bilgi aldığı, %31’nün aldıkları bu bilgiyi yeterli bulduğu, %52’sinin kan şekerini düzenli ölçtüğü bulundu. Hastaların BTATÖ puan ortalamasına göre; hastaların yaş ve eğitim durumunun tamamlayıcı ve alternatif tıp alt boyut ve BTATÖ Toplam puan ortalamalarını etkilediği saptandı ($p<0.05$). Tip2DMHUÖ puan ortalamalarına göre; hastaların eğitim durumunun sadece “bilgi ve kişisel etmenler” alt boyut puan ortalamalarını etkilediği saptandı ($p<0.05$). Hastaların tedavi biçiminin uyum ölçeği toplam puan ortalamalarını etkilediği saptanırken, hastalık süresinin bilgi ve kişisel etmenler

alt boyut puanını etkilediği saptanmıştır ($p<0,05$). Hastaların diyabetle ilgili bilgi alma ve kan şekerini düzenli ölçme durumlarına göre “bilgi ve kişisel etmenler”, “uyuma uygun duygu ve davranışlar” ve “inkâr duygusu” alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Hastaların BTATÖ toplam puanı ile Tip2DMHUÖ toplam puan ortalamaları arasında ilişki incelenmiş olup, ölçek toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). **Tartışma ve sonuç:** Hastaların BTATÖ toplam puana göre tutumun pozitif ve orta düzeyin üzerinde olduğu, Tip 2 Diyabet Tedavisine uyumun orta düzeyde olduğu; eğitim, hastalara uygulanan tedavi yöntemleri, hastaların tedavi süresi, diyabetle ilgili bilgi alma durumu ve kan şekerini düzenli ölçme değişkenlerinin puanları etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hasta Uyum, Alternatif Tedavi, Tamamlayıcı Tedavi, Diyabet

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

TPU-OLE GUIDED MEMBRANES FOR DENTAL TISSUE ENGINEERING

Zeynep Karahaliloğlu*, Baki Hazer**

*Aksaray University, Faculty of Science, Department of Biology, Aksaray, Turkey,
zeynokarahaliloglu@gmail.com

** Department of Aircraft Airframe Engine Maintenance, Kapadokya University, Nevsehir, Turkey,
bhazer2@yahoo.com

** Department of Chemistry, Bülent Ecevit University, Zonguldak, Turkey

** Department of Nanotechnology Engineering, Bülent Ecevit University, Zonguldak, Turkey.

ABSTRACT

Background: Thermoplastic polyurethanes (TPU) are an excellent block copolymer which have been used in many medical applications like feeding tubes, catheters, dialysis devices, stents, heart valves, and tissue adhesives owing to their good haemocompatibility, high mechanical strength, flexibility, and easy processability. These tunable properties make polyurethanes useful for regeneration of bone tissue. Guided bone regeneration (GBR) is a regenerative surgical procedure in dentistry, and the membranes used in GTR/GBR therapy should have satisfactory properties such as high biocompatibility, adequate mechanical strength and physical properties. Further, the hydrophobicity of the TPU surface causes low cell adhesion and proliferation. **Aim:** The aim of this study is to fabricate a novel nanotextured hydrophilic TPU based membranes containing of unsaturated fatty acid, oleic acid to assist GBR. **Methods:** First, TPU copolymer containing oleic acid in different ratio was synthesized and GBR membranes were fabricated by solvent casting method, and then, the surface properties improved by alkali treatment. The developed GBR material was characterized by Fourier transform infrared spectroscopy (FTIR), and nuclear magnetic resonance (¹H-NMR). Surface morphology, roughness, wettability and cell adhesion properties of treated TPU membranes were investigated. **Results:** The obtained FTIR and H-NMR spectra for TPU-OLE with their characteristic bands demonstrated the successful synthesis. Considering contact angle results, the contact angle value reduced from $73.36 \pm 1.5^\circ$ to $30.78 \pm 0.6^\circ$ at TPU-OLE3 while at TPU from $121.21 \pm 2.5^\circ$ to $63.62 \pm 1.9^\circ$ after treatment with 3 M NaOH. The cell attachment images demonstrated clearly better cell spreading in the TPU/OLE composite membranes compared to pure TPU membranes. **Discussion and Conclusion:** The obtained results indicated that either alkali treatment or oleic acid compounding produced more hydrophilic and promotive surface compared to plain TPU as a GBR membrane. Furthermore, *in vitro* study showed that OLE-compounding TPU membranes showed an excellent nanotextured surface for supporting the adhesion of MC3T3-E1 cells. Therefore, we anticipate that alkali treated TPU-OLE membranes have a great potential in dental tissue engineering in future applications.

Anahtar Kelimeler: Membrane, Oleic Acid, Polyurethane, Guided Bone Regeneration (GBR)

Sözel Bildiri

KOLESİSTEKTOMİ SONRASI SAFRA KESESİNİN KESİLEREK AÇILMASI LEZYONUN DUVAR İNVAZYONUNUN DERECESİNİN BELİRLENMESİNİ ZORLAŞTIRIR

Mehmet Eren Yüksel¹, Melike Ordu²

*1- Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Genel Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesi, Ankara, e-posta:
doctormehmeteren@yahoo.com*

2- Aksaray Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Ana Bilim Dalı, Aksaray, e-posta: melikeordu@aksaray.edu.tr

ÖZET

Kolesistektomi, Genel Cerrahi Bölümü'nde en sık yapılan ameliyatlardandır. Kolesistektomi sonrası her spesmen hem benign hem de malign oluşumlar açısından incelenmek üzere Patoloji Bölümü'ne gönderilmelidir. Ancak, bazı kolesistektomi materyalleri safra kesesi taşlarının görülmesi veya sistik kanalın değerlendirilmesi gibi nedenlerle patolojik inceleme öncesi kesilerek açılmaktadır. Safra kesesi içten dışa doğru dört tabakadan meydana gelmiştir. Bunlar: 1- Mukoza tabakası (tunika mukosa): Silindirik epitel ve lamina propriadan meydana gelmiştir. 2- Muskuler tabaka (tunika muskularis): İki katlı düz kas yapısından oluşmuştur. 3- Perimuskuler bağ dokusu tabakası: Muskuler tabakayı sarar; özellikle karaciğer ile birleşen yüzde gelişmiştir. 4- Seröz tabaka (tunika seroza): Organın ön yüzünde parietal periton ile sarılmış olan tabakadır. Kolesistektomi materyali patoloji laboratuvarına açılmadan ve mümkün olduğunca taze gönderilmelidir. Spesmen patoloji laboratuvarına taze gönderilemiyorsa, doku hacminin 10 katı miktarda %10 formaldehit içinde gönderilmelidir. Mümkünse, duktus sistikus cerrahi sınırı ipek sütür ile işaretlenmelidir. Eğer bir tümör olgusu cerrah tarafından kesilip açılarak gönderilmişse, bu durum makroskopi kalite-hata defterine not edilir; ilgili cerrah gerekirse makroskopiye oryantasyon için davet edilir. Tüm kolesistektomi materyalleri, üç boyut ölçüldükten ve dış yüzeyler (serbest yüzey ve karaciğer yatağına oturan yüzey) tarif edildikten sonra anti-hepatik yüzeyden açılır, Spesmenin içindeki safra ve taşlar boşaltılır. Mukozanın tamamı incelenir ve tarif edilir: Mukozanın rengi, görünümü (düz-parlak, fibrinöz, hemorajik, nodüler), sarı renkte çizgilenmeler, kitle lezyonu (polip, duvarda solid tümör) veya ülser içerip içermediği belirtilir. Safra kesesi duvar kalınlığı incelenir ve herhangi bir lezyon içermeyen safra keselerinde duvar en kalın olduğu yerden ölçülür. Lezyon içeren safra keselerinde duvar kalınlığı lezyon bölgesinde ve lezyon bölgesi dışında ölçülerek patoloji raporuna yazılır. Makroskopik olarak çini mürekkebi ile serozal yüzey işaretlenir. Uygunuz bir şekilde açılarak gönderilmiş olan materyalde çini mürekkebi içeri sızarak polipoid bir lezyonun ya da tümöral bir gelişimin invazyon sınırını değerlendirmeyi zorlaştırır. Safra kesesi duvarındaki düzensiz alanların görünümü, bu alanlar cerrah tarafından yapılan kesi bölgesine denk gelirse makroskopik incelemede gözden kaçabilir. Bu nedenle, kolesistektomi materyallerinin Patoloji Bölümü'ne kesilip açılmadan intakt olarak gönderilmesini öneriyoruz.

Sözel Bildiri

**SOSYAL ÇALIŞMACILARIN COVID-19 KAPSAMINDA SUNULAN
PSİKOSOSYAL DESTEK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİ**

Bilgesu Cüm*, Doğaç Niyazi Özüçelik**

** Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Uşak, Türkiye,
bilgesu.cum@usak.edu.tr*

*** İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye,
dogacniyazi@gmail.com*

ÖZET

Öz: COVID-19 yalnızca sağlık noktasında değil, sosyal, politik, ekonomik ve ahlaki birçok sonucu beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda COVID-19 kapsamında ortaya çıkan sorunlara yönelik birtakım politikalar geliştirilmiştir. **Amaç:** Bu araştırmada Covid-19 kapsamında sunulan psiko-sosyal destek hizmetlerinin bireyler ve aileler üzerinde bir faydasının olup olmadığını, eğer olduysa ne ölçüde ve nasıl olduğunu sosyal çalışmacıların gözünden değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın sonuçları, hizmetlerin birey ve toplum üzerinde fayda sağlayıp sağlamadığını ortaya koyması, bu ve benzeri salgın durumlarında veya olağanüstü durumlarda daha iyi hizmet sunulabilmesi için neler yapılabileceğine dair yeni fikirlerin oluşmasına zemin hazırlaması bakımından önemli görülmektedir. **Yöntem:** Araştırma, nitel yöntem kullanılarak İstanbul, Burdur, Çorum, Hatay, Malatya, Ankara illerinde çalışmakta olan sosyal çalışmacılar ile derinlemesine görüşülerek yürütülmüştür. Çalışma kapsamında, yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturularak nitel araştırmanın veri toplama yöntemi olan bireysel görüşme tekniğinden faydalanılmıştır. Elde edilen veriler nitel araştırma tekniklerinden içerik analizi ile incelenmiştir. **Sonuç:** Araştırmaya katılan sosyal çalışmacıların çoğunluğu Covid-19 sürecinde sunulan psiko-sosyal destek hizmetlerinde aksama meydana geldiğini ve bu aksamalardan bazılarının sosyal incelemelerin yapılamaması, esnek çalışmaya geçilmesi, müracaatçılarla yüz yüze görüşme yapılamaması olduğunu ifade etmiştir. Yine, sosyal çalışmacıların çoğunluğu çalıştıkları kurumlarda sunulan hizmetlerin bireylere fayda sağlayıcı nitelikte olduğunu belirtirken, bu süreçte en çok, telefonla psiko-sosyal destek hizmeti verilmesi, vefa sosyal destek grubunun oluşturulması, bireylere kira desteği ve sosyal yardımların yapılması hizmetlerinin sunulduğu görülmektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Araştırmanın ortaya çıkan sonuçları dikkate alınarak salgın ve pandemi dönemlerinde psikososyal ve ekonomik olarak daha faydalı olabilecek uygulamalara yer verilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal çalışmacı, COVID-19, Psiko-sosyal Hizmetler

Sözel Bildiri

AFETLERDE HELİKOPTER AMBULANS KULLANIMI

Mehmet KOZYEL

** Pamukkale Üniversitesi Serinhisar MYO Acil Durum ve Afet Yönetimi Programı, Denizli, Türkiye,*

m.kozyel20@gmail.com

ÖZET

Helikopter ambulans modern sağlık bakımının ayrılmaz bir parçasıdır. Hastaların daha yüksek düzeyde bir bakım merkezine taşınmasını kolaylaştırabilir, yaralıların kötü arazi şartlarından çıkarılabilir ve travma merkezine hızlı bir şekilde ulaşmasını sağlar. Uzak ve dağlık bölgelerde meydana gelen yaralanmalarda, helikopter ambulans aktivasyonu hastaya sunulması neredeyse imkânsız olan ileri travma yaşam desteği sağlamayı kolaylaştırabilir. Helikopter ambulanslar yolların durumundan etkilenmedikleri ve yüksek hızları sebebiyle, 1980'lerden beri, afet sonrasındaki kurtarma operasyonlarında yaralı tahliyesi için hava araçları daha sık kullanılmaktadır. Helikopter ambulansın afet durumunda birincil fonksiyonu hayatta kalma oranını artırmaktır. Helikopter ambulans, triyaj ve tedavi için olay yerine uzman bir ekip getirmeyi ve hastaları kesin bakım için doğrudan travma merkezine götürmenin zaman açısından verimli bir yolunu sunmayı amaçlamaktadır. Olay yerine ulaşım güç olduğunda, hem sağlık personeli hem de hastalar için geçerli olan tek ulaşım şekli helikopter ambulans olabilir. Afet bölgesine helikopter ambulans destek amacıyla çağrıldığında 5 temel fonksiyonu yerine getirebilir. Bu fonksiyonlar; tıbbi yanıtı güçlendirme, triyaj yapma, tıbbi tedavi sağlama, havadan gözlem, tıbbi tahliyedir. Bir afete müdahalesine örnek olarak; 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi sonrasında Redstar ambulans şirketi, yaralılara helikopter ambulans hizmeti sunmuştur. İlk başta hem kara ambulansı hem de helikopter ambulans hizmeti sunulması planlanır, ancak yolların, köprülerin zarar görmesinden dolayı kara ambulansı kullanmak neredeyse imkânsız hale gelir. Kara ambulansları etkilenen bölge içindeki hasta ve yaralıları toplamak ve helikopterin ineceği bölgeye hastaları taşımak için kullanılır. Böylelikle hastaların ilk değerlendirilmesi yapılır ve öncelik sırasına göre hastalar nakledilir. Helikopter ambulans ile “Crush Sendromu” ve bacak amputasyonu olan 118 hastanın İstanbul veya Ankara'daki hastanelere nakli gerçekleştirilir Ayrıca olay yerinde bırakılmayacak durumda olan hastaların 538 akrabası da helikopter ambulansı ile taşınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Acil Sağlık Hizmetleri, Afetlerde Helikopter Ambulans, Hava Ambulans

Sözel Bildiri

İZONİAZİD DİRENÇLİ *Mycobacterium tuberculosis* İZOLATLARINDA EFLÜKS POMPA GENLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Hamide KAYA*, Leyla ERSOY*, Mahmut ÜLGER, Taylan BOZOK*, Gönül
ASLAN***

* Mersin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye,
hamidekirac@gmail.com leylaersoy82@gmail.com taylanbozok@hotmail.com drgaslan@gmail.com

** Mersin Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmosötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye,
mahmutulg@yahoo.com.tr

ÖZET

Giriş: Tüberküloz (TB) dünya çapında enfeksiyon kaynaklı ölümler arasında önde gelen etkenlerden biridir. İlaç direnci TB kontrol çalışmalarını önemli ölçüde engellemektedir. MTBC'nin olası direnç mekanizmaları; enzimleri kodlayan genlerdeki mutasyonlar, hedef hücre duvarındaki değişiklikler ve eflüks pompa genlerinin aşırı ekspresyonudur. MTBC' de günümüze kadar yapılan çalışmalarda “major facilitator superfamily” (MFS) , “ATP-binding cassette” , “small multidrug resistance” ve “resistance-nodulation-division” ailelerine bazı ait eflüks pompalarının varlığı bildirilmiştir. **Amaç:** Dirençli TB olgularında eflüks pompa inhibitörleri kombine tedavide etkin rol oynayacağı düşünülmektedir. Çalışmamızda INH monorezistan 10 ve tüm ilk seçenek anti-TB ilaçlara duyarlı 10 klinik MTBC izolatında INH minimum inhibitör konsantrasyonları (MİK) belirlenerek, verapamilin (VR) INH MİK'inde gösterdiği değişimin incelenmesi ve direnç ile ilişkili olduğu düşünülen eflüks pompa genlerinin ekspresyonunun araştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Mikobakteriyoloji laboratuvarında saklamaya alınan MTBC izolatlarında ilk seçenek ilaçlara duyarlı 10, INH dirençli 10 izolat seçilerek canlandırıldı. INH ve VR için ilaç duyarlılıkları resazurin mikrotitre plak yöntemi (REMA) ile çalışıldı ve MİK belirlendi. Ayrıca 22 eflüks gen bölgesi için kantitatif Real Time Polimeraz Zincir Reaksiyonu ile gen ekspresyonları araştırılmıştır. **Bulgular:** REMA sonucunda dirençli olduğu bilinen tüm suşların MİK değerleri 0,5 ile 32 µg/mL arasında izlendi. INH dirençli 10 MTBC izolatından 6'sında (%60) VR ile birlikte INH MİK'inde düşme saptandı. Duyarlı izolatlarda VR etkisi altında bakıldığında INH MİK'lerinde değişim olmadı. INH dirençli izolatlarda MFS eflüks ailesinden *Rv1634* gen bölgelerinde INH stresi altında ekspresyon artışı saptandı ($p<0,05$). *Rv1634* gen bölgesinin ekspresyonu 2,85 kat artış gösterdiği tespit edildi ($p=0,029$). Diğer gen bölgelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir değişim saptanmadı. **Tartışma ve Sonuç:** *Rv1634* gen bölgesi için literatürde dirençli

izolatlarda aşırı eksprese edildiği bildirilmektedir. Diğer gen bölgeleri için literatürde belirtildiğinin aksine çalışmamızda ekspresyon artışı saptanmadı. VR'nin dirençli MTBC izolatlarında INH MİK düzeylerini düşürmesi dirençli TB tedavisi için önemli rol oynamaktadır. Eflüks pompa genlerin etkinliklerinin belirlenmesinde daha fazla dirençli izolat ile yapılacak çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: *Mycobacterium tuberculosis*, İzoniazid, Verapamil, Eflüks, Direnç mekanizmaları

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı'nda doktora tez projesi olarak çalışılmıştır.

Bu çalışma, Mersin Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri birimi tarafından desteklenmiştir.

Proje No: 2019-3-TP3-3761

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

ATTITUDES OF NURSING STUDENTS TOWARDS THE REGISTRATION AND PRESERVATION OF PERSONAL HEALTH DATA OF PATIENTS

Aynur Kaynar Şimşek*, **Nuray Şahin Orak2****, **Özgür KIŞLAK*****, **Ramazan ALAK*****, **Esra TILKI*****, **Kübra DURSUN*****, **Seyran CANTEPE*****, **Gülcan ALTINTAŞ*****

* *Marmara University, Faculty of Health Science, Department of Nursing, İstanbul, Turkey, mail adresi: aynurkaynarsimsek@hotmail.com*

** *İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Faculty of Health Science, Department of Nursing, İstanbul, Turkey, mail adresi: nuraysahinorak@gmail.com*

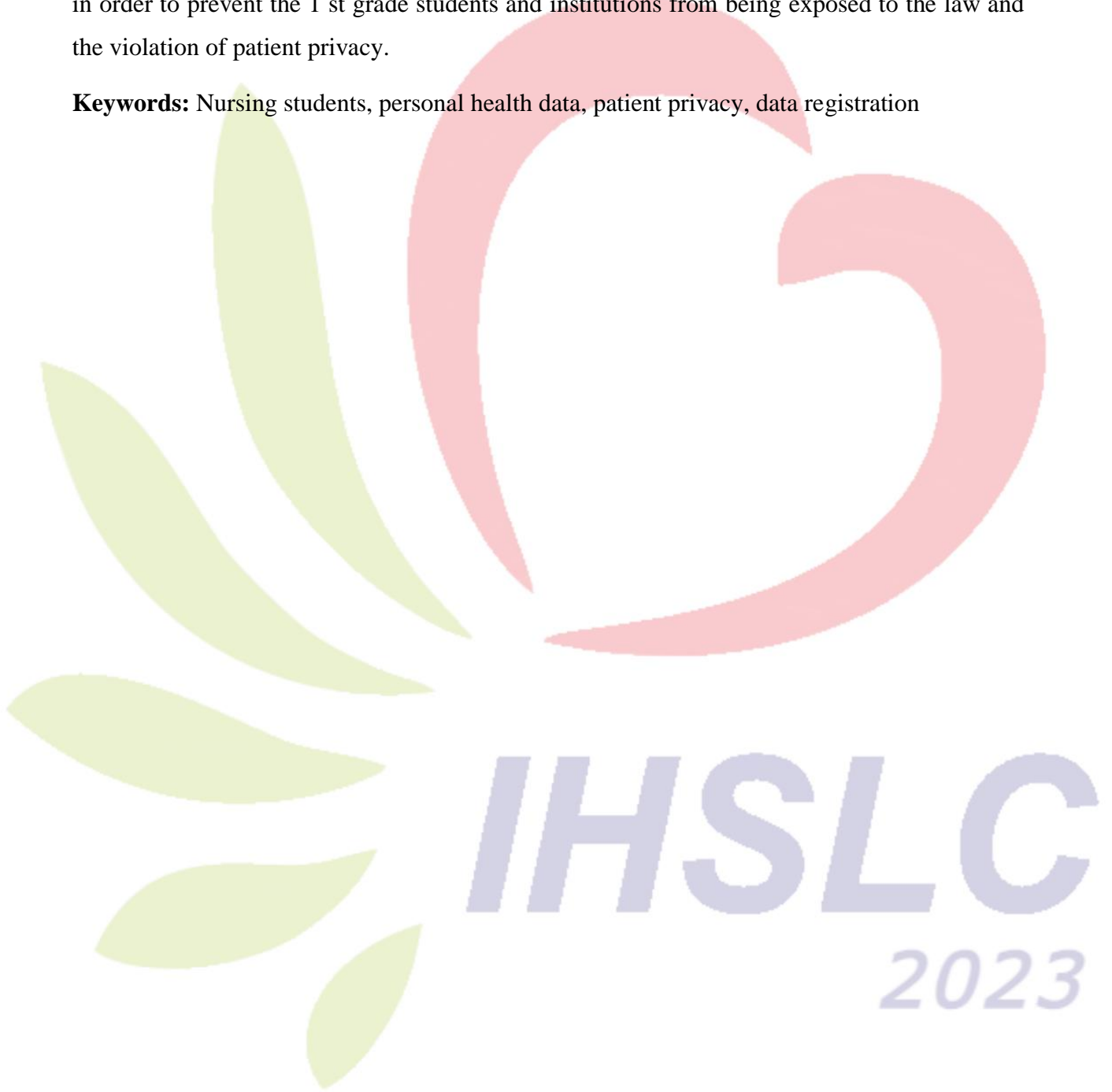
*** *Marmara University, Faculty of Health Science, Department of Nursing Students*

ABSTRACT

Background: Personal health data is defined as "all kinds of information about the physical and mental health of an identified or identifiable natural person, and information about the health service provided to the person". Many factors such as the widespread use of developing technology in the health sector and the increase in the workload of health workers have made it difficult to protect personal health data. However, the protection of this data is one of the fundamental rights of individuals. **Aim:** The aim of this study is to examine the attitudes of nursing department students towards the registration and preservation of personal health data of patients. **Method:** The research is of descriptive cross-sectional type, which was conducted with 439 students in the Health Sciences Faculty Nursing Department of a university in the 2021-2022 academic year spring semester. The data were collected with the "Descriptive Characteristics Form" and the "Personal Health Data Registration and Preservation Attitude Scale for Nursing Students" (PHDRPANS) created via Google Form. **Results:** The general total mean score of PHDRPANS was found to be 4.1613±0.48. When the medians of the score obtained from the PHDRPANS according to the descriptive features are examined; female students' scores (4.2; min/max=1.8/4.8) were higher than male students' scores (3.9; min/max=1.4/ 4.8). When the scale scores were examined according to the classes, it was determined that the 1st grade students got the lowest score (2.9; min/max=1.4/3.5). Scores obtained according to GPA were analyzed, it was seen that the students with a GPA of 85 and above got the highest score (4.3; min/max=2.4-4.8). When the scores obtained were analyzed according to the place of residence, it was determined that the students staying with their families got the highest score (4.2; min/max=2.6/4.8). (p<0.008). **Conclusion:** The attitudes of

the students (2nd, 3rd and 4th Grade) participating in the research towards the registration and preservation of personal health data are positive and their awareness is high. However, the scores of 1st year students are low. Based on these results, it is an important necessity to gain positive attitudes towards the registration and preservation of personal health data of patients in order to prevent the 1 st grade students and institutions from being exposed to the law and the violation of patient privacy.

Keywords: Nursing students, personal health data, patient privacy, data registration

Sözel Bildiri

SMA (SPİNAL MUSKÜLER ATROFİ) TİP 1

***Edanur EKER, **Mümin POLAT**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, ekeredaa37@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Spinal Musküler Atrofi (SMA), sıklıkla otozomal resesif geçişli kalıtsal bir nöromusküler hastalık olup survival motor nöron (SMN) genindeki mutasyonlar sonucu ortaya çıkmaktadır. Uluslararası SMA birliği SMA hastalığını klinik olarak dört gruba ayırmıştır. Bu gruplar SMA tip-1 (ağır form), SMA tip-2 (ara form), SMA tip-3 (hafif form), ve SMA tip-4 ü kapsamaktadır. SMA tip-1 aynı zamanda Werdnig-Hoffmann Hastalığı olarak da adlandırılır. SMA tip-1 en şiddetli ve en yaygın görülen SMA türüdür. Genellikle 0-6 aydaki bebeklerde görülür, bebek çok gevşektir ve başını tutamaz, dönemez, oturamaz. Kollarda ve bacaklarda güçsüzlük ve atrofiyle seyreden bu hastalığın en ağır şeklinde solunumda etkilenir, mekanik solunum desteği almadan yaşamını sürdürmez, tedavi almazsa beklenen yaşam süresi genelde iki yaşın altındadır. Bu hastalığın tedavisinde serum kreatin kinaz (CK) düzeyi hafif yüksek bulunur. Kesin tanı ise genetik incelemelerle konulur. SMA hastalarının %95'inde her iki kromozomdaki (homozigot) SMN1 geninde delesyon bulunur. Bu hastalarda yapılan genetik testte sadece 7. veya 7-8. eksonları eksik olan SMN1 gösterilir. Geri kalan %5'inde ise gende küçük mutasyonlar vardır. Toplumumuzda taşıyıcılık sıklığı yaklaşık her 50 bireyden biri SMA hastalığı açısından taşıyıcıdır. Rastlantısal olarak SMA taşıyıcısı olan iki bireyin evlenme olasılığı çok yüksektir ve bu yüzden her gebelikte çocukların %25'i SMA hastalığına sahip olur, %50'si taşıyıcıdır ve %25'i hastalığı taşımaz ve sağlıklıdır. Özellikle akraba evlilikleri aynı aile içerisinde hastalıkların taşınma olasılığının yüksek olması nedeniyle kalıtsal hastalıklar için riski artırır. Şuanda FDA (Amerika Gıda ve İlaç dairesi) tarafından onaylanmış 2 tip tedavi bulunmaktadır. Bu iki tip tedavide SMN geliştirme yöntemini içermektedir. Bu iki onaylanmış tedavi tipine ek olarak, diğer 6 tip tedavi şeklinin klinik deneyleri devam etmektedir. Bu derleme çalışmasının amacı günümüzde önemli bir sağlık problemi haline gelen SMA tip 1 hastalığı ile toplumumuzda farkındalık yaratmaktır.

Anahtar Kelimeler: SMA, Werdnig Hoffmann, Kalıtsal Hastalık, Motor Nöron

Sözel Bildiri

BURDUR İLİ ÇİĞ SÜT ÖRNEKLERİNDEN BAZI GRAM NEGATİF BAKTERİLERİN İZOLASYONU, MALDI-TOF MS İLE TANIMLANMASI VE BAZI VİRULANS ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Hacer KACAR¹, Gülden BAŞYİĞİT KILIÇ²

*1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Burdur,
Türkiye, hcr.bsr.1996@gmail.com*

*2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Burdur,
Türkiye gkilig@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Genişlemiş spektrumlu beta laktamaz (GSBL)'lar plazmidler aracılığıyla taşınan enzimlerdir. Laktamaz enzimi Gram negatif bakterilerin laktam antibiyotiklere direncinde rol oynar. **Amaç:** Burdur ili ve çevresinden toplanan 152 çiğ süt örneğinden GSBL aktivitesine sahip izolatların MALDI-TOF MS ile tanımlanması ve bazı virulans özelliklerinin belirlenmesidir. **Yöntem:** GSBL aktivitesine sahip olabilecek Gram negatif bakteriler izole edilip, antibiyotik direnci VITEK 2 Compact (bioMérieux) sistemi ile belirlenmiş, MALDI-TOF MS ile tanımlandıktan sonra deoksiribonükleaz (DNaz), dekarboksilaz, hemolitik aktivite, jelatinaz, ekstrasellüler proteaz ve biyofilm oluşturma özellikleri araştırılmıştır. **Bulgular:** 33 adet Gram negatif bakteri izole edilmiş ve MALDI-TOF MS ile 15 adet *Stenotrophomanos maltophilia*, 5'er adet *Pseudomonas aeruginosa*, *Escherichia coli*, 3 adet *Klebsiella oxytoca*, 2 adet *Chryseobacterium gleum* ve 1'er adet *Enterobacter cloacae*, *Hafnia alvei*, *Acinetobacter baumannii* tanımlanmıştır. Disk difüzyon yönteminde en duyarlı suş *H. alvei*; seftazidim (30 µg), seftotaksim (10 µg), seftotaksim (30 µg), sefepim (30 µg) ve sefepim (5 µg)'e duyarlıdır. VITEK 2 Compact sistemi ile en fazla direnç seftiofurda tespit edilmiştir. Suşlarda DNaz aktivitesi belirlenmemiştir. 5 adet *S. maltophilia*, 2 adet *E. coli*, 1'er adet *C. gleum* ve *A. boumannii* suşlarının jelatinaz üretimi pozitif bulunmuştur. Suşlarda histidin, ornitin ve lisinde dekarboksilaz aktivite belirlenmezken, en fazla triptofanda dekarboksilasyon belirlenmiştir. 4'er adet *P. aeruginosa*, *S. maltophilia* ve 1 adet *E. cloacae* suşlarının beta hemoliz oluşturduğu, 1'er adet *S. maltophilia* ve *P. aeruginosa*'nın güçlü biyofilm üreticisi olduğu tespit edilmiştir. Ekstrasellüler proteaz üretiminin belirlenmesinde; 17 suşun kazein, süt ve skim milk agarda zon oluşturduğu, her üç besiyerinde zon oluşturmayan tek suşun *E. coli* YH140B olduğu belirlenmiştir. **Tartışma ve bulgular:** İncelenen süt örneklerinin çoklu ilaç direncine de sahip, insan sağlığına zararlı olma potansiyeline sahip bakterilerle kontamine olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar; süt sağım ünitele, çiftlikler ve toplama merkezlerinde hijyen koşullarının iyileştirilmesinin önemini göstermektedir.

Bu yüksek lisans tezi Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından 0612-YL-19 proje numarası ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: GSBL, Gram negatif bakteri, Enterobacteriaceae

Sözel Bildiri

İLK TRİMESTERDE AKCİĞER SQUAMÖZ HÜCRELİ KANSER TANISI ALAN

NADİR OLGU

Begüm Üzer, Fatih Üzer

1.Acil Tıp, Sağlık Bakanlığı Üniversitesi Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Antalya

2.Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Antalya

ÖZET

Giriş: Akciğer kanseri en sık görülen ve hem kadınlarda hem erkeklerde en sık mortaliteye sebep veren kanserlerden biridir. Akciğer kanserinin en önemli risk faktörü tütün içiciliği olup bunun yanında ileri yaş, genetik, hormonal ve çevresel maruziyet diğer önemli risk faktörleridir. Gebelerde en sık görülen kanserler meme, serviks, melanoma, over ve lösemidir. Akciğer kanseri gebelerde nadir olarak görülmekle beraber ölümle sonuçlana en sık ikinci kanser türüdür. Literatürde rapor edilen akciğer kanserli gebelerin genellikle sigarayla ilişkili olduğu bildirilmiştir. Bunun yanında bazı çalışmalarda gebelerde 25. hafta civarında hormonların pik yapması sebebiyle akciğer kanserine yatkınlık olabileceği bildirilmiştir. Gebeliğinin ilk trimesterinde pnömoni bulguları ile başvurup akciğer kanseri tanısı olan sigara içicisi olmayan bir gebe hastayı ulusal literatüre katkı sağlamak amacıyla paylaşıyoruz.

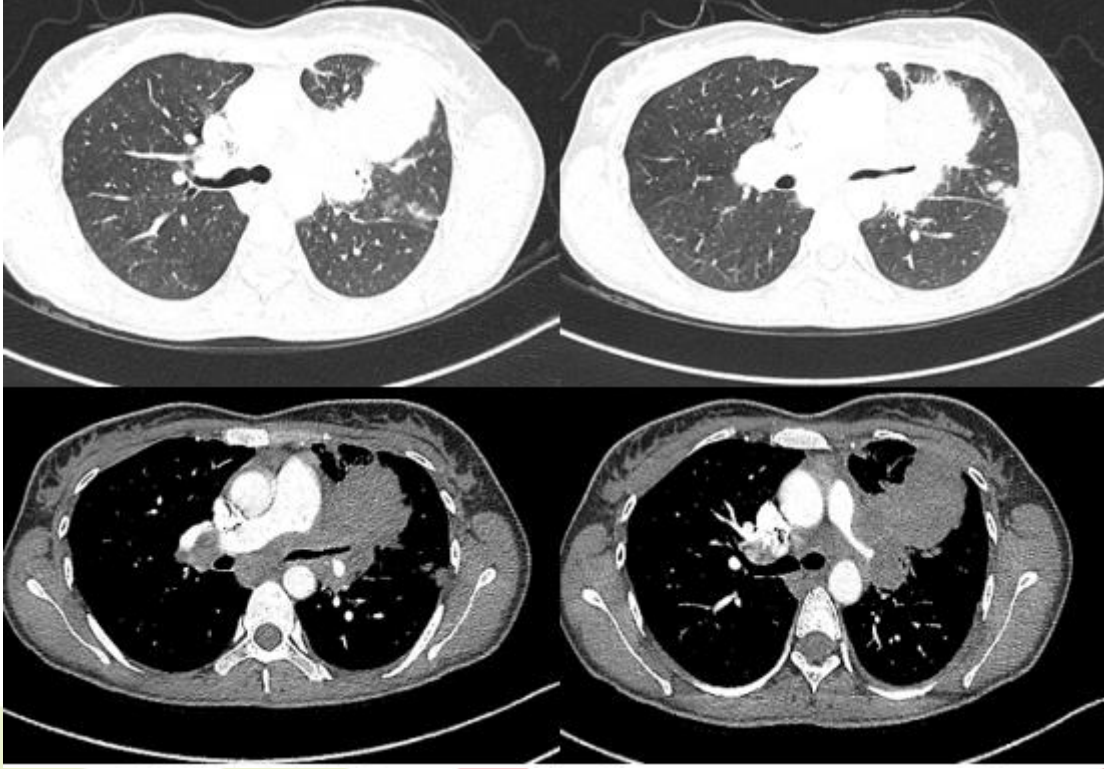
Olgu: 28 yaş kadın hasta öksürük, balgam ve kilo kaybı şikayetleri ile başvurdu. Hastanın 6 haftalık gebe olduğu ve 4. gebeliği olduğu öğrenildi. Fizik muayenesinde tansiyon 118/96 mmHg, Nabız 122/dakika, solunum sayısı 20/dakika, ateş 36 C ve parmak ucu saturasyonu 99 olarak tespit edildi. Akciğer muayenesinde patolojik ses duyulmadı. Diğer sistem muayeneleri olağandı. Sigara öyküsü yoktu. Soy geçmişinde babaannesinde akciğer kanseri öyküsü mevcuttu. Laboratuvar incelemesinde hemoglobin 10,5 g/dL, lökosit 9240/mm³, sedimentasyon 63mm/saat ve C-reaktif protein 47,7 mg/L, olarak saptandı. Balgam kültüründe üreme olmadı. Posterior anterior (PA) grafisinde sol parahiler alanda heterojen dansite artışı alanı izlendi (Şekil 1). Hastaya bu bulgular ışığında pnömoni tanısıyla Amoksisilin-Klavulanik Asit tedavisi günde 2 defa 1 gram şeklinde önerildi. Bir hafta düzenli antibiyotik kullanan hasta 2 hafta sonra kontrol amaçlı başvurdu. Klinik, laboratuvar ve radyolojik düzelme olmayan hastaya ileri tetkik ve amaçlı hastaneye yatırıldı. Hastane yatışında infeksiyon hastalıkları önerisiyle seftriakson tedavisi başlandı. Seftriakson tedavisi devam ederken hasta tedavi red tutanağı imzalayarak hastaneden ayrıldı. Yaklaşık 10 gün sonra şikayetlerinin artması üzerine

tekrar acil servise başvurdu. Hasta atipik pnömoni, tüberküloz ve malignite ön tanıları ile tekrar hastaneye yatırıldı. Hastaya ileri tetkik amaçlı bilgisayarlı toraks tomografisi (BT) önerildi. Hasta kadın hastalıkları ve doğum hastalıkları ile görüşerek gebeliği sonlandırmak istediğini belirtti. Gebelik sonlanan hastaya BT çekildi (Şekil 2). BT'de sol akciğer üst lobda paramediastinal yüzde yerleşimli, en geniş transaksiyel boyutu yaklaşık 6x4,5 cm ölçülen, medialde kalp ve mediastinal yapılara invaze sol ana pulmoner arter ve dallarını çepeçevre sarıp invaze eden, lateralde interkostal kaslar ile arasında yağ planlarında silinme izlenen heterojen kitlesel lezyon izlendi. Bu bulgular ışığında hastaya bronkoskopi yapıldı. Bronkoskopide sol alt lob posterior segmentte beyaz renkte endobronşiyal lezyon izlendi (Şekil 3). Buradan fırçalama ve forceps biyopsi yapıldı. Patolojik incelemede incelenen materyalde solid adalar oluşturmuş tümör hücreleri saptandı. Ayırıcı tanı için uygulanan immunohistokimyasal PanCK ve P40 boyası ile spesifik boyanma görülmüştür. Hasta "Yassı hücreli karsinom" olarak kabul edildi. Toraks dışı metastazları tarama amaçlı çekilen beyin MR ve batin BT tetkiklerinde metastaz saptanmadı. Beyin metastazı saptanmadı. Batin BT'de karaciğer sol lobda ve segment 8 kubbe kesiminde dağınık yerleşimli çok sayıda en büyüğü yaklaşık 3 cm çapa ulaşan hipodens heterojen , sol lob segment 2'de birbiri ile birleşme eğiliminde çok sayıda lezyon izlendi. Hastaya palyatif radyoterapi sonrası karboplatin ve paklitaksel tedavisi başlandı.

Sonuç:Tekrarlayan solunumsal yakınmlar ile başvuran ve antibiyotik tedavisine cevap vermeyen gebelerde malignite akılda tutulmalıdır. Gerekli görüldüğü durumlarda ileri radyolojik inceleme ve bronkoskopik işlemlerden kaçınılmamalıdır.

Şekil 1: Sol parahiler alanda heterojen dansite artışı

Şekil 2: Olgunun BT görüntüsü

Şekil 3. Kitlenin bronkoskopik görünümü (sol alt lob posterior segment)

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

THE RELATION BETWEEN FEAR OF COVID-19, BURNOUT LEVELS OF INTENSIVE CARE NURSES

Tülin KURT ALKAN 1*, Nurten TAŞDEMİR 2**, Dilek YILDIRIM TANK 3***

* Zonguldak Ataturk State Hospital, Zonguldak, Turkey, tulinkurt0@gmail.com

** Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Surgery Nursing, Zonguldak, Turkey, ntasdemir@gmail.com

*** Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Surgery Nursing, Zonguldak, Turkey dilek8488@windowslive.com

ABSTRACT

Background: Difficult working conditions in intensive care nurses working in the COVID-19 pandemic cause traumatic stress reactions. **Aim:** The aim of this study is to examine the relation between the fear of COVID-19 and depression, anxiety and burnout of intensive care nurses.

Methods: This cross-sectional and descriptive research was conducted with 116 intensive care nurses. The data were obtained with a web-based questionnaire created. The data were obtained with a web-based questionnaire created with the “Descriptive Information Form”, “COVID-19 Fear Scale”, “Depression, Anxiety and Stress Scale Short Form” and “Burnout Short Version”.

Results: A significant positive correlation was found between depression ($r=0.498$, $p<0.001$), anxiety ($r=0.633$, $p<0.001$), stress ($r=0.589$, $p<0.001$) and burnout ($r=0.299$, $p=0.001$) levels of intensive care nurses with a mean age of 30.18 ± 6.55 with the help of the “COVID-19 Fear Scale”. It was determined that the mental health of intensive care nurses was at risk and they reached the level of burnout. **Discussion and Conclusion:** Intensive care nurses should be supported in understanding the symptoms of psychological problems and in stress management, personal and professional self-care. Receiving professional mental health support when necessary.

Anahtar Kelimeler: Fear of COVID-19, Intensive Care Nurse, Burnout

Sözel Bildiri

COMPARISON OF ACNE TREATMENT GUIDELINES

Funda Tamer

Gazi University, School of Medicine, Department of Dermatology, Ankara, Turkey, fundatmr@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Acne is a chronic inflammatory skin disease commonly observed in adolescents and young adults. Various topical and systemic medications are used in the treatment of acne. **Aim:** Hereby, differences between acne treatment guidelines were evaluated. **Methods:** American Academy of Dermatology (AAD) guidelines of care for the management of acne vulgaris, European evidence-based (S3) guideline for the treatment of acne, management of acne: Canadian clinical practice guideline, Chinese guidelines for the management of acne vulgaris, acne management guidelines by the Dermatological Society of Singapore and National Institute for Health and Care Excellence (NICE) acne vulgaris management guideline were reviewed. **Results:** European evidence-based (S3) guideline for the treatment of acne, Chinese guidelines for the management of acne vulgaris and acne management guidelines by the Dermatological Society of Singapore recommend topical retinoids as the first-line treatment for comedonal acne, whereas, Canadian clinical practice guideline recommends to use benzoyl peroxide, topical retinoid or both. In mild to moderate acne, topical benzoyl peroxide and clindamycin or topical benzoyl peroxide and adapalene are the first choice in European evidence-based (S3) guideline for the treatment of acne. However, NICE acne vulgaris management guideline recommends to use topical benzoyl peroxide and clindamycin. In severe acne, AAD guidelines of care for the management of acne vulgaris recommend oral antibiotic and combinations of topical benzoyl peroxide, retinoid and antibiotic or systemic isotretinoin as the first line treatment. European evidence-based (S3) guideline for the treatment of acne and Canadian clinical practice guideline recommend to use systemic isotretinoin. Chinese guidelines for the management of acne vulgaris recommend to use systemic isotretinoin, or systemic isotretinoin with benzoyl peroxide or topical antibiotics. **Discussion and Conclusion:** Differences have been detected between the recommended first-line treatment options according to acne severity in guidelines for the treatment of acne published from different countries.

Keywords: Acne, Guideline, Treatment

Sözel Bildiri

LASER TREATMENT FOR ONYCHOMYCOSIS

Funda Tamer

Gazi University, School of Medicine, Department of Dermatology, Ankara, Turkey, fundatmr@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Onychomycosis is the fungal infection of nail caused by dermatophytes, nondermatophyte molds and yeasts. Onychomycosis presents with subungual hyperkeratosis, discoloration and onycholysis. Onychomycosis should be treated since it may lead to pain, dystrophic nail, secondary infections and negatively impact quality of life. The goal of treatment in patients with onychomycosis is to obtain normal looking nails. However, the efficacy of systemic and topical antifungal treatment in onychomycosis is limited. The United States Food and Drug Administration has approved the use of lasers for the treatment of onychomycosis to increase the amount of clear nail. **Aim:** Herein, laser treatments used in onychomycosis were evaluated. **Methods:** 1064 nm Nd:YAG laser, fractional CO₂ laser, 2940 nm fractional Er:YAG laser and near-infrared diode laser treatments used in onychomycosis were reviewed. **Results:** Nd:YAG lasers show fungicidal effect by the accumulation of heat in fungal mycelium. The long pulsed 1064 nm Nd:YAG laser penetrates deeply into the tissue and targets fungal growth in the nail bed. Fractional CO₂ lasers are ablative. Therefore, fractional CO₂ lasers can be used in the treatment of onychomycosis as a primary treatment or as an additional treatment method by increasing the penetration of topical antifungals from nail plate to nail bed. Er:YAG laser has an intense affinity to water. Since the structure of nail plate includes water, Er:YAG laser treatment results in ablation of the nails by tissue evaporation. Therefore, it has been reported that 2940 nm fractional Er:YAG laser might increase the efficacy of topical antifungal medications in the treatment of onychomycosis. In addition, near-infrared diode laser therapy, has been reported to be effective in the treatment of onychomycosis by fungal inactivation regardless of disease severity. **Discussion and Conclusion:** Lasers can be used as an alternative treatment option for onychomycosis, either alone or in combination with antifungal medications.

Keywords: Laser, Onychomycosis, Treatment

Sözel Bildiri

**LUMBAR DISK HERNİSİ AMELİYATI GEÇİREN HASTALARA UYGULANAN
YÖNLENDİRİLMİŞ İMGELEME TEKNİĞİNİN HASTALARIN AĞRI, KAYGI VE
UYKU DÜZEYİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ Çalışma**

Handan TOPAN*, Eda ALBAYRAK, Yeliz SÜRME*, Özlem CEYHAN***; Nuray
ŞİMŞEK**, Ahmet KÜÇÜK******

*Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye
handantopan@erciyes.edu.tr, yelizsurme@erciyes.edu.tr

** Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri,
Türkiye eda.albayrak@erciyes.edu.tr, nuraysimsek@erciyes.edu.tr

*** Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye
ozlemg@erciyes.edu.tr

**** Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye
ahmetkucuk@erciyes.edu.tr

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı lomber disk hernisi ameliyatı geçirecek hastalara ameliyat öncesi ve sonrası uygulanan yönlendirilmiş imgeleme tekniğinin hastaların ağrı, kaygı ve uyku düzeyine etkisini incelemektir. **Tasarım:** Bu çalışma randomize kontrollü deneysel olarak yapılmıştır. **Yöntemler:** Çalışma bir üniversite hastanesinin beyin ve sinir cerrahi kliniğinde lomber disk hernisi ameliyatı olan toplam 60 hasta üzerinde yapılmıştır. Hastalar, bilgisayar tarafından oluşturulan bir randomizasyon listesine göre deney veya kontrol grubuna ayrıldı. Deney grubuna (n:31) rutin bakımların yanı sıra preop dönemde 1 kez ve postoperatif 1 kez olmak üzere 2 defa yönlendirilmiş imgeleme uygulanmıştır. Kontrol grubuna (n:29) servisin rutin bakımları yapılmıştır. Veri toplamada “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Ameliyata Özgü Kaygı Ölçeği”, “Richard-Campbell Uyku Ölçeği” ve “Visual Analog Skalası (VAS)” kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Shapiro-Wilk testi, Paired sample t test, independent sample t test, pearson ki kare exact testi, tekrarlı İki yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tüm sonuçlarda $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. **Bulgular:** Ameliyat öncesi dönemde deney grubunun preoperative kaygı düzeyi (20.83 ± 5.43) kontrol grubunun kaygı düzeyine (34.82 ± 8.29) oranla düşük bulunmuştur ($p<0.05$). Ameliyat öncesi dönemde deney grubunun uyku puanı (74.87 ± 18.96^b) kontrol grubu uyku puanına (45.68 ± 18.61^b) göre daha yüksektir ($p<0.05$). Ameliyat sonrası dönemde deney grubunun uyku puanının (87.03 ± 6.82^a) kontrol grubu uyku puanına (57.75 ± 15.23^b) göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Deney grubunun ağrı ortalaması postop dönemde kontrol grubuna oranla daha düşük bulunmuştur ($p>0.05$). **Sonuç:** Çalışma sonuçlarımız lomber disk hernisi ameliyatı olan hastalara ameliyat öncesi ve sonrası uygulanan yönlendirilmiş imgelemenin hastaların kaygı düzeylerinin azaltılmasında, uyku kalitesinin artırılmasında ve ağrı düzeylerinin azaltılmasında etkili olduğunu ortaya koymuştur. Lomber disk herni cerrahisi geçirecek hastalara nonfarmakolojik ve dikkat dağıtıcı yöntemlerin uygulanmasının hastaların perioperatif sürece uyumunu artırması açısından önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Lomber disk hernisi, İmgeleme, Ağrı, Kaygı, Uykusuzluk

Sözel Bildiri

FOLLOW-UP AND SURVIVAL OUTCOMES IN PATIENTS WITH DEEP VEIN THROMBOSIS

Ömer Faruk RAHMAN*

** Department of Cardiovascular Surgery, Burdur State Hospital, Burdur, Turkey, omerrahman@windowslive.com*

ABSTRACT

Background and Aim: This study aimed to evaluate the clinical outcomes and survival prospects of patients who followed up with a diagnosis of deep vein thrombosis. **Methods:** Patients admitted to Burdur State Hospital Cardiovascular Surgery outpatient clinic between July 2021 and November 2022 who were diagnosed with acute DVT were retrospectively analyzed. Medical treatments, current clinical status, and mortality information were obtained from outpatient clinic records. Survival analysis for all-cause mortality was performed according to the Kaplan-Meier method. **Results:** The mean age of the 34 cases analyzed in the study was 57.09 ± 19.68 years. Twentyone (61.8%) of the cases were male and 13 (38.2%) were female. Thrombosis was localized in the lower extremities in 32 cases (16 femoral veins, 8 iliac veins, and 8 popliteal veins) and the upper extremities in 2 cases. Thirteen (38.2%) of the cases were considered provoked DVT. Two patients (5.8%) had a concomitant pulmonary embolism. The medical treatments and clinical status of 26 patients for whom follow-up was available were evaluated. Of the 26 patients, rivaroxaban was preferred in 11 and edoxaban in 10. 5 patients were taking vitamin K antagonists or low-molecular-weight heparin. The pain was persistent in 38.5% (10 patients) and leg swelling occurred in 57.7% (15 patients). A subgroup analysis of patients treated with rivaroxaban and edoxaban showed no significant difference between the two groups in persistent pain and leg swelling ($p=0.08$). Of the 26 patients for whom follow-up data were available, 13 (50%) were identified as not attending regular follow-ups. It was found that 23.1% of the patients (6 cases) did not comply with the medication regimen. In our study, the median follow-up time in terms of all-cause mortality was 6.36 months, and the expected survival rate for the first year was 86.9%. **Conclusion:** The most important therapeutic goal of DVT is to prevent thrombus formation and associated embolism. For this purpose, anticoagulant therapy is used in medical treatment. It was found that more than 50% of patients evaluated in the study missed their outpatient follow-up and 23.1% of patients did not comply with their medical treatment. Patient adherence to medical treatment is of great importance in deep vein thrombosis because it can lead to high mortality and severe morbidity. We think that raising awareness of treatment adherence in deep vein thrombosis will positively contribute to clinical outcomes.

Keywords: deep vein thrombosis, pulmonary embolism, survival

Sözel Bildiri

BİR KEDİNİN BOYUN BÖLGESİNDE MİKSOFİBROSARKOM OLGUSU

Doğukan POLAT², Ayhan IŞIL³, Muhammed Yusuf ŞİRİN^{1a}, Yusuf Sinan ŞİRİN^{1b}

1aBurdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mysirin@mehmetakif.edu.tr

1bBurdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, yusufsinan@mehmetakif.edu.tr

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Rektörlük, Klinik Bilimler Bölümü, Burdur, Türkiye, dpolat@mehmetakif.edu.tr

3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, iayhan637@gmail.com

ABSTRACT

ÖZET

Bu olgunun materyalini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi'ne getirilen 5 yaşlı, Tekir ırkı erkek kedi oluşturdu. Alınan anamnezde hastanın sokak kedisi olduğu ve boyun bölgesinde kitle bulunduğu öğrenildi. Yapılan klinik muayenede; palpasyonda ventral servikal bölgede greyfurt büyüklüğünde sert ve saplı bir yapının varlığı tespit edildi. Ardından hastaya yapılan radyografik ve ultrasonografik muayenelerde kitlenin yumuşak doku kökenli tümöral kitle olduğu ancak akciğerlerde metastatik bir durum olmadığı tespit edildi. Tespit edilen tümöral kitlenin uzaklaştırılması için operasyon planlandı. Hastaya anestezi olarak 5.5 mg/kg dozda propofol, indüksiyonunu takiben bolus sevoflurane kullanılarak anestezi inhalasyon olarak idame edildi. Hastaya analjezi amacıyla 10 µg/kg dozda subkutan yolla butarfanol ve premedikasyon olarak 22 mg/kg dozda intravenöz yolla sefalosporin enjeksiyonu yapıldı. Operatif müdahalede, ventrodorsal pozisyon verilen hastanın operasyon bölgesinin asepsisi sağlandı. Kavun dilimi ensizyonu ile operasyona başlandı ve kitle etrafındaki dokulardan ayrılarak en blok olarak uzaklaştırıldı. Ardından bölge 3/0 polidiaksanon cerrahi sutur kullanılarak kapatıldı. Uzaklaştırılan kitle Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalına histopatolojik inceleme ve tanı amacıyla gönderildi. Postoperatif dönemde 8.75 mg/kg dozda amoksisilin-klavulanik asit (Synulox, Zoetis), 0.2 mg/kg dozda meloksikam (Maxicam, Sanovel) uygulandı ve Elizabeth yakalığı takıldı. Yapılan histopatolojik ve sitolojik incelemeler neticesinde kitlenin miksofibrosarkom olduğu tespit edildi ve 1 mg/kg dozda doksorubisin uygulaması ile kemoterapiye başlanması planlandı.

Anahtar Kelimeler: Doksorubisin, Miksofibrosarkom, Tümör, Kedi

Sözel Bildiri

PERİNATAL ANKSİYETE ve EBELİK BAKIMI

Semra Pınar*, **Günel Mammadova****

* Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye, s.semrapinar@gmail.com

** Independent Researcher, York, United Kingdom, gunel.mehmetoglu@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Perinatal period gebelik ve doğum sonu birinci yılı kapsamaktadır. Perinatal mental sağlık servislerinin geliştirilmesi ve daha fazla bireye ulaşmasını sağlamak amacıyla perinatal periodun 1001 günü kapsamı gerektiği tartışılmaktadır. Prekonsepsiyonel dönem, gebelik ve doğum sonu ilk iki yılı kapsayan genişletilmiş bu tanım ile; kadınlar, partnerleri ve etkilenen çocukların perinatal mental sağlık servislerinden verimli bir şekilde yararlanması hedeflenmektedir. Depresyon ve anksiyete, perinatal mental sağlık problemleri arasında en sık karşılaşılan problemlerin başında gelmektedir. Perinatal depresyon ve ebelik bakımı ile ilgili literatürde kapsamlı kanıt bulunurken, perinatal anksiyete ve ebelik bakımı ile ilgili literatür bilgisi sınırlıdır. Ebeler, perinatal anksiyete yaşayan kadınları saptayamamakta, saptadıkları kadınlara yeterli destek ve bakımı verememekte, ihtiyacı olan kadınları kendilerine uygun mental sağlık servislerine yönlendirememektedir. Bu durumun sonucunda kadınların anksiyete seviyeleri yükselmekte, günlük yaşamları etkilenmekte, partnerlerinin mental sağlığı ve çocuklarının sosyal ve davranışsal gelişimi etkilenebilmektedir. Yapılan araştırmalar, ebelerin perinatal anksiyete ile ilgili yeterli bilgi ve deneyiminin olmadığını, bu nedenle kadınlara destek olamadıklarını ortaya koymuştur. **Amaç:** Bu literatür derlemesi, perinatal anksiyete tanımı ve ebelik bakımını incelemeyi amaçlamıştır. **Sonuç:** Perinatal anksiyete ile ilgili ebelik bakımı; ölçme, değerlendirme, bakım ve destek, yönlendirme ve takip etmeyi içermektedir. Ölçmede Whooley Questions ve Generalized Anxiety Disorder-7 (GAD-7) yaygın olarak kullanılmaktadır. Değerlendirme, kadının GAD-7 ölçeğinden aldığı toplam skora göre yapılmaktadır. Az ya da orta düzeyde anksiyetesi olan kadınlar; düşük yoğunlukta psikoterapiye yönlendirilirken, ciddi ya da kompleks anksiyetesi olanlar; yüksek yoğunlukta psikoterapi ve/veya ilaç tedavisi için perinatal mental sağlık servislerine yönlendirilmektedir. Uygun servislere yönlendirilen kadınların aldıkları sağlık hizmetinden memnuniyetleri ve anksiyetelerinin azalıp azalmadığı ebeler tarafından her randevuda değerlendirilmeye devam edilmelidir. Yaşadıkları kaygılar sorulmalı ve rahatlamalarına engel olan durumlar saptanmalıdır. Diğer psikolojik rahatsızlıkların, özellikle depresyonun, anksiyete ile beraber görülebileceği unutulmamalıdır. Ebelik bakımı, partner ve çocukları da kapsamlı ve partnerin mental sağlığı değerlendirilirken çocukların da psikososyal gelişimi takip edilmeli ve bakımda bütüncül yaklaşım izlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Perinatal anksiyete, ebelik, ebelik bakımı, gebelik, postpartum

Sözel Bildiri

**LACTOBACILLUS SALIVARIUS'UN GSBL ÜRETEN ESCHERICHIA COLI
İZOLATLARI ÜZERİNE ANTİBAKTERİYEL VE ANTİBİYOFİLM ETKİNLİĞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Elif Aydın*, Esra AKGÖL **Aybala Temel***

*Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tavşanlı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Kütahya, Türkiye, elif.aydin@ksbu.edu.tr

** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kütahya, Türkiye, esraakgol204@gmail.com

***İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, aybala.temel@ikc.edu.tr

ÖZET

Giriş: *Escherichia coli* (*E.coli*) memeli sindirim sisteminde ve çevresel kaynaklarda yaygın olarak, doğal/ kazanılmış antibiyotik direnç mekanizmalarıyla enfeksiyonlarının tedavisinde ciddi zorluklar yaşanan önemli patojen bakteri türlerindedir. *E. coli* izolatlarının en yaygın direnç mekanizmalarından biri, genişlemiş spektrumlu beta-laktamazlar (GSBL) üretme yetenekleridir. GSBL, tüm penisilinleri, sefalosporinleri ve monobaktamları hidrolize ettikleri için epidemiyolojik açıdan çok tehlikelidir. GSBL kodlayan genler, konjugasyon plazmitleri aracılığıyla farklı türler arasında da hızla yayılmaktadır. Yeni antibiyotik moleküllerinin bulunamaması ve mevcut antimikrobiyallere karşı önlenemez direnç gelişimi, araştırmacıları alternatif tedavi arayışlarına yöneltmiştir. Probiyotiklerin tıp alanında kullanımı ve faydalarını destekleyen çalışmalar göz önüne alındığında, antimikrobiyal dirençle mücadelede probiyotiklerin uygulanması umut verici yeni bir alternatif olarak görünmektedir. *Lactobacillus* türleri, insan ve hayvan mikrobiyotasında karbonhidrat açısından zengin olan ortamlarda yaygın olarak bulunan, karbonhidrat metabolizmalarında son ürün olarak laktik asit oluşturan mikroorganizmalardır. Bu türlerin, antimikrobiyal etkili bileşikler üretebildikleri bilinmektedir. Hidrojen peroksit, karbondioksit, organik asit, asetaldehit, etanol ile bakteriyosin benzeri ürünler oluşturarak bazı mikroorganizmalara karşı antagonistik aktivite göstermektedirler. **Amaç:** Çalışmamızda *Lactobacillus salivarius* ATCC 11741'nin GSBL üreten *E.coli* izolatları üzerinde antibakteriyel ve antibiyofilm etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmada klinik örneklerden izole, 10 farklı klondan ve GSBL üreten *E.coli* izolatına karşı, *L.salivarius* ATCC 11741 supernatantının (LbS) antibakteriyel ve antibiyofilm etkinliği araştırılmıştır. Antibakteriyel etkinliğin belirlenmesi amacıyla uygun hacimde bakteri süspansiyonu, besiyeri ve süpernatant ELISA kuyucuklarına eklenip 37°Cde 24 saat inkübe edilerek 3 saatte bir 660nm'de absorbans ölçümü gerçekleştirilmiştir. Supernatantın

antibiyofilm etkinliği, biyofilm üreticisi olan ve farklı klonlardan izolatlar üzerinde, spektrofotometrik ölçüme dayalı kristal viyole metoduyla araştırılmıştır. **Sonuçlar:** Antibakteriyel etkinlik deneyleri sonucunda *L.salivarius* süpernatantı varlığında *E.coli* izolatlarında ölçülen optik dansite (OD) değerlerinin, 6.saatten itibaren kontrole kıyasla anlamlı derecede düşük olduğu saptanmıştır. Antibiyofilm etkinlik değerlendirmesinde on kökenden altısında %40,8-77,2 arasında değişen oranlarda OD değerlerinde azalma ve biyofilm oluşumunda inhibisyon gözlenmiştir. **Tartışma ve sonuç:** Çalışma bulguları, biyofilm üreten ve GSBL taşıyan *E. coli* izolatları üzerine *L.salivarius*'un antibakteriyel ve antibiyofilm etki potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *L.salivarius*, Biyofilm, *E.coli*, Antimikrobiyal, Antibiyofilm

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

**MCF-7 MEME KANSERİ HÜCRELERİNDE UPADACITINIB (ABT-494)
İNFLAMASYONU AZALTIR**

Eslem Altın1, İrem Yücebaşı2, Ayşe Koçak3

*1 Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kütahya, Türkiye, esmaltn@gmail.com

2Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kütahya, Türkiye, irem.yucebass@gmail.com

3Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kütahya, Türkiye, ayse.kocaksegin@ksbu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Meme kanseri kadınlarda en sık görülen kanser çeşididir. MCF-7 epitelyal kökenli, metastatik adenokarsinoma hüresidir. Klinikte sıklıkla karşılaşılan MCF-7 tip meme kanseri ile ilgili literatür çalışmaları son derece önem arz etmektedir. JAK-STAT pro-inflamatuvar bir sinyal yolağıdır. Bu sebeple inflamasyon başlatarak kanser öncülü olarak görev yapar. JAK-STAT sinyal yolağının anormal aktivitesi, hücre proliferasyon, farklılaşması veya apoptosisinin düzenlenmesinin bozulmasıyla meme kanseri dahil pek çok maligniteye aracılık yapar. Upadacitinib (Upa) ise romatoid artrit tedavisinde kullanılan FDA onaylı Janus kinaz (Jak) yolağı inhibitörüdür.

Amaç: Bu çalışmada Upa'nın Jak 1, Jak 2, Jak 3 yolaklarını ve IL-6 ve IL-13 aktivitesini inhibe ederek MCF-7 meme kanseri hücresi üzerindeki anti-inflamatuvar etkisi araştırılmıştır.

Yöntem: MCF-7 hücrelerine 1µMol Upadacitinib (ABT-494) uygulanmıştır, MTT testi ve Hoechst 33342 spesifik fluoresan DNA probu ile canlılık analizi yapılmıştır. RNA izolasyonu yapılan hücrelerden Jak-1, Jak-2, Jak-3, IL-13 qPCR yöntemi gen ekspresyon analizi yapılmıştır. Ayrıca hücre lizatlarından IL-6 ELISA deneyi yapılmıştır.

Bulgular: Upadacitinib (ABT-494) uygulanan hücrelerde canlılık açısından azalma olmamıştır ($p>0.05$). Ancak, Jak-1, Jak-2, Jak-3 gen ekspresyonlarında kontrole göre anlamlı azalma olurken ($p<0.05$); IL-13'te anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). ELISA sonuçlarına göre ise IL-6 düzeyi, kontrole göre Upadacitinib (ABT-494) uygulanan hücrelerde anlamlı olarak azalmıştır ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Tüm bu ön çalışma sonuçlarına göre Upadacitinib (ABT-494), MCF-7 hücrelerinde inflamasyonu azaltmıştır. İleride yapılacak daha ayrıntılı çalışmalarla, Upadacitinib (ABT-494) olası bir terapötik olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: MCF-7, Meme kanseri, Upadacitinib (ABT-494), İnflamasyon

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF SMOKING ABSTINENCE SELF-EFFICACY IN YOUNG SMOKERS

Esmâ Özkan*

* *University of Health Sciences, Gülhane Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy, Ankara, Turkey, esma.ozkan@sbu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Self-efficacy is a very important factor in developing positive health behaviors. **Aim:** The aim of this study was to determine smoking cessation self-efficacy in young smokers and to examine smoking cessation self-efficacy in terms of various variables. **Methods:** Sociodemographic Information Form, Smoking Abstinence Self-Efficacy Questionnaire (SASEQ), and Perceived Stress Scale (PSS) were applied to the participants in the study. Since the Turkish version of the SASEQ has not been studied before, the validity and reliability of the scale were also examined in the current study. The mean age of the young people participating in the study was 21.32 ± 1.62 (16-24) and 53.8% were female (n=49), 46.2% (n=42) were male. **Results:** In order to decide on the number of sub-dimensions of the SASEQ, a structure consisting of 2 dimensions was obtained either by principal component analysis. Factor 1 (emotional) dimension consists of 3 items and Factor 2 (social) dimension consists of 3 items. The Cronbach Alpha internal consistency coefficients of the two-dimensional structure are as follows; scale total is 0.830, emotional dimension is 0.871 and social dimension is 0.737. There was no significant difference ($p > 0.05$) between the smoking abstinence self-efficacy levels of the participants in terms of gender, education level, perceived socioeconomic level and smoking in the family. However, there was a significant difference ($p < 0.05$) between the smoking abstinence self-efficacy levels in terms of the number of cigarettes smoked per day. In addition, a negative correlation was found between PSS and SASEQ sub-dimensions ($r = -.227$, $p = 0.030$; $r = -.454$, $p = 0.000$) and total scores ($r = -.375$, $p = 0.000$). **Discussion and Conclusion:** These findings show that the Turkish version of the SASEQ is valid and reliable in the young population. In addition, it can be considered that the amount of cigarettes used daily and stress are important factors for interventions to improve smoking cessation self-efficacy in young people.

Keywords: Smoking abstinence, Self-efficacy, Young, Stress

Sözel Bildiri

KARBON DİOKSİT EMİSYONLARI, SAĞLIK HARCAMALARI, EKONOMİK BÜYÜME VE YAŞAM BEKLENTİSİ İLİŞKİSİ: BRICS-T ÜZERİNE KANITLAR

Funda KAYA*, Mehmet Metin DAM**

* Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Disiplinlerarası Çevre Sağlığı, Aydın, Türkiye, ffndakaya@gmail.com

** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İİBF, Aydın, Türkiye, metindam@adu.edu.tr

ÖZET

Amaç: Çevresel kirlilik son zamanlarda etkisini baskın bir şekilde belli etmesinin ardından dünya çapında ülkelerin hem ekonomik yapılarını etkilemekte hem de insan sağlığı üzerinde olumsuz sonuçlara neden olmaktadır. Dolayısıyla bu çalışma ile BRICS-T ülkelerinde 2000-2018 dönemi yıllık verilerini kullanarak çevresel kirlilik, reel gayrisafi yurtiçi hasıla, sağlık harcamaları ve doğuşta yaşam beklentisi arasındaki ilişkiyi araştırmak amaçlanmaktadır. **Gereç ve Yöntem:** Bu çalışmada uzun ve kısa dönem tahminleri için Artırılmış Otoregresif Dağıtılmış Gecikme (ARDL) yöntemi Havuzlanmış Ortalama Grup (PMG) tahmincisi seçilmiş ve seriler arasındaki nedensellik ilişkisi için ise Dumitrescu Hurlin panel nedensellik testi kullanılmıştır. **Bulgular:** PMG-ARDL test sonuçları, ilk veri setinde uzun dönemde sağlık harcamaları ve kentleşmenin CO₂ emisyonları üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Dahası gelir ve yenilenebilir enerji tüketiminin çevresel kirlilik üzerinde %1 anlamlılık düzeyinde negatif bir etkisi tespit edilmiştir. Kısa dönemde ise reel gayrisafi yurtiçi hasıla çevresel kaliteyi olumsuz etkilemektedir. İkinci veri setinde uzun dönemde sağlık harcamaları ve doğuşta yaşam beklentisinin gelir üzerinde %1 anlamlılık düzeyinde pozitif bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Ek olarak yenilenebilir enerji tüketimi ve CO₂ emisyonlarının gelir üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bunun aksine kısa dönemde CO₂ emisyonları ve yenilenebilir enerji tüketiminin gelir üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisinin olduğu bulunmuştur. Sağlık harcamalarının ise kısa dönemde geliri negatif etkilediği görülmüştür. Üçüncü veri setinde gelir, CO₂ emisyonları ve yenilenebilir enerji tüketimi sağlık harcamalarını %1 anlamlılık xii düzeyinde pozitif olarak etkilediği tespit edilmiştir. Ancak nüfusun sağlık harcamalarını negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Dördüncü veri setinde ise gelir ve sağlık harcamalarının doğuşta yaşam beklentisi üzerinde uzun dönemde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu bulunmuştur. Bunun aksine CO₂ emisyonlarının doğuşta yaşam beklentisi üzerinde %5 anlamlılık düzeyinde negatif bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Dumitrescu Hurlin panel nedensellik test sonuçlarına göre ise CO₂ emisyonları ve doğuşta

yaşam beklentisi, sağlık harcamaları ve nüfus, sağlık harcamaları ve doğuşta yaşam beklentisi arasında çift yönlü bir nedensellik ilişkisinin varlığı doğrulanırken CO₂ emisyonlarından gelire ve kentleşmeye; sağlık harcamalarından CO₂ emisyonlarına; yenilenebilir enerji tüketiminden gelire, gelirden sağlık harcamaları ve doğuşta yaşam beklentisine doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. **Sonuç:** Bu çalışmada BRICS-T ülkelerinde çevresel kirlilik, gelir, sağlık harcamaları ve doğuşta yaşam beklentisinin birbirini etkilediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevresel kirlilik, reel gayrisafi yurtiçi hasıla, sağlık harcamaları, doğuşta yaşam beklentisi, BRICS-T ülkeleri.

“Karbon Dioksit Emisyonları, Sağlık Harcamaları, Ekonomik Büyüme ve Yaşam Beklentisi İlişkisi: BRICS-T Üzerine Kanıtlar” adlı çalışma yüksek lisans tezidir.

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA SÜT VE DAİMİ GÖMÜLÜ DİŞ PREVALANSININ RETROSPEKTİF OLARAK İNCELENMESİ

Esra Ceren Tuğutlu

*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Çocuk Diş Hekimliği Anabilim Dalı, Ankara,
Türkiye, cerentatli88@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Gömülü terimi erüpsiyon yolunda bulunan fiziksel bir engel veya dişin anormal pozisyonundan kaynaklanan diş erüpsiyonundaki başarısızlık olarak tanımlanır. **Amaç:** Çocuk hastaların gömülü süt ve daimi dişlerinin prevalansının belirlenerek, yaş cinsiyet, dentisyon dönemi ve dişlerin bulunduğu çenelere göre dağılımlarının değerlendirilmesidir. **Yöntem:** Nisan-Temmuz 2022 tarihleri arasındaki 3 aylık süreçte rutin dental muayene ve tedavileri amacı ile Çocuk Diş Hekimliği Kliniği'ne başvuran 4-15 yaş arası tüm hastalara ait çekilmiş panoramik radyografiler taranmış ve kök gelişimlerinin 2/3'ünü tamamladığı halde sürmemiş olan dişler gömülü diş olarak kaydedilmiştir. Hastaların yaşları, cinsiyetleri ve dentisyon dönemleri, gömülü dişlerin numaraları ve lokasyonları kaydedilmiştir. Tanımlayıcı istatistik yapılmış, gruplar arası karşılaştırmalarda ise ki-kare testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık değeri $p<0,05$ olarak belirlenmiştir. **Bulgular:** Toplam 630 hastaya ait panoramik radyografi taranmış ve bu hastaların %15,87'inde ($n=100$) en az bir gömülü diş tespit edilmiştir. Gömülü diş görülme sıklığı ve cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiş olup ($p=0,046$); gömülü diş bulunan hastaların yarısından fazlası ($n=60$, %60) erkek olarak tespit edilmiştir. Bu dişlerin %99,2 oranında ($n=139$) daimi diş, %0,8 oranında ($n=1$) ise süt diş olduğu görülmüştür. Dentisyon tipine bakıldığında ise gömülü diş tespit edilen hastaların %90'ının ($n=90$) karma dentisyon, %10'unun ($n=10$) ise daimi dentisyon döneminde olduğu belirlenmiştir. En sık kanin dişlerin gömülü kaldığı ($n=106$, %75,7); bunu sırasıyla premolar ($n=24$, %17,1), keser ($n=5$, %3,6), supernumere ($n=4$, %2,8) ve süt molar ($n=1$, %0,8) dişlerin takip ettiği saptanmıştır ($p=0,00$). İstatistiksel anlamlı olarak üst çenede (%85) alt çeneye göre (%15) daha fazla gömülü diş rastlanılmıştır ($p=0,00$). **Tartışma ve Sonuç:** Dijital panoramik radyografi, gömülü dişlerin saptanması için yararlı bir teşhis yöntemidir. Pediatrik hasta grubunda, gömülü dişlerin erken teşhis edilerek tedavi planlamasının yapılması, ileri yaşlarda görülebilecek dental ve ortodontik problemlerin önlenmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Diş Hekimliği, Panoramik radyografi, Diş anomalileri, Gömülü dişler, Prevalans

Poster Bildiri

**BURDUR'DAKİ MEZBAHALARDA LISTERIA MONOCYTOGENES'İN
PREVALANSI, FENOTİPİK VE GENOTİPİK KARAKTERLERİNİN
ARAŞTIRILMASI***

Zeki EROL¹, Fulva TAŞCI¹

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye*

ÖZET

Giriş: *Listeria monocytogenes* gıda işleme ortamları ve gıda ürünlerinden yaygın olarak izole edilen, yüksek ölüm oranıyla halk sağlığı problemine neden olan gıda kaynaklı bir patojendir.

Amaç: Bu çalışmada Burdur ili mezbahalarında kesimi yapılan sığır karkaslarından ve mezbaha çevre-ekipmanlarından alınan örneklerde *L. monocytogenes*'in varlığı, mevsimsel prevalansı, virulens genlerinin varlığı, serogrup dağılımı, biyofilm oluşturma kapasiteleri, antibiyotik duyarlılıkları ve suşlar arasındaki filogenetik ilişkinin araştırılması amaçlandı.

Yöntem: Burdur ilindeki iki mezbahada Mart 2021 ve Şubat 2022 tarihleri arasında kesilen sığır karkaslarından (boyun, döş, rektum) ve deri yüzme işlemi yapan personelin elleri ve önlükleri, bıçaklar, masatlar, zemin, drenajlar, depo kapı kolları, parçalama tezgahlarından svab yardımıyla 540 karkas ve 180 çevre-ekipmanlardan oluşan toplam 720 örnek alındı. *L. monocytogenes*'in izolasyon ve identifikasyonu EN ISO 11290-1:2017 standardına göre yapıldı ve izolatlar moleküler tanı yöntemi olan polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) ile doğrulandı. İzole edilen *L. monocytogenes* suşlarının prevalansı, virulens genlerinin ve serogrupların belirlenmesi, antibiyotik duyarlılıkları ve biyofilm oluşturma potansiyelleri ve Pulsed-Field Gel Elektrophoresis (PFGE) metodu ile suşların klonal yakınlıkları belirlendi. **Bulgular:** *L. monocytogenes* için spesifik *monoA-B* (371) primer gen bölgesi kullanılarak 90 adet izolatın doğrulaması PCR tekniği ile yapıldı ve 90 adet izolatın 89 (%98,9)'u *L. monocytogenes* olarak saptandı. Pozitif örneklerin %53,9 (48/89)'u karkas örneklerinden elde edilirken, %46,1 (41/89)'i çevre-ekipman örneklerinden elde edildi. İzolatların %68,5 (61/89)'i 1/2c veya 3c, %2,2 (2/89)'si 1/2a veya 3a, %29,2 (26/89)'si 4b, 4e veya 4d serogrup genlerini taşıdığı bulundu. İzolatların tümü (%100)'nde *inlA*, *inlC*, *inlJ*, *hlyA*, *actA*, *iap*, *flaA* genleri tespit edildi. Ayrıca izolatların %98,9 (88/89)'unda *plcA*, yine diğer %98,9 (88/89)'unda *luxS* geni saptandı. PFGE analizi sonunda *Apal* enzimi ile restriksiyon sonucu 10-16 fragmentli 65 pulstip belirlendi. En az %80 benzerlik gösteren 50 kümeye, en az %90 benzerlik gösteren 60 kümeye ve %100 homoloji gösteren 13 pulstipe ayrıldı. İzolatlardan %38,2 (34/89)'si test edilen

antibiyotiklerden hiçbirine direnç geliştirmedeği belirlenirken, en çok direnç %44,9 (40/89)'la rifampisine karşı, en az direnç ise %1,1 (1/89)'le tetrasiklin, siprofloksasin ve kloramfenikole karşı olduğu saptandı. İzolatlarının %11 (10/89)'nin zayıf biyofilm oluşturduğu tespit edildi.

Tartışma ve Sonuç: Mezbahalarda belirlenen yüksek oranda *L. monocytogenes* varlığı ile halk sağlığı açısından risk oluşturduğu kanısına varıldı. Çiftlik ve mezbahalarda periyodik temizlik ve dezenfeksiyon yapılmalı, mezbaha koşulları iyileştirilmeli, moleküler epidemiyolojik haritalandırma yapılarak kayıtların erişime açık hale getirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Karkas, *Listeria monocytogenes*, Mezbaha, PCR, PFGE Bu Araştırma

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından 0692-DR-21 proje numarası ile desteklenmiştir.

IHS LC
2023

Poster Bildiri

**INVESTIGATION OF TYLOSIN AND TILMICOSIN RESIDUES IN MEAT BY
HIGH-PERFORMANCE LIQUID CHROMATOGRAPHY METHOD***

Meliha GÜREL YÜCEL¹, Hale SEÇİLMİŞ², Fulya TAŞCI¹

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Food Hygiene and Technology, Faculty of Veterinary
Medicine, Burdur, Turkey*

2Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Chemistry, Faculty of Arts and Science, Burdur, Turkey

ABSTRACT

Background: Antibiotics bring additional burdens to the country's economy as well as harm to humans, animals, and the environment. **Aim:** In this study, it was aimed to determine the presence and level of tylosin and tilmicosin residues in the meat of animals raised for food. **Method:** In this study, the presence and level of macrolide group antibiotics (tylosin and tilmicosin) were analyzed by the High-Performance Liquid Chromatography (HPLC) method in a total of 126 raw meat samples, including 42 chicken breast and 84 beef neck, available for consumption in Burdur province. **Results:** The method demonstrated good linearity ($R^2 > 0.999$) over the assayed concentration range (0.10-10 µg/mL). Intra-day and inter-day recoveries were used to express the accuracy of the method at three different levels of 0.5, 1, 2.5 µg/mL. Intraday recoveries and relative standard deviation values ranged from 97.270 (0.054)% to 98.643 (0.061)%, and inter-day recoveries and relative standard deviation values ranged from 97.057 (0.070)% to 98.197(0.042)% for tylosin. Intraday recoveries and relative standard deviation values ranged from 96.360 (0.065)% to 98.153 (0.046)%, and inter-day recoveries and relative standard deviation values ranged from 96.050 (0.058)% to 97.053 (0.096)% for tilmicosin. The limit of detection (LOD) value was calculated as 0.473 µg/kg for tylosin, 0.481 µg/kg for tilmicosin; the limit of quantification (LOQ) value was calculated as 1.561 µg/kg for tylosin, 1.587 µg/kg for tilmicosin. In general, tylosin and tilmicosin were determined in the range of 8-256 µg/kg and 30-447 µg/kg, respectively, in chicken breast meat samples; Also, they were detected in the range of 36-1209 µg/kg and 30-1102 µg/kg, respectively, in beef neck meat samples. **Discussion and Conclusion:** When the obtained data were evaluated, it was found that the residues of tylosin and tilmicosin in chicken and beef meats in the market were at a much higher level than the acceptable limits specified in the regulations. This creates serious problems in terms of the ecosystem, food technology, and public health and causes significant economic losses.

Key words: meat, HPLC, tilmicosin, tylosin

*This work was supported by the Burdur Mehmet Akif Ersoy University Scientific Research Projects Unit [0663-YL-20].

Sözel Bildiri

TOPLU BESLENME SİSTEMLERİNDEKİ MENÜ ÇEŞİTLERİ

Fatma SAHAN*

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü Burdur, Türkiye, dvt.fatmasahan@gmail.com*

ÖZET

Beslenme, insanın büyüme, gelişme, sağlıklı ve üretken olarak uzun süre yaşaması için gerekli olan besin öğelerini yeterli miktarlarda alıp vücudunda kullanmasıdır. Bu öğelerin herhangi biri alınmadığında veya gereğinden az ya da çok alındığında, büyüme ve gelişmenin engellendiği ve sağlığın bozulduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır. İnsanların teknolojik gelişmeler ve tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişe paralel olarak ev dışında, başkaları tarafından belirlenen ve üretilen yiyeceklerle beslenmesi “Toplu Beslenme” olarak adlandırılır. Toplum beslenmesi optimal sağlık ve sağlığın geliştirilmesi için önemli bir stratejidir. Toplu beslenme en az bir öğün tüketicilerin beslenme gereksinimini fizyolojik, sosyal ve psikolojik yönden karşılaması, hizmet verilen tüketicilerin durumu ve özellikleri (hasta, yaşlı, çocuk, işçi vb.), toplu beslenmeden yararlananların oranının gün geçtikçe artması, besin zehirlenmeleri ve dolayısıyla halk sağlığı sorunlarına yol açabilecek bir risk potansiyeline sahip olması yönünden önemlidir. Hayatımızın her döneminde beslenme önemli bir yer edinmiştir. Kişinin büyüme ve gelişme, sağlığın korunması, iyileştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması için önemli bir etkidir. Toplumun sağlığı ve yaşam kalitesi için toplumun yeterli ve dengeli beslenmesi gereklidir. Kaliteli bir toplu beslenme hizmet sunumu yeterli ve dengeli beslenmenin desteklenmesi, bireylerin sağlığının korunması ve geliştirilmesinde son derece önemlidir. Toplu beslenme hizmetlerinde en önemli kalite hedefleri: Menülerde yeterliliğin sağlanması, menülerde çeşitliliğin sağlanması, Öğün sayısı ve öğünlere dağılımda denge, yüksek subjektif kalite, yüksek besin değeri korunumu, yüksek hijyenik kalite, ekonomiklik gibi etmenler etkilidir. Sonuç olarak Kaliteli bir toplu beslenme hizmeti tüketicilerin fizyolojik, sosyal, psikolojik tatminini sağlar, iş kazaları riskini azaltır, üretkenlik, verimlilik ve performansın artırılmasına katkıda bulunur. Böylece bireysel ve kurumsal yönden verilecek olumlu katkılar ulusal ekonomiyi de olumlu yönde etkiler.

Anahtar Kelimeler: Toplu Beslenme, Menü Çeşitleri, Toplum Sağlığı

Sözel Bildiri

T EVALUATION OF THE EFFECT OF SLEEP QUALITY ON INTUITIVE EATING AND EATING ATTITUDE

Kerim Kaan GÖKÜSTÜN*, **Ferhat ÜNAL****, **Betül ULU*****

* *Malatya Turgut Özal University, Faculty of Health Science, Nutrition and Dietetic Department, Malatya, Turkey, kerimkaangokustun@hotmail.com*

** *Middle East Technical University, Biostatistics, PhD, Ankara, Turkey, ferhat.unal2005@hotmail.com*

*** *Yüksek İhtisas University, Faculty of Health Science, Nutrition and Dietetic Department, Ankara, Turkey, betululu@yiu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Sleep quality is a very important biological need for maintaining health. Poor sleep quality can cause health problems such as diabetes, hypertension, obesity and deterioration of eating behaviors. Intuitive eating is defined as consuming food by relying on physiological hunger-satiety signals. **Aim:** The aim of this study is to evaluate the effects of sleep quality on eating attitudes and intuitive eating behaviors in adults. **Methods:** The research was carried out with a total of 237 individuals, 80 (33.8%) men and 157 (66.2%) women, aged between 18-70 years. Pittsburgh Sleep Quality Index (PUKI), Eating Attitude Test-26 (EAT-26), Intuitive Eating Scale-2 (IES-2) and International Physical Activity Assessment Questionnaire Short Form (IUPAQ) was used in order to evaluate individuals' sleep quality, eating attitude, intuitive eating behaviors, physical activity levels respectively. **Results:** We concluded the relation weak between Intuitive Eating Score and sleep quality ($\tau=-.112$; $p=.038$), BMI ($\tau=-.112$; $p=.038$) in opposite sign. Also, we acquired the relation weak between eating attitude and sleep quality ($\tau=.114$; $p=.035$), gender ($\tau=-.158$; $p=.003$), and income ($\tau=-.104$; $p=.043$). According to the multiple regression analysis, while sleep quality ($B=.192$; $t=2.369$; $p=.019$), BMI ($B=-.032$; $t=-2.925$; $p=.004$), age ($B=.007$; $t=2.006$; $p=.046$) and using alcohol ($B=-.427$; $t=-2.089$; $p=.038$) effected on intuitive eating, gender ($B=3.832$; $t=2.224$; $p=.027$) and education status ($B=26.383$; $t=2.231$; $p=.027$) effected on eating attitude. **Conclusion:** As a result, it is thought that sleep quality may affect intuitive eating and other eating behaviors through hunger-satiety signals and mood. However, in future studies, the evaluation of hunger-satiety hormones and the emotional state of individuals will be useful in terms of clarifying the relationship between sleep quality and intuitive eating and other eating behaviors.

Keywords: Sleep quality, intuitive eating, eating attitude, eating behavior, physical activity

*Poster Bildiri***STAFNE KEMİK KAVİTESİ VE KONİK IŞINLI BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ:
BİR OLGU SUNUMU****Rümeysa Şendişçi*, Hümeysra Tercanlı Alkış******Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Bölümü, Antalya, Türkiye,*rumeysasendisci@hotmail.com***Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Bölümü, Antalya, Türkiye,*ysl_hmyr25@hotmail.com**ÖZET**

Arka plan: Stafne kemik kavitesi (SKK), ilk kez 1942'de Edward C. Stafne tarafından bildirilen nadir bir mandibular defektir. SKK, mandibulanın posterior bölgesinde inferior alveolar kanalın altında yer alan, nadir görülen, asemptomatik, unilaterale, oval şekilli, radyolüsent bir defektir. Mandibula gelişimi sırasında, submandibuler bezin inklüzyonu, yağ dokusu, kan damarları veya yumuşak doku içerebilen bir lingual konkavite oluşumuna yol açabilir. SKK'nin etiyopatogenezi, çeşitli teoriler olmasına rağmen hala kesin değildir. **Amaç:** Bu yazının amacı, bir SKK vakasının klinik, radyolojik özelliklerini ve konik ışınli bilgisayarlı tomografi ile tanıyı doğrulamadaki önemini tanımlamaktır. **Vaka sunumu:** Rutin dental muayene ve protetik diş tedavisi amacıyla kliniğimize başvuran 61 yaşındaki erkek hastanın dijital panoramik radyografik görüntüsünde mandibular kanalın altında, iyi sınırlı, yuvarlak, radyolüsent kistik bir alan tespit edildi. İlgili bölgede tam dişsizlik mevcuttu ve hastanın bu bölgeden herhangi bir şikayeti yoktu. Kistik lezyonun SKK olabileceği düşünüldü ve daha detaylı incelemek amacı ile hastadan konik ışınli bilgisayarlı tomografi istendi. İncelenen görüntülerde inferior alveolar kanalın hemen altında, yaklaşık 17 mm boyutunda ve lingual mandibular kortekste defekt olan kavite varlığı saptandı. Kaviteye SKK tanısı koyularak takip önerildi ve herhangi bir cerrahi işlem uygulanmadı. **Sonuç:** SKK'lerin genellikle herhangi bir klinik semptomu yoktur, bu nedenle radyografik incelemeler tanıda ilk adım olacaktır. Tedavisi düzenli kontrollere dayanan konservatif tedavidir. Radyografik olarak benzer lezyonlardan ayırıcı tanısının yapılması bu lezyonlardan gereksiz yere biyopsi yapılmasını önler.

Anahtar Kelimeler: Stafne kemik kavitesi, mandibula, konik ışınli bilgisayarlı tomografi

Sözlü Bildiri

INVESTIGATION OF THE ROLE OF TIMED UP AND GO AND 30-SECOND SIT TO STAND TESTS IN EVALUATING FUNCTIONAL CAPACITY IN PATIENTS WITH CEREBRAL PALSY

Muhammed Burak Akın¹, Sevgi Özalevli², Ridvan Aktan³

¹ Dokuz Eylül University, Institute of Health Sciences, Izmir, Turkey, akin25100@gmail.com

² Dokuz Eylül University, Faculty of Physical Therapy and Rehabilitation, Izmir, Turkey, sevgi.ozalevli@gmail.com

³ Izmir University of Economics, Department of Physiotherapy, Izmir, Turkey, ridvanaktan@gmail.com

ABSTRACT

Background: Cerebral Palsy (CP) is one of the most common causes of disability in childhood, which occurs with the involvement of different parts of the brain for various reasons in the prenatal, neonatal and postnatal periods. In addition to the musculoskeletal system, functional capacity is also being affected in CP. The 6-minute walk test (6MWT) is frequently used as a functional capacity assessment test in patients with CP. However, more evaluation tests are needed to objectively evaluate functional capacity and ensure easy applicability, as it is difficult for the patient. 6MWT test takes 6 minutes and thus may cause fatigue and adaptation problems. **Aim:** The aim of this study is to investigate the role of timed up-and-go (TUG) and 30-second sit-to-stand (30-sec STS) tests in evaluating functional capacity in patients with cerebral palsy. **Methods:** Sixteen patients with CP, aged between 5 and 13 years, were included in this study. 6MWT, TUG and 30-sec STS were applied to the patients. The pre/post-tests parameters were examined. **Results:** There were significantly strong correlations between 6MWT distance and TUG test time ($r = -0.596$, $p = 0.015$), and 6MWT distance and 30-sec STS repetitions ($r = 0.613$, $p = 0.012$). In addition, there were significantly high correlations between 6MWT and TUG (for heart rate $r = 0.640$, $p = 0.008$; for dyspnea $r = 0.512$, $p = 0.043$; for fatigue $r = 0.835$, $p = 0.001$), and 6MWT and 30-sec STS test (for heart rate $r = 0.628$, $p = 0.009$; for dyspnea $r = 0.549$, $p = 0.028$; for fatigue $r = 0.737$, $p = 0.001$) in terms of posttest-pretest changes. **Discussion and Conclusion:** Various alternative tests are needed to accurately and quickly assess functional capacity in CP. TUG and 30-sec STS tests can be used to evaluate functional capacity in the clinic as an alternative to 6MWT in patients with CP. We think that there is a need for studies with higher participation that measure validity and reliability in the future.

Keywords: Six-minute walk, Functional capacity, Cerebral palsy, Timed up and go, 30 second sit-to-stand

Sözlü Bildiri

**BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ
FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ACIL DURUM ÖZ YETERLİLİKLERİNİN
ÖLÇÜLMESİ**

Raziye ALBAZ¹, Mümin POLAT²

¹ *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, raziyealbaz265@gmail.com*

² *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Afet; insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, insanın normal yaşantısını ve eylemlerini durduracak veya kesintiye uğratacak, toplumların kendi imkânlarıyla başa çıkamadığı olaylardır. Acil durumlar hemen müdahale ya da reaksiyon gerektiren, ciddi olay ya da durumlardır. İnsanoğlu beşerî ya da doğal kaynaklı afetlerle her zaman baş etmek zorunda kalmaktadır. Dünyada birçok ülke gibi Türkiye'de de acil durumlar ve afetler çokça yaşanmaktadır. Yaşanan olaylar insan yaşamını tehdit etmektedir. Meydana gelen olaylar sonucunda kazazedeler ilk yardıma ihtiyaç duymaktadır. Profesyonel ekip gelene kadar kazazedenin yanında bulunan kişinin kazazedeye ilk yardım uygulaması kazazedenin yaşamı açısından önemlidir. İlk yardım uygulaması için yalnızca bilgi ve beceri yeterli değildir. Bireyin aynı zamanda kendisini ilk yardım uygulaması gerçekleştirebilecek yeterlilikte hissetmesi gerekmektedir. Bireylerin de bu durumda afet /acil durum karşısında yeterli eğitime sahip olması ve kendini yeterli hissetmesi gerekmektedir. Alınan eğitimler ve bilgiler doğrultusunda olası bir acil durum karşısında bireyin kendine güvenmesi ile acil durum/ afete uygun bir şekilde müdahale gerçekleştirilebilir. Bu çalışmada Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin acil durumlar karşısında yeterliliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öz Yeterlilik , Acil Durum , Bilgi Düzeyi

Sözlü Bildiri

**INVESTIGATION OF THE THERAPEUTIC EFFECTS OF TDCS ON
ELECTROPHYSIOLOGICAL BRAINSTEM AUDITORY EVOKED POTENTIAL
AFTER TRAUMATIC BRAIN INJURY**

Güven AKCAY

Hitit University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Çorum, Turkey, guvenakcay@hitit.edu.tr

ABSTRACT

Background: Traumatic brain injury (TBI) can result in damage throughout the central nervous system, including sensory and cognitive processing pathways. Mild traumatic brain injury (mTBI), often interchangeably referred to as concussion, accounts for nearly 90% of these injuries. Transcranial direct current stimulation (tDCS) has been used in the treatment of diseases such as traumatic brain injury, Parkinson's, depression, and schizophrenia in recent years. **Aim:** To investigate the role of brainstem auditory evoked potential (BAEP) in mTBI in rats. **Methods:** 40 male Wistar rats, each of which weighs 250-300 g, were divided into four groups as Control, tDCS, TBI and TBI+tDCS groups (n=10 each). TBI was created with a mild trauma model by dropping an weighing 200 g, from a height of approximately 1 m, on the head of the subject under anesthesia. 1 mA anodal tDCS was applied for 30 minutes at the 2nd, 24th and 48th hours after TBI. I, II, III, IV and V BAEP wave latency, I-III, III-V and I-V interpeak latencies and threshold values were measured at 8 and 16 kHz frequencies at 48 hours of TBI in anesthetized rats. **Results:** When compared to the control group at 8 kHz and 16 kHz, I, II, III, IV and V BAEP wave latencies were significantly longer in the TBI group, while the I, II, and III BAEP wave latencies of the TBI+tDCS group were significantly shortened compared to the TBI group ($p<0.05$). Interpeak latencies of I-III, III-V and I-V were not significantly different between groups ($p>0.05$). The threshold value of the TBI group was found to be significantly higher than the control group ($p<0.05$). **Discussion and Conclusion:** Our data showed that it has been concluded that tDCS stimulation can be used as a preventive treatment in increasing hearing loss due to traumatic brain injury.

Keywords: Brainstem Auditory Evoked Potential, Traumatic Brain Injury, Transcranial Direct Current Stimulation

Sözlü Bildiri

HİPOTİROİDİ VE HİPERTİROİDİ HASTALARINDA SERUM TRİMETİLAMİN N-OKSİT DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Göksel KAMIŞ¹, Nevzat GÖZEL², Tuğçe KAYMAZ³, Mehmet Ferit GÜRSU⁴

1 Arapgir Ali Özge Devlet Hastanesi, İç Hastalıkları Birimi, Malatya, Türkiye, drgeksekkamis@gmail.com

2 Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Elazığ, Turkey, drngozeel@hotmail.com

3 Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Elazığ, Turkey, tugcekaymaz.92@gmail.com

4 Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı, Elazığ, Turkey, fegursu@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Tiroid hormonu düzeylerine göre tüm metabolizma hızını ve aktivitesini etkileyen tiroid hastalıkları özellikle yaşlılarda ciddi morbidite ve mortalite sebebidir. Plazma trimetilamin n-oksit (TMAO) düzeyi mikrobiyota kompozisyonuna bağlı olarak değişkenlik gösterir. Diyabetes mellitus, obezite, kronik böbrek hastalığı ve metabolik hastalıklarda mikrobiyota ve disbiyozisin yerinin önemli olduğu son yapılan çalışmalarda gösterilmiştir. **Amaç:** Çalışmamızda metabolizmanın ana belirleyicisi olan tiroid hormonlarının mikrobiyota üzerine etkisi, mikrobiyotanın da tiroid hastalıklarındaki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamıza yeni tanı alan ve herhangi bir ilaç tedavisi başlanmamış hastalarda TMAO düzeyinin tanısız ya da klinikopatolojik değerinin tespit edilmesi için 50 hipertiroidi, 50 hipotiroidi ve 50 sağlıklı kontrol grubundan katılımcı dahil edilmiştir. Alınan kan örneklerinin serum kısmı ayrılarak serum örneklerinde TMAO düzeyi değerlendirildi. Verilerin istatistiksel analizinde IBM SPSS Statistics Versiyon 22.0 paket programı kullanılmıştır. **Bulgular:** Gruplar arasında yaş, cinsiyet, sigara ve alkol kullanımı açısından anlamlı farklılık görülmedi. VKİ açısından hipertiroidi grubu hipotiroidi grubuna göre daha düşük, hipotiroidi grubu ise diğer gruplara göre daha yüksek bulundu. Gruplar arasında IL-10, IL-1beta, LPS düzeyleri açısından anlamlı farklılık görülmedi. IL-6 düzeyleri açısından hipotiroidi grubu kontrol grubuna göre daha düşük bulundu. TNF-alfa düzeyleri hipotiroidi grubunda hipertiroidi grubuna göre daha yüksek bulundu. TMAO düzeyleri açısından ise hipotiroidi ve hipertiroidi grupları kontrol grubuna göre istatistiksel anlamlı olacak şekilde daha düşük bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuç olarak TMAO düzeylerinin her iki hasta grubunda da düşük olarak bulunması, tiroid hastalıklarının intestinal hareketler üzerine etkisinden veya beslenme alışkanlıklarından kaynaklı olabilir. Bunun belirlenmesi için geniş popülasyona sahip, çok merkezli yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Sözcükler: Hipertiroidi, Hipotiroidi, TMAO

Sözlü Bildiri

İRRİTABL BARSAK SENDROMU VE İNFLAMATUVAR BARSAK HASTALIKLARINDA SERUM TRİMETİLAMİN N-OKSİT DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Ramazan GÜRGAN¹, Nevzat GÖZEL², Tuğçe KAYMAZ³, Mehmet Ferit GÜRSU⁴

1SBÜ Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi İç Hastalıkları Kliniği

2Fırat Üniversitesi Hastanesi İç Hastalıkları AD

3Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji AD

4Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya AD

ÖZET

İrritabl barsak sendromu (İBS) yaşam konforunu ve üretkenliği olumsuz etkileyen, defekasyon ile rahatlayan, kronik karın ağrısı ile karakterize, dünya çapında en yaygın karşılaşılan fonksiyonel gastrointestinal sistem hastalığıdır. Ülseratif Kolit (ÜK) ve Crohn Hastalığı (CH); sebebi kesin olarak bilinmeyen, patogenezinde genetik, çevresel ve intestinal mikrobiyal etkenlerin rol aldığı inflamatuvar barsak hastalıklarıdır (İBH). Bu hastalıklar; kronik, ilerleyici ve tekrarlayıcı niteliktedir. Serum trimetilamin n-oksit (TMAO) seviyesi mikrobiyotaya bağlı olarak farklılık göstermektedir. Diyabetes mellitus, obezite, kronik böbrek hastalığı ve metabolik hastalıklarda mikrobiyota ve disbiyozisin yerinin önemli olduğu son yapılan çalışmalarda gösterilmiştir. Bu çalışmanın amacı, İBS ve İBH'nin tanısını invaziv olmayan bir tetkikle hızlandırmaya katkı sağlamak amacıyla serum TMAO düzeyini saptamaktır. Çalışmaya İBS tanısı olan 50 hasta, ÜK tanısı olan 50 hasta, CH tanısı olan 50 hasta ve 50 sağlıklı kontrol grubu olmak üzere toplam 200 kişi dâhil edilmiştir. Alınan kan numunelerinin serum kısmı ayrılarak serum örneklerinde TMAO düzeyi değerlendirildi. Verilerin istatistiksel analizinde IBM SPSS Statistics Versiyon 22.0 paket programı kullanılmıştır. Tüm analizlerde ($p<0,05$) sonucu istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. İBS hastaları kontrol grubuyla kıyaslandığında İL-10, TNF- α ve İL-1 β düzeyi anlamlı şekilde yüksek tespit edilmiştir ($p<0,001$). Ancak İL-6 düzeyi kontrol grubuna göre daha düşük bulunmuştur. ÜK hastaları kontrol grubuyla kıyaslandığında İL-10, TNF- α düzeyleri anlamlı şekilde yüksek tespit edilmiştir ($p<0,001$). Fakat İL-6 düzeyleri kontrol grubuna göre daha düşük tespit edilmiştir. Crohn hastalarında TNF alfa düzeyi yüksek bulunmuştur ($p<0,001$). Ancak İL-1 beta ve İL-6 düzeyleri bunun aksine kontrol grubu ile karşılaştırıldığında daha düşük düzeyde tespit edilmiştir. İBS hastalarında kontrol grubuyla kıyaslandığında serum TMAO düzeyi anlamlı bir şekilde daha düşük bulunmuştur ($p<0,001$). Crohn hastalarında diğer üç grup ile kıyaslandığında serum LPS düzeyi anlamlı bir biçimde yüksek tespit edilmiştir ($p<0,001$). Çalışmamızda ÜK hastalarında TMAO düzeyleri kontrol grubuna kıyasla anlamlı bir şekilde daha düşük tespit edilmiştir ($p<0,001$). Fakat CH'de bunun aksine serum TMAO düzeyi kontrol grubuna kıyasla anlamlı bir şekilde yüksek tespit edilmiştir ($p<0,001$). Crohn hastalığında ülseratif kolite kıyasla kolonik tutulumun daha az sıklıkta görülmesi bize bu farklılığın sebebinin kolonik tutulum ile bağlantılı olabileceğini düşündürmekle birlikte; TMAO'nun İBH'de biyobelirteç olarak kullanılabilmesi için daha geniş popülasyona sahip, çok merkezli yeni çalışmalara ihtiyaç olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: İrritabl Barsak Sendromu, Ülseratif Kolit, Crohn Hastalığı, TMAO

Sözlü Bildiri

SAĞLIK OKURYAZARLIK EĞİTİMİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ'NİN TÜRK HEMŞİRELERDE KULLANIMI: PSİKOMETRİK BİR ÇALIŞMA

Huri Yoğurtcu*, Meryem Ozturk Haney**

*Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Programı, İzmir, Türkiye, huri.yogurtcu@gmail.com, huri.yogurtcu@ogr.deu.edu.tr

**Dokuz Eylül Üniversitesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Bölümü, Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye, meryem.ozturk@deu.edu.tr

ÖZET

Background: Training nurses on Health literacy and improving their communication skills with patients would lead to positive health outcomes. **Amaç:** Bu çalışma, Sağlık Profesyonelleri İçin Sağlık Okuryazarlık Eğitimi Değerlendirme Ölçeği'ni (HLEASHP-T) Türkçe'ye uyarlamak üzere geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Method:** Bu kesitsel ve metodolojik araştırma, İzmir ilinde bulunan iki büyük eğitim ve araştırma hastanesine çalışan hemşirelerle yürütülmüştür. Hasta bakımından sorumlu olarak çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan toplam 230 hemşire çalışmaya alınmıştır. Veriler Tanıtıcı Soru Formu, Sağlık Profesyonelleri İçin Sağlık Okuryazarlık Eğitimi Değerlendirme Ölçeği Türkçe versiyonu ve Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçeğin dil eşdeğerliği ve kapsam geçerliği değerlendirildikten sonra iç tutarlılık ve yapı geçerliği incelenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı/yüzde, pearson korelasyon analizi, (ANOVA) tek yönlü varyans analizi, post hoc bonferroni testi ve bağımsız gruplarda t testi, Cronbach α analizi ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. **Bulgular:** Ölçek için Cronbach's α .93 ve madde-toplam puan korelasyonları .56 ile .83 arasında saptanmıştır ($p < .001$). Ölçeğin alt boyutlarının cronbach's alpha değerleri sırası ile, .90, .88 ve .87 arasında bulunmuştur. Model uyum indeksi root mean square error of approximation .074, goodness of fit index .915, comparative fit index .962 olarak tespit edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ölçek maddelerinin alt ölçekler ile uyumlu olduğunu ve maddelerin ilişkili olduğu faktörleri tanımlayabildiğini göstermiştir. **Tartışma ve Sonuç:** HLEASHP-T, Türk hemşirelerinin sağlık okuryazarlık eğitimlerinin değerlendirilmesi için yeterli bir güvenilirlik ve geçerlilik göstermiştir. Sonuçlar, ölçeğin diğer dillere çevrilebileceğini göstermiştir.

Keyword: Health Literacy Education, Healthcare Professionals, Reliabilit, Validity.

Sözlü Bildiri

**THE ROLE OF SOCIAL WORKERS IN THE PALLIATIVE CARE TEAM:
INSIGHTS FROM THE COVID-19 PANDEMIC**

Yaser Snoubar

Qatar University

ABSTRACT

The growth in critical cases caused by Covid 19 created a multifaceted crisis for elderly patients and those with chronic illnesses. This crisis has made it more urgent than ever to use palliative care to enhance the patient's and his family's quality of life. Medical services alone are insufficient to ensure patients' well-being; as a result, they must be supplemented with a range of social, psychological, and financial assistance for the patient and his family. The Covid-19 virus emerged at the end of 2019 and drastically altered people's lives, families, and societies. This change also affected the way that social workers practice their profession. To respond to the actions prompted by the nature of this disease and the preventive measures that came with the epidemic, social workers resorted to developing numerous methods and techniques. Particularly in palliative and end-of-life care, medical social workers are some individuals on the front lines of combating this pandemic. By discussing social workers' crucial contributions to this field during the COVID-19 pandemic, this paper will clarify the role of social workers in the palliative care team.

IHSLC
2023

Sözlü Bildiri

ŞAP VİRUSU ŞUŞLARINA KARŞI POLİKLONAL ANTİKOR ÜRETİMİ

Beyhan Sareyyüpoğlu*

* Tarım ve Orman Bakanlığı, Şap Enstitüsü, Teşhis Bölümü, Seroloji Laboratuvarı, Ankara, Türkiye,
beyhan.sar@gmail.com

ÖZET

Giriş: Şap hastalığı evcil ve vahşi çift tırnaklı ruminantların çok bulaşıcı, hayvancılık işletmeleri dolayısıyla ülke ekonomisi için ekonomik kayıplara yol açan önemli viral bir hastalıktır. Aşılama veya hastalığa karşı oluşan antikorların belirlenmesi, populasyon bağışıklığının takibi dolayısıyla hastalık kontrol ve mücadelesinde çok önemlidir. Genel olarak antikorlar enzim işaretli bağışıklık testleri (ELISA), immuno floresan, antikor-mikroarray platformları, immunoblot, X-ışını kristalografisi gibi birçok test ve tekniğin kullanımında gerekmektedir. Şap hastalığı serolojisinde ise antikorların kullanıldığı temel test ELISA'dır. ELISA testlerinde şap virusuna karşı hayvanda oluşan antikorları tespit etmek için poliklonal veya monoklonal antikorlar kullanılır. Bu amaçla, solid faz kompetitif ELISA (SPCE), likit faz bloking ELISA (LPBE) ve yapısal olmayan (NSP) ELISA'lar geliştirilmiştir. **Amaç:** Bu çalışmada, şap virusu ANep84 (genotip VII), O TUR07 (O Pan Asia II), ATUR11 (A Iran05) suşlarına karşı rutinde LPBE'da kullanılmak üzere poliklonal antikor üretilmesi amaçlandı. **Metot:** Her bir Şap virüsü serotipi için dört adet kobay ve altı adet tavşan kullanıldı. Freund's complete ve incomplete adjuvanlar kullanılarak hayvanlara iki defa antijen enjeksiyonu yapıldı. Elde edilen hiperimmün serumların LPBE ELISA ile titresine bakıldı. Şap virusu serotipleri arasındaki olası çapraz ve background reaksiyonlar kontrol edildi. **Bulgular:** Antikorların testlerde kullanılacak optimal dilasyonları belirlendi. Background reaksiyonları azaltmak amacıyla üretilen antikorları içeren serumlar, negatif sığır serumuyla bloklandı. Tek bir suşa karşı antikor üretimi ve test standardizasyonu yaklaşık 6 ay sürdü. **Tartışma ve Sonuç:** Şap aşılama veya hastalığı sonrası hayvanda oluşan antikorların tespitinde rutin olarak kullanılan LPBE testi için şap virusu Türkiye suşlarına karşı poliklonal antikorlar üretildi ve optimizasyonları yapıldı. Şap virusu serolojisi için poliklonal antikor üretimi geçerli bir yaklaşım olsa da gelecekte antikor üretim sürecinin kısaltılması ve üretim amacıyla hayvan kullanımını azaltmaya yönelik yaklaşımlar geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ELISA, poliklonal antikorlar, şap hastalığı

Sözlü Bildiri

SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Halenur GÜLER*, Enes SEMİZ, Araz ASKEROĞLU*****

*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çanakkale, Türkiye, hhalegulerr@gmail.com

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çanakkale, Türkiye, eenessmzz@gmail.com

*** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, arazaskeroglu@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada Türkiye’de sağlık alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının incelenmesi amaçlandı. **Metot:** Bu derleme araştırmasında 2015-2022 yılları arasında Researchgate, Google Akademik, Pubmed ve Dergipark web tabanlarında yayımlanan ve Türkiyede sağlık alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışları çalışmalarını kapsayan 49 çalışma değerlendirmeye alındı. Çalışmalarda sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını değerlendirmek için sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin tamamı için en düşük puan 52, en yüksek puan 208 olup, ölçekte puanın artması katılımcıların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını olumlu değerlendirdiğini göstermektedir. **Bulgular:** Türkiye’de Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği ile yapılan çalışmalar toplam 7 bölge altında ele alındı. Sıraya göre, Doğu Anadolu Bölgesi’nde eğitim alan öğrencilerin puan ortaması 122.75 ± 20.84 , Karadeniz Bölgesi 123.96 ± 14.84 , Güneydoğu Anadolu Bölgesi 124.24 ± 18.98 , Akdeniz Bölgesi 125.24 ± 17.92 , Marmara Bölgesi 128.98 ± 18.84 , İç Anadolu Bölgesi 133.12 ± 18.10 , Ege Bölgesi 138.66 ± 9.68 ve bölgesi belirtilmeyen öğrencilerin puan ortalaması 131.39 ± 17.86 olduğu belirlendi. Bölgelere göre en düşük puan ortalaması Doğu Anadolu Bölgesi ve en yüksek puan ortalamasının Ege Bölgesi olduğu belirlendi. **Sonuç:** Çalışmada ülke genelinde sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının orta düzey olduğu belirlendi. Sağlıklı yaşam biçimi davranışların düşük olduğu bölgelerde ilişkili faktörlerin belirlenmesi ve sağlık alanında eğitim müfredatından konu ile ilgili eğitimlerin verilmesi öğrencilerde farkındalık yaratılması konusunda yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları, Öğrenci, Türkiye

Sözlü Bildiri

RESEARCH WITH SEXUALLY ABUSED CHILDREN WITHIN THE FRAMEWORK OF SOCIAL WORK ETHICAL STANDARDS

Pınar Akkuş*

** Istanbul Arel University, Faculty of Health Sciences, Department of Social Work, İstanbul, Turkey,*

pinarakkus@arel.edu.tr

ABSTRACT

Background: Sexual abuse is one of the most complicated issues to research in the field of social work. There are many difficulties for both participants and researchers. **Aim:** This paper aims to discuss the ethical principles considered in research on sexually abused children. **Methods:** First of all, the paper defines the problems faced by researchers dealing with sexual abuse will be revealed. Then, what ethical standards of the social work profession offer researchers to solve these problems will be discussed. **Results:** Child victims of sexual abuse are identified among vulnerable groups in social services. Therefore, researchers working on this subject must be aware of the responsibility of researching sensitive topics. Within the framework of the ethical standard of the social work profession titled *Evaluation and Research*, it is crucial to think carefully about the following issues. These are;

- The nature of the relationship between researchers and participants during the research process,
- Protection of participants from risks and access to appropriate supportive services,
- Ensuring the anonymity or confidentiality of participants and the data obtained from them,
- Publishing research findings accurately,
- Avoiding conflicts of interest and dual relationships with participants,
- Development of researchers' competencies.

Discussion and Conclusion: Conducting research in this area is very important in terms of making the voices of sexually abused children exposed to heard, constructing the social services offered to them with a child-centered approach, and increasing the quality of the services they receive within the child protection system. However, research participants should be protected from potential risks, they should not be harmed during the research process and should not be traumatized again. This paper has argued that researchers should follow the ethical standards valid for social workers while following general scientific research ethics.

Key Words: Sexually abused children, research ethics, research on sensitive topics, Social Work Ethical Standards.

Sözlü Bildiri

BAL YAPMAYAN ARI; 24 SAAT ELEKTROKARDİYOĞRAFI KAYDI VERİLERİMİZİN RETROSPEKTİF İNCELENMESİ

Sercan Çayırılı

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada kardiyoloji polikliniğine başvuran hastaların 24 saatlik elektrokardiyografi (EKG) kayıtlarının retrospektif olarak incelenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Aralık 2021- Aralık 2022 tarihleri arasın çarpıntı, senkop yakınmaları olan ve serebrovasküler olay etiyojisi araştırılması amaçlı kardiyoloji polikliniğine yönlendirilen hastalara ait 24 saat EKG kayıtları retrospektif olarak incelenmiştir. Hastalara ait klinik ve demografik veriler poliklinik kayıtları üzerinden geçmişe dönük olarak taranmıştır. **Bulgular:** Çalışmada değerlendirilen 376 olgunun 140'ı (%37,2) erkek, 235'i (%62,8) ise kadın cinsiyette yer almıştır. Yaş için ortanca değer 35,5 (iqr:24) bulunmuştur. Erkek cinsiyet için yaş ortancası 36,5 (iqr:29) ve kadın cinsiyet için 35 (iqr:23) bulunmuştur. Her iki cinsiyet için yaş açısından anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p=0,640$). Olguların %84,6'sı (318) çarpıntı, %10,9'u (41) senkop ve %4,5'i (17) ise SVO etiyojisi ile değerlendirilmiştir. Değerlendirilen 376 holter tetkikinin 302'si (%80,3) normal, 74'ü (%19,7) ise anormal olarak raporlanmıştır. Anormal bulgunun raporlandığı 74 holter tetkikinin 26'sında (%35,1) ventriküler ekstrasistol (VES), 18'inde (%24,3) Atrial Fibrilasyon (AF), 17'sinde (%23) supraventriküler taşikardi (SVT) ve 13 (%17,6) olguda ise Atriyal erken vuru (AEV) saptanmıştır. Cinsiyet ve anormal holter raporu arasındaki ilişki değerlendirilmiş ve istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p=0,376$). Holter tetkiki anormal raporlanan olguların yaş ortancası 49 (iqr:37) bulunurken bu değer normal raporlanan olgular için 35 (iqr:23) bulunmuştur ve bu farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,001$). Yaş ve etiyojisi arasındaki ilişki kruskal wallis testi ile değerlendirilmiş ve gruplar arasında anlamlı istatistiksel fark gözlenmiştir ($p<0,001$). Yaş ile anormal holter bulgusuna sahip olgular arasında yapılan analizde gruplar arası anlamlı istatistiksel farklılık saptanmıştır. Anormal bulgu raporlanan gruplara ait yaş ortancaları sırasıyla, AEV saptanan 13 olgu için 34 (iqr:38), AF saptanan 18 olgu için 61,5 (21), VES saptanan 26 olgu için 51,5 (iqr:34) ve SVT saptanan 17 olgu için 29 (iqr:12) bulunmuştur. Yapılan alt grup analizinde SVT raporlanan olguların yaş ortancası değeri, AF ve VES raporlanan olguların yaş ortancasından daha düşük saptanmıştır. Bu farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,001$). **Tartışma ve Sonuç:** Günlük pratikte kardiyoloji hekimlerince sıklıkla başvuran bir tanı metodu olan 24 saatlik EKG kaydı tetkiki seçili hastalarda tanı ve tedavi takibi açısından oldukça faydalı bir yöntemdir. Ancak çalışmamız neticesinde elde ettiğimiz verilerden yola çıkarak günlük poliklinik hasta sayısı fazlalığı ve anamneze ayrılan sürenin yeterli olmaması nedeniyle semptom odaklı istenen bu tetkik neticesinde hastaların büyük çoğunluğunda herhangi bir kardiyak patoloji saptanmamaktadır. Bu nedenle seçili hastalarda bu tetkike başvurulması neticesinde hem gereksiz iş gücü kaybı hem de maliyet kaybının önüne geçilebileceği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: EKG, Senkop, Holter.

Sözlü Bildiri

PROBİYOTİK İÇERİĞİNİN REZİN KOMPOZİTLERDE RENK DEĞİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Muhammet Fidan*

* Uşak Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Uşak, Türkiye,
muhammet.fidan@usak.edu.tr

ÖZET

Giriş: Son yıllarda probiyotik içerikli içeceklerin tüketimi artmaktadır. Probiyotik içerikli içeceklerde laktik asit bulunması, matris ve doldurucu arasındaki arayüzü etkileyebilir. Bu durum, rezin matrisinin çözünmesine neden olur ve restorasyon yüzeylerinde renklenmeye neden olabilir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, probiyotik içeriğinin rezin kompozitlerde renk değişimi üzerindeki etkisini değerlendirmektir. **Yöntem:** Bu çalışmada üç rezin kompozit (Polofil Supra, Omnichroma, Grandio SO) test edildi. Resin kompozit gruplarının her birinde 20 örnek olmak üzere toplam 60 örnek oluşturuldu. Her resin kompozit rastgele iki alt gruba ayrıldı (n=10): bir grup siyah çayda, diğer grup probiyotik içeren siyah çayda bekletildi. Bekletme süresi uygulanarak 6 ve 12 aylık klinik simülasyonu taklit edecek şekilde belirlendi (günde 10 dakika). Örneklerin renklendirme öncesi ve sonrası renk ölçümleri (L*a*b* değerleri) spektrofotometre ile kaydedildi. Renk değişim farkı CIEDE 2000 renk formülü kullanılarak hesaplandı. Veriler, iki yönlü varyans analizi (two-way ANOVA) kullanılarak analiz edildi. Anlamlılık düzeyi p<0.05 olarak belirlendi. **Results** İncelenen materyaller arasında en yüksek renk değişimi Omnichroma grubunda bulundu (p<0.05). 12 aylık klinik simülasyon sonunda en düşük renk değişimi Grandio SO gösterdi fakat Polofil Supra ile arasında fark gözlenmedi. Etkileşimli değerlendirmede probiyotik içeren siyah çayda Omnichroma diğer materyaller arasında en yüksek renk değişimini gösterdi (p<0.05). Solusyonlar değerlendirildiğinde 6 ve 12 aylık simülasyonda en yüksek renk değişimi probiyotik içeren siyah çayda gözlemlendi (p<0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Siyah çay resin kompozitlerin renk stabilitesini olumsuz etkileyebilir. Probiyotik içeriği materyalin renklenmesini arttıran bir etken olabilir. Diş hekimleri probiyotik içerikli içecekler tüketen hastaların restorasyonlarında mikrohibrit ve nanohibrit materyalleri tercih edebilirler.

Anahtar Kelimeler: probiyotik, renklenme, renk stabilitesi, resin kompozit, siyah çay

Sözlü Bildiri

YETİŞKİN BİREYLERDE DİYET FİTOKİMYASAL İNDEKSİNİN VE KARDİYOVASKÜLER HASTALIK RİSKİNİN SAPTANMASI

Ebru ÖZLER*, Müge YILMAZ**

* Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Talas, Kayseri,
ozler690@gmail.com

** Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Talas, Kayseri,
muyilmaz@erciyes.edu.tr

ÖZET

Giriş: Fitokimyasallar, kardiyovasküler hastalıklar (KVH) dahil birçok kronik hastalık riskini azaltan, bitkisel besinlerde bulunan besin ögesi olmayan biyoaktif bileşiklerdir. **Amaç:** Çalışmada bireylerin KVH risk düzeyleri, diyetle fitokimyasal alımları, KVH bilgi düzeyleri ve fitokimyasal alımının KVH riske etkisini saptamak amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışma; Kasım 2021-2022 tarihlerinde, Iğdır'da özel bir hastanede, 30-64 yaşlarında 267 bireyin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. KVH ve diğer kronik hastalığı olanlar çalışmaya dahil edilmemiştir. Veriler katılımcıların sosyodemografik özellikleri, beslenme alışkanlıkları, fiziksel aktivite düzeylerine yönelik soruları ve besin tüketim sıklığı, KVH Risk Faktörleri Bilgi Düzeyi (KARRİF-BD) ölçeğini içeren anket formuyla yüzyüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Biyokimyasal bulguları alınmış, antropometrik ölçümleri, vücut analizleri yöntemine uygun şekilde yapılmıştır. Framingham Kardiyovasküler Hastalık Skorundan KVH riskleri hesaplanmış; düşük, orta, yüksek olarak gruplandırılmıştır. Katılımcıların 24 saatlik geriye dönük besin tüketim kayıtları alınmıştır. Fitokimyasallar açısından zengin besinlerden gelen enerjinin toplam günlük enerjiye oranıyla Fitokimyasal İndeks (FI) saptanmıştır. FI değerleri dört çeyreğe ayrılmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 44.72±9.83 yıl, %60.7'si kadın, %50.63'sü lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip, KARRİF-BD puan ortalaması 20.46±3.88, KVH risk oranı %3.98'dir. FI çeyreklikleri arasında katılımcıların biyokimyasal bulgularının ortalamalarında anlamlı düzeyde fark saptanmamıştır. FI ilk çeyreğindeki kadınların bel çevresi ve bel/kalça ortalamaları üçüncü ve dördüncü çeyreğindekiyle göre yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). KVH riski yüksek olan kadınlarda sistolik kan basıncı değerleri orta ve düşük olanlara göre yüksektir ($p<0.05$). KVH riski yüksek olan erkeklerin sistolik kan basıncı ve LDL değerlerinin düşük risk grubunda olanlara göre yüksektir ($p<0.05$). FI dördüncü çeyreklikte olan katılımcıların KVH risk oranı diğer çeyrekliklere göre düşük olsa da bu fark anlamlı değildir ($p>0.05$). KVH riski düşük, orta ve yüksek olan bireylerin KARRİF-BD puan ortalamalarının benzer olduğu saptanmıştır. FI dördüncü çeyrekliğindeki bireylerin KARRİF-BD puan ortalaması diğer çeyrekliklere göre yüksektir ancak anlamlı değildir. **Sonuç:** Fitokimyasal tüketiminin KVH risk ve bilgi düzeyine önemli düzeyde etkisi olmadığı; ancak kadınlarda fitokimyasal içeriği zengin besin tüketenlerin bel çevresinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kardiyovasküler Hastalıklar, Fitokimyasal İndeks, KARRİF-BD

Poster Bildiri

ATIK GIDA YÖNETİMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Hatice Ebrar Turan*, Yasemin Beyhan **

*Hasan Kalyoncu Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Enstitüsü , Beslenme Ve Diyetetik Anabilim Dalı
Gaziantep,Türkiye hebrar.turan@hku.edu.tr

** Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, yaseminbeyhan@gmail.com

ÖZET

Küresel bir sorun haline gelmiş olarak karşımıza çıkan gıda israfı, gıda üretimi arttıkça hızla artmaktadır. Toplumun atık gıda yönetimi ve gıda israfı yönetimi konusunda gerekli bilince sahip olmadığında, sadece tüketiciler zarar etmekle kalmayıp aynı zamanda gıda zincirindeki paydaşlar ve çiftçiler için de ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Örneğin hasat ya da nakliye sırasında gıdalarda çürüme , ezilme veya bozularak israf edilmektedir. Atık gıda yönetim politikaları olmayan ülkelerde ekonomiye ve çevreye ciddi zararlar verir. Her geçen gün artmakta olan dünya nüfusu ile birlikte sürdürülebilir gıda sistemi oluşturulması gerekmektedir. Bu derlemede gıda israfı ve kaybı kavramları, geri dönüşüm, kompostlama ve atılan gıdaların sürdürülebilir yönetimi gibi konularda gereken bilincin artırılması ihtiyacı üzerine katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplu Beslenme Sistemleri , Atık Gıda Yönetimi , Sürdürülebilirlik, Gıda İsrafı .

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

DIYET POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN BİREYLERİN GENEL ÖZELLİKLERİNİN VE BESLENME ALIŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ: BİR DEVLET HASTANESİ ÖRNEĞİ

Sema Çalapkorur*, Cemal Ceyhun Eroğlu**

*Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Doktor Öğretim Üyesi, Kayseri, Türkiye, dyt_sema@hotmail.com

**Doç. Dr. İsmail Karakuyu Simav Devlet Hastanesi, Diyetisyen, Kütahya, Türkiye, cemalceyhun43@gmail.com

ÖZET

Giriş: Obezite günümüzde en önemli halk sağlığı sorunlarından biri olarak bildirilmekte ve kişilerin genel ve beslenme alışkanlıklarının obezite gelişiminde oldukça önemli rol oynadığı vurgulanmaktadır. **Amaç:** Bu çalışma zayıflama amacıyla diyet polikliniğine başvuran bireylerin demografik verileri, yaşam tarzları ve beslenme alışkanlıklarının incelenmesi amacıyla planlanıp yürütülmüştür. **Materyal ve Metot:** Bu araştırmada, Mart- Ekim 2022 tarihleri arasında Kütahya Doç. Dr. İsmail Karakuyu Simav Devlet Hastanesi Beslenme ve Diyet Polikliniğine başvuran 18-65 yaş arası kronik hastalığı bulunmayan bireylerin verileri incelenmiştir. Poliklinik diyetisyeni tarafından hastaların demografik özellikleri, fiziksel aktivite, uyku ve beslenme alışkanlıkları kayıt altına alınmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya 66 erkek (%45.2) 80 kadın (%54.8) olmak üzere 146 kişi katılmıştır. Bireylerin yaş ortalaması 35.28 ± 11.65 olarak belirlenmiştir. Bireylerin %67.8'inin evli ve %62.3'ünün çocuk sahibi olduğu görülmüştür. Sigara kullanım oranı %24.7 alkol kullanım oranı ise %5.5 olarak saptanmıştır. Fiziksel aktivite alışkanlıkları incelendiğinde; bireylerin yalnızca %17.1'i düzenli fiziksel aktivite yaptığını belirtmiştir. Fiziksel aktivite süresi ise ortalama 325.71 ± 60.28 dk/hafta olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %31.5'i uyku saatlerinin düzenli olmadığını ifade etmiştir. Bireylerin %46.6'sının ana öğünleri atladığı ve en çok atlanan öğünün öğle öğünü olduğu (%32.2) görülmüştür. Öğün atlama sebebi olarak ise en çok zaman yetersizliği (%28.8), canım istemiyor (%17.1) ve alışkanlığım yok (%11.6) yanıtları verilmiştir. Katılımcıların %77.4'ü iştahını genelde 'iyi' olarak tanımlamış ve öğün düzenlerinin özellikle hafta sonlarında (%60.3) bozulduğunu ifade edilmiştir. Ev dışında öğün tüketenlerin oranı %68.5 olarak belirlenmiş ve dışarıda en çok tüketilen öğünün öğle öğünü olduğu (%47.3) görülmüştür. Cinsiyet ile fiziksel aktivite, uyku düzeni, öğün atlama, öğün düzeni ve iştah durumu arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Fakat erkeklerin kadınlara göre ev dışı öğün tüketme oranının daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). **Tartışma ve Sonuç:** Diyet polikliniğine başvuran bireylerde fiziksel aktivite alışkanlığının yetersiz olduğu ve uyku düzenlerinde bozulmalar olduğu göze çarpmaktadır. Öğün atlama, öğün düzensizliği ve ev dışı besin tüketimlerinin fazla olması bu bireylerde dikkat çeken önemli beslenme alışkanlıkları olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beslenme alışkanlıkları, Diyet polikliniği, Obezite

Sözel Bildiri

**THE EFFECTS OF PHYSICAL ACTIVITY FROM THE PERSPECTIVE
OBJECTIVELY MEASURED OUTCOMES IN OVERWEIGHT AND OBESE
ADULTS: SYSTEMATIC REVIEW**

Ipek YELDAN *, **Göksen KURAN ASLAN ***, **Gamze Cagla SIRMA ****, **Ezgi GUL *****, **Elif YILMAZ ******, **Meryem Cagla KANBEROGLU******, **Rabia SANIR******

* *Istanbul University-Cerrahpasa, Faculty of Health Sciences, Division of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, ipekyeldan@gmail.com, goksenkuran@yahoo.com*

***Fenerbahçe University, Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, cagladirgen@hotmail.com*

****Fenerbahçe University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, fzt.ezgigul@gmail.com*

*****Istanbul University-Cerrahpasa, Institute of Graduate Education, Division of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, fzt.elifyilmaz@outlook.com, caglahanber@gmail.com, rsanir@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Obesity and inadequate physical activity are the leading global health problems. Overweight and obese individuals generally cannot achieve the recommended physical activity level due to their low physical fitness level. **Aim:** The aim of present review is to investigate and evaluate the effects of objectively measured physical activity in overweight and obese adults. **Methods:** This review was conducted in accordance with the PRISMA guideline statement. PubMed and PEDro databases were searched. The randomized controlled trials published from January 2015 to November 2021 that investigating the relationship between obesity and objectively measured physical activity in adult individuals were browsed. A total of 298 articles were identified from the database searches. PEDro for methodological quality of studies and Cochrane Collaborations' tool for risk of bias were used. Seven studies which were moderate-to-high levels of evidence were included. The protocol of this review is available from PROSPERO (CRD42022315492). **Results:** The results of the studies were investigated in three categories: advice-based, behavioral-based, and exercise-based. Three studies evaluating anthropometric measurements showed a significant difference in BMI and weight; two studies showed a significant difference in waist circumference in favor of the exercise group. Most of the studies showed improvement in physical activity level in favor of all intervention categories. **Discussion and Conclusion:** The intervention methods aiming to assess PAL vary according to the targeted parameter. While only exercise-based intervention methods (mostly aerobic exercise) can be used for improving anthropometry and body composition; exercise-based and advice-based intervention methods can be used for the VO₂peak value, and three intervention methods can be used for the PAL. Since the decrease in PAL due to changing world conditions and pandemic effect may increase the risk of obesity and obesity-related comorbidities, it is important to conduct more comprehensive and quality studies in this field in the future.

Keywords: Exercise, Physical activity, Obesity, Health, Body mass index

Sözel Bildiri

**TİP 2 DİYABET VE/VEYA HİPERTANSİYONLU GENÇ VE YAŞLI HASTALARDA
FONKSİYONEL MOBİLİTE, FİZİKSEL AKTİVİTE VE YORGUNLUĞUN
KARŞILAŞTIRILMASI**

Aslıhan PARLAK*, Dilara SEREN*, Hikmet UÇGUN**

* *Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı,
İstanbul, Türkiye, aslihanparlak1@gmail.com, dilaraseren29@hotmail.com*

** *Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İngilizce) Bölüm, İstanbul,
Türkiye, hucgun@biruni.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Tip 2 Diyabet Mellitus (T2DM) ve hipertansiyon (HT) toplumda sık görülen kronik hastalıklardandır. Bu bireylerde ilerleyen yaşla birlikte fiziksel fonksiyonlarda düşüş, hareketlerde kısıtlanma ve günlük yaşam aktivitelerinde azalma söz konusudur. Yorgunluk bu bireylerde önemli bir semptomdur ve özellikle yaşlı bireylerde azalmış fiziksel aktivite ve fonksiyonel mobilite ile ilişkilidir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı T2DM'li ve/veya HT'li genç ve yaşlı hastalarda fonksiyonel mobilitenin, fiziksel aktivitenin ve yorgunluğun karşılaştırılmasıdır. **Yöntem:** Çalışmaya T2DM ve/veya HT tanılı 42 genç (22 kadın (%52.4); 20 erkek (%47.6)) ve 38 yaşlı (25 kadın (%65.8); 13 erkek (%34.2)) olmak üzere toplam 80 hasta dahil edildi. Hastaların fonksiyonel mobiliteleri 1 dakika otur kalk testi (1dkOKT) ile; fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi-Kısa Form (IPAQ-kısa form) ile; yorgunlukları ise Kısa Yorgunluk Envanteri (KYE) ile değerlendirildi. **Bulgular:** Genç hastaların yaş ortalaması 51.07±9.35 yıl, yaşlı hastaların 71.53±5.44 yıldır. Vücut Kütle İndeksi genç hastalarda 29.97±10.40 kg/m², yaşlı hastalarda 29.83±5.23 kg/m² idi. Genç hastaların 19'u (%45.2) T2DM, 23'ü (%54.8)'i HT, yaşlı hastalarda ise 18'i (%47.4) T2DM, 20'si (%52.6) HT idi. Genç ve yaşlı hastalarda 1dkOKT (24.83±8.38, 14.76±7.36; p<0.001) ve IPAQ-kısa form skorları (4433.18±4117.01, 1545.89±2452.83; p<0.001) arasında anlamlı bir fark bulundu. KYE tüm alt parametreleri için yapılan karşılaştırmada ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı (p<0.05). **Sonuç:** Yaşlı hastalarda fonksiyonel mobilite ve fiziksel aktivitenin patofizyolojik değişimler sonucu gençlere kıyasla daha düşük olması beklenen bir sonuçtu ve T2DM ve HT'ye sahip olmanın herhangi bir fark yaratmadığı görüldü. Yorgunluk açısından gruplar arasında fark olmaması ise T2DM ve HT gibi kronik hastalıkların genç yaşlardan itibaren yorgunluğa neden olabildiğini vurgulamaktadır. Kronik hastalıkların tedavisinde genç yaştan itibaren yorgunluğun değerlendirilmesinin ve iyileştirilmesinin önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel aktivite, Fonksiyonel mobilite, Hipertansiyon, Tip 2 diyabet mellitus, Yorgunluk.

Sözel Bildiri

ÜST EKSTREMİTE REHABİLİTASYONUNDA VIDEO OYUNU BAZLI TERAPİ ŞEKLİ OLAN LEAP MOTİON'IN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

Musa ÇANKAYA, Fatma ERDEO, Emir İbrahim IŞIK, Gökmen YAPALI

Öğr. Gör. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Seydişehir Sağlık Hizmetleri, Meslek Yüksekokulu Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, mcankaya@erbakan.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-2093-5036,

Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Nezahat Keleşoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi/Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ferdeo@erbakan.edu.tr, Orcid No:0000-0002-0266-229X,

Dr. Öğr. Üyesi, Abdi Sütcü Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon, eisik@cu.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-8219-6013

Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Nezahat Keleşoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi/Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, gyapali@gmail.com, Orcid No: 0000-0001-6811-5814

ÖZET

Giriş: Teknolojik bazlı araçlara son dönemde ilgi artmaktadır. Bu alanda yapılan çalışmalar da yakın zamanda geliştirilen LEAP Motion teknolojisi ışık tutmaktadır. Bu teknolojinin sağlık uygulamalarına entegrasyonu hızla gerçekleşmeye başlamıştır. LEAP Motion, iki kamera ve üç kızılötesi LED'li oldukça kompakt ve uygun fiyatlı bir USB hareket yakalama cihazdır. Leap Motion, eller ve 10 parmağın hareketini algılamak için oldukça hassas algılayıcıları sayesinde hareketleri oluşturmaktadır.

Amaç: Üst ekstremitelerde rehabilitasyonunda video oyunu bazlı terapi şekli olan LEAP Motion'ın etkinliğinin incelenmek amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: PubMed, Google Scholar ve Science Direct veri tabanında "LEAP Motion" yazılarak İngilizce ve Türkçe dillerinde tarama yapılmıştır. Tarama başlangıç tarihi 2012 olup, belirlenen veri tabanlarında 20 Eylül 2022 tarihine kadar yer alan konuyla ilgili tüm araştırmalar incelenmiştir. Bu araştırmalarda LEAP Motion kullanılan, üst ekstremitelerde rehabilitasyonu ile ilgili makaleler dahil edilmiştir.

Bulgular: İlk incelemelerden sonra sadece başlık geçen PubMed 54, Google Scholar 8 ve Science Direct 27 sonuç çıkmıştır. Bu makallerden konuyla ilgili 6 makale ayrıntılı şekilde ele alınmıştır..

Sonuç: Yapılan çalışmalarda LEAP Motion uygulanması sırasında yüksek derece motivasyon ve adaptasyon gerekli olduğu üzerinde durulmuştur. Ayrıca çalışmalar yararlı ve etkili bir haptik teknolojik cihazı olarak kabul edilebileceği göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Leap Motion, El rehabilitasyonu, Sanal Gerçeklik

Sözel Bildiri

FARE FİBROBLAST HÜCRE KÜLTÜRÜNDE HİDROJEN PEROKSİT TOKSİSİTESİNE KARŞI JACEOSİDİNİN KORUYUCU ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Büşra DİNCER*, **Azat Cekdar GÜNDOĞMUS***, **İrfan ÇINAR****

* *Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakoloji Anabilimdalı, Erzincan, Türkiye, bbasoglu@erzincan.edu.tr, azatcekdar06@hotmail.com*

** *Kastamonu Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Farmakoloji Anabilimdalı, Kastamonu, Türkiye, atairfan.nar@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Bitkisel kaynaklı doğal antioksidanlardan olan flavonoidlerin, serbest radikallerin neden olduğu hastalıkları önleyebildiği veya iyileştirebildiği bilinmektedir ve flavonoid içeren çeşitli bitkilerin yara iyileşme çalışmalarında yer aldığı görülmektedir. Biyoaktif bir flavon olan jaceosidinin anti-inflamatuar, anti-oksidan, anti-bakteriyel, antialerjik ve anti-kanser aktiviteleri dahil olmak üzere çeşitli farmakolojik aktiviteler sergilediği bilinmektedir. **Amaç:** Güçlü bir flavon olan jaceosidinin, anti-oksidan ve anti-inflamatuar etkileri ile yara iyileşme sürecindeki oksidatif hasarı düzeltebileceği düşüncesindeyiz. Bu bağlamda çalışmamız H₂O₂ ile oluşturulan oksidatif hasara karşı jaceosidinin olası koruyucu etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır. **Yöntem:** L929 hücre hatları (ATCC, ABD), The American Type Culture Collection tarafından temin edildi. L929 hücreleri, %10 FBS içeren DMEM ortamında 96 kuyucuklu plakalara (2×10⁵ hücre/ml) ekildi ve inkübasyona bırakıldı. 24 saat sonra hücreler jaceosidinin farklı konsantrasyonları (25, 50 ve 100 µM) ile muamele edildi ve üç saat sonra H₂O₂ (0.5mM) ortama ilave edilerek, 24 ,48 ve72 saatlik inkübasyonların sonunda hücre canlılığı MTT testi ile belirlendi. Migrasyon testi için in vitro yara iyileşme modeli kullanıldı. **Bulgular:** Jaceosidinin doz ve süreye bağlı olarak, hücre proliferasyonunu arttırdığı görüldü. Jaceosidinin ilk 24 saatte sadece 50 ve 100 µM dozlarda etkili olduğu, 48. ve 72. saatlerde ise bütün dozlarda etkili olduğu bulundu. Migrasyon testi bulgularına göre, özellikle yüksek dozda jaceosidinin (100 µM) hücre proliferasyonun arttırdığı gözlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Jaceosidinin L929 hücrelerini H₂O₂ toksisitesine karşı koruyarak fibroblast canlılığı ve migrasyonu üzerinde güçlü bir etki gösterdiği gözlenmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma Jaceosidinin L929 hücrelerinde proliferasyonu arttırdığını ve gelecekte de yara iyileşmesinde etkili olarak kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Jaceosidin, Proliferasyon, Yara iyileşmesi, Hidrojen peroksit toksisitesi.

(Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir (Başvuru numarası: 1919B012106751)).

Sözel Bildiri

CAENORHABDITIS ELEGANS ÜZERİNDE YAPILAN BESLENME

ÇALIŞMALARI

Serdal Öğüt

Iydın Adnan Menderes University, Health Science Faculty, Department of Nutrition and Dietetics

ÖZET

Geçmiş yıllardan bu yana insan sağlığı üzerine çokça araştırma yapılmış hala da yapılmaktadır. Bu araştırmalar için kullanılan birçok model canlı bulunmaktadır. Model canlı, biyolojik olayların anlaşılması için yapılan deneylerde, hipotezi bilimsel kurallara göre kurulmuş araştırmalarda ve biyolojik testlerde kullanılan hayvanlardır. Model hayvan kullanılmasının amacı hücre, doku, organ ve sistem düzeyinde biyolojik, fizyolojik ve patolojik mekanizmaları anlamak, sistem ve sistemler arası ilişkiyi öğrenmek, hastalıklara karşı tedavi yolları bulmak ve hastalık veya hasarın tanısı için yöntemler geliştirmektir. Günümüzde pek çok hastalık için, ilgili hastalığın gelişiminde etkili olan mekanizmaların anlaşılmasını hedefleyen hayvan modelleri oluşturulmuştur. Biyolojik süreçlerin aydınlatılmasında, *Caenorhabditis elegans*'ın genomunun ve genetiğinin iyi bilinmesi, insan genleri ile %60-80'lere varan oranda homolog oluşu, ekonomik oluşu, laboratuvarında kolayca idame edilmesi ve ortalama 20 günlük yaşam süresine sahip oluşu, bu organizmanın yaşlanma çalışmalarında yaygın olarak kullanılmasına sebep olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, yapılan çeşitli beslenme çalışmalarının *Caenorhabditis elegans* üzerindeki etkilerini incelemektir. *Caenorhabditis elegans* genleri insan genleriyle büyük oranda benzer olduğundan ötürü bu alanda yapılan çalışmalar, sonuçlarından elde edilen verilerin insanlar üzerinde uygulanabilirliğine olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, *Caenorhabditis elegans*, gen.

Sözel Bildiri

**EFFECT OF DEFINED MEDIA ON IN VITRO BOVINE BLASTOCYST
PRODUCTION AND FREEZING OF BLASTOCYSTS BY DIFFERENT
CRYOPRESERVATION TECHNIQUES**

**Tolga Akkoc¹, Ali Cihan Taski^{1,2}, Arzu Tas Caputcu¹, Sezen Arat^{1,3} and
Haydar Bagis^{1,4}**

1. TUBITAK, MRC, Life Science Vice Presidency Gebze, Kocaeli, Turkey

2. Aziz Sancar Institute of Experimental Medicine, Department of Laboratory Animal Science. İstanbul

3. Namık Kemal University, Faculty of Agriculture, Department of Agricultural Biotechnology, Tekirdağ, Turkey

4. Department of Genetics, Faculty of Medicine, Adiyaman University, Adiyaman, Turkey.

ABSTRACT

In vitro production and cryopreservation of bovine blastocysts are important for animal breeding, cloning, transgenic technology, medical technology and gene banking. The aim of this study is to investigate the effect of different in vitro fertilization (IVF) methods and solutions on producing bovine blastocysts, and vitrification and warming of blastocysts both solid surface vitrification (SSV) and classic vitrification techniques. And finally to research the viability rate and total nuclei number of warmed blastocysts. In this study, the effect of maturation period and betamercaptoethanol on oocyte maturation and blastocysts development, the effect of QACM, QABM, KSOM and SOF embryo culture mediums and fertilization period and finally the effect of different culture mediums on blastocysts development were investigated. As a continuation of this study blastocysts were vitrified with SSV and classic vitrification techniques. The effect of these vitrification techniques on survivability and total nuclei number of blastocysts investigated. In comparison of different culture mediums on blastocysts development, in in vitro culture with QACM (Quinn's Advantage Cleavage Medium) and QABM (Quinn's Advantage Blastocyst Medium) at 72 hour produced higher blastocysts stage embryo rate (15.9 %), while KSOM-SOF solution showed 1.7% of blastocyst stage after 48 hours ($p < 0.05$). The viability rate of blastocysts that vitrified with SSV and Classic vitrification techniques were 82.6% and 34.8% respectively. Viability rate of Non-vitrified blastocyst as a control group were found 100%. Total nuclei number of vitrified-warmed, non vitrified group and control were 124,104 and 213 respectively ($p < 0.05$). As a result, the blastocysts rate of in vitro produced IVF embryos by culture with QACM and QABM for 72 hours found to be higher than cultured embryos with KSOM (Potassium Simolex Optimised Medium) and SOF (Sheep Oviduct Fluid) for 48 hours. However, in SSV group, both blastocysts viability rate and total nuclei or inner cell mass number was higher than Classic vitrification group blastocysts. In conclusion, used protocols showed both IVF and vitrification techniques can be used in animal reproduction biotechnology and transgenic animal production effectively.

Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tolga AKKOÇ Doktora Tezi.

Sözel Bildiri

GENÇ İNTİHARLARI VE SOSYAL DEVLETİN EDİMİ OLARAK İNTİHARI ÖNLEME ÇABALARI

Mehmet ÖÇAL*, **Özge KUTLU****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Burdur, Türkiye, mocal@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur İl Sağlık Müdürlüğü, Burdur, Türkiye, ozge.kutlu1@saglik.gov.tr*

ÖZET

İntiharın bireyin ötesinde toplumun tamamını etkileyen bir halk sağlığı sorunu mu yoksa devletin müdahale edemeyeceği temel bir hak mı olduğu tartışması geçmişten günümüze süregelen bir sorundur. Tarihsel olarak geçmişte Roma ve Yunan toplumlarında, yakın zamanda ise Avrupa’da özerklik ilkesinden hareketle bir kişinin kendi bedeni ve hayatı hakkında karar verme özerkliği ile ilişkilendirilen, “yardımlı intihar” adı altında intiharı bir hak olarak değerlendirilen yaklaşıma karşılık dünyanın büyük bir kısmı intiharı, önlenmesi gereken bir sorun olarak ele almaktadır. İntihar olgusunun doğasında toplumsal koşullardaki olumsuz değişikliklerin ve sosyal sorunların bireysel düzeyde intihar davranışa dönüşmesi yatmaktadır. Bu ilişkiel döngü, bireyin algılanan mutluluğunun ve refahının belirli bir eşiğin altına düşmesi halinde intiharın ortaya çıkabileceğine işaret etmektedir. Tam da bu noktada bireylerin refah seviyesinin ve iyilik halinin sürdürülmesi için gerekli asgari koşulların sağlanması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Vatandaşlarının iktisadi ve sosyal esenlik halini korumak ve refahını sağlamak için birincil sorumluluğu üstlenen sosyal devletler, varoluşu gereği ekonomik ve sosyal yönden dezavantajlı kişilerin toplumsal kaynaklara erişimi için ibreyi dengelemeye çalışmaktadır. Anılan dezavantajlı gruplardan birisini sosyal, ekonomik ve kültürel bağlamda birçok sorunla karşı karşıya kalan gençler oluşturmaktadır. Gençlerin karşılaştığı sorunlarla ilişkili olarak intihar, gençler arasında yaygınlığı giderek artan bir sorun ve genç ölümlerinde önde gelen bir ölüm nedeni olarak dikkat çekmektedir. İntihara neden olan unsurların hemen hepsi sosyal sorunlara temas etmekte ve bu doğrultuda sosyal devletler intiharı önlemeye yönelik politikalar geliştirmeyi kendilerine ödev edinmektedir. Bu çalışmada genç intiharıyla ilgili güncel araştırmalar tahlil edilerek gençleri intihara yönelten unsurlar sosyal politika merceğinden ele alınmakta ve sosyal devletin bir gayesi olarak intiharı önlemeye yönelik politikalar incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İntihar, Gençler, Sosyal Politika, Sosyal Devlet

Sözel Bildiri

ANALYSIS OF STERNAL FRACTURES FOLLOWING BLUNT THORACIC TRAUMA IN A SECONDARY STATE HOSPITAL

Burcu Ancin*

* *Burdur State Hospital, Thoracic Surgery Department, Merkez, Burdur.* ancinburcu@gmail.com

ABSTRACT

Background: Sternal fractures most commonly result from blunt anterior chest-wall traumas, with a reported incidence of 3% to 6.8% in motor vehicle collisions. The most common site of fracture is the sternal manubrium or trunk. Besides heart and lung contusions, rib fractures are not uncommon in sternal fractures. Myocardial injury can induce pericardial effusions, leading to tamponade.

Objective: This study aimed to evaluate patients who presented to a secondary state hospital with a sternal fracture caused by blunt thoracic trauma.

Methods: This retrospective study analyzed demographic data, post-traumatic pathologies, and treatment protocols of patients with sternal fractures due to blunt thoracic trauma in a secondary state hospital between 2021 and 2022.

Results: A total of 27 patients presented to the emergency department with sternal fractures following blunt chest trauma for a period of two years. The median age of the patients was 41 (range, 21-90) years. Of the patients, 19 (70%) were male and 8 (30%) were female. Twenty-one patients (77.7%) had isolated sternal fractures. An additional thoracic injury was observed in 4 patients (14.8%) and concomitant extrathoracic injury in 2 patients (7.4%). Of the patients with additional thoracic injuries, 3 had concomitant rib fractures and 1 had a cardiac contusion. All patients with sternal fractures were treated with conservative methods. None of the patients developed any complications.

Discussion: Sternal fracture is not an uncommon injury. Most of these patients present to the emergency department and usually require close monitoring in the intensive care unit. Most patients with sternal fractures have excellent outcomes. Recovery may take 4-6 weeks. In rare cases, chronic pain or nonunion may develop. An isolated stable sternal fracture can be managed with conservative care, while those with an unstable sternum often require surgical fixation.

Conclusion: Sternal fractures may be associated with other injuries. Although isolated sternal fracture has a good prognosis, additional injuries require careful evaluation and clinical observation.

Keywords: *Thoracic Surgery, Blunt Trauma, Sternal Fracture*

Poster Bildiri

A COMPARISON OF THE EFFICACY OF RED BEET EXTRACT AND OZONATED OLIVE OIL IN WOUND HEALING

Serap GÖKÇE ESKİN¹, Serdar AKTAŞ², Canten TATAROĞLU³, Yelda ÖZSUNAR DAYANIR⁴, Serdal ÖĞÜT¹

1 Aydın Adnan Menderes University, Health Science Faculty, Department of Nutrition and Dietetics

2 Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Veterinary Medicine

3 Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Pathology

4 Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Department of Radiology

ABSTRACT

Wound healing is a complex process and many products are being developed that contribute positively to this process. In this study, it was aimed to reveal the effect of red beet extract with high betalain content and ozonated olive oil on wound healing. For this purpose, 21 Wistar albino rats were divided into 3 groups in the study. Red beet extract group (n=7), ozonated olive oil group (n=7) and control group (Physiological salt water). The wound model determined in previous studies was created. For this purpose, 3 full-thickness skin incisions with a diameter of 15 mm were made in the cephalic region of the mid-back of the rats with a No. 15 scalpel. Red beet extract was applied to the first group, ozonated olive oil to the second group, and saline to the third group once a day for 21 days for wound care. Tissue samples were taken from the wounds on the 3rd, 10th and 21st days of the study, and histopathological examination was performed. Wound dimensions were photographed on the same days and serum oxidant and antioxidant levels were determined with blood samples taken on the 21st day. As a result of the research, it was determined that in the red beet extract group, it showed antioxidant properties in blood and tissue samples and had a positive effect on wound healing parameters, and had a moderate anti-inflammatory effect on scar tissue. It has been observed that ozonated olive oil has a good antioxidant and anti-inflammatory effect, and also increases healing by reducing the rate of fibrous tissue.

As a result, it was concluded that red beet extract and ozonated olive oil increased wound healing, and ozonated olive oil showed a better healing process.

Keyword: Wound healing, ozonated olive oil, red beet extract, antioxidant effect.

Sözel Bildiri

INVESTIGATION of ANTIBACTERIAL PROPERTIES, and ANTAGONISTIC EFFECTS of PROBIOTIC BACTERIA in PROBIOTIC DAIRY PRODUCTS

Artun YIBAR*, Oğuz YILDIZ, Sefa Can KÜÇÜK***, Çağla Pınar AKAY****

**Bursa Uludağ University Faculty of Veterinary Medicine, Department of Food Hygiene and Technology PO Box 16059 Bursa, Turkey artunyibar@uludag.edu.tr*

***Bursa Uludag University Graduate School of Health Sciences, Department of Food Hygiene and Technology PO Box 16059 Bursa, Turkey oguzbeyi99@gmail.com caglaaakay@gmail.com*

****Sofra Food Production and Services Inc., Health Ministry of Turkish Republic. Bursa City Hospital, PO Box 16110 Bursa, Turkey sefa_can_kucuk@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Antimicrobial properties of probiotic bacteria have been a big part of the immune system of developed organisms. Probiotic products help the consumer become healthier via their antagonistic effects against other bacteria. On the other hand, they must be antibiotic-susceptible to prevent possible gene exchange in the gut microbiota. **Aim:** This study aimed to evaluate formerly isolated probiotic bacteria's antibiotic resistance and antimicrobial effects on common food pathogens. **Methods:** Isolated bacteria from a previous study were analyzed for antibiotic resistance using the disc diffusion method. Supernatants were collected from probiotics and studied for their antagonistic effects against pathogens using disc diffusion and agar-well diffusion tests. **Results:** All selected isolates of probiotic bacteria (n=10) showed multi-drug resistance (MDR). Antagonistic effects of the metabolites were present but weak (inhibition zones were 0-4 mm in diameter). **Discussion and Conclusion:** It appears that the bacteria may develop antibiotic resistance, in particular, multi-drug resistance. Our study showed that the probiotic bacteria' metabolites have antagonistic effects against common pathogens despite the weak impact.

Keywords: Probiotics; Lactic acid bacteria; Antagonistic effects; Antibiotic resistance

Sözel Bildiri

DETERMINATION OF C/N RATIOS OF FRUITS OF SOME SPECIES BELONGING TO APIACEAE FAMILY

Bekir TOSUN^{1*}, Tahsin KARADOĞAN²

^{1*} *Livestock and Food Research and Application Center, Agriculture, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye btosun@mehmetakif.edu.tr*

² *Department of Field Crops, Faculty of Agriculture, Isparta University of Applied Sciences, Isparta, Türkiye tashinkaradogan@isparta.edu.tr*

ABSTRACT

Background: The C/N ratio of the organic material indicates how much nitrogen will be mineralized compared to the CO₂ gas released by the microorganisms. **Aim:** This study aims to determine the C/N ratios of fruits of some species belonging to Apiaceae family. **Methods:** In this study, the fruit of collect naturally spread in lake regions *Ammi visnaga*, *Angelica sylvestris*, *Bifora radians*, *Echinophora tournefortii*, *Echinophora tenuifolia* subsp *sibthorpiana*, *Echinophora trichophylla*, *Foeniculum vulgare*, *Ferulago cassia*, *Ferulago pauciradiata*, *Glaucosciadium cordifolium*, *Heracleum platytaenium*, *Hippomarathrum cristatum*, *Hippomarathrum microcarpum*, *Laser trilobum*, *Opopanax hispidus*, *Pastinaca sativa* subsp *urens*, *Peucedanum chryseum*, *Prangos platychlaena* and *Prangos uechtritzii* taxa were used by material. Fruit samples were burned at high temperatures on Elementar Vario MACRO CN analyzer and determined gravimetrically with a thermal conductivity detector (TCD). **Results:** Among the taxa considered in the study, the highest nitrogen ratio was determined *A. sylvestris* (3.07%), and the lowest *H. cristatum* (0.85%). Carbon content in the fruits of species was determined as the highest *A. visnaga* (48.99%) and lowest *H. cristatum* (32.14%). *H. cristatum* and *A. sylvestris* species have C/N ratios of 38.01% and 14.20%, respectively. **Discussion and Conclusion:** It was determined firstly that the 19 species had different C, N, and C/N ratios.

Anahtar Kelimeler: Apiaceae, carbon, nitrogen, carbon/nitrogen ratios

Sözel Bildiri

AĞRI YÖNETİMİNDE SUSAM YAĞININ KULLANIMI: LİTERATÜR İNCELEMESİ

Müzeyyen Ataseven*, Nuray Şahin Orak**

* *Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Turkey,
muzeyyenataseven@hotmail.com*

** *Nişantaşı Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Turkey,
nuraysahinorak@gmail.com*

ÖZET

Uluslararası Ağrı çalışma Grubu (IASP) tarafından ağrı “vücudun belirli bir bölgesinden kaynaklanan doku harabiyetine bağlı olan veya olmayan, bireyin geçmişteki deneyimleri ile ilgili, hoş olmayan emosyonel bir durum” olarak tanımlanmakta ve dünya geneline evrensel bir sorun olarak görülmektedir. Sağlık alanındaki yaşanan gelişmelere rağmen maruz kalınan travmalar, kazalar, cerrahi girişimler, akut hastalıklar gibi birçok faktör nedeniyle ağrı, hastaların sıklıkla deneyimledikleri durumlardan birisidir. Ayrıca ağrı; çok boyutlu, karmaşık ve koruyucu bir mekanizmadır. Bireyin algılama şekli, psikolojik, kültürel, dinsel, çevresel, nörofizyolojik ve biyokimyasal etmenlerden etkilenmektedir. Etkili ağrı yönetimi yapılması, bireyin iyileşme süresinin kısaltılması, tedavi masraflarının azaltılması, kronik ağrı oluşumunun önlenmesi ve yaşam kalitesinin artırılması açısından önemlidir. Güncel rehberlerde ağrı yönetiminde, “multimodal analjezi” kullanımı kanıt ve öneri düzeyi yüksek olarak önerilmektedir. Ancak, ağrı yönetiminde farmakolojik ajanların kullanımında birçok komplikasyon gelişme durumu söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle tedaviye yardımcı olmak için farmakolojik tedavinin yanı sıra farmakolojik olmayan yöntemlerin de kullanılabileninden bahsedilmektedir. Günümüzde aromaterapinin tamamlayıcı ve bütüncül terapi yöntemleri arasında önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Uygulanan yağlar etkilerini sinir sistemine veya kan dolaşımına katılarak bütün vücut sistemleri üzerinde göstermektedir. Aromaterapi yağlarından olan susam yağının, antioksidan, anti-inflamatuar, anti-bakteriyel gibi önemli etkilere sahip olduğu, Asya ülkeleri ve birçok ülkenin geleneksel tıp uygulamalarında hastalarda ağrı tedavisinde susam yağının kullanıldığına dair bilgiler yer almaktadır. Literatürde incelendiğinde, susam yağının ağrı yönetimi üzerine etkinliğini gösteren çalışmaların yer aldığı, antimutajenik, antipiretik etkilerinin yanı sıra antinosiseptif özelliği ile farklı kullanım biçimlerinde (topikal veya oral) kullanılabilen ve analjezik etkilere sahip olduğu ve hastalarda ağrı düzeyini azaltmada olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir. Ancak, güncel ağrı rehberlerinde ağrı yönetiminde nonfarmakolojik girişimlerin klinik etkinliği hakkındaki kanıtların yetersiz olduğu, farmakolojik ve nonfarmakolojik yöntemlerin bir kombine kullanıldığı ileri çalışmalara ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda, aromaterapi yağlarından olan susam yağının ağrı yönetimine yönelik girişimlerde, farmakolojik tedaviye ek olarak uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi için kanıt oluşturabilecek çalışmaların artırılmasına gereksinim duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Susam Yağı, Aromaterapi, Non- Farmakolojik Yöntem

Sözel Bildiri

USE OF JAK INHIBITORS IN SCLERODERMA

Ayşe Koçak*

**Kutahya Health Science University, Kutahya, Turkey, kocak.ayse@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Scleroderma is rare and autoimmune disease with heterogeneous clinical presentation and prognosis. JAK inhibitors reduced cutaneous and pulmonary fibrosis in mouse models of scleroderma. Clinical data on the efficacy and safety of JAK inhibitors in SSc patients are scarce.

Aim: Performing a literature review based on the use of Jak kinase inhibitors in scleroderma.

Methods: Author performed literature review of patients with scleroderma and treated with JAK inhibitors, searching in Medline, Cochrane library and Embase databases without any publication limitation. Literature search with keywords follow as; « scleroderma », « systemic sclerosis », « Janus kinase inhibitors », « JAK inhibitor ».

Results: In scleroderma treatment, especially tofacitinib and baricitinib used. The reduction in modified rodnan skar score after treatment initiation was more significant in previously untreated SSc patients.

Discussion and Conclusion: In scleroderma treatment, JAK inhibitors may offer a safe and effective treatment option for skin fibrosis and interstitial lung disease in scleroderma.

Anahtar Kelimeler: JAK inhibitors; Systemic sclerosis, Scleroderma

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

YOĞUN BAKIMDA ACINETOBACTER BAUMANNII ÜREMESİ OLAN HASTALARDA MORTALİTE DEĞERLENDİRİLMESİ

Kemal Yetiş GÜLSOY*

**Burdur Devlet Hastanesi Yoğun Bakım Kliniği, Merkez, Burdur, kemalgulsoy@gmail.com*

Giriş: Acinetobacter baumannii (A. baumannii) aerob, oksidaz negatif, katalaz pozitif, hareketsiz ve non-fermentatif gram-negatif basildir. A. baumannii fırsatçıl olarak her yerde bulunabilmesinin yanı sıra, hastane ortamında yer alan mekanik solunum cihazları gibi nemli yüzeylerde de yaşayabilmektedir. A. baumannii, insanlarda birçok enfeksiyondan sorumlu olan ve özellikle yoğun bakım ünitelerinde yüksek oranda morbidite ve mortalite ile sonuçlanan önemli bir hastane kökenli enfeksiyon kaynağıdır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı yoğun bakım ünitesindeki kritik hastalarda A. baumannii üremesi olan hastalarda mortalite değerlendirmesi yapmaktır. **Gereç-Yöntem.** Çalışmamız 2020-2022 yılları arasında yoğun bakımda yatan hastaların verilerinin retrospektif taraması ile yapılmıştır. Çalışmaya hastaların yoğun bakımda yatış süresince alınan kültürlerde acinetobakter baumanni üremesi olan hastalar katıldı. İstatistiksel yöntem olarak . Kategorik değişkenler yüzde ve frekanslar şeklinde sunuldu. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro-Wilk testi ile kontrol edildi. Normal dağılım gösteren sürekli değişkenler ortalama \pm standart sapma (SS), normal dağılım göstermeyen sürekli değişkenler ise ortanca ve çeyrekler arası aralık (IQR) olarak sunuldu. Ölen ve taburcu olan hastalar karşılaştırılırken kategorik değişken karşılaştırmasında ki-kare testi ve gerekli olduğu yerlerde Fisher's exact test kullanıldı. Gruplar arasında sürekli değişken karşılaştırmasında normal dağılım olan durumlarda independent-samples t testi, normal dağılım olmayan durumlarda ise Mann-Whitney U testi kullanıldı. Sağkalım analizi Kaplan-Meier (logrank testi ile beraber) eğrileri ile yapıldı. **Bulgular:** Çalışmaya 450 hasta tarandı. 450 hastanın 52'sinde (%11,6) Acinetobacter Baumannii üremesi varken 398' inde (%88,4) Acinetobacter spp üremesi yoktu. Ölen ve taburcu olan hastaların

özellikler açısından karşılaştırılması Tablo 1'de sunulmuştur. Acinetobacter üremesi olan ve üremesi olmayan hastalar arasında sağ kalım açısından fark yoktu. ($p=0,243$). Kaplan meier survival eğrisi şekil 1 de sunulmuştur. **Sonuç:** Acinetobacter üremesi olan ve üremesi olmayan hastalar arasında sağ kalım açısından fark yoktu.

Anahtar Kelimeler: Yoğun Bakım, Acinetobakter Baumannii, Sağ kalım

Sözel Bildiri

**SEVOFLURAN GENEL ANESTEZİSİNDEKİ KÖPEKLERDE PROPOFOL VE
TIYOPENTAL İNDÜKSİYONUNUN HEMATOLOJİK, BİYOKİMYASAL VE
KARDİYOVASKÜLER ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI**

Betül ŞENSÖZ*, Mustafa Doğa TEMİZSOYLU**

* *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Emirdağ Meslek Yüksekokulu, Laborant ve Veteriner Sağlık Programı,
Afyonkarahisar, Türkiye, bsensoz@aku.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
temizsoylu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

İdeal bir anestezi protokolünde kullanılan anestezi ajanları; hızlı etki, doku ve organlarda minimal toksisite, geniş güven aralığına sahip olma ve anestezi sonlandırıldığında hızlı uyanma gibi özelliklere sahip olmalıdır. Anestezi ajanları, istenilen anestezi etkilerinin dışında doza ve hastaya bağlı olarak çeşitli hematolojik, biyokimyasal ve kardiyovasküler değişiklikler meydana getirmektedir. Bu çalışmada, sevofluran genel anestezisine alınan köpeklerde propofol ve tiyopental indüksiyonunun hematolojik, biyokimyasal ve kardiyovasküler değişikliklerin araştırılması ve klinik kullanılabilirliğinin belirlenmesi amaçlandı. Çalışma materyalini MAKÜ Veteriner Fakültesi Cerrahi Kliniğine çeşitli operasyonlar için getirilen 14'ü erkek, 6'sı dişi, beden ağırlıkları 6-33 kg (ort, 22,35±9,43 kg) arasında değişen 20 adet köpek oluşturdu ve köpekler rastgele iki gruba (propofol grubu n=10, tiyopental grubu n=10) ayrıldı. Her iki gruptaki köpeklere preanestezi olarak 1 mg/kg morfin uygulamasını takiben 0,3 mg /kg dozunda midazolam uygulandı. Preanestezi sonrası ilk gruba 4 mg/kg dozunda propofol; ikinci gruba ise 11 mg/kg dozunda tiyopental sodyum uygulanarak indüksiyon sağlandı. Çalışmada tüm köpeklerin anestezi öncesinde ve ventilasyon başlangıcından itibaren altmış dakika boyunca kardiyovasküler, hematolojik ve biyokimyasal parametreler kaydedildi. Çalışmaya dahil edilen olguların anestezi öncesi ve intraoperatif dönemde beşer dakika aralıklarla kaydedilen ortalama nabız değerlerinde; propofol grubunda 30'uncu dakikadan, tiyopental grubunda ise ventilasyon başlangıcından itibaren istatistiki olarak anlamlı bir düşüş belirlendi ve bu her iki grupta 50. dakikadan itibaren istatistiki açıdan anlamlı bulundu. Çalışmadaki olguların ortalama RBC, HGB ve HCT değerlerinin hem propofol hem de tiyopental grubunda, ventilasyon başlangıcından itibaren azalmaya başladığı ve bunun 15'inci dakikadan itibaren istatistiki açıdan anlamlı düzeyde olduğu belirlenirken tüm bu değerlerin her iki grupta da 45'inci dakikada istatistiki açıdan anlamlı olmayan düzeyde arttığı görüldü. Üre

değerinin her iki grupta da intraoperatif dönem boyunca istatistiki açıdan anlamlı olmayan düzeyde arttığı saptandı. Tiyopental grubundaki olgularda üre değerinin ventilasyon başlangıcından itibaren referans aralığın (8-28 mg/dl) üzerinde olduğu görüldü. ALT değerlerinin propofol grubundaki olgularda ventilasyon başlangıcında yükseldiği ardından anestezi sonuna kadar azaldığı, tiyopental grubundaki olgularda ise intraoperatif dönem boyunca azaldığı, bu azalmanın her iki grupta da istatistiki açıdan anlamlı düzeyde olmadığı tespit edildi. Yapılan çalışmadan elde edilen veriler ışığında; bilinen kardiyovasküler ve böbrek hastalığı olan köpeklerin indüksiyonunda tiyopental sodyumun, şiddetli karaciğer hastalığı olanlarda propofolün, anemisi olan hastalarda ise her iki ilacın kontrollü kullanılması gerektiği sonucuna varıldı.

Anahtar kelimeler: Köpek, Propofol, Tiyopental, Midazolam, Sevofluran

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

THE RELATIONSHIP BETWEEN PAIN PERCEPTION AND COGNITIVE FUNCTION IN OFFICE WORKERS

Fatma Kübra ÇEKOK*, Ayşenur GÖKŞEN*

* Tarsus University, School of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Mersin
kubracekok@tarsus.edu.tr

aysenurgoksen@tarsus.edu.tr

ABSTRACT

Background: Work-related muscle pain is common among office workers, especially among those who are intensive computer users. **Aim:** The aim of this research is to look into the relationship between pain perception and cognitive functions in office workers. **Methods:** The study was planned as a cross-sectional one. The population of the study consisted of office workers at Tarsus University. Pain intensity was evaluated using the Numeric Rating Scale (NRS). Pain perception was assessed by determining the pressure pain thresholds (PPT) of the trapezius and tibialis anterior muscles with an algometer (J Tech Algometer Commander). Pain perception was also evaluated with Pain Detect Questionnaire. Cognitive function was assessed with the Mini Mental Test and the Stroop Test. **Results:** Random sampling of the population included 58 office workers in total, of whom were 28 females and 30 males. The mean age of the individuals included in the study was 38.26 ± 10.208 ; their body mass index was 25.28 ± 4.12 . The mean pain intensity of the individuals included in the study was 3.9655 ± 2.70 . It was found that the PPT mini-mental test score was associated with the pressure of the tibialis anterior muscle and the deltoid muscle of the individuals included in the study. ($p=0.008$, $r=0,346$; $p=0.013$; $r=0,013$). While the PPT value of the tibialis anterior muscle was associated with Stroop C and Stroop C-B ($p=0.000$, $r=-0.467$; $p=0.001$ $r=-0.439$), it was not associated with Stroop A and Stroop B ($p>0.05$). While the PPT value of the trapezius muscle was associated with Stroop C and Stroop C-B; It was not found to be associated with Stroop A and Stroop B ($p>0.05$). While Stoop A and C were associated with pain perception evaluated with Pain detect ($p=0.004$, $r=0.377$; $p=0.027$, $r=0.291$), Stroop B and Stroop C-B were not associated ($p>0.05$). **Discussion and Conclusion:** According to the results of our study, it was found that the perception of pain was associated with cognitive function. As it is known, long working hours, the stress factor, wrong postural habits, insufficient spine awareness, and environmental factors cause pain in individuals who work at a desk. Although the individuals included in our study did not have any chronic pain complaints and the perceived pain was very low, pain perception and cognitive functions were found to be related.

Anahtar Kelimeler: Pain Perception, Kognition, Executive Function, Pain İntensity

*Sözel Bildiri***NON ALKOLİK YAĞLI KARACİĞER HASTALIĞINDA OMEGA-3 TAKVİYESİ****Ece Melike ÜNAL*, Solmaz Ece YILMAZ****

* *Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye, ecemelikeunal0@gmail.com*

** *Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye syilmaz1@bezmialem.edu.tr*

ÖZET

Günümüzde yaygın bir hastalık olan “Non Alkolik Yağlı Karaciğer Hastalığı (NAYKH)” ya da önerilen yeni adıyla “Metabolik Hastalık İlişkili Yağlı Karaciğer Hastalığı” metabolik sendromun karaciğerdeki belirtisidir ayrıca diyabet ve obeziteye paralel olarak prevalansı gittikçe artmaktadır. Prevalanstaki artış ve kesin bir ilaç tedavisinin olmaması sebebiyle NAYKH tedavisinde çeşitli takviyelerin rolü araştırma konusu olmuştur. Bu takviyelerden biri de esansiyel doymamış bir yağ asidi olan omega-3 ailesidir. Bu ailede başta bitkisel kaynaklı alfa linolenik asit (ALA), balık kaynaklı eikosapentaenoik asit (EPA) ve dokosaheksaenoik asit (DHA) gibi yağ asitleri bulunur. Omega-3’ün hepatik de novo lipogenez gibi karaciğerde yağlanmaya neden olan mekanizmalardaki transkripsiyon faktörleri üzerinde etkisinin olduğu düşünülmektedir. NAYKH’nda omega-3 takviyesi hakkında yapılan çalışmalarda genellikle müdahale sonrası biyokimyasal kan parametreleri, steatoz skoru gibi değerlere bakılmıştır. Bu çalışmalarda çoğunlukla olumlu sonuçlar görülse de etkisinin görülmediği sonuçlar da vardır ve daha fazla büyük popülasyonlu çalışmalara ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır. Bu araştırmada NAYKH’nda omega-3 takviyesi kullanımı ile ilgili yapılmış çalışmalar derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Non alkolik yağlı karaciğer hastalığı, Omega-3, EPA, DHA

Sözel Bildiri

**SAĞLIK KURULUŞLARINDA DIŞ KAYNAK KULLANIMININ MALİYETLER
BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: ÇAMAŞIRHANE ÖRNEĞİ**

Burcu ASLANTAŞ ATEŞ¹, Aynur TORAMAN²

1 Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, burcuates@sdu.edu.tr

2 Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, aynurtoraman@sdu.edu.tr

ÖZET

Dış kaynak kullanımının sağlık kuruluşuna getireceği maliyet avantajının/dezavantajının incelenmesi amacıyla yola çıkılan bu çalışma üçüncü basamak bir sağlık kuruluşunun çamaşırhane hizmet departmanında gerçekleştirilmiştir.

Çamaşırhane hizmet departmanı ile ilgili veriler hastaneden temin edilmiş ve bu veriler kullanılarak hizmetin hastane içinde gerçekleştirilmesinin maliyeti hesaplanmıştır. Akabinde bu hizmet dış kaynaklardan alınsaydı maliyet ne olurdu? sorusunun cevabı için bir hizmet sağlayıcı firma ile görüşülmüştür. Neticede her iki maliyet tutarı karşılaştırılmış; bu hastane özelinde hangi yöntemin maliyet avantajı sağladığı ortaya konulmuştur. Çalışmanın sonuçları, sağlık kuruluşlarına yeni bir bakış açısı ve bu kuruluşlara hizmet sunma potansiyeline sahip işletmeler içinde bir iş fikri sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dış kaynak kullanımı, maliyet, hastane, sağlık kuruluşu, çamaşırhane

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

KARDİYOPULMONER BYPASS'IN C-REAKTİF PROTEİN/ALBÜMİN ORANI ÜZERİNE ETKİSİ

Bişar AMAÇ*, Murat Ziya BAĞIŞ**

* Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Perfüzyon Birimi, Şanlıurfa, Türkiye, e-mail: amachisar@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0320-4239

** Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kalp Damar Cerrahisi Kliniği, Şanlıurfa, Türkiye, e-mail: ziyabagis@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4088-7510

ÖZET

Giriş: C-reaktif protein (CRP)/albümin oranı (CAO), inflamasyonla ilişkili yeni bir belirteçdir. CRP, spesifik olmayan bir inflamasyon biyobelirtecidir. Albümin ise kanda taşıyıcı rolü olan vücuttaki onkotik basıncı düzenleyen önemli bir proteindir. Düşük albümin düzeyleri, kötü prognozun bir göstergesi olarak kabul edilir. **Amaç:** Bu çalışmada açık kalp cerrahisi operasyonlarında kardiyopulmoner bypass'ın (KPB) CAO düzeyine etkisini araştırmayı amaçlamaktayız. **Yöntem:** Bu çalışmaya 01.01.2022-01.01.2023 tarihleri arasında KPB eşliğinde kalp cerrahisi operasyonu geçirmiş benzer demografik özelliklere sahip 240 hasta verisini dahil edildi. Hastaların preoperatif ve postoperatif 1. gün, serum CRP ve albümin düzeyleri retrospektif olarak kayıt edildi. Preoperatif ile postoperatif 1. gün CRP, albümin ve CAO düzeylerini karşılaştırmak için SPSS 16.0 bilgisayar programında istatistiksel olarak analizler yapıldı. **Bulgular:** Preoperatif; CRP, albümin düzeyi ve CAO sırasıyla 5,83; 4,17; 1,39 olarak saptandı. Postoperatif 1. gün; CRP, albümin düzeyi ve CAO sırasıyla 10,55; 3,98; 2,65 olarak saptandı. CRP düzeyi ve CAO'nun ameliyat sonrası (Postoperatif 1. gün) dönemde ameliyat öncesi (Preoperatif) döneme göre istatistiksel olarak anlamlı artış gösterdiği, albümin düzeyinin ise istatistiksel olarak anlamlı düşüş gösterdiği saptandı (p<0,05). **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmanın sonunda elde ettiğimiz veriler ışığında KPB'nin inflamasyonla ilişkili ve CAO üzerinde de etkili olduğunu düşünmekteyiz. Ayrıca CAO'nun KPB sonrası kötü prognoz içinde bir biyobelirteç olabileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Kardiyopulmoner bypass, C-reaktif protein/albümin oranı.

Sözel Bildiri

THE EFFECTS OF CLIMATE CHANGE EVENTS ON INDIVIDUALS WITH CHRONIC DISEASE

Halil İbrahim TUNA¹

*Selçuk University, Akşehir Kadir Yallagöz School of Health, Nursing Department, Konya, Turkey,
tunameister@gmail.com*

ABSTRACT

Environmental changes resulting from human activities and population growth are changing our planet in ways that pose threats to human health. Humans are changing the world through the burning of fossil fuels, urbanization, deforestation, agriculture, and industrial processes.

Risks related to climate change are increasingly affecting population health. The changing climate is affecting food production and the nutritional value of food, water security, air temperatures, and air quality, putting already vulnerable patient groups at greater risk. In the coming years, climate change is expected to cause many environmental impacts and disasters, including extreme temperatures, forest fires, droughts, and floods, with potentially serious health consequences, especially for at-risk groups. Specifically, risk groups are stated to be pregnant women, older adults, the disabled, and individuals with chronic medical and psychiatric conditions. In addition, it is estimated that climate change may affect the availability of necessary resources for health services. For example, it is thought that during floods or other climate-related disasters, healthcare institutions and individuals may experience problems in supplying materials.

It is estimated that climate change will continue for decades and this will seriously affect health systems. It is stated that developing countries are more vulnerable to the effects of chronic diseases as well as being vulnerable to the effects of climate change with the effect of industrialization, increasing urbanization, and slum population. In the literature, researchers have mentioned that the incidence of chronic diseases such as cardiovascular diseases, cancers, respiratory system diseases, and mental health-related diseases has increased due to climate change factors.

In people with chronic diseases, measures can be taken to address the problems brought about by climate change. Here, nursing care, patient education can take a direct role. These practices include comprehensive questioning of exacerbation symptoms, pre-monitoring of weather events, regular nutrition, and counseling services for exercise.

Key words: climate change, chronic disease, nursing management

Sözel Bildiri

**EXAMINATION OF HEALTHCARE PROFESSIONALS' ATTITUDES TOWARDS
WOMEN WITH DISABLED IN TERMS OF GENDER PERCEPTIONS**

Elif KETEN EDİS*, Mustafa KETEN**

* *Amasya University Faculty of Health Sciences Department of Nursing, Amasya, Turkey, elifketen05@gmail.com*

** *Gaziosmanpaşa Public Health Center, İstanbul, Turkey, mkmk90mk@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Gender inequality causes women to be exposed to discrimination in many fields. Gender discrimination against women affects disabled women more deeply. Prejudiced and negative attitudes of health professionals may prevent disabled women from receiving adequate health services.

Aim: This study aimed to examine the attitudes of health professionals towards women with disabilities in terms of gender perception.

Method: The sample of this descriptive study consisted of 234 health professionals. Research data were collected using Disabled Women Attitude Scale and Gender Role Attitudes Scale. The research data were analyzed in the SPSS (v20) program.

Results: The mean age of the participants was 36.60 ± 8.27 , and the average professional working time was 172.23 ± 94.59 months. Of them, 60.7% were women, 34.2% were nurses, 40.6% were working in secondary healthcare institutions, and 31.6% had a disabled relative. The Gender Role Attitudes Scale mean total score was 54.06 ± 9.61 , and the Disabled Women Attitude Scale was 62.42 ± 13.79 . A low positive correlation was found between the gender role attitudes scale and the disabled women's attitude scale mean score ($p=0.001$). Both the disabled woman attitude score and the gender role attitudes score were higher in women. The gender role attitudes score is higher in university graduates and those working 21 years and above. The score of the disabled woman attitude scale was higher in individuals who do not have a disabled relative ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: It was found that health professionals have positive attitudes toward women with disabilities and egalitarian attitude toward gender roles.

Keywords: Gender equity, disabled persons, female, health personnel

Sözel Bildiri

HASTA REFAKATÇI VE ZİYARETÇİLERİNİN EL HİJYENİNE UYUM DURUMUNUN İNCELENMESİ: GÖZLEMSEL BİR ÇALIŞMA

Hanife Nur Kaya*, Başak Süslü*, Rabia Aydın*, Selma Atay**

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çanakkale, kayahanifenur@gmail.com

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Çanakkale, atayselma@gmail.com

<

Giriş: El hijyeni, SHİE'lere neden olan birçok mikroorganizmanın yayılımını engellemek için basit ve düşük maliyetli uygulamadır. Hastanelerde hizmet alan hastaların yanı sıra refakatçilerde azımsanmayacak bir grubu oluşturmaktadır. Özellikle ziyaretçilerinin el hijyenine uyum durumu, sağlık kurumları ile toplum arasında patojen mikroorganizmaların taşınmasını önlemek adına oldukça önemlidir. **Amaç:** Bu çalışma hasta refakatçi ve ziyaretçilerinin el hijyenine uyum durumunun incelenmesi amacıyla planlanmış tanımlayıcı bir çalışmadır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin batısında bir Üniversite Hastanesinde yatarak tedavi gören hastaların refakatçi ve ziyaretçisi olan 209 birey oluşturmuştur. Veriler Tanıtıcı Özellikler ve El Hijyeni uygulama durumlarına ilişkin soru formu ve El Hijyeni Uygulamalarını değerlendirme gözlem formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kuruldan ve kurumdan izin, hasta refakatçi ve ziyaretçilerinden onam alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik hesapları, ortalama kullanılmıştır. **Bulgular:** Hasta refakatçi ve ziyaretçilerinin % 96.2'si hastanede kaldığı süre içinde el yıkamanın önemine ilişkin eğitim almadığını, % 74.6'sı hastalıkların önlenmesinde el yıkamanın çok önemli olduğunu belirtmiştir. Hasta yakınları; en yüksek oranda hastanın vücut sıvıları ile temas sonrası (%91.7), en az ise; hasta ile temas öncesi ellerini yıkadıklarını belirtmişlerdir (% 34.0) . Yapılan gözlemlerde ise oranları azalmakla birlikte en az hasta ile temas öncesi (%22.4) en fazla ise; hastanın vücut sıvıları bulaşma riski sonrasında (%68.6) ellerin yıkandığı gözlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışma sonucunda hasta ve refakatçilerine klinikte yatış süresi boyunca el hijyeninin önemine ilişkin herhangi bir eğitim almadığı, gözlemlenen el hijyenine uyum oranının belirtilenden düşük olduğu bulunmuştur. Hasta yakınları ve ziyaretçilerine farklı öğretim metotları kullanılarak planlı el yıkama eğitimleri verilmesi, daha uzun süreli gözlemsel çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: el yıkama, hasta ziyaretçi ve yakını, gözlem

Bu bildiri TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından yürütülen, 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir. Proje no: 1919B012104644

Sözel Bildiri

ALZHEİMER HASTALIĞINDA APRAKSİYE YÖNELİK DEĞERLENDİRME VE TEDAVİ YAKLAŞIMLARI

Fatma Nur ALÇIN*, Nilüfer ÇETİŞLİ-KORKMAZ*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Gölhisar Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Burdur, TÜRKİYE, fnalcin@mehmetakif.edu.tr*

***Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, TÜRKİYE, nkorkmaz@pau.edu.tr*

ÖZET

Apraksiler Alzheimer Hastalığı (AH)'nın orta evresinde bellek ve dil fonksiyon bozukluklarından sonra hastalık tablosuna eklenir ve hastalık ilerledikçe daha da belirginleşir. Apraksi başlıca ekstremiteler-kinetik apraksi, idiomotor apraksi, fikirselsel/kavramsal apraksi olarak sınıflandırılmaktadır fakat bu türlerin yanı sıra yapısal apraksi, giyinme apraksisi, visiomotor apraksi, konuşma apraksisi ve yürüme apraksisi gibi farklı göreve özgü apraksi türleri de literatürde tanımlanmıştır. AH'de apraksinın değerlendirilmesi süreci apraksiye özel testleri, günlük yaşam aktivitelerinin değerlendirilmesini, günlük rutin gözlemleri, öz raporlama anketlerini, hasta ve aileleri ile yapılacak olan yapılandırılmış görüşmeleri içermektedir. Apraksinın yönetiminde ise non-invaziv beyin stimülasyonu gibi iyileştirici ya da strateji eğitimi, hatasız öğrenme eğitimi, aktivitenin tamamının doğrudan eğitimi ve göreve özel eğitim gibi telafi edici yöntemler kullanılabilir. Apraksinın tedavi sürecindeki en temel amaç apraksinın şiddetinin azaltılmasından çok bozukluğun kompanzasyonu için kişide yeni bir bilişsel patern geliştirmek, günlük yaşam aktivitelerindeki işlevini iyileştirerek hastaların bağımsızlığını en üst düzeye çıkarmak ve katılımı arttırmaktır. Apraksinın, hem günlük yaşam aktiviteleri hem de genel rehabilitasyon iyileşmesi üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle apraksiye yönelik değerlendirme ve tedavi yaklaşımlarının AH'li hastaların rehabilitasyon sürecine mutlaka dahil edilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte AH'li hastalarda apraksiye yönelik tedavi yöntemlerinin karşılaştırmalı olarak incelendiği ve standart tedavi protokollerinin oluşturulduğu güncel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer Hastalığı, apraksi, strateji eğitimi, fizyoterapi ve rehabilitasyon, nörorehabilitasyon

Sözel Bildiri

TİP 2 DİYABETLİ BİREYLERE AKILLI TELEFONLARI ARACILIĞI İLE VERİLEN VIDEO EĞİTİMİNİN ÖZ BAKIMA VE METABOLİK KONTROLE ETKİSİ

Tuğçe Bilge YILDIRIM*, İlknur METİN AKTEN**

**Kırklareli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Hemşirelik Programı, Kırklareli, Türkiye, tugcebilgee@gmail.com*

*** Kırklareli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı, Kırklareli, Türkiye, ilknur.metin@klu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Diyabetli bireylerin eğitiminde kullanılabilecek yöntemlerden biri video tabanlı öğrenmedir. Video tabanlı eğitimlerin teori ile uygulamayı birleştirdiği düşünülmekte; bilişsel fayda, psikolojik fayda ve bilgileri görselleştirme kolaylığı gibi etkileri bulunmaktadır. **Amaç:** Bu araştırma, tip 2 diyabetli bireylere akıllı telefonları aracılığı ile verilen video diyabet eğitiminin öz bakıma ve metabolik kontrole etkisinin incelenmesi amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Araştırma, deneysel randomize kontrollü tipte gerçekleştirildi. Şubat-Ağustos 2022 tarihleri arasında bir devlet hastanesinin iç hastalıkları polikliniğine başvuran, araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden ve araştırmaya dahil edilme kriterlerini sağlayan 53 eğitim ve 54 kontrol grubu olmak üzere toplam 107 tip 2 diyabetli bireyle birlikte yürütüldü. Diyabetli bireyler, eğitim ve kontrol grubuna basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilerek bilgisayar programı yardımıyla randomize olarak atandı. Verilerin toplanmasında “Diyabetli Birey Bilgi ve Takip Formu”, “Metabolik Kontrol Değişkenleri Takip Formu” ve “Diyabet Öz-Bakım Ölçeği” kullanıldı. İlk görüşmede (ön test) veri toplama araçları uygulandı ve metabolik kontrol değişkenleri kaydedildi. İlk görüşmeden sonra eğitim grubuna akıllı telefonları aracılığı ile haftada iki bölüm olacak şekilde toplamda sekiz bölümlük diyabet eğitim videoları gönderildi. Kontrol grubuna herhangi bir müdahalede bulunulmadı. Üç ay sonra ikinci görüşmede (son test) de her iki gruba veri toplama araçları uygulandı ve metabolik kontrol değişkenleri kaydedildi. İstatistiksel anlamlılık sınır değeri $p<0,05$ olarak belirlendi. **Bulgular:** Araştırmada video eğitimi sonrasında eğitim grubunun son test öz bakım puan ortalamasında önemli bir artış olduğu, herhangi bir müdahalede bulunulmayan kontrol grubunun son test öz bakım ortalamasında ise bir azalma olduğu saptandı. Eğitim grubunda video eğitimi sonrası APG, HbA1c, total kolesterol, LDL, SKB, DKB, BKİ ve bel çevresi değerlerinde anlamlı düşüş gözlemlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Araştırma sonuçları, tip 2 diyabetli bireylere akıllı telefonları aracılığı ile verilen video diyabet eğitiminin öz bakıma ve metabolik kontrole olumlu etkisi olduğunu göstermektedir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda video diyabet eğitiminin klinikte standart verilen eğitimlere entegre edilerek kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet Eğitimi, Metabolik Kontrol Değişkenleri, Öz Bakım, Tip 2 Diyabet, Video Eğitim

NOT: Bu çalışma yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir.

Sözel Bildiri

EXPRESSION PROFILES OF CONNEXINS IN RAT TESTIS DURING POSTNATAL DEVELOPMENT

Hale Nur BEŞTAŞ*, Feyzullah BEYAZ**, Ahmet CABİR***

* Erciyes University, Gevher Nesibe Genom and Stem Cell Institute Department of Molecular Biology and Genetics, Kayseri, Türkiye develiogluhalenur@gmail.com

** Erciyes University Faculty of Veterinary Medicine Department of Histology and Embryology, Kayseri, Türkiye, beyazfeyz@gmail.com

*** Erciyes University Institute of Health Science, Department of Veterinary Histology and Embryology, Kayseri, Türkiye, ahmetcabirvet@gmail.com

ABSTRACT

Background: The testis is a complex organ with many cell types it contains. Numerous members of the connexin (Cx) family have been detected at mRNA and protein levels in humans and various species in the testis structure. It is clearly seen that the intercellular gap between testis and epididymis at work becomes an important condition in male reproductive functions and fertility. **Aim:** This study was carried out to immunohistochemically reveal the postnatal developmental localization and expression of connexins in the testis of healthy rats. **Methods:** The testes and epididymis of 4 groups of Wistar albino rats at different postnatal developmental stages were used as material in the study. Four groups of six rats each; neonatal (5 days old), prepubertal (20 days old), postpubertal (50 days old) and mature (70 days old). In order to determine the immunohistochemical localizations of connexin 26 (Cx26), connexin 43 (Cx43), connexin 46 (Cx46) and connexin 50 (Cx50) proteins on tissue samples obtained from testes and epididymis of animals, Streptavidin Biotin Complex (Strept-ABC) immunoperoxidase technique was applied. **Results:** In this study, Immune Positive Reaction in developing postnatally rats; Connexin 43 protein was observed in sertoli and Leydig cells, connexin 46 protein was observed in sertoli (only 50 days and 70 days), leydig cells and vasculature, connexin 50 protein was observed in spermatogonia and leydig cells, connexin 26 protein was observed in leydig, sertoli (50 and 70 days) cells vascular structure. **Discussion and Conclusion:** All our data from the study show that Cx 26, 43, 46 and 50 proteins are widely localized in rat testis and epididymis as well as in human and other species. The specific localizations of connexins in the rat testicles show that these molecules have functional functions such as spermatogonial differentiation, spermiogenesis, acrosome development in spermatids and participation in the structure of the blood-testis barrier, steroidogenesis in Leydig cells, sperm maturation in the epididymis and contributing to the blood-epididymis barrier. In addition, it can be argued that connexins may also have an effect on the permeability of blood vessels in the testis and epididymis.

Keywords: Testis, Immunohistochemical, Connexin

This study is summarized from the thesis number 748650 of Hale Nur Beştaş.

This thesis work was supported by Erciyes University Scientific Research Projects Coordination Unit (Project No: TYL-2021-11487).

*Poster Bildiri***EXPRESSION PROFILES OF CONNEXINS IN RAT EPIDIDYMIS DURING
POSTNATAL DEVELOPMENT****Hale Nur BEŞTAŞ*, Feyzullah BEYAZ**, Ahmet CABİR*****

* *Erciyes University, Gevher Nesibe Genom and Stem Cell Institute Department of Molecular Biology and Genetics , Kayseri, Turkiye, develiogluhalenur@gmail.com*

** *Erciyes University Faculty of Veterinary Medicine Department of Histology and Embryology , Kayseri, Turkiye, beyazfeyz@gmail.com*

*** *Erciyes University Institute of Health Science, Department of Veterinary Histology and Embryology , Kayseri, Turkiye, ahmetcabirvet@gmail.com*

ABSTRACT

Background: There must be an extremely regular and harmonious interaction between reproductions for the development and differentiation of cells associated with spermatogenesis. Numerous members of the connexin (Cx) family were identified in the epididymis, while dramatic changes in the expression of these connexins played a role in the differentiation of the epithelium. Clearly, intercellular gap junctional communication in the testis and epididymis is very important for male reproductive function and fertility.

Aim: This study was carried out to determine and reveal the localization and emergence of Cx43, Cx46, Cx50 and Cx26, which are inter-network junction proteins, at different stages of their postnatal development on the testes and epididymis of 5, 20, 50 and 70-day-old rats, immunohistochemically.

Methods: The epididymis of 4 groups of Wistar albino rats at different postnatal developmental stages were used as material in the study. Four groups of six rats each; neonatal (5 days old), prepubertal (20 days old), postpubertal (50 days old) and mature (70 days old). In order to determine the immunohistochemical localizations of connexin 26 (Cx26), connexin 43 (Cx43), connexin 46 (Cx46) and connexin 50 (Cx50) proteins on tissue samples obtained from testes and epididymis of animals, Streptavidin Biotin Complex (Strept-ABC) immunoperoxidase technique was applied.

Results: In this study, Immune Positive Reaction in developing postnatally rats ; Connexin 43 protein was determined more immunopositive cells especially in 50 and 70 day old rats. Connexin 46 protein immunopositive cells were detected in the vessel wall muscles. Connexin 50 protein, immune positive reactions were observed in the vessel wall muscles of 5 and 20 day

old rats, as well as basal and apical cells of 50 and 70 day old rats. Connexin 26 protein immunopositive cells were detected in the vessel wall muscles.

Discussion and Conclusion:

All our data from the study show that Cx 26, 43, 46 and 50 proteins are widely localized in rat testis and epididymis as well as in human and other species. In addition, it can be argued that connexins may also have an effect on the permeability of blood vessels in the testis and epididymis. It is clear that the reproductive gap junction in the testis and epididymis is very important in terms of male reproductive function and fertility.

Keywords: *Epididymis, Connexin, Streptavidin Biotin Complex*

This study is summarized from the thesis number 748650 of Hale Nur Beştaş.

This thesis work was supported by Erciyes University Scientific Research Projects Coordination Unit (Project No: TYL-2021-11487).

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

**DETERMINATION OF UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS
DISTANCE HEALTH EDUCATION AND THEIR SOCIAL ANXIETY LEVELS AND
THEIR OPINIONS ON CLINICAL PRACTICE**

Canan Birimoglu OKUYAN*, **Esmâ AKGUL****, **Mujde KERKEZ*****

* *Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Sakarya, Turkey, cananbirimoglu@subu.edu.tr*

** *Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Sakarya, Turkey, esmaakgul@subu.edu.tr*

*** *Sirnak University, Health Services Vocational School, Sirnak, Turkey, mkerkez@sirnak.edu.tr*

ABSTRACT

Background: It is known that the revocation of clinical practices due to the pandemic and the distance education of students cause anxiety by causing students to stay away from clinics and the university environment. It is essential to determine the attitudes of university students studying at the faculty of health sciences towards distance education and to plan initiatives to get more productive results from distance education. **Aim:** It was conducted to determine university students' attitudes towards distance health education, social anxiety levels and opinions on clinical practice. **Methods:** The universe of the research carried out in descriptive cross-sectional design consisted of students studying at a university. Data of the study were collected with Socio-demographic Diagnosis Form, Attitude Scale Applied towards Distance Education during the Pandemic and Social Anxiety Scale for E-Learning Environments. **Results:** The mean age of the students is 19.54 ± 1.80 . The students' social anxiety scale mean score for e-learning environments is 139.21 ± 87.02 . The students' distance education and face-to-face education comparison attitudes increases, their social anxiety in e-learning environments increases. A statistically significant positive correlation was found between the attitude scale towards distance education and the attitude towards faculty members in distance education, attitude towards online exams, communication and access in distance education (respectively; $r=0.932$, $p<0.001$; $r=0.919$, $p<0.001$; $r=0.819$, $p<0.001$; $r=0.905$, $p<0.001$). **Discussion and Conclusion:** It was found that students' satisfaction with distance education was not at a high level as in the literature, and they experienced social anxiety, which was examined differently from the studies in the literature. Planning the content of distance health education in this regard in a way that will ensure active participation of students and clinical practice; it is thought that it will be beneficial to create more case reports and to include visual materials such as videos.

Sözel Bildiri

TORAKOTOMİ SONRASI QİGONG EGZERSİZ EĞİTİMİNİN SOLUNUM FONKSİYONU ÜZERİNE ETKİLERİ

Neriman Temel Aksu*, Zeliha Başkurt, Hakan Keskin*****

* Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Antalya, Türkiye, nerimantemelaksu@akdeniz.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, zelihabaskurt@sdu.edu.tr

***Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, hakankeskin@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Torakotomi sonrası postoperatif pulmoner komplikasyonlar morbidite ve mortaliteye neden olmaktadır. Torakotomi sonrası uygulanan Qigong egzersiz eğitiminin solunum fonksiyonları üzerine olan etkinliğini değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Amaç: Çalışmanın amacı; torakotomi sonrası konvansiyonel fizyoterapi ve rehabilitasyona ilave olarak 8 hafta boyunca uygulanan Qigong egzersiz eğitiminin solunum fonksiyonu ve solunum kas kuvveti üzerine olan etkilerini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu prospektif randomize kontrollü deneysel çalışma Üniversite Hastanesi Göğüs Cerrahisi Yoğun Bakım Ünitesi ve Göğüs Cerrahisi Servisinde posterolateral torakotomi yapılan 53 hasta üzerinde yapılmıştır. Çalışmaya katılan tüm hastalara konvansiyonel fizyoterapi ve rehabilitasyon uygulanmıştır. Çalışma grubuna ek olarak 8 hafta boyunca, haftada 3 gün toplam 24 seans Qigong egzersiz eğitimi uygulanmıştır. Solunum fonksiyonu, solunum kas kuvveti, solunum kas endüransı COSMED Pony FX ile değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler preoperatif dönem, postoperatif 7. gün, postoperatif 4. hafta ve postoperatif 8. haftada tekrarlanmıştır.

Bulgular: İki grup arasında yaş, cinsiyet, vücut kitle indeksi ve preoperatif solunum fonksiyon parametreleri açısından anlamlı fark yoktu ($p > 0.05$). Postoperatif 4. hafta FEV1% ve FEF25-75% ortalamaları çalışma grubunda anlamlı düzeyde yüksek bulunurken ($p=0,034$; $p=0,011$); postoperatif 8. hafta FVC% ve FEV1% ortalamaları daha iyidir ($p=0,007$; $p=0,018$). Preoperatif dönem, postoperatif 7. gün, 4. hafta ve 8. hafta ölçülen ortalamaların zaman içerisinde anlamlı bir şekilde değiştiği görülmüştür ($p=0,001$). Preoperatif, postoperatif 7. Gün ve 4. hafta her iki grubun MIP ve MEP ortalamaları benzerdir ($p > 0,05$). Postoperatif 8. hafta her iki grupta ölçülen MIP v ortalamaları benzerken; MEP ortalamaları çalışma grubunda anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p=0,022$). Preoperatif dönem, postoperatif 7. gün, 4. hafta ve 8. hafta ortalamaların zaman içerisinde anlamlı bir şekilde değiştiği görülmüştür ($p=0,001$).

Tartışma ve Sonuç: Torakotomi sonrası pulmoner komplikasyonları önlemek iyi programlanmış pulmoner rehabilitasyon programlarına ihtiyaç vardır. Bu çalışma konvansiyonel fizyoterapi ve rehabilitasyon programına ilave uygulanan Qigong egzersiz eğitiminin posterolateral torakotomi sonrası solunum fonksiyonlarını iyileştirmek için ekonomik ve basit bir yöntem olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Qigong, Solunum Fonksiyonu, Solunum Kas Kuvveti, Torakotomi

*Poster Bildiri***STREPTOTOSİN(STZ) İLE DİYABET OLUŞTURULMUŞ SIÇANLARIN
PREFRONTAL KORTEKSLERİNDE OTOFAJİNİN ARAŞTIRILMASI****Kevser Yücel Karasu**

Orcid no:0000-0002-3867-8592

Giriş: Beyin, insülinin klasik bir hedef organı olarak sayılmasa da, son zamanlarda bu polipeptid hormonunun insan nörofizyolojisinde ve çeşitli merkezi sinir sistemi hastalıklarında insülin reseptör sinyalinin düzensizliğinde önemli bir rol oynadığı gösterilmiştir. İnsülin reseptörü ve insülin reseptörü substratı-1 (*IRS1*), hipotalamusun bitkisel çekirdeklerinde, amigdalada, hipokampusta ve neokortekste eksprese edilir. Bu ifade modeline dayanarak, beyin insülin sinyalleme nörotransmisyon, beslenme ve bilişsel işlevlerin düzenlenmesinde rol oynamaktadır. Biriken kanıtlar, serebral iskemi sırasında otofajinin bozulduğunu ve nöronal disfonksiyon ve nörodejenerasyona katkıda bulunduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, Streptotosin(Stz) İle Diyabet Oluşturulmuş Sıçanların Prefrontal Kortekslerinde dokusunda AMPK α 1, fosfo-AMPK α 1, tuberin (tuberoz skleroz kompleks 2 a pair of, TSC2), mTOR, fosfo-mTOR, ULK1, fosfo-ULK1, BECLIN1 gibi otofaji ile ilişkili çeşitli proteinlerin ve otofagozom oluşumunda önemli rol oynayan LC3'ün ekspresyon düzeylerini değiştirip değiştirmediğinin; eğer değiştiriyorsa bu değişimin otofajinin indüklenmesi veya baskılanması yönünde olup olmadığının ve otofajinin indüklenmesinde AMPK sinyal yolağının rol oynayıp oynamadığının araştırılması hedeflenmiştir.

Gereç ve yöntem: Sıçanlar rastgele ve eşit olarak şu 3 gruba ayrıldı. Her grupta 16 adet sıçan bulunduruldu ve deney bitimine kadar 3'er gün aralıklarla tartıldı ve ağırlıkları kaydedildi. Diyabet modeli oluşturulan 16 adet sıçana sitrat tamponu (pH 4.5) içinde taze olarak hazırlanmış (45 mg/kg) streptozotosin (STZ), intraperitoneal olarak tek doz enjekte edildi. Kontrol grubu 16 adet sıçana sitrat tamponu (ph 4.5) intraperitoneal olarak tek doz enjekte edildi. Vücut ağırlığı da başlangıçtan itibaren haftada iki kez ölçüldü ve kaydedildi. STZ

uygulamasından 72 saat sonra kan glukoz düzeyleri ölçülecek, 250 mg/dL'den yüksek olanlar diyabetik olarak kabul edildi. Bunu izleyen yaklaşık 28 gün boyunca, kan glukoz düzeyleri haftada bir, canlı vücut ağırlıkları da haftada iki kez ölçüldü.

Bulgular : Bir otofagozom belirteci olan yeşil flüoresan protein etiketli LC3 (GFP-LC3) eksprese eden farelerin kullanıldığı önceki çalışmalar, otofajinin farklı dokularda belirgin bir şekilde düzenlendiğini öne sürdük. Son zamanlarda, transgenik farelerin nöronlarında izolasyon zarının izlenmesi için kullanılan yeşil bir floresan Atg5 füzyon proteini olan GFP-Atg5'in lokalizasyonunu araştırdık ve sonuçlar, GFP-LC3 gibi, GFP-Atg5'in de büyük ölçüde yiyecek bulunup bulunmadığına veya geri çekilip çekilmediğine bakılmaksızın yaygın olduğunu göstermektedir.

Keywords. Autophagy, prefrontal korteks, diabetes mellitus, rat

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

MİKSOMA GİBİ DAVRANAN SAĞ ATRIAL MALİGN MELANOM METASTAZI

Yasin İNAL *, Dinçer UYSAL**

*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp ve Damar Cerrahisi ABD. yasininal32@gmail.com

**Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp ve Damar Cerrahisi ABD.

drdinceruysal@hotmail.com

ÖZET

GİRİŞ: Malign melanomun kardiyak metastaz insidansı yüksektir. Kardiyak lezyonlar genellikle sistemik yayılım sonrasında ortaya çıkar. Primer tümörü asemptomatik, rastlantısal olarak kardiyak miksoma tanısı koyulan bir hastayı raporluyoruz. **VAKA RAPORU:** 1 aydır eforla artan nefes darlığı, çarpıntı ve iştahsızlık şikayeti bulunan 58 yaşında erkek hasta cerrahi öneriyle tarafımıza refere edildi. Hastanın özgeçmişinde hipertansiyon dışında özellik yoktu. TA: 140/100 mmHg, Nb:125 /dk idi. EKG'si sinüs taşikardisinde, iskemik değişiklik yoktu. Trastorasik ekokardiyografisinde EF:%60 sağ atrium lateral duvara komşu 58x41 mm, sağ atriyum septuma komşu 23x21 mm kitle ile uyumlu görünüm vardı ve vena cava inferior (VCI) genişlemiş olarak gözleniyordu. Operasyonda süperior selektif ve inferior venöz (femoral venden VCI 'ya uzatıldı) kanülasyon yapıldı. Total bypass eşliğinde sağ atriotomi yapıldı. 10x6 cm'lik dev kitle sinüs nodu bölgesinde, KOCH üçgenine yakın bölgede ve VCI ağzına yakın yerde atriyum duvarının dışına invaze görünümdeydi. Kitlenin malign olduğu düşünülerek mümkün olan en fazla doku eksize edilerek sağ atriotomi kapatıldı. Patolojik tanısı HMB45, MELAN-A, SOX-10 pozitif, Ki67 ile proliferatif aktivite %40 değerlendirildi. Kitle Malign Melanom metastazı olarak değerlendirildi. Hastanın tıbbi onkoloji bölümünce yapılan PET-CT'sinde "Sağ bacak diz eklemine altında soleus kası başlangıcında yaklaşık 24x14 mm boyutlarında gastroknemius kası medial başına infiltrate görünümde hipermetabolik lezyon (SUVmax: 4.25) (primer tümör) izlenmiştir." **TARTIŞMA:** Malign melanomun kardiyak metastazları sistemik tümör yayılımı ile ilişkilidir. İzole kalbe sınırlı metastatik melanom nadirdir. İntrakardiyak malign melanom metastazları en sık sağ atriyumu tutmaktadır. Literatürdeki primeri bilinmeyen sağ atrial metastatik malign melanom açısından literatürdeki 2. vaka olduğumuzu düşünmekteyiz. Rapor edilen diğer vakalar primer tümör odakları bilinmekteyken opere edilen hastalardır. Malign melanom kalbe yayılımı olan bir tümör olup, intrakaviter rastlanan kitlelerde malign melanom metastazı da akılda tutulmalıdır.

ANAHTAR KELİMELER: Metastatik Malign Melanom, Miksoma, İntrakardiyak Tümör Cerrahisi

Sözel Bildiri

LİNGUAL VE LABİAL SABİT ORTODONTİK AYGITLARIN ETKİLERİNİN

KARŞILAŞTIRILMASI: RETROSPEKTİF ÇALIŞMA

Nurhat ÖZKALAYCI*, **Orhan ÇİÇEK****, **Yunus OCAK*****

*Sinop Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Sinop, Türkiye,
n.ozkalayci@sinop.edu.tr

**Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ortodonti Ana Bilim Dalı, Zonguldak, Türkiye,
orhancicek@beun.edu.tr

***Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ortodonti Ana Bilim Dalı, Zonguldak, Türkiye,
yunusocak16@gmail.com

ÖZET

Giriş: Görünüm, estetik, gülümseme, sosyo-psikolojik ve genel yaşam kalitesi üzerindeki maloklüzyonlar gibi ortodontik etkiler nedeniyle ortodontik tedavi talep eden hasta sayısında önemli bir artış gözlenmektedir. Modern sabit ortodontik apareylerle yapılan ortodontik tedaviler, dişlerin labial veya lingual bölgelerine yapıştırılan sabit ortodontik mekanikler vasıtasıyla uygulanmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, lingual ve labial ortodontik aygıtların hasta konforu ve günlük yaşam üzerindeki etkilerini karşılaştırmaktır. **Yöntem:** Toplam 30 hasta, aygıt tipine göre iki grup olarak değerlendirildi. Grup 1’de 9 kız, 6 erkek toplam 15 hastaya lingual braket, Grup 2’de 8 kız ve 7 erkek toplam 15 hastaya labial braket uygulandı. Tüm hastaların T0 (1. gün), T1 (7. gün) ve T2 (14. gün) dönemlerinde doldurulan anket formları değerlendirildi. Ağrı düzeyi, konuşma güçlüğü, dil travması, yeme güçlüğü, fırçalama güçlüğü, dişlerdeki düzelmelerin ilk farkedilme zamanı, sosyal çevre tepkisi, tedavi memnuniyeti ve tedavi gerekliliği parametreleri anket formlarındaki 1’den 10’a kadar puanlanan değerlere göre incelendi. Verilerin istatistiksel analizleri tek yönlü Anova, Welch’in t-testi ve eşleştirilmiş örneklem t-testi ile yapıldı. **Bulgular:** Gruplar arasında T0’da ağrı düzeyi ve fırçalama güçlüğü açısından anlamlı fark bulunmazken ($p > 0.05$), konuşma güçlüğü, dil travması ve yeme güçlüğü Grup 1’de Grup 2’ye göre anlamlı olarak daha yüksek bulundu ($p < 0.05$). T0-T1, T0-T2 ve T1-T2 dönemlerinde ağrı düzeyi ile konuşma, yemek yeme ve fırçalama güçlüğü parametrelerinde anlamlı azalmalar gözlemlendi ($p < 0.05$). **Tartışma ve Sonuç:** Lingual braketler özellikle tedavinin ilk günlerinde daha fazla konuşma, dil travması ve yeme güçlüğüne neden oldu. Her iki apareyin neden olduğu rahatsızlıkların zamanla azaldığı gözlemlendi.

Anahtar Kelimeler: Lingual ortodonti, Labial ortodonti, Anket, Karşılaştırma

Sözel Bildiri

ÇOCUKLUK ÇAĞI OBEZİTESİNİN YÖNETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER: BİR SİSTEMATİK EŞLEŞME ÇALIŞMASI

Cahide ÇEVİK

* Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık bilimleri Fakültesi, Afyonkarahisar, Turkey,
cahide.cevik@afsu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Çocukluk çağı obezitesi, neden olduğu sağlık riskleri nedeniyle önemli bir halk sağlığı sorunudur. Bu sorunun yetişkinliğe aktarılmadan tedavi edilmesi oldukça önemlidir. Çocukluk çağı obezitesinin yönetiminde bireysel müdahale yöntemleri yaygın olarak kullanılmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada çocukluk çağı obezitesinin yönetimine yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi ve bu yöntemlerin ortaya konması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma bir sistematik eşleşme çalışmasıdır. Çalışmada 2018-2022 yılları arasında yayınlanmış "ScienceDirect", "PubMed", "Scopus", "Ebscohost" veri tabanları kullanılarak "childhood obesity management" "pediatric obesity management" "childhood obesity intervention", "pediatric obesity intervention", anahtar kelimeleri ile ulaşılan 50 çalışmadan dahil edilme kriterlerine uyan 16 çalışma inceleme kapsamına alındı. Literatür tarama temeline dayanan bir çalışma olmasından dolayı etik kurul izni alınmadı. Veriler SPSS 25 programında analiz edildi. Verilerin analizinde çalışma sonuçları frekans ve yüzde dağılımları ile hesaplandı ve değerler yüzde olarak verildi.

Bulgular: Çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, en fazla çalışma sayısının 2019 yılına ait olduğu, çalışmaların %56,3'ünün ABD'de yapıldığı ve %50'sinin randomize kontrollü çalışma deseninde olduğu görüldü. Çalışmaların %68,8'inde örneklemin ebeveyn ile birlikte çocuklardan oluştuğu, örneklemdaki çocukların yaş aralığı incelendiğinde en fazla 2-12 ve 7-11 yaş aralığındaki çocukları kapsadığı belirlendi. Çalışmaların %56,3'ünün 2 gruptan oluştuğu, örnekleme dahil edilen katılımcı sayısı ortalamasının 219±239, uygulama süresinin ise en çok 6 ay (%25) ve 12 ay (%25) olduğu saptandı. Etkinliği değerlendirilen yöntemler incelendiğinde ise %14,3 ile aile temelli davranışsal terapinin başta geldiği, bunun yanında yaşam tarzı müdahale programı, Zihin, Egzersiz, Beslenme. ... Yap! (Mind, Exercise, Nutrition. ... Do It! (MEND), Çocuk Sağlığına Yaklaşım (Approach To Child Health CATCH), bireysel aile müdahalesi, grup müdahalesi, çevrimiçi modüller, oyun müdahalesi, aşamalı yaşam tarzı müdahalesi, klinik multidisipliner müdahale gibi yöntemlerin kullanıldığı ve çoğunlukla da kullanılan yöntemlerin etkili bulunduğu görüldü. Çalışmaların %50'sinin multidisipliner olduğu, %37,5'inin ise tıp alanında gerçekleştirildiği saptandı.

Sonuç: Çalışmalarda en sık kullanılan yöntemin aile temelli davranışsal terapi olduğu görülmüştür. Ayrıca çalışmalarda kullanılan farklı müdahale yöntemlerin birçoğunun diyet, egzersiz ve davranış değişikliğinden oluşan yaşam tarzı müdahalesi içerdiği tespit edilmiştir. Etkinliği değerlendirilen yöntemin uygulama süresi konusunda çalışmalar arasında bir standardın olmadığı yöntemlerin farklı sürelerde uygulandığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler; Çocukluk Çağı Obezitesi, Çocukluk Çağı Obezitesi Yönetimi, Çocukluk Çağı Obezite Müdahalesi

Sözel Bildiri

EXAMINATION OF PHYSICAL FITNESS AND PHYSICAL ACTIVITY IN CHILDREN WITH DIFFERENT LEVELS OF INTELLECTUAL DISABILITY

Rahmetullah İlhan¹, Melih Zeren²

¹*İzmir Bakırçay University, Graduate Education Institute, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İzmir, Turkey, rahmet.ilhan1@gmail.com*

²*İzmir Bakırçay University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İzmir, Turkey, melih.zeren@bakircay.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Limited mental abilities, short attention spans, limitations in motor development and sedentary lifestyle of children with intellectual disability (ID) may impair physical fitness.

Aim: The aim of this study is to evaluate the physical fitness (PF) and physical activity (PA)

of children with different levels of ID and to compare it to healthy controls. **Methods:** Thirty children with mild ID, 30 children with moderate ID and 30 healthy controls aged between 8-

18 years were included. PF was evaluated over four components: body composition, muscle strength, muscle endurance, and cardiorespiratory endurance. Body composition was evaluated

with waist circumference, muscle strength with standing long jump test (SLJT), muscle endurance with 30-second sit to stand test (30-STST), and cardiorespiratory endurance with 6-

min walk test (6MWT). All participants were evaluated with 'Physical Activity Questionnaire

for Children' for PA level. **Results:** Waist circumference was significantly higher in moderate ID compared to healthy controls ($p < 0.001$). 30-STST was significantly different between

groups; patient with moderate ID performed worst ($13,10 \pm 2,20$ reps), followed by mild ID

($15,73 \pm 2,18$ reps) and healthy controls ($19,43 \pm 1,72$ reps) ($p < 0.001$). SLJT was significantly

different between groups; patient with moderate ID performed worst ($72,73 \pm 12,64$ cm),

followed by mild ID ($95,80 \pm 20,24$ cm) and healthy controls ($116,83 \pm 12,83$ cm) ($p < 0.001$). 6MWT was significantly different between groups; moderate ID performed worst (355 ± 43 m),

followed by mild ID (405 ± 74 m) and healthy controls (497 ± 39 m) ($p < 0.001$). PA was

significantly different between groups; patient with moderate ID had worst ($1,72 \pm 0,17$)

followed by mild ID ($2,04 \pm 0,43$) and healthy controls ($2,66 \pm 0,54$) ($p < 0.001$). **Discussion and Conclusion:** Our results show that PF and PA of children with intellectual disabilities are lower than their healthy peers. Also, as the severity of ID increases, PF and PA become more impaired. These findings emphasize physical activity participation of children with ID should be increased.

Keywords: Intellectual Disability, Children, Physical Activity, Physical Fitness

Sözel Bildiri

FİZYOTERAPİSTLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE YAPMA ALIŞKANLIKLARI VE HASTALARINA FİZİKSEL AKTİVİTEYİ ÖNERMELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Naile FAZLIOĞLU¹, Şevval BEKTAŞ², Arzu Razak ÖZDİNÇLER³

¹ Biruni Üniversitesi, Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, nailefazlioglu@gmail.com

² Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, sevvalbir@hotmail.com

³ Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, aozdincler@biruni.edu.tr

ÖZET

Giriş : Fiziksel aktivite; fiziksel, zihinsel ve ruhsal sağlık üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu için çok önemlidir. Aynı zamanda fizyoterapistler, hastaların yaşamları boyunca maksimum düzeyde aktif olmalarını amaçlar. Egzersiz de fiziksel aktivite türlerinden biri olup düzenli ve tekrarlı bir şekilde yapılan fiziksel aktivitedir. Fiziksel aktiviteyle ilgili bilinen faydalara rağmen, küresel nüfusun önemli bir bölümü fiziksel olarak aktif değildir. Dünya genelinde yapılan çalışmada fizyoterapistlerin fiziksel aktivite düzeylerine bakıldığında, %28'inin inaktif, %33'ünün orta düzeyde aktif, %39'unun şiddetli düzeyde aktif olduğu görülmektedir. **Amaç:** Çalışmamızın primer amacı; fizyoterapistlerin fiziksel aktivite yapma alışkanlıkları ve hastalara fiziksel aktivite yapmayı önermeleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Sekonder amaç ise; fizyoterapistlerin hastalara hangi tür fiziksel aktiviteyi önerdiklerini incelemektir. **Yöntem:** Bu çalışma 18 Kasım 2022 - 2 Ocak 2023 tarihleri arasında yapıldı. Katılımcılar Google Anket çevrimiçi üzerinden; düzenli fiziksel aktivite yapma alışkanlıkları, hastalarına fiziksel aktiviteyi önermeleri ve öneriyorlarsa hangi tür fiziksel aktiviteyi önerdiklerini içeren 14 sorudan oluşan bir anket formu ile değerlendirildi. Çalışma verilerinin istatistiksel analizi için SPSS 29.0 kullanıldı. Veriler arasındaki ilişki Pearson korelasyon testi ile değerlendirildi. Tüm analizlerde istatistiksel anlamlılık değeri $p < 0.05$ olarak kabul edildi. **Bulgular:** Çalışmaya yaş ortalaması $34,27 \pm 13,23$ yıl olan 79'u kadın (%65.8) ve 41'i erkek (%47.7) olmak üzere özel ve devlet sektöründe görev yapan ya da çalışmayan 120 fizyoterapist katıldı. Katılımcıların 63'ü (kadın:37, erkek:26) fiziksel olarak inaktif ve 57'si (kadın:42, erkek:15) fiziksel olarak aktif olarak bulundu. Fizyoterapistlerin 113'ü (%94,2) hastalarına fiziksel aktivite yapmayı önermektedir. Fizyoterapistlerden 63 kişi (%55,8) hastalarına aerobik egzersizi, 28 kişi (%24,8) kuvvetlendirme egzersizi, 4 kişi (%3,5) plyometrik egzersizi, 18 kişi (%15,9) gövde stabilizasyon egzersizini önermektedir. Fizyoterapistlerin fiziksel aktivite yapma alışkanlıkları ile hastalarına fiziksel aktiviteyi önermeleri arasında ($r:0,166, p:0,071$) ilişki olmadığı bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamız fizyoterapistlerin fiziksel aktivite yapma alışkanlıkları ile hastalarına fiziksel aktiviteyi önermeleri arasında bir ilişki olmadığını fiziksel aktivite yapan fizyoterapistlerin de fiziksel aktivite yapmayan fizyoterapistlerin de hastalarına fiziksel aktivite yapmayı önerdiklerini ortaya koydu.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Fiziksel Aktivite Alışkanlıkları, Fizyoterapist

Sözel Bildiri

KAHRAMANMARAŞ'TA MEYDANA GELEN DEPREMLERİN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yağmur AYDIN ARIKAN¹, Ufuk ARIKAN²

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur, Türkiye,*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği*

yaydin@mehmetakif.edu.tr, ufukarikan.ua@gmail.com

ÖZET

Bugüne kadar cumhuriyet tarihinin en yıkıcı depremi Kahramanmaraş'ta meydana gelmiştir. 06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş'ın Pınarcık ilçesinde saat 04:17 de 7,4 büyüklüğünde Doğu Anadolu Fayı üzerinde bir deprem meydana gelmiştir. Deprem Malatya, Hatay, Adana, Osmaniye, Diyarbakır, Adıyaman ve Şanlıurfa gibi çevre illerde ve Suriye'de hissedilmiştir. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, (AFAD) afetin seviyesini Seviye 4 (S4) olarak belirlemiştir. Seviye 4'te tüm ulusal kapasiteler kullanılmaktadır ve gereken hallerde uluslararası yardım çağrısı yapılmaktadır (AFAD). Depremin meydana geldiği saatin etkisiyle insanların çoğu depreme uykusunda yakalandığından dolayı çok fazla sayıda ölü ve yaralı vardır. Depremin etkilediği 10 ilde ölü sayısı şu an itibari ile 40000'i geçmiştir.

Meydana gelen depremden sonra 4000'i geçkin en büyüğü 6.6 olan artçı depremler meydana gelmiştir ve artçılar devam etmektedir. Meydana gelen depremin büyüklüğü yapılan çalışmalar sonucunda 7.4'ten 7.7 olarak güncellenmiştir. Meydana gelen birinci depremin yıkıcı etkileri devam ederken 06.02.2023 tarihinde saat 13:24 te 7.6 büyüklüğünde Kahramanmaraş'ta farklı bir fay üzerinde bir deprem daha meydana gelmiştir (AFAD, Kandilli Rasathanesi). Birinci depremde yıkılmayan binaların bazıları ikinci deprem ile yıkılmıştır. Deprem gece meydana geldiğinden dolayı insanlar kıyafet, telefon gibi eşyalarını almadan dışarı çıkmışlardır. Eşyalarını almak için evlerine geri dönen insanlar, ikinci bir depremden etkilenmiş ve bazı insanlar göçük altında kalmışlardır.

Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremden önce Cumhuriyet tarihinin en büyük depremi Erzincan'da 1939 yılında 7.9 büyüklüğünde meydana gelmiştir (Geçer, 2021;316). Yaşanan Kahramanmaraş depremi, 1939 yılından sonra meydana gelen en büyük deprem olarak kayda geçmiştir ve depremin yıkıcı etkileri oldukça fazla olmuştur.

Kahramanmaraş'ta 7.7 büyüklüğündeki depremden önce, 1513 yılında 7.4 büyüklüğünde yıkıcı bir deprem meydana gelmiştir. Bu fay hattı üzerinde 510 yıldır büyük bir deprem meydana gelmemiş ve bu fay hattında enerji birikmiştir. Bu enerji birikmesi sonucunda yapılan araştırmalar neticesinde bilim uzmanları, Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde yıkıcı büyük bir deprem beklediklerini açıklamışlardır (Biricik ve Korkmaz, 2001: 53). Yapılan bu açıklamalar dikkate alınmamış, afet yönetimi açısından risk azaltma ve hazırlık çalışmaları yapılmadığından dolayı merkez üssü Pazarcık ve Elbistan olan depremlerin sonuçları oldukça ağır olmuştur.

Depremin etkilerinin haricinde sahada başka sorunlar da vardır. Bu sorunların başında koordinasyondaki organize eksiklikler ve yardımların ulaştırılması gelmektedir. Türkiye'deki diğer illerden ve diğer ülkelerden çok sayıda yardım gelmiştir fakat yardımların organizasyonunda bir sıkıntı mevcuttur. Yağmalama olaylarından dolayı bazı tırlar deprem bölgesine girmeden yardımları indirmişlerdir. Bazı bölgelere giden yardım kıyafetleri seçilerek diğer kıyafetler yerlere atılmıştır. Yardımlar, belirli toplanma alanlarına bırakılmıştır ama mahalle aralarındaki depremzedelere yardım ulaşmamıştır. Depremzedeler, yağmalanma riskine karşı çadırlarını ya da evlerini bırakıp yardım bölgesine gidememektedirler.

Koordinasyondaki eksiklikler ise depremin 11 ili etkilemesinden kaynaklanmaktadır. Depremin merkez üssü Kahramanmaraş olarak belirlendiğinden dolayı ilk aşamada Hatay gibi diğer illerin bu denli etkilendiği düşünülmemiş ve bu illere yardımlar geç ulaşmıştır. Yardıma gelen Türk ve yabancı ekiplerin, enkaz bölgelerine dengeli şekilde dağıtılması konusunda sıkıntılar yaşanmıştır. Tam bir kaos durumu söz konusu olduğundan dolayı bazı bölgelerde insanlar yakınlarını kendi imkanları ile çıkarmak zorunda kalmışlardır. Enkaz çalışmalarında kullanılan vinç ya da ekskavatör gibi malzemelerin eksikliğinden dolayı arama kurtarma ekipleri de gerekli müdahaleleri yapmakta zorlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş, Deprem, Afet Yönetimi, Risk Yönetimi, Depremin Etkileri

Sözel Bildiri

**EXPECTATIONS OF MOTHERS WITH INFANTS IN THE NEONATAL
INTENSIVE CARE UNIT FOR HEALING CARE PROCESSES BASED ON
WATSON'S THEORY OF HUMAN CARING**

Çiğdem SARI ÖZTÜRK*, Kadriye DEMİR**

* *Gazi University, Faculty of Nursing, Department of Pediatric Nursing, Ankara, Turkey,
cigdemsari@gazi.edu.tr*

** *Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, Ankara, Turkey,
kadriye.demir@lokmanhekim.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Providing a healing care environment in neonatal intensive care units is essential in nursing care services. **Aim:** The aim of this study is to describe the expectations of mothers whose infants were hospitalized in the neonatal intensive care unit based on Watson's Theory of Human Caring. **Methods:** A qualitative research design was used in this study. The study was conducted with mothers whose infants were hospitalized in the neonatal intensive care unit of a private hospital. Data were collected between October and November 2022 by using the purposive sampling method. Semi-structured interviews were conducted with 11 mothers. All interviews were recorded via an audio recorder and transcribed verbatim. The inductive thematic analysis method was used to analyze the data. **Results:** Three main categories and seven sub-themes emerged from the analysis: “humanistic healing care behaviors, healing physical environment and supports”. Watson's Theory of Human Caring was based on the themes related to mothers' expectations of healing care processes. **Discussion and Conclusion:** It has been determined that mothers need humanistic healing behaviors within the healing care processes. At the same time, it has been reported that the design of neonatal intensive care units and noise control are essential for the healing environment. According to the study results, improvements can be made in the organization of the healing care processes in the clinical setting.

Anahtar Kelimeler: Care, Human Caring Theory, Infant, Neonatal Intensive Care Unit, Nursing

Sözel Bildiri

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE KARDİYOPULMONER RESUSİTASYON (CPR)
BECERİ UYGULAMASI SIRASINDA DINLETİLEN KLASİK MÜZİĞİN
ÖĞRENCİLERİN KAYGI DÜZEYLERİ VE ÖĞRENMEYE İLİŞKİN
TUTUMLARINA ETKİSİ**

Yeliz Sürme, Handan Topan, Halil Kalaycı

ÖZET

Giriş ve amaç: Hemşirelik öğrencilerinde kardiyopulmoner resüsitasyon becerisi eğitimi sırasında kaygı ve stres gelişebilmekte ve bu durum öğrencilerin becerilerini geliştirmelerinde ve öğrenme süreçlerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Bu çalışma hemşirelik öğrencilerine kardiyopulmoner resüsitasyon beceri uygulaması öncesi uygulanan müzik terapinin öğrencilerin kaygı ve tutumlarına etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü olarak yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yılında 249 hemşirelik birinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma dahil edilme kriterlerine uyan 145 öğrenci ile tamamlanmıştır. Dahil edilme kriterlerine uyan öğrenciler basit rastgele randomizasyon yöntemi ile deney ve kontrol grubuna ayrılmıştır. Deney grubuna KPR uygulaması boyunca rahatlatıcı klasik müzik dinletilmiştir. Kontrol grubuna rutin işlemler dışında bir uygulama yapılmamıştır. Verilerin toplanmasında Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Kısa Versiyonu (STAI-5, STAI-5), Tanımlayıcı Bilgi Formu, Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde kategorik değişkenlerin değerlendirilmesinde ki kare analizi, independent sample t testi kullanılmıştır. Tüm sonuçlarda $p<0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. **Bulgular:** Çalışmada deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin yaş ortalaması, cinsiyet, eğitim durumu, kpr uygulaması ile ilgili hissettikleri duygular açısından benzer olduğu bulunmuştur ($p>0.05$). KPR uygulaması sonrası deney grubunun durumluluk-sürekli kaygı puan ortalamalarının istatistiksel olarak daha düşük bulunduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öğrenmeye ilişkin tutumlarında KPR öncesi ve sonrası herhangi bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). **Sonuç:** Kpr uygulaması boyunca dinletilen klasik müziğin öğrencilerin kaygılarını azaltmada etkili olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin kaygı düzeylerini arttıran uygulamaları yaparken kaygının azaltılması için müzik dinlemeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kardiyo pulmoner resüsitasyon uygulama becerisi, hemşirelik öğrencisi, müzik, Kaygı, Öğrenmeye ilişkin tutum

Sözel Bildiri

***HYPERICUM PERFORATUM*'UN YARA İYİLEŞMESİ ÜZERİNE ETKİLERİ: SİSTEMATİK DERLEME**

***Funda GÜL KIYAK, ** Çiğdem AYDIN ACAR**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, fundagulbulut@gmail.com

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksek Okulu Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, cacar@mehmetakif.edu.tr

ÖZET: Dokuların fiziksel bütünlüğünün bozulması sonucu organizmanın verdiği lokal ve sistemik yanıtı yara iyileşmesi denir. Yara iyileşmesi önemli fizyolojik bir süreçtir ve bu süreci etkileyen en önemli nokta yara bakımındır. Yara bakımı hastanın yaşam kalitesinin yükseltilmesi bakımından önem taşımaktadır. Yara tedavisinin uzun bir süreci kapsaması; bireylerin hastanede daha uzun süre yatmasına, iş gücü kaybına, yaşam kalitesinde düşmeye, psikolojik olarak olumsuz etkilenmesine, sağlık personelleri açısından iş yükünün artmasına neden olmakta ayrıca yara bakım maliyetinin oldukça yüksek olması sebebiyle hem hasta hem de ülke ekonomisi bu durumdan olumsuz etkilenmektedir. Bu nedenlerden dolayı eski çağlardan beri insanlar tarafından yara ve yanık bakımında kullanılan *Hypericum perforatum* (sarı kantaron), tıbbi öneme sahip geleneksel bir bitkidir. Yanık ve yaraların iyileşmesini hızlandırmak amacıyla insanlar tarafında yaygın olarak kullanılan bu bitkinin, yara iyileşmesi üzerine olumlu etkisi olduğu çalışmalarla kanıtlanmıştır. Bu sistematik derlemede; “Google Scholar, Pubmed ve Science Direct” olmak üzere 3 veri tabanından ulaşılabilen, 2018 ila 2022 yılları arasında yapılan araştırmalar incelenmiştir. Çalışmada İngilizce olarak “Hypericum perforatum, St. John’s wort, wound care, wound healing” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Bu bağlamda konuyla ilgili 3.065 çalışma incelenmiştir. Araştırmada, konu ile ilgili olmayan, tam metne ulaşılmayan, yayın dili Türkçe ya da İngilizce olmayan ve farklı veri tabanlarında tekrarlayan çalışmalar dahil edilme kriterlerine göre çalışmaya dahil edilmemiştir. Araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan ulusal ve uluslararası, toplam 15 yayın çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamına alınan çalışmalar *Hypericum perforatum* otunun ve yağının yara iyileşmesi üzerine olumlu etkilerini ortaya koyan önemli sonuçlar içermektedir. Bu sistematik derlemenin amacı *Hypericum perforatum*’ un yara iyileşmesi üzerine etkisini kapsayan güncel literatürü sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Sarı kantaron, yara bakımı, yara iyileşmesi

Sözel Bildiri

USAGE OF TRADITIONAL AND COMPLEMENTARY MEDICINE PRACTICES BY CANCER PATIENTS AND AFFECTING FACTORS

Ezgi GENÇ*, Irem BULUT**

**Firat University Vocational School of Health Services, Department of Therapy and Rehabilitation,
Physiotherapy Program, Elazig, Turkey, ezgiyarasir@hotmail.com*

***Firat University Faculty of Medicine, Department of Public Health, Elazig, Turkey, irem_oz@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Cancer is a major public health problem. The use of Traditional and Complementary Medicine (TCM) applications are becoming increasingly common in cancer patients. **Aim:** This study aimed to determine the use of TCM applications for cancer patients and its affecting factors. **Methods:** This descriptive cross-sectional study was conducted between July and September 2021 in 407 cancer patients treated at Firat University Medical Faculty Oncology Service and Oncology Day Treatment Unit. The questionnaire, which also included the Complementary, Alternative, and Conventional Medicine Attitude Scale (CACMAS), was applied to the participants by face-to-face survey technique. SPSS 22.0 program was used for statistical analysis. Chi-square, Mann-Whitney U, and Kruskal Wallis tests were used in the study. $p < 0.05$ was accepted as significant. **Results:** The mean age of the participants was 60.09 ± 14.67 , and 50.4% were women. It was determined that 76.2% of individuals used TCM methods during the cancer treatment process, and 65.2% did not share their use of TCM methods with health professionals. The most commonly used method was phytotherapy. The use of TCM was found to be significantly higher in those who were married, non-smokers, had a diagnosis of 1-5 years and had a history of TCM use before cancer ($p < 0.05$). The total TCM scores of the patients were 112.20 ± 16.53 . Individuals who do not smoke and use TCM during the treatment period have significantly higher CACMAS scores ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** In conclusion, two-thirds of cancer patients in this study were using TCM. More than half of the patients using did not share TCM with their healthcare professionals. Given the prevalence of TCM use among cancer patients and its potential interactions with traditional drugs, physician-patient communication regarding the use of TCM is important. Health professionals should evaluate and inform cancer patients about the use of TCM.

Keywords: Traditional Medicine, Complementary Medicine, Cancer, Traditional and Complementary Medicine.

Sözel Bildiri

BİR KEDİDEN *STAPHYLOCOCCUS FELIS* VE *STREPTOCOCCUS CANIS* İZOLASYONU VE ANTİBİYOTİKLERE DUYARLILIKLARI

Sibel YAMAN*, Azra DEMİRÇİ**, Dilek ÖZTÜRK***

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Burdur, TÜRKİYE, syaman@mehmetakif.edu.tr

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Burdur, TÜRKİYE, azrademirci@gmail.com

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Burdur, TÜRKİYE, dozturk@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: *Staphylococcus felis* ve *Streptococcus canis*, kedilerin çeşitli enfeksiyonlarından izole edilen fırsatçı patojenlerdir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, yanağında yara ve diş apsesi şikayeti ile getirilen 2,5 yaşında, erkek bir kedide enfeksiyona neden olan mikroorganizmaları tanımlamak ve antibiyotik duyarlılıklarını belirlemektir. **Yöntem:** Kedilerin lezyonlu bölgelerinden alınan sıvı örnekleri, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı Laboratuvarı'na getirildi. Örnekler %7 koyun kanı ilave edilmiş kanlı agara ve MacConkey agara ekilerek aerobik ortamda 37°C'de 24 saat inkübasyona bırakıldı. İzole edilen iki farklı koloni konvansiyonel bakteriyolojik yöntemler, matrix-assisted laser desorption/ionization time-of-flight mass spectrometry (MALDI-TOF-MS) ve Polimeraz Zincir Reaksiyonu (PZR) ile tanımlandı. Bu izolatların antibiyotik duyarlılıkları disk difüzyon yöntemi ile saptandı. **Bulgular:** Koloniler konvansiyonel yöntemlerle koagülaz negatif stafilokok (KNS) ve *Streptococcus* spp. olarak tanımlandı. Lancefield serogruplandırmasında *Streptococcus* spp.'nin G grubunda yer aldığı belirlendi. MALDI-TOF-MS ile izolatlar *Staphylococcus felis* ve *Streptococcus canis* olarak tanımlandı. *S. canis* izolatı spesifik *ISR* ve *sodA_{int}* genlerini kodlayan primerlerin kullanıldığı PZR ile *S. canis* olarak doğrulandı. Antibiyotik duyarlılık testleri sonucunda *S. canis*'in neomisin ve gentamisine dirençli, eritromisin ve enrofloksasine orta derecede duyarlı, sefaperazon, amoksisilin-klavulanik asit, rifampisin, linkomisin, oksasilin, seftiofur, trimetoprim sulfametoksazol, oksitetrasiklin, vankomisin ve sefoksitine duyarlı olduğu belirlendi. *S. felis*'in ise eritromisin ve seftiofura orta derece duyarlı, trimetoprim-sulfametoksazol, oksitetrasiklin, vankomisin, gentamisin, linkomisin, rifampisin, neomisin, sefaperazon, enrofloksasin, sefoksitin, oksasilin, amoksisilin-klavulanik asite duyarlı olduğu belirlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmada insanlarda enfeksiyonlara yol açabilecek iki bakterinin izole edilmesi ve antibiyotiklere farklı oranlarda direnç göstermeleri nedeniyle kedilerin yara enfeksiyonlarının tedavisinde antibiyotik duyarlılık testlerinin yapılması ve pet hayvanlarından insanlara bulaşan zoonoz hastalıklar konusunda hayvan sahiplerinin ve veteriner hekimlerin dikkatli olması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kedi, *Staphylococcus felis*, *Streptococcus canis*, Antibiyotik duyarlılığı

Sözel Bildiri

ROMATOİD ARTRİTTE PLANTAR MASAJ UYGULAMASININ VE DOKULU TABANLIK KULLANIMININ DİNAMİK DENGE VE AYAK FONKSİYONLARI ÜZERİNE ETKİSİ: ÖN ÇALIŞMA

Gamze Gülsün PALA*, Deran OSKAY*, Selin BAYRAM*, Abdurrahman TUFAN**

**Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye.*

**ft.gamzegulsun@gmail.com, deranoskay@yahoo.com, selinbayram94@gmail.com*

***Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Romatoloji Bilim Dalı, Ankara, Türkiye. dratufan@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Romatoid artrit (RA) ayak etkilenimi oldukça sık karşılaşılan bir durumdur. Deformiteler ve artrit nedeniyle oluşan ağrı, ayak tabanı basınç dağılımını değiştirir. Ayrıca yüksek oranlarda görülebilen periferik nöropati nedeniyle ağrı, duyu-motor ve çeşitli derecelerde fonksiyon kaybı ile karşılaşılır. Bu problemlere sekonder oluşan adaptif değişiklikler sonucunda denge problemleri ile karşılaşılabilir. Denge problemlerinin tedavisinde plantar masajdan ve dokulu tabanlık kullanımından faydalanılabilmektedir. Bu yöntemlerin denge üzerindeki olumlu etkileri bilinmesine rağmen RA hastalarında kullanıldığı çalışmalara literatürde rastlanılmamıştır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı kısa süreli afferent girdi sağlayan plantar masaj ile uzun süreli afferent girdi sağlayan dokulu tabanlık kullanımının RA hastalarında denge, duyu ve ayak fonksiyonları üzerine olan etkilerini belirlemek ve karşılaştırmaktır. **Yöntem:** Dahil edilme kriterlerine uyan bireyler basit randomizasyon yöntemi ile gruplara ayrıldı. Çalışma grubunda bulunan bireylere (n=6) haftada 3 gün plantar masaj uygulandı ve katılımcılar ev içi/dışı aktivitelerinde dokulu tabanlık kullandılar. Kontrol grubunda bulunan bireylere (n=7) ise haftada 3 gün plantar masaj uygulandı. 6 haftalık tedavinin öncesinde ve sonrasında katılımcıların dinamik dengeleri, plantar duyu ve ayak fonksiyonları değerlendirildi. Denge değerlendirilmesinde Biodex cihazı, ayak tabanı hafif dokunma-basınç değerlendirmesinde Semmes-Weinstein monofilament testi, ayak tabanı fonksiyonel duyu değerlendirmesinde iki nokta diskriminatörü ve ayak fonksiyonlarının değerlendirilmesinde Ayak Fonksiyon İndeksi (AFİ) kullanıldı. **Bulgular:** Dinamik denge sonuçlarında her iki grupta da klinik olarak gelişme görüldü fakat grup içi anlamlı fark bulunmadı. Sağ ayak topuk ve sol ayak 5. metatars başından yapılan iki nokta ayrımı sonuçlarında kontrol grubunda anlamlı fark bulundu (p<0.05). Hafif dokunma-basınç sonuçlarının her iki grupta da iyileştiği görüldü. AFİ sonuçlarında çalışma grubunda anlamlı fark vardı (p<0.05). Değerlendirilen parametrelerin hiçbirinde ise gruplar arasında anlamlı fark bulunmadı. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuçlarda olumlu gelişmeler görülmesine rağmen istatistiksel olarak anlamlı fark çıkmamasının, bu çalışmanın pilot çalışma olması nedeniyle halihazırda alınan kişi sayısının yetersiz olmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Sonuç olarak kısa ve uzun süreli duyu girdisinin denge, plantar duyu ve ayak fonksiyonları üzerinde olumlu etkilere sahip olabileceği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Romatoid Artrit, Plantar Masaj, Dokulu Tabanlık, Denge, Duyu

Sözel Bildiri

EVALUATION OF BODY MASS INDEX AND RELATED FACTORS IN MEDICAL DOCUMENTATION AND SECRETARIAL STUDENTS

Ezgi GENÇ*, Elif DURU, Elif SAHİN*****

* *Firat University Vocational School of Health Services, Department of Therapy and Rehabilitation, Physiotherapy Program, Elazig, Turkey, ezgiyasarir@hotmail.com*

** *Firat University Vocational School of Health Services, Department of Therapy and Rehabilitation, Physiotherapy Program, Elazig, Turkey, elfi.dru@gmail.com*

*** *Firat University Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Medical Laboratory Techniques Program, Elazig, Turkey, elfsa99@gmail.com*

This study was supported by TÜBİTAK 2209-A University Students Research Projects Support Program with the application number 1919B012203768.

ABSTRACT

Background: According to the classification of World Health Organization, Body Mass Index (BMI) is an index used to define underweight, normal, overweight, and obesity in adults. **Aim:** This research was conducted to evaluate BMI and related factors in medical documentation and secretarial students. **Methods:** This descriptive and cross-sectional study was conducted on 161 medical documentation and secretarial students at Firat University Vocational School of Health Services, between December 2022 and January 2023, after obtaining the ethics committee and institutional permission. A questionnaire form prepared by the researchers was applied to the participants. Height and weight measurements of individuals were made. SPSS 22.0 program was used for statistical analysis. Frequency, percentage, mean±standard deviation values were given in the study. Chi-square analysis, Spearman correlation test, Mann-Whitney U test, and Kruskal Wallis test were used. $p < 0.05$ was accepted as significant. **Results:** The mean age of the participants was 20.4 ± 2.4 , and 65.2% of them were women. The average BMI of the students was 23.1 ± 4.1 (min: 14.1, max: 37.2). 9.3% of the students were underweight, 64.0% were normal, 19.9% were overweight and, 6.8% were obese. A low but significant positive correlation was found between age and BMI variables ($r=0.221$, $p=0.005$). The BMI of the male students was found to be significantly higher ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** As a result, in this study, one out of five students was found to be overweight. Although the prevalence of obesity was low, since being overweight is a precursor to obesity, education can be organized by informing students about this issue.

Keywords: Student, Overweight, Obesity, Body Mass Index.

Sözel Bildiri

KRONİK BEL AĞRILI HASTALARIN REHABİLİTASYONUNDA FİZYOTERAPİSTLERİN KULLANDIKLARI YÖNTEMLER – GÜNCEL YÖNERGE İLE UYUMLU MU?

Büşra ERDEM*, **Begüm AFACAN***, **Arzu RAZAK ÖZDİNÇLER****

* Biruni Üniversitesi, Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı,
İstanbul, Türkiye berdemerdemb@gmail.com

* Biruni Üniversitesi, Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı,
İstanbul, Türkiye begum-afacan@hotmail.com

** Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
aozdincler@biruni.edu.tr

ÖZET

Giriş: Yetişkinlerin yaklaşık %80'i yaşamlarının bir döneminde bel ağrısı problemi yaşamaktadır. Fizyoterapistler, kas-iskelet sistemi konularında beceri ve uzmanlığa sahip sağlık çalışanları olarak kronik bel ağrısı tedavisinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Literatürde çok sayıda ve çeşitte tedavi yöntemlerinin sorgulandığı benzer bir çalışma yer almamaktadır. **Amaç:** Kanıt dayalı kılavuzdaki yönetim önerileriyle kronik bel ağrısı için uygulanan fizyoterapi yöntemlerinin fizyoterapistler tarafından kullanılma sıklığını özetlemektir. **Yöntem:** Bu çalışmaya yaş ortalamaları 25,95±3,19 yıl olan 50 kadın(%76,9) ve 15 erkek(%23,1) olmak üzere aktif olarak çalışan toplam 65 fizyoterapist dahil edilmiştir. Katılımcıların klinik deneyim süreleri sırasıyla 0-1 yıl(%32,3), 1-3 yıl(%27,7) ve 3+yıl(%40) olarak belirlenmiştir. 20 Aralık 2022-20 Ocak 2023 tarihleri arasında erişime açık olan ve Google Formlar üzerinden oluşturulan çevrimiçi ankette; fizyoterapistlerin sosyodemografik bilgileri, klinik deneyim süreleri; 31 farklı fizyoterapi yöntemi arasında uyguladıkları bütün yöntemlerin işaretlendiği ve 31 farklı fizyoterapi yöntemi arasında en çok kullandıkları üç yöntemin sırasıyla işaretlendiği bölümler yer almaktadır. Katılımcılar, uyguladıkları tedavi yöntemlerinden bu seçeneklerde olmayanları açık uçlu kısımda belirtmişlerdir. **Bulgular:** Bütün uygulanan yöntemlerin arasında en çok kullanılan üç yöntemin TENS(%89,2), kuvvetlendirme egzersizleri(%89,2) ve ev egzersizi önerileri(%81,5) olduğu sonucuna varılmıştır. Fizyoterapistlerin en çok kullandığını bildirdiği üç tedavi yöntemi ise sırasıyla eklem mobilizasyonu(%24,6), kuvvetlendirme egzersizleri(%16,9) ve Transkutanöz Elektriksel Sinir Uyarımı(TENS)(%21,5) olarak bulunmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** American College of Physicians tarafından 2017 yılında yayınlanmış, bel ağrısı tedavisinde kullanılan noninvaziv tedavi yöntemlerini belirten yönergede motor kontrol egzersizleri, tai chi, yoga, elektromiyografi biofeedback, akupunktur, gevşeme egzersizleri yer alırken; çalışmamızda fizyoterapistlerin en sık uyguladığı üç yöntemin yönergeyle uyumlu olmadığı bulunmuştur. Bu çalışma bir pilot çalışmadır, gelecekteki çalışmalar için daha büyük bir örneklem grubu ve analiz için daha uygun bir anket seçimini önermekteyiz.

Anahtar Sözcükler: Kronik Bel Ağrısı, Fizyoterapist, Rehabilitasyon

Sözel Bildiri

PARKİNSON HASTALARINDA MOTOR VE KOGNİTİF EK GÖREVİN ÇİFT GÖREV PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nida Tekdemir*, Zeynep Fıçıcı*, Arzu Razak Özdinçler**

*Biruni Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, nida.tekdemir@icloud.com, zeynepfıccici16@gmail.com

**Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, aodzinciler@biruni.edu.tr

ÖZET

Giriş: Parkinson Hastalığı (PH); yavaş, ilerleyici nörodejeneratif beyin hastalığıdır. Çift görev; günlük hayatımızda sıkça kullandığımız aynı anda iki görevi yapmak anlamına gelen bir terimdir. Çift görev yeteneğinin değerlendirilmesinde eş zamanlı ikinci görevi yaparken birinci görevin gerektirdiği dikkat ölçüsü değerlendirilmektedir. PH'da bireyin çift görev performansı, motor ve kognitif ek görevle birlikte değişiklikler göstermektedir.

Amaç: Çalışmanın amacı; PH'lı bireylerin motor ve kognitif ek görevle birlikte çift görev performansı olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu çalışmada, PH tanısı almış bireylerin motor ve kognitif ek görevin çift görev performansı üzerindeki etkisini değerlendirilmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmaya PH tanısı almış Hoehn-Yahr Sınıflandırmasına göre evre 1-2-3 kapsayan ve Standardize Mini-Mental Durum Değerlendirmesinden 24 puan ve üzeri olan 20 kişi dahil edildi. Katılımcılar Çift Görev Performans Değerlendirmesi alt parametresi olan zamanlı kalk ve yürü testiyle (TUG) değerlendirildi. Motor ve kognitif ek görevin çift görev performansı üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla; TUG; sırayla görevsiz, motor ve kognitif ek görevle tekrarlanarak performans süreleri kaydedildi. Motor ek görev olarak; telefonla konuşma yapmaları istendi. Kognitif ek görev olarak ise; 'E harfi ile başlayan erkek isimleri' saymaları istendi.

Bulgular: Çalışmaya 11 kadın (%55), 9 erkek (%45) dahil edildi. Bireylerin yaş ortalaması $67,55 \pm 10,44$ yılıdır. TUG süresi, motor ek görev süresiyle karşılaştırıldığında negatif yönde anlamlı fark bulunmuştur. ($p < 0,01$). TUG süresi, kognitif ek görev süresiyle karşılaştırıldığında da negatif yönde anlamlı fark bulunmuştur. ($p < 0,01$). TUG ile birlikte yapılan motor ek görev süresi ve kognitif ek görev süresi ile karşılaştırıldığında da motor ek görevde kognitif görevle kıyasla anlamlı fark bulunmuştur. ($p < 0,01$)

Tartışma ve Sonuç: PH'lı bireylerin çift görev performansları motor ve kognitif ek görevle azalmaktadır. Bu azalma kognitif ek görev sırasında daha fazladır. Parkinson hastalarının asıl görevine ek kognitif görev içerikli egzersizlerin eklenmesi yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Parkinson hastalığı, çift görev performans değerlendirilmesi, zamanlı kalk yürü testi

Sözel Bildiri

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN KARIYER BASAMAKLARI SINAVINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yasemin Kurt DUMAN, Mine GÖRÜCÜLER

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı, Burdur, Turkey, ykurdumangmail.com, minetopak@hotmail.com

ABSTRACT

Aim:In this research, it was aimed to examine the opinions of secondary school teachers about the career exam. **Methods:** In the study, which will be carried out as a qualitative research, data will be collected through a semi-structured interview form. The participants of the research will be composed of 10 teachers working in a public secondary school in the central district of Isparta city. The data will be analyzed by using content analysis in the research. Thus, categories and subcategories will be formed. Findings will be presented in line with the opinions of the teachers about the preparation for the career ladder exam, the application of the exam, the effects and necessity of the exam. The results will be included according to the findings. In line with the results, suggestions for researchers and practitioners will be given.

Anahtar Kelimeler: Teaching Profession, Career Ladder Exam,

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

SERVİKAL DİSK HERNİASYON TANILI HASTALARDA TEMPORAMANDİBULAR EKLEM ETKİLENİMİ

Sevval ERHAN¹, Buket VURAL², Büşra BUDAK³, Arzu RAZAK ÖZDİNÇLER⁴

¹ Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, sevvalerhan98@gmail.com

² Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, buketvural880@gmail.com

³ Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, busrabudakx@gmail.com

⁴ Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, aozdincler@biruni.edu.tr

Giriş : Temporomandibular eklem disfonksiyonu (TMED) temporomandibular eklem ve ilgili muskuloskeletal yapılara ilişkin düzensizlikleri bildiren bozukluklardır ve servikal bölge ile kas, eklem ve nörovasküler yapılar aracılığıyla bağlanması dolayısıyla iki bölgeden birinde oluşan değişiklikler diğer bölgeyi de etkilemektedir.

Amaç : Çalışmamızın amacı servikal disk herniasyon tanılı hastalarda, temporomandibular eklem etkileniminin değerlendirilmesidir.

Materyal ve Method : Çalışmamıza 18-73 yaşları arasında 70 kişi dahil edildi. Hastaların sosyodemografik verileri kaydedildi. TME'nin istirahat, aktivite ve palpasyonundaki ağrısı sağ ve sol taraf olmak üzere VAS (vizüel analog skala) ile sorgulandı. Aktif ve pasif ağız açıklık mesafesi (mm) ve laterotrüzyon mesafesi (mm) ölçüldü. TMED durumu Fonseca Anamnestik Anketi (FAA) ile değerlendirildi.

Bulgular : Çalışmamızı tamamlayan 70 kişinin 35'i SDH tanılı (29'u kadın (%82,85), 6'sı erkek (%17,15)), 35'i sağlıklıydı (25'i kadın (%71,42), 10'u erkek (%28,58)).

TME ağrı değerlendirmesinde; SDH'lı grupta istirahat sırasında hissedilen ağrı düzeyinde, sağlıklı gruba göre anlamlı bir artış olduğu görüldü ($p<0,05$).

Palpasyon ve aktivite sırasında hissedilen ağrı düzeyi SDH'lı ve sağlıklı grup arasında karşılaştırıldığında, sağ taraf TME'de anlamlı bir fark bulunurken ($p=0,049$, $p=0,030$; sırasıyla); sol taraf TME'de anlamlı bir fark bulunamadı ($p=0,233$, $p=0,056$; sırasıyla).

İki grubun maksimum ağız açıklık değerleri arasında anlamlı bir fark bulunmazken ($p>0,05$), SDH'lı grubun pasif ağız açıklık değerlerinde sağlıklı gruba göre anlamlı bir azalma olduğu görüldü ($p=0,014$).

FAA'ya göre SDH'lı grupta TMED görülme prevalansı % 88,6 (31 birey), kontrol grubunda % 77,1 (27 birey) olarak belirlendi. SDH'lı grupta şiddetli TMED görülme oranı sağlıklı gruba göre anlamlı olarak fazlaydı ($\chi^2=3,968$, $SD=1$, $p=0,046$).

Tartışma ve Sonuç : Sağlıklı grupla karşılaştırıldığında SDH'lı bireylerde TME etkileniminin daha fazla olduğu görülmüştür. SDH'lı bireylerde TME'nin de ayrıntılı şekilde değerlendirilmesinin hem çok yönlü bir tedavi yaklaşımı planlanmasında hem de olası TMED'nin tedaviye olumsuz etkilerinin azaltılmasında yararlı olabileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler : Ağrı, disfonksiyon, temporomandibular eklem, herniasyon, prevalans.

Sözel Bildiri

SPOR MERKEZİ ÜYELERİNİN EGZERSİZ BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (KONYA İLİ ÖRNEĞİ)

Mehmet Ali ÜZGÜ*, Hacı Ahmet PEKEL **, Ebru OLCAY KARABULUT***

* Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, Turkey, maliuzgu@gmail.com

** Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara, Turkey, hapekel@gazi.edu.tr

*** Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara, Turkey, ebolka@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Egzersizin bireyler üzerinde birçok pozitif etkisi olsa da, takıntılı boyutlara ulaşabilecek düzeye geldiği takdirde bireyleri negatif olarak etkileyebilecek bir davranış haline gelebilme potansiyeli olduğu ve davranışsal bir bağımlılık oluşturabildiği kabul edilmektedir. **Amaç:** Bu çalışma ile spor merkezi üyelerinin egzersiz bağımlılığı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Araştırmada çalışma deseni olarak tarama (survey) metodu kullanılmıştır. Çalışmanın kapsam grubunu Konya'daki spor merkezlerinde egzersiz yapan, rastgele seçilmiş 120 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcıların sosyo demografik bilgilerinin elde edilebilmesi için araştırmacı tarafından oluşturulmuş "Kişisel Bilgi Formu", egzersiz bağımlılığı düzeylerinin belirlenebilmesi için Tekkurşun ve ark., (2018) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan "Egzersiz Bağımlılığı Ölçeği (EBÖ)" kullanılmıştır. Elde edilen veriler Microsoft Excel'de tasnif edildikten sonra SPSS 26 programı ile önce tanımlayıcı istatistik yapılarak verilerin homojenliği ve varyansları test edilmiş olup, ikili karşılaştırmalarda Independent-Samples t testi, çoklu karşılaştırmalarda OneWay Anova, farklılığın kaynağının belirlenmesinde ise Tukey testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Araştırmanın bulguları incelendiğinde, egzersiz bağımlılığı ve alt boyutları ile yaş, eğitim durumu ve algılanan ekonomik durum değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunmazken, cinsiyet, medeni durum, egzersiz geçmişi, haftalık egzersiz gün sayısı ve lisans durumu değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (<0,05). **Sonuç:** Erkeklerin kadınlara göre daha yüksek, evlilerin bekarlara göre daha yüksek, lisanslı sporcuların lisanssız olmayanlara göre daha yüksek egzersiz bağımlılığı düzeyinde olduğu bulunmuş ve bunun yanısıra egzersiz geçmişi fazla olan bireylerin ve haftalık egzersiz günü fazla olan bireylerin egzersiz bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Egzersiz Bağımlılığı, Spor Merkezi

Poster Bildiri

PHYSICO-CHEMICAL and RHEOLOGICAL PROPERTIES, VOLATILE FLAVOUR COMPONENTS, FATTY ACID COMPOSITION and CONJUGATED LINOLEIC ACID CONTENT of KÖKEZ STRAINED YOGHURT PRODUCED by TRADITIONAL METHOD

Kübra Kocatürk^{*}, Oğuz Gürsoy^{}, Yusuf Yılmaz**

^{*} Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Natural and Applied Sciences, Division of Food Engineering, Burdur, Turkey, kubraakocaturk@gmail.com

^{**} Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Food Engineering, Burdur, Turkey, ogursoy@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Aim & Methods: In this study, some physico-chemical, microbiological and rheological properties of Kökez strained yoghurt samples (n=29) produced in different months in Kökez village (Burdur, Turkey) were determined as well as their volatile flavor components, fatty acid compositions and conjugated linoleic acid (CLA) contents. **Results:** The contents of mean dry matter, protein, fat and fat in dry matter were 26.84±1.49, 11.24±1.58, 8.40±0.61 and 31.33±1.77%, respectively. The pH and acidity values (lactic acid, %) of strained yoghurt samples were 3.58±0.19 and 1.80±0.21%, respectively. On average, the CIE L*, a* and b* color values of samples were 89.82±2.03, 2.27±0.64, and 8.92±0.71, respectively. Yoghurt samples exhibited a pseudoplastic flow behavior (with a flow behavior index of 0.19±0.04), their mean apparent viscosity, consistency coefficients and thixotropy values were 14.06±5.23 Pa.sⁿ, 208.43±81.79 Pa.sⁿ and 22.01±21.42 kPa/s, respectively. Although the free fatty acid composition of strained yoghurts was diverse in general, capric and lauric acids (medium chain fatty acids) and oleic, palmitic and myristic acids (long chain fatty acids) were dominant. In yoghurts, 43 volatile compounds belonging to the chemical groups of alkanes (4), esters (4), acids (3), ketones (12), aldehydes (8), alcohols (4) and terpenes (8) were determined, and among these volatiles, terpenes, ketones and alkanes were found dominant. Mean CLA content of samples was 3.64±0.54 mg/g fat. The counts of *Lactobacillus* spp., *Lactococcus* spp., total aerobic mesophilic bacteria and yeast-mold in strained yoghurts were 9.09±0.13, 8.60±0.46, 8.25±0.54, and 3.92±1.57 log cfu/g, respectively while coliform bacteria were not detected. **Discussion and Conclusion:** Results indicated that there were significant differences in the composition and physico-chemical properties of Kökez strained yoghurts among different producers (p<0.05) with an exception of the protein contents of samples. The chemical composition and apparent viscosity values of samples were generally higher than those reported in the literature or industrial strained yoghurts.

Keywords: Kökez, Strained yoghurt, Rheology, Fatty acids, Volatile flavor compounds

Acknowledgements: This study was supported by the Coordinatorship of Scientific Research Projects of Burdur Mehmet Akif Ersoy University under the Project Number of 0481-YL-17.

Sözel Bildiri

EVALUATION OF THE EFFECT OF MENSTRUAL CYCLE PHASES ON HEDONIC HUNGER, EXCESSIVE FOOD DESIRE AND FOOD CHOICE

Candan E., Tengilimoglu-Metin M.M**

* Hacettepe University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Community Nutrition Programme, Ankara, Turkey,
ebrucandan@hacettepe.edu.tr

** Hacettepe University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey,
tengilimoglu@hacettepe.edu.tr

ABSTRACT

Background: Menstrual cycle is a series of physiological changes that occur in fertile women. Increased food cravings and poor eating habits during some phases of the menstrual cycle may lead to nutrient deficiencies, increased body weight and consequently increased risk of lifestyle-related diseases such as obesity, diabetes and hypertension. **Aim:** The aim of this study was to evaluate the effect of menstrual cycle phases on hedonic hunger, food cravings and food choice.

Methods: This study was conducted as an online survey between September 2021-2022 with the participation of 150 university students aged 19-24 years. Anthropometric measurements of the participants were taken on a self-reported basis and classified according to BMI and evaluated in 2 groups (normal and overweight-obese). The questions related to menstruation were administered to the participants during the first interview, and the questionnaire form including Positive Negative Affect Scale, Food Choice Test, Food Power Scale, Visual Analogue Scale, Excessive Food Craving Scale and food consumption records were administered 3 times as follicular, ovulation and luteal phases by following the menstrual process of the individuals. **Results:** According to the results of the study, energy and nutrient intakes of women did not differ significantly between the phases of the menstrual cycle ($p>0.05$). In the follicular (7.2 ± 2.58) and luteal phase (7.5 ± 2.29), women's excessive food cravings for chocolate and chocolate products were higher than in the ovulation phase (6.6 ± 2.61) ($p=0.004$). The total and sub-factor scores of the FCT, PFS and FCQ-T did not show a significant difference between menstrual cycle phases ($p>0.05$). **Discussion and Conclusion:** Although no significant differences were found in the study, it is predicted that menstrual cycle phases may affect food intake and consequently weight control. It is thought that women should be made aware of this issue in order to manage the process and nutrition should be planned by taking menstrual cycle into consideration.

Anahtar Kelimeler: Menstrual Cycle, Hedonic Hunger, Food Choice, Excessive Food Cravings

Sözel Bildiri

YETİŞKİNLERDE GÖRÜLEN UYKUSUZLUK ŞİDDETİNİN VE BENLİK SAYGISININ HEDONİK AÇLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Elif Buse Canpolat*, Sibel Erdem **

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Muğla, Türkiye, canpolatelifbuse01@gmail.com

**Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Muğla, Türkiye, sibelerdem@mu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Hedonik açlık, enerji açığı yokluğunda, lezzetli yiyecekleri tüketme arzusu nedeniyle iştahın artması, bireyin yediği besinden zevk almayı istemesiyle ilişkilendirilen kavramdır. **Amaç:** Bu çalışma; uykusuzluk şiddetinin ve benlik saygısının yetişkin bireylerin hedonik açlık durumlarına olan etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Aralık 2022-Ocak 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin değişik bölgelerinde yaşayan 18-73 yaş arası gönüllü 336 (%83.6)'sı kadın ve 66 (%16.4)'sı erkek birey online olarak çalışmaya katılmıştır. Katılımcıların genel özelliklerini saptamak amacıyla online anket formu, Besin Gücü Ölçeği (BGÖ), Görsel Analog Skalası (VAS), Uykusuzluk Şiddeti İndeksi (UŞİ), Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri ölçekleri uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 26.0 istatistik paket programı ile kullanılmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 26.29±8.79 yıldır. Beden kütle indekslerine (BKİ) bakıldığında katılımcıların %12.9'u zayıf (≤ 18.5), %59.5'i normal (18.5-24.9), %19.7'si kilolu (25-29.9) ve %8.0 (≥ 30.0)'i ise obezdir. BKİ değeri hedonik açlığı olmayan bireylerde, hedonik açlığı olan bireylere göre daha düşük bulunmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0.42$). BGÖ alt faktör puanları arasından besin mevcudiyeti puanı (faktör 1), obez olan bireylerde, zayıf olan bireylerden daha yüksektir. Faktör 1 ve BKİ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0.01$). UŞİ toplam puanı hedonik açlığı olan bireylerde hedonik açlığı olmayan bireylere göre daha yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunmamıştır ($p=0.39$). Coopersmith benlik saygısı ölçeği toplam puanı hedonik açlığı olmayan bireylerde hedonik açlığı olan bireylere göre daha yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0.60$). **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamızda hedonik açlığı, uykusuzluk şiddeti ve benlik saygısı etkilememektedir. Ancak yine de hedonik açlığa sebep olabilecek faktörler arasından uykusuzluğun ve benlik saygısının etkilerinin belirlenmesi önemlidir. Bireylere özgü hazırlanacak beslenme programlarında daha doğru yönlendirmeler yapılmasına, kilo verme sürecinde başarılı sonuca ulaşılmasına, beslenme alışkanlıklarının iyileştirilmesine, obezitenin tedavisi ve eşlik eden hastalıkların önlenmesine yönelik başarının artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Benlik Saygısı, Beslenme, Hedonik Açlık, İştah, Uykusuzluk Şiddeti

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF STRUCTURED INDIVIDUAL REMINISCENCE ON THE SYMPTOM MANAGEMENT, LIFE SATISFACTION AND SELF TRANSCENDENCE OF PALLIATIVE CARE PATIENTS: A RANDOMIZED PLACEBO-CONTROLLED TRIAL

Canan BOZKURT*, Yasemin YILDIRIM**

* *Bandırma Onyedi Eylül University, Faculty of Health Science, Department of Nursing, Balıkesir, Turkey, cbozkurt@bandirma.edu.tr*

** *Ege University Faculty of Nursing, Department of Nursing, İzmir, Turkey, yasemink.yildirim@ege.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Complementary and supportive therapies are as important as pharmacological treatment in the management of symptoms experienced by palliative care patients. **Aim:** The aim of this study is to examine the effect of Structured Reminiscence applied to palliative care patients on symptom management, life satisfaction, and self-transcendence. **Methods:** The study was conducted as a randomized placebo-controlled study in the Palliative Care Service of a hospital in Turkey between November 2021 and May 2022. The study sample was determined by the stratified block randomization method, and patients who met the inclusion criteria were included in the intervention (structured individual recall), placebo (unstructured social interview), or control groups. A total of 48 patients (16 patients in each group) who met the inclusion criteria were included in the study. Eight sessions were held every other day for intervention and placebo groups. Data collection tools were collected before the application (Day 1) and after the application (Day 15). **Results:** Forty-four patients, including 15 intervention, 14 placebo, and 15 control patients, completed the study. There were significant reductions in general distress and psychological symptoms in the intervention and placebo groups within the group ($p<0.05$), but there were no significant differences between the control group and all groups when compared ($p>0.05$). Group x Time interactions were statistically significant for life satisfaction ($F=31.195$; $p<0.001$; $\eta^2=0.603$) and self-transcendence ($F=21.616$; $p<0.001$; $\eta^2=0.513$), and there was a significant increase in the intervention group compared to the other groups. **Discussion and Conclusion:** Structured reminiscence as a nursing intervention; may be beneficial in reducing psychological symptoms, and increasing life satisfaction and self-transcendence levels in palliative care patients. However, additional studies with larger samples are needed to confirm the findings.

Keywords: Complementary therapies; Self transcendence; Palliative care; Symptom management; Structured reminiscence; Life satisfaction

**Bu çalışma, 11.08.2022 tarihinde Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İç Hastalıkları Hemşireliği Programı Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.*

Sözel Bildiri

BURDUR İLİNDE ÜRETİLEN GELENEKSEL KEÇİ PEYNİRLERİNİN ÜRETİM YÖNTEMLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Aslı ALBAYRAK KARAOĞLU^{1*}, Gülден BAŞYİĞİT KILIÇ^{2}**

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Süt Ürünleri ve Teknolojileri Uygulama Araştırma Merkezi, Burdur, Türkiye, aalbayrak@mehmetakif.edu.tr.

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, gkilic@mehmetakif.edu.tr.

ÖZET

Giriş: Geleneksel gıdalar, doğal koşullarda üretilen, üretimleri nesilden nesile aktarılan, üretim aşamaları bilinen, bir alan veya bölgede üretilen ürünler olarak bilinir. Türkiye’de keçi sütü genellikle küçük aile işletmelerinde geleneksel ürünlere dönüştürülmektedir. Geleneksel keçi peynirlerinin büyük bir kısmı da aile içi tüketim amacıyla üretilmektedir.

Amaç: Geleneksel peynirlerimizin özelliklerinin belirlenmesi ve kayıt altına alınması, standart bir üretim metodu geliştirilmesi bakımından önemlidir. Bu çalışma geleneksel yöntemle üretilen keçi peynirlerinin üretim yöntemlerinin incelenmesi, peynirlerin özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Metot: Burdur ili ilçelerinde ve merkez köylerinde geleneksel yöntemle üretim yapan üreticilerle birlikte 8 farklı keçi tulum peyniri üretilmiştir. 5 tane peynir çiğ keçi sütünden üretilirken, 3 tanesi ısıtma işlemi görmüş sütlerden üretilmiştir. Peynir telemelerinden 5 tanesine ön olgunlaştırma yapılmış, diğerleri taze olarak türüne göre ambalaj materyallerine koyulmuş ve olgunlaştırılmıştır. Telemelerden 4 tanesi keçi derisine, 2 tanesi plastik bidona, 2 tanesi vakum poşetlerine basılmış, 120 gün boyunca olgunlaştırılmıştır. Ambalaj, ısıtma işlemi, ön olgunlaştırma gibi parametrelerin peynirin kalite parametrelerine etkisi incelenmiştir.

Sonuçlar: Peynirlerin kimyasal, mikrobiyolojik ve duyu analizleri olgunlaştırma süreci boyunca her ay düzenli olarak yapılmıştır. Peynirlerin % laktik asit düzeyleri %0,18-1,26, kurumadde değerleri %44,68-68,63, yağ oranları % 17,75-30,00, kurumadde yağ içeriği %33,56-55,93, su aktivite değerleri 0,877-0,945, tuz içerikleri % 0,23-7,14 aralığında arasında tespit edilmiştir. Genel anlamda depolama süresi boyunca parametre değerlerinin değiştiği gözlemlenmiştir. Peynirlerin duyu değerlendirilmeleri 90. günden itibaren yapılmıştır. 90. günde P1 peyniri, 120. günde P3 peyniri en beğenilen peynir tipi olmuştur. P1 ve P3 peynirlerinin sütlerine ısıtma işlemi uygulanmamış ancak peynir telemesine ön olgunlaştırma yapılmış, ardından deri tulumuna basılmıştır. P1 peyniri sarımtırak, yağ oranı yüksek, lipolizden kaynaklı acılaşmanın oldukça belirgin hissedildiği, P3 ise daha saydam, yağ oranı P1’e göre daha düşük, aroması daha lezzetli bir peynirdir.

Tartışma ve Sonuçlar: Geleneksel üretilen keçi peynirlerinin endüstriyel olarak üretilmesi için araştırmalara devam edilmesi planlanmaktadır.

Bu çalışma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından 0748-DR-21 proje koduyla desteklenmiştir.

Poster Bildiri

THE ZEBRAFISH MIRACLE IN CURING NEURODEGENERATIVE DISEASES

Tuğba Dağdeviren^{1*}, Hatice Kübra Yolcu²

¹Sivas Cumhuriyet University Faculty of Medicine Department of Medical Histology Embryology, Sivas, TURKEY.

²Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Science, Department of Biology, Sivas, TURKEY.

ABSTRACT

The etiology of neuronal cell death in neurodegenerative diseases has not yet been fully elucidated. When neurodegeneration is mentioned, the structural or functional progressive loss of neurons comes to mind. It may be due to any damage that occurs during birth, as well as genetic factors and biological processes such as aging are important factors in the formation of this disease. The direct effect of these diseases on the nervous system triggers it to be a chronic and progressive disease group. A protein that is very important in the etiopathogenesis of neurodegenerative diseases is amyloid plaques. While these amyloid plaques are in the form of accumulation of β -amyloid protein outside the cell, they occur in the form of neurofibrillary tangles in the cell as abnormal levels of phosphorylation and misfolding of tau-protein. Parkinson's, Alzheimer's, Spinal muscular atrophy (SMA), Amyotrophic lateral sclerosis (ALS) and Huntington's disease are the most well-known examples of this group. Recently, many studies have been carried out to elucidate the complex mechanisms of these disease groups. Many studies have been carried out on animal models due to the difficulties in obtaining patient tissues and ethical limitations due to the fact that the patients are human. The common feature of many neurodegeneration-induced diseases is the repetition of cytosine-adenine-guanine (CAG) nucleotide triplets in their mutated genes.

One of the main features of research on neurodegenerative disorders due to certain chemical exposures is to analyze the nervous system by studying the nervous systems of animal models. Zebrafish (*Danio rerio*) is a tropical fish species belonging to the carp family (Cyprinidae) that reproduces with eggs, approximately 4-6 cm in length, whose natural habitat is Asia. Zebrafish are rapidly emerging as a promising model organism for studying various central nervous system (CNS) disorders, including Alzheimer's disease (AD). AD is the main cause of dementia in the human population. In this context, there is an urgent need to develop new animal models to study the neurodegenerative mechanisms underlying AD. However, the most striking study on this subject is the study with zebrafish neural stem cells for the treatment of Alzheimer's disease. In this study, A β 42 (Amyloid-beta42) peptides that cause Alzheimer's are given to

healthy and adult zebrafish by microinjection. In subsequent observations, neuronal death, inflammation, synaptic degeneration, memory and learning deficits, which are equivalent to the disease symptoms of people with Alzheimer's disease, were determined in zebrafish that have accumulated A β 42 peptide in their neuron cells. However, after this observation, sick zebrafish initiate regeneration activity by stimulating neural stem cells to repair the damage in neuron cells. Thus, new cells are replaced by neural stem cells instead of dead nerve cells, and Alzheimer's disease is healed.

Conclusion

Zebrafish are widely used in the treatment of many neurodegenerative diseases. However, the most striking study on this subject is the study with zebrafish neural stem cells for the treatment of Alzheimer's disease. Recent studies on the treatment of neurodegenerative diseases show that zebrafish is a critically important organism. More work is needed to definitively optimize zebrafish as a valid model for AD. Complementary use of various animal models, including zebrafish, will help us understand the molecular basis of AD and develop new strategies to prevent neurodegenerative diseases.

Key words: Zebrafish, Alzheimer's, Neurodegenerative Disease

IHSLC
2023

Poster Bildiri

INVESTIGATION OF AUTOPHAGY IN THE HIPPOCAMPUS OF STREPTOZOTOCIN (STZ)-INDUCED DIABETES MELLITUS RATS

Sazimet TAS*, Feyzullah BEYAZ**

* Erciyes University, Gevher Nesibe Genom and Stem Cell Institute Department of Neuroscience , Kayseri, Turkiye , shazimet@windowslive.com

** Erciyes University Faculty of Veterinary Medicine Department of Histology and Embryology , Kayseri, Turkiye, beyazfeyz@gmail.com

ABSTRACT

Background: Diabetes mellitus is a metabolic disorder that is often referred to as diabetes for short, usually caused by a combination of hereditary and environmental factors, and is diagnosed by elevated blood glucose level (hyperglycemia). Diabetes is an example of hypercatabolic syndrome leading to increased muscle breakdown and is a disease associated with oxidative stress. The term 'autophagy' is of origin and means 'eating oneself'. Autophagy is a fundamental process that mediates the degradation of various cellular components, including organelles and protein aggregates at basal levels, whereas alterations in the process (i.e., autophagy disorder) operate as a pathological mechanism that drives neurodegeneration in most common diseases.

Aim: Investigation and histological examination of autophagy in the hippocampus of streptozotocin (stz)-induced diabetes mellitus rats.

Methods: Glucose levels were measured using a glucometer device in blood samples taken from the tails of the rats regularly throughout the experiment. The rats were randomly and equally divided into the following 3 groups. There were 16 rats in each group and were weighed at 3-day intervals until the end of the experiment and their weights were recorded. A single dose of freshly prepared streptozotocin (STZ) in citrate buffer was injected intraperitoneally into 16 rats with diabetes model. A single dose of citrate buffer was injected intraperitoneally into 16 rats in the control group. Histological and immunohistological examinations were performed.

Results: The mean body weight of the rats at the beginning of the study was approximately 255±10 g. At the end of the study, it was determined that the body weight gain in Group 2, in which experimental diabetes was induced by STZ, was significantly lower ($P>0.05$) compared to the control group, and slightly decreased in the other groups ($P>0.05$). Histological stainings

and immunohistological stainings of the hippocampus of rats showed varying degrees of different staining.

Discussion and Conclusion:

In the present study, possible changes in AMPK expression in the hippocampus of a rat model with PTU-induced hypothyroidism were examined using immunohistochemistry and western blot analysis techniques. Our immunohistochemical results also showed that AMPK is intensely localized in the neuropil and cell nuclei in the hippocampus, while p-AMPK is localized in the cytoplasm and sometimes in the nucleus of neurons.

Keywords: Streptozotocin, Autophagy, Hippocampus

This study is summarized from the thesis of Şazimet Taş.

This thesis work was supported by Erciyes University Scientific Research Projects Coordination Unit (Project No: TYL-2022-11616).

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF MOLECULAR AND VIROLOGICAL OF LIP LESIONS CAUSED BY ORF VIRUS (ECTHYMA) IN MOUTH SIDE OF LAMB AND GOAT

KIDS

Güler Berat KAYA*, Mehmet KALE**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur
gulerberatbozoglan@gmail.com

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur
drmkalex@yahoo.com

† This study was supported by Burdur Mehmet Akif Ersoy University Scientific Research Projects Unit. Project
Number: 0676-DR-20

ABSTRACT

Crust samples were taken from lesions that developed as a result of ecthyma disease (Orf virus=ORFV) in the mouth (lips, gums) of 50 lambs and 50 goat kids aged ≤ 1 month-3 months from various in the hands of the people in Burdur-Center and districts racing, gender and age range. The presence of ORFV genome was investigated by conventional PCR method using 25 different types of primers in the samples taken. In the study, high viral genome positivity was determined in domestic breed lambs (Sakiz; 40%) and kids (Hairy goat; 36%). The presence of ORFV genome was detected more positivity in female lambs (60%) and kids (46%) than in males. The presence of ORFV genome ≤ 1 month was detected in lambs (36%) and kids (40%), more positivity was detected in those in the age group of 2 and 3 months. As a result of PCR applications in this study, the presence of GIF/IL, PPP1-PPP4, Orf1-Orf2, VIR1-VIR2, vIL-10-3, vIL-10-4, B2L and Alpha tubulin primers were detected predominantly in the Burdur region in terms of ORFV. No positivity was obtained in PCR analyses performed using PPV JGR, ORFV 011-B and ORFV 109 primers. In our study, we found that the groups with the highest number of binary ORFV primers were found in the tissues at the highest rate. In the study, thickening, opacification, color change and characteristic pock lesions were detected in the membrane as a result of planting of tissue inoculums made on chorioallantoic membran (CAM) of embryonated chicken egg (ECE) for 11 days. The presence of lesion or pathological condition was determined in 94 out of 100 eggs (94%). In tissue samples in which positivity was determined in each primer used in the PCR test, structures belonging to ORFV with a pronounced electron density were observed in the EM examination, both in the cytoplasm of the cell and in the central part surrounded by an envelope around the cytoplasm. When the PCR and ETY results obtained in this study were compared, it was found that ORFV detection showed 94% positivity in both of them. The presence of ORFV was seen in the samples examined with EM for each type. As a result, the presence of ORFV in lesions in the mouth area of lambs and capricorns of different breeds was detected from a molecular and virological point of view.

Keywords: Electron microscopy; Embryonated chicken egg; Lamb; Goat kid; PCR.

Sözel Bildiri

MÜLTECI KADINLARIN VE ÇOCUKLARININ SAĞLIK VE SOSYAL SORUNLARI: NİTEL BİR DURUM ÇALIŞMASI

Derya ADIBELİ*, Özlem ŞAHAN**

* *Antalya Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye,*
derya.adibelli@antalya.edu.tr

** *Antalya Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Antalya, Türkiye,*
ozlem.sahan@antalya.edu.tr

ÖZET

Giriş: İnsanların buldukları yerden başka bir yere, özellikle zorunlu olarak göç etmesi, göç ile gelen kişiler üzerinde yeni gelinen yere uyum açısından önemli sorunlar oluşturmaktadır.

Amaç: Bu araştırma, mülteci kadınların ve çocuklarının sağlık ve sosyal sorunlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırma Aralık 2022-Ocak 2023 tarihleri arasında, 18-49 yaş arası 19 mülteci kadın ile yürütülmüştür. Göç ile Türkiye'ye gelme, 18-49 yaş arasında olma ve araştırmaya katılmaya gönüllü olma araştırmanın dahil etme kriterleridir.

Veri toplamada kartopu örnekleme yöntemi kullanılmış ve bireysel derinlemesine görüşme yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen alıntılar tamamen yazıya aktarıldıktan sonra ana temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Güvenilirliği sağlamak için iki bağımsız dış kodlayıcıdan tema ve alt temaları kodlamaları istenmiş ve sonuçlara göre Kappa analizi yapılmıştır. Kappa analizi 0.87 olarak bulunmuştur. Elde edilen verilerin çözümlemesi yapıldıktan sonra Nvivo 10 programı ile tematik içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için XXX Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır.

Bulgular: Kadınların yaş ortanca değeri 25 (IQR: 7,00) yıl, BKİ ortalaması 25,34±4,21'dir. İlk çocuğunu doğurma yaşı ortanca değeri 19 (IQR: 2,50) olmakla birlikte, evde yaşayan kişi sayısı ortanca değeri 6 (IQR: 3,50)'dir. Kadınların %42,1'isi bir sağlık sorunu olduğunu belirtmiştir (Solunum problemi: 1, Anemi: 2, Bacak ağrısı: 1, Baş ağrısı: 3, Mide problemi: 1). Nitel veri analizi ile ortaya çıkan ana temalar (1) Göç sürecinde yaşananlar; (2) Sağlık hizmetleri alımında iletişim; (3) Çocukluk çağı aşılama durumu; (4) Çocuk sahibi olmaya karar verme; (5) Çocuk sayısına karar verme; (6) Aile planlaması yöntem kullanımı; (7) Ailede öncelikli kişi şeklinde sıralanmıştır. **Sonuç:** Bu araştırma mülteci çocuklarda çocukluk çağı aşılmasının yetersiz olduğunu, mülteci kadınların aile planlaması hakkında bilgisi olmadığını, bilgisi olsa dahi çok sayıda çocuğu olmasını isteme sebebiyle bu yöntemleri kullanmadığını ortaya çıkarmıştır. Araştırmanın tek bir bölgede yapılması ve kadınların ifadeleri ile sınırlı olması çalışmanın önemli sınırlılıklarıdır.

Anahtar Kelimeler: Mülteci, Kadın, Çocuk, Sağlık, Nitel

Sözel Bildiri

EVALUATION OF ERYTHROMYCIN RESISTANCE IN STAPHYLOCOCCUS ISOLATES FROM BLOOD SAMPLES

Nurnehir Baltacı Bozkurt*, Ali Öztürk**

*Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmaceutical Microbiology, Afyonkarahisar, Turkey, nurnehirgazi@gmail.com

** Niğde Ömer Halisdemir University Faculty of Medicine, Department of Medical Microbiology, Niğde, Turkey, ali.81ozturk@gmail.com

ABSTRACT

Background: *Staphylococcus aureus* is regarded as a significant pathogen in a wide range of human infections. Staphylococci have multidrug resistance against methicillin and other antibiotics. The use of macrolides for the treatment of methicillin-resistant staphylococci causes an increase in erythromycin resistance. **Aim:** Identification and analysis of the erythromycin resistance profile of *S. aureus* were the main objectives of this work. **Methods:** This study was conducted over the period of four years from January 2016– December 2019 in Microbiology laboratory of a tertiary university hospital, Turkey. A retrospective analysis was performed on *S. aureus* strains identified from blood samples. Standard laboratory procedures were used to identify the isolates. The VITEK 2 automated system (BioMerieux, France) was used to identify and assess the antibiotic susceptibilities of the strains. **Results:** During a four year, 108 *S. aureus* strains were isolated from blood samples sent to the microbiology laboratory from various clinics. The isolates identified as *S. aureus* were mostly isolated from the intensive care unit (41%), and the least were obtained from the urology clinic (2%). *S. aureus* isolates were found to be resistant in 49% of the strains, compared to 51% who were susceptible. The majority of resistant strains were discovered in 2016. **Conclusion:** In addition to methicillin resistance, *S. aureus* has the potential to rapidly evolve antibiotic resistance. As a result, empirical treatment approaches to building erythromycin resistance should be used with caution.

Keywords: *S. aureus*, erythromycin, multi-drug resistance, epidemiology

Sözel Bildiri

TRİPTOFAN VE TİROZİN ETİL ESTERLERİNİN ANTİBAKTERİYEL VE ANTİFUNGAL AKTİVİTELERİNİN ARAŞTIRILMASI

Tuğçe Deniz KARACA

*Gazi University Health Service Vocational School, Department of Medical Services and Techniques,
Ankara, Türkiye, tdenizkaraca@gazi.edu.tr*

ÖZET

Giriş Son zamanlarda ilaca dirençli bakteriyel enfeksiyonlardaki artış, bu patojenlere karşı hedeflenen yeni terapötik ajanlara yönelik önemli akademik araştırmaların yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Bunlar arasında amino asit türevleri, peptidler, polimerler önemli yer tutmaktadır. **Amaç** Bu nedenle bu çalışmanın amacı amino asit türevi olan Triptofan (Trp) ve Tirozin (Tyr) etil esterlerinin antibakteriyel ve antifungal aktivitelerinin araştırılmasıdır. **Yöntem** Bu araştırmada antibakteriyel aktiviteyi ölçmek için gram pozitif bakteri olarak *Staphylococcus aureus*, gram negatif bakteri olarak *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa* ve antifungal aktivitenin belirlenmesi için de *Candida albicans* ile çalışılmıştır. Antimikrobiyal aktivitelerin belirlenebilmesi için disk difüzyon yöntemine ek olarak Minimum İnhibasyon Konsantrasyon (MİK) ve Minimum Bakterisidal–Fungisidal Konsantrasyon (MBK–MFK) ölçüm yöntemleri kullanılmıştır. **Bulgular** Disk difüzyon testinde tüm mikroorganizmalar ve çalışılan esterler için sadece disk etrafında temiz alan gözlemlenmiştir. MİK-MBK testlerinde Triptofan esterinin tüm mikroorganizmalar üzerinde etkili olduğu (*Escherichia coli* MİK:6,75mg/mL MBK:25mg/mL, *Pseudomonas aeruginosa* MİK:12.5mg/ml MBK:25mg/ml, *Staphylococcus aureus* MİK:12.5mg/mL MBK:12,5mg/mL, *Candida albicans* MİK: 3,38mg/mL MBK: 12,5mg/mL), Tirozin etil esterinin ise sadece *Pseudomonas aeruginosa* (MİK: 25mg/mL MBK: 25mg/mL) üzerinde antibakteriyel etkisi olduğu gözlemlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç** Araştırmanın sonuçları değerlendirildiğinde Tirozin amino asit etil esterinin antibakteriyel etkisinin olduğu, bunun yanında Triptofan etil esterinin ise hem antibakteriyel hem de antifungal etkisinin olduğu söylenebilir. Bazı amino asit etil esterlerinin antibakteriyel ve antifungal etkilerini araştırdığımız bu çalışmadan elde edilen sonuçların, amino asit temelli ilaçların geliştirilmesine yönelik yapılacak olan araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Triptofan etil ester, Tirozin etil ester, Antimikrobiyal aktivite, Antifungal aktivite

Sözel Bildiri

WATSON İNSAN BAKIM KURAMINA GÖRE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI: KOAH TANILI HASTADA OLGU SUNUMU

Azize ÖZDAŞ^{1*}, Öznur GÜRLEK KISACIK^{2}**

**Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Health Science, Fundamentals of Nursing Department, Afyonkarahisar, Turkey, azize.ozdass@gmail.com*

*** Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Health Science, Fundamentals of Nursing Department, Afyonkarahisar, Turkey, oznur.kisacik@afsu.edu.tr*

ÖZET

İnsan Bakım kuramı (İBK) Dr. John Watson tarafından geliştirilmiş olup onun yaşamsal deneyimlerinden ve psikiyatri hemşireliğine özgü bilgi ve birikimlerinden etkilenecek ortaya koyduğu, bireyi merkeze alarak bedeni, tüm duygu düşünce ve davranışlarıyla bir bütün olarak ele aldığı hemşirelik kuramıdır. Tıbbi yaklaşım hastanın tıbbi tanısı, tedavisi gibi spesifik alanlarla ilgilenirken, İBK hemşire-hasta arasında gelişen samimi, içten iyilik halini artıran ilişkiye odaklanmıştır. Bireyi destekleyen koruyan eğiten, öğreten, geliştiren, biyopsikososyal bir çevrenin sağlanmasını amaçlar. İBK'nın temel kavramları; kişilerarası bakım ilişkisi, bakım anı ve durumu, bakım iyileştirme bilinci, otantik ilişki, iyileştirici çevre, iyileştirici hemşire ve iyileştirici süreçlerdir. Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH) zararlı partiküllere ve gazlara maruz kalınmasına bağlı akciğer dokusunun değişimiyle ilişkili kronik solunum sistemi hastalığıdır. Hastalık sürecinin uzun seyretmesi, KOAH atakları ile tekrarlı hastane yatışlarının olması, yaşamsal fonksiyonları etkilenmesi, morbitite ve mortalite oranının yüksek seyretmesine bağlı ülkelerin sağlık sistemleri için ekonomik yük getirmektedir. Hastaların yaşam kalitelerini etkileyerek bakım gereksinimlerini arttırmaktadır. **Amaç:** Bu çalışma KOAH tanılı bireyin Watson İBK'na göre hemşirelik yaklaşımını incelemektedir. **Yöntem:** Göğüs servisinde yatan bireyin verileri Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli kullanılarak toplandı. Taburculuk sürecine kadar İBK'nın 10 iyileştirici süreci ve hemşirelik süreci kullanılarak bakım, tedavi ve takip yapıldı. **Bulgular:** Hastanın sağlık durumunda düzelme, psikososyal yönünde iyileşme ve sağlığı geliştirme davranışlarında artış gözlemlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Kronik hastalığı olan, akut rahatsızlığı olmayan yetişkin bireyler için oldukça uygulanabilir bir kuramdır. Alanında uzman hemşirelerin kuramı kliniğe aktarabilmesi, profesyonel hemşireliğin, mesleki ilke ve değerler doğrultusunda gelişmesini sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Watson İnsan Bakım Kuramı, hemşirelik süreci, hemşirelik bakımı KOAH, olgu sunumu.

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF NETRIN-1 AND ITS RECEPTORS UNC5B AND NEOGENIN IN GASTRIC CANCER

Hülya Kara*, **Aymelek Gönenç****, **Taylan Turan****, **Metin Demir******

* Erzurum Regional Training and Research Hospital, Department of Nutrition and Dietetics, Erzurum, Turkey,
dyt.hulyakara@gmail.com

** Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Ankara, Turkey, aymelek70@gmail.com

** Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Ankara, Turkey, taylanturan35@gmail.com

*** Erzurum Regional Training and Research Hospital, Department of Medical Oncology, Erzurum, Turkey,
dr_metindenir@hotmail.com

ABSTRACT

Background: Gastric cancer is a global health problem and one of the important malignant tumors of the gastrointestinal tract. Netrin-1 is a laminin-related protein and acts as an oncogene. It promotes proliferation and invasion in many types of cancers via its receptors Uncoordinated-5B (UNC5B) and Neogenin. The changed expression levels of netrin-1, UNC5B and neogenin have been reported in several cancers, however, the serum levels of netrin-1 and its receptors UNC5B and neogenin in gastric cancer remains unknown. **Aim:** We aimed to measure the serum levels of these proteins with together and also identify the possible relationships of them with gastric cancer. **Methods:** In this study, the serum levels of netrin-1, UNC5B and neogenin were measured by ELISA method using commercial kits in 50 gastric cancer patients and 50 healthy controls, which matched for age 59.14 ± 0.96 , 56.58 ± 1.04 , respectively. **Results:** Serum netrin-1, UNC5B and neogenin levels were significantly higher in gastric tumor patients compared to control groups ($p < 0.01$, $p < 0.01$ and $p < 0.05$, respectively). **Discussion and Conclusion:** Increased serum levels of netrin-1 were reported in various cancers. Neogenin and UNC5B expression levels were found to be higher than other receptors in gastric cancer cell lines. In our study, we found that serum netrin-1, UNC5B and neogenin levels were significantly increased. It is thought that the increase in serum netrin-1 and its receptors in gastric cancer may be related to the increase in their expression.

Anahtar Kelimeler: Gastric, Cancer, Netrin-1, UNC5B, Neogenin

This study supported by University of Gazi Scientific Research Projects (GUBAP) with the number of TYL-2022-7465.

Sözel Bildiri

KOMBUCHA'NIN TEKNOLOJİK VE FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ

Seda AKÇAY*, **Güliden BAŞYİĞİT KILIÇ****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Bilimleri Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye*
askseu.96@gmail.com

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, gkilig@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Kombucha'nın tanımı, tarihçesi, üretimi, mikroflorası, teknolojik ve fonksiyonel özelliklerinin belirlenmesi. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı Kombucha'nın üretimi, üretim aşamasında gerçekleşen fonksiyonel özellikleri ve sağlık üzerinde etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem ve Bulgular:** Kombucha'nın tarihinin 2.500 yıl öncesine dayandığı düşünülmektedir. Çin'in Mançurya Bölgesinde üretilen tatlı ve ekşi tada sahip olan fermente bir içecektir. Alg anlamına gelen 'Kombu' ve çay anlamına gelen 'Cha'nın birleşmesiyle 'Kombucha' olarak adlandırılmıştır. Kombucha çayı, asetik asit bakterilerinin, laktik asit bakterilerinin ve mayaların belirli bir sürede aktivitesinden dolayı büyüme ortamının yüzeyinde yüzen scoby olarak adlandırılan polimerik selüloz biyofilm oluşumuna yol açmaktadır. Kombucha üretimi; kaynayan suya şeker ilavesi, çay yapraklarının demlenmesi, çay dinlendikten sonra kombu scobysinin hazırlanmış içeceğin içerisine ilave edilmesi ve cam kavanozda temiz bez ile örtülerek 8-14 gün kombucha fermentasyon sürecine bırakılmaktadır. Kombucha üretim sırasında sıcaklık, pH ve kimyasal bileşimleri önemli parametrelerdendir. Fermantasyondan sonra, kombucha'da şekerler, çay polifenoller, organik asitler, lif, etanol; lisin gibi amino asitler, Cu, Fe, Mn, Ni, Zn gibi mineraller, C vitamini gibi suda çözünen vitaminler, B1, B2 (riboflavin), B3 (niasin), B12 vitamini ve çeşitli B vitaminleri, karbon dioksit, antibiyotik birleşenler ve hidrolitik enzimler belirlenmiştir. Kombucha antimikrobiyal, antioksidan, antikanserojenik, antidiyabetik, mide ülseri tedavisi ve yüksek kolesterol gibi terapötik etkileri tespit edilmiştir. Ayrıca bağışıklık tepkisi ve karaciğer detoksifikasyonu üzerinde de etkisi olduğu belirtilmiştir. Kombucha ile ilgili yapılan çalışmalarda fermentasyon işlemi ve güvenilirlik özellikleri ilgili riskler çok yaygın olmasa da evde hazırlandığında içeceğin güvenli olması ve günlük tüketim miktarı önemlidir. **Sonuç:** Kombucha'nın besin bileşenleri ve sağlık üzerine etkileri ile ilgili araştırmalar bulunmakla birlikte; Kombucha metabolitlerinin biyotransmasyonu Fermantasyonu gerçekleştiren mikroorganizmaların çeşitliliğinin belirlenmesi Kombucha'nın antioksidan antimikrobiyal aktiviteleri, antidiyabetik ve antikarsinojenik özellikleri gibi insan sağlığı üzerinde yararlı etkileri üzerine yeni çalışmaların planlanması önemlidir.

Anahtar Kelime: Kombucha, Kombucha'nın sağlık üzerinde etkileri

Sözel Bildiri

GÖRSELLEŞTİRME İLE YAPILAN EL HİJYEN EĞİTİMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EL HİJYENİNE İLİŞKİN İNANÇ VE UYGULAMALARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ruken AVNA*, Selma ATAY**

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çanakkale, ruken.7665@gmail.com

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Çanakkale, atayselma@gmail.com

ÖZET

Giriş: El hijyeni enfeksiyonların bulaşmasını önlemede hem ekonomik hem de maliyeti düşük en önemli enfeksiyon kontrol uygulamalarından biridir. **Amaç:** Bu çalışmada görselleştirme ile yapılan el hijyen eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin el hijyenine ilişkin inanç ve uygulamalarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** ön test- son test kontrol gruplu tasarıma sahip randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Verilerin toplanmasında El Hijyeni İnanç Skalası (EHİS), El Hijyeni Uygulamaları Envanteri (EHUE) ve El yıkama Beceri Etkinliği Değerlendirme Formu kullanılmıştır. **Bulgular:** Öğrencilerin EHİS ve EHUE ön test puan ortalamaları arasında fark bulunmazken, son test puan ortalamalarında hem uygulama, hem de kontrol grubunda artış olduğu ve bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < 0.005$). Uygulama grubu öğrencilerinin, birinci ile ikinci el yıkama beceri puan ortalamalarında artış olduğu bu artışında istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışma bulgularına göre görselleştirme ile yapılan el hijyen eğitimi hemşirelik öğrencilerinin el hijyenine ilişkin inanç ve uygulamalarının artmasında yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: el yıkama, öğrenci hemşire inanç, uygulama

Bu bildiri TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından yürütülen, 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir. Proje no:1919B012104579

Sözel Bildiri

BURDUR İLİ ENDOKRİNOLOJİ POLİKLİNİĞİNDE SON 1 YIL İÇİNDE TAKİP EDİLEN HİPOTİROİDİZM OLGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Emre Urhan*

* Burdur Devlet Hastanesi Endokrinoloji Kliniği, Burdur, Türkiye, urhan.emre@gmail.com

ÖZET

Giriş: Hipotirodizm, tiroid bezinin yeterli hormon üretememesidir. Prevalansı %3-7 arasında değişmektedir ve kadın predominant bir hastalıktır. Primer hipotirodizmin nedenleri iyot eksikliği, Hashimoto tiroiditi, tiroid cerrahisi ve RAİ tedavisidir. Tedavi edilmemiş hastalık artmış mortalite ve morbidite ile ilişkilidir. Tedavisi çoğunlukla ömür boyu hormon replasmanıdır.

Amaç: Burdur ilinde son 1 yılda takip edilen hipotirodizm vakalarının demografik, etyolojik ve hastalık kontrolü özelliklerini ortaya koymaktır.

Yöntem: Burdur Devlet Hastanesi endokrinoloji polikliniğinde ocak 2022-ocak 2023 yılları arasında takip edilen yetişkin aşikar hipotirodizm hastaları değerlendirildi. En az bir tiroid antikor pozitifliği veya ultrasonografi bulgusu olması Hashimoto olarak kabul edildi.

Bulgular: 378 hastanın 340 (%90)'ı kadın, 38 (%10)'i erkekti ve ortalama yaşları 51.6 ± 14.5 (aralık: 20-89) yıldı. 226 (%60) hastada Hashimoto, 110 (%29)'unda tiroid cerrahisi, 9 (%2.4) hastada RAİ öyküsü mevcuttu ve 33 (%8.6) hastada ise aşikar neden yoktu. 248 (%65.6) hasta kontrol altındayken, 130 (%34.4)'unda tedavi yetersizdi. Günlük ortalama ilaç dozu 525 (350-750) mgr'dı. Hashimoto hastalarında; anti-TPO ve anti-Tg pozitifliği sırasıyla %62 ve %41, herhangi bir antikor pozitifliği %73.3, her iki antikor pozitifliği %35.6'ıdı. Hashimotolu ve tiroid cerrahili hastalar karşılaştırıldığında ise; yaş ($p=0.13$), cinsiyet ($p=0.4$), ötiroid oranı ($p=0.17$) ve s T3 değerleri ($p=0.37$) açısından benzerken, s T4 değerleri ($p=0.001$) ve günlük ilaç dozu ($p=0.001$) cerrahi öykülü hastalarda anlamlı daha yüksekken, TSH değerleri ($p=0.001$) Hashimoto hastalarında anlamlı daha yüksekti.

Tartışma ve Sonuç: Hipotirodizm toplumda sık görülen bir hastalıktır ve hastaların çoğu 50'li yaşlardaki kadınlardır. Sıklıkla sebebi otoimmün kaynaklı Hashimoto ve sonrasında tiroid cerrahisidir. Hastaların yaklaşık üçte biri yeterli dozda tedavi almamaktadır. Hashimoto tanısında antikor düzeyleri çok önemlidir. Bu hastaların yaklaşık %70'inde anti-TPO pozitif iken, %25'inde ise her iki antikor da negatif saptanmıştır. Tiroid cerrahili hastalar Hashimoto'ya nazaran daha yüksek doz ilaç dozu ile tedavi edilmektedir ve dolayısıyla TSH düzeyleri daha düşükken s T4 düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Burdur, Hipotirodizm, Hashimoto, Tiroid cerrahisi, Tiroid antikorları

Sözel Bildiri

SOME QUALITY CHARACTERISTICS OF ANIMAL AND VEGETABLE BASED ICE CREAMS INCLUDING WATER KEFIR

Hamiyet SEMİZ^{1*}, İlhan GÜN^{2}**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University Health Science Enstitute, Animal Products Hygiene and Technology, Burdur, Türkiye, hamiyetsemiz30@gmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur Food, Agriculture and Livestock Vocational High School, Food Processing Department, Burdur, Türkiye, igun@mehmetakif.edu.tr*

This study was supported with 841-YL-22 number by Burdur Mehmet Akif Ersoy University Scientific Research Department.

ABSTRACT

Background: Water kefir is a probiotic product and its use in ice cream production has been studied. **Aim:** The use of water kefir, which is effective on health, in ice cream production and changes in product characteristics during storage were investigated. **Methods:** Almond milk, cow's milk and mixtures of these milks in certain ratios were used in production. Except for the control group, encapsulated and non-encapsulated water kefir beverage was added to the other samples. The ice creams were stored at -18°C and chemical, physical, microbiological and sensory analyses were carried out on the 1st, 30th and 60th days. **Results:** The taste, odour and structure characteristics of the samples obtained from almond milk, cow's milk and 70:30 % and 50:50 % almond milk-cow's milk mixture were different from each other. Almond milk has a dull white colour and is an easily soluble product, while a change towards a bright white colour was observed as the amount of cow's milk increased. In addition, although the sugar ratio was the same in all samples, the samples containing cow's milk were perceived sweeter than almond milk ice cream due to the effect of lactose in the composition. It can be said that the level of viability of the microflora in the water kefir beverage in encapsulated form is maintained. **Discussion and Conclusion:** The use of probiotics in functional products is increasing day by day. Water kefir is a popular product consumed in recent years. In this study, it was observed that the viability of the microflora in kefir could be maintained at a certain level in ice creams obtained from almond milk and cow's milk and did not have a negative effect on product quality. However, since this efficiency decreases as the storage time is prolonged, it is useful to carry out studies with alternative products.

Anahtar Kelimeler: Ice cream, water kefir, probiotics, microencapsulation, product quality,

Sözel Bildiri

PLANLI GÖRSEL EĞİTİM KALP YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN HASTALIKLARINA YÖNELİK TUTUM, İNANÇ VE SEMPTOMLARINI ETKİLER Mİ?

Dilan DENİZ AKAN*, Özden DEDELİ ÇAYDAM**

*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, Manisa, TÜRKİYE, deniz.dilan91@gmail.com

**Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, Manisa, TÜRKİYE, ozdendedeli@yahoo.co.uk

ÖZET

Giriş: Kalp yetersizliği, ülkemizde ve dünyada görülme oranı giderek artan ve bireylerin yaşam kalitelerini düşüren kardiyovasküler bir sendromdur. **Amaç:** Araştırmada, Sağlık İnanç Modeli'ne dayalı olarak hazırlanan planlı görsel eğitimin kalp yetersizliği olan bireylerin hastalıklarına yönelik tutum, inanç ve semptomlarına etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, randomize kontrollü deneysel tipte olup Türkiye'nin batı bölgesindeki bir üniversite hastanesinin kardiyoloji polikliniğinde tedavi gören girişim grubu için 55, kontrol grubu için 55 olmak üzere toplam 110 kalp yetersizliği olan birey ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında, "Hasta Tanıtım Formu", "Kalp Yetersizliğinde Sağlık İnanç Modeli Ölçeği" ve "Memorial Semptom Değerlendirme Ölçeği – Kalp Yetersizliği" kullanılmıştır. Girişim grubunda ilk izlem, ara izlem ve son izlem olmak üzere toplam üç görüşme yapılmıştır. Kontrol grubunda ise ilk izlem ve son izlem olmak üzere toplam iki görüşme yapılmıştır.

Bulgular: Sağlık İnanç Modeli'ne dayalı hazırlanan planlı görsel eğitim programından sonra girişim ve kontrol grubundaki hastaların algılanan duyarlılık, algılanan ciddiyet, algılanan yarar, algılanan engel, öz etkililik ve semptom puanları arasında anlamlı fark saptanmıştır. Girişim grubundaki hastaların algılanan duyarlılık, algılanan ciddiyet, algılanan yarar, algılanan engel, öz etkililik ve semptom puanları açısından izlemler arasında anlamlı fark bulunmuştur.

İlk görüşmeden altı ay sonra, girişim grubunun algılanan duyarlılık, algılanan ciddiyet, algılanan yarar, algılanan engel, öz etkililik puanlarının kontrol grubuna göre anlamlı olarak arttığı; semptom puanlarının ise kontrol grubuna göre anlamlı olarak azaldığı saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonuçları, Sağlık İnanç Modeli'ne dayalı hazırlanan planlı görsel eğitimin kalp yetersizliği olan bireylerin hastalıklarına yönelik tutum, inanç ve semptomları üzerinde olumlu etkisi olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Kalp Yetersizliği, Görsel Eğitim, Sağlık İnanç Modeli, Semptom, Hemşire.

Not: Bu bildiri, Dilan DENİZ AKAN'ın doktora tezinden üretilmiştir.

Sözel Bildiri

AKDENİZ SULARINDA *Diadema setosum* İSTİLASI

Arife Melisa KORTUN*

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Burdur, Türkiye,
melisakortun21@gmail.com

ÖZET

Leşepşiyen göçü ile ölkemiz sularına giren çok sayıda istilacı tür bulunmaktadır. İstilacı türler sonradan girdikleri ekosistemde biyolojik çeşitliliğin bozulmasına neden olmaktadır. Bazı istilacı türler salgıladıkları toksik maddeler nedeni ile de insan sağlığına, besin zinciri yoluyla veya direkt temas durumunda dolaylı ya da doğrudan etki etmektedir. *Diadema setosum*(Leske,1778)(uzun dikenli deniz keştanesi) 2006 yılında ölkemiz kıyılarında rapor edilmiştir. Görünüş bakımından diğere deniz keştanelerinden oldukça kolay ayırt edilebilirler. Bu uzun dikenlere temas edilmesiyle dikenlerin uçlarında bulunan toksik maddelerden dolayı kaşıntı, buna bağılı olarak cilt yaralanmaları görülebilmektedir. Deniz çayırları ile beslendikleri için vücutlarında ağır metal birikimi de olmaktadır. Yine buna bağılı olarak bu tür ile beslenen veya ev sahipliğı yaptığı canlılar yoluyla insan sağlığına tehlikeli olabilmektedir. Akdeniz Bölgesi turizm açısından ölkemiz için büyük potansiyel taşımaktadır ve bu türün yarattığı alışılmadık görüntüsünden dolayı insanları rahatsız etmektedir. Balık toplamak için kullanılan ağlara zarar vermesi nedeniyle halkın ekonomik açıdan gelirini azaltmaktadır. Yapılan bu çalışmada halkı bu istilacı türler açısından bilgilendirilmeli ve bilinçsiz ile yapılan çalışmalar konusunda uyarılması amaçlanmıştır ve ölkemiz kıyılarında son yıllarda popölasyon yoğunluğu artan uzun dikenli deniz keştanesine ilişkin ekolojik, ekonomik ve toksikolojik bilgiler de değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağır metal, leşepşiyen göçü, istilacı türler, halk sağlığı, biyoçeşitlilik

Sözel Bildiri

**AN ASPECT TO RETINA OF ANATOLIAN GROUND SQUIRREL IN
HIBERNATION (*SPERMOPHILUS XANTHOPRYMNUS*)**

Ahmet Cabir*, Feyzullah BEYAZ, Mehmet Özbek*****

* Erciyes University Institute of Health Science, Department of Veterinary Histology and Embryology, Kayseri, Turkey, ahmetcabirvet@gmail.com

** Department of Histology and Embryology, Faculty of Veterinary Medicine, Erciyes University, Kayseri, Turkey beyazfeyz@gmail.com

*** Department of Histology and Embryology, Faculty of Veterinary Medicine, Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey mehmetozbek2@gmail.com

ABSTRACT

Background: Ground squirrels are typically mammalian also rodents. These animals live in extremely difficult conditions. Hibernation times can survive for months without feeding. Whereas rats and mice have a nocturnal life cycle, Anatolian ground squirrels diurnal life cycle. For many mammals, rods account for > 90% of their total photoreceptors. Even for primates, which are mostly diurnal, their retinas contain approximately 95% rods, except for the fovea region that is composed exclusively of cones for high acuity, color, and other daylight vision needs. **Aim:** To reveal the immunohistochemical features of the retinas of hibernating Anatolian ground squirrels.

Methods: Immunohistochemical staining was performed with the primary antibodies to calretinin, parvalbumin, drebrin, GAD65, GAD67, synapsin, synaptophysin, PSD95, GFAP and Iba-1 by using Strept-Avidin Biotin (Strep-ABC) method.

Results: In this study, same positive immunolabeling for calretinin and calbindin in the ganglion cells, amacrin cells, bipolar cells and horizontal cells, or in nerve fibers layer, inner and outer plexiform layer. Synaptophysin immunoreaction was in inner and outer plexiform layers and blood vessels but a positive reaction. Iba-1 positive was found in inner and outer plexiform layer. Parvalbumin immunoreaction was in nerve fibers layer, ganglion cell layer, inner nuclear layer and layer of rods and cones. We determined a positive immunolabeling for GFAP in the ganglion cell layer, inner and outer plexiform layer, rod and cones layers. A GAD67 positive reaction was seen in the ganglion cells, amacrin cells and horizontal cells but GAD65 positive immunolabeling was only in nerve fibers layer and amacrin cells in inner nuclear layer. We observed a positive immunostaining for synapsin in nerve fibers layer, inner plexiform layer and outer plexiform layers.

Discussion and Conclusion: This study clearly shows that retinas of Anatolian ground squirrels (*Spermophilus xanthoprimum*) have diversity phenotype staining. This study shows immunohistochemical features of the retinas of Anatolian ground squirrels, which are formed as a result of staining with various markers. It constitutes a fundamental resource for future studies in this field. This study, which investigates whether the retina of a creature in hibernation has any differences from the active period, sheds light on the future.

Anahtar Kelimeler: Retina, ground squirrel, immunohistochemistry

Sözel Bildiri

MİGRENİN ANKSİYETE-DEPRESYON VE KOGNİTİF FONKSİYONA ETKİSİ KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Senanur DÜZENLİ*, **Tuba CAN AKMAN****

* Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Böl., İstanbul, Türkiye,

** Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Denizli, Türkiye,

ÖZET

Giriş: Migren dünya nüfusunun %10'undan fazlasının sahip olduğu kişilerin hayatında dizabiliteye neden olan nörolojik bir bozukluktur. Migren hastalarının anksiyete depresyon ve kognitif bozukluk gibi komorbiditelere sahip olmaları dizabilite miktarını arttırmaktadır. Ayrıca anksiyete depresyon bozuklukları kognitif disfonksiyonu kötüleştirebilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı migren hastalarında anksiyete depresyon düzeyinin tespiti ve anksiyete depresyonun kognitif fonksiyonlara etkisini belirlemektir. **Yöntem:** Çalışmaya 20-45 yaşları arasında toplam 44 (n=22 migren tanılı birey, n=22 sağlıklı birey) kişi dahil edilmiştir. Katılımcıların anksiyete depresyon düzeyleri Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği (HAD), kognitif fonksiyonları Adımlı İşitsel Seri Ekleme Testi (PASAT) ve migren şiddeti Migren Özürlülük Değerlendirme Ölçeği (MIDAS) ile değerlendirildi. **Bulgular:** HAD-A skorlarına göre hasta grubun anksiyete ortalaması $10,32 \pm 4,69$ ($p=0,021$) iken kontrol grubunda $7,41 \pm 4,54$; HAD-D skorlarına göre depresyon ortalaması ise sırasıyla $7,77 \pm 4,34$ ve $5,68 \pm 4,56$ 'tür ($p=0,096$). Bireylerin kognitif fonksiyonlarını ölçen PASAT testi doğru sayısı ortalamaları hasta grubunda $41,93 \pm 10,60$ ve kontrol grubunda $49,06 \pm 9,15$ 'dir ($p=0,016$). MIDAS ile sorgulanan migrenli grubun 2'si hafif, 8'i orta, 12'si ciddi kayıp seviyesinde dizabiliteye sahipti. MIDAS skoru ile anksiyete ($p=0,637$), depresyon ($p=0,877$) ve kognitif fonksiyon ($p=0,546$) skorları açısından anlamlı ilişki bulunmadı. Migrenli grubun PASAT doğru sayısı ile HAD anksiyete skoru arasında zayıf ilişki vardır ($p=0,021$). **Tartışma ve Sonuç:** Çalışma bulguları ışığında migrenli hastaların sağlıklı kontrollere kıyasla anksiyete ve daha kötü kognitif performansa sahip olduğu bulunmuş ancak bu durumun migren şiddeti ile ilişkili olmadığı saptanmıştır. Genel olarak anksiyetenin migren hastalarında daha çok görülmesiyle birlikte fizyoterapi uygulamalarında endişe ve rahatlama yöntemlerinin göz önünde bulundurulması ve bütüncül yaklaşımlı tedavi seçeneklerinin eklenmesi etkin bir tedavi için yararlı olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Migren, Anksiyete, Depresyon, Kognitif Fonksiyon

Sözel Bildiri

DİZ OSTEOARTRİTLİ HASTALARDA AĞRI KONTROLÜNDE AKUATİK EGZERSİZLERİN YERİ

Emre ERKAL¹, Enver CANER²

¹ Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlı Bakımı Pr. Artvin, Türkiye
emre.erkal@artvin.edu.tr

² Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlı Bakımı Pr. Artvin, Türkiye
envercaner@artvin.edu.tr

ÖZET

Osteoartrit özellikle ağırlık taşıyan eklemleri etkileyen dejeneratif bir kas iskelet bozukluğudur ve en çok diz ekleminde görülmektedir. Yaş, geçirilmiş diz yaralanmaları ve obezite diz osteoartriti için kabul edilmiş güçlü risk faktörleri arasında gösterilmektedir. Diz osteoartriti kemik yapımı ve yıkımı arasındaki dengenin bozulmasından kaynaklı ortaya çıkmaktadır. Diz osteoartritinde en yaygın görülen semptom ağrıdır. Ağrı genellikle ilgili eklem kullanılması ile ortaya çıkmakta ve dinlenme ile geçmektedir. Osteoartrit tedavisindeki amaç eklem kaynaklı ağrıyı en aza indirgeyerek yaşam kalitesini yükseltmektir. Tedavide ilaç tedavisi, cerrahi tedavi ve egzersiz sık kullanılmaktadır. Akuatik egzersizler suyun sağladığı fiziksel avantajlara dayanmaktadır ve bu egzersizler suyun direncine karşı hareket, artan kas tonusu, güç gelişimi ve gelişmiş dayanıklılık sağlamaktadır. Su vücudun ve eklemlerin ağırlığını desteklemekte ve algılanan ağrının yoğunluğunu azaltmaktadır. Akuatik egzersizlerin diz osteoartritli hastaların ağrı kontrolünde olumlu çıktılarını bulunmaktadır. Hemşireler diz osteoartritli hastalarda ağrıyı yönetmede etkin rol oynamaktadır. Hemşirelerin diz osteoartritli hastaların ağrı kontrolünde hastaları akuatik egzersizlere yönlendirmesi ve izlemlerini yapması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diz osteoartriti, Ağrı, Akuatik Egzersizler, Hemşirelik

Sözel Bildiri

AKTİF YAŞLANMA VE HEMŞİRELİK

Enver CANER¹, Emre ERKAL²

¹ Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlı Bakımı Pr. Artvin, Türkiye
envercaner@artvin.edu.tr

² Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlı Bakımı Pr. Artvin, Türkiye,
emre.erkal@artvin.edu.tr

ÖZET

Yaşlanma organizmada meydana gelen fizyolojik bir süreç olup geri dönüşü olmayan fizyolojik ve yapısal değişiklikleri kapsamaktadır ve hayat boyu devam etmektedir. Yaşlılık biyolojik olduğu kadar kültürel ve toplumsal boyutları olan, artmış yaşın etkilerini görme halidir. Yaşlanma ile birlikte kanser, diyabet, kardiyovasküler sistem problemleri, kas-iskelet sistemi ve nörodejeneratif durumlar dâhil olmak üzere çok sayıda hastalığın gelişme riski artmaktadır. Teknolojideki gelişmelerin sağlık alanına yansımaları ve sunulan sağlık hizmeti ağının genişlemesiyle birlikte ortalama insan ömrü artmıştır. Küresel çapta yaşlı nüfusu giderek artmaktadır. Bu durum ise zamanla toplumların toplumsal, mali ve sağlık sorunları ile karşılaşmasına yol açmıştır. Yaşlı nüfusun artması ile birlikte yaşlıların sağlıklı ve başarılı olarak yaşlanması ve yaşam kalitelerinin artırılması önem kazanmıştır. Aktif yaşlanma bireylerin yaşlandıkça yaşam kalitelerini artırmak için yaşlılara yönelik sağlık, kalıtım ve güvenlik konusundaki fırsatların iyileştirilmesini içermektedir. Aktiviteler yaşlılık döneminde yaşlıların üretken, aktif ve mutlu bir yaşam sürdürmelerini desteklemek amacıyla gereklidir. Aktif yaşlanma kültürel, toplumsal, açıdan etkin olmak aktif olarak yaşamda yer almak ve topluma gönüllü olarak katılmaktır. Aktif yaşlanma bireylerin kapasiteleri doğrultusunda toplumsal hayata katılımını sağlayarak yaşam kalitesini yükseltmeyi hedeflemektedir. Hemşireler yaşlı bireylerin yaşlanma süreçlerini aktif bir şekilde geçirmesinde önemli bir konuma sahiptir. Hemşireler yaşlılardaki fizyolojik değişimleri tanılamalı, yaşlıların kapasiteleri doğrultusunda topluma katılımlarını desteklemeli ve yaşlanma sürecini daha aktif geçirmeleri için gerekli hemşirelik müdahalelerini planlayıp uygulamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler; Yaşlılık, Aktif Yaşlanma, Hemşirelik

Sözel Bildiri

RETINOPATHY OF PREMATURES AND NURSING APPROACH

Amine Berre Çuhacı*, Yağmur Sezer Efe, Tamer Güneş*****

**Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye, amineberreche@gmail.com*

*** Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye, ysezerefe@erciyes.edu.tr.*

****Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye, trgunes@erciyes.edu.tr*

Retinopathy of prematurity (ROP) is a physiopathological condition, the pathogenesis of which has not yet been fully elucidated, due to abnormal development of retinal vessels in infants born before 37 weeks of gestation. It is one of the most important causes of preventable blindness and visual impairment in childhood. Even if ROP is treated, it is an important health problem in both developed and developing countries, causing morbidities such as strabismus, myopia and amblyopia. Therefore, the World Health Organization (WHO) has included retinopathy of prematurity as a public health problem and included it in the priority preventable diseases. Especially with the developments in the neonatal intensive care units (NICU), the increase in the chance of survival of infants, the widespread use of assisted reproductive techniques and the increase in multiple pregnancies have led to an increase in the incidence of ROP. Low gestational age, low birth weight (LDA) and long-term oxygen therapy are the most important risk factors for the development of ROP. While ROP is seen in preterm infants born below 32 weeks in developed countries, ROP is reported to develop up to 34 weeks in developing countries. The ROP examination is 30-31 in infants younger than 27 weeks of gestation. It is a procedure performed using a speculum for the evaluation of the retina at the postnatal 4th week in infants born at the 27th week of pregnancy and is painful for newborns. The pain caused by this procedure to the newborn negatively affects the infant's behavior, adaptation to the outside world, comfort, brain development and family-infant interaction. In order to reduce these negative effects, the use of non-pharmacological methods such as giving the infant the ROP position by the nurse, music, sucrose, and pacifier could reduce the infant's pain and increase its comfort. Neonatal nurses have important duties to minimize the negative effects of preterm infants after the ROP examination, to protect them from the short and long-term effects of pain, and to ensure their comfort.

Sözel Bildiri

PREMATÜRE RETİNOPATİSİ VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

Amine Berre Çuhacı*, Yağmur Sezer Efe, Tamer Güneş*****

**Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye,
amineberrechc@gmail.com*

*** Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye, ysezerefe@erciyes.edu.tr.*

****Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Kayseri, Türkiye, trgunes@erciyes.edu.tr*

Prematüre retinopatisi (ROP) 37. gestasyon haftasından önce doğan bebeklerde retinal damarların anormal gelişimine bağlı oluşan ve patogenezi henüz tam olarak aydınlatılamamış fizyopatolojik bir durumdur. Çocukluk çağında görülen önlenebilir körlüklerin ve görme bozukluklarının en önemli nedenlerinden birisidir. ROP tedavi edilse bile, şaşılık, miyopi ve ambliyopi gibi morbiditelere neden olan, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde görülen önemli bir sağlık sorunudur. Bu nedenle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) prematüre retinopatisini bir halk sağlığı sorunu olarak ele alarak, öncelikli engellenebilir hastalıklar içine dahil etmiştir. Özellikle yenidoğan yoğun bakım ünitelerindeki (YYBÜ) gelişmeler ile bebeklerin yaşam şansının artması, yardımcı üreme tekniklerinin yaygınlaşması ile çoğul gebeliklerin artması ROP insidansında artışa neden olmuştur. Düşük gestasyon yaşı, düşük doğum ağırlığı (DDA) ve uzun süreli oksijen tedavisi ROP gelişmesindeki en önemli risk faktörleridir. ROP, gelişmiş ülkelerde 32 haftanın altında doğan preterm bebeklerde görülürken, gelişmekte olan ülkelerde 34 haftaya kadar ROP geliştiği bildirilmektedir. ROP muayenesi, 27. gestasyon haftasından küçük olan bebeklerde 30-31. haftada, 27.gebelik haftasından büyük doğan bebeklerde ise postnatal 4. haftada retinanın değerlendirilmesi için spekulum kullanılarak yapılan bir işlemdir ve yenidoğanlar için ağrılıdır. Bu işlemin yenidoğana hissettirdiği ağrı; bebeğin davranışlarını, dış dünyaya uyum sağlamasını, konforunu, beyin gelişimini ve aile bebek etkileşimini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu olumsuz etkilerin azaltılmasında bebeğe hemşire tarafından ROP pozisyonu verilmesi, müzik, sükröz, emzik verme gibi non-farmakolojik yöntemlerin kullanılması bebeğin ağrısını azaltabilmekte ve konforunu artırabilmektedir. Preterm bebeklerin ROP muayenesi sonrasında olumsuz koşullardan etkilenmesini en aza indirmek ve ağrının kısa ve uzun dönem etkilerinden korumak, konforunu sağlamak için yenidoğan hemşirelerine önemli görevler düşmektedir.

Sözel Bildiri

GÖÇ ve ÇOCUK BAĞLAMINDA SOSYAL HİZMET MÜDAHALELERİNİN ÖNEMİ

Dr. Öğr. Üyesi Ruşen AYATA KÜÇÜKBÜKÜCÜ*

** İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye.
rusenayata@arel.edu.tr*

ABSTRACT

Göç pek çok süreci barındıran geniş bir alandır. Göç bireyleri sağlık, ekonomik, kültürel, psikolojik, sosyal, eğitim vb. pek çok açıdan etkilemektedir. Göçün etkileri yetişkinlerde olduğu kadar çocuklar açısından da oldukça önemlidir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı göç olgusunun çocuklar üzerindeki etkilerini ve konu ile ilgili sosyal hizmet müdahalelerini incelemektir. **Metod:** Bu derleme çalışmada göç öncesi, göç esnası ve göç sonrası çocukların karşılaştıkları riskler değerlendirilmekte ve güncel literatür temelinde sosyal hizmet müdahaleleri ile ilgili gereksinimler tartışılmaktadır. **Sonuç:** Çocukların göç yaşamından etkilendikleri alanlar oldukça geniş bir yelpazede ele alınmaktadır. Çocuk sağlığı (fiziksel, gelişimsel, psikolojik ve ruhsal) göç evrelerinde etkilenmeye açık bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocukların göç sürecinde etkilendikleri alanlar; eğitim, iletişim, ekonomik, hijyen, barınma, beslenme, kültürel, sosyal, fırsat eşitsizliği, güvenlik başlıkları altında spesifik güçlükler olarak sıralanabilir. **Bulgular ve Tartışma:** Çocukların gelişimsel dönemlerinde olmaları nedeni ile göçten etkilenme düzeyleri de yüksektir. Çocukların konuşma ve dil öğrenme sürecinde eğitim alanında yaşadıkları güçlükler bulunmaktadır. Dil ve konuşma uyum süreci içerisinde çocukların sosyal ilişkileri ile ilgili karşılaştığı güçlükler de önemlidir. Çocukların göç evrelerinde karşılaştıkları güçlükler neticesinde çocuk ihmali riski yüksektir. Aynı zamanda çocukluk döneminde yaşanan olumsuz deneyimler yetişkinlik yaşamını etkileme konusunda önemli bir faktördür. Çocuk yaşta göç nedeni ile güçlük yaşayan, güçlük yaşama riski bulunan ya da dışlanan çocukların yaşadığı duygu ve hisler yetişkinlik davranışlarını ve tutumlarını etkilemektedir. Göçten etkilenen çocukların karşılaştıkları zorlukların ya da risk altında bulunan çocukların erken dönemde belirlenmesi ve müdahalelerin planlanması önemlidir. Tüm bu güçlükler ve riskler ile ilgili olarak çocuğun yüksek yararının gözetilmesi ile koruyucu, önleyici, güçlendirici çalışmaların yapılması açısından sosyal hizmet mesleki müdahaleleri oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Çocuk, Sosyal Hizmet.

Sözel Bildiri

**YÜKSEK GÜVENLİKLİ ADLI PSIKİYATRI SERVISİNDE YATAN HASTALARDA
BASIT YARALAMA SUÇU İLE BIRDEN FAZLA SUÇ İŞLEYEN HASTALARIN
EPIDEMİYOLOJİK VERİ VE BİYOKİMYASAL PARAMETRELERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

¹Burcu SIRLIER EMİR, ²Erkan ÇAKMAK

¹Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi Psikiyatri Kliniği, Elazığ

²Fırat Üniversitesi Hastanesi İç Hastalıkları Kliniği, Elazığ

ÖZET

AMAÇ: Adli psikiyatri hastalarının bakım ve tedavilerinin hem hasta açısından hem de toplum açısından güvenli olan özelleşmiş tedavi merkezlerinde (yüksek-ortadüşük güvenli hastaneler) yürütülmektedir. Adli olguların genel karakteristik özellikleri farklı değişkenlerden etkilenebilmektedir. Kliniğin bulunduğu yer (il merkezi, ilçe merkezi, vs.), bulunduğu coğrafi bölge, nüfusun demografik, sosyal ve kültürel yapısı, en yakın üst merkeze uzaklığı adli psikiyatri verilerini etkileyen önemli özelliklerdir. Bu çalışmanın amacı, basit yaralama ile birden fazla suç işleyen hastaların epidemiyolojik verilerini, rutin kullanım için uygun olabilecek yeni, kolay ve ucuz bir seçenek olan hemogram ve biyokimya değerlerini karşılaştırarak biyobelirteç olarak kullanılmasının faydalı olup olmadığını göstermektir.

METOD: Çalışmaya Fethi Sekin Şehir Hastanesi YGAP (Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri) Servisi'ne 01.10.2021-01.10.2022 tarihleri arasında başvuran yatarak tedavi gören ve çalışma ölçütlerine uyan 126 basit yaralama. 185 çoklu suç işleyen olmak üzere 311 erkek dahil edildi. Olguların biyokimyasal parametreleri ve sosyodemografik ve klinik özellikleri retrospektif olarak incelendi.

BULGULAR: Çalışmamızda hem basit yaralama hem diğer suçları (görevi yaptırılmamak için direnme, dolandırıcılık, sahtecilik, uyuşturucu madde kullanma, bulundurma, satma, konut dokunulmazlığının ihlali, gasp, iftira, mala zarar verme) işleyenlerde bekar olma, düşük eğitim düzeyi, düşük ekonomi, işsizlik, aktif psikiyatrik tedavi kullanıyor olma, sigara kullanıyor olma her iki grupta da öne çıkan özelliklerdi. Basit yaralama suçu işleyenlerin %34,1'i şehirde yaşarken çoklu suç işleyenlerin % 51,9'u şehirde yaşamaktaydı. Her iki grupta da biyokimyasal parametreler benzer bulunmuş olup folik asit düzeyi basit yaralama suçu işleyenlerde daha düşük ve basit yaralama suçu işleyenlerin daha kilolu olduğu görülmüştür.

SONUÇ: Olgularda bekar olma, ortaokul ve altı düzeyde bir eğitime sahip olma, düşük ekonomik seviyeye sahip olma, işsiz olma ve sigara kullanımı ön plandadır. Bulgularımız yüksek suç işleme oranı ile düşük sosyoekonomik seviye ilişkisini desteklemektedir. Çalışmamızda folik asit düzeyi basit yaralama suçu işleyenlerde düşük bulunmuş olup bu bulgu basit yaralama gibi şiddet suçu işleyenlerde folik asitin ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar kelimeler: Basit yaralama, suç, folik asit, yüksek güvenlikli adli psikiyatri servisi

Sözel Bildiri

**YÜKSEK GÜVENLİKLİ ADLİ PSİKİYATRİ SERVİSİNDE YATAN HASTALARDA
CİNSEL SUÇ İLE BİRDEN FAZLA SUÇ İŞLEYEN HASTALARIN
EPİDEMİYOLOJİK VERİ VE BİYOKİMYASAL PARAMETRELERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

¹Burcu SIRLIER EMİR, ²Erkan ÇAKMAK

¹ Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi Psikiyatri Kliniği, Elazığ

² Fırat Üniversitesi Hastanesi İç Hastalıkları Kliniği, Elazığ

ÖZET

AMAÇ: Suç, insanlığın var oluşundan bu yana birlikte yaşamının bir sonucu olarak ortaya çıkan ve toplum içerisinde yıkıcı etkileri bulunan önemli bir sorundur. Suç davranışı gösteren kişiler göstermeyenlerden farklı bazı özelliklere sahip olabilir; bu farklılıklar suç ile ilişkilendirilebilir, aynı zamanda suça neden olan faktörler olarak da gösterilebilir. Cinsel suç ise; cinsel amaçlı ve hedeflenen kişinin isteği dışında yapılan hareketleri kapsamaktadır. Bunlar söz atma ile başlayan, elle sarkıntılık, cinsel haz almaya yönelik hareketler ve en uç noktada ırza geçmeyi içine alır. Bu çalışmanın amacı, cinsel suç işleyen hastalarla birden fazla suç işleyen hastaların epidemiyolojik ve biyokimyasal verilerini karşılaştırmaktır.

METOD: Çalışmaya Fethi Sekin Şehir Hastanesi YGAP (Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri) Servisi'ne 01.10.2021-01.10.2022 tarihleri arasında başvuran yatarak tedavi gören ve çalışma ölçütlerine uyan 34 basit yaralama, 185 çoklu suç işleyen olmak üzere 219 erkek hasta dahil edildi. Olguların biyokimyasal parametreleri ve sosyodemografik ve klinik özellikleri retrospektif olarak incelendi.

BULGULAR: Çalışmamızda cinsel suçlarda ve birden fazla suç (görevi yaptırmamak için direnme, dolandırıcılık, sahtecilik, uyuşturucu madde kullanma, bulundurma, satma, konut dokunulmazlığının ihlali, gasp, iftira, mala zarar verme) işleyenlerde şehirde yaşama, düşük eğitim ve ekonomik düzey, işsizlik, aktif psikiyatrik tedavi kullanıyor olma, her iki grupta da öne çıkan özelliklerdi. Cinsel suç işleyenlerin % 67,6'sı çoklu suç işleyenlerin % 55,7'si bekarıdı. Sigara kullanımı cinsel suç işleyenlerde daha fazla iken alkol kullanımı çoklu suç işleyenlerde daha fazlaydı. Her iki grupta da biyokimyasal parametreler benzer bulunmuş olup LDL (düşük yoğunluklu lipoprotein) düzeyi cinsel suç işleyenlerde çoklu suç işleyenlere göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur.

SONUÇ: Çalışmamızda ortaokul ve altı düzeyde bir eğitim, düşük ekonomik düzey, işsizlik ön plandadır. Bulgularımız yüksek suç işleme oranı ile düşük sosyoekonomik seviye ilişkisini desteklemektedir. Çalışmamızda LDL düzeyi cinsel suç işleyenlerde daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgu LDL'nin artışının hormonal dengenin bozulmasına ve sonucunda cinsel suçların artışına sebep olabileceğini ve aralarında bir ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar kelimeler: Cinsel, suç, LDL, yüksek güvenlikli adli psikiyatri servisi

Sözel Bildiri

PARKINSON HASTALIĞI'NDA GÜNCEL FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON YAKLAŞIMLARI

Betül SÖYLEMEZ¹, Nilüfer ÇETİŞLİ-KORKMAZ²

¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Burdur, TÜRKİYE, bsoylemez@mehmetakif.edu.tr*

²*Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, TÜRKİYE, nkorkmaz@pau.edu.tr*

ÖZET

Parkinson Hastalığı (PH), son 20 yılda görülme sıklığı %155,50 artan ve dünyada en yaygın görülen nörodejeneratif bir hastalıktır. PH, substansia nigradaki dopaminerjik nöronların dejenerasyonu ile karakterizedir. PH'de ana bulgular rijidite, tremor, postüral instabilite ve akinetik sendromlardır. Bradikinezi ve postüral instabilite gibi semptomlar, bireylerde belirgin bir gövde fleksiyonuna ek olarak yürüme hızında ve adım uzunluğunda azalma ile karakterize edilen yeni yürüyüş paternleri oluşturur. Ayrıca bireyler “donma fenomeni” adı verilen tipik bir bozukluk sergilerler. Bu nedenler, PH'li bireylerde düşme riskini artırır ve hastalığın erken evrelerinde bile kırıklar, hastaneye yatış ve ölüm gibi sonuçlara yol açabilir.

Fizyoterapi ve rehabilitasyon (FTR), PH'de özellikle motor semptomların yönetimi ve sekonder komplikasyonların önlenmesi ile ilgili olarak önemli bir rol oynar. Yapılan çalışmalarda FTR programları incelendiğinde PH'de direnç eğitimi, aerobik egzersizler, ikili görev eğitimi, denge ve yürüyüş eğitimi gibi yöntemlerin yanı sıra son yıllarda tüm vücut vibrasyonu (TVV), sanal gerçeklik ve telerehabilitasyon gibi yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir.

TVV, titreşimli bir platform aracılığıyla vücuda mekanik titreşim ileten ve böylece kasların tepkisel olarak kasılmasına veya gevşemesine neden olan ve çeşitli klinik hastalarda kuvvet ve denge eğitimi için kullanılan bir yöntemdir. Sanal gerçeklik, genellikle sanal bir ortamda bilgisayar tabanlı oyunların kullanılmasını içermektedir ve hasta motivasyonunu ve katılımını artırıp ilginç ve etkileşimli bir ortam sağlayarak konvansiyonel egzersize göre potansiyel avantajlara sahip olabilir. Telerehabilitasyon; mali yük, uzun mesafe, hareket kısıtlılığı, pandemik kısıtlamalar ve seyahat güçlüğü gibi çeşitli nedenlerle geleneksel yüz yüze rehabilitasyon hizmetlerine erişimi sınırlı olan hastalar için özellikle önemlidir. Bu derlemede üç farklı güncel yaklaşımın kullanım parametreleri, etkileri, avantaj ve dezavantajları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Parkinson Hastalığı, fizyoterapi ve rehabilitasyon, tüm vücut vibrasyonu, sanal gerçeklik, telerehabilitasyon.

Sözel Bildiri

AFET LOJİSTİĞİ

ŞEVVAL AKKUŞ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur

ÖZET

Afet; insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, insanın normal yaşantısını ve eylemlerini durduracak veya kesintiye uğratacak, imkânların yetersiz kaldığı olaylardır. Büyük oranda veya tamamen insanların kontrolü dışında gerçekleşen afetler, kitlesel bir can ve mal kaybına neden olur. Günümüze kadar afet öncesi hazırlık ve planlamanın eksikliği ve sınırlı imkanlar nedeniyle, afetler şehirleri yok etmeye kadar giden sonuçlar doğurmuşlardır. Afetlerin verdiği bu kayıpları en aza indirilebilmek için afetlere daima hazırlıklı olmak ve afet anını ve sonrasını iyi bir şekilde yönetmek gerekmektedir. Afet Lojistiği tam bu noktada önem kazanmaktadır. Afet Lojistiği, afet öncesi etkin bir planlama ve bilgi sistemiyle, zarar görmüş insanların ihtiyaçlarını giderebilmek amacıyla, afet sonrası gerekli olacak doğru bilginin, temel ihtiyaçların, ekipmanların doğru zamanda, doğru yere ve doğru kişilere ulaştırılması sürecidir. Afet lojistiğinin aşamaları afet öncesi hazırlık, afet müdahale süreci ve müdahale sonrası lojistik faaliyetler şeklindedir. Afet lojistiğinin olay bazlı ve dinamik olması gerekmektedir. Çünkü her afet, türü, şiddeti, meydana geldiği zaman ve coğrafya ile o yerin hassasiyetine bağlı olarak çok farklı özelliklere sahip olduğundan afet lojistiği, günümüzde üzerinde sürekli çalışılan bir alan olup, yeni yaklaşımların geliştirilmesi gereken bir konudur. Bu nedenle riskin sürekli ölçümü ve afet yönetim planlarının yeniden incelenmesi gerekmektedir.

ANAHTAR KELİMELELER: Afet lojistiği, afet, afet yönetimi, lojistik

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE HEMŞİRELERİN TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ İLE TIBBİ HATAYA EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Nurcan Aksel, Yasemin Eda TEKİN

** İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*

Hemşirelik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, nurcan_aksel_1068@hotmail.com

*** Mudanya Üniversitesi, Cerrahi Hemşireliği Anabilim Dalı, Mudanya, Türkiye, yedatkn@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Covid-19 virüsü ile mücadelede sağlık sektörünün önemli mesleklerinden olan hemşirelik; uzun çalışma saatleri, ağır iş yükü, ağır duygusal yük ve stres gibi nedenlerle tükenmişlik riskinin oldukça yüksek olduğu meslekler arasındadır. Artan tükenmişlik seviyesi hemşirelerin tıbbi hata olasılığını artırmaktadır. **Amaç:** Bu araştırma Covid-19 pandemi döneminde hemşirelerin tükenmişlik seviyesinin tıbbi hataya eğilimleri üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yürütülmüştür. **Metot:** Araştırma Aralık 2020 – Ağustos 2021 tarihleri arasında İstanbul ilindeki hastanelerde görev yapan 303 hemşire üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın verileri “Demografik Özellikler Formu”, “Mesleki Yorgunluk Tükenmişlik Toparlanma Ölçeği” (MYTTÖ) ve “Hemşirelerde Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeği” (HTHEÖ) ile çevrimiçi yöntemle toplanmıştır. **Bulgular:** Hemşirelerin tükenmişlik ölçeği “kronik yorgunluk” alt boyut puan ortalamasının 69,95±28,36, “akut yorgunluk” alt boyut puan ortalamasının 67,27±18,86, “toparlanma” alt boyut puan ortalamasının 39,69±17,63 olduğu, Tıbbi hataya eğilim ölçeği toplam puan ortalamasının ise 216,64±28,32 olduğu bulunmuştur. Tıbbi hataya eğilim ölçeğinin tüm alt boyutları ile akut ve kronik yorgunluk alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif, toparlanma alt boyutu arasında ise düşük düzeyde negatif korelasyon bulunmuştur. Genç hemşirelerin, kadınların, çocuk sahibi olmayanların, yoğun bakımda çalışanların, vardiyalı çalışanlarda, haftada 48 saatten fazla çalışanlarda ve Covid(+) hastaya bakım verenlerde tükenmişlik seviyesi daha yüksektir. Hemşirelerin tıbbi hataya eğilim durumlarını çalıştıkları birim, çalışma saati ve sigara-alkol kullanımında artma durumu etkilemektedir. **Sonuç:** Hemşirelerin kronik ve akut yorgunluk seviyeleri arttıkça ve toparlanma seviyeleri azaldıkça tıbbi hataya eğilimleri artmaktadır. Buna göre hemşirelerin tıbbi hata yapma eğilimi ile tükenmişlik seviyesi arasında zayıf bir ilişki vardır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Tükenmişlik, Tıbbi Hata, Hemşire

Poster Bildiri

USE OF CREAMS OBTAINED FROM MILK AND WHEY IN BUTTER PRODUCTION

Musa Özen *, Oğuz Gürsoy **

* Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Natural and Applied Sciences, Division of Food Engineering, Burdur, Turkey, mozen@sutofis.com.tr

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Food Engineering, Burdur, Turkey, ogursoy@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Aim & Methods: In this study, cream produced from raw milk and whey cream obtained from the same milk during cheese production were used as a raw material. Whey cream was added to milk cream in different ratios (0, 25, 50, 75 and 100%) and butter was produced. Some compositional, physicochemical, microbiological and sensory properties and fatty acid compositions of fresh butter samples were compared. **Results and Discussion:** The use of whey cream in different ratios in butter production did not affect the dry matter, ash, conjugated linoleic acid contents, L *, a * and b * values and fatty acid composition of butter samples ($p > 0.05$). The protein values (%) of samples decreased with increasing whey cream addition rate into milk cream. The fat content of butter samples ranged from 81.00 ± 0.82 to $82.50 \pm 0.58\%$. In general, as the whey cream ratio used in production increased, the pH value of butter decreased. As the ratio of whey cream used in butter production increased, acid degree values were increased. *Enterobacter* spp., *E. coli*, *Salmonella* spp. and coagulase-positive staphylococci were not detected in cream and butter samples. The use of whey cream in butter production did not have a negative effect on the sensory properties of butter samples ($p > 0.05$). **Conclusion:** As a result, whey cream has the potential to be used in butter production without adversely affecting the sensory properties of the final product.

Keywords: Cream, whey, butter, fatty acid composition

Acknowledgements: This study was supported by Coordinatorship of Scientific Research Projects of Burdur Mehmet Akif Ersoy University under the Project Number of 0531-YL-18.

Sözel Bildiri

PSYCHOSOCIAL FACTORS ARE ASSOCIATED WITH SYMPTOMS, PAIN AND FUNCTION IN PEOPLE WITH KNEE OSTEOARTHRITIS

Abdulhamit TAYFUR*, Beyza TAYFUR **

* *Kırşehir Ahi Evran University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Physiotherapy and Rehabilitation Department, Kırşehir, Turkey, abdulhamit.tayfur@ahievran.edu.tr*

** *University of Michigan, School of Kinesiology, Michigan, USA, beyzat@umich.edu*

ABSTRACT

Background: Knee osteoarthritis (KOA) is a debilitating problem causing pain and functional limitations in daily life, and might be affected by psychosocial factors. **Aim:** We aimed to investigate psychosocial effects by determining correlations between psychosocial factors and symptoms, pain and function levels of people with KOA. **Methods:** A total of 26 individuals (16 males, age:37.1±10.8 years, bmi:23.7±3.1 kg/m²) completed online Pain Catastrophization Scale, Short Form Tampa Kinesiophobia Scale (TSK-11) and all subscales (symptom, pain, activities of daily living, sports, quality of life) of Knee Injury and Osteoarthritis Outcome Score. Pearson's correlation were used at the 5% significance level and classified as <0.3, 0.3 to 0.5, and >0.5 being poor, moderate, and strong, respectively. **Results:** People with KOA had poor outcomes as they had worse symptoms (52.9±13.0), pain (73.9±14.9), activities of daily living (81.1±13.5), sports (56.2±24.4) and quality of life (53.6±23.5) subscale scores. The condition had also impact on psychosocial factors as kinesiophobia (24.9±6.4) and pain catastrophization (15.2±11.3) were higher than normally reported values. There were strong correlations between pain catastrophization and pain ($r=-0.60$, $p=0.001$), activities of daily living ($r=-0.56$, $p=0.003$) and quality of life ($r=-0.70$, $p<0.001$) subscales. Similarly, strong correlations were found between kinesiophobia and pain ($r=-0.50$, $p=0.01$), activities of daily living ($r=-0.55$, $p=0.004$) and quality of life ($r=-0.56$, $p=0.003$) subscales. Symptoms ($r=-0.46$, $p=0.02$) and sports ($r=-0.39$, $p=0.049$) subscales were moderately associated with pain catastrophization. No correlation found between kinesiophobia and symptoms ($r=-0.37$, $p=0.06$) and sports ($r=-0.33$, $p=0.10$) subscales. **Discussion and Conclusion:** Kinesiophobia and pain catastrophization were present in people with KOA and were associated with symptoms, pain, activities of daily living, sports and quality of life. Therefore, evaluating these psychosocial factors in clinical practice might improve recovery by amending rehabilitation strategies for people with KOA.

Keywords: Knee, Osteoarthritis, Pain, Function, Psychosocial.

Sözel Bildiri

EYVAH! PANDEMİ SONRASI PANDEMİ RİSKLERİ: İŞLETME KURUMSAL RAPORLARINDAKİ YANSIMALARIN ANALİZİ

Mehmet Kaplan*, **Berna Turak Kaplan***, **Mustafa Mert Kaplan*****

* Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Şarkikaraağaç MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, mehmetkaplan@isparta.edu.tr

** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Şarkikaraağaç MYO, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, Isparta, Türkiye, bernaturak@isparta.edu.tr

*** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Yüksek Lisans Öğrencisi, Isparta, Türkiye, mustafamertkaplan@gmail.com

ÖZET

Arkaplan: Bu çalışmanın arka planında sürekli belirli zaman aralıklarıyla tekrarlanan “salgın hastalıklar” ve bu hastalıkların topluma yönelik ekonomik, sosyal ve psikolojik etkilerini betimlemeye yönelik araştırmalar yer almaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı pandemi sonrasında oluşabilecek ve küresel olarak dünyayı etkisi altına alabilecek yeni pandemi risklerinin işletmelerin kurumsal raporlarına yansımalarını tespit etmek ve çözümlenektir. **Method:** Bu araştırmada yöntem olarak nitel araştırma deseni kullanılmakta ve nitel araştırma yönteminin tekniklerinden olan “doküman analizi tekniği” ile “içerik analizi teknikleri” kullanılmaktadır. **Sonuçlar:** Araştırmanın sonuçlarına göre pandemi sonrası pandemi riskleri küresel çapta riskler arasında yer almaktadır. **Tartışma ve Öneriler:** Araştırma işletme raporlarına bağlı olarak değerlendirilmiştir ve bu bağlamda sonuçları kısıtlarına bağlı olarak yorumlanabilecektir. Bu araştırmanın gelecek çalışmalar için bir ön çalışma olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Pandemi Riskleri, İşletme Kurumsal Raporları.

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

KRİZ BÖLGELERİNDE İNSANİ YARDIM ÇALIŞANLARINDA GÖRÜLEN PSİKOLOJİK PROBLEMLER VE TRAVMATİK OLAYLAR

SUDENUR AYAZ*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi,
sudenurayaz401@gmail.com*

ABSTRACT

Özet: Her birey günlük yaşantısında çeşitli olaylar deneyimlemektedir. Bunlardan bazıları birey üzerinde olumlu etki bırakırken bazıları da olumsuz ve hatta yıkıcı etkiye sahip olabilmektedir. Yıkıcı etkiye sahip travmatik olaylar içinde doğal afetler, savaşlar, tecavüz/ taciz vakaları, şiddet, kayıp, göç, ihmal ve ölüm gibi durumlar başı çekmektedir. Bu tarz travmatik olaylar birey üzerinde fiziksel, psikolojik ve bilişsel birtakım olumsuz etkiler bırakırken bu durum yaşanan olayın büyüklüğüne bağlı olarak kısa veya uzun süreli devam edebilmektedir. Bu gibi durumlarda birey mutlaka yaşadığı olayı ciddiye almalı ve bir uzman desteğine başvurmalıdır. Bu çalışma travmatik olaylara doğrudan maruz kalan veya yaptıkları riskli işlerden ötürü travma tepkileri açısından risk grubunda olan insani yardım çalışanlarının karşılaşılabilecekleri psikolojik problemleri ve bunların çözüm yollarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Özellikle arama-kurtarma çalışanları, sağlık çalışanları, polis, itfaiyeci, psikoterapist ve medya sektöründe hizmet veren kişilerde görülebilecek psikolojik problemler ele alınmış ve genellikle bu bireylerin hangi başarı metodlarını kullandıklarına dair bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: kriz bölgesi, travma, psikolojik problemler, insani yardım personeli

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

DİYABET HASTALARINDA İLAÇ UYUMUNU ARTIRMAYA YÖNELİK MÜDAHALELER

Ebru YILDIZ KARADENİZİ*

** Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye,
ebruyildiz@mersin.edu.tr*

ÖZET

Kronik hastalığı olan hastaların uzun süreli tedavileri nedeniyle, karşılaştığı ortak sorun, bazen tedavinin yavaş ilerlemesine ve hatta harcamaların artmasına neden olan ilaç tedavisinin uyumsuzluk nedeniyle yetersiz kalmasıdır. İlaç uyumu, diyabetin başarılı bir şekilde yönetilmesi ve komplikasyonlarının önlenmesi için en önemli faktördür. Sağlık profesyonellerinin karşılaştığı temel endişelerden ve klinik sorunlardan biri, reçete edilen tedavi protokollerine olan bağlılığın zayıf olmasıdır. Kanıtlar, zayıf uyumun zayıf glisemik kontrole, artan komplikasyonlara, daha uzun tedavi süresine ve artan tedavi maliyetlerine yol açtığını göstermektedir. Bu nedenle, uyumu kolaylaştırmak ve bu bireyler arasında klinik ve ekonomik sonuçları iyileştirmek için etkili müdahaleleri belirlemek ve anlamak önemlidir. İlaç uyumuna yönelik müdahaleler, özellikle kronik hastalıkları olan hastanın tedavisinin iyileştirilmesine ve daha iyi sonuçlara sahip olmasına katkıda bulunmak amacıyla oluşturulmuş stratejilerdir. Dijital sağlık teknolojileri, diyabet öz-yönetim eğitimi ve desteğine yönelik müdahaleler, teletıp, eczacı ve hemşire yönetimindeki müdahaleler literatürde yer alan bu stratejilerden bazılarına örnektir. Bu yöntemlerin hastanın sağlık ekibi üyeleri ile iletişim kurmasını kolaylaştırdığı, tedavi sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesini sağladığı ve hasta sonuçlarına da olumlu yansımaları olduğu vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, Hasta, Tedavi Yönetimi, İlaç Uyumu

Sözel Bildiri

GÜNCEL LİTERATÜRDE TINNİTUS VE AZALMIŞ SES TOLERANSININ BİRLİKTELİĞİNİN İNCELENMESİ

Özgür COŞKUN*, **Ayşenur Küçük CEYHAN****

* İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Odyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi,
İstanbul, Türkiye, ozgurcoskun1@stu.aydin.edu.tr

**Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
aysenurceyhan@gmail.com

ÖZET

Giriş: Günümüzde tinnitus ve azalmış ses toleransı (AST) ile ilgili değerlendirme ve terapötik yaklaşımlara yönelik çalışmalar gitgide yaygınlık kazanmaktadır. Tinnitus, etrafta akustik uyaran olmaksızın ses algılama durumudur. Ses toleransındaki azalma ise günlük seslere karşı tahammülsüzlük duyulmasıdır. AST; hiperakuzi, fonofobi, mizofoni olarak 3 grupta incelense de literatürde daha çok hiperakuzi kavramı üzerinde durulmaktadır. Hiperakuzi sesin yüksekliği ile ilgilidir, mizofoni sestem nefret etme tikslenme gibi durumlardır, fonofobi ise sesi karşı bir korku durumudur. Tinnitusu ve AST'yi değerlendirmek için kullanılan çeşitli ölçekler ve yöntemlerde mevcuttur. Literatürde de farklı yöntemlerle değerlendirmeleri yapılmıştır. **Amaç:** Bu çalışmada, tinnitus ve AST'nin ilişkisi dahilinde yapılan makaleleri derlemek ve güncel literatürde yapılan çalışmalarda tanı ve tedavisinde hangi yöntemlerin kullanıldığı ve ne tip sonuçlar elde edildiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. **Gereç-Yöntem:** Bu araştırmaya son 10 yıl içinde (2013-2023 yılları arasında) yayınlanan tinnitusun ve AST birlikteliğinin incelenmesi ile ilişkili olabilecek makaleler dahil edilmiştir. PubMed, Web of Science, Google Akademik veri tabanlarına bakılmış, çalışmanın anahtar kelimeleri "Hiperakuzi, azalmış ses toleransı, işitsel hassasiyet, tinnitus" seçilmiştir ve literatür taraması yapılmıştır. **Bulgular:** Tinnitusu olan bireyler (%28-%80,7) normal popülasyona göre (%9,2-%15,2) daha fazla hiperakuzi göstermişlerdir. AST'nin daha çok hiperakuzi (sesin günlük algısı) ile ilgili olduğu görülmektedir. Çalışmaların katılımcılarında tinnitus derecesine bağlı olarak ses hassasiyeti de artmıştır. Hiperakuzi-tinnitus arasında genellikle anlamlı bir ilişki görülmüştür. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuç olarak tinnitus ve AST'nin prevalansı ile ilgili yapılan çalışmalarda oranlar farklılık göstermektedir. Bunun için evrensel ortak bir ölçek belirlenebilir. Çocuklarda görülebilen AST ile ilgili çalışmalar artırılmalı ve tedavi protokolleri geliştirilmeli, özellikle göz ardı edilen azalmış ses toleransı olan bireyler için yapılan çalışmalar artırılmalıdır, işitme kaybı ile ilişkili olan tinnitüslü bireylerin gürültülü ortamdan korunmaları ve semptomun seyri için takibe alınmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hiperakuzi, azalmış ses toleransı, tinnitus, işitsel hassasiyet

Sözel Bildiri

KÖPEKLERDE TORAKS TRAVMALARININ YÖNETİMİ

Melis GÖL* Zeynep SEMERCİ**

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Atakum, Samsun
melis.gol@omu.edu.tr,

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Atakum, Samsun
z.semerci.95@gmail.com

ÖZET

Giriş: Toraks travmaları, köpeklerde trafik kazaları, yüksekten düşmeler, yabancı cisim ile yaralanmalar ve insan kaynaklı yaralanmalar sonucu şekillenebilmektedir. Toraks bölgesinde meydana gelen travmalarının, içerdiği hayati organlar sebebiyle mortalitesi yüksektir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, köpeklerde çeşitli sebeplerle görülen toraks travmalarının nasıl yönetilmesi gerektiğini anlatmaktır. **Yöntem:** Sunulan olgular Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Hastanesi Cerrahi Anabilim Dalına getirilen ve toraks patojisi tanısı konulan sekiz köpekten oluşmaktadır. **Bulgular:** Sunulan vakalarda toraks travmaları sonucunda başlayan göğüs ağrısı ve nefes almada zorluk en sık (dispne) görülen klinik bulgular olmaktadır. Bununla birlikte şok tablosunda görülen kapillar geri dolun zamanında (CRT) uzama, dehidrasyon, hipotermi veya hipertermi travmanın şiddetine bağlı olarak görülen diğer bulgulardandır. Travmanın üzerinden geçen zamana ve travma şiddetine bağlı olarak letarji ve agoni de görülen diğer semptomlardır. Pnömotoraks çeşitleri, amfizem ve diyafram fıtığı gibi toraks patolojileri sunulan vakalar ile anlatılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Toraks bölgesi yaralanmalarında lezyonun şiddetine bağlı olarak, doğru ve dikkatli bir yönetimle başarılı bir iyileşme sağlanabilmektedir. Toraks travması olan hastalar hastaneye ulaşına kadar kritik süreyi aşmış olabilir, yine de hızlı müdahale endikedir. Aynı zamanda hastanın mental durumuda dikkate alınarak müdahale edilmelidir. Travma üzerinden geçen süre, hastanın mental durumu, hasta sahibinin maddi imkanları, doğru teşhis, hızlı ve yeterli müdahale ile hastanın iyileşmesi sağlanabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemotoraks, Pnömotoraks, Toraks , Travma

Sözel Bildiri

**PROTECTIVE ROLE OF MYRICETIN AND FISETIN AGAINST
NEPHROTOXICITY CAUSED BY LEAD ACETATE EXPOSURE THROUGH UP-
REGULATION OF Nrf2/HO-1 SIGNALING PATHWAY**

Ayhan YİĞİT*, **Mehmet BERKÖZ****

* Van Yuzuncu Yil University, Institute of Health Sciences, Department of Basic Pharmacy, Van, Turkey, **e-mail:**
ayhanyigit89898988@gmail.com

** Van Yuzuncu Yil University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Van, Turkey, **e-mail:**
mehmet_berkoz@yahoo.com

ABSTRACT

Background: The effect of various flavonoids against oxidative stress and inflammation resulting from lead exposure has been investigated. **Aim:** In our study, the protective roles of myricetin and fisetin against nephrotoxicity caused by lead acetate intoxication were investigated. **Methods:** 42 male Wistar Albino rats (250-350 g) at least 6-8 weeks old were used. Rats were randomly selected and divided into 6 groups. These groups are; control, lead acetate (LA) (100 g/kg), LA+myricetin (100 mg/kg), LA+myricetin (200 mg/kg), LA+fisetin (100 mg/kg), and LA+fisetin (200mg/kg). All chemicals were administered daily and orally for 28 days. As a result of the experimental protocol, the experimental animals were sacrificed and their kidney tissues were isolated. Biochemical parameters in serum, histological examinations, levels of several trace element levels, oxidative stress and inflammation parameters both at biochemical and molecular level in the kidney tissue were performed. **Results:** After lead acetate administration, tissue lead level increased and zinc level decreased. This situation was reversed with myricetin and fisetin treatment. Oxidative stress and inflammatory response were increased in the kidney tissue of rats treated with lead acetate, and the renal functions were impaired. It has been observed that both doses of myricetin and high doses of fisetin can prevent nephrotoxicity. Oral administration of both doses of myricetin and high doses of fisetin have ameliorated the changes in biochemical, oxidative and inflammation parameters. It also showed restoration of normal kidney tissue architecture in histological studies. **Discussion and Conclusion:** It was determined that myricetin and fisetin have promising biological activity against lead acetate induced nephrotoxicity acts by attenuating the inflammation and oxidative stress and enhancing the antioxidant status.

Keywords: Lead Acetate, Nephrotoxicity, Myricetin, Fisetin, Inflammation

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF ANTIINFLAMMATORY ACTIVITIES OF PUNICALAGIN,
MYRICETIN, KAEMPFEROL AND FISETIN IN THE ADJUVANT-INDUCED
EXPERIMENTAL ARTHRITIS MODEL**

Hava GEZİCİ*, **Mehmet BERKÖZ****

* Van Yuzuncu Yil University, Institute of Health Sciences, Department of Basic Pharmacy, Van, Turkey, **e-mail:** havvaaagezici21@gmail.com

** Van Yuzuncu Yil University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Van, Turkey, **e-mail:** mehmet_berkoz@yahoo.com

ABSTRACT

Background: In various studies, the protective role of various phytochemicals in the suppression of oxidative stress and inflammation resulting from the experimental arthritis model has been investigated. **Aim:** In this study, it was aimed to examine the anti-inflammatory effects of punicalagin (PUN), myricetin (MYC), kaemferol (KMP) and fisetin (FST) applications against adjuvant-induced experimental arthritis. **Methods:** In our study, 77 female Wistar Albino rats were used. In our study, a total of 11 experimental groups were formed and these groups were respectively; control, Freund's Complete Adjuvant (FCA), FCA+PUN100 (100 mg/kg), FCA+PUN200 (200 mg/kg), FCA+MYC100 (100 mg/kg), FCA+MYC200 (200 mg/kg), FCA +KMP100 (100 mg/kg), FCA+KMP200 (200 mg/kg), FCA+FST100 (100 mg/kg), FCA+FST200 (200 mg/kg), and FCA+ Ibuprofen (IBP) (100 mg/kg) groups. IBP was used as a positive control. FCA (10 mg/mL) was applied intradermally to the left foot claws of the animals on the first day of the study, and the other substances were applied on days 17-27 of the study. At the end of the study, levels of oxidative stress and inflammation parameters were investigated in the muscle tissue. **Results:** It was observed that FCA application increased lipid peroxidation, protein and DNA oxidation and inflammatory response in muscle tissue, while weakening the antioxidant defense system. It was observed that especially punicalagin, myricetin and high-dose fisetin applications prevented oxidative stress and inflammation in muscle tissue and induced the antioxidant defense system. **Discussion and Conclusion:** It is possible to say that the increased inflammation and oxidative stress in rheumatoid arthritis decrease with the use of these phytochemicals. It can be suggested that these phytochemicals can be used as food supplements to suppress inflammation and oxidative stress that may occur in rheumatoid arthritis.

Keywords: Arthritis, Adjuvant, Oxidative Stress, Flavonoids

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF PROTECTIVE ROLES OF BOSWELIC ACID, BETULINIC ACID AND URSOLIC ACID APPLICATIONS AGAINST CYCLOPHOSPHAMIDE-INDUCED NEPHROTOXICITY IN RATS

Oğuzhan ÇİFTÇİ*, **Mehmet BERKÖZ****

* Van Yuzuncu Yil University, Institute of Health Sciences, Department of Basic Pharmacy, Van, Turkey, **e-mail:** van1994mugla@gmail.com

** Van Yuzuncu Yil University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Van, Turkey, **e-mail:** mehmet_berkoz@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Cyclophosphamide is an immunosuppressor agent that has been determined to have therapeutic toxic effects in clinical and experimental studies. Many antioxidant compounds are used to reduce the cytotoxic effect resulting from cyclophosphamide administration. **Aim:** In this study, it was tried to reveal to what extent boswellic acid (BOSW), betulinic acid (BET) and ursolic acid (URS) applications, which are known to have antioxidant and anti-inflammatory effects, can prevent oxidative stress and inflammatory response in kidney tissue in rats treated with cyclophosphamide. **Methods:** In the current study, 56 rats were used. Rats were randomly selected and divided into 8 groups. These groups are respectively; control, cyclophosphamide (CP) (200 mg/kg), CP+BOSW20 (20 mg/kg), CP+BOSW40 (40 mg/kg), CP+BET20 (20 mg/kg), CP+BET40 (40 mg/kg), CP+URS20 (20 mg/kg) and CP+URS40 (40 mg/kg) groups. The phytochemicals used in our study were given to rats for 14 days by gavage. Cyclophosphamide was given intraperitoneally only on the 4th day of the study. As a result of the experimental protocol, the experimental animals were sacrificed, their blood was taken, their serum was obtained, and the kidney tissues were isolated. The amounts of urea, creatinine and blood urea nitrogen in serum samples were measured. In the kidney tissue, levels of oxidative stress and inflammation parameters were investigated. **Results:** It was observed that cyclophosphamide administration impaired renal function tests, increased lipid peroxidation, protein and DNA oxidation and inflammatory response in kidney tissue, and weakened the antioxidant defense system. It was observed that all three phytochemicals prevented oxidative stress and inflammation in kidney tissue. **Discussion and Conclusion:** It was seen that cyclophosphamide treatment caused damage to kidney tissue, and boswellic acid, betulinic acid and ursolic acid applications could prevent nephrotoxicity.

Keywords: Cyclophosphamide, Nephrotoxicity, Oxidative Stress, Antioxidants, Triterpenes

Sözel Bildiri

SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ VE AFET YÖNETİMİ

Duygu AKYÜZ*, İsmail BAŞARAN**

* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, SBE, Doktora Kamu Yönetimi, Muğla, duyguakyuz@posta.mu.edu.tr.

** Dr. Öğr. Üyesi Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü, Manisa, ismailbasaran74@gmail.com.

ÖZET

Sağlık, kişinin hasta olmama durumunun yanı sıra barınma, istihdam, gıda, temiz hava ve çevre, güvenilir ve erişilebilir su, atık ve katı atıklardan korunmuş kara ve deniz gibi fiziksel ve çevresel alanda insanların yaşam kalitesinin refah içinde olmasıdır. Yaşayan, büyüyen ve sürekli değişimi olan organizma olarak varlığını sürdürebilmesi için birtakım gereksinimleri bulunan kentlerin de sağlığı önemlidir. Kentlerin sağlık durumunda ciddi sorunlara neden olan sokak kirliliği, çöplerin düzensiz toplanması, içme/kullanma sularının sağlıksız olması, evsel ve kimyasal atıkların ayrıştırılmadan çöpe atılması, altyapı sorunlarının iyileştirilmemesi gibi kentte yaşayan veya çalışan insanların, karşılıklı etkileşim içinde oldukları bu yerleşim alanları fiziki, toplumsal, psikolojik ve çevresel düzeyde huzur, mutluluk ve yaşamsal kalitesini olumsuz şekilde etkilemektedir.

Günümüzde nüfus artışına bağlı olarak kentlerdeki plansız yerleşimlerden dolayı çevre, imar, altyapı gibi hizmetlerin sunumunda ve kalitesinde bozulmalar yaşanmaktadır. Bunları önlemek, çevreyi iyileştirmek, sürdürülebilir kılmak, atık/katı atık yönetimi oluşturmak, iyi sağlık koşullarını temin etmek için sağlıklı kent olgusundan yararlanılmaktadır. Sağlıklı kent, kentin sadece sağlık alanında değil aynı zamanda eğitim, ulaşım, altyapı, sanayi gibi alanlarda gelişiminin sağlanması ve bunu engelleyecek sorunları çözüme kavuşturmak, fiziksel ve sosyal çevreyi iyileştirici faaliyetlerde bulunmak, stratejileri etkin yürütmek için yerel yönetimler, kamu kuruluşları, sivil toplum örgütleri, halk sağlığı uzmanları gibi aktörlerin katılımıyla dinamik bir yapı içinde faaliyette bulunmaktadır. Bir Mahalli İdare Birliği olarak günümüzde 130 belediyenin üyesi olduğu Sağlıklı Kentler Birliği'nin temeli 1993'te atılmış, 2004'te kurularak tüzel kişilik kazanmıştır. Sağlıklı kent hareketinin güçlenmesi, işbirliğinin sağlanması ile daha sağlıklı kentler oluşturmayı hedefleyen birlik, insan, çevre ve kent sağlığını etkileyen afetlerle ilgili de çeşitli çalışmalar yapmaktadır.

Afetler, meydana geldiği alanlarda, can ve mal kayıplarına neden olan, gündelik yaşantı ve insan faaliyetlerini durdurarak kesintiye uğratan, beklenmedik şekilde ortaya çıkan, doğal,

teknolojik veya insan kaynaklı felaketlerdir. Etkilerini azaltmak, zararları önceden öngörebilmek, afet süreçlerinde stratejik ilerlemek için planlamalar yapmak, koordine etmek ve uygulamak için yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları gibi aktörlerin katılımıyla etkin/etkili afet yönetimi gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı Sağlıklı Kentler Birliğince 5 yıllık dönemi kapsayan stratejik plan ile her yıl sonu hazırlanan faaliyet raporlarını, afet ve afet yönetimi çerçevesinde irdelleyip analiz etmektir. Çalışmada öncelikle sağlık, kent, sağlıklı kent kavramlarına yer verilerek birliğin tarihsel gelişim süreci ile yasal mevzuatına değinilecektir. Akabinde afet ve afet yönetimi kavramlarına değinilerek Sağlıklı Kentler Birliği'nin yürüttüğü ve planladığı çalışmalar kapsamında birliğin afet yönetimi politikalarına yer verilecek ve konuyla ilgili belgelerden elde edilen veriler doğrultusunda değerlendirme yapılacaktır. Bu bağlamda çalışmada Sağlıklı Kentler Birliği'nin stratejik planları, faaliyet raporlarıyla ve afetle ilgili yapmış olduğu faaliyet ve yayınlar incelenecek ve literatür taramasından yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Kent, Sağlıklı Kent, Sağlıklı Kentler Birliği, Afet ve Afet Yönetimi.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

ANALYSIS OF CARDIOVASCULAR SURGERY CONSULTATIONS

Muhammet Hüseyin ERKAN*

* *Konya State Hospital, Department of Cardiovascular Surgery, Konya, Turkey, mhuseyinerkan@gmail.com*

ABSTRACT

Aim: Consultation can be defined as "advice" or "detailed discussion". Patients may be consulted to other specialties by their primary care physicians for a variety of reasons. In this way, consultation provides the basis for a multidisciplinary approach. In this study, we investigated the extent of consultations to other specialties in the Department of Cardiovascular Surgery in a tertiary care hospital.

Methods: Consultations received by the Department of Cardiovascular Surgery of Konya City Hospital between October 2022 and December 2023 were retrospectively analyzed. Age and sex of the consulted patients, the consulted department, the hospitalization unit of the patient, and the results of the consultations were recorded during this three-month period.

Results: A total of 667 consultations for 601 patients were retrospectively analyzed. Of the patients, 361 were male (60.1%) and 240 were female (39.9%). 318 patients were consulted from the ward (52.9%), 203 from the outpatient clinic (33.8%), and 80 from the intensive care unit (13.3%). 440 patients were consulted and evaluated during office hours (73.2%) and 161 patients were consulted and evaluated out of office hours (26.8%). 157 consultations were from the cardiology department (26.1%) and 145 consultations were from the emergency department (24.1%). When the consultation results were evaluated, medical treatment was recommended in 344 patients (57.2%) and surgical treatment in 175 patients (29.1%). No recommendation was made in 82 patients (13.6%). Sixteen patients (19.5%), for whom no recommendation was made after consultation, were consulted outside of office hours. The proportion of men in the surgical treatment group was approximately three times that of women.

Conclusion: Interdisciplinary consultations provide the basis for a multidisciplinary approach. Although the consultation represents an additional workload for physicians in their daily professional routine and out-of-hours, the number of patients with a new diagnosis requiring medical treatment or surgical intervention is considerably high.

Keywords: consultation, cardiovascular surgery, multidisciplinary

Sözel Bildiri

**DIETARY APPROACHES TO STOP HYPERTENSION DIET EFFECTS ON
VENTRICULAR PREMATURE COMPLEXES.**

Aliye Kuyumcu^{*}, Mevlüt Serdar Kuyumcu^{}**

** Süleyman Demirel University, Faculty of Health Sciences, Nutrition and Dietetics Department, Isparta, Turkey, aliyekuyumcu@sdu.edu.tr*

*** Süleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Cardiology, Isparta, Turkey., mevlutkuyumcu@sdu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Rhythm disturbances in the heart significantly affect the quality of life of the patients There is increasing evidence in the literature that dietary regimens have an effect on arrhythmias.

Aim: The aim of this study was to evaluate the relationship between ventricular premature complexes (VPC) and Dietary Approaches to Stop Hypertension (DASH) diet score.

Methods: This study was conducted on 50 patients with palpitations who were referred to the cardiology outpatient clinic and had more than 10000 VES per day as a result of a 24-hour holter, and 50 patients who presented with palpitations but had less than 10000 VES in the holter. Diet quality was determined by scoring method (0-9 points) 'DASH diet Scale' and compared between groups.

Results: There was no difference between the two groups in terms of clinical and demographic characteristics. DASH diet scores were found to below in the VPC group ($p < 0.001$). There was a significant negative correlation found between VPC and DASH diet score ($p < 0.001$, $r = -0.452$).

Discussion and Conclusion: The protective role of DASH diet type nutrition on the frequency of VPC was clearly observed in our study. This study, which is one of the limited number of studies examining the relationship between DASH diet and VPC, may be helpful in understanding the pathophysiology of VPC.

Anahtar Kelimeler: Ventricular premature complexes, DASH diet score, arrhythmia.

Sözel Bildiri

AFETLERDE TOPLUM BESLENMESİ VE RİSKLİ GRUPLARIN BESİN İHTİYAÇLARININ İNCELENMESİ

Betül ÇELİK*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Burdur, Turkey, betcelikk@gmail.com*

ÖZET

Doğa kaynaklı afetler; ölüm, yaralanma, yaşam alanı kaybı, gıda, enerji ve su kıtlığı gibi ciddi etkileri nedeniyle insan yaşamını etkileyen küresel problemlerden biridir. İnsan ve malzeme kaynakları üzerindeki yıkıcı etkileri ve toplum yaşamının doğal seyrinin kesintiye uğraması sebebiyle bu felaketler toplum uyum kapasitesinin üzerinde olan ciddi krizlere yol açmaktadır. Olası afet durumunda görülen yaygın sağlık sorunlarının önlenmesi ve afetzedelerin en kısa zamanda normal yaşama döndürülmesi bir ekip çalışmasını gerektirir. Bu ekibin başarılı olması ise afet öncesi ve sonrasında planlı bir şekilde çalışmayla mümkündür. Ekipte yer alan beslenme uzmanı (diyetisyen) tarafından afet bölgesinde yer alan riskli grupları belirleyip hızlı bir beslenme ve sağlık durumunun saptanması gereklidir. Afet durumlarında beslenmenin amacı, afetten etkilenen bireylerin yeterli, dengeli bir şekilde beslenmeleri sağlamak ve bireylerin yaşam düzenine en kısa zamanda geri dönmesini sağlamaktır. Afetlerde oluşabilecek beslenme risklerini en aza indirmeye çalışılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, toplum beslenmesi, afet risk grupları

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

HEMŞİRELERİN BİLGİSAYAR TEMELLİ HEMŞİRELİK SÜRECİNE YÖNELİK ALGILARI ve TUTUMLARI

Fatma ÜNLÜ, Güliz ÖZBOLAT, Semih AKKOYUN, Elif GÜNAY İSMAİLOĞLU

İzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Yüksek Lisans Bölümü

ÖZET

Giriş: Ülkemizde tüm hastanelerde hemşireler tarafından hemşirelik süreci uygulanmaktadır. Öncesinde hemşirelik süreci kağıt temelli yapılmaktaydı. Bu uygulama şekli hasta sayısının fazla olması, hemşire sayısının az olması ve bakım planına fazla ağırlık verilememesi nedeniyle bakım planlarının hastane bilgi yönetim sistemi üzerinden yapılmasını gündeme getirdi. Hemşirelerin görüşlerinin ne olduğunun ortaya çıkarılması iyileştirilmesi gereken yönlerin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu nedenle bu araştırma hemşirelerin bilgisayar temelli hemşirelik süreci yazılımına yönelik algılarının ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, 15 Şubat – 15 Ağustos 2021 tarihleri arasında online olarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini; sosyal medya (instagram, facebook vs) gruplarındaki Türkiye genelindeki hastanelerde çalışan hemşireler oluşturmuştur. Araştırmacıların kişisel bağlantıları ile ulaşabildikleri, araştırmaya gönüllü olarak katılan ve bilgisayar temelli hemşirelik süreci doğrultusunda bakım planı uygulayan hemşireler araştırmaya dahil edilmiştir. Evrende amaçlı örnekleme gidilmeyip, ulaşılabilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden 90 hemşire örnekleme dahil edilmiştir. Araştırmanın verilerin toplanmasında hemşirelerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için geliştirilen “Birey Tanıtım Formu” ve hemşirelerin bilgisayar temelli hemşirelik süreci uygulaması ile ilgili algılarını ve tutumlarını değerlendirmeye yönelik “Bilgisayar Temelli Hemşirelik Süreci Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul izni ve araştırmaya katılan hemşirelerden yazılı/sözel izin alınmıştır. Veriler sayı yüzdelerle dağılımlar ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin %44,4’ü 26-30 yaş aralığında, %82,2’si kadın, %65,6’sı lisans mezunudur. Katılımcıların %45,6’sı 2-5 yıl aralığında ve %63’ü üniversitede hastanesinde çalışmaktadır. Hemşirelerin %57,8’i kendini bilgisayar kullanmakta yeterli bulmuştur. Hemşirelerin %69’u hemşirelik süreci doğrultusunda bakım planı yapılması gerektiğini ve %90’ı hemşirelik sürecini bilgisayar üzerinden uygulamak istediklerini bildirmiştir. Hemşirelerin %37,8’i bilgisayar destekli hemşirelik süreci uygularken yetersiz

internet alt yapısından kaynaklı sistem yavaşlığına dair sorunu her zaman bildirmiştir. Çözüm önerisi olarak %81'i hemşire sayısının artırılmasını, %72,2'si hizmet içi eğitimin verilmesi ve ekip iş birliğinin artırılmasını, %70'i de internet/bağlantı sorunların giderilmesi gerektiğini bildirmiştir. Hemşirelerin %51,1'i tanuların sayısının yeterli olmadığını, %35,6'sı amaçları hastaya özgü belirleyemediğini ve %37,8'i değerlendirmenin yeterli olmadığını düşünmektedir. Hemşirelerin %66'sı bilgisayar destekli hemşirelik süreci yapmakta zorlanmadığını, %57'si istekli olduklarını, %81'i kağıt israfını önlediğini ve %66'sı bilimselliğe katkı sağladığını bildirmiştir.

Sonuç: Hemşirelerin bilgisayar temelli hemşirelik sürecine yönelik algıların ve tutumlarının pozitif yönde olduğu, gerekli destek ve ekipmanların sağlandığında bilgisayar destekli hemşirelik sürecini yapmakta istekli olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: bakım planı, bilgisayar temelli hemşirelik süreci, hemşirelik süreci

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

AMATÖR TENİŞÇİLERDE AKDENİZ TİPİ DİYETE UYUMUN VE OBEZİTE VARLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Melissa YILDIZ, Zeynep UZDİL

¹*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Samsun, Türkiye.*

e-mail: melissa22685@gmail.com

²*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Samsun, Türkiye.*

e-mail: zuzdil1010@hotmail.com

Giriş: Tenis, raketle yapılan bir spordur ve maçlarda süre sınırı olmadan sayı almaya odaklı olması nedeniyle sporcuların performansını etkileyebilmekte ve bu nedenle beslenmeleri önem taşımaktadır.

Amaç: Bu çalışmada amatör tenisçilerde Akdeniz tipi diyete uyumun ve obezite varlığının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya özel bir tenis kulübüne devam eden 19-53 yaş arası 57 amatör tenisçi dahil edilmiştir. Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A Projesi ile desteklenmiştir ve çalışma için etik kurul izni alınmıştır. Bireylerin tanımlayıcı özellikleri, beslenme alışkanlıkları anket formu ile ve Akdeniz tipi diyete uyum Akdeniz Diyeti Bağlılık Ölçeği ile sorgulanmıştır. Ölçekten en fazla 14 puan alınabilmektedir ve puanın ≥ 7 olması Akdeniz diyetine iyi uyumu göstermektedir. Obezitenin değerlendirilmesi için boy uzunluğu, vücut ağırlığı, bel çevresi ve kalça çevresi ölçümleri alınmıştır. Normal dağılan veriler ortalama \pm standart sapma, dağılmayanlar ortanca (minimum, maksimum) olarak verilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmaya 35 kadın (%61.4) ve 22 erkek (%38.6) birey dahil edilmiştir. Katılımcılar, 1(0.5,20) yıldır ve haftada 2.1 ± 1.2 gün tenis oynamaktadırlar. Tenisçilerin %29.8' inde tenise yönelik beslenme bilgisi olduğu, bunların %70.6' sının bu bilgiyi internet siteleri gibi kaynaklardan aldığı belirlenmiştir. Bireylerin %17.5' inde Akdeniz diyetine uyum vardır. Beden kütle indeksi (BKİ) sınıflamasına göre %64.9' u normal vücut yapısındadır. Tenis oynanan gün sayısı ve saat ile MEDAS skoru negatif yönlü zayıf korelasyon göstermektedir. Akdeniz diyetine uyuma göre BKİ, bel çevresi ve kalça çevresi ölçümleri benzerdir.

Sonuç: Bu çalışmada amatör tenisçilerin Akdeniz tipi diyete uyumlarının düşük olduğu belirlenmiştir. Tenisçilere yönelik beslenme eğitimi verilmesinin diyet kalitesini arttırmak için önemli olacağı düşünülmekte ve daha büyük örneklemdeki çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akdeniz diyeti, Beslenme, Obezite, Tenis

Poster Bildiri

SCOTTİSH FOLD İRKİ BİR KEDİDE BİLATERAL KALÇA DİSPLAZİSİ OLGUSU VE SAĞALTIMI

Burak Han KARAAĞAÇ*, Cenk YARDIMCI*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye, bayto40@gmail.com

ÖZET

Giriş: Kalça displazisi, kedilerde nispeten yaygın bir olgudur, fakat kediler displaziye bağlı topallıkları iyi tolere edebildikleri için klinik bulgun olarak gözlenmeyebilir. Kalça displazisinin bazı türlerde kalıtsal hastalık olduğu kabul edilmektedir ve kalıtım aktarım şekli poligeniktir. Kalça displazisinin medikal tedavisinde hafif olgularda fizik tedavi, non-steroid antienflamatuar ve nutrasötik ilaç kullanımı mevcuttur. Şiddetli olgularda ise eksizyon artropalstisi ve kalça protezi uygulanabilir. **Olgu tanımı:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Eğitim Araştırma ve Uygulama Hastanesi Cerrahi Anabilim Dalı'na 10 aylık scottish fold ırkı bir kedi, yaklaşık 4 gündür sol arka bacakta topallık şikayeti ile getirilmiştir. Yapılan klinik muayenede kalça bölgesinde ağrı bulgusu saptandı. Radyografik muayenede ise bilateral kalça displazisi teşhisi konuldu. Tedavide ise NSAİD ve fizik tedavi önerildi. Daha sonra ağrı ve topallık şiddeti arttığı için operasyona karar verildi. Operasyonda ise displazinin daha şiddetli tarafı olan sol kaput femoris'e eksizyon artroplastisi uygulandı. Yapılan 1. ay postoperatif muayenesinde herhangi bir ağrı bulgusuna rastlanmamıştır fakat kontrol radyografisinde kaput femoris'in acetabulum'dan tamamen ayrıldığı gözlenmiştir. 2. Ay kontrol muayenesi ve radyografisinde herhangi bir problem gözlenmemiştir. **Sonuç:** Bu olguda kedilerde kalça displazisinin tedavisinde eksizyon artroplastisi uygulamasının hastanın yaşam kalitesi açısından başarılı sonuç verdiği ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: Displazi, eksizyon, scottish fold, topallık

Sözel Bildiri

PHTHALATE EXPOSURE AND LANGUAGE DEVELOPMENT IN CHILDHOOD: A SYSTEMATIC REVIEW

**Serkan Yılmaz¹, Aynur Bütün Ayhan², Utku Beyazıt³, Fadime Canbolat⁴,
Gökçen İlhan Ildız⁵, Alev Kuru⁶, Yeşim Yurdakul⁷**

¹Prof, Dr., Ankara University, Faculty of Nursery, Ankara, Turkey yilmaz.serkan@ankara.edu.tr

²Prof, Dr. Ankara University, Faculty of Health Sciences, Ankara, Turkey, a_butun@yahoo.com

³Assoc. Prof. Dr. Akdeniz University, Kumluca Faculty of Health Sciences, Antalya Turkey, proz2proz@yahoo.com

⁴Assist. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale Vocational School of Health Services, Çanakkale Turkey, fadime.canbolat@comu.edu.tr

⁵M. Sc., Tekirdağ Namık Kemal University, Vocational School of Health Services, Tekirdağ Turkey, gokcenilhan@gmail.com

⁶M. Sc., University of Üsküdar, Institute of Health Sciences, Molecular Neuroscience Ph. D Student, alewkuru@gmail.com

⁷Assist. Prof. Dr, Akdeniz University, Kumluca Faculty of Health Sciences, Antalya Turkey yesim.yurdakul.yy@gmail.com

ABSTRACT

Background and objective: Phthalates are semi-volatile, synthetic chemicals used to make plastics soft and flexible that can have effects on children's health and development. When the literature is examined, it is seen that the effect of phthalates on neurodevelopment has become a recent subject of concern. However, the role of phthalates on language development remains poorly understood and a subject of concern. From this perspective, the present study aimed to investigate the possible links between phthalates exposure and language development in childhood by conducting a systematic review of the related studies. **Methods:** The study adhered to a systematic approach focusing on the associations among phthalate exposure and language development in children. All studies examining the subject of concern were included in the study, without any limitation to a specific period of time. However, systematic reviews, reviews and studies in languages other than English were excluded. The search was concentrated on the PubMed, Web of Science, Science Direct, Scopus, EBSCO Host and Google Scholar databases entering various combinations of the keywords “phthalate”, “language”, “language disorder”, “speech”, “speech impairment”, “language epigenetics”, “environmental chemical exposures”. **Results:** The review of the related literature revealed a total number of eight studies published between 2014 and 2022. In all studies included in the review, significant research findings provided evidence related to the associations between phthalate exposure and language development in children. **Conclusion:** There are clear links between phthalate exposure and language development in children. However, the studies on this subject do not fully reveal the mechanisms underlying these links and further studies are needed to clarify the nature of these associations.

Key Words: Phthalate, phthalate exposure, language development, childhood

Sözel Bildiri

KÜRESEL BİR SAĞLIK SORUNU OLAN İNSAN PAPILOMA VİRÜSTE GÜNCEL HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Hakan COLAK*, Muhammed Nasrullah ER , Emre YANIKKEREM*****

* *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Manisa, Türkiye, hakan35paramedik@gmail.com*

** *İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, er.muhammed.nasrullah@gmail.com*

*** *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Ana bilim dalı, Manisa, Türkiye, emrenurse@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: İnsan papilloma virüsleri (HPV) çift sarmallı DNA virüsleridir, sadece insanları enfekte eder. Şimdiye kadar 200'ün üzerinde HPV tipi tanımlanmıştır. HPV tiplerinin bazıları benign bazıları malign lezyona sebep olabilmektedir. HPV kontamine yüzeylerden, doğum kanalından, ciltteki lezyonlardan ve en önemlisi cinsel yoldan olmak üzere birçok şekilde bulaşmaktadır. HPV enfekte etmek için bazal hücreye ulaşmaya ihtiyaç duymaktadır. HPV cinsel aktivite sonrasında 10 yıl içerisinde görülür. HPV prevalansı değişiklik göstermektedir. Türkiye'de bildirim zorunlu olmayan bir enfeksiyon olması nedeniyle Sağlık Bakanlığı'nda HPV prevalansına ait yeterli veri bulunmamaktadır. HPV bildirim sağlanmalı ve hemşirelerin hizmeti kapsamına da alınmalıdır. HPV'de korunma yöntemleri birincil ve ikincil yaklaşımlar olarak ikiye ayrılır. Birincil yaklaşım risk faktörlerinin ortadan kaldırılması ikincil yaklaşım ise tarama programlarıdır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı İnsan papilloma virüsleri (HPV) hakkında genel bilgileri verilmekle birlikte güncel hemşirelik yaklaşımlarını, HPV prevalansı ve HPV aşı programlarını incelemektir. **Yöntem:** Bu çalışma, literatür ışığında 'Google Akademik, DergiPark, Pubmed vb.' veri tabanlarından 'Küresel Bir Sağlık Sorunu Olan İnsan Papilloma Virüste Güncel Hemşirelik Yaklaşımları' derleme olarak özetlenmiştir. **Bulgular:** Ülkemizde yürütülen tarama programlarında 2014-2019 yılları arasında 4.228.616 tarama yapılmış yaklaşık 187.000 HPV pozitif bulguya rastlanılmıştır. HPV, kondiloma aküminata yani "genital siğil" oluşumundan sorumludur. Dünyadaki kanserlerin %5'inin etkeni HPV'dir. Dünyadaki kadın kanserlerinin %9,4'ü, erkek kanserlerinin %6'sının sebebi HPV'dir. HPV tip16 ve tip18 direkt olarak serviks kanseri ile ilişkilidir. Tanı koymada HPV Home Test Kiti, şu an Türkiye'de olmayıp kendi kendine numune alıp HPV enfeksiyonuna sahip olup olmadığını öğrenmek isteyen bireyler için mahremiyetinde üst düzeyde olduğu yeni nesil kullanışlı yöntemdir. **Tartışma ve Sonuç:** HPV enfeksiyonundan kesin korunma aşılama ile sağlanır. HPV enfeksiyonuna karşı geliştirilen 3 farklı aşı bulunmaktadır. Etken koruma sağlamak için kişilere cinsel sağlık eğitimi verilmeli ve bariyer yöntemlerin kullanımı artırılmalıdır. Tedavide amaç HPV eradikasyonu değil, semptomların iyileştirilmesidir. HPV yönetiminde hemşirenin rolü enfeksiyon korunma yöntemlerini uygulamak, bireylerin bağışıklanmasını sağlamak, bireylere cinsel sağlık danışmanlığı yapmak, tarama programları yürütmektir.

Anahtar Kelimeler: Aşı, Hemşirelik bakımı, İnsan papilloma virüs, Kanser

Sözel Bildiri

KORONER BT ANJİOGRAFİ ÇEKİLEN HASTALARDA FERRİTİN VE LDL DEĞERLERİNİN KORONER ARTER HASTALIĞI DERECEİ İLE İLİŞKİSİ

Işık TEKİN¹, Furkan UFUK²

¹ Pamukkale Üniversitesi Kardiyoloji Anabilim Dalı, Denizli

² Pamukkale Üniversitesi Radyoloji Anabilim Dalı, Denizli

Giriş: Koroner arter hastalığı (KAH) son yıllardaki medikal ve prosedürel gelişmelere rağmen halen dünyada önde gelen ölüm sebeplerindedir. KAH patofizyolojisinde önemli rol oynayan ateroskleroz başta damar duvarında kolesterol birikimiyle başlayan inflamatuvar bir süreçtir. Bu süreçte nihai plak kararsızlığına yol açan mekanizmalar halen net değildir. Ferroptoz, esas olarak demire bağımlı lipid peroksidasyonunun aracılık ettiği bir tür düzenlenmiş hücre ölümüdür. Artan demir miktarıyla beraber serbest oksijen radikallerinin artışı lipid peroksidasyonuna ve hücre ölümüne yol açmaktadır. Koroner BT anjiyografi (KBTA) son 20 yılda kullanımı giderek artan KAH tanısı koymada hızlı ve etkili bir non invaziv görüntüleme yöntemidir.

Amaç: KBTA çekilen hastalarda ferritin değerlerinin düşük yoğunluklu lipoprotein (LDL) değerleriyle oranının, tespit edilen KAH derecesiyle ilişkisinin ortaya konulması ve ferritinin ateroskleroz sürecine etkisinin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Yöntem: KBTA çekilen hastalardan demir tedavisi ve statin tedavisi alan hastalar dışlandıktan sonra ferritin ve LDL değeri olan 45 hastanın verileri retrospektif olarak değerlendirilmiştir. KAH derecesi “Koroner arter hastalığı rapor ve data sistemi (CAD-RADS) kullanılarak kategorize edilmiştir. CAD-RADS 0-1-2 bir grup CAD-RADS 3, 4 ve 5 diğer grup olarak alınmıştır.

Bulgular: Gruplar 0-1-2 ve 3-4-5 olarak ayrıldığında ilk grupta n:30 olup yaş ortalaması 54.4 iken ikinci grupta n:15 olup yaş ortalaması 68.6 olarak saptanmıştır. İlk grupta ferritin ort. değeri 154.5 mg/dl olup ikinci grupta ferritin ort. değeri 58.04 olarak saptanmıştır (p:0.145). İlk grupta LDL değeri ort. 105.3 mg/dl saptanmış olup ikinci grupta 130.2 mg/dl saptanmıştır (p:0.018). İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Ferritin/LDL oranı ilk grupta 1.65 olup ikinci grupta bu oran 0.46 olarak saptanmıştır (p:0.037).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda LDL ile CAD-RADS skorları arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Serum kolesterol yüksekliği, özellikle LDL ve kardiyovasküler hastalıklar arasındaki ilişki bilinmektedir. Demir aracılığı ile oluşan lipitlerin oksidatif stresi vasküler inflamasyonda rol oynayabilmektedir. Bu süreçte ferroptozis adı verilen demir aracılı lipit peroksidasyonuna bağlı hücre ölümü tanımlanmıştır. Çalışmamızda LDL yüksekliğinin yanı sıra ferritin yüksekliğinin LDL'nin aterosklerotik süreci etkileyip etkilemediğine yönelik koroner arter hastalığı şiddeti ile korelasyonu retrospektif olarak KBTA aracılığı ile incelenmiştir. Ancak ferritin değerleri ve ferritin/LDL oranı ile KAH şiddeti arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Daha önce Salonen ve ark tarafından bildirilen ferritin ve ateroskleroz arasındaki anlamlı ilişki bizim çalışmamızda gösterilememiş olup, Iribarren ve ark.'nın çalışmasına benzer olarak saptanmıştır. Ferritin ve lipit peroksidasyonu arasındaki ilişki özellikle ferroptozisin erken aterosklerotik süreçlerdeki rolüne ilişkin daha ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler: Koroner BT anjiyografi, Koroner arter hastalığı, Ferrin, LDL

Sözel Bildiri

PRESURGICAL NASOALVEOLAR MOLDING WITH MODIFIED NOSTRIL RETAINER IN UNILATERAL CLEFT LIP AND PALATE PATIENTS

Akın Coşkun

*Dokuz Eylül University, Faculty of Dentistry, Prosthetic Treatment Department, İzmir, Turkey,
akin.coskun@deu.edu.tr*

Background: Cleft lip and palate are among the most common craniofacial anomalies. For this reason, presurgical nasopalveolar molding is very important functionally and aesthetically. In the method developed by Titiz, molding of the nose is independent from the intraoral appliance. This led to nasal molding in patients who did not require an intraoral plate.

Aim: This study aimed to describe a new approach to the presurgical orthopedic treatment of unilateral cleft lip and palate patients.

Methods: The modified nostril retainer was produced from soft acrylic in a special mold. In the first stage of the treatment, an L-shaped tape from the healthy side of lip and cheek to the cleft side lip and cheek adhered. Afterward, the modified nostril retainer was attached to the inside of the nose with the help of a band as much as the tissues allowed. Weekly activation is done.

Results: No wound was observed in the patient, either on the nose or cheek, during the treatment. The treatment lasted for six weeks, but the modified nostril remained in the nose until the day of surgery.

Discussion: The Grayson technique is one of the most well-known Presurgical orthopedics technique. In the Grayson technique, an intraoral plate is required for the nasal molding. In some patients, deformation can be observed in the nose, although the cleft in the mouth is very small. In this case, the family may not want to wear the intraoral plate. This leads to the inability to mold the nose. The first step in Grayson technique and our technique is the application of L-shaped tape. In the Grayson technique, the L-shaped band applies a rotational force to the columella, with the center of rotation being the nasal stent. The rotational force generated in the modified nostril retainer transmits more effectively because there is a nasal stent on the noncleft side too. In the Grayson method, there is no nasal stent on the noncleft side. Therefore, the soft tissue absorbs the force generated during taping, leading to a decrease in force. Babies do nose breathing until they are 6 months old. In the modified nasal stent, there is an air channel in each nasal stent. Opening the airway can help babies breathe more easily. According to the functional matrix theory, function development affects positively.

Keywords: unilateral cleft lip and palate, nostril, retainer

Sözel Bildiri

**SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ORYANTASYON
EĞİTİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Mukadder İnci Başer Kolcu^{1,3}, Giray Kolcu^{1,2,3}

- 1- *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri Bölümü, Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye*
- 2- *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Isparta, Türkiye*
- 3- *Girne Amerikan Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı Girne, KKTC*

ÖZET

Giriş: Ülkemizde tıp fakültelerine ÖSYM tarafından düzenlenen Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) ile kabul olunmaktadır. Bu zorlu sınavın ardından öğrenciler halihazırda almakta oldukları eğitim programından farklı bir meslek eğitimine başlamaktadır. Öğrencilerin bu eğitim ortamından verim alabilmeleri için uyum sağlamaları gereklidir. Bu uyum sürecinin kolay sağlanması için tıp fakültelerinde oryantasyon programları düzenlenmektedir. Bu programlarda ağırlıklı olarak fakültenin genel tanıtımı, eğitim programının yapısı, ölçme değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin görev ve sorumlulukları ile üniversitenin genel imkanları hakkında genel bilgilendirme yapılmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada 2.022 2.023 eğitim öğretim yılı başında dönem bir öğrencileri ile gerçekleştirilmiş olan oryantasyon programı ile ilgili genel memnuniyetin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: çalışma nicel araştırma deseninde kesitsel olarak tasarlandı. Öğrencilerin oryantasyon programından memnuniyetinin değerlendirilmesi için araştırmacılar tarafından bir anket formu düzenlendi. Bu anket formu çevrim içi ortamda öğrencileriyle paylaşıldı. Öğrencilerin memnuniyet ile ilgili puanlamaları JAMOVI yazılımı ile analiz edildi.

Bulgular: Çalışma için 157 öğrenci görüş bildirdi (n:157). Oryantasyon haftasından memnuniyet 3,87±0,93, Yeşilay'ın standından ve eğitiminden memnuniyet 3,69±1,08 ve öğrenci topluluklarının stantlarından memnuniyet 3,83±0,94 olarak hesaplandı (Tablo1).

Tablo 1. Memnuniyet Puanlamaları

	n	Ortalama	Standart Sapma
Oryantasyon haftasından memnuniyetiniz;	157	3.87 ±	0,93
Yeşilay'ın standından ve eğitiminden memnuniyetiniz	157	3.69 ±	1.08
Öğrenci Topluluklarının stantlarından memnuniyetiniz?	157	3.83 ±	0.94

Tartışma: Fakültemizde bir çok eğitim etkinliğinden memnuniyet geri bildirimler aracılığı ile değerlendirilmektedir (1–3) . Bu çalışma sonucunda öğrencilerin oryantasyon programından, öğrenci topluluklarının stantlarından ve fakültemizde dış paydaşlarımızdan gelen geri bildirimler ve öneriler doğrultusunda oryantasyon programımıza ilave edilmiş olan Yeşilay standının ve Yeşilay'ın eğitimlerinden memnun oldukları görüldü. Bu geri bildirimler doğrultusunda oryantasyon programının önümüzdeki yıllarda iç ve dış paydaşların geri bildirimleri ile geliştirilerek sürdürülmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz.

Anahtar kelimeler: tıp eğitimi, oryantasyon programı, geri bildirim

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

PARKINSON HASTALARINDA POSTURAL DEĞİŞİKLİKLER İLE TEMPOROMANDİBULAR BOZUKLUKLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ: İLK

SONUÇLAR

Sevim Acaröz

* Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ordu, Türkiye,
fzt_acaroz@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Postüral değişiklikler, Parkinson hastalarında yaygın ve dizabiliteye neden olan komplikasyonlardandır. Farklı tanı alan bireylerde postüral değişikliklerin, özellikle kranioservikal postürdeki değişikliklerin, temporomandibular bozukluklara (TMB) neden olabileceği bilinmektedir. Ancak Parkinson hastalarında bu ilişkiyi inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı TMB ile Parkinson hastalarında postural değişiklikler arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. **Yöntem:** Bu çalışmaya Parkinson hastalığı olan toplam 23 hasta (ortalama yaş: 71.96 ± 7.52 , 17 erkek) dahil edildi. TMB ve postural dizilim değişikliklerinin değerlendirilmesinde Fonseca Anamnez Anketi ve New York Postür Değerlendirme Skalası kullanıldı. Kranioservikal postür (ileri baş duruşu), ImageJ programı kullanılarak bir fotogrametri yöntemine dayalı olarak kraniovertebral açı (KVA) üzerinden değerlendirildi. TMB ile postural dizilim değişiklikleri, öne baş duruşu arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon katsayıları hesaplandı. **Bulgular:** Örneklemimizin %39,2'sinde hafif, %47,8'inde orta şiddette TMB yakınmaları vardı. Şiddetli TMB semptomları olan hasta bulunmamaktadır. Hastaların %73,9'unda ciddi postür bozukluğu, %26,1'inde orta derecede postür bozukluğu vardı. Ortalama KVA $35,17 \pm 11,30$ derece idi. Fonseca Anamnez Anketi ile New York Duruş Derecelendirme Ölçeği ve KVA puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadı ($r_p = -0.011$, $p = 0.959$ ve $r_p = 0.101$, $p = 0.646$, sırasıyla). **Tartışma ve Sonuç:** Örneklemimizde TMB ve postüral değişiklikler mevcut olmasına rağmen, postural değişiklikler ve öne doğru baş duruşu, örneklem için TMB semptomları ile ilişkili değildi. Sonuç olarak, bu çalışma TMB'nin Parkinson hastalığında postüral değişikliklerden ve hatta öne doğru baş duruşundan bağımsız olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Parkinson hastalığı, Temporomandibular eklem bozukluğu, Postür

Sözel Bildiri

**THE EFFECT OF BORIC ACID ON HIGH GLUCOSE-INDUCED HUMAN
RETINAL PIGMENT EPITHELIAL ARPE-19 CELLS**

Ömer Faruk Kırlangıç*, Ecem Kaya-Sezginer**

* Ankara University, Vocational School of Health, Ankara, Turkey, ofkirlangic@ankara.edu.tr

** Ankara University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Ankara, Turkey,
ecemkaya@ankara.edu.tr

ABSTRACT

Background: Diabetic retinopathy (DR) is a diabetes-related condition that causes serious retinal damage and blindness. Boric acid could protect human retinal pigment epithelial (ARPE-19) cells induced by high glucose (HG) with its antioxidant activity. **Aim:** This study aimed to explore the protective effect of boric acid on HG-induced ARPE-19 cells. **Methods:** HG-induced ARPE-19 cells were established as DR cell model. The viability of HG-induced ARPE-19 cells treated with boric acid was detected by MTT assay. The antioxidant transcription factor, nuclear factor erythroid 2-related factor 2 (Nrf2) protein levels were measured by ELISA. **Results:** MTT assay showed that exposure to 20 µM boric acid significantly reduced viability of ARPE-19 cells. The viability of ARPE-19 cells was not significantly affected by the treatment of 10 µM and 15 µM boric acid. HG-induced ARPE-19 cells showed a decreased protein level of Nrf2 ($p<0.01$), which was increased by boric acid. **Discussion and Conclusion:** Boric acid could protect ARPE-19 cells against HG by promoting cell viability and Nrf2 levels.

Anahtar Kelimeler: Diabetic Retinopathy, Boric Acid, Retinal Pigment Epithelial Cells, High Glucose

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

ÇEVRE SORUNU OLARAK İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE OLASI AFET OLAY(LAR)INA ETKİLERİ

Duygu AKYÜZ*, Masouda ESMATİ SADAT**

* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, SBE, Doktora Kamu Yönetimi ABD, Muğla, duyguakyuz@posta.mu.edu.tr.

** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, SBE, Doktora Kamu Yönetimi ABD, Muğla,

masouda.sadat.1991@gmail.com

ÖZET

Çevre, insan ve diğer canlı varlıkların yaşamlarını sürdürdükleri ve gelişimlerini devam ettirdikleri ortamdır. Bu ortamda sürekli etkileşim içinde bulunan insanların, faaliyetleri ve etkinliklerine bağlı çevre üzerinde baskı kurularak birtakım sorunlar ortaya çıkmaktadır. İnsan sağlığı ve diğer canlıların yaşamlarında ve ekosistemin dengesinde bozulmalara ve kayıplara yahut geri dönüşü olmayan bazı sonuçlara neden olan çevre sorunları büyük tehditler olarak kökeni eski dönemlere kadar gitmektedir. Her ne kadar kökeni eskiye dayansa da çevre sorunlarına ilişkin sorunlardan biri olan iklim değişikliği 21.yüzyıl dünyasının karşılaştığı önemli sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. İklim değişikliği, belli bir zaman döneminde sıcaklık, yağış, nem, deniz seviyesi, rüzgâr ve çölleşme gibi noktalarda gözlenen atmosferik ve iklimsel değişiktir. Artan sıcaklık, buzulların eriyerek geriye çekilmesi, ani ve yoğun yağışların yaşanması, günlük hava olaylarında yaşanan ciddi değişimler, deniz suyu seviyesindeki yükseliş, ani sel ve taşkınlar, kuraklık ve yeraltı su düzeyindeki kontrolsüz azalışla oluşan yer çökmesi, orman ve topraklardaki bozulmalar gibi yerkürede meydana gelen bu olaylar iklim değişikliğinin göstergesi olduğu gibi kökeni doğal ya da insan kaynaklı afet olaylarıyla da ilişkilendirilmektedir. Afetler, dünya genelinde önemli tahribat, hasar ve kayıplara neden olan, gündelik hayatı durduran veya kesintiye uğratan, toplumlarda önemli mağduriyet yaratan tehlikelerdir. Bu tehlikenin doğuracağı risk yani afet riskinin altındaki etkenlerden biri olarak aslında iklim değişikliği bulunmaktadır. İklim değişikliğinin etkisiyle ülkemizde meteorolojik, hidrolojik ve iklimsel kaynaklı afet olaylarında gün be gün artışlar yaşanmaktadır. Bunun yanında son yıllarda en çok görülen doğal afet olayı olarak depremler ve jeolojik kaynaklı diğer afet olayları ile sosyal afet olarak belirtilen göç olayları da iklim değişikliğine bağlı olarak meydana gelmeye başlamıştır. Ülkemiz özelinde bakıldığında iklim değişikliği etkilerinin azaltılması ve etkilerinin yönetilmesi ile bu doğrultuda yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde olası afet riskleri belirlenerek giderilmesi veya en az düzeye indirilmesi ya da tetiklenmeden önce ele alınması amacıyla tedbirler olarak harekete geçmek olumsuz etkileri azaltılması bakımından oldukça önemlidir. Bu bağlamda iklim değişikliğinin neden olduğu olası afet olayları etkilerine yönelik ulusal düzeyde politika ve strateji belgeleri düzenlenmiştir. Bu çalışmada çevre sorunu olarak iklim değişikliğinin nedenleri, doğal çevre ve insan yaşamı üzerindeki sonuçları ile buna bağlı olarak ortaya çıkan olası afet olaylarına ilişkin etkileri, iklim değişikliğinin afetlerle olan ilişkisi çerçevesinde belirtmek, analiz etmek ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu hususta çalışmada literatür analizinden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Çevre Sorunları, İklim Değişikliği, Afet.

Sözel Bildiri

CLIMATE CHANGE AS AN ENVIRONMENTAL PROBLEM AND ITS EFFECTS ON POSSIBLE DISASTER EVENTS

Duygu AKYÜZ*, Bayram COŞKUN**

* *Muğla Sıtkı Koçman University, SSI, PhD Public Administration ABD, Muğla, duyguakyuz@posta.mu.edu.tr .*

** *Muğla Sıtkı Koçman University, FEAS, Department of Public Administration, Muğla, bcoskun@mu.edu.tr .*

ABSTRACT

The environment is the environment in which humans and other living beings live and continue their development. In this environment, some problems arise by putting pressure on the environment due to the activities and activities of the people who are in constant interaction. Environmental problems, which cause deterioration and loss or some irreversible results in human health and the lives of other living things and the balance of the ecosystem, go back to ancient times as major threats. Although its origins date back to ancient times, climate change, which is one of the problems related to environmental problems, emerges as an important problem faced by the world of the 21st century. Climate change is the atmospheric and climatic change observed at points such as temperature, precipitation, humidity, sea level, wind and desertification in a certain period of time. Increasing temperature, melting of glaciers, sudden and heavy rainfall, serious changes in daily weather events, rise in sea water level, flash floods and floods, drought and ground collapse caused by uncontrolled decrease in groundwater level, deterioration in forests and soils. These events are not only an indicator of climate change, but also associated with natural or man-made disasters. Disasters are hazards that cause significant destruction, damage and loss, stop or interrupt daily life, and cause significant victimization in societies. In fact, climate change is one of the factors under the risk of disaster, that is, the risk posed by this danger. With the effect of climate change, meteorological, hydrological and climatic-related disasters are increasing day by day in our country. In addition, earthquakes and other geological disasters, as the most common natural disasters in recent years, and migration events, which are defined as social disasters, have started to occur due to climate change. When we look at our country, it is very important to take action to reduce the effects of climate change and manage its effects, and to take measures to eliminate or minimize the possible disaster risks at local, regional and national level in this direction, or to deal with them before they are triggered. In this context, national level policy and strategy documents have been prepared for the effects of possible disaster events caused by climate change. In this study, it is aimed to specify, analyze and evaluate the causes of climate change as an environmental problem, its consequences on the natural environment and human life, and the effects of possible disaster events that occur accordingly, within the framework of the relationship of climate change with disasters. In this respect, literature analysis will be used in the study.

Keywords: Environment, Environmental Problems, Climate Change, Disaster.

Sözel Bildiri

CEP TELEFONU İLE MESAJLAŞMANIN YÜRÜYÜŞ HIZI, KADANS VE PELVIS KINEMATİK PARAMETRELERİNE ETKİSİ

Ata Elvan¹, Mustafa Tahsin ÖZER¹

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi

Giriş: Yürüyüş sırasında cep telefonu ile mesajlaşma günlük yaşamda sık karşılaşılan bir durumdur. Cep telefonu ile mesaj yazarak yürümek, normal yürüyüşe ek olarak motor, vizüel ve kognitif iş yükü oluşturur ve yürüyüş performansını etkileyebilir.

Amaç: Bu çalışmada, cep telefonu ile mesaj yazmanın yürüyüşün spatiotemporal parametreleri ve pelvis kinematiği üzerine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya yaşları 20-30 arasında olan 30 sağlıklı (13 E, 17 K) birey dahil edildi. Çalışma için insan geçişine kapalı 8 metrelik düz bir yol belirlendi. Mesaj yazmanın yürüyüş performansına etkisinin değerlendirilmesi amacıyla katılımcılardan bu yol boyunca normal yürüme ve cep telefonu ile mesaj yazarak yürüme istendi. Her iki koşul için yürüyüş 3 tekrarlı olarak gerçekleştirildi ve her bir tekrardaki yürüyüş hızı, kadans ve pelvis kinematik değerleri kayıt altına alındı. Mesaj yazarak yürüme sırasında katılımcılara çalışma için belirlenen cümleler söylendi ve bu cümleleri yazarak yürüme istendi. Her bir tekrar için farklı cümleler belirlendi. Mesaj yazma için katılımcılar kendi telefonlarını kullandı. Değerlendirmeler başlamadan önce otomatik metin düzenleme, otomatik metin tamamlama ve kelime tahmin fonksiyonları devre dışı bırakıldı. Yürüyüş hızı, kadans ve pelvis kinematik parametrelerinin değerlendirilmesinde BTS G-walk® yürüyüş analiz sistemi (G Sensor, BTS Bioengineering S.p.A., İtalya) kullanıldı. Cihaz, katılımcının L5-S1 seviyesine bir kemer yardımıyla konumlandırıldı. Cihazın yapısında bulunan akselerometre sensörü yürüyüşün hız ve kadans verilerini, gyrosensör (dönümetre) pelvisin 3 düzlemdeki açısal değerleri kaydetmektedir ve bu verileri Bluetooth aracılığı ile kablosuz olarak bilgisayara aktarmaktadır. Normal yürüyüş ve mesaj yazarak yürüyüş sırasında elde edilen değerlerin ortalaması eşleştirilmiş örneklerde T-testi kullanılarak karşılaştırıldı.

Bulgular: Mesaj yazarak yürüme ile yürüyüş hızında ($p=0.000$) ve kadansta ($p=0.000$) anlamlı olarak azalma bulundu. Mesaj yazarak yürüme ile sagittal planda pelvis tilt açısında ($p=0,007$), horizontal planda pelvis rotasyon açısında ($p=0,000$) ve frontal planda oblik açıda ($p=0,013$) anlamlı azalma bulundu.

Tartışma: Normal yürüyüşe göre mesaj yazarak yürüme sırasında yürüme hızı, kadans ve pelvis kinematik değerlerinde anlamlı azalma bulunmuştur. Elde edilen hız ve kadans sonuçları, literatürdeki başka bir çalışmanın sonucu ile uyumludur. Ancak pelvis kinematik değerleri, yapılan başka bir çalışma ile örtüşmemektedir. Bu konuda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: metin yazma, yürüme hızı, kinematik

Sözel Bildiri

YAŞLI YETİŞKİNLERDE MEVSİMSEL İNFLUENZA AŞISI OLMA ORANI İLE AŞININ KABULÜNÜN VE İSTEKSİZLİĞİNİN BELİRLEYİCİLERİ

Banu ASLAN YILMAZ¹

¹SDÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü banuaslan@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş ve Amaç: Mevsimsel İnfluenza (Mİ), küresel salgınlar yapabilen akut, bulaşıcı, viral bir enfeksiyon olup yaşlı yetişkinlerde ciddi sonuçlara neden olan morbidite ve mortalite oranı yüksek önemli bir halk sağlığı sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), COVID-19 pandemisi sebebiyle uygulanan tedbirlerin kalkmasıyla birlikte Mİ'nin aktivite eşiğinin 2022'nin 45. haftasında geçildiğini, halen bulaşmanın orta/yüksek yoğunlukta devam ettiğini belirtmektedir. Artan dolaşım aktivitesi yaşlı popülasyon için önemli bir risk teşkil etmektedir. DSÖ, influenzanın önlenmesinin en etkili yolunun aşılama olduğunu vurgulamaktadır. Ancak, aşılama karşı olan tereddütler hastalığın prognozunu kötüleşmesine neden olmaktadır. Bu çalışma, yaşlı yetişkinlerde Mİ aşılmasının yaygınlığını arttırmada etkin stratejiler oluşturmak için aşının kabulünü kolaylaştıran ve aşı isteksizliğine neden olan faktörlerin derlenmesini amaçlamaktadır. **Bulgular ve Tartışma:** DSÖ, bu yıl, influenzayla ilişkili yaklaşık üç-beş milyon ciddi hastalık vakasıyla, 290.000-650.000 ölümlerle sonuçlanacak bir durum gelişebileceğini ve ölümlerin çoğunun yaşlı kişilerde görülebileceğini tahmin etmektedir. Dolayısıyla influenzanın oluşturabileceği zararın önlenmesi için yaşlıların aşılama gerekmektedir. Bir meta analize göre, influenza aşısı, solunum yolu hastalıkları, inme, kardiyovasküler mortalite ve tüm nedenlere bağlı ölüm riskini azaltmaktadır. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (EKİÖ) verilerine göre, ülkeler arasında yılların farklı olması sebebiyle tam bir kıyaslama yapılamamakla birlikte 65 yaş ve üstünde Mİ aşılama oranının en düşük olduğu ülke Türkiye %5,9 (2019), en yüksek olduğu ülke ise Kore %80,7 (2020)'dir. Türkiye'de 2019-2021'de yapılan bir çalışmada bu oran %41,3'dür. COVID-19 pandemisi sırasında gerçekleştirilen bu çalışmada influenza aşılama oranının EKİÖ verilerine göre yüksek olması kişilerin risk algısının, farkındalıklarının arttığı bir göstergesi olabilir. Mİ aşılama oranı EKİÖ'ye göre; Polonya'da %10,4 (2019), Çek Cumhuriyeti'nde %23,9 (2020), Almanya'da %47,3 (2020), Fransa'da %59,9 (2020), Avustralya'da %61,9 (2021), İtalya'da %65,3 (2021), Japonya'da %66,0 (2020) ve Birleşik Krallık'da %72,4 (2020)'dür. Sonuçların farklılığı ülkelerin eğitim seviyesi, sosyo-ekonomik durumları gibi faktörlerle ilişkilendirilebilir. Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri'ne göre, Amerika'da Mİ aşılama

oranı %48,6'dır. Yine çeşitli araştırmalarda, bu oran; Yunanistan'da 2018 yılında %56,6, İspanya'da 2017 yılında %54,9, Güney Los Angeles'ta 2015-2018 yılları arasında %49, Sırbistan'da 2012-2013 yılları arasında %47,7'dir. Çalışmalar değerlendirildiğinde, yaşlı bireylerin neredeyse yarısının aşı olmadığı sonucuna varılmaktadır. Aşı kabulü ve reddi nedenlerinin belirleyicileri kültürler ve ülkeler arasında farklılıklar göstermektedir. Yapılan araştırmalarda Mİ aşısı isteksizliğinin sebepleri; yan etkilerden korkma, aşı yapıldığında grip olunacağı endişesi, aşının etkinliğine inanmama, erişilebilirlikte sorun, bileşenlerine karşı endişe duyma, yalnız yaşama, göçmen olma gibi sosyal faktörler ve psikolojik durumdur. Aşı kabulünün belirleyicileri; doktor tavsiyesi, gereksinim hissetme, kronik hastalık varlığı, kötü sağlık algısı, aşı hakkında bilgilendirilme, yüksek gelir, ücretsiz erişim, evli olma, sigara içmeme, yüksek eğitim seviyesidir. **Sonuç:** Yaşlı yetişkinlerde, aşı kabulü ve isteksizliğinde ki belirleyiciler dikkate alınarak Mİ aşılmasını yaygınlaştırmak için stratejiler belirlenmeli ve aşya ücretsiz erişim sağlanmalıdır. Yanlış algıları azaltmak için sosyal medya/görsel basın etkili kullanılmalı, toplumun önde gelenleriyle kampanyalar yapılmalıdır. Unutulmamalıdır ki aşı hastalığı önlemede güçlü bir yöntemdir ancak bu güç kişinin aşyaı kabulüne bağlıdır.

Anahtar kelimeler: Mevsimsel İnfluenza Aşısı, Yaşlı Yetişkinler

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

SENOLYTICS AND THEIR EFFECTS ON VARIOUS DISEASES

Kübra DANIŞ¹, Ayşe Gül MUTLU²

¹ Mehmet Akif Ersoy University, Department of Molecular Biology And Genetics, Burdur, Türkiye, kubraaadanis@gmail.com

² Mehmet Akif Ersoy University, Department of Molecular Biology And Genetics, Burdur, Türkiye, agmutlu@gmail.com

ABSTRACT

Senescence is the result of a process that is physiological for cells. With aging, there is an increase in the number of senescent cells in organisms, and these cells produce a number of compounds known as senescence-associated secretory phenotype (SASP). These compounds secreted by senescent cells cause healthy cells in the microenvironment to exposure senescence. Therefore, preventing the accumulation of senescent cells in tissues is important for healthy cells. Senolytics are compounds that can specifically eliminate senescent cells. One of the most important differences between a cell in its normal physiological process and a senescent cell is that senescent cells are resistant to apoptosis. Although senolytics have different mechanisms of action, they jointly target the anti-apoptotic pathways of the cells and the compounds in these pathways, thereby enabling the senescent cells to undergo apoptosis and be destroyed. In addition, accumulation of senescent cells in tissues increases the risk of susceptibility to various chronic diseases, especially cardiovascular diseases, neurodegenerative diseases, cancer and kidney diseases. Therefore, it is forecasted that inhibiting the accumulation of senescent cells in tissues may reduce the risk of disease. In this review study, the effects of senolytic compound examples such as Dasatinib, Quercetin, Navitoxlac (ABT-263) and Fisetin on cardiovascular diseases, neurodegenerative diseases, cancer, kidney diseases and inflammation were briefly summarized.

Key words: Senescence, Senolytic, SASP, Chronic Diseases

Sözel Bildiri

GIDA ÜRETİMİ VE BESLENME AÇISINDAN KOMBUCHA (KOMBU ÇAYI)

KULLANIMININ ÖNEMİ

Eylül Ecem BÜLBÜL*, Birol KILIÇ**

**Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı,
yl2130119011@ogr.sdu.edu.tr*

***Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü, birolkilig@sdu.edu.tr*

ÖZET

Sağlıksız beslenme tarzı son zamanlarda yerini, doğal gıdalar, organik ürünler ve sağlıklı tüketim maddelerinin kullanımının tercih edildiği bir döneme bırakmıştır. Fermantasyon uygulanmakta olan en ekonomik gıda üretim ve muhafaza yöntemlerinden biridir. Son yıllarda, fermente gıdaların besleyici özelliklerinin yanı sıra tüketici sağlığı üzerine olan pozitif etkilerinin öne çıkmasından dolayı fermente ürünlere olan ilgi artmıştır. Fermente ürünlerin, immun sistemi destekleyici etkilerinin olduğu, kanser gibi hastalıkların tedavisinde yardımcı rol oynadığı, osteoporoz belirtilerini azalttığı, antioksidan, antimikrobiyal, antikolestrol ve probiyotik özelliklerinin bulunduğu bilimsel çalışmalar sonucunda tespit edilmiştir. Bahsedilen özelliklerinden dolayı son yıllarda dünyada ve ülkemizde fermente gıdalara olan ilgi artmıştır. Kombucha; dünya çapında tüketilen, kısmen tatlı, hafif asidik olan fermente alkolsüz bir içecektir ve sağlıklı yaşam bilincine sahip tüketiciler arasında önemli bir popülerlik kazanmaktadır. Ülkemizde Kombucha fazla bilinmemektedir. Kombucha hem siyah hem de yeşil çay kullanılarak hazırlanabilmektedir. Ayrıca, beyaz şeker veya sükröz Kombucha üretiminde tercih edilen karbonhidrat kaynaklarıdır. Kombucha, vücuttaki oluşan zararlı metabolitlerden korunmaya yardımcı olan antioksidan ve fenolik bileşenlerce zengin içeriği ile dikkat çekmektedir. Bu çalışma kapsamında, Kombucha üretim süreçleri, kullanılan substratlar ve scoby'nin özelliklerini, Kombucha'nın kimyasal ve mikrobiyolojik özellikleri, Kombucha tüketiminin insan sağlığı üzerine faydaları ve kontrendikasyonları hakkında bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fermantasyon, Kombucha, Substrat, Scoby

Sözel Bildiri

GIDA TEKNOLOJİSİNDE KAPARI KULLANIMININ GIDA GÜVENLİĞİ VE KALİTESİ AÇISINDAN YERİ VE ÖNEMİ

Melis YILDIZ*, Birol KILIÇ**

**Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı,*

melisyildiz@sdu.edu.tr

***Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü, birolkili@sdu.edu.tr*

ÖZET

Gıdaların raf ömrü mikrobiyolojik, kimyasal ve enzimatik değişimlerden etkilenmektedir. Gıdaların üretiminde gıda güvenliği, gıda kalitesi ve raf ömrünün artırılması için antimikrobiyal ve antioksidan özellikleri olan pek çok kimyasal katkı maddeleri kullanılmaktadır. Son yıllarda gıda güvenliği ve kalitesinin sağlanabilmesinde kullanılan kimyasal katkı maddelerine, özellikle toksik etkiler, kanserojenik ve teratojenik riskler, yüksek maliyet ve tüketicilerin katkı maddeleri hakkındaki sağlık endişeleri nedeniyle kullanımlarına şüphe ile bakılmaktadır. Gıda güvenliği ve kalitesini arttırmak amacıyla çeşitli doğal antioksidan ve antimikrobiyal kaynaklar ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda, bitkiler ve baharatlar gıdalarda tat ve aroma vermenin yanı sıra aynı zamanda antimikrobiyal ve antioksidan etkileriyle de gıdaları korumakta ve raf ömrünü artırmaktadır. Baharatlar ve aromatik bitkilerin antioksidan ve antimikrobiyal özellikleri içerdikleri fenolik bileşenlerden (flavonoidler, terpenoidler, karotenoidler, kumarinler vb. fitokimyasallar) kaynaklanmaktadır. Ayrıca, içerdikleri karnosol, karnosik asit, quercetin, timol, karvakrol, kaffeik asit ve rosmarinik asit gibi birçok uçucu olmayan bileşikler iyi birer serbest radikal bağlayıcı olarak bilinmektedir. Bundan dolayı son yıllarda baharatlar ve aromatik bitkilerin gıda güvenliği, gıda kalitesi ve raf ömrünün artırılmasında gıda katkı maddesi olarak kullanımlarının araştırılmasına yönelik çalışmalar önem kazanmıştır. Uluslararası ölçekte ticari değere sahip bir ürün olarak eskiden beri beslenmede kullanılan kapari, birçok ülkenin gıda mevzuatında baharat/çeşni ürünü olarak yer almakta ve GRAS olarak kabul edilmektedir. Turşular, soslar, peynirler, vejetaryen gıdaları, hazır yemekler, salatalar, et ve su ürünleri, sebzeler, yumurta ve tahıl ürünleri kaparinin kullanıldığı bazı gıda ve gıda ürünleridir. Kapari vitamin, mineral, alkaloidler, yağ asitleri, fenolik maddeler, protein, kaparirutin ve glukokaparin içeriği açısından oldukça zengindir. Yapılan bilimsel çalışmalar kaparinin serbest radikalleri süpürme özelliği gösteren fenol, rutin, karotenoid ve tokoferoller gibi antioksidanları önemli miktarlarda içerdiğini ve gıda üretiminde önemli bir doğal antioksidan kaynağı olma potansiyeline sahip olduğunu göstermiştir. Bu çalışma kapsamında, kaparinin gıda katkı maddesi olarak kullanımının gıda güvenliği, kalitesi ve raf ömrü açısından sağladığı avantajlar ve bu amaçlara yönelik son yıllarda yapılan araştırma sonuçları hakkında bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gıda katkı maddeleri, kapari, gıda güvenliği, gıda kalitesi, raf ömrü

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF MIND DIET ON BODY ADIPOSITY IN UNIVERSITY STUDENTS

Nazlı Nur ASLAN ÇİN*

* Karadeniz Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Trabzon, Turkey, nazlinuraslan@ktu.edu.tr

ABSTRACT

Background: There are many special diet types developed today for the nutritional treatment of obesity. The MIND diet called the Mediterranean-DASH Intervention for Neurodegenerative Delay (Mediterranean-DASH Intervention for Neurodegenerative Delay), may be one of these diet models. Recent studies suggest that this dietary pattern may be associated with chronic diseases. **Aim:** The aim of this study is to determine the relationship between MIND diet score and general and central obesity in university female students. **Methods:** This cross-sectional study was conducted on 302 female university students between November 2021-March 2022 in Turkey. Adherence to the MIND diet was studied in this eating pattern based on recommended components. General obesity was defined as body mass index (BMI) ≥ 30 kg/m², abdominal obesity as waist circumference (WC) > 88 cm, and metabolic risk as neck circumference (NC) > 34 cm. **Results:** Mean of age, BMI, WC, and NC in the study population was 21.6 \pm 1.3 years, 22.4 \pm 3.0 kg/m², 71.1 \pm 6.9 cm, 31.3 \pm 1.5 cm, respectively. 18.5% of individuals are overweight and obese, and 42.7% are abdominally obese. The greatest adherence to the MIND diet were 35% less likely to be generally obese compared with those with the lowest adherence (OR=0.65, 95%CI: 0.31-1.33). Female students with low adherence to the MIND diet were 1.4 times non-significant greater likely to be abdominally obese compared to those with higher (OR =1.47, 95%CI: 0.64-3.34). Individuals with low adherence to the MIND diet were 2.1 times more likely to have metabolic risk relative to neck circumference, compared to those with high adherence (OR=2.13, 95%CI: 1.21-3.75). **Discussion and Conclusion:** Adherence to the MIND diet has a significant effect on general obesity in university students. This finding suggests that the MIND diet will be useful in predicting other chronic conditions such as obesity, to have a healthy brain.

Keywords: Abdominal obesity, Body mass index, General obesity, Mind diet, Neck circumference

Sözel Bildiri

PANDEMİ VE ETİK SORUNLAR

Sibel Öner Yalcın

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Denizli

ÖZET

GİRİŞ: Tarihsel süreçlerde insanların salgın hastalıklara yabancı olmadığı görülmektedir. Ancak salgınların beklenmedik bir şekilde ortaya çıkması ile beliren ihtiyaçlar, her dönemde ülkelerin sağlık sistemlerini zorlamıştır. Bu yüzyılda ortaya çıkan Covid-19 pandemisi çeşitli açıdan insanlara deneyimler sunmuştur. Bu deneyimlerden biri de ortaya çıkan tıp etiği sorunlarına ait olmuştur.

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı Covid -19 pandemisi özelinde karşılaşılan etik sorunları tıp etiğinin dört temel ilkesi (zarar vermeme, yararlılık, adalet, özerklik) bağlamında incelemektir.

YÖNTEM: Bu çalışma için akademik literatür ve gazete yazıları incelenmiştir.

BULGULAR: Pandemi, sırasında, korunma ve tedavi gereksinimi olan kişilerin önceliklerinin belirlenmesi, sınırlı kaynakların adil kullanımı, sağlık çalışanlarının ve ailelerinin karşılaştığı riskler, araştırma ve aşılarda ilgili bilgilerin paylaşılması, karantina ile birlikte gelen sosyal izolasyon gibi durumlar etik sorun içeren başlıca konuları oluşturmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Pandemi durumlarında, ülkelerin genel politikaları en çok sayıda hastaya, en çok yarar sağlayan hizmetleri sunmaları yönünde olmaktadır. Genel olarak salgınlarda ortaya çıkan sağlık ihtiyaçlarına cevap vermek için ulusal ve uluslararası düzeyde acil durumlara müdahale stratejileri geliştirmek kişi ve kurumların etik sorunlarla baş etmelerini kolaylaştıracak ve salgınla mücadeleyi daha etkin kılacaktır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Pandemi, Covid-19, etik

*Poster Bildiri***BÜYÜK REZİDÜEL KİST: BİR OLGU SUNUMU****Betül KARAGÖZ, * Melike YURTTAŞ****

* Kütahya Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi, Kütahya, Türkiye,
btlkrz45@gmail.com

** Kütahya Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi, Kütahya, Türkiye,
basaranm@gmail.com

ÖZET

Giriş: Rezidüel kistler, nekrotik bir diş çekildikten sonra kalan patolojik dokudan aylar ya da yıllar içinde gelişen radiküler kistlerdir. Rezidüel kistler radyograflarda tesadüfen saptanan sıklıkla mandibula posterior bölgede görülen, kadınlarda ve 4. dekatta daha çok saptanan radyolüsent lezyonlardır. Rezidüel kistler tedavi edilmezse, devam eden büyüme kemik rezorpsiyonuna ve komşu anatomik yapılarda patolojik problemlere neden olabilir. **Amaç:** Bu olgu sunumunun amacı mandibula korpusunda görülen rezidüel kist olgusunu sunmaktır. **Methodlar:** 78 yaşında erkek hasta kliniğimize genel kontrol ve kullandığı hareketli bölümlü protezini değiştirmek için başvurdu. Anamnezinde herhangi bir sistemik hastalığı bulunmayan hastanın ekstraoral muayenesinde herhangi bir patolojik bulguya rastlanmadı. İntraoral muayenede sağ mandibula molar-premolar dişsiz bölgede, alveoler kret tepesinde eritemli şişlik saptandı. Hastanın panoramik radyografisinde sağ alt mandibula molar bölgeden orta hatta doğru uzanan, düzgün sınırlı, uniloküler radyolüsent lezyon izlendi. Radyografik muayeneyi derinleştirmek için hasta konik ışınli bilgisayarlı tomografi (KIBT) ile görüntüledi. **Bulgular:** KIBT görüntülerinde yaklaşık 46 nolu diş bölgesinden 42 nolu diş bölgesine uzanan bukkal kortikal kemikte ekspansiyon yapmış, bukkal ve lingual kortikal kemikte rezorpsiyona neden olan, yaklaşık 38x28x16 mm boyutlarında, mental forameni içine alan radyopak düzgün sınırlı, uniloküler radyolüsent lezyon izlendi. Tedavisinde marsupializasyon yapılarak lezyon takip edildi ve histopatolojik inceleme sonucunda lezyona rezidüel kist teşhisi koyuldu. Hastanın 6.ay takip radyografisinde lezyonun küçüldüğü görüldü. **Sonuç:** Rezidüel kistler tipik olarak asemptomatiktir ve genellikle rutin dental radyografilerde tesadüfen saptanır. Lezyon tedavi edilmezse; mandibular kanal, mental foramen, maksiller sinüs ve dişler gibi komşu anatomik yapıları etkileyerek çeşitli patolojik sonuçlara yol açabilir. Doğru teşhis için klinik bulgulara ek olarak radyografik bulgulardan yararlanılır. Günümüzde bu amaçla diş hekimliği pratiğinde lezyonların 3 boyutlu görüntülemesine olanak sağlayarak komşu dokularla ilişkisini saptayan KIBT sıklıkla kullanılmaktadır. Rezidüel kist gibi asemptomatik lezyonların tanısında klinik muayenenin yanı sıra detaylı radyolojik muayeneyenin yapılması doğru teşhis ve tedavi yönteminin belirlenmesi için büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rezidüel kist, Dental Radyografi, KIBT

*Poster Bildiri***DAİMİ MAKSİLLER LATERAL KESİCİ DİSTE GÖRÜLEN TİP 3 DENS****İNVAGİNATUS: VAKA RAPORU****Halil AYYILDIZ * , Betül KARAGÖZ ****

* Kütahya Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Kütahya, Türkiye, halil.ayyildiz@ksbu.edu.tr

** Kütahya Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Kütahya, Türkiye, btlkrz45@gmail.com

ÖZET

Giriş: Dens invajinatus (dens in dente) pulpa kavitesi, kök kanalları bazen de apikale kadar uzanabilen dentin ve mine dokusundaki erken invajinasyonla karakterize bir malformasyondur. Etiyolojisi sıklıkla belirsizdir. Çevre dokudaki anormal basınç sonucunda kısmi büyüme gerilemesi veya ameloblastların apikal proliferasyonu sonucunda, kalsifikasyondan önce kurunun invajinasyonu ve genetik faktörler sonucu oluştuğu ileri sürülmüştür. Dens invajinatus sıklıkla rutin muayene sırasında çekilen panoramik radyograflarda tesadüfi olarak görülür. **Amaç:** Rutin muayene esnasında tesadüfen saptanan tip 3 dens invajinatus vakasını sunmaktır. **Methodlar :** 21 yaşında kadın hasta rutin dental muayenesi için kliniğimize müracaat etti. Anamnezinde sistemik hastalığı yoktu. Aile hikayesinde dental anomali öyküsü bildirilmedi. Ekstraoral muayenesinde patolojik bulguya rastlanmadı. İntraoral muayenesinde oral hijyeni iyi olarak gözlemlendi. Sağ üst lateral dişinde, hastanın farkında olmadığı sarı renklenme görüldü. İlgili diş elektrikli pulpa testine negatif yanıt verdi. Çekilen periapikal ve panoramik radyogramlarda Oerhlers'in Tip III Dens invajinatusunun bulunduğu teşhis edildi. **Bulgular:** Tip III dens invajinatus vakalarında bakterilerin peridental ligamente penetre olabilmeleri için gerekli geçiş yolları mevcuttur. Bu yol ile periodontal ve periapikal abseler oluşur. Tedavi prosedürleri restoratif yöntemlerden çekime kadar değişkenlik gösterebilir. Erken teşhis ve tedavi çok önemlidir. Eğer anomali konservatif yöntemler ile tedavi edilmezse pulpal ve periapikal patolojiler kaçınılmaz olur. **Sonuç :** Radyografik inceleme anomalinin doğru bir şekilde teşhis edilmesi için gereklidir. Diş anomalileri maksiler lateral dişlerde sık olarak gözlenir. Bu dişlerin klinik ve radyolojik muayenesinin dikkatli yapılması birçok ciddi problemi ve diş kaybını önleyebilir.

Anahtar Kelimeler: Dens invajinatus, İnvajinasyon, Mine

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF FREDREICH'S ATAXIA AND CARDIAC INVOLVEMENT IN
FREDREICH'S ATAXIA FROM A NURSING PERSPECTIVE**

Muhammed Nasrullah ER*, İlknur YÜCEL**

** Istanbul Yeni Yüzyıl University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, Istanbul, Turkey,
er.muhammed.nasrullah@gmail.com*

*** Istanbul Gelisim University, Vocational School of Health Services, Istanbul, Turkey, i.yucel084@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Ataxia is a disorder of balance and co-ordination caused by a neurological disorder. Friedreich's ataxia is an autosomal recessive (AR), hereditary, progressive neurodegenerative disorder described by Nicolaus Friedreich in 1863. Friedreich's ataxia is caused by mutation of a gene locus on chromosome 9q13. Loss of the frataxin protein also causes iron accumulation in the mitochondria. **Aim:** The aim of this study is to give general information about Friedreich's ataxia and to examine current nursing approaches, cardiac involvement in Friedreich's ataxia and cardiac involvement in Friedreich's ataxia in terms of nursing. **Methods:** This study, in the light of the literature 'evaluation of fredreich's ataxia and cardiac involvement in fredreich's ataxia from a nursing perspective' Google Academic, DergiPark, Pubmed etc. has been summarized as a review from databases. **Results:** Dilated cardiomyopathy may compress the middle oesophagus and cause dysphagia, motility disorder and cascade stomach. Cascade stomach may cause complications such as reflux and lead to misdiagnosis of reflux. Anaesthesia administration in patients with Friedreich ataxia requires multidisciplinary consultation because anesthetic drugs may affect arrhythmias and cardiomyopathy during surgery, pre-op and post-op cardiological screening and nursing care are essential. Catwthorne-Cooskey exercises are essential in individuals with Friedreich's ataxia. Currently, there is no medical treatment for Friedreich's ataxia, but treatment of secondary diseases and nursing care can be done. **Discussion and Conclusion:** Nursing education is necessary for these individuals to make their lives more favourable. Antioxidant therapy promises a solution in cardiac involvement. The antioxidant duo of coenzyme Q and vitamin E reduced cardiac involvement and showed significant improvements in cardiac function although there is no treatment that can change the natural course of the disease, specific treatment of heart failure and diabetes and nursing care can provide patients with a higher quality of life.

Key words: Autosomal recessive, Cardiology, Friedreich's ataxia, Neurodegenerative, Nursing

Sözel Bildiri

KAFEİNİN SPORTİF PERFORMANSA VE METABOLİK PROFILE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Didem Yazar*, Zeynep Senem Söyleyici Öcal**

* *Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, dytdidemyazar@gmail.com*

** *Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Isparta, Türkiye, zeynepsoyleyici@sdu.edu.tr*

ÖZET

Bu çalışmada ergojenik destek olarak sporcular tarafından en çok kullanılan ve gün geçtikçe popülerliği artan besin maddelerinden biri olan kafeinin performansı nasıl etkilediğine dair yapılan çalışmaları, derleme biçiminde aktarmak amaçlanmıştır. Dünya üzerinde seçkin sporcuların büyük bir kısmının aktivite öncesi veya sırasında kafein kullandığı doping kontrollerinde saptanmıştır. Kafeinin, dayanıklılık egzersizlerinde sinir sistemine etki ederek hissedilen ağrı ve yorgunluğu azalttığı, yağ yakımında artış sağlayarak kas glikojenini koruduğu böylece tükenme zamanını geciktirdiği ve performans artışına olumlu etkileri olduğu yapılan birçok çalışmada görülmüştür. Sportif performansa ve metabolik profile olan etkisi kafeinin alım dozuna ve tüketim şekline göre farklılık göstermektedir. Yüksek doz kafein alımının sinir sistemini etkileyerek ergojenik etkiyi azaltabileceği, baş ağrısı, konsantrasyon bozukluğu ve sindirim sistemi rahatsızlıkları gibi yan etkilere neden olabileceği bildirilmiştir. Atletik performansa olan etkilerinin dışında, doğru miktarda düzenli kafein alımının kardiyovasküler hastalıklar, Parkinson, Alzheimer gibi sinir sistemi hastalıkları, solunum ve endokrin sistemi üzerine sağlık açısından da birçok faydalı etkisi olduğu belirtilmiştir. Sonuç olarak yapılan güncel çalışmalarda kafein tüketiminin aerobik ve anaerobik performansa katkı sağladığı ispatlanmıştır. Ancak diğer takviyelerle birlikte kullanımı ve alım dozu konusunda yeni araştırmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler: Kafein kullanımı, Sportif Performans, Metabolik Profil

Sözel Bildiri

DOĞAL KAYNAKLI AFETLERİN TOPLUMUN RUHSAL SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

İlayda BAYSAN*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi,
ilaydaa.baysan@gmail.com*

ÖZET

Afet, insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplara neden olan, normal yaşamı durdurarak veya kesintiye uğratarak toplumlara etkileyen ve yerel imkânlar ile baş edilemeyen her türlü doğal, teknolojik veya insan kaynaklı tüm olaylar olarak tanımlanmaktadır. Yaşanılan yüzyılın en önemli sorunları arasında, tüm insanlığı etkileyen doğal afetler ve bu doğal afetler sonucunda insanların zarar görmesi gelmektedir. Afetler anlaşılması güç bir küresel sorundur; hayatımızın kaçınılmazı mümkün olmayan bir gerçeğidir. Afetlerin etkileri sağlık, ekonomik, sosyal ve psikolojik olmak üzere hem bireyi hem de toplumu etkileyecek farklı boyutlarda ki sonuçlara ulaşabilmektedir. Her geçen yıl doğal afetlerden etkilenen birey sayısı da artmaktadır. Afetler, zamanının belli olmaması, toplumu ve sağlık hizmetlerini kesintiye uğratması, ağır ekonomik etkilerinin olması, psiko-sosyal iyilik halini bozması, ilerleyen dönemlerde ciddi sağlık sorunlarına, can ve mal kayıplarına sebep olması nedeniyle önemli bir halk sağlığı problemidir. Gerçekleşen bu problemler sonrasında gerekli psikolojik destek sağlanmadığında bireyler ruh sağlığı konusunda daha ağır tablolarla karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda toplumsal farkındalığın yetersizliği ve afetin önlenemez psikolojik sonuçlarından doğan ihtiyaç bu konuda uzmanlaşmayı ve toplumsal desteğin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Afetlerden sonra farklı yaş gruplarında farklı tepkiler görülmekle birlikte yetişkin ve çocuklarda en sık travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete, depresyon, uyku ve yeme bozukluğu gibi sorunlar görülmektedir. Yaş dönemlerine göre yapılan uygun müdahaleler ve psikolojik ilk yardım ile afetlerden sonra görülebilecek mental sağlık sorunları büyük oranda kontrol altına alınabilir ve azaltılabilir. Bu çalışmada afetlerin psiko-sosyal sağlık üzerindeki etkisine ve bireylere yönelik psiko-sosyal yaklaşımı afet sonrasında toplumun en temel birimi olan bireyi ve grupları topluma tekrar kazandırabilmek için gerekli yardımcı meslek gruplarıyla psikolojik destek sağlanması doğrultusunda yaş gruplarına göre yapılması gereken adımlara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Ruhsal Sağlık, Yetişkin, Çocuk, Psikolojik İlk Yardım

Sözel Bildiri

ÇÖLYAK HASTALIĞI VE TIP 1 DİYABETES MELLİTUS ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DERLENMESİ

Beyza Nur İddiğ¹, Berna İnci¹

¹*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik, Aydın, Türkiye, iddigbeyza@gmail.com*

ÖZET

Tip 1 diabetes mellitus (DM) kronik hastalıklar içerisinde en yüksek insidansa sahip olan çoğunlukla çocukluk ve ergenlik döneminde meydana gelen pankreas beta hücrelerinin harabiyeti ile karakterize bir hastalıktır. Çölyak hastalığı, otoimmün tiroid hastalığından sonra Tip 1 DM ile en sık görülen ikinci komorbiditedir. Bu iki hastalığın beraber görülmesi benzer mekanizmalarla gelişmekte olduklarını düşündürmektedir. Genetik etmenlerle beraber çevresel ve epigenetik faktörlerde patogeneizde etkili bulunmaktadır. Tip 1 DM tanısı ardından beş yıl içinde çölyak hastalığının teşhis edilebildiği ve hastalarının %5'inin tanı aldığı bilinmektedir. Diyare, dispepsi, yetersiz büyüme, gecikmiş puberte, açıklanamayan tekrarlayan hipoglisemi gibi gastrointestinal olan ve olmayan semptomların görülmesi durumunda çölyak hastalığının düşünülmesi ve Tip 1 DM tanısı sırasında ve sonrasında 2 ile 5 yıl içinde çölyak taraması yapılması önerilmektedir. Tip 1 DM ile seyreden Çölyak tanısının kesinleşmesiyle birlikte tedavi sürecinde glutensiz diyetle başlayan hastaların glisemik kontrolünde iyileşmeler gözlemlenmiştir. Çölyak hastası çocukların glutensiz diyetle erken tedavisinde ise önemli ölçüde büyümenin yakalanması sağlanıp büyüme geriliği önlenmektedir. Sonuç olarak çölyak hastalığı Tip 1 DM hastalarında sık rastlanan bir komorbiditedir. Komplikasyonları önlemek ve tedavi etmek için Tip 1 DM tanısı esnasında ve sonrasında periyodik taramalarda uzmanların çölyak hastalığını göz önünde bulundurması önerilmektedir. Bu derlemedeki amacımız Tip 1 DM ile birlikte görülen çölyak hastalığının gelişim nedenlerini, semptomlarını ve tedavisini incelemektir.

Anahtar kelimeler: Çölyak, Tip 1 diabetes mellitus, glutensiz diyet

Sözel Bildiri

**MS HASTALIĞI TEDAVİSİNDE KULLANILAN REBİF İLACININ
ASETİLKOLİNESTERAZ VE BÜTİRİLKOLİNESTERAZ ENZİMLERİ ÜZERİNE
ETKİSİ**

Lokman DURMAZ*

** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Çayırılı Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri Programı, Çayırılı, Erzincan, Türkiye, lokmandurmaz25@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Asetilkolinesteraz ve bütirilkolinesteraz enzimleri, metabolizmada sırasıyla asetilkolin ve bütirilkolin hidrolizinde görev alan önemli enzimlerdir. Bu kolinerjik enzimlerin inhibisyonu, birçok hastalık için önemlidir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, İnterferon beta-1a içeren Rebif ilacının kolinerjik enzimler üzerindeki inhibisyon etkisini incelemek ve bir standart olan Takrin ile mukayese etmektir.

Metod: Kolinerjik enzim aktiviteleri, Ellman ve arkadaşlarının gerçekleştirdikleri metoda göre belirlenmiştir.

Bulgular: Rebif ilacının kolinerjik enzimleri üzerine etkisi incelendiğinde standart takrine göre IC₅₀ ve K_i değerleri küçük olduğu için enzim inhibitör etkisinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Tartışma: Sonuç olarak, elde edilen bulgular Rebif ilacının sadece Multipl Skleroz hastalığının tedavisinde değil aynı zamanda Alzheimer ve Parkinson hastalıklarının tedavisinde de ilaç olarak kullanılabilceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: MS, İnterferon beta-1a, Rebif, Kolinerjik enzim, Enzim inhibisyonu

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

FARKLI KAYNAKLARDAN OLEOJENİK MAYALARIN İZOLASYONU VE TEK HÜCRE YAĞ ÜRETİMİNDE KULLANILMASI

Latife DALGIÇ¹, Gülden BAŞYİĞİT KILIÇ²

¹ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye
dalgic.latife@gmail.com

² Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye
gkilig@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: Tek hücre yağları (THY), bakteriler, mayalar, küfler ve mikroalgleri içeren oleojenik mikroorganizmalar tarafından üretilen lipitlerdir. Yağ kimyası endüstrisi için hammadde olarak kullanılabilen sıvı ve katı yağ kaynağı, modifiye edilebilen yağ olarak kullanılabilmeleri, doymamış yağ asitleri (PUFA) ve diğer esansiyel yağ asitleri için kaynak olmaları ve yeni nesil biyoyakıt üretimi için kullanılabilirlikleri için yağ teknolojisi açısından önemlidirler.

Amaç: Burdur ili ve çevresinden toplanan süt, süt ürünleri ve süt işletme atıklarından oleojenik mayaların izole edilerek THY üretimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Metod: Numunelerde ilk olarak ön zenginleştirme yapılarak maya izolasyonu gerçekleştirilmiş, daha sonra maya olarak belirlenen izolatlardan oleojenik maya izolasyonu gerçekleştirilmiştir. İzolatlardan biyokütle elde edilerek, tek hücre yağ üretim miktarları belirlenmiştir. 23 adet süt örneği, 33 adet yoğurt örneği, 36 adet peynir örneği, 13 adet tereyağı örneği, 4 adet peyniraltı suyu örneği, 4 adet kaymak örneği ve 2 adet ayran örneği olmak üzere toplamda 115 örnek Burdur, Isparta, Konya, Aydın ve Muğla il ve ilçelerinden temin edilerek çalışılmıştır.

Bulgular: İzolasyon ve saflaştırma aşamaları sonrası çalışılan yoğurt örneklerinden 41, peynir örneklerinden 41, süt örneklerinden 13, tereyağı örneklerinden 13, ayran örneklerinden 2, kaymak örneklerinden 2 olmak üzere toplamda 112 adet izolatın oleojenik maya olabileceği belirlenmiştir. 112 izolatın kuru biyokütle miktarı analizleri yapılarak, en yüksek verime sahip 11 izolat ve en düşük verime sahip 4 izolat seçilerek büyük hacimde üretim yapılmış ve yağ ekstraksiyonu gerçekleştirilmiştir.

Tartışma ve sonuç: Çalışılan izolatlar içerisinde en yüksek THY %2,30 ile P10-5 numaralı peynir örneğinden daha sonra ise sırasıyla %1,50 (Y18-5), %1,45 (Y23-2), %1,30 (Y14-4) olarak yoğurt örneklerinden elde edilmiştir. Yağ veriminin artırılması için ceviz kabuğundan biyoçar elde edilerek besiyerine eklenmesi; farklı sıcaklık, pH, inkübasyon süreleri ve biyoçar konsantrasyonları ile optimizasyon yapılarak çalışmalara devam edilmesi planlanmaktadır. 0665-DR-20 numaralı bu proje Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenmiştir.

Anahtar kelimeler: Oleojenik maya, Tek Hücre Yağı, Biyokütle.

Sözel Bildiri

YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN FAST HUGS BID KODLAMASI HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Özge İşeri*, Meryem Kırmızı**

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye, ozgepekiniseri@gmail.com

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun, Türkiye, krmzmeryem9@gmail.com

ÖZET

Giriş: FAST HUGS BID kısaltması tedavi ve bakımın doğru zamanda yapılması ve teslim edilirken önemli noktaların atlanmamasını sağlamaktadır.

Amaç: Yoğun bakım hemşirelerinin FAST HUGS BID kodlaması hakkındaki bilgi düzeylerini ve tutumlarını belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel türde olan araştırma İç Anadolu'da yer alan bir üniversite hastanesinin anestezi yoğun bakım biriminde çalışan 115 hemşireyle gerçekleştirilmiştir. Veri toplamada araştırmacılar tarafından hazırlanan 34 maddelik soru formu kullanılmıştır. Çalışma yapılmadan önce etik kurul onayı ve kurumdan yazılı izin alınmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır.

Bulgular: Bireylerin yaş ortalaması 28.03±5.79; yoğun bakımda çalışma süreleri ise 2.60±1.33 yıldır. Hemşirelerin %50.40'ı kadın, %57.40'ı lisans ve üstü eğitime sahiptir. Katılımcıların %77.40'ı kodlamayı duymadığını ve %81.70'i ise kliniklerinde bu kısaltmanın kullanılmadığını belirtmiştir. Hemşirelerin %65.20'si hastanın beslenme değerlendirmesini yaptığını ifade ederken sadece %39.10'u hastanın en geç 24-36 saat içerisinde beslenmesi gerektiğini belirtmiştir. Hemşirelerin %87.80'si hastanın aldığı çıkardığı takibini her saat başı yapmaktadır. Ağrıyı 24 saat içerisinde üç kez değerlendirmek gerektiğini düşünen hemşireler %58.30 iken iki saatte bir pozisyon değişikliği yapan hemşireler %92.20'dir. Katılımcıların %87'si hastaların uyku kalitesini değerlendirmezken, %63.50'si deliryumu takip ettiğini belirtmektedir. Ancak hemşirelerin çoğunluğu deliryumu takip ederken herhangi bir skala veya değerlendirme formu kullanmamaktadır. Tromboemboli profilaksisine yönelik hemşirelerin %94.80'i elastik basınçlı çorap giydirildiğini, %53.90'ı hastaya yatak içi aktif veya pasif ROM egzersizleri yaptırıldığını, %53.90'ı ise heparin uygulandığını ifade etmiştir. Risk tanılama aracı kullananların oranı %4.30'dur. Gastroöfageal reflü ve nozokomiyal pnömoniye önlemede güçlü kanıt düzeyine sahip olan hasta başının yükseltilmesine ilişkin hemşirelerin %55.70'i başın 30-45 derece yükseltilmesi, baş ile birlikte göğüs kafesinin de elevasyonda olması gerektiğini belirtmiştir. Hemşirelerin %44.30'u hastanın kan glikozunu 4-6 saatte bir değerlendirirken, %88.70'i hastanın spontan solunum kontrolü yaptığını ve %52.20'si günde iki kez barsak sesini dinlediğini belirtmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelerin çoğunluğunun bu kısaltmayı bilmediği, kliniklerinde kullanmadığı ve önerilen değerlendirmeyi istendik düzeyde yapmadığı belirlenmiştir. Bu kısaltmanın yaygın kullanımının bakımın kalitesini arttıracığı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Fast Hugs Bid, Hemşire, Yoğun Bakım

Sözel Bildiri

ÜÇ KÂĞITÇI FİLMİNİN ÇÖZÜM ODAKLI TERAPİ TEMEL KAVRAMLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Ahmet ÖZDAS*

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Çalışmaları Ana Bilim Dalı
pd.ahmetozdas@gmail.com*

ÖZET

Bu çalışmada Çözüm Odaklı Terapinin temel kavramlarının neler olduğu açıklanacak, diğer yandan da “Üç Kâğıtçı” filminin bu kavramlar açısından değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur. Çözüm Odaklı Terapide olan çözüm, değişmeye yönelik konuşma, danışanın güçlü yanları, istisnalar, şimdi ve geleceğe odaklanma, iç görü yerine eylemlere odaklanma ve etkili müdahaleler yapma kavramları yer verilmiştir. Sonrasında bu temel kavramlar doğrultusunda Üç Kâğıtçı filminde geçen sahneler incelenerek değerlendirilmiştir. Üç Kâğıtçı filmi, Kemal Sunal ve Ali Şen’in başrollerini paylaştığı, 1981 yılı yapımı Türk filmidir. Filmin konusu, Rıfki (Kemal Sunal), ölen babasının mallarını satmak için Almanya’dan köyüne döner. Köyde birden adı “Ermış”e çıkar. Romatizma ağrılarından dolayı yağmurun ne zaman yağacağını bilmektedir ama bunun romatizmalarından olduğunu bilmez. Kötürümleri üfleyerek ayağa kaldırır. Bu arada bazı çıkarıcılar Rıfki’nin seçimlere girmesini isterler. Rıfki, seçimleri kazanır ama sonunda üç kâğıtçı olduğu ortaya çıkar. Bu bağlamda Rıfki’nin sürekli her problemde çözüme yönelik davranışlar sergilemesi, geleceğe odaklanması, reis olmak için mücadele etmesi gibi yönlerinden dolayı Üç Kâğıtçı filmi, Çözüm Odaklı Terapi açısından incelenmeye uygun görülmüştür. Sinemanın insanlara yeni bir tecrübe kazandırma potansiyeli, danışanın da eksik yönlerinden ziyade güçlü yönlerini vurgulamada önemlidir. Bunların hepsi göz önünde bulundurulduğunda “Üç Kâğıtçı” filmi çözüm odaklı terapinin temel kavramlarına göre değerlendirilerek ve yorumlanarak bu çalışma ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu noktada da bu filmin çözüm odaklı terapiyle harmanlanmasıyla bahsi geçen konular daha da net bir şekilde gün yüzüne çıkmaktadır. Sevdiği kızı tekrar istemek için kızın babasının yanına gitmesi, başlık parasını denkleştiremediği için kızını alamamasına rağmen farklı çözüm yolları araması burada soruna değil çözüme odaklandığını göstermektedir. Alanyazın incelendiğinde Çözüm Odaklı Terapi ile ilgili herhangi bir analize ulaşılmamıştır. Bu yapılan çalışma, alana katkı sağlayacağı düşünüldüğü için yapılmıştır. Bu yüzden alana katkı sağlama açısından bu tür çalışmalara daha fazla yer verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Çözüm Odaklı Terapi, Psikoloji

Sözel Bildiri

GERONTOLOJİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARI VE EMPATİK BECERİ DÜZEYLERİ İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Dilek DORUK KONDAKCI*, **Ash KILAVUZ****, **Özlem ÖZGÜR*****, **İsmail TUFAN*****

* *Trakya Üniversitesi, Keşan Hakkı Yörük Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Edirne, TÜRKİYE, ddkondakci@gmail.com*

** *Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları AD, İzmir, TÜRKİYE, asli.kilavuz@ege.edu.tr*

*** *Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Antalya, TÜRKİYE, ozgr_ozlm@hotmail.com*

*** *Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Antalya, TÜRKİYE, itufan05@yahoo.com*

ÖZET

Giriş: Yaşlı bireylere yönelik özellikle gençlerin olumsuz tutumlar gösterme açısından riskli gruplar olduğu belirtilmiştir. **Amaç:** Bu çalışmada gerontoloji bölümü öğrencilerinin yaşlılara yönelik tutum ve empatik beceri düzeyleri ile ilişkili faktörleri belirlemeyi amaçladık. **Yöntem:** Bu çalışma, bir üniversitenin 167 Gerontoloji Bölümü öğrencisi ile yapılmış, kesitsel tipte bir çalışmadır. Araştırmanın değişkenleri; Yaşlıya Yönelik Tutum Ölçeği ve Temel Empati Ölçeği puanları, öğrencilerin sosyodemografik bulguları, yaşlılara yönelik düşünceleri ile ilgili sorulardır. **Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalaması 21,41±2,0 (18-32) yıl, %80,8'i kadın ve %26,9'u ikinci sınıftır. Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçek puan ortalaması 156,52±17,54 ve Temel Empati Ölçeği toplam puan ortalaması 78,05±10,19'dur. Yaşlılara yönelik tutum ile sınıflar, anne eğitim düzeyi, yaşlılarla yaşama durumu, yaşlıyla birlikte yaşanan süre arasında; Temel Empati ölçeği toplam puan ve alt boyut puanları ile cinsiyet ve annenin eğitim durumu arasında anlamlı fark saptanmıştır. Ayrıca yaşlılara yönelik olumlu tutum alt boyut puanları ile cinsiyet, anne eğitim durumu ve yaşanan yer arasında, olumsuz tutum alt boyut puanları ile kardeş sayısı ve yaşlılarla yaşama durumu arasında anlamlı fark saptanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamızda öğrencilerin yaşlılara yönelik tutum toplam puanlarının farklı çalışmalara göre daha yüksek olduğu, puanların sınıflar yükseldikçe arttığı, erkeklerin yaşlılara yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu ve en uzun süre ilçede yaşayanların olumlu puan ortalamalarının ilde ve köyde yaşayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kardeş sayısı ile olumsuz tutum alt boyut puanları arasında, yaşamın herhangi bir döneminde yaşlılarla aynı evde yaşama durumu ile yaşlılara yönelik tutum arasında, anne eğitim durumu ile yaşlılığa yönelik tutum toplam puanı ve olumlu tutum alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Kız öğrencilerin empatik beceri düzeylerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu, anne eğitim düzeyleri ile öğrencilerin empatik beceri düzeyleri arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Günümüz teknolojik gelişmeleri ışığında gerontoloji içeriğine sahip derslerin aktif öğrenme yöntemleri kullanılarak işlenmesi yaşlılara yönelik olumlu tutum ve empatik becerilerini geliştirmede etkin rol oynayabilir.

Anahtar Kelimeler: empati, geriatri, gerontoloji, yaşlı, tutum

Sözel Bildiri

OBEZ OLAN VE OLMAYAN AKCİĞER KANSERLİ HASTALARDA VÜCUT KİTLE İNDEKSİNİN TANI ALMA SÜRESİNE ETKİSİ

Emine ÖZSARI*, **Alp ÖZEL****

* Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Bolu, Türkiye, dreminedemirok@hotmail.com

** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Bolu, Türkiye, ptalpozel@ibu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Kanser hastaları için uyku bozuklukları ve buna bağlı halsizlik sık rastlanan yakınmalardan biridir. Gerek kanserin tedavisi sırasında gerek sonrasında hareketsizlik dönemi, günlük yaşam aktivitelerini yapma kabiliyetini etkileyebilecek derecede kardiyorespiratuar uygunluğun azalmasına, kemik kaybına, kas atrofisine ve glikoz metabolizmasının kötüleşmesine neden olabilir. **Amaç:** Bu çalışma, obez olan ve olmayan akciğer kanseri hastalarında vücut kitle indeksi (VKİ)'nin tanı alma süresine etkisini araştırmak amacıyla planlandı. **Yöntem:** Çalışmaya Bolu Abant İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne başvuran 121 akciğer kanseri tanılı hasta dahil edildi. Veriler Mayıs 2021- Ocak 2022 tarihleri arasında retrospektif olarak toplandı. Bireyler VKİ'ne göre 2 gruba ayrıldı. Obez grup; VKİ 30 ve üzerinde olan bireyler (n=22), obez olmayan grup; VKİ 30'un altında olan bireyler (n=99). Çalışmanın değişkenleri yaş, VKİ, cinsiyet, tanı alma süresi, sigara kullanımı ve performans durumu idi. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen bireylerin yaş ve VKİ değerleri sırasıyla, obez olan bireyler için (67,77±10,59 yıl, 33,67±4,21 kg/m²), obez olmayan bireyler için (68,08±9,69 yıl, 24,08±3,37 kg/m²) idi. Obez grupta 4 (%18,2), obez olmayan grupta 3 (%3,0) kadın birey vardı. Obez grupta hastalık süresi 15,55±21,35 ay ve sigara tüketimi 44,84±18,08 paket yıl idi. Obez olmayan grupta bu değerler sırası ile 22,92±24,27 ay ve 45,36±20,26 paket yıl idi. Gruplar arasında yaş ortalaması, tanı alma süresi ve sigara tüketimi bakımından fark bulunmadı (p>0,05). VKİ ile tanı alma süresi arasında ilişki vardı (r=0,550; p=0,008). **Tartışma ve Sonuç:** Akciğer kanserli hastalarda VKİ arttıkça tanı alma sürelerinin olumsuz etkilendiği görüldü. Bu durum hastaların semptomlarını obeziteye bağlamaları nedeniyle hekime geç başvurmalarıyla ilişkilendirilebilir. Akciğer kanseri tanısının erken konulması hastanın sağ kalımının artırılması nedeniyle önemlidir. Bu nedenle, potansiyel riskleri olan bireylerde VKİ'si önemli bir belirteç olabileceği sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Obezite, Tanı alma süresi, Vücut kitle indeksi

Sözel Bildiri

RELATIONSHIP BETWEEN MOBBING EXPOSED AT THE WORKPLACE AND SLEEP QUALITY IN NEUROLOGISTS AND RESIDENTS

Nesrin ERGİN*

Pamukkale University, Faculty of Medicine, Department of Neurology, Denizli, Turkey, nergin@pau.edu.tr

ABSTRACT

Background: Sleep is an important health determinant that affects an individual's quality of life and well-being. Mobbing is defined internationally as "aggressive behaviors aimed at harming an employee or a group of employees through vengeful, cruel, demonic and dishonorable acts." **Aim:** This study was aimed to reveal the relationship between mobbing and sleep quality in Neurology specialists and residents. **Methods:** In this cross-sectional study, data were collected between 15.10.2021 and 15.12.2021 and the research population consists of Neurology specialists or residents who are members of the Turkish Neurological Society. The questionnaire form, which was created by scanning the literature, was applied to the participants through the online Google Forms platform after obtaining ethical and institutional permissions. The questionnaire form includes sociodemographic questions as well as questions about the Pittsburg Sleep Quality Scale and Mobbing Scale. **Results:** Of the 245 participants, 71% are women, the mean age is 38.1 (± 9.9) years, 66.1% are Neurologist, 1.6% use addictive substances, 31% use antidepressants, the mean of the mobbing scale is 90.4 (± 50.7) and 77.6% had poor sleep quality. In the multiple analysis of the factors affecting sleep quality were; waking up unrested in the morning [OR=10.2, 95% CI 4.5-23.5, $p < 0.001$]; thinking to leave the hospital/specialty training they worked for [OR: 2.3, 95% CI 0.99-5.5, $p = 0.05$]; and the mobbing scale score [OR=1.03, 95% CI 1.002-1.023, $p = 0.016$.] **Discussion and Conclusion:** Most of the neurologists and residents have poor sleep quality. One of the factors contributing to poor sleep quality is mobbing in the workplace. In order to increase both the health status and work efficiency of this group, it is important to raise awareness on these issues, to identify solutions and to take necessary actions.

Keywords: Sleep quality, Mobbing, Neurology, Specialist, Residents

Sözel Bildiri

THE EXAMINATION OF GENDER-RELATED FACTORS AFFECTING PAIN-RELATED SELF-EFFICACY IN PATIENTS WITH CHRONIC NECK PAIN

Mehmet DURAY*, Hüseyin ATCEKEN**

* *Suleyman Demirel University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Isparta, Turkey. mehmet_duray@hotmail.com*

** *Suleyman Demirel University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Isparta, Turkey. atcekenhuseyin@gmail.com*

ABSTRACT

Aim: Chronic neck pain (CNP) is not only a musculoskeletal disorder but also has psychosocial characteristics. The aim of our study was to identify gender-related differences for pain-related self-efficacy in patients with CNP and determine the gender-specific factors affecting self-efficacy. **Method:** This cross-sectional study included 200 patients (100 women, 100 men) with CNP. Of the groups, pain-related self-efficacy, pain severity, balance skills and physical activity level were evaluated with the Pain Self-Efficacy Questionnaire (PSEQ), Visual Analogue Scale (VAS), Berg Balance Scale (BBS) and the Timed Up and Go Test (TUG), and International Physical Activity Questionnaire-Long Form (IPAQ-LF), respectively. In intragroup analyses, multiple linear regression analysis was used to determine whether the models created with the variables that were determined as a result of Spearman's correlation analysis were descriptive for pain-related self-efficacy. **Results:** Women with CNP had lower PSEQ scores but higher VAS_{rest} and $VAS_{activity}$ scores ($p < 0.05$). While a significant correlation was found between women's PSEQ scores and age, BMI, VAS_{rest} , $VAS_{activity}$, BBS, TUG and total IPAQ-LF scores ($p < 0.001$), a correlation was identified between men's PSEQ scores and VAS_{rest} , $VAS_{activity}$, BBS and TUG scores ($p < 0.001$). While the main variables affecting the PSEQ results in women were VAS_{rest} ($p = 0.000$), $VAS_{activity}$ ($p = 0.000$) and total IPEQ-LF scores ($p = 0.003$), VAS_{rest} ($p = 0.000$) and $VAS_{activity}$ ($p = 0.000$) scores significantly contributed to PSEQ in men. **Conclusion:** Primarily reducing the severity of CNP contributes to increasing pain-related self-efficacy, regardless of gender. Moreover, increasing the level of physical activity in women may increase the belief in pain-related self-efficacy.

Keywords: Neck Pain, Gender, Self Efficacy, Balance, Physical Activity

Sözel Bildiri

**THE ASSOCIATION BETWEEN REPRODUCTIVE HORMONES AND
CARDIOVASCULAR RISK AND HEALTH RELATED PHYSICALLY FITNESS IN
WOMEN WITH METABOLIC SYNDROME: A PILOT STUDY**

**Damla Korkmaz Dayican¹, Safak Yigit², Busra Ulker Eksi², Buket Akinci³, Bedia Fulya
Calikoglu⁴, Ilhan Satman⁴**

¹*Biruni University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, ddayican@biruni.edu.tr, kkorkmazdamla@gmail.com*

²*Istanbul Galata University, Vocational School, Department of Therapy and Rehabilitation, Physiotherapy Program, Istanbul, Turkey, safak.yigit@galata.edu.tr*

²*Istanbul Galata University, Vocational School, Department of Therapy and Rehabilitation, Physiotherapy Program, Istanbul, Turkey, busra.eksi@galata.edu.tr*

³*Biruni University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation (English), Istanbul, Turkey, bakinci@biruni.edu.tr*

⁴*Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of Internal Medicine, Department of Endocrinology and Metabolic Diseases, Istanbul, Turkey, bedia.turker@istanbul.edu.tr*

⁴*Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of Internal Medicine, Department of Endocrinology and Metabolic Diseases, Istanbul, Turkey, satman@istanbul.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Changes in reproductive hormones in women can increase the metabolic syndrome (MetS) risk, especially in the postmenopausal period. MetS includes components of abdominal obesity, hyperlipidemia, hypertension, and insulin resistance that adversely affect the cardiovascular and musculoskeletal systems. **Aim:** This study aimed to investigate the relationship between reproductive hormones and cardiovascular risk, body composition, physical activity, and muscle strength in women with MetS. **Methods:** Fifteen women diagnosed with MetS, aged 40-65 years were included. Body composition was assessed using bioelectrical impedance analysis. Follicle stimulating hormone (FSH), Luteinizing hormone (LH), Sex hormone-binding globulin (SHBG), Estradiol (E2), Progesterone (P), Prolactin (PRL) of the participants were recorded. The 10-year risk of fatal cardiovascular events was calculated using the SCORE system of the European Society of Cardiology. The quadriceps muscle strength and hand grip strength were measured using dynamometer. Physical activity level assessed with a pedometer for seven days and mean number of steps were calculated. **Results:** Nine (60%) of the subjects were sedentary (number of steps <5000/day) and 13 (86.7%) had moderate-level cardiovascular risk (EuroSCORE \geq 1%-5%). A negative correlation was found between FSH level and number of steps ($r=-0.593, p=0.020$), and a positive

correlation was found between cardiovascular risk ($r=0.075,p=0.025$). There was a positive relationship between PRL level and body fat ratio ($r=0.520,p=0.042$), fat mass ($r=0.529,p=0.024$), muscle mass ($r=0.526,p=0.044$), right quadriceps ($r=0.582,p=0.023$) and left quadriceps muscle strength ($r=0.524,p=0.045$). Additionally, there was a significant negative correlation between SHBG level and hand grip strength ($r=-0.521,p=0.046$).

Discussion and Conclusion: This study showed that high FSH level was associated with lower physical activity and increased cardiovascular risk. It was also found PRL and SHBG levels are related with some components of health related physically fitness. Regular physical activity and exercise programs should be encouraged to control the effects of reproductive hormones on the cardiovascular and musculoskeletal systems in women with MetS.

Key Words: Metabolic syndrome, Reproductive hormones, Cardiovascular risk, Physical activity, Muscle strength.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

CEVİZ KALİTESİNİN BULANIK MANTIK YAKLAŞIMI İLE BELİRLENMESİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ

Mustafa Batar

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü,
Burdur, Türkiye, mbatar@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Amaç: “Bulanık Mantık” ile ceviz kalitesinin saptanması ve belirlenmesi. **Kapsam:** Burdur ilinin kendine has ceviz kalitesinin değerlendirilmesine yönelik “Yapay Zekâ” türevi bir yaklaşım sergileyen “Bulanık Mantık” yönteminin uygulanması. **Yöntem:** “Bulanık Mantık” çalışma prensibinde ilk olarak kesin veriler alınıp bulanıklaştırıcıya aktarılır ve bulanık girdiye dönüştürülür. Bulanıklaştırmadan çıkan bulanık girdiler, uzman görüşü yardımı ile kurallara dönüştürülüp çıkarım yapılması sağlanır ve bulanık çıktıya dönüştürülür. Kural temelli oluşan bulanık çıkışlar durulaştırıcı yapısına iletilir ve sonrasında kesin çıktı olarak ortaya konur. Bununla birlikte, “Bulanık Mantık”, “Keskin Mantık” da olduğu gibi ikili cevaplar (doğru/yanlış, evet/hayır, iyi/kötü, siyah/beyaz, vb.) vermek yerine belirsizliği de bir seçenek olarak ele alarak tercihler sunan, hayatın öznesi olan insanın düşünce yapısına uygun bir şekilde hareket eden “Yapay Zekâ” içerisinde bulunan bir yöntemdir. Bu çalışma kapsamında, “Bulanık Mantık” yöntemi uygulanmıştır. **Bulgular:** “Bulanık Mantık” yöntemiyle ceviz kalitesinin belirlenmesi için alanyazın (literatür) araştırması yapıp, vaka analizleri incelenmiştir. Elde edilen bilgiler doğrultusunda, çeşitli parametreler belirlenmiş ve ele alınmıştır: Toprak pH değeri, Toprak kireç içeriği, Toprak potasyum miktarı, Sulama miktarı, vb. Bu değişkenlerle birlikte Burdur ilindeki ceviz yetiştiricilerinden ve satıcılarından görüşler alınmış olup, ceviz kalitesi ile ilgili “Bulanık Mantık” esaslı kurallar oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu kurallar çerçevesinde cevizlerin kaliteleri ortaya konmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışma ile birlikte, ceviz kalitesinin değerlendirilmesinde “Bulanık Mantık”ın etkin bir yöntem olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, “MATLAB-Fuzzy Logic Designer” eklentisi aracılığıyla “Bulanık Mantık”ın ceviz kalitesi ile ilgili etkin bir işleve sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında, ceviz kalitesi ile ilgili hem “Bulanık Mantık”a dayalı somut bir uygulama geliştirilmiş, hem girdileri kontrol edilmiş hem de çıktıları ile ilgili yorumlamalar yapılmıştır. Sonuç olarak, ceviz kalitesi ile “Bulanık Mantık” yönteminin uyumluluğu ortaya konmuştur.

Anahtar Sözcükler: Bulanık Mantık, Bulanık Yaklaşım, Ceviz, Ceviz Kalitesi, Burdur.

Sözel Bildiri

ANTALYA/MANAVGAT 2021 ORMAN YANGINI FELAKETİNDEN ETKİLENEN ÇOCUKLARIN PSİKOLOJİK DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Semanur ÇAKIR¹, Mümin POLAT²

¹ *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, semanur2016@outlook.com*

² *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Yangın, insanların can ve mal kaybına uğramasına yol açan tehlikeli felaketler arasında yer almaktadır. İnsan ya da çeşitli etkenlerden kaynaklı olarak meydana gelen yangınlar, birçok tehlikeyi de beraberinde getirmektedir. İnsanların gittikçe artan çeşitli gereksinmelerini karşılamada doğal kaynaklardan biri olan ormana oldukça büyük görevler düşmektedir. Ormana zarar veren faktörler arasında bulunan yangın ise, Türkiye'de ormanların devamlılığını tehlikeye sokan etkenlerin en önemlilerinden biridir. Özellikle, orman yangınlarının çıkmasında en uygun koşullara sahip Akdeniz ikliminin etkili olduğu Türkiye'nin önemli bir bölümü, bu afetin sürekli etkisi altında bulunmaktadır. 28 Temmuz'da Manavgat'ta başlayan ve 10 gün boyunca Gündoğmuş, Alanya, Akseki ve İbradı ilçeleri de dahil 5 ilçede 59 mahallede devam eden, Türkiye'nin Cumhuriyet tarihindeki en büyük yangını olarak kayıtlara geçmiştir. Manavgat'ta başlayan orman yangınları halkı birçok açıdan etkilemiştir. Afetlerin sıklığı ve şiddetindeki yoğun artış göz önünde bulundurulduğunda savunmasız gruplar arasında yer alan çocukların, afet ve acil durumlara maruz kalma olasılığından ötürü yetişkinlere göre daha yüksek seviyelerde zihinsel, duygusal ve bedensel stres yaşadıkları bilinmektedir. Özellikle afetler esnasında, güvenli olmayan tesisler (eğitim kurumları gibi) çocuklar ve yetişkinler için büyük tehdit oluşturmaktadır. Oluşan yangınlarda etkilenen çocukların afet sonrasında, ebeveyninden ayrılmak istememe ve okula gitme istememe gibi davranışlar sergilemesi psikolojik bozukluğu ifade etmektedir. Oluşan psikolojik bozukluk büyüme çağındaki çocuğu psikolojik olarak olumsuz açıdan etkilemektedir. Psikolojik durum hakkında farkındalık düzeyinin artması halinde psikolojik olumsuzlukların önüne geçileceği öngörülmektedir. Bu çalışmanın amacı; Antalya/Manavgat 2021 Orman Yangın Felaketinden Etkilenen Çocukların Psikolojik Durumlarının Değerlendirilmesini amaçlamakta ve toplumun farkındalık düzeyinin artmasını hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Orman yangını, Çocuk, Psikolojik durum.

Sözel Bildiri

THE EFFECTIVENESS OF YOGA FOR PELVIC FLOOR DYSFUNCTION: A SYSTEMATIC REVIEW

Damla Korkmaz Dayican¹, Burcin Ozyurek², Arzu Razak Ozdincler¹

¹Biruni University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, ddayican@biruni.edu.tr, kkorkmazdamla@gmail.com

¹Biruni University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, aozdincler@biruni.edu.tr

²Yeditepe University Hospitals Bagdat Street Polyclinic Pelvic Floor Center, Istanbul, Turkey, burcinozyurek@gmail.com

ABSTRACT

Background: Pelvic floor dysfunction (PFD) has become an important public health problem in recent years and negatively affects the quality of life. There are studies in the literature investigating the effects of yoga on PFD. **Aim:** This systematic review aimed to evaluate randomized controlled trials (RCTs) investigating the effectiveness of yoga on pelvic floor symptoms and pelvic floor muscle function in individuals with PFD. **Methods:** PubMed, Web of Science, Scopus, Physiotherapy Evidence Database (PEDro), and CINAHL (EBSCOhost) databases were electronically searched between January 2000 and May 2022. RCTs involving participants over 18 years of age with PFD and applying yoga were included. Primary outcomes were pelvic floor symptoms or pelvic floor muscle function. The risk of bias was assessed using the PEDro Scale. **Results:** Eight RCTs with 381 participants were included. The quality of the articles was moderate to good, according to the PEDro scale. There was a good level of evidence that yoga reduced the frequency of stress and mixed incontinence (three RCTs) but did not change the frequency of urge incontinence (one RCT). Good level evidence was found to report that yoga improves pelvic floor muscle function and pelvic floor symptoms in individuals with pelvic organ prolapse (one RCT). In addition, good to moderate level evidence showed that yoga was effective in reducing the severity of chronic pelvic pain (two RCTs). **Discussion and Conclusion:** The results of this systematic review suggested that yoga is beneficial for individuals with PFD. However, due to limited data, it is not possible to draw definite conclusions about the efficacy and safety of yoga on PFD from this review. Therefore, RCTs with larger scales and higher methodology are needed.

Keywords: Pelvic floor dysfunction, Systematic review, Yoga

Sözel Bildiri

**METABOLİK SENDROMU OLAN HASTALARDA TAM KAN SAYIMI
PARAMETRELERİ, NÖTROFİL LENFOSİT ORANI VE TROMBOSİT LENFOSİT
ORANININ ARAŞTIRILMASI**

Akif Doğantekin*, Yunus Gören, Nevzat Gözel ***, Esin Doğantekin******

* Özel Gaziantep Emek Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği, Gaziantep, Türkiye, akifdogantekin@gmail.com

** Gaziantep Halk Sağlığı Laboratuvarı, Biyokimya Laboratuvarı, Gaziantep, Türkiye, ysgoren@gmail.com

*** Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Genel Dahiliye Bölümü, Elazığ, Türkiye, drngozele@hotmail.com

**** Gaziantep Halk Sağlığı Laboratuvarı, Mikrobiyoloji Laboratuvarı, Gaziantep, Türkiye, esindogantekin23@gmail.com

ÖZET

Giriş : Metabolik sendrom, insülin direnciyle başlayan abdominal obezite, glukoz intoleransı veya diabetes mellitus, dislipidemi, hipertansiyon ve koroner arter hastalığı (KAH) gibi sistemik bozuklukların birbirine eklendiği ölümcül bir endokrinopatidir. Lökositöz vücutta akut ve kronik inflamasyonu en iyi gösteren hemogram değeridir. Nötrofil lenfosit oranı (NLR) ve trombosit lenfosit oranları (PLR) beyaz küre sayısına alternatif olarak inflamasyonda belirleyici olabilmektedir. **Amaç :** Bu çalışmada endotel disfonksiyonu, subklinik inflamasyon ve hiperkoagülabilite ile karakterize metabolik sendrom ile sistemik inflamasyon göstergesi olan; Nötrofil lenfosit oranı (NLR), platelet-lenfosit oranı (PLR) arasındaki ilişkinin gösterilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem :** Çalışma Gaziantep Özel Emek Hastanesi Dahiliye Polikliniğine 01/10/2022 - 30/12/2022 tarihleri arasında genel sağlık kontrolü ya da Tip 2 DM takibi amacıyla başvurmuş hastaların demografik bilgileri ve laboratuvar kayıtlarının retrospektif olarak incelenmesi ile gerçekleştirilmiştir. Polikliniğe başvurmuş olan hastaların öncelikle National Cholesterol Education Program/Adult Treatment Panel (NCEP-ATP III) kriterleri açısından kan basıncı ölçümü ile bel çevresi ölçümleri kaydedildi ve metabolik sendrom varlığı açısından değerlendirildi. Olgular metabolik sendromu olan ve kontrol grubu olarak 2 gruba ayrıldı. Metabolik sendromu olan 63 hasta ve sağlıklı (kontrol grubu) 53 olgu çalışmaya dahil edildi. **Bulgular :** Metabolik sendromu olan grupta (n=63) nötrofil/lenfosit oranı (NLR) 3.44 (2.87-4.1), kontrol grubunda (n=53) NLR 1.81 (1.65-2.04) olarak saptandı ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardı (p<0.001). Metabolik sendrom grubunda platelet/lenfosit oranı (PLR) 198 (169.5-228.5), kontrol grubunda PLR 101 (87.7-114.2) olarak saptandı ve istatistiksel olarak anlamlı idi (p<0.001). **Tartışma ve sonuç :** Düşük dereceli kronik inflamasyon sebebi olan metabolik sendrom ile inflamasyonun kolay ve ucuz ulaşılabilir göstergeleri olan NLR ve PLR düzeyleri karşılaştırılmış ve metabolik sendrom grubunda NLR VE PLR düzeyleri anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bu sonuç bizlere bu 2 inflamasyon parametresinin kronik hastalıklarda prognoz göstergesi olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar kelimeler : Metabolik Sendrom, Nötrofil Lenfosit oranı, Platelet Lenfosit oranı

Sözel Bildiri

ADOLESAN HASTADA APPENDEKTOMİ SONRASI SEVOFLURANA BAĞLI GELİŞEN DÜFFÜZ ALVEOLAR HEMORAJİ: OLGU SUNUMU

***Küllice Erol Can,**

S.B.Ü Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Cerrahi Kliniği Antalya, Türkiye, erolcankulice@gmail.com

ÖZET

Pulmoner kanamalar bronş damarlarından, pulmoner damarlardan veya pulmoner mikro - sirkülasyondan kaynaklanır. Diffüz Alveolar Hemoraji(DAH), alveollerin vasküler yapısından kaynaklanan intraalveolar eritrosit birikmesini takiben ortaya çıkan patolojidir. DAH'ın patogeneğinde, alveoler mikrosirkülasyonda bir yaralanma vardır. Kan- hava bariyeri, gaz değişimine izin vermek için çok ince olmalıdır ve bu nedenle kapiler basınç yükseldiğinde yüksek mekanik basınca maruz kalır. Sık görülen klinik belirti ve bulgular arasında, hemoptizi, anemi, yaygın radyografik pulmoner infiltratlar ve şiddetli olabilen hipoksemik solunum yetmezliği vardır. DAH etiyojisinde immün nedenler sebep olduğu gibi; non-immün nedenler de rol oynamaktadır. Tanıda bronkoskopi önemli rol oynamaktadır. Genel anestezide solunan gazlar yüksek mekanik strese neden olur ve bu nedenle belirli koşullar altında DAH oluşur. Sevofluran, genel anestezinin indüksiyonu için kullanılan inhaler anestezik bir ajandır ve benzer bir mekanizma ile bu yolları aktive edebilir. Bradikardi, öksürük, apne, laringeal spazm ve solunum depresyonu gibi yan etkiler görülmektedir.

Bu olgumuzda appendektomi sonrası nadir gelişen sevoflurana bağlı DAH hakkında klinik deneyimimizi paylaşmayı amaçladık. 16 yaşında erkek hasta kliniğimize karın ağrısı şikâyeti ile geldi. Klinik olarak akut appendisit tanısıyla intra trakeal entübasyon uygulanarak genel anestezi eşliğinde appendektomi yapıldı. Operasyon sırasında herhangi sorun yaşanmadı ve belirgin bir kanama görülmedi. Operasyon sonrası servis koşullarında takip edilen hastamızda hemoptizi ve dispne belirtileri gelişti. İstenen akciğer grafisinde yaygın pulmoner infiltrasyonlar görüldü. Bunun üzerine istenen toraks bilgisayarlı tomografisinin DAH ile uyumlu olduğu görüldü ve Pediatri Yoğun Bakım Ünitesine alınarak tedavi edildi. Tedavisinin 3. gününde şikâyetleri kaybolan hasta servis koşullarında takip edildi. Yatışının 5. gününde şikâyetleri biten ve tedavisi tamamlanan hasta; DAH sebeplerinin araştırılması amacıyla Göğüs Hastalıkları Kliniği kontrolü planlanarak taburcu edildi. Göğüs Hastalıkları tarafından yapılan detaylı muayene ve sorgulamada DAH gelişimine sebep olacak etkene rastlanmadı.

Anahtar Kelimeler: Adolesan, appendektomi, sevofluran, alveolar, hemoraji

Sözel Bildiri

SHARES OF ADULTS USING TWITTER IN TURKEY ABOUT SLEEP: A THEMATIC ANALYSIS

Birsel MOLU*

* Selçuk University Akşehir Kadir Yallagöz School of Health, Department of Nursing, Konya, Turkey, e-mail:
brslml@hotmail.com

ABSTRACT

Background: Sleep problems such as insomnia affect many adults. It can cause physical, social, and psychological problems. Social media platforms such as Twitter can offer the potential to study and describe both diseases and social phenomena. **Aim:** This study aims to determine whether social media can be used as a method to conduct research focusing on sleep problems. **Methods:** Data were collected from Twitter through the application programming interface, using the tweet archiving application (MAXQDA Plus 2020 Qualitative Data Analysis Program). Within the inclusion criteria, exactly 64453 tweets containing the phrase “sleep, sleep hygiene, insomnia” on various hashtags (#hashtag) were retrieved over a one-week period. **Results:** In the study, 3 themes and 7 sub-themes were formed. In the themes, Twitter users' approaches to sleep, their feelings and thoughts about sleep, and their experiences of coping with insomnia were examined. It has been determined that users want to sleep in a noise-free environment, use expressions that communicate with insomnia, and use aromatic oils such as lavender oil for insomnia in tweets. **Discussion and Conclusion:** As a result, Twitter users actively share the signs and symptoms of insomnia on social media with other users they do not know. They are looking for solutions to insomnia problems. Focusing on sleep problems by the experts on the Twitter platform can be an alternative way to solve the problems and reach large audiences.

Keywords: Sleep, Twitter, Qualitative

Sözel Bildiri

HİSTİDİN-TRİPTOFAN-KETOGLUTARAT SOLÜSYONU İLE DEL-NİDO KARDİYOPLEJİSİNİN KALBİN ÇALIŞMASI ÜZERİNE ETKİSİ

Hüseyin Durmaz*

* Konya Şehir Hastanesi, Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği, Konya, Türkiye,
durmaz1@hotmail.com

ABSTRACT

Amaç: Kardiyoplejiler kardiyak cerrahilerde kalbi koruyarak kardiyak arrest ile operasyon için uygun ortam sağlayan solüsyon içerikleridir. Çeşitli kardiyopleji solüsyonları mevcuttur. Bu solüsyon gruplarının kalb dokusunu koruyup koruyamadığının göstergelerinden biri olan kros klemp sonrasında kalp çalışması üzerinde etkileri vardır. Kalp dokusunun sağlıklı bir şekilde beslendiğini gösteren parametrelerden bir tanesi kalbin çalışma sırasında defibrilasyon ihtiyacının olup olmamasıdır. Biz bu çalışmamızda 2 farklı kardiyopleji solüsyonunun kalp çalışması üzerindeki etkisini göstermeye amaçladık. **Yöntem:** Mayıs 2022 ile Ocak 2023 tarihleri arasında, Konya Şehir Hastanesi Kalp ve Damar Cerrahisi Bölümü'nde kullanılan 2 grup kardiyoplejik solüsyon retrospektif olarak incelemiştir. 58 olgudan 43 (%74,1) olgu HTK solüsyonu, 15 (%25,9) olgu delnido kardiyoplejisi kullanılan olgulardır. Dokuz aylık süre boyunca 2 grup solüsyon ile opere edilen hastaların yaş ve cinsiyetleri, kros klemp kaldırıldıktan sonra defibrilasyon ihtiyaç sonuçları kaydedilmiştir. **Bulgular:** Toplam 58 hasta retrospektif olarak incelendi. Hastalardan HTK solüsyonu kullanılanlarda 30 erkek (%69,8), 13 kadın (%30,2), delnido kardiyoplejisi kullanılanlarda 14 erkek (%93,3), 1 kadın (%6,7) cinsiyette idi. HTK solüsyonu kullanılanların yaş ortalaması 60,5 iken delnido kardiyoplejisi kullanılanların yaş ortalaması 62,4 idi. Kros klemp kaldırıldıktan sonra HTK solüsyonu kullanılan hasta grubunda defibrilasyon ihtiyacı 23(%57,5) hasta iken delnido kardiyoplejisi kullanılan hasta grubunda 3(%11,5) hasta idi. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark mevcut idi(p:0,017). **Sonuç:** Kardiyopleji solüsyonları operasyon süresince ve sonrasında operasyon başarısını etkileyen solüsyonlardır. Kalp dokusunun operasyon süresince korunması verilen kardiyoplejiyle yakından ilişkilidir. Kalp dokusunun korunduğunu gösteren ilk faktörlerden birinin kalbin kros klemp kaldırıldıktan sonra defibrilasyon ihtiyacının olup olmamasıdır. Yaptığımız çalışmada elimizdeki retrospektif verilerde karşılaştığımız 2 grup arasında defibrilasyon ihtiyacı açısından anlamlı fark olduğunu gözlemlemekteyiz.

Anahtar kelime: kardiyopleji, HTK ile delnido, defibrilasyon ihtiyacı

Sözel Bildiri

CİNSEL TABULARDA; YAŞLI KADINLAR

Gülşah CANDAN*, Hatice Balcı Yangın**

**Doktora öğrencisi; Akdeniz Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Sağlığı*

Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, candanglsh@yahoo.com.tr

***Prof. Dr.; Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya,*

Türkiye, bhatice@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Yaşlılık, tüm canlılar için kaçınılmaz bir sonuçtur. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), ise yaşlanmayı şu şekilde tanımlamaktadır: yaş sınırını 65 ve üzeri olarak görmekte ve bu durumun bağımsız halden ,bağımlı hale geçiş süreci olarak kabul etmektedir. İntrauterin dönemde başlayıp ölüme kadar devam eden yaşlanma süreci geri dönüşü olmayan bir süreçtir. Bu süreçte fizyolojik, biyolojik, duygusal ve fonksiyonel değişiklikler meydana gelmektedir. Yaşlı nüfusun giderek artması, yaşlı bireylerinin ihtiyaçlarının da artacağı sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca bu bireylerin sağlık durumları gözden kaçabilir ve göz ardı edilebilir. Yaşlanmanın doğurduğu mitlerin bilincinde olunması, yaşlı hastaların sağlığının düzeltilmesine ve aynı zamanda yaşam kalitesinin artırılmasını sağlayacaktır. Yaşlı bireylerde en çok göz ardı edilen konulardan birisi de cinselliktir.

Cinsellik, ömür boyu devam eder. Cinsel mitlere en çok maruz kalan gruplardan biri ise yaşlı kadınlardır. Çünkü kadınlar cinselliği duygusal olarak yaşamak ister. Bazıları da mecburiyet olarak algılayabilmektedir. Cinsellik, hem ruhsal, hem fiziksel, hem de mental olarak bireylerin yaşam kalitesini fazlasıyla etkilemektedir. Cinsellik ve yaşlılık konusunda farkındalığın artmasına rağmen kültürümüzde sosyokültürel özellikler gereği cinsellik tabu olarak görülmeye devam etmektedir. Bu tabulardan bir tanesi de bireyin temel yaşam gereksinimlerinden birisi olan cinselliğin yaşlı kadınlarda normal olarak görülmemesi veya yok sayılması durumu söz konusudur. Bu bağlamda sağlık profesyonellerinin de yaşlı erişkinlerinin ihtiyaçlarının farkında olması, onların sağlık endişelerinin ortadan kaldırılmasını sağlayıp, yaşam kalitelerinin artmasına da yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı kadınlar, Cinsellik, Cinsel Mit

Sözel Bildiri

ROBOT-ASSISTED CARDIAC SURGERY

Ceylin Ozbabalik *, Seda Nur Aydogdu **

*Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Isparta, Turkey, ceylinozbabalik@gmail.com

**Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Isparta, Turkey, sedanuraydogdu00@gmail.com

ABSTRACT

Robotic surgery is defined as performing operations using the “Da Vinci” system. The surgeon is able to perform more complex procedures using the closed surgery technique by overcoming the drawbacks of traditional open or closed surgery technologies with the aid of high-resolution 3D image features. This technique allows the operating room's 3D image to be seen clearly by the surgeon who is seated at the console. In this study, the development, advantages-disadvantages of robotic surgery, ethical place in society and future practical applications are reviewed. Search engines such as PubMed, Science Direct, Google were used. The articles published in high-impact journals were evaluated and turned into articles. In the 1990s, scientists developed a surgeon-controlled robot with remote manipulators on a surgical workstation. The technical advantages of robotic surgery, such as 3D vision, stable and magnified image, physiological flicker filtering and motion scaling have been considered essential to overcome many of the drawbacks of laparoscopic surgery despite the absence of force and tactile feedback. The studies have shown that robotic applications offer a safer and more efficient substitute for conventional techniques in specialties such as urology, gynecology, general surgery, and cardiovascular surgery. Da Vinci has opened a new era in vital applications with its advantages such as shortened recovery time with reduced infection risk, less blood loss and less scarring. In the future, with the increasing technology, it is envisaged that doctors will operate from another country or city, but the human consequences of this are still a matter of debate as it will leave an ethical question mark.

Keywords: Da Vinci Robotic Surgery, Cardiac Surgery, Minimally Invasive Surgery

Sözel Bildiri

AFET EĞİTİMİNİN TOPLUM DİRENCİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Esra GÖÇMEN*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi,
egocmen112@gmail.com*

ÖZET

Türkiye, birçok doğal afete maruz kalabilen ülkelerden biridir. Yangın, sel, heyelan ve deprem ilk başta akla gelen afetler arasında sayılabilir. Bu tür doğal afetlerde can kayıplarını ve yaralanmaları önlemek için yapılması gereken temel bazı uygulamalar vardır. Temel afet eğitimi, bu uygulamaları öğrenmek ve doğal afetler sırasında ve sonrasında sergilenecek doğru davranışlar konusunda bilinçlenmek için verilen eğitimlerdir. Afet risklerini azaltmak için afet gelmeden önce önlem almayı hedefleyen eğitim programlarıdır. Afetlerin ne zaman ortaya çıkacağı bilinmez ve insanların afetlere nerede, nasıl yakalanacağı belli değildir. Temel afet eğitimi, deprem başta olmak üzere sıkça rastlanan afetlere yönelik temel eğitimleri içeren programlardır. Afetlerin öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılması gerekenler konusunda toplumu bilinçlendirme faaliyetleridir. Bu eğitim, topluma afet bilinci kazandırılmasını hedeflemektedir. Afet durumunda toplumsal farkındalığa ulaşmak, afet risklerine karşı bilinçlenmek, risklerin ortadan kaldırılması veya azaltılmasını sağlayan hedefler içermektedir. Afetlerin ilk 72 saati için hazırlıklı olunması, afetlerde doğru davranışların öğrenilmesi ve bunların uygulanması gibi hedefleri de bulunmaktadır. Eğitimlerin; afetlere karşı yapılacak hazırlıklarda toplumsal güç birliği oluşturulması, afet risklerinin toplumsal güç birliği ile azaltılması gibi sağlık, ekonomi ve sosyal açıdan birçok faydası bulunmaktadır. Afete dirençli toplum, meydana gelebilecek olağanüstü durumların etkilerini azaltabilecek, sosyal zararları en aza indirerek iyileşme faaliyetlerini yürütebilen, afet olduğunda etkilerini sınırlandırabilen ve tehlikenin etkilerini azaltabilecek yeteneklere sahip olan toplumdur. Bu çalışmada afet eğitimlerinin afetlere dirençli toplum oluşturulmasında büyük önemi olduğundan ve afet eğitimi alan insanların afetlere daha iyi korunduğundan bahsedilmiştir. Afet eğitimi sayesinde afete daha etkili müdahale edilir ve kayıplar azaltılır. İyi bir afet eğitimi sistemine sahip olmak için öncelikle iyi bir eğitim sistemine sahip olmak gerektiğine, sürdürülebilir ve başarılı olması için afet eğitimleri uzman ve tecrübeli kişiler tarafından verilmesi gerektiğine yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Afet, Afet Eğitimi, Afete Dirençli Toplum

Sözel Bildiri

***Spirulina platensis*'İN BESİN İÇERİĞİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Eda NURKO*, Emine NAKİLCİOĞLU**

* Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, nurkoeda.ege@gmail.com

** Ege Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, İzmir, Türkiye, emine.nakilcioglu@ege.edu.tr

ABSTRACT

Hızla artan dünya nüfusunun 2050 yılında yaklaşık 10 milyar olacağı öngörülmektedir. Nüfusun artmasıyla küresel ısınma, enerji krizleri, dengesiz beslenme ve gıda yetersizliği gibi sorunların artacağı düşünülmektedir. Bu sorunların önüne geçebilmek adına, çevreyi koruyan, sağlıklı ve besleyici nitelikteki alternatif gıdalara olan talep gün geçtikçe artmaktadır. Ekolojik dengenin korunmasında önem taşıyan, yüksek besin içeriğine ve sağlığa faydalı etkilere sahip olan algler sürdürülebilir ve alternatif gıda kaynakları arasında yer almaktadır. Ekonomik ve kolay üretime sahip olmalarının yanı sıra, tuzlu, tatlı, acı ve alkali ortamlarda yetiştirilebilmekte ve hızlı bir şekilde yüksek yoğunluklara ulaşabilmektedirler. Antiviral, immünomodülatör, antidiyabetik, antioksidan, antikanserojen ve antiinflamatuvar gibi sağlığa faydalı etkileri bulunan algler, mikroalgler ve makroalgler olmak üzere sınıflandırılmaktadır. Amerika'da, Avustralya'da, Asya ve Avrupa ülkelerinde yetiştirilip tüketilen mikroalgler, protein içeriği bakımından buğday, fasulye gibi bitki kaynaklarından ve kırmızı etten daha zengindir. Proteine ek olarak, biyoaktif bileşikler, yağ asitleri, pigment maddeleri, vitamin ve mineraller bakımından zengin olan mikroalgler, gıda, yem, biyoyakıt, kozmetik ve farmasötik gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Ticari olarak en çok kullanılan mikroalg türleri arasında, *Dunaliella*, *Chlorella*, *Phaeodactylum*, *Haematococcus* ve *Spirulina* yer almaktadır. Doğal ve fonksiyonel bir kaynak olan *Spirulina*, dünyada en çok üretilen (yaklaşık 18000 ton/yıl), sürdürülebilir bir mikroalg haline gelmiştir. *Spirulina*'nın besin içeriği, yetiştirildiği ortam, sıcaklık, ışık, tuz oranı, kurutma yöntemi gibi faktörler nedeniyle değişiklik gösterebilmektedir. Bu çalışmada, yüksek oranda protein içeriğine sahip *Spirulina platensis* hakkında bilgi verilmiş ve besin içeriği ile ilgili yapılan çalışmalara kısaca değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Gıda, Besin İçeriği, Mikroalg, *Spirulina platensis*

Sözel Bildiri

BESİN İÇERİĞİ BAKIMINDAN MORİO KURDUNUN (*Zophobas morio*)

DEĞERLENDİRİLMESİ

Selen Seyhan*, Emine Nakilcioğlu**

* Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye, selennseyhann@gmail.com

** Gıda Mühendisliği Bölümü, Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye, emine.nakilcioglu@ege.edu.tr

ÖZET

Böcekler, alternatif gıda kaynakları incelendiğinde önemli bir kaynak olarak ortaya çıkmaktadır. Artan dünya nüfusu, artan tüketici talepleri ve azalan arazi alanları göz önüne alındığında alternatif protein kaynaklarına ihtiyaç duyulmaktadır. Antik çağlardan bu yana insan diyetinin bir parçası olan yenilebilir böcekler, değerli ve güvenilir bir gıda maddesi olarak kabul edilmektedir. Protein, aminoasitler, yağ, karbonhidrat, çeşitli vitaminler ve eser elementler bakımından zengin olan yenilebilir böcekler, son yıllarda birçok fonksiyonel gıda bilişiminde kullanılmaktadır. Ayrıca yenilebilir böcekler, atmosfere daha az sera gazı ve amonyak yaymaları nedeniyle çevre dostudurlar. Ek olarak hızlı ve kolay üreyebilmeleri, çiftçiliğinin maliyetli olması sebebiyle üreticiler bakımından alternatif bir seçenek haline gelmektedir. Tenebrionidae familyasına ait olan morio kurdu (*Zophobas morio*), dev un kurdu ve süper kurt olarak bilinmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda zengin besin içeriğine sahip olan morio kurdu, yem endüstrisi, balık yetiştiriciliği ve özellikle gıda endüstrisi bakımından ilgi görmektedir. Yem endüstrisinde morio kurdunun yetiştirme koşullarının optimizasyonu ve üretiminin seri hale gelmesi ile morio kurdunun daha da değer kazanacağı ön görülmektedir. Besin içeriği, yetiştirme koşulları, kurutma koşulları ve analiz yöntemlerine bağlı değişiklik gösterdiğinden daha çok araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan çalışmada, yenilebilir böceklerden olan morio kurdu hakkında bilgi verilmesi, besin içeriği hakkında yapılan çalışmaların derlenmesi ve genel bir bakış sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Gıda, Besin İçeriği, Yenilebilir Böcekler, *Zophobas morio*

Sözel Bildiri

ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ SAĞLIK VE SPOR TEMALARININ SAĞLIK OLGUSU BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Hülya Yazıcı*, Güllü Şakar, Eda Şensoy***, Işıl Kılınç******

* Prof. Dr. Hülya YAZICI, MAKÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, hokuyan@mehmetakif.edu.tr

** Güllü ŞAKAR, MAKÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, 2230451002@ogr.mehmetakif.edu.tr

*** Eda ŞENSOY, MAKÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, 2111222003@ogr.mehmetakif.edu.tr

**** Işıl KILINÇ, MAKÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, 2230451005@ogr.mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş ve amaç: Çocukluk ve ilk gençlik yıllarının okullarda geçtiği düşünülürse; sağlıklı yaşamı benimseyip geliştirmek için en elverişli dönemin okul dönemi olduğu anlaşılmaktadır. Geleceğin dinamik nüfusunu oluşturacak bireylerin bedensel, ruhsal ve sosyal sağlıklarını bugünden korumak, mutlu ve sağlıklı bir toplum oluşturmak demektir. Bu bağlamda okullarda yürütülecek olan nitelikli bir sağlık eğitiminin önemi tartışılmaz. Bu eğitimin önemli araçlarından biri de ders kitaplarıdır. Bu araştırmanın amacı Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarında yer alan “Sağlık ve Spor Tema”lı metinlerin sağlık eğitimi bağlamında incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması planlanan olgu ve olaylara ilişkin bilgi edinmeyi sağlayıcı yazılı materyallerin ayrıntılı incelenmesini ve çözümlenmesini içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Dokümanlara, internet ya da bilgisayar ortamında elektronik bir formatta ulaşılabilir (Baş ve Akturan, 2013). Bu çalışmada verilerin toplanması amacıyla ilk olarak ne tür dokümanlara gereksinim olduğu belirlenmiştir. Dokümanlar olarak 2022-2023 eğitim-öğretim yılında okutulmakta olan ortaokul Türkçe ders kitaplarına EBA’ dan çevrimiçi olarak, elektronik bir formatta ulaşılmıştır. Daha sonra 2018 Türkçe dersi öğretim programında “Spor ve Sağlık ” temasında geçen ilgili kavramların bir listesi oluşturulmuştur. Verilerin analizinde içerik incelemesi kullanılmış “sağlık eğitimi” ana kategori olarak belirlenmiştir. Çalışma henüz sonuçlanmadığı için kesin bulgularda bahsetmek olası değildir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, sağlık eğitimi, ders kitapları,

Sözel Bildiri

KÜÇÜK HÜCRELİ AKCİĞER KANSERİ HASTALARINDA SİSTEMİK INFLAMATUAR YANIT İLE BEYİN VE KEMİK METASTAZI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Hüsnü Baykal¹, Filiz Cimen².

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göğüs Hastalıkları Kliniği

²Özel Çankaya Yaşam Hastanesi | Ankara Türkiye Göğüs Hastalıkları Bölümü

ÖZET

Giriş: Akciğer kanserlerinin % 15 kadarını oluşturan küçük hücreli akciğer kanseri (SCLC) son derece agresif gidişli tanı anında birçok vakada uzak metastaz izlenmektedir. Sistemik inflamatuvar belirteçlerinin kanser sağkalımı için bağımsız bir prognostik faktör olduğu bir çok çalışmada belirtilmiştir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, sistemik enflamasyon belirteçleri ile SCLC beyin, kemik metastazı arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

Yöntem: Ankara Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde geriye dönük olarak ocak 2020 - aralık 2022 tarihleri arasında hastanemize başvuran, histolojik olarak doğrulanmış SCLC tanısı alan hastalarının demografik, tedavi, klinik ve sağkalım bilgileri retrospektif olarak tarandı.

Bulgular: Çalışmaya 142 SCLC tanılı hasta katıldı. Yaş ortalamaları 65 idi. % 85 erkek, % 15 i kadındı. 58 hastada kranial ve kemik metastazı yoktu. 30 hastanın kranial, 54 hastanın ise kemik metastazı vardı. Demografik veriler ve ortalamalar tablo 1de ayrıntılı verilmiştir. Metastaz olan ve olmayan hastaların hemogram değerleri ve oranları karşılaştırılmıştır. Laktik dehidrogenaz (LDH) hem kranial metastazı olanlarda hem de kemik metastazı olanlarda beklendiği gibi anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır (p sırası ile 0,03 ve 0,001). Sistemik immün-inflamasyon indeksi (SII) oranı ise her iki metastaz olan grupta da anlamlı bir şekilde düşüktü (p=0.01). Diğer parametrelerde gruplar arasında fark görülmedi. Binary lojistik regresyon kullanılarak hemogram değerlerinin ve oranlarının metastazlarla ilişkisi incelendi. LDH; hem kranial metastaz hem de kemik metastazı ile pozitif ilişkiliydi (sırası ile OR 1.03,%95 CI:1.01-1.07 ve OR 1.03,%95 CI:1.01-1.06). SII değerinin düşük olmasının ise hem kranial metastaz hem de kemik metastazının üzerine koruyucu etkisi olduğu bulundu (OR 0.56,%95 CI:0,44-0,72 ve OR 0.67,%95 CI:0.55-0.75).Metastazlar üzerine etkili bulunan parametreler multivariate regresyon analizi ile T ve N evrelerine göre düzeltilerek tekrar hesaplandı.Kemik metastazı ile LDH ve SII'nin ilişkisi benzer bir şekilde devam ettiği gözlemlendi (OR 1.03, %95 CI:1.00-1.06ve OR 0.62, %95 CI:0.50-0.77). Kranial metastaz için ise SII'nin koruyucu etkisi devam ederken (OR 0.52,CI:0.36-0.74), LDH'nin anlamlığını kaybettiği (OR 1.01, CI:0.98-1.05) görüldü.

Tartışma ve Sonuç: SII enflamasyon ile ilgili yeni bir indekstir. Akciğer kanseri de dahil olmak üzere bir çok solid tümörde Yüksek SII, kötü prognoz ile bağlantılıdır.Düşük SII oranı, T ve N'den bağımsız olarak, kranial ve kemik metastazları için koruyucu bir öngörücü olabilir.

Keywords: Küçük hücreli akciğer kanseri, Kemik metastazı, Beyin metastazı, Sistemik immün-inflamasyon indeksi.

Sözel Bildiri

SOL VENTRİKÜLER DESTEK CİHAZI (LEFT VENTRICULAR ASSIST DEVICE) (LVAD) İMPLANTASYONU SONRASI KARDİYAK REHABİLİTASYON

Neriman Temel Aksu*, Zeliha Başkurt**

* Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Antalya, Türkiye, nerimantemelaksu@akdeniz.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, zelihabaskurt@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Sol Ventriküler Destek Cihazı (Left Ventricular Assist Device) (LVAD), sol ventrikülün işlevini kısmen veya tamamen değiştiren mekanik bir cihazdır. LVAD implantasyonu sonrası yatak istirahati ile ilişkili kondisyon kaybı yaşanmaktadır. LVAD sonrası hastalar eve taburcu edilebilir ve ayaktan kardiyak rehabilitasyona başlayabilir.

Amaç: Bu derlemenin amacı, LVAD implantasyonu sonrası kardiyak rehabilitasyon hakkında kapsamlı bir bakış açısı sağlamaktır.

Yöntem: İmplantasyondan sonra hastalar için egzersiz eğitimi ve rehabilitasyon önerileri oluşturulmuştur. LVAD sonrası rehabilitasyon ameliyattan hemen sonra yoğun bakım ünitesinde başlar. LVAD sonrası standart rehabilitasyon hedefleri vardır. Bunlar; güç ve dayanıklılık kaybını en aza indirmek, günlük yaşam aktivite bağımsızlığını sağlamak, pulmoner komplikasyonlardan kaçınmak, mümkün olan en kısa sürede alt ve üst ekstremitelerin mobilizasyonuna başlamak, oturma pozisyonunu ve yürümeyi desteklemek, psikososyal durumu iyileştirmektir.

Bulgular: Hasta stabilize olduğunda hastanın fiziksel aktivitesi artırılır ve solunum egzersizlerine önem verilir. Fizyoterapinin temel amacı hasta bağımsızlığını sağlamaktır. Hastanede kaldıkları süre boyunca, hastalar ayaktan rehabilitasyon programının alınır (haftada 3 ila 5 kez, süresi 45 ila 90 dakika arasında). Kalp yetmezliği hastalarında rehabilitasyon; yaşam kalitesini arttırmakta ve hastaneye (yeniden) yatışları azaltmaktadır. LVAD sonrası kas kuvvetini ve kas dayanıklılığını arttırmak için kas kuvvetlendirme ve dayanıklılık eğitimi önemlidir. Kas elektrostimülasyonu birkaç özel kas grubuyla sınırlıdır ve daha çok uyumsuz hastalara veya istemli bir kas kasılması uygulayamayan hastalara yöneliktir. LVAD'li hastalarda mobilizasyon sırasında bayılma, baş dönmesi veya terleme ile ilişkili hipotansiyon; şiddetli, dayanılmaz nefes darlığı; tamamlayıcı oksijende %90'dan az doygunluk; belirgin göğüs ağrısı veya rahatsızlığı; aşırı yorgunluk veya topallama; hastanın durma talebi; vücut kütlesinde 1,8 kg'dan fazla artış; istirahatte veya eforla ortaya çıkan kompleks ventriküler aritmi durumunda rehabilitasyon sonlandırılmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: LVAD'li hastalara uygulanan kardiyak rehabilitasyon bilişsel, işlevsel ve yaşam kalitesi sonuçlarını iyileştirebilmektedir. Rehabilitasyon bu hasta popülasyonu için güvenlidir; ancak hastanın cihazı kendi kendine yönetmesi için eğitim verilerek hastaların bilgilendirilmesi ve uygun hedefler belirlemesi sağlanmalıdır.

Anahtar Sözcükler: LVAD; Kardiyak rehabilitasyon; Kalp yetmezliği.

Sözel Bildiri

**PREGNANCY RATES ACCORDING TO FOLLICLE DIAMETER AND UTERUS
EDEMA BETWEEN DIFFERENT AGE GROUPS IN TWO CONSECUTIVE
OVULATIONS**

Mehmet Borga Tırpan^{*}, Kemal Tuna Olğaç^{*}, Ufuk Kaya^{}, Mustafa Oğuzhan Şahin^{*,***},
Özge Sabuncular^{*,***}**

^{*} Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Reproduction and Artificial Insemination,
06110, Ankara, Turkey, gerpiler@gmail.com

^{**} Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Biostatistics, Hatay, Turkey,
vethekufukkaya@gmail.com

^{***} Ankara University, Graduate School of Health Science, Ankara, Turkey, gerpiler@gmail.com

ABSTRACT

Background: There are still some information messes how to use follicle diameter and uterus edema to predict exact ovulation time for artificial inseminations in mares. **Aim:** In the study, uterus edema scores and follicle diameters at time of insemination for the 1st and the 2nd ovulations have been examined in Arabian mares. **Methods:** Thirty Arabian mares aged 5-18 years old were examined for consecutive three breeding season and totally 90 Arabian mares were evaluated in the study. The mares were divided into 2 groups as <10 years old (Group A; n=54) ≥10 years old (Group B; n=36). All mares were examined by ultrasonography and ovulatory follicle diameter and uterus edema were recorded on the day of the first artificial insemination. Then, pregnancy diagnosis were conducted on 14th days after inseminations and non-pregnant ones (n=43) were examined for the second time by the same methods (Group A=24; Group B=19). **Results:** First ovulation preovulatory follicle diameters were 45.83 mm in pregnant; 46.95 mm in non-pregnant mares in Group A. Follicular diameters in Group B were 45.86 mm and 44.70 mm, in pregnant and non-pregnant ones respectively (p>0,05). Second ovulation, preovulatory follicle diameter in Group A was 46 mm in pregnant; 44 mm in non-pregnant mares. They were measured as 47.44 mm and 43.20 mm, pregnant and non-pregnant mares of Group B respectively (p>0,05). The uterine edema scores at the 1st ovulation were 3.47 and 3.34 in Group A when they were 3.21 and 3.3 in Group B for pregnant and non-pregnants, respectively. The edema scores at the 2nd ovulation were 2.79 in Group A, 2,78 in Group B (p>0,05). **Discussion and Conclusion:** In conclusion, it could be said that the pre-ovulatory follicle diameter and uterine edema can not be a strong determinative parameter for the pregnancy prediction, but timing ovulations and artificial inseminations.

Keywords: Arabian mares, follicle diameter, uterine edema, artificial insemination, pregnancy

Sözel Bildiri

CLAVICULA'NIN MORFOMETRİK OLARAK İNCELENMESİ

Mehtap AYAZOĞLU*, Hanife YAZAN**

**Kırklareli Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Kırklareli, Türkiye, ayazoglumehtap@gmail.com*

***Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye, hmfyzn@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Clavicula, corpus claviculae denilen bir gövdesi, extremitas sternalis ile extremitas acromialis denilen iki ucu bulunan, horizontal yerleşimli bir kemiktir.

Amaç: Çalışmamızda clavicula'nın morfometrik açıdan incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Çalışmamız Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Ana Bilim Dalı Laboratuvarı'nda bulunan yaşları ve cinsiyetleri bilinmeyen toplam 27 adet (12 sağ, 15 sol) clavicula üzerinde gerçekleştirildi. Kırılmış veya deforme olmuş clavicula'lar çalışmaya dahil edilmedi. Clavicula'ların her biri milimetrik cetvel ile birlikte fotoğraflandı. Elde edilen fotoğraflar üzerinden clavicula'nın uzunluğu, facies articularis sternalis'in uzunluğu ve genişliği, facies articularis acromialis'in uzunluğu ve genişliği, clavicula'nın konkav ve konveks açısı Image J programı kullanılarak ölçüldü. Clavicula'nın çevre ölçümü ise clavicula'nın orta noktasından mezura ile yapıldı. Elde edilen veriler kaydedilerek ortalama değerleri hesaplandı.

Bulgular: Clavicula'nın ortalama uzunluğu 134,26 mm, facies articularis sternalis'in ortalama uzunluğu 19,20 mm, facies articularis sternalis'in ortalama genişliği 18,85 mm, facies articularis acromialis'in ortalama uzunluğu 9,98 mm, facies articularis acromialis'in ortalama genişliği ise 22,52 mm olarak bulundu. Clavicula'nın çevresi ortalama 4,15 cm olarak tespit edildi. Clavicula'nın konkav açısının ortalaması 142,86° olarak bulunurken, konveks açısının ortalaması 142,30° olarak bulundu.

Tartışma ve Sonuç: Vücudumuzda kemikleşmesini en son tamamlayan kemik olması, nn. supraclaviculares, a. subclavia ve v. subclavia ile olan yakın komşuluğu sebebiyle clavicula klinik açıdan önemlidir. Kırık veya travma sonrası ortaya çıkabilecek problemlerin başarılı bir şekilde tedavi edilebilmesi için clavicula'nın morfometrisinin ve klinik ile ilişkisinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Bu sebeple elde ettiğimiz verilerin, klinisyenlere faydalı olacağı kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Clavicula, Morfometri, Extremitas sternalis, Extremitas acromialis

Sözel Bildiri

YEME BOZUKLUĞU VE YEME BAĞIMLILIĞININ, DUYGUSAL İŞTAH VE YEME DAVRANIŞLARI İLE İLİŞKİSİ: GENÇ YETİŞKİNLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Pınar HAMURCU*

* İstanbul Kent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye
pinarham@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada üniversite öğrencilerinde yeme bozukluğu ve yeme bağımlılığı riskleri ile duygusal iştah ve kontrolsüz yeme, duygusal yeme, bilinçli olarak yemeyi kısıtlama, açlığa duyarlılık başlıkları altında yeme davranışları arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntemler:** Kesitsel tanımlayıcı tipte olan çalışmaya, bir vakıf üniversitesinin 2020-2021 akademik yılında kayıtlı olan 805 üniversite öğrencisi katılmıştır. Google Formlar'da oluşturulan yapılandırılmış bir anket aracılığıyla Bilgi Formu, Üç Faktörlü Beslenme Anketi (ÜFBA), REZZY Yeme Bozuklukları Ölçeği, Modifiye Edilmiş Yale Yeme Bağımlılığı Ölçeği Sürüm 2.0 (mYYBÖ) ve Duygusal İştah Anketi (DİA) online olarak uygulanmıştır. Araştırma verileri IBM SPSS v26® paket programıyla değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Katılımcıların %74,0'ü kadındır. Yaş ortalaması 21,79±3,41 yıl olan öğrencilerin, beden kütle indeksi (BKİ) ortalaması 22,12±3,53 kg/m²'dir. REZZY değerlendirmesine göre öğrencilerin %37,6'sında yeme bozukluğu riski ve mYYBÖ değerlendirmesine göre %6,5'inde yeme bağımlılığı riski saptanmıştır. Bu çalışmada, cinsiyetin yeme bozukluğu (p=0,705) ve yeme bağımlılığı (p=0,596) riskleri için ayırt edici bir faktör olmadığı belirlenmiştir. Diğer taraftan katılımcıların BKİ'leri arttıkça yeme bozukluğu riski %21,7 (p<0,001) ve yeme bağımlılığı riski %21,1 (p<0,001) artarken, yaşları arttıkça yeme bağımlılığı riski de %9,5 artmaktadır (p=0,007). Katılımcıların yeme bozukluğu riski ile kontrolsüz yeme (p<0,001), duygusal yeme (p<0,001), açlığa duyarlılık (p<0,001) yeme davranışları arasında; yeme bağımlılığı (p<0,001) arasında ve olumlu duygu/durumlardaki iştah (p=0,001) arasında aynı yönlü korelasyonlar saptanmıştır. Yeme bağımlılığı riski ile kontrolsüz yeme (p<0,001), duygusal yeme (p<0,001), bilinçli olarak yemeyi kısıtlama (p<0,001) ve açlığa duyarlılık (p<0,001) yeme davranışları arasında ve hem olumlu (p=0,004) hem de olumsuz (p<0,001) duygu/durumlardaki iştah arasında aynı yönlü korelasyonlar saptanmıştır. **Sonuç:** Genç yetişkinlerde yeme bozukluğu ve yeme bağımlılığı riskleri ile kontrolsüz yeme, duygusal yeme, bilinçli olarak yemeyi kısıtlama, açlığa duyarlılık gibi yeme davranışları ve duygusal iştah ilişkileri, korelasyon analizi ile ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beslenme ve yeme bozuklukları, Bağımlılık; psikolojik, Beslenme davranışı

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF THE EFFECT OF INTERNET AND SOCIAL MEDIA USE ON
HEALTH-RELATED INFORMATION AND BEHAVIORS**

Serpil Topçu¹

¹ Demiroğlu Bilim Üniversitesi, Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu, İngilizce Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, serpilakkustopcu@gmail.com

ABSTRACT

This study was conducted to evaluate the use of internet and social media in health-related information and behaviors. The population of the research consists of individuals over the age of 18. Data was collected electronically (online) between December 2022 and February 2023.

As a result of the study, it was determined that individuals first applied to the health institution in case of any health problem/illness, and they used social media for their health problems due to the difficulty in getting an appointment from the health institutions. It was observed that individuals did not implement the recommendations they received from the internet for themselves or their children at a high rate, and they checked the reliability of the information they obtained from several channels. It was determined that they were used to obtain information about the symptoms and laboratory results associated with the health problem they experienced, the effects of drugs and healthy nutrition. In addition, it was seen that individuals did not try drug recommendations and cosmetic recommendations for themselves or their children at a high rate. Although the level of trust in health professionals was high, it was determined that it was below the expected level.

Key words: Internet use, social media use, health information

IHSLC
2023

Poster Bildiri

EVALUATION OF CALCIUM LEVELS IN MALE PATIENTS WITH URINARY TRACT INFECTION

Hataw Al-Taesh*, Omeed Akbar Ali**

* Garmian University, College of Education, Department of Chemistry, Kalar, Iraq, hatawchemist@gmail.com

** Gaziantep University, College of Medicine, Department of Clinical Biochemistry, Gaziantep, Turkiye, umeedakber23@gmail.com

ABSTRACT

Background: Urinary tract infections (UTIs) are one of the commonest infections which impact humans. Generally, UTIs in men are viewed as complicated, because they outcome from a functional or anatomic anomaly or instrumentation of the genitourinary tract. **Aim:** To evaluate the association of calcium levels with urinary tract infection (UTI) in Iraqi males. **Methods:** The data were collected from 60 males between ages of 35 and 55 years. 30 males with UTI and 30 healthy controls were examined in this study. Also, general urine examination tests (GUE) was done for both groups by collecting urine specimens from both subjects, to documented UTI. Furthermore, sera calcium were measured by using spectrophotometric analysis. **Results and Discussion:** Our study found that there were tenuous differences in both of the (age and BMI) between patients group and control donors. Regarding calcium levels, our data showed that there were significant decrease ($p < 0.05$) in sera Ca concentrations among UTI patients than healthy group. **Conclusion:** This investigation recorded that deficiency of sera calcium levels had statistical association with urinary tract infections in males, So, more studies in this field are recommended.

Anahtar Kelimeler: Calcium deficiency, general urine examination tests, infection, urinary tract infection,

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

MİTOLOJİDEN ANATOMİYE

Hanife YAZAN*, Mehtap AYAZOĞLU**

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,*

hnfyzn@gmail.com

***Kırklareli Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Kırklareli, Türkiye,*

ayazoglumehtap@gmail.com

ÖZET

Mitoloji, bilim gibi insanın evreni anlamlandırma ve açıklama çabasının bir ürünüdür. Mitoloji ve bilim etkileşimi, uygarlık tarihinin başlangıcından beri varlığını sürdürmektedir. Günümüz tıbbında da kullanılan birçok terim mitolojik efsanelerin ve kahramanların adından köken almaktadır. Derlememizde mitolojiden anatomiye girmiş olan terimleri inceleyeceğiz. Aşil tendonu (tendo calcaneus), ismini Homer'in İliadası'nın kahramanı olan Achilles'den almıştır. Annesi ölümsüzlük nehri Styx'te oğlunu yıkarken elini suya değdirmemesi öğütlediği için onu sol topuğundan tutup suya batırmıştır. Yalnızca oradan yaralanırsa öleceğine inanılan Achilles sol topuğundan vurularak ölmüştür. Atlas cervical vertebra'ların birincisidir. Kafatası ile ilişkisi nedeniyle ismini Yunan mitolojisindeki Atlas'tan almıştır. Filogenetik olarak beynin en eski bölümü olan hippocampus hayati fonksiyonlarla ilgilidir. Yunanca hippos (at) ve kampos (deniz) kelimelerden türetilmiştir. Yunan mitolojisinde hippocampus yarı at yarı balık şeklinde yaratıktır. Beynin coronal kesilerinde hippocampus denizatına benzemektedir. Bu nedenle de ismini mitolojik bir öğeden alan yapılardandır. Yunan mitolojisinde Arachne, dünyanın ilk örümceği olan genç bir kızdır. Arachnoidea mater, ise beyin ve omuriliği kaplayan ağ benzeri bir zardır ve ismini mitolojik bir kahramandan almıştır. Yunan mitolojisinde Gökkuşadı tanrıçası olarak bilinen İris, cornea'nın arkasında bulunur ve göze rengini verir. Caput medusae venae paraumbilicales'in obstrüksiyonunda görülen bir durumdur. İsmi saçları yılanı dönüştürülen Medusa'ya benzerliğinden almıştır. Nympha (labium minus pudendi) labium majus'lar arasında erektil doku içeren deri kıvrımlarıdır. Nymphler, Yunan Mitolojisi'nde dişi, tanrısal varlıklardır. Peri olarak da anılırlar. Doğurganlık ve zariflik simgesidirler. İsmi Aşk Tanrısının yayından alan cupid bow, üst dudağının çift kivrımıdır. Sonuç olarak mitoloji tıp dünyasına birçok kelime kazandırmıştır. Mitolojiden anatomiye geçen terimlerin bilinmesi anatomik terimlerin akılda kalıcılığına ve öğrenimine fayda sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Mitoloji, Atlas, Caput medusa, Aşil tendonu, Hippocampus

Sözel Bildiri

AMELİYAT SONRASI DÖNEMDE BULUNAN HASTALARIN ELASTİK BASINÇLI ÇORAP KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ

Filiz Salman¹, Altun Baksi², Faruk Durna³, Nida Nur Yurt⁴

¹Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, filizslmn@gmail.com

²Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, altun.baksi@hotmail.com

³Hemşirelik Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, farukdurna20@gmail.com

⁴Hemşirelik Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, nidanur.yurt426@gmail.com

ÖZET

Giriş: Elastik basınçlı çoraplar ameliyat sonrası dönemde bulunan hastalarda etkin ve doğru bir şekilde kullanıldıklarında bacağın genel kesit alanının ve venöz duvar geriliminin azalmasını, venöz akış hızının artmasını ve kapak fonksiyonunun iyileşmesini sağlayarak derin ven trombozu görülme oranını önemli derecede azaltmaktadır. **Amaç:** Ameliyat sonrası dönemde bulunan hastaların elastik basınçlı çorap kullanım durumlarının incelenmesidir. **Yöntem:** Araştırma tanımlayıcı tiptedir. Türkiye’de bir üniversite hastanesinin cerrahi servislerinde ameliyat sonrası dönemde bulunan hastalarda (n:173) Eylül 2022-Ocak 2023 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırma soruları araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda oluşturulmuştur. Araştırma için etik kuruldan, kurumdan ve hastalardan izin alınmıştır. **Bulgular:** Araştırma örnekleminde yer alan hastaların yaş ortalaması 58.84±13.67 ve elastik basınçlı çorap kullanımı ardından geçen gün sayısı 2.97±2.14’tür. Hastaların %54.9’u kadın, %38.2’si normal kiloda ve %85.5’i çorabı neden kullandığını bildiğini belirtmiştir. Hastaların %80.9’u çorabı giymeden önce yataktayken ayaklarını bir süre yukarı kaldırmadığını, %72.3’ü çorabı yataktan kalkmadan önce giymediğini, %68.2’si ameliyattan sonra çorabı kontrol vb. amaçla çıkardığını, %56.6’sı çorabı gün içinde çıkartarak cildini kontrol ettiğini ve %68.2’si çorabı kirlendikçe yıkamadığını belirtmiştir. Araştırmacılar tarafından hastaların %50.9’unun çorabı topuğa düzgün bir şekilde yerleştirdiği, %79.2’sinin giydiği çorapta katlanmaların olduğu, %84.8’inin diz boyu basınçlı çorabı patellanın 2.5-5 cm altında ve %80.3’ünün uyluk boyu basınçlı çorabı gluteal kıvrımın 2.5-7.5 cm altında olacak şekilde giymediği gözlemlenmiştir. Ayrıca çorap çıkarılarak gözlem yapıldığında hastaların %59.5’inde bölgede kızarıklık olduğu gözlemlenmiştir. Hastaların çorap kullanımına yönelik aldıkları bilgilendirmeden memnuniyetleri orta düzeydedir (5.97±1.58). Bilgilendirme alan hastalarda çorap kullanımının daha doğru olduğu ve çorabın dokuya verdiği zararın daha az olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Tartışma ve Sonuç: Elastik basınçlı çorap kullanımı sırasında hastaların yanlış uygulamalar yaptıkları belirlenmiştir. Bilgilendirme alan hastaların çorap kullanımlarının daha doğru olduğu ve çorabın dokuya verdiği zararın daha az olduğu saptanmıştır. Bu doğrultuda ameliyat öncesi dönemde bulunan hastalara çorap kullanımına yönelik daha etkili bilgilendirme/egitim yapılmasının hastaların yaşadıkları sorunların azalmasına neden olacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Elastik Bandaj, Ameliyat, Postoperatif Dönem, Cerrahi Girişim, Bakım, Hemşirelik.

Sözel Bildiri

OLİGODENDROGLİAL TÜMÖR NEDENİYLE CERRAHİ OPERASYON GEÇİREN BİREYİN AMELİYAT SONRASI DENEYİMLERİ-OLGU SUNUMU

Ciğdem Erdem 1*

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD, Isparta, Türkiye, cgdmcn07@gmail.com

ÖZET

Giriş: Primer beyin tümörleri; büyük oranda malign seyreden, hızlı ilerleyen ve hastanın yaşamını tehdit etmektedir. Oligodendrogliyal tümörler; frontal, parietal ve temporal loblarda yerleşim gösteren ve genç yaş hastalarda bir çok semptomla kendini gösteren tümörlerdendir.

Amaç: Oligodendrogliyal tümör nedeniyle cerrahi geçiren bireyin ameliyat sonrası deneyimlerini belirlemektir. **Yöntem:** Araştırma fenomenolojik nitel bir olgu sunumudur.

Katılımcı ile bir defa yüzyüze derinlemesine yarı yapılandırılmış görüşme sağlanmış, içerik ve tema analizi gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Katılımcı (F bey) 36 yaşında evli ve 3 çocuğu olan erkek bir hastadır. Kronik hastalık öyküsü yoktur ve lisans mezunu olarak avukatlık mesleğini yapmaktadır. 20 yıl boyunca günde 1,5 paket sigara kullanmış ve sağ kolda uyuşma şikayeti ile sağlık kurumuna başvuru yapmıştır. Başlangıçta F beye tümörün evre 3, malign, konuşma ve denge merkezinin orta noktasında olduğu ve ameliyat edilmesinin mümkün olmadığı söylenmiştir. Birey oligodendrogliyal tümör nedeniyle opere edilmiş ve üç gün yoğun bakımda yatışı gerçekleşmiştir. Ameliyat sonrası sağ hemiplejisi olmuş ve fizik tedavi ve rehabilitasyon tedavisi ile şikayetleri ciddi ölçüde düzelmiştir.

Tablo 1. Görüşme verileri sonucunda oluşan temalar

Korkular	--Ölüm korkusu, bir avukat olarak konuşamama korkusu
Değişim	--Fiziksel Değişim: saçlı derinin kaybına bağlı beden imajında bozulma --Sosyal Değişim: bıraktığı rol ve sorumluluklarına dönme isteği, ameliyat sonrası dini bakış açısında değişim --Psikolojik değişim: sevmediği kişilerden uzaklaşma isteği
İzolasyon	--Sağlık açısından sosyal ortamdan izole olması gerektiği hissi
Destek sistemleri:	--Aile, alkol gibi alışkanlıklar, sağlık personeline güven
Metafor	--Durumunu bozulan bir televizyona benzetmesi

Tartışma ve Sonuç: Hastaya başlangıçta tümörün evre 3 ve malign olduğu şeklinde bilgi verilmiş ve ameliyat sonrası 6.ayda tümörünün benign ve evre 2 olduğunu öğrenmiştir. Bu süreçte hayatında çeşitli korkular, değişimler yaşayan hastanın sağlık personeli tarafından doğru bilgilendirilmesi gerekir. Bireylere verilen bakımın planlanmasında yaşanan deneyimler göz önüne alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Primer Beyin Tümörü, Oligodendroglial Tümör, Beyin Cerrahi, Nitel Araştırma, Olgu Sunumu

Sözel Bildiri

THE TEST-RETEST RELIABILITY AND VALIDITY OF ALTERNATE STEP TEST IN PATIENTS WITH KNEE OSTEOARTHRITIS

Yarar Hacı Ahmet*, Narin Selnur , Erduran M***, Qurbanov Iftikhar******

* *Institute of Health Sciences, Dokuz Eylul University, Izmir / Türkiye, haciahmet.yarar@deu.edu.tr*

** *Department of Orthopedic Physiotherapy, Faculty of Physical Therapy and Rehabilitation, Dokuz Eylul University, Izmir / Türkiye, selnur.osun@deu.edu.tr*

****Department of Orthopaedics and Traumatology, Faculty of Medicine, Dokuz Eylul University, Izmir / Türkiye, mehmet.erduran@deu.edu.tr*

*****Department of Orthopaedics and Traumatology, Okan University Hospital, Istanbul / Türkiye, iftixar87@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Low-cost, easily applicable, valid and reliable tests are needed to evaluate fall risk and balance in patients with knee osteoarthritis. **Aim:** The aim of this study is to determine the test-retest reliability and concurrent validity of Alternate Step Test (AST) in patients with knee osteoarthritis. **Methods:** In this prospective methodological study, test-retest reliability was investigated by calculating the intraclass correlation coefficient between the first and second trials of the AST performed by the same evaluator, and its concurrent validity was investigated by calculating its correlation with the timed up and go test. **Results:** Final analysis was performed on the data of 117 patients with knee osteoarthritis, 87 women and 30 men, with an average age of 58 years and a mean body mass index of 30 kg/m². The intraclass correlation coefficient between trials of the AST was 0.947 (0.923-0.963) at the 95% confidence interval. There was a strong positive correlation between the AST and the timed up and go test (r=0.633; p<0.001). **Discussion and Conclusion:** The test-retest reliability of the AST test in patients with knee osteoarthritis is excellent. Moreover, it has strong concurrent validity with the timed up and go test, which assesses fall risk and balance. Therefore, the AST stands out as an easy, valid and reliable test that can be used for the assessment of fall risk and balance in patients with knee osteoarthritis.

Keywords: Balance, fall risk, knee osteoarthritis, assessment, reliability, validity, performance based test

Sözel Bildiri

SOĞUTMA SİSTEMLERİNİN UZAKTAN İZLENMESİNDE MQTT PROTOKOLÜNÜN KULLANIMI VE WEB TABANLI UYGULAMA GELİŞTİRME

Hüseyin KARAOĞLU^{1*}, İsmail KIRBAŞ^{2}**

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Kariyer Geliştirme Uygulama Araştırma Merkezi, Burdur, Türkiye,
hkaraoglu@mehmetakif.edu.tr.

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Anabilim
Dalı, Burdur, Türkiye, ismailkirbas@mehmetakif.edu.tr.

ÖZET

Giriş: MQTT, ağların ve cihazların birbiri ile haberleşmesini sağlayan açık kaynak kodlu bir mesajlaşma protokolüdür. Belli bir ağda farklı cihazlardan gelen mesajları bir merkezde toplamak ve bu mesajları ilgili cihazlara yönlendirmek üzere tasarlanmıştır. Yayıncı ve abone (Publisher/ Subscriber) yapısı üzerinden haberleşmektedir. Bu haberleşmeyi aracı (broker) başlıklar (Topic) üzerinden yönetmektedir.

Amaç: Gıdaların muhafazasında en etkili faktörlerden biri sıcaklıktır. Sıcaklık, gıda ürünlerinde fiziksel, kimyasal ve mikrobiyal değişikliklere neden olmaktadır. Gıdanın tadına, bozulmasına, kalitesine ve raf ömrüne doğrudan etki etmektedir. İşletmelerin ürünlerini olması gereken standartlarda ve ürünün yapısı bozulmadan depolamak, sevketmek gibi proses aşamalarında ısı, nem gibi dış etkenlerin kontrolü soğuk zincirin izlenebilirliğinin önemini artırmaktadır. Tedarik zincirinde gelişmekte olan bilgi teknolojilerinden nesnelere interneti ve sektördeki uygulamaları diğer alanlarda uygulanabilirliğinin araştırılmasıdır.

Metot: Bu çalışmada soğuk hava depolarına yerleştirilen kablosuz haberleşme modülü (ESP8266) MQTT protokolü ile anlık sıcaklık verilerini sunucuya aktarmaktadır. Sunucu bu verileri MySQL veri tabanına kaydedip abonelere iletmek amacı ile web uygulamasına göndermektedir. Web uygulamasını kullanan son kullanıcılar her deponun anlık sıcaklık değerlerini kontrol edebildikleri gibi, belirli tarih-zaman aralığında depo özelinde sıcaklık verilerine de ulaşabilmektedirler. Bu raporlamaları isteğe bağlı PDF veya Excell formatında bilgisayarlarına indirip çıktısını alabilmektedirler.

Sonuçlar: MQTT sunucu yayıncıdan abonelere ulaştırılmak istenen verileri depolar, filtreler ve iletir. Soğuk zincirde depolanması zorunlu olan ürünlerde zincirin kırılmasının izlenebilirliğini sağlamaktadır. İşletme koşullarında üretimi yapılan ve piyasaya sunulan ürünlerin kalite parametrelerinde etkin olan sıcaklık faktörünün şeffaf bir şekilde izlenebilirliği önemli olduğu düşünülmektedir.

Tartışma ve Sonuçlar: Verilerin kayıt altına alınması ve standart bir üretime geçilmesi ve gıda güvenliği açısından projenin özgün olduğu düşünülmektedir. Sektörde yaşanan soğutma sorunlarının izlenebilirliği için alternatif bir altyapı oluşturmaktadır.

Bu çalışma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından 0826-YL-22 proje koduyla desteklenmiştir.

Sözel Bildiri

DİJİTAL SAĞLIK TEKNOLOJİLERİNDE GEBELİK UYGULAMALARININ İNCELENMESİ

Fatma Nur ERGÜN*, İrem Gülsüm CERAN**, Prof. Dr. Şenay Ünsal Atan***

* Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi,
Tepecik Eğitim Araştırma Hastanesi,

**Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi,
Medicalpoint Hastanesi,

***Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

ÖZET

Giriş ve Amaç:

Covid -19 pandemisinin ortaya çıkmasıyla birlikte birçok alanda getirilen kısıtlamalar çoğu ayakta tedavi randevularının ertelenmesine ve gebelerin evde kalmalarına ve sadece acil durumlarda doktorlarını ziyaret etmelerine neden olmuştur. Pandemi gebelerin bilgi kaynakları da değişmiş, çevrimiçi platformlar, sosyal medya ve bilgilendirici videolar gibi bilgi kaynakları giderek yaygınlaşmıştır. Bu bildirinin amacı gelişen teknolojiyle birlikte pandemi döneminde kullanımı daha da artan dijital sağlık teknolojilerinden gebelik takip uygulamalarının özelliklerini ve sağlık profesyonellerinin bakım ve uygulamalarında kullanımını incelemektir. **Yöntem:** App Store ve Google Play Store uygulamalarıyla birlikte Google Akademik ve PubMed veri tabanında gebelik sürecine destek olan uygulamaların özellikleri incelenerek, sağlık profesyonellerinin bakım ve uygulamalarında kullanımı tartışılmıştır. **Bulgular :** İncelenen uygulamalarda, ülkemizde kullanıma açık olarak gebelerin verimli olarak kullanabileceği ortalama elli uygulama mevcuttur. Bu uygulamalar ;Pregnancy Tracker -BabyCenter, Hamilelik Takibi -Elika , Gün Gün Gebelik Takibi , Hamilelik + Takip Uygulaması , Gebelik Egzersizleri , Hamilelik Yogası , Mutlu Anne Hamilelik Takibi , Hamilelik Sprout uygulaması , Hamilelik Akademisi, Hamilelikte Egzersiz , Hamilelik Anne Simülasyonları , Doula Doğum Koçu, Hamile Rehberi, Gebeliğim uygulaması , Hamilelikte Beslenme , Gebelik Kategorisi , Günlük Kilo Takibi, Medibaby Hamilelik Meditasyonu , GeBBE uygulaması , Weparents uygulaması , Kasılma Zamanlayıcısı , Benim Bebeğim Nabız Kayıt , Fetal Tekme Sayacı , Baby Berlin Uygulaması , Baby Kicks Monitor , My Contractions ,Termometre Günlüğü , Doğum Öncesi Atamalar , Haoya Kasılmalar -Fetal Hareket uygulamalarıdır. Bu uygulamalar bebeğin kaç günlük, kaçınıcı hafta, kaçınıcı trimesterde

olduğu, doğuma ne kadar kaldığı, bebeğin haftalara göre ultrason görüntüsü, aylara göre karın içindeki pozisyonu ve bebeğin cisimlere benzetilerek (tatlı, hayvan, meyve-sebze) büyüklüğünün gebe tarafından anlamlandırılmasına yardımcı olacak kategoriler bulunmaktadır. Bazı uygulamalarda, bebeğin beslenme düzeni, ne ile beslendiği, hangi miktarda aldığı, emzirilen memelerin sağ veya sol memeden kaç dakika olduğu gibi önemli takip sekmesi bulunmaktadır. Ateş ölçümünün bir veya daha fazla sayıda $\geq 38^{\circ}\text{C}$ olması termometre günlüğü uygulamasıyla takip edilebilir. Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği'nin "Sağlığa Yenilikçi Bir Bakış Açısı: Mobil Sağlık Raporu"nda mobil sağlık, "Toplumu bilinçlendirme, hastalıklar hakkında uyarılarda bulunma ve yönlendirme amaçlı kısa mesajlarından (SMS), görüntülü tele konsültasyon ve tele ziyaret uygulamalarına; cep telefonundan veya internet sitesinden randevu almaktan, taşınabilir veya giyilebilir cihazlardan tıbbi verilerin gönderilmesine; bireyin akıllı telefon uygulamaları ile kendine renk körlüğü testi uygulamasından, uzaktan kronik hastalık yönetimine kadar çok geniş bir yelpazede uygulama alanı bulmaktadır" şeklinde ifade edilmiştir. Dijk ve arkadaşları, gebelik düşünen infertil ve fertil çiftler üzerine yaptıkları çalışmada; "Akıllı Gebelik" mobil aplikasyonu ile prekonsepsiyonel döneme ilişkin beslenme, fiziksel aktivite, folik asit alımı, sigara ve alkol tüketimine ilişkin 26 haftalık bireysel online danışmanlık hizmeti sonucunda çiftlerin sebze ve meyve tüketiminin ve folik asit alımının arttığı, sigara ve alkol tüketiminin azaldığı saptanmıştır. Lee ve Moon'un Kore'de perinatal dönemde kullanılan mobil uygulamaların içerik ve kullanımını değerlendirdiği çalışmada; kadınların % 55'i gebelik, doğum ve/ veya çocuk bakımına ilişkin en çok gebelikte tehlike belirtileri, gebelikteki hastalıklar, gebelikte oluşan fiziksel değişiklikler, prenatal eğitim, emzirme ve bebek beslenmesine ilişkin bilgi almak üzere mobil uygulamaları kullandıkları saptanmıştır. Bush ve arkadaşlarının Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) yaptığı çalışmada; gebelik döneminde mobil aplikasyon kullanan ve kullanmayan kadınlar karşılaştırılmış, mobil aplikasyonu kullanan kadınların daha fazla gebe izlemine gittikleri, ve bunun sonucu olarak düşük doğum ağırlıklı doğum yapma düzeyinin daha az olduğu belirlenmiştir. Reçete edilen ilaçların uygulama rutinini içeren bir zamanlayıcı bazı uygulamalarda yer almıştır. Öksürük, nefes almada zorluk veya nefes darlığı gibi semptomlar egzersiz uygulamaları ya da diğer uygulamaların içerisindeki hareket takip odaklarıyla sıklıkla izlenebilmektedir. Bulantı, kusma gibi gastrointestinal semptomlarda, diyetin düzenlenmesini içeren uygulamalar doktora ulaşamayacak durumda anneye destek sağlayabilmektedir. Bazı uygulamalarda, özellikle acil durumlarda ya da önlem amacıyla uygulama içerisinde mobil aygıtın bulunduğu lokasyon civarındaki hastane, eczane, taksi, aile sağlığı merkezleri ve ihtiyaç listesi, gebelikteki aylara göre yapılması gereken sağlık testleri, nabız ölçümü gibi kategoriler ile pratiklik sağlanmıştır.

Bazı uygulamalarda, günlük alması gereken su miktarı hatırlatıcı olarak yer almakta, su miktarı bardak takibi veya litre takibi olarak yapılabilmektedir. Kronik rahatsızlığı olan gebelere yönelik ilaç hatırlatıcı özellikleri olan uygulamalarda bulunmaktadır. Uyku düzenini (yatış-kalkış saatleri) takvim olarak takip eden ve uykusuzluğu önleyen uygulamalarda mevcuttur. Uygulamaların içinde yer alan forum sayfaları, makale, blog bölümleri, doğumla ilgili bilimsel makaleler ve videolar gebelerin sohbet edebilecekleri ve okuyarak korkularını azaltacakları bir platform sağlar. Gün gün hamilelik takibi yaparak olası bir riskle karşılaşma durumunda gebeye önceden bildirim veren uygulamalar da mevcuttur. Ayrıca, bazı uygulamalarda gebeyi rahatlatmak için geliştirilen gebelik yogası, gebelik meditasyonları ve eşine anlık bildirim iletebileceği yardım butonları da bulunmaktadır. Fetal distresse karşı kasılma zamanlayıcısı, tekme sayar, bebeğin nabız hareketlerini ve monitör izlemi uygulaması sayesinde Sanal Non Stress Test ortamı yaratılabilmektedir. Bu uygulamaların içerisinde hemen hemen hepsinde notlarım – listelerim bölümü yer almaktadır. Bebek ile paylaşılan anların anlık not alınması, fotoğraf ekleme, anlık huzur verici samimi bildirimlerin gelmesi gibi opsiyonlar ile kolayca ve hızlı bir şekilde anı kaçırmadan ve anda kalarak gebelerin stresten ve kaygıdan uzak durması sağlanabilmektedir.

Sonuç ve Öneri: Dijital sağlık teknolojilerinden gebelik uygulamalarının gebeliğin sağlıklı ve bilinçli bir şekilde sürdürülmesi üzerinde olumlu etkileri mevcuttur. Bununla birlikte bazı uygulamaların ücretli olması uygulamalara erişimi güçleştirebilmektedir. Sağlık profesyonelleri tarafından bu uygulamaların bilinmesi, takip edilmesi ile bakım ve hemşirelik uygulamalarında kullanımı ve geliştirilmesi mesleğimiz açısından dijital sağlık kullanımına katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler : Gebelik, gebelik uygulamaları, dijital sağlık teknolojileri

IHSLC
2023

Poster Bildiri

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞUNDA KAN SODYUM DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

Emre ERTÜRK*, Ümit IŞIK*, Evrim AKTEPE*

* Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Isparta, Türkiye, emree8875@gmail.com, crsumt@gmail.com, e_aktepe@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Erken çocukluk döneminde sosyal etkileşim ve iletişimdeki bozukluklar, kısıtlı ve basmakalıp davranışlarla seyreden otizm spektrum bozukluğu (OSB), sık karşılaşılan nörogelişimsel bozukluklardan biridir. Görülme sıklığının her geçen yıl artmasına karşın etiyojisi tam olarak aydınlatılamamıştır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı kan sodyum düzeyinin OSB etyopatogenezindeki yerini belirlemektir.

Yöntem: SDÜ Araştırma ve Uygulama Hastanesinde takip edilmekte olan 42 OSB tanılı ve 42 sağlıklı çocuğun son 4 yıldaki (2022-2019) kan sodyum değerleri retrospektif olarak incelenmiştir.

Bulgular: Yaş ortalaması 7,09±3 olan OSB grubundaki 42 (12 kız, 30 erkek) çocuğun 4 yıllık ortalama kan sodyum değeri 138,49±1,48 mEq/L iken yaş ortalaması 7,40±2,67 olan kontrol grubundaki 42 (12 kız, 30 erkek) çocuğun 4 yıllık ortalama kan sodyum değeri 138,10±1,20 mEq/L idi. İki grubun kan sodyum değerleri arasında anlamlı fark bulunamadı. (p=0,254)

Tartışma ve Sonuç: Otizme etyopatogenezinde kan sodyum düzeyinin etkisi yeni bir görüş olmakla birlikte bu konudaki bilgilerin çoğunluğu hayvan deneylerinden elde edilmiştir. Az sayıdaki insan odaklı çalışmanın sonuçları ise tartışmalıdır. Otizm etiyojisinde kan sodyum düzeyi ve tuz tüketiminin yerini aydınlatmak için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Sodyum, Diyet, Etiyoloji

Sözel Bildiri

GENEL POPÜLASYONDA MİZOFONİ BELİRTİLERİ İLE OTİSTİK ÖZELLİKLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Emre ERTÜRK*, **Ümit IŞIK***, **Evrım AKTEPE*** **Faruk KILIÇ****

* Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Isparta, Türkiye

** Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Isparta, Türkiye, emree8875@gmail.com, crsumt@gmail.com, e_aktepe@yahoo.com, drfarukk33@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Mizofoni terimi, bir kişinin desibelden bağımsız olarak diğer insanların günlük seslerine, hayvan seslerine ve klavye ve kalem vurma gibi ortam seslerine orantısız duygusal tepki vermesidir. Giderek artan sayıda çalışma, mizofoninin klinik belirtilerine ışık tutmaya çalışmaktadır. Ancak mizofoninin tek başına bir hastalık mı yoksa otizm spektrum bozukluğu gibi duyuşal duyarlılığın eşlik ettiği psikiyatrik bozuklukların bir belirtisi mi olduğu konusu tartışmalıdır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı; yetişkinlerde mizofoni belirtileri ile otistik özellikler arasındaki ilişkiyi inceleyerek, mizofoninin otizmin bir belirtisi olup olmadığını belirlemektir. **Yöntem:** Çalışmaya psikiyatrik bozukluğu veya işitme bozukluğu olmayan 445 katılımcı dahil edildi. Mizofoni semptomlarının ve otistik özelliklerin ciddiyetini değerlendirmek için kişisel bildirim anketleri kullanıldı. Kişisel bildirim anketlerinin sonuçlarına dayanarak, istatistiksel analizler yapıldı. **Bulgular:** Mizofoni puanları kadınlarda erkeklerden daha yüksek bulundu, ancak yaş, sigara veya alkol tüketimi ile mizofoni arasında ilişki bulunamadı. Otistik özellikler incelendiğinde cinsiyet, yaş ve sigara içmenin toplam otizm puanları üzerinde etkisi olmadığı görülmektedir. Mizofoni derecesi ile otistik özellikler arasındaki ilişkiyi inceleyerek, birbirleri üzerinde önemli bir etkiye sahip oldukları sonucu bulduk. **Tartışma ve Sonuç:** Bulgularımız, mizofoninin şiddeti ile otistik özellikler arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ancak sınırlılıklarımız ve bazı sonuçlarımızın önceki araştırmalardan farklı olması, bu konuda ek araştırmaların gerekli olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: mizofoni, otistik özellikler, sigara, içki, cinsiyet

Sözel Bildiri

**THE EFFECT OF EOSINOPHIL AND IGE LEVELS ALTERATIONS ON
PROGNOSIS AFTER CARDIAC SURGERY.**

Atessacan, B.

ABSTRACT

The purpose of this prospective, observational study is to investigate the predictive role of IgE and eosinophil levels as biomarkers of cardiopulmonary bypass (CPB) which was previously indicated in the pediatric patient group but yet to be studied in the adults undergoing open heart surgery. Immune response is known to differ between children and adults. This study investigates such possible differences. In addition, the relationship between IgE level, eosinophil level and CPB complications in the adult patient group is investigated. The current study included 60 patients undergoing open heart surgery at the Department of Cardiovascular Surgery, Hacettepe University Hospitals. Our study was completed by including 36 CABG patients. Blood samplings for IgE and eosinophil levels measurement were carried out at 7 time points, preoperatively (T1), at the initiation of CPB (T2), at the weaning-off CPB (T3), after protamine administration (T4), 4th hour after termination of CPB (T5), postoperative day 1 (T6), postoperative day 2 (T7). The variables including the age, weight, preoperative electrocardiographic and echocardiographic data, serum lactate levels and oxygen extraction during the procedure, mechanical ventilation duration, length of stay in the intensive care unit and hospital, as well as the 30-day mortality rate were analyzed. As a result, in contrast to the previously demonstrated results in the pediatric patient group, no association between the IgE or eosinophil levels and the mortality rate or mechanical ventilation duration was demonstrated in the adult population ($p < 0.05$). These results suggest immune differences between the children and adults undergoing cardiopulmonary bypass.

KeyWords: Cardiac Surgery, Cardiopulmonary Bypass, Eosinophil, Immunoglobulin E (IgE), Mechanical Ventilation.

Supporting institutions: Hacettepe University Scientific Research Projects Coordination Unit (HÜBAP), Project Number: TTU-2021-19482 Project ID: 19482.

Sözel Bildiri

ISOLATED DIRECT HYPERBILIRUBINEMIA RELATED TO POSTOPERATIVE PARALYTIC ILEUS: CASE REPORT

Nurhan EREN*, Alparslan KOÇ*

**Erzincan Mengücek Gazi Training and Research Hospital; Department of Anesthesiology and Reanimation; Erzincan, Turkey, dr.nurhaneren@gmail.com, dralparslankoc@gmail.com*

ABSTRACT

Background:The development of postoperative paralytic ileus can occur subsequent to any surgical procedure. Therapeutic interventions aimed at shortening paralytic ileus have been used, but it's difficult to compare their efficacy. **Aim:**To investigate isolated direct hyperbilirubinemia in association with paralytic ileus in a patient who underwent total knee arthroplasty. **Case Report:**A 76-year-old female who had undergone total knee arthroplasty was admitted to the Intensive Care Unit two days post-operatively due to jaundice and respiratory distress. The patient had a pre-existing medical history that included hypertension, congestive heart failure, a previous breast cancer surgery, and atrial fibrillation. Blood gas analysis showed hypoxic respiratory failure with direct bilirubin levels of 9.24mg/dL and total bilirubin levels of 15.35mg/dL. Standing direct abdominal X-rays revealed the presence of intense gas, and the patient displayed icteric appearance upon examination. Magnetic Resonance Cholangiopancreatography and contrast-enhanced abdominal tomography showed no significant pathology, which was interpreted as being indicative of paralytic ileus. Lavage was performed, and neostigmine treatment was initiated. On the third day of hospitalization, a supplementary food containing Bacillus-Clausii fragments was added to the treatment. By the fourth day of hospitalization, the patient experienced a bowel movement, and the icteric appearance and abdominal tenderness improved. Follow-up showed improvement in respiratory distress and, oral intake was reestablished on the 6th day and was discharged with partial recovery on the 7th day. **Discussion and Conclusion:**Postoperative jaundice can be the manifestation of a broad range of etiologies. While a comprehensive classification has yet to be established, it is common for postoperative patients to exhibit abnormal liver biochemistry results that can be considered a component of the spectrum. In conclusion, the occurrence of isolated direct hyperbilirubinemia in association with postoperative paralytic ileus is a rare event, but it should be taken into consideration in patients who present with hyperbilirubinemia and ileus post-surgery and probiotic agent can be administered for treatment.

Keywords:Paralytic Ileus, Postoperative Hyperbilirubinemia, Probiotics

Sözel Bildiri

DOĞAL AFETLERİN ERKEN TAHMİNİ İÇİN HAYVAN DAVRANIŞLARININ GÖZLEMLENMESİ

Nuri TAŞPINAR¹, Ecem Yüksel GÜRLE ALBAYRAK²

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Burdur, Türkiye, E-mail: 003nuri@gmail.com

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Burdur, Türkiye, E-mail: eygurle@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Ülkemizde ve dünyada birçok bilim adamı, doğal afetleri önceden tahmin edebilmek ve kayıpları önlemek amacıyla birçok modern ve ileri teknoloji aletler ile çalışma yapmıştır. Fakat afetin yerini ve zamanını önceden tahmin etmekte hala güçlük çekilmektedirler. Örneğin depremler söz konusu olduğunda ve yıkıcı depremler meydana geldiğinde sismik sensörler sadece anlık sarsıntıları ölçebilmektedir. Fakat depremin güçlü ve güvenilir bir tahmini için depremden önce ortaya çıkan öncü sismik sinyallerin tespit edilmesi gerekmektedir. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda ne yazık ki tutarlı bir şekilde ortaya çıkan öncü sinyaller bulunamamıştır. Bu nedenle bazı bilim adamları deprem tahmininde alışılmışın dışında yöntemlere başvurmuştur. Bu yöntemlerden bir tanesi hayvan davranışlarının gözlenmesine dayanmaktadır. Bu yöntemin uygulanmasının nedeni hayvanların meydana gelen bu öncü sinyalleri hissettiğinin düşünülmesidir. Pek çok hayvan türünün doğal afetleri olay yaşanmadan dakikalar, saatler hatta günler öncesinden algılayabildiği düşünülmektedir. Yüzyıllar boyunca insanlar hem vahşi yaşamdaki hayvanları hem de pet hayvanlarını gözlemlemiş ve doğal afetler öncesi bu hayvanların çeşitli davranış değişiklikleri sergilediklerini tespit etmişlerdir. Çoğu uzman, hayvanların sergilediği bu anormal davranışın afetleri tahmin etmek için tek başına uygun bir seçenek olmadığı kanısında olsada afet tahmini konusunda yardımcı bir yöntem olduğu düşünülmektedir. Bu anormal davranışların bir afeti işaret edip etmediğinin tespit edilebilmesi adına anormal davranışların altında yatan nedenlerin gün yüzüne çıkarılması ve bu davranış paternlerinin kısa, orta ve uzun vadeli çalışmalarda kaydedilmesi gerekmektedir. Bu çalışma hayvanlarda afetler öncesi meydana gelen davranış değişikliklerinin neler olduğu konusunda ve bu davranış değişikliklerini gözlemlemenin bize sağlayacağı yararlar konusunda genel bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Deprem, Önsezgi, Anormal davranış, Biyolojik Sensör, Tepki

Sözel Bildiri

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SIDE OF THE OVULATION AND THE PREGNANCY OUTCOME IN ARABIAN MARES

Beste Çil*, Ufuk Kaya **, Mustafa Oğuzhan Şahin ***, Calogero Stelletta *****

* Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Reproduction and Artificial Insemination, 06110, Ankara, Turkey, bcil@ankara.edu.tr

** Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Biostatistics, Hatay, Turkey, vethekufukkaya@gmail.com

*** Ankara University, Graduate School of Health Science, Ankara, Turkey, gerpiler@gmail.com

**** Jockey Club of Turkey, Mahmudiye Boarding Stud Farm, Eskişehir, Turkey mosahin@tjk.org

***** University of Padova, Department of Animal Medicine, Production and Health, Padova, Italy calogero.stelletta@unipd.it

ABSTRACT

Background: Recently, various researchers have focused on the laterality of reproduction. In mares, the laterality of ovulation and pregnancy is further interested because of the embryonic motility phenomena. **Aim:** In the present study, we aimed to reveal a link between the side of ovulation and pregnancy outcomes in mares. **Methods:** 98 purebred Arabian mares, aged between 4 to 19 years, housed in the Jockey Club of Turkey Boarding Stud Farm were used in this study. Reproductive history and related parameters of the mares were examined during the routine ultrasonography monitoring throughout the whole breeding season and the side of ovulation as well as the pregnancy monitoring (triple-checked on Days 14, 28, and 45 after ovulation) were recorded. Only the side of the first ovulation of the breeding season was considered. The relationship between the side of ovulation and pregnancy was analyzed using Chi-square while the effect of age, the total number of previous conceptions, and foals, on the side of ovulation were analyzed by using Student T-Test. **Results:** The pregnancy rate in first ovulation was 57.1%. The side of ovulation was 59.2% and 40.8% for the right and left sides respectively. There were no significant differences between the age, the total number of previous conceptions, or foals regarding the side of ovulation ($P>0.05$). Similarly, no significant differences were found between the pregnant and non-pregnant animals regarding their age or the total number of previous foals ($P>0.05$). However, the pregnancy rate was numerically higher in animals who ovulated on the right side (60.7%) than in those who ovulated on the left side (39.3%) ($P>0.05$). **Discussion and Conclusion:** In conclusion, the right side ovulations tended to result in higher pregnancy rates. However further detailed studies are needed to reveal the correlation between the side of ovulation and the reproductive outcome.

Anahtar Kelimeler: Equine, Laterality, Pregnancy, Ovulation, Ultrasonography

Sözel Bildiri

LANGERHANS HÜCRELİ HISTİYOSİTOZ İLE İLİŞKİLİ BİR ÇOCUKLUK ÇAĞI SEKONDER BAŞ AĞRISI VAKASI

Yasemin BARANOĞLU KILINÇ¹, Ayşegül DANIŞ², Sıddıka HALICIOĞLU³

1- Bolu İzzet Baysal Devlet Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Bolu, Türkiye

2- Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Nörolojisi Bilim Dalı, Bolu, Türkiye

3- Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Radyoloji Anabilim Dalı, Bolu, Türkiye

AMAÇ: Baş ağrısı şikayeti çocuk nörolojisi polikliniklerine sık başvuru nedenlerinden biridir. Muayene, tetkik ve anamnez ile baş ağrısının primer veya sekonder ayrımı yapılmaya çalışılır. Langerhans Hücreli Histiyositoz (LHH) sekonder baş ağrısının nadir nedenlerinden biridir. Bu vaka sunumunda sadece baş ağrısı şikayeti ile başvuran ve muayene ve tetkik sonuçlarıyla LHH tanısı konulan bir çocuk hastayı paylaştık.

OLGU: 6 yaşında kız hasta, bir aydır devam eden uykuya daldıktan 1-2 saat sonra başlayan, uykudan uyandıran tipte frontal bölgede baş ağrısı şikayetiyle polikliniğimize başvurdu. Özgeçmişinde ve soygeçmişinde özellik yoktu. Baş ağrısına eşlik eden bulgu yoktu. Submental ve submandibular minimal lenfadenopati ve saçlı deride 1.5x1.5 cm çapında alopesi areata varlığı dışında fizik muayenesi normaldi. Sınırdaki sedimentasyon yüksekliği haricinde laboratuvar bulguları normaldi. Fundus muayenesinde sol optik disk sınırları silik olarak değerlendirildi. Uykudan uyandıran baş ağrısı şikayeti olması ve sol optik disk sınırlarında siliklik olması nedeniyle hastandan beyin ve diffüzyon manyetik rezonans görüntüleme (MRG) istendi. MRG tetkikinde sfenoid kemik korpusundan sol büyük kanada, sol orbital apekse, sol posterior etmoid hücrelere, sol kavernoöz sinüse ve dural mesafeye uzanım gösteren solid lezyon izlendi, belirtilen bu alanlarda diffüzyon kısıtlılığı görüldü. Beyin bilgisayarlı tomografi tetkikinde litik kemik lezyonları görülen hastada LHH düşünüldü, tanı biyopsi ile doğrulandı ve hasta onkoloji bölümüne sevk edildi.

SONUÇ: Baş ağrısında ne zaman görüntüleme endikasyonu olduğunu bilmek hastaların tanı ve tedavi sürecinin yönetilmesi açısından önemlidir. Literatür tarama sonuçlarımıza göre hastamız sadece baş ağrısı şikayeti ile hastaneye başvurarak LHH tanısı konulan tek hastadır. LHH baş ağrısı ile başvuran çocuklarda çok nadir görülen bir tanı olmakla birlikte sekonder baş ağrısı olan hastalarda ayırıcı tanıda yer almalıdır.

Sözel Bildiri

KOLOSTOMİ İLE YAŞAYAN BİREYLERİN BESLENMEYE İLİŞKİN DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Pınar KAYA, Sevgi DENİZ DOĞAN,

Süleyman Demirel Üniversitesi Eğirdir Sağlık Hizmetleri MYO Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü Isparta,
Türkiye email: pınar-akbulut@hotmail.com ORCID No: 0000-0002-8185-175X

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uluborlu Selahattin Karasoy MYO Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü
Isparta, Türkiye email: sevgidenizcu@gmail.com ORCID No: 0000-0003-0311-2123

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, kolostomi ile yaşayan bireylerin beslenmeye bağlı yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlar ile baş etme yöntemlerini daha derin bir biçimde ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi ile yapılmıştır. Araştırmada ölçüt örnekleme ve kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında görüşmeler Isparta'da yaşayan, yaşları 42-81 arasında değişen ve kolostomi ile yaşama süreleri ise 7-21 yıl arasında değişen 8 birey ile yapılmıştır. Araştırmanın verileri Ağustos 2022 - Şubat 2023 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve araştırmanın amaç ve kapsamına uygun olarak literatür doğrultusunda hazırlanan "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" ile toplanmıştır. Elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin yalnızca yarısının (n=4) beslenmeye ilişkin bilgi aldığı ve bilgi kaynaklarının en çok hekimler olduğu belirlendi. Çalışmada kolostomisi olan bireylerin beslenmeye bağlı yaşadıkları sorunlar; dışkılamaya ilişkin, sıvı elektrolit dengesine ilişkin, cilde ilişkin, kolostomi torbasına ilişkin ve psikolojik olmak üzere 5 temaya ayrıldı. Kolostomisi olan bireylerin beslenmeye bağlı yaşadıkları sorunlar ile baş etme yöntemleri ise dışkılama alışkanlıklarına ilişkin problemlere karşı, kolostomi torbasına ilişkili problemlere karşı, kokuya ilişkili problemlere karşı ve ciltle ilişkili problemlere karşı olmak üzere 4 temaya ayrıldı. Ayrıca çalışmaya katılan bireylerin beslenmeye bağlı yaşadıkları sorunlar ile baş etmek için bazı besinlerin tüketimini kısıtladığı belirlenmiştir.

Sonuç: Bu çalışmada kolostomisi olan bireylerin beslenmeye bağlı çok çeşitli sorunlar yaşadığı ve bu sorunlar ile baş etmek için çeşitli yöntemler kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda kolostomi ile yaşayan bireylere beslenmeye ilişkin sorunlar yaşamalarını önlemek ve yaşadıkları problemler ile baş etmelerini sağlamak için multidisipliner ekip anlayışıyla bireyselleştirilmiş eğitimlerin verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Hemşirelik, Kolostomi, Niteleyici çalışma

Sözel Bildiri

CANDIDA MASTITISLERİNDE MEME İÇİ OZON TEDAVISI

Cansu GÖKTEPE¹, Afşin KÖKER², Gökhan Bozkurt²

1. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye cansugoktepe@outlook.com

2. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur,
Türkiye

Giriş ve amaç: Birçok işletmede mastitisin tedavisi amacıyla yoğun antibiyotik kullanımı A vitamininde azalmaya neden olduğundan, meme epitelinde oluşan hasar, meme bezlerini mantar ve maya istilasına açık hale getirmektedir. Bu çalışmada *Candida* spp. kaynaklı mastitislerin, meme içi ozonlanmış distile su ile tedavisinin iyileşme oranlarına etkisinin araştırılması amaçlandı. **Yöntem:** Çalışmada kullanılan sürünün çalışma başlangıcından ortalama 45 gün önce klinik mastitis tedavisi amacıyla yoğun sistemik ve meme içi antibiyotik tedavisi uygulandığı bilinmekteydi. Çalışma materyalini sadece *Candida* spp. izole edilen 60 meme çeyreği (38 simental inek) oluşturdu. Çalışma, ozon tedavi grubu (n=30, meme çeyreği) ve kontrol grubu (n=30, meme çeyreği) olmak üzere iki gruptan oluşturuldu. Her iki grupta da uygulamalardan önce meme çeyrekleri tamamen boşaltıldı. Bu uygulama 12 saatte bir olmak üzere toplam 3 kez tekrarlandı. Böylece ozon tedavisi 24 saatlik bir süreç sonunda 25 µg/ml dozunda her seferinde 100 ml olmak üzere toplam 300 ml ozonlu distile su kullanılarak tamamlandı. Kontrol grubunda bulunan meme çeyreklerine ise sadece distile su uygulandı. Mikolojik/mikrobiyolojik analizler için toplamda 3 kez olmak üzere süt numuneleri kuralına uygun şekilde alındı. Bunlardan ilki meme içi tedavi uygulamalarından önce *Candida* kökenli mastitisleri tespit etmek amacıyla planlandı. Meme içi uygulamaları takiben 6. ve 18. günlerde süt örnekleri alınarak mikrobiyolojik iyileşme düzeyleri ortaya konuldu. Mikrobiyolojik analizde negatif sonuç veren süt örnekleri iyileşme olarak kabul edildi. **Tartışma ve sonuç:** Ozon ve kontrol grubunda her iki örnekleme döneminde de iyileşme oranları arttı. İyileşme oranları açısından tedavi sonrası 6. gün önemli istatistiksel farka rastlanmazken, 18. günde ozon ve kontrol grubunda genel iyileşme oranları açısından önemli istatistiksel fark saptandı (P<0,05). Meme içi ozonlanmış distile su uygulamasının *Candida* spp. kaynaklı mastitislerin sağaltımında etkili olduğu, uygulamanın iyileşme oranlarını arttırdığı ve antibiyotik kullanımına alternatif bir yöntem olabileceği kanısına varılmıştır. Ozonun meme içi yapılara zarar verdiğine dair mevcut rapor bulunmamaktadır. Bu durum meme içi uygulamalarda kullanımını güvenli kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Candida*, Mastitis, Mantar, Maya, Ozon tedavisi

Sözel Bildiri

YAŞLI HASTALARDA RADİKAL SİSTEKTOMİ

Tayfun ÇİFTECİ

Isparta Özel Davraz Yaşam Hastanesi/drtayfun.1417@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Mesane kanseri ürogenital sistemin en sık görülen ikinci kanseridir. Sigara; primer sorumlu ajan olarak bulunmuştur. Aromatik aminler, genetik faktörler, diyet, radyoterapi öyküsü ve kronik idrar yolu enfeksiyonu diğer etyolojik faktörlerdendir. Mesane kanserinin %90-95' ini transizyonel hücreli karsinom oluşturmaktadır ve %25' i tanı anında kasa invazedir. Mesane kanserlerinin tanısında ilk basamak transüretal rezeksiyon ve alınan spesmenin patolojik incelenmesi ile elde edilen evrelemedir. Evreleme TNM sınıflamasına göre yapılmaktadır. Kasa invaze mesane kanserlerinde altın standart tedavi radikal sistektomi ve lenf nodu diseksiyonudur. Transüretal rezeksiyon, kemoterapi ve radyoterapi kombinasyonları alternatif tedavi protokolünü oluşturmaktadır. Yapılan çalışmalar radikal sistektominin 70 yaş ve altındaki hastalara daha sık önerildiği ve daha yaşlı hastalarda trimodal tedavi uygulanmakta olduğu raporlanmıştır.

Amaç: Bu yazının amacı seksen yaş ve üzerindeki hastalarda radikal sistektomi yapılabilirliğini tartışmaktır.

Tartışma: ABD' de kasa invaze mesane kanseri için tedavi alan hastaların yaş ortalamaları 75 yıldır. Ülkemizde TÜAK verilerine göre bu ortalama 63.9 yıldır. Dünya nüfusu yaşlanmakta ve onkolojik pratikte seksenlikler yeni hasta popülasyonunu oluşturmaktadır. Kanada' da sistektomilerin % 8-15' ini seksenlikler oluşturmaktadır. Mesane kanserli yaşlı hastalara küratif tedavi önerme oranı %12'lere kadar düşmektedir ancak yapılan çalışmalar yaşlı hastalarda radikal sistektominin kansere özgü sağ kalımda genç hastalardan farklı olmadığı raporlanmıştır. Mesane kanserinin agresif seyri de gö zönünde bulundurulduğunda performans skorlamalarıyla birlikte doğru hastalarda radikal sistektomi için kronolojik yaş bir engel değildir.

Sonuç: Radikal sistektomi, seksen üstü, performans skoru yüksek hastalarda alternatif tedavilerden önce uygulanabilecek ilk tedavi seçeneğidir. Bu konudaki çalışmaların retrospektif olması, küçük cerrahi seriler olması ve bu hasta grubunda trimodal tedavinin daha yaygın kullanılması sınırlı sayıda çalışma olmasına neden olmaktadır.

Sözel Bildiri

**PREVALENCE AND PREDICTORS OF PRILOCAINE INDUCED ABNORMAL
METHEMOGLOBINEMIA DURING CARDIAC DEVICE IMPLANTATION
PROCEDURE**

Görkem Kus*

**Antalya Education And Research Hospital, Department Of Cardiology, Antalya, Turkey Mail adress:
grk1628@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: We aimed to determine the prevalence and predictors of prilocaine-induced methemoglobinemia during the cardiac implantable electronic device (CIED) implantation procedure.

Methods: One hundred patients who underwent CIED implantation procedures under local anesthesia with prilocaine were included in the study. Patients were divided into two groups according to the percentage of methemoglobin in the arterial blood gas analysis. Data regarding patients, laboratory and procedure-related factors were compared between the two groups.

Results: The mean age of the patients was 70.97 ± 11.54 years, and 42% were female. Based on the criterion of a methemoglobin level above 3%, the prevalence of pathologic methemoglobinemia was 47%. Multivariate logistic regression analyzes were performed to identify independent predictors of the development of prilocaine-induced abnormal methemoglobinemia. In multivariate analysis, the presence of low body mass index (BMI) and chronic obstructive pulmonary disease (COPD) (OR: 0.876; 95% CI 0. 0,781-0.981; p=0.022, and OR: 5.170; 95% CI 1,535-17,411; p=0.008) independently predicted the development of abnormal methemoglobinemia. In addition, according to logistic regression analysis, BMI and abnormal methemoglobinemia are negatively associated, and a unit numerical increase in BMI reduces the development of abnormal methemoglobinemia by 12.7%.

Conclusion: Abnormal methemoglobin levels were found in almost half of the patients who underwent the CIED implantation procedure after subcutaneous prilocaine injection. Methemoglobinemia may occur even at doses lower than the recommended maximum dose, especially in patients with low BMI and COPD. So, cardiologists should be more sensitive to prilocaine and the signs of methemoglobinemia.

Keywords: Methemoglobinemia, Prilocaine, Cardiac device, Anesthesia

Sözel Bildiri

MERKEZİ SİNİR SİSTEMİ ENFEKSİYONU ŞÜPHESİ OLAN HASTALARDA MULTİPLEKS PCR YÖNTEMİYLE BEYİN OMURİLİK SIVISINDA VİRAL VE BAKTERİYEL ETKENLERİN ARAŞTIRILMASI

Mümtaz Cem Şirin¹

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta

ÖZET

Giriş: Merkezi sinir sistemi (MSS) enfeksiyonu, her yaşta görülebilen erken tanı ve tedavi sağlanmadığında morbidite ve mortalitesi yüksek olabilen bir klinik tablodur.

Amaç: Bu çalışmada, Aralık 2016-Şubat 2022 tarihleri arasında hastanemize başvuran hastalarda moleküler yöntemle saptanan MSS enfeksiyonu etkenlerinin retrospektif olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: MSS enfeksiyonu şüphesi olan hastalardan gönderilen beyin omurilik sıvısı örnekleri, multipleks real-time polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) yöntemiyle (BD MAX System, Becton Dickinson, ABD) viral ve bakteriyel etkenlerin varlığı açısından araştırıldı. Viral menenjit paneli ile Herpes simplex virus-1 (HSV-1), HSV-2, Varicella-zoster virus (VZV), bakteriyel menenjit paneli ile Streptococcus pneumoniae, Neisseria meningitidis ve Haemophilus influenzae varlığı incelendi. Bakteriyel etkenlerin konvansiyonel kültür yöntemiyle de araştırılması için örneklerin besiyerlerine ekimleri yapıldı ve tanımlama BD^{Phoenix 100} otomatize sistemiyle gerçekleştirildi.

Bulgular: 0-88 yaş aralığında bulunan 224 (%67.7)'ü çocuk (<18 yaş), 107 (%32.3)'si erişkin, toplam 331 hastanın (184 erkek, 147 kadın) sonuçları incelenmiştir. Klinisyenlerin talepleri doğrultusunda 61 hastada sadece viral panel, 150 hastada sadece bakteriyel panel, 120 hastada viral+bakteriyel menenjit paneli çalışılmıştır. Örneklerin 26 (%7.9)'sında etken saptanırken, 305 (%92.1)'inde etkene rastlanmamıştır. Bir örnekte eş zamanlı iki etken varlığı (S.pneumoniae+H.influenzae) saptanmıştır. Çocuk hastaların 15 (%6.7)'inde, erişkinlerin 11 (%10.3)'inde pozitiflik saptanmıştır. Erkek ve kadınlardaki pozitiflik oranı sırasıyla %7.6 ve %8.2 olarak belirlenmiştir. En sık saptanan viral etken HSV-1 (n=5), bakteriyel etken ise S.pneumoniae (n=10) olarak belirlenmiştir. Eş zamanlı yapılan BOS kültürlerinin sadece 4'ünde S.pneumoniae'nin ürediği görülmüştür. Etkenlerin kış ve ilkbahar aylarında daha sıklıkla enfeksiyona yol açtıkları gözlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Tüm hastalarda viral+bakteriyel panelin çalışılmamış olması ve panellerde sınırlı sayıda etkenin tanımlanabilmesi sonuçlar değerlendirilirken göz önünde bulundurulması gereken unsurlardır. Kültür yöntemine ek olarak bakteriyel etkenlerin moleküler yöntemlerle de araştırılması MSS enfeksiyonlarının tanısına katkı sağlayabilir. Multipleks PCR yöntemiyle viral ve bakteriyel etkenlerin eşzamanlı, hızlı ve duyarlı bir şekilde tespiti gereksiz antibiyotik kullanımının önlenmesi ve tedavi maliyetlerinin azaltılması açısından önemlidir.

Anahtar sözcükler: Beyin omurilik sıvısı, Merkezi sinir sistemi enfeksiyonu, Multipleks PCR

Sözel Bildiri

SAVUNMASIZ GRUPLAR VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

Burcu DAYSAL GÜLER

Hitit Üniversitesi, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksek Okulu, Çorum, Türkiye

ÖZET

Savunmasız gruplar; sağlık durumları kötü, mortalite oranı toplumun diğer gruplarından daha yüksek, yaşam kaliteleri düşük, sağlık hizmetlerine erişimleri daha kısıtlı olan, mevcut sağlıklarını iyileştirmek ve sürdürmek için yeterli kaynak ve imkâna sahip olmayan toplumun “hassas” bir kesimini oluşturan insanlardır. Bu gruba giren insanlar; engelli insanlar, yaşlı insanlar, çocuklar, etnik azınlık grupları, mental bozukluğa sahip olanlar, LGBT bireyler, evsizler, sığınmacılar ve mültecilerdir. Savunmasız gruplar genellikle toplum içinde dışlanan, ayrımcılığa maruz kalan, sınırlı fırsat ve gelire sahip olan topluluklardır. Bu gruptaki insanlar fiziksel, psikolojik veya sosyal açıdan birçok olumsuz durumla karşılaşmaktadırlar. Savunmasız grupların sağlıklarının korunması ve yükseltilmesi de halk sağlığı hemşiresinin görev ve sorumlulukları arasında yer almaktadır. Halk sağlığı hemşireleri bu grubun sağlık gereksinimlerini dikkatle değerlendirmeli, değerlendirme sonucunda uygun planlamalar yapmalıdır. Savunmasız grupların sağlıklarının önemi konusunda bilinçlendirilmesinde ve topluma kazandırılmalarında aynı zamanda toplumda bu bireylere yönelik farkındalık oluşturulması konusunda halk sağlığı hemşirelerine önemli görevler düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: İncinebilir gruplar, Hassas popülasyonlar, Göç, Ayrımcılık, Dışlanma

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

GÜÇ KOŞULLAR ALTINDAKİ ÇOCUKLAR VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

Burcu DAYSAL GÜLER

Hitit Üniversitesi, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksek Okulu, Çorum, Türkiye

ÖZET

Çocukluk insanların en savunmasız olduğu dönemlerden biridir. Bu dönemde de bazı çocuklar akranlarına göre daha incinebilir ve savunmasız olabilmektedir. Dünyadaki ağır ekonomik sorunlar, yoksulluğun artışı, iklim değişikliği, savaş ve çatışma ortamları insanların yaşadıkları çevreyi gönüllü ya da zorunlu olarak terk etmelerine sebep olmaktadır. Özellikle göçler çocukların güvenle yaşadıkları ortamlardan kopararak tehlikeli ve riskli ortamlara savrulmalarına sebep olmaktadır. Fiziksel, ruhsal ve toplumsal açıdan birçok tehlike ve risklerle karşı karşıya kalan bu çocuklar; kimsesiz çocuklar, mülteci çocuklar, engelli çocuklar, sokak çocukları ve çalışan çocuklardır. Toplumun her kesiminde, sağlık hizmeti ve hemşirelik bakımı almaya ihtiyaç duyan grupları fark etmek ve onlara ihtiyaç duydukları çözümü sunmak hemşirelerin görevleri arasındadır. Sağlıklı toplumların inşa edilmesindeki konumları sebebiyle halk sağlığı hemşireleri her açıdan sağlıklı ve güçlü olmanın temelinde çocukluk döneminin öneminin farkında olmalı ve bu dönemdeki bireylerin sorunlarına çözüm getirebilmelidir. Bu çocukların yaşadıkları problemlerin saptanması, problemlere yönelik çözüm sağlanması, eğitimlerine devam etmeleri ve topluma kazandırılmaları halk sağlığı hemşirelerinin sorumlulukları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Sokak Çocukları, Kimsesiz Çocuklar, Sokakta Çalışan Çocuk, Mülteci çocuklar

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

SPORCULARDA KARBONHİDRAT TÜKETİMİ VE DEHİDRASYON

Kader ŞAHİN*, İbrahim Kubilay TÜRKAY**

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Egzersiz ve Spor Bilimleri, Spor Bilimleri, Isparta, Türkiye, kadersahin2015@gmail.com

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Isparta, Türkiye, ibrahimturkay@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Sporcu beslenmesinde amaç; sporcunun yaşına, cinsiyetine, fiziksel aktivitesine, beslenme alışkanlıklarına ve enerji harcamasına göre yeterli ve dengeli bir şekilde beslenmesini sağlamak ve vücutta gerçekleşen bütün biyokimyasal ve fizyolojik fonksiyonların gerçekleşmesi için vücudun sıvı ve elektrolit dengesini sağlamaktır. Egzersiz öncesinde, sırasında ve sonrasında karbonhidrat tüketimi, süresi, miktarı ve çeşidi; performans üzerine ve toparlanmaya etkileri tüm spor beslenmesi bilimcileri tarafından kas glikojen dopalarının önemine vurgu yaptığı bir konudur. Egzersizden önce yeterli sıvı alımı, egzersiz boyunca ve sonrasında su ve sporcu içeceği tüketilmesi hidrasyonun da korunmasına yardımcı olmaktadır. Toparlanmada uygulanan beslenme stratejileri özellikle egzersiz sonrası dehidratasyonu önleyip, glikojen deposunun ve kas liflerinin yenilenmesini sağlamaktadır. International Society of Sports Nutrition (ISSN) ve The American College of Sports Medicine (ACSM) kılavuzlarında genellikle egzersiz sonrası alınması gereken karbonhidrat, protein, sıvı miktarları ve zamanlamalarına yönelik öneriler bulunmakla birlikte literatürde çeşitli besin desteklerinin toparlanma üzerinde olumlu etkileri olduğu bildirilmiştir.

Amaç: Bu derleme, sporcularda alınan karbonhidratların ve hidrasyonun sağlanmasının toparlanma ve bir sonraki performans üzerine etkilerini incelemek ve sporcu beslenmesi uygulayan bireylere yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır.

Yöntem: Bu bilimsel derlemenin yapılmasında derlemenin güvenilir ve kapsamlı olabilmesi için yerli ve yabancı literatürler özenle taranmıştır. Literatür taramasında Elsevier, Springer, Google Akademik, Pub Med, Med Gen, Tübitak, Yök Ulusal Tez Merkezi ve Dergi Park olmak üzere bilime dayalı güvenilir indeksler taranmıştır.

Sonuç : Spor branşları arasındaki temel farklılıklar, kullanılan enerji sistemleri ve gereksinim duyulan besin öğelerinin toplam enerjiye olan katkısından kaynaklanmakla birlikte temelde bütün sporcular için en önemli besin öğesi karbonhidratlardır. Kuvvet/güç gerektiren spor dallarında ve kas kütlesi fazla olan sporcularda ise, protein gereksiniminin arttığı bilinmekle birlikte diğer besin öğelerinin de (vitamin, mineral, yağ) yeterli tüketilmesi gerekmektedir.

Yeterli hidrasyonun sağlanması tüm sporcular için önemlidir, antrenman öncesi ve sonrası kaybedilen ağırlığın takibi yapılarak sıvı kaybı yerine konulmalıdır. Aynı spor branşında dahi olsa her bir sporcu için beslenmenin kişiye özel olması gerektiği unutulmamalı ve sporculara beslenme konusunda gerekli bilgilendirme yapılmalıdır. Gün içerisinde karbonhidratı yeterli düzeyde tüketmek, yüksek şiddetli antrenman ve yarışma sırasında glikojen depolarına destek olmakla birlikte kas dokularının gelişiminde de indirek yoldan etkili olmaktadır. Yaklaşık 6-10 g/kg/gün karbonhidrat tüketimi önerilmektedir. Bu miktar toplam enerji ihtiyacının yaklaşık % 55-65'ini karşılamaktadır. Antrenman şiddetine, yaşına, vücut ağırlığına, cinsiyetine bağlı olarak, her sporcunun enerji ve karbonhidrat gereksiniminin değişebileceği ve birbirinden farklı olabileceği unutulmamalıdır. Sıvı kayıplarının giderilmesinde süt, meyve suyu gibi diğer elektrolitleri içeren sıvılara da yer verilmesi sporcuların hidrasyon durumlarını ve atletik performanslarını korumalarına yardımcı olacaktır. Sporcular, sıvı kayıplarını yerine koymak, kasların toparlanmasını desteklemek ve ağır fiziksel aktivite yapan bireyler ve sporcular için özel olarak hazırlanan sporcu içeceklerini tüketebilirler. Sıvı dengesinin sağlanması ve dehidrasyonun önlenmesi sporcunun performansı kadar genel sağlığının korunmasında son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, Karbonhidrat, Dehidrasyon, Glikojen deposu

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF HIGH-CALORIE NUTRITION AND EXERCISE ON LIVER ASPROSIN VALUES

Selcen ÇAKIR*, Yunus DEMİRTAŞ**

* Çanakkale Onsekiz Mart University, Vocational School of Health Services, Çanakkale, Turkey.
selcencakir@comu.edu.tr

**Yüksek İhtisas University, Faculty of Medicine, Department of Orthopedics and Traumatology,
Ankara, Turkey

ABSTRACT

Background: Today, easily accessible high-calorie eating habits and sedentary living conditions have led to an increase in health problems. This has led to more detailed research on energy metabolism and has drawn attention to new components of energy metabolism.

Aim: This study aimed to reveal changes in asprosin, a newly recognized orexigenic peptide.

Methods: In the study, 24 rats were divided into 4 groups as control group (F), exercise group (M), high-calorie diet group (YKD), and high-calorie diet and exercise group (YKD-M). Serum asprosin was measured by ELISA method. Asprosin and Hematoxylin-Eosin immunohistochemical evaluation was performed from liver tissues.

Results: exercise increased the serum levels of asprosin. When the expression of asprosin in the liver tissue was examined, it was determined that it was significantly increased in the YKD-E group compared to the YKD group.

Discussion and Conclusion: According to the results of the study, asprosin expression increased both in serum and liver tissues with exercise.

Keywords: Asprosin, Liver, Exercise

Sözel Bildiri

OTİZMLİ HASTALARDA D VİTAMİNİ

Özhan ORHAN*

* Mardin Artuklu Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Mardin, Turkey,
ozhan.orhan@hotmail.com.tr

ÖZET

Giriş: Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB); sosyal yaşamda iletişim problemlerine yol açan, bilişsel becerilerde aksamaya neden olan nörogelişimsel bir bozukluktur. OSB tanılı çocuklarda beslenme problemleri sık görülmektedir. Bu hastalıkta maternal D Vitamini eksikliği etyolojide suçlanmaktadır.

Amaç: Çalışmamızda otizm tanılı çocuklardaki vitamin değerlerinin incelenmesi amaçlandı.

Metod: Çalışmamız tek merkezli planlanmış olup 33 otizmlili hasta çalışmaya dahil edilmiştir. Hastaların demografik özellikleri ve laboratuvar parametreleri hasta veri sisteminde alınarak kaydedilmiştir.

Bulgular: Çalışmamızda otizmlili hastaların yaş ortalaması 10.24 ± 4.29 olup 9 (%27.3)' u kadın 24(%72.7)'si erkek idi. Hastaların ortalama D vitamini düzeyi 23.37 ± 9.29 , B12 düzeyi 475.9 ± 203.71 iken Ferritin düzeyleri 48.95 ± 37.39 idi. Otizmlili hastalarda her iki cinsiyet arasında D vitamini düzeyleri bakımından istatistiki olarak fark izlenmedi ($p=0.189$).

Tartışma ve Sonuç: OSB oluşumunda genetik ve çevresel faktörler rol almaktadır. Hem annede hem de çocukta görülen D vitamini eksikliğinin otizm riskini artırdığına dair çalışmalar mevcuttur. Bizim çalışmamıza dahil edilen hastalarda D vitamini yetersizliği tespit edilmiştir. Otizmlili çocuklar beslenme yetersizliği açısından ciddi risk altındadır. Bu hastaların beslenmesi diyetisyenler tarafından düzenlenmeli ve aileler bu konuda bilgilendirilmelidir. D Vitamini profilaksisi ve tedavisi için vitamin değerlerinin yakın takip edilmesi gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Otizm, D Vitamini Profilaksi, Beslenme

Sözel Bildiri

OVER KANSERİ EVRE II VE III SAĞ KALAN BİREYLERDE PERİFERİK KAS KUVVETİ, FONKSİYONEL MOBİLİTE, EGZERSİZ KAPASİTESİ, YORGUNLUK, PERFORMANS DURUMU, SOLUNUM KAS KUVVETİ VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sükriye Cansu Gültekin*, Ahmet Burak Çakır*, Didem Karadibak, Zeynep Gülsüm Güç*****

* Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Türkiye, cnsgultekin@gmail.com, a.burakcakir@gmail.com

** Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Kardiyopulmoner Fizyoterapi-Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, yuzbasioğlu@deu.edu.tr

*** İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıbbi Onkoloji Kliniği, İzmir, Türkiye, zeynepgsevgen@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Over kanserinden sağ kalan bireylerde, kanserin kendisine bağlı veya alınan tedavilerin yan etkileri nedeniyle kısa ve uzun dönemde yorgunluk, kardiyopulmoner kondisyonda ve yaşam kalitesinde azalma bildirilmektedir. El kavrama kuvvetindeki azalma diğer kanser popülasyonlarında, kanserle ilişkili yorgunluk, yaşam kalitesi, fonksiyonel kapasitede azalma, genel kas kütleindeki kayıplar ile ilişkilendirilmiştir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı over kanserinden sağ kalan bireylerde el kavrama kuvveti ve diğer klinik parametrelerin ilişkisini değerlendirmektir. **Yöntem:** Çalışmaya evre II-III over kanseri tanısı alan ve medikal tedavilerinin üzerinden en az 6 ay geçmiş 22 hasta dahil edildi. Periferik kas kuvveti için el kavrama dinamometresi, kas kuvveti için el dinamometresi, yürüme kapasitesi için 6 dakika yürüme testi, performans durumu için Doğu Kooperatif Onkoloji Grubu Performans Ölçeği (ECOG-PS), yorgunluk için Bireysel Güç Kontrol Listesi (CIS), Fonksiyonel mobilite için, 30 saniye otur kalk testi, yaşam kalitesi için, Kanser Tedavisinin Fonksiyonel Değerlendirmesi-Over (FACT-O), solunum kas kuvveti ağız içi basınç ölçer aleti ile değerlendirildi. İstatistiksel analizler için SPSS sürüm 20.0 (IBM SPSS Statistics, IBM, Armonk, NY) kullanıldı. Spearman korelasyon katsayısı (rho) kullanılarak katılımcının el kavrama kuvveti ve diğer klinik parametreler arasındaki ilişki değerlendirildi. Değerleri zayıf 0,3-0,50, orta 0,50-0,70 ve güçlü >0,70 olarak kategorize edildi. **Bulgular:** Elde edilen sonuçlara göre, el kavrama kuvveti ile ECOG-PS skoru (rho= -0,438, p= 0,37), 6 dakika yürüme mesafesi (rho= -0,435, p= 0,38) ile negatif yönde zayıf; dominant bacak quadriceps kas kuvveti (rho= 0,753, p <0,001), inspiratuar solunum kas kuvveti (rho= 0,532 p=0,011), ekspiratuar kas kuvveti (rho= 0,612 p=0,002) ile pozitif yönde orta; 30 saniye otur kalk süresi (rho= 0,906 p <0,001) arasında pozitif yönde güçlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulundu. Diğer parametreler ve el kavrama kuvveti ve arasında anlamlı ilişki saptanmadı (p>0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Over kanserinden sağ kalan bireylerde periferik kas kuvvetindeki azalma; egzersiz kapasitesi, fonksiyonel mobilite ve solunum kas kuvvetindeki azalma ile ilişkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Over kanser, el kavrama kuvveti, fonksiyonel performans, yaşam kalitesi

Sözel Bildiri

ATTITUDES TOWARDS CANCER SCREENING AND FATALISM TENDENCIES OF NURSES IN A TRAINING AND RESEARCH HOSPITAL

Nalan BOSTAN AKMEŞE* and Kübra ALTUNBAŞ**

**Kütahya University of Health Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Public Health
Nursing, Kutahya, Turkey, nalan.bostanakmese@ksbu.edu.tr*

***Kütahya University of Health Sciences, Evliya Çelebi Training and Research Hospital, Gynecology and
Obstetrics Polyclinic, Kutahya, Turkey, kubraaltunbas2@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Cancer has become a global health problem by being accepted as one of the main problems of public health, as it causes an increase in mortality and morbidity rates and is a disease that wears people out financially and morally. **Aim:** To determine the attitudes and fatalism tendencies of nurses towards cancer screening in a training and research hospital in Kütahya and to evaluate the relationship between the two. **Methods:** The descriptive study was conducted with nurses working at Kütahya Health Sciences University Evliya Çelebi Training and Research Hospital. The sample of the study consisted of 285 nurses within the scope of inclusion criteria. The data of the study were collected with the Socio-demographic Characteristics Data Form, the Attitude Scale towards Cancer Screening and Fatalism Tendency Scale prepared by the researchers by taking voluntary consent forms from the nurses and interviewing the nurses face to face between 01/10/2021 and 01/01/2022. In the analysis of data; Descriptive statistics (mean, standard deviation, minimum, median, maximum), Spearman's rho correlation analysis, Mann Whitney u test and Kruskal Wallis test were used. **Results:** In the study, the total mean score of the nurses ASTCS was $99,93 \pm 13,89$; the mean total score of FTS was $65,25 \pm 12,96$. The scores obtained from the sub-dimensions of FTS; predetermination is believed to be $25,32 \pm 6,89$, self-control $14,76 \pm 5,62$, superstition $14,17 \pm 5,62$, luck $11,0 \pm 3,39$. A statistically significant difference was found according to gender, alcohol use status, carcinogenic food consumption and participation in any of the cancer screening tests in terms of total score distribution of ASTCS ($p < 0,05$). There was a moderate positive correlation between the FTS total score and “predetermination – chance” and “personal control – superstition”; a good statistically significant positive correlation was found between “superstition” and “luck” ($p < 0,05$). **Discussion and Conclusion:** As a result of the research, it was determined that the mean scores of the fatalism tendencies of the nurses were at a moderate level, and the mean scores of the attitudes towards cancer screening were at a high level. There was no significant relationship between nurses' attitudes towards cancer screening and the fatalism tendency scale and its sub-dimensions.

Keywords: Nurse, Fatalism Tendency, Early Diagnosis In Cancer

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF THE EFFECTS OF ORTHODONTIC TREATMENT WITH
CLEAR ALIGNERS AND FIXED APPLIANCES ON THE
TEMPOROMANDIBULAR JOINT: A FRACTAL ANALYSIS STUDY**

Semiha Arslan^{*}, Gamze Bozkurt^{*}, Samet Çelik^{}**

^{*} *Bolu Abant İzzet Baysal University, Dentistry Faculty, Orthodontics Department, Bolu, Turkey,
semmarслан@gmail.com, gamzeboz7@gmail.com*

^{**} *Private Polyclinic, Samsun, Turkey, dtsametcelik@gmail.com*

ABSTRACT

Background: In recent years, orthodontic treatment with clear aligners has become common due to their aesthetics. **Aim:** The aim of this study is to evaluate the effects of orthodontic treatments with clear aligners and fixed appliances on the temporomandibular joint using fractal analysis method. **Methods:** Panoramic X-ray records at the beginning (T0) and at the end of the treatment (T1) of 34 patients whose orthodontic treatment was performed with clear aligners (12 girls, 4 boys) and fixed appliances (13 girls, 5 boys) were collected. The mean age of the patients treated without tooth extraction was 25.54±9.3 years for the clear aligner group (CPG) and 14.79±2.94 years for the fixed appliance group (SAG). Bone structure was evaluated by fractal analysis method in order to detect changes in the temporomandibular joint on panoramic x-rays. Statistical analysis was performed with Shapiro-Wilk, paired sample t-test and independent sample t-test. The significance level was accepted as p<0.05. **Results:** No significant difference was observed in both groups in the in-group comparison. No significant difference was observed between the two groups in the evaluation between the groups. **Discussion and Conclusion:** There was no significant difference in temporomandibular joint structure between T0 and T1 in both groups. Orthodontic treatment with clear aligners and fixed appliances did not have a significant effect on the right and left temporomandibular joints. **Keywords:** Clear aligner appliances, Fixed appliances, Fractal analysis, Temporomandibular joint.

Sözel Bildiri

SOLITER OSTEOKONDROMA BAĞLI KOMPLIKE GLENOID FOSSA KIRIĞININ RADYOLOJİK TANISI: OLGU SUNUMU VE LİTERATÜR DERLEMESİ

Bilay Stevanovic Sancar ^{1*}, **Rümeysa Şendişçi Gök** ^{2**}, **Sevcihan Günen Yılmaz** ^{3***}

**Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Bölümü, Antalya, Türkiye,
bilayssancar@gmail.com*

*** Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Bölümü, Antalya, Türkiye,
rumeysasendisci@hotmail.com*

**** Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Bölümü, Antalya, Türkiye,
dentistsevcihan@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Osteokartilaginöz ekzostoz olarak da bilinen osteokondrom, kraniyofasiyal bölgede nadir görülür. Kondiler osteokondrom genellikle kondiler başın anteromedial yüzeyinde yerleşir ve büyüme nedeniyle glenoid fossada değişiklikler meydana getirebilir ve temporomandibular eklem disfonksiyonu olan hastalarda görülen belirti ve semptomlara neden olabilir. **Amaç:** Bu sözlü sunumunda, soliter osteokondrom gözlenen bir kadın hastanın klinik ve radyolojik özelliklerinin tartışılması ve osteokondromun literatür derlemesinin anlatılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** 68 yaşında bayan hasta kliniğimize dental nedenlerle başvurdu. Rutin panoramik dijital radyografide tesadüfen sol temporomandibular bölgede miks paterni bulundu. İleri tetkik için kullanılan konik ışınli bilgisayarlı tomografi (CBCT) ile görüntülemde kondil başı anteromedial yüzeyinde radyopak lezyon, rezidüel kemik parçaları, glenoid fossa ve artiküler emineste çok sayıda kırık çizgileri izlendi. **Bulgular:** Anamnez, klinik ve radyografik bulgularla osteokondrom tanısı düşünülerek hasta Plastik ve rekonstrüktif cerrahi bölümüne yönlendirildi. Sol kondilde biyopsi ve rekonstrüksiyon yapıldı ve ön tanı doğrulandı. **Tartışma ve Sonuç:** Mandibular kondil bölgesinde gözlenen osteokondroma nadir rastlanılan bir durumdur, ancak TME bölgesinde yavaş büyüyen şişlik ile başvuran hastalarda ayırıcı tanıda düşünülmalıdır. Diş hekimleri, erken tanı koymak ve tedavi gecikmelerini önlemek için klinik ve radyografik değerlendirme sırasında diş dışındaki anatomik yapıları temporomandibular eklem gibi bölgeleri ayrıntılı olarak incelemelidir.

Anahtar Kelimeler: Konik ışınli bilgisayarlı tomografi, Osteokondrom, Temporomandibular eklem

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMIC PROCESS AND MENTAL STATUS OF NURSING STUDENTS

Esra Ünal*, Naciye Esra Koyuncu**

* *KTO Karatay University, School of Health Sciences, Department of Nursing, Konya, Turkey, uesra70@gmail.com*

** *KTO Karatay University, School of Health Sciences, Department of Nursing, Konya, Turkey, 42esra.koyuncu@gmail.com*

* *ORCID NO: 0000-0002-7588-9444*, ** *ORCID NO: 0000-0002-2879-8873*

ABSTRACT

The virus named as Covid-19 by the World Health Organization (WHO) and evaluated as an "international public health emergency"; As it spreads rapidly from person to person through droplets and contact and can be deadly, it has affected Turkey as well as the whole world. It is stated that many institutions and organizations such as universities providing services related to the education sector are among the affected areas. Universities in our country have gradually suspended the education-teaching process during the pandemic process and have developed different education-teaching models for this extraordinary situation. One of the education-teaching models applied in university institutions is the distance education model. In the distance education model; It is known that nursing education, which has a curriculum supported by clinical applications, is carried out mostly with theoretical courses, and clinical applications are almost never realized. This situation caused the theoretical lessons given with the distance education model to be forgotten quickly and the nursing students to feel inadequate and experience anxiety. In addition, considering that nursing students are both a part of the society and reflect the future of the society; It is also stated that they experience anxiety, stress or depression due to negative situations such as the feeling of uncertainty, risk of infection, curfew. Reporting that the effects of the Covid-19 virus continue in many studies on the subject is also important in terms of keeping the issue up to date and raising awareness about the issue. In this context, in this review, it is aimed to draw attention to the mental states of nursing students during and after the Covid-19 pandemic.

Keywords: Covid-19, nurse, nursing students.

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF THE RELATIONSHIP ACROSS EATING ATTITUDE,
EMOTIONAL EATING AND BODY MASS INDEX IN UNIVERSITY STUDENTS**

Elif Esra ÖZTÜRK*, Aliye BULUT**

**Gaziantep Islam Science and Technology University, Faculty of Fine Arts and Architecture, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Gaziantep / Türkiye, elifesra.ozturk@gibtu.edu.tr*

***Gaziantep Islam Science and Technology University, Faculty of Medicine, Department of Public Health, Gaziantep / Türkiye, aliye.bulut@gibtu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Emotional appetite is defined as eating behaviors that occur primarily in response to emotional shifts, rather than to hunger, mealtimes, or social requirements. **Aim:** The aim of this study is to evaluate the relationship across eating attitude, emotional appetite and body mass index in university students. **Methods:** The study was conducted on 93 students between the ages of 19 and 31 at the Gaziantep Islam Science and Technology University. The 'Eating Attitude Scale (EAT-40)' was used to evaluate the eating attitude of the individuals, and the 'Emotional Appetite Questionnaire (EMAQ)' was used to emotional eating. Additionally, the sociodemographic, characteristics and anthropometric measurements of the individuals were collected through the prepared questionnaires. **Results:** The mean age of the participants was 20.73 ± 1.95 years, and 52.7% (n = 49) were women. According to the body mass index classification, 14.0% of participants were underweight, 49.5% had normal body weight, 23.5% were pre-obese, and 12.9% were obese. In addition, it was determined that there was no significant difference in EAT-40 scores according to gender ($p > 0.05$). It was determined that the EAT-40 score of obese individuals (26.83 ± 15.24) was higher than that of normal-weight individuals (19.39 ± 7.70) ($p < 0.05$). Also, it was found that obese individuals had higher EMAQ negative emotion, situation, and total scores than normal weight participants ($p < 0.05$). However, there was no statistically significant difference in EMAQ positive emotion, situation, and total scores according to body mass index classification ($p > 0.05$). In addition, positive significant relationships were found between the negative emotion, state, and total score of the EMAQ and body mass index ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** It was determined that as the negative emotional appetite score increased in university students, the body mass index increased. However, more comprehensive studies are needed to understand this relationship more clearly.

Keywords: Emotional Appetite, Eating Attitude, Body Mass Index

Sözel Bildiri

HEMŞİRELERİN BAKIM DAVRANIŞLARININ İŞ YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

Doğancan Vaizoğlu*, Leman Şenturan**

* İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
dogancan.vaizoglu@istinye.edu.tr

** Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
lshenturan@biruni.edu.tr

ÖZET

Giriş: Kaliteli bir hemşirelik bakımı sunmak, iş yaşam kalitesini etkileyen bir durumdur. Hemşirelerin bakım davranışlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi ve bakımın kalitesinin artırılması önemlidir. **Amaç:** Bu araştırma, hemşirelerin bakım davranışlarının iş yaşam kalitesi üzerine etkisini incelemek ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yapıldı. **Yöntem:** Araştırma, 2022 yılında İstanbul ilindeki dört özel hastanede yapıldı. Araştırmanın örneklemini, İstanbul ilinde bulunan dört özel hastanenin hemşireleri (n=171) oluşturdu. Verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından hazırlanan 17 soruluk Yapılandırılmış Bilgi Formu, “Hemşirelerin Bakım Davranışları Ölçeği-24” ve “Hemşirelik İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği” kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde, t testi, kruskal wallis testi ve korelasyon analizi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık $p<0,05$ kabul edildi. **Bulgular:** Araştırma kapsamına alınan hemşirelerin, %80,7’sinin kadın, %18,7’sinin lisans mezunu, %81,9’unun klinik hemşiresi, %62,6’sının serviste çalıştığı, %66,1’inin gece-gündüz karma şekilde çalıştığı, %66,7’sinin aylık olarak fazla mesai yaptığı, %52’sinin 8 saatlik mesaide hasta bakımına 2 saat üzerinde süre ayırdığı belirlendi. Hemşirelerin BDÖ toplam madde puan ortalamasının $5,68\pm 0,56$ olduğu, “Hemşirelik İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği” toplam puan ortalamasının $129,33\pm 4,39$ olduğu belirlendi. Hemşirelerin, “Hemşirelik İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği” puan ortalamaları ile “Bakım Davranışları Ölçeği” toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan orta düzeyde, pozitif yönde çok ileri derecede anlamlı bir ilişki saptandı ($p<0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Hemşirelerin, hemşirelik bakım kalitesi algılarının yüksek düzeyde, iş yaşam kalitelerinin ise iyi düzeyde olduğu belirlendi. Hemşirelerin bakım davranışları düzeyi arttıkça iş yaşam kalitelerinin de arttığı görüldü.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Hemşirelik, Bakım, İş Yaşam Kalitesi

Sözel Bildiri

**SON SINIF HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE
ALGILADIKLARI STRESİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ BAKIM
UYGULAMALARINA ETKİSİ**

Doğancan Vaizoğlu*, Rengin Acaroğlu**

** İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
dogancan.vaizoglu@istinye.edu.tr*

*** İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye,
rencar@istanbul.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Covid-19 pandemi sürecinde, bireyler arasında hastalığın bulaşmasını önlemek için sosyal mesafe ve temas kuralları, klinik uygulamada öğrencilerin, hasta birey ile etkileşimlerini ve bireyselleştirilmiş bakım uygulamalarını olumsuz etkilemiştir. **Amaç:** Bu araştırma, son sınıf hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 pandemi sürecinde algıladıkları stresi ve bireyselleştirilmiş bakım algılarını değerlendirerek, bunları etkileyen faktörleri ve aralarındaki ilişkiyi incelemek amacı ile tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yapıldı. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini, İstanbul’da bir devlet üniversitesi ve iki vakıf üniversitesinde, 2020-2021 eğitim öğretim yılında, Covid-19 pandemi sürecinde klinik uygulamaya çıkan son sınıf hemşirelik öğrencileri (n=194) oluşturdu. Verilerin toplanmasında, “Yapılandırılmış Bilgi Formu”, “Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ)” ve “Bireyselleştirilmiş Bakım Skalası-A Hemşire (BBSA-Hemşire) Versiyonu” kullanıldı. Veriler, araştırmanın yapılacağı kurumlardan izin ve etik kurul onayı alındıktan sonra online anket formları (Google Form) ile toplandı. Verilerin analizinde, t testi, ANOVA testi ve korelasyon analizi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık $p<0,05$ kabul edildi. **Bulgular:** Öğrencilerin “Algılanan Stres Ölçeği” toplam puan ortalamasının $31,32\pm 5,21$ olduğu belirlendi. Öğrencilerin “BBSA-Hemşire” toplam madde puan ortalaması, $3,97\pm 0,72$ idi. “BBSA-Hemşire” alt boyutlarına ilişkin madde puan ortalamalarının, “Klinik Durum” $4,07\pm 0,73$, “Karar Verme Kontrolü” $4,05\pm 0,77$ ve “Kişisel Yaşam Durumu” $3,66\pm 0,95$ olduğu görüldü. “Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ)” puan ortalamaları ile “BBSA-Hemşire” toplam ve alt boyut madde puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan orta düzeyde, negatif yönde çok ileri derecede anlamlı bir ilişki saptandı ($r=-0,370$; $p<0,001$). **Tartışma ve Sonuç:** Öğrencilerin orta düzeyde stres yaşadıkları, bireyselleştirilmiş bakım algılarının iyi düzeyde olduğu belirlendi. Öğrencilerin Covid-19 pandemi sürecinde algıladıkları stres düzeyi arttıkça bireyselleştirilmiş bakım algılarının azaldığı görüldü.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Stres, Bireyselleştirilmiş Bakım, Hemşirelik Öğrencileri

****Bu çalışma, yüksek lisans tezinden üretilmiştir.**

Sözel Bildiri

DEMANS VE BAKIM YÜKÜ

Naciye Esra KOYUNCU*

* KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Konya, Turkey,
naciye.esra.koyuncu@karatay.edu.tr

Özet

Dünya çapında toplumlar için önemli bir sağlık sorunu olan, herhangi bir ırk ya da cinsiyete özgü olmayan Demans (bunama); başlangıçta bilişsel işlevlerde hafif bozuklukla kendini gösteren ve sinsi ilerleyen bir hastalıktır. İlk belirtileri ise yakın hafızada bozulma olmak üzere bellek bozukluklarıdır. Dünya Sağlık Örgütü (2022)'nin belirttiğine göre, dünyada 55 milyondan fazla demans hastası vardır ve bu sayının her yıl yaklaşık 10 milyon artarak 2030'da 78 milyona, 2050'de ise 139 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Ülkemizde ise bu rakamlar Türkiye Alzheimer Derneği'nin iletğine göre 600.000 civarındadır.

Dünya Sağlık Örgütü (2022)'ne göre toplumlarda demans konusunda anlayış ve farkındalık yetersizdir, bu durum damgalanmaya ve dolayısıyla teşhis ve bakımda engellere neden olmaktadır. Ayrıca demansın bakım verenler ve toplum üzerinde psikolojik, fiziksel, ekonomik ve sosyal yükü vardır. Yine Dünya Sağlık Örgütü (2022) sadece demans hastası bireylerin ve ailelerinin yaşamlarını iyileştirmek amacıyla değil, demansın topluluklar ve ülkeler üzerindeki etkisini azaltmak için 2017-2025 yıllarını kapsayan küresel eylem planı yayınlamıştır. Bu plana göre ülkelerin sorumlulukları; demansı bir halk sağlığı sorunu olarak benimsemek, toplumsal bilinç ve farkındalığı arttırmak, riskleri azaltmak, teşhis, tedavi ve bakımda bilgi sistemlerini iyileştirmek ve bakım vericilere destek verme öncelikler arasındadır.

DSÖ'ye göre 2019'da resmi olmayan bakıcılar (aile üyeleri ve arkadaşlar) demansla yaşayan insanlara günde ortalama 5 saat bakım sağlamış ve bu bakım verenler için büyük bir yük olarak görülmüştür. Literatür demanslı bireye bakım verenlerin bakım yüklerinin yüksek olduğu bilgisini desteklemektedir. Bu açıdan bakıldığında demanslı bireylere bakım verenlerin desteklenmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Demans, Bakım Verme, Bakım Yükü

Sözel Bildiri

ALZHEİMER VE BAKIM YÜKÜ

Naciye Esra KOYUNCU*

* KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye,
naciye.esra.koyuncu@karatay.edu.tr

ÖZET

Alzheimer dünyada tüm demans vakalarının %50-70'ini oluşturması nedeniyle en sık görülen demans tipi olarak bilinmektedir ve %60-80 oranında genetik geçişli kabul edilmektedir. Alzheimer gelişimi esnasında bireyler isimler ve terimleri unutmaya başlar ve kelime dağarcığında azalma görülür. DSÖ (2019) 'nın dünya çapında en çok ölüm ve sakatlık sebepleri listesine göre; Alzheimer ilk 10 ölüm nedeni arasında yer almakta ve 2019'da hem Amerika'da hem de Avrupa'da 3. sırada yer almıştır. Alzheimer ilişkili ölümlerin %65'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı 2020 yılı verilerine göre ise Türkiye'de Alzheimer hastalığına bağlı ölümler %3 oranındadır ve 65 yaş üstü her 6 kadından 1'i Alzheimer tanısı almakta iken bu oran erkeklerde 11'de 1 olarak görülmektedir.

Alzheimer hastalığı ilerledikçe bireylerin günlük aktiviteleri kısıtlanır, bilişsel ve davranışsal bozukluklar artar ve hastalar gereksinimlerini karşılamak için başkalarının yardımına ihtiyaç duyar. Hastalığın ilerlemesi ile konuşma ve tek başına hareket etme yetilerini de yitiren alzheimer tanılı hastalar 24 saat bakıma bağımlı hale gelmektedirler. Alzheimer tanısı aldıktan sonra hastalığın her geçen gün ilerlemesi, gün geçtikçe prognozun kötüleşmesi ve dolayısıyla bu sürecin kabulü tüm aile bireyleri için zordur ve bu sorumluluğu alacak aile üyelerinin stresi artar. Bunların yanı sıra bakımı kimin vereceği ve bakımın nasıl sağlanacağı, bakım verenlerin kendilerine ve yakınlarına zaman ayıramaması, hastayı yalnız bırakamamaları, hastayı koruma amaçlı sürekli tetikte olmaları gibi duygular aile bireyleri için sorun teşkil etmekte ve aile bireylerinde yük oluşturmaktadır. Bu nedenlerle hasta yakınlarının bakım verme yükünü azaltmak için çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer, Bakım Verme, Bakım Yükü

Sözel Bildiri

NADİR BİR VAKA: İNTRAVASKÜLER LENFOMA'NIN SANTRAL SİNİR SİSTEMİ TUTULUMU

Sefa Türkoğlu¹

¹*Süleyman Demirel Üniversitesi, Radyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, radyologst@gmail.com*

ÖZET

İntravasküler lenfoma diffüz büyük B hücreli lenfomanın agresif seyirli nadir bir alt tipidir. Hastalar sıklıkla çok farklı nörolojik semptomlarla gelir. Klinik ve görüntüleme özellikleri birçok hastalığı taklit edebilir. Kesin tanı ancak biyopsi ile konur. Biz bu yazıda 60 yaşında nörolojik semptomlarla acil servise başvuran, doku biyopsisi ile tanısı konulan intravasküler lenfoma olgusunu sunmaktayız.

Anahtar Kelimeler: İntravasküler lenfoma, santral sinir sistemi lenfoması, sss tümörlerinde görüntüleme,

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

EVALUATION OF SPASTICITY BY ULTRASONOGRAPHY AND ELASTOGRAPHY: A REVIEW ARTICLE

Güler Ertuğrul*, Mehmet Duray**

* Süleyman Demirel University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Isparta, Turkey, gertugrul004@gmail.com

** Süleyman Demirel University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Isparta, Turkey, mehmetduray@sdu.edu.tr

ABSTRACT

Introduction: Ultrasonography and Elastography methods, which are easily accessible, clinically applicable and provide quantitative results, can also be preferred by clinicians to evaluate spasticity. **Aim:** This review has been prepared to conduct a detailed literature search on the validity and reliability of the evaluation of spasticity by the Ultrasonography and Elastography. **Methods:** After scanning the evaluation methods related to determination of spasticity and its pathophysiological process, the components of Ultrasonography and Elastography evaluated in spastic muscle were investigated. After compared the advantages and disadvantages of ultrasonography and elastography with the other methods, the use of Ultrasonography and Elastography in different disease groups was investigated and examined. **Results:** The mechanical properties of spasticity such as muscle fascicle length, muscle thickness, morphological features of muscle tendon complex, muscle stiffness and muscle pennation angle (degree of muscle fiber tone) can be evaluated by the Ultrasonography and Elastography methods. It is supported by studies that Ultrasonography and Elastography are in correlation with other different clinical methods. It has been determined that ultrasonography and elastography are reliable methods for the evaluation of spasticity, rehabilitation planning and prognosis follow-up in stroke, cerebral palsy, multiple sclerosis and parkinson's diseases. **Discussion and Conclusion:** Ultrasonography and Elastography are current and objective methods used in the evaluation of spasticity. Evaluation of spasticity by the Ultrasonography and Elastography in clinics can make important contributions to shaping patient-specific and detailed rehabilitation programs for muscle tone regulation.

Anahtar Kelimeler: Spasticity, evaluation, Ultrasonography, Elastography, rehabilitation

Sözel Bildiri

SÜT VE SU KEFİRLERİNİN FİZİKOKİMYASAL VE MİKROBİYAL ÖZELLİKLERİNİN KIYASLANMASI

Ayşe Nur ERDİNC*, **Gizem ÇUFAOĞLU****

*Kırıkkale Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Kırıkkale, Türkiye,
dytaysenurerdinc@gmail.com

**Kırıkkale Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Kırıkkale, Türkiye,
gizemcufoaglu@kku.edu.tr

ÖZET

Giriş: Su kefiri, su kefiri tanelerinin şekeri fermente etmesi sonucu elde edilen, kuru meyvelerin de fermantasyon sürecine dâhil edilebildiği, meyvemsi ve hafif karbonatlı fermente bir içecektir. Su kefiri vegan bireyler ile laktoz intoleransı veya süt ürünleri alerjisine sahip tüketiciler için alternatif bir probiyotik kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada, farklı inkübasyon sıcaklıklarında (20°C, 25°C ve 30°C) fermente edilen süt ve su kefirlerinin morfolojik, fizikokimyasal, duyuşal, mikrobiyal yük ve antimikrobiyal etki özelliklerinin kıyaslanarak su kefirinin süt kefirine alternatif fermente bir probiyotik olma potansiyelinin ortaya konulması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Kefir tanelerinin bir ay boyunca fiziksel görünüm ve biyokütle artışları takip edilmiştir. İçeceklerin fizikokimyasal analizleri (toplam kuru madde miktarı, yağ miktarı, pH değeri, asit değeri, protein miktarı, brix değeri, tuz miktarı), hedonik ölçeğe göre duyuşal analizleri, mikrobiyal yükü (*Lactobasillus* spp., *Lactococcus* spp., maya, total aerob bakteri, total anaerob bakteri ve *Bifidobacterium* spp.) ile *Salmonella* Enteritidis, *Enterococcus faecalis*, *Listeria monocytogenes* ve *Escherichia coli* O157:H7 patojenlerine karşı antimikrobiyal etkisi belirlenmiştir. **Bulgular:** Süt kefir tanelerinde bir aylık periyotta biyokütle artışı gözlenirken (maks. 25°C’de, %308.2), su kefir tanelerinde genel olarak azalma kaydedilmiştir (maks. 30°C’de, %-9.53). Süt kefirinin su kefirine kıyasla daha fazla kuru madde, yağ, protein, asitlik ve tuz içerdiği tespit edilmiştir. Duyusal analiz neticesinde en kabul edilebilir kefir 25°C’de inkübe edilen süt kefir; en az kabul edilebilir ise 20°C’de inkübe edilen süt kefir olarak belirlenmiştir. Süt kefirinin su kefirine kıyasla daha fazla mikroorganizma yüküne sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, süt kefir içeceklerinde *E. faecalis* hariç diğer patojenlerin 24 saatlik inkübasyonda tespit sınırının altında kaldığı (<10² kob/ml), *E. faecalis*’in ise sayısının değişmediği belirlenmiştir. Su kefirinde ise genel olarak 3.saat itibarıyla test edilen patojen bakterilerde artış gözlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmanın sonuçları su kefirinin süt kefirine alternatif bir probiyotik içecek olabileceğini desteklemekle birlikte, su kefirinin fizikokimyasal özellikleri ve probiyotik mikroorganizma yükünün süt kefirine kıyasla daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Su kefiri, Süt kefir, Probiyotik, Mikroorganizma yükü, Vegan.

Sözel Bildiri

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNDE KULLANILAN ÇOCUK KİTAPLARININ SAĞLIK EĞİTİMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Hülya Yazıcı*, Özgür Çalışkan, Beyzacan Ayhan***, Kübra Bülüç******

* Prof. Dr. Hülya YAZICI, MAKÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, hokuyan@mehmetakif.edu.tr

** Özgür ÇALIŞKAN, MAKÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, 2230451011@ogr.mehmetakif.edu.tr

*** Beyzacan AYHAN, MAKÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, 2111222003@ogr.mehmetakif.edu.tr

**** Kübra BÜLÜÇ, MAKÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, 2030451018@ogr.mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş ve amaç: En geniş anlamıyla çocuğun doğumundan ilkokula başlayıncaya kadar süren döneme "okul öncesi dönem", bu dönemdeki eğitsel etkinliklerin tümüne de "okul öncesi eğitim" adı verilir. Geleceğin dinamik nüfusunu oluşturacak bireylerin bedensel, ruhsal ve sosyal sağlıklarını bugünden korumak, mutlu ve sağlıklı bir toplum oluşturmak bağlamında önemlidir. Okul öncesi eğitiminde sağlık eğitimi bağlamında kullanılacak araçlardan biri de çocuğa göre düzenlenmiş olan nitelikli çocuk kitaplarıdır. Bu kitaplar aracılığıyla erken çocukluk döneminde bireyin kendi sağlığını ve toplum sağlığını nasıl koruyacağına dair bir farkındalık ve duyarlık geliştirilebilir. Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklarımıza okutulan hikâye kitaplarının sağlık eğitimi bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması planlanan olgu ve olaylara ilişkin bilgi edinmeyi sağlayıcı yazılı materyallerin ayrıntılı incelenmesini ve çözümlenmesini içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Dokümanlara, internet ya da bilgisayar ortamında elektronik bir formatta ulaşılabilir (Baş ve Akturan, 2013). Bu çalışmada verilerin toplanması amacıyla ilk olarak ne tür dokümanlara gereksinim olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu ulaşılabilir olması yönünden Burdur il merkezinde yer alan ve en çok öğrencisi bulunan üç anaokulunda kullanılan ve rastlantısal olarak seçilmiş yüz hikâye kitabı oluşturmaktadır. Doküman analiziyle elde edilen veriler içerik incelemesi yöntemiyle çözümlenecektir.

Çalışma henüz sonuçlanmadığı için kesin bulgularda bahsetmek olası değildir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, okul öncesi eğitimi, çocuk edebiyatı, sağlık eğitimi.

NÜKLEER VE RADYOAKTİF SİLAHLAR**Gülizar MARAŞ***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü**Burdur, Türkiye marasgulizar@gmail.com***ÖZET**

Nükleer silah, nükleer reaksiyon ve nükleer füzyon birlikte kullanılmasıyla ya da çok daha kuvvetli bir füzyonla elde edilen yüksek yok etme gücüne sahip silahtır. İki temel nükleer silah türü vardır. İlki, Hiroşima'ya atılan uranyum veya Nagasaki'ye plütonyum bombasındaki gibi uranyum ötesi ağır atom çekirdeklerini bölerek enerji elde eden füzyon bombalardır. Bu silahlarda uranyum ve plütonyum gibi ağır elementlerin parçalanabilir izotopları, süperkritik kütle denilen belli bir ağırlık limiti üzerinde bir araya getirildiğinde zincirleme reaksiyona girerek çok büyük bir güç üretirler. Hidrojen bombası veya füzyon bombası denen ikinci tipte ise ateşlenen bir füzyon bombası ile hidrojen çekirdekleri birleşmeye (füzyona) zorlanır, bu sayede çok yüksek bir enerji ortaya çıkar. Nükleer silahların haricindeki radyoaktif parçalanma sonucu meydana gelen tehlikeler vasıtasıyla, imha etmek, hasar vermek veya yaralamak amacıyla kullanılan ve radyoaktif maddeleri yaymak için özel olarak tasarlanmış herhangi bir cihaz, silah ve teçhizata radyolojik silah veya radyasyon yayım cihazı denilmektedir. Radyolojik silahlar nükleer silahlardan farklıdır, çünkü nükleer silahların birincil amacı bir patlama ile çevreyi yok etmektir, radyasyon salınımı ise bu patlama sonucu ortaya çıkan bir yan etkidir. Radyoaktif maddeler konvansiyonel patlayıcılar kullanılarak daha geniş alanları radyolojik olarak kirletmek amacıyla kullanıldığında kirli bomba olarak da ifade edilmektedir. Radyoaktif madde patlayıcının etkisini artırmaz, buradaki amaç bir alanın radyolojik olarak kirletilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Nükleer Silah, Radyoaktif Silah, Atom ve Hidrojen Bombası, Kirli Bomba

Sözel Bildiri

DIYABET TEKNOLOJİLERİNE YENİ BİR BAKIŞ: BİYONİK PANKREAS SİSTEMATİK BİR DERLEME

FADİME TURAN

Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Isparta, Türkiye, fadimeturan392@gmail.com

Tip 1 diyabet, pankreas beta hücrelerinin yıkımı sonucu insülin salgılamada eksikliğe bağlı olarak ortaya çıkar ve yüksek kan şekeri ile sonuçlanır. Tedavinin merkezinde insülin tedavisi yer alır.

Günümüzde kullanılan diyabet teknolojileri arasında insülin infüzyon pompa tedavisi yer alır.

İnsülin infüzyon pompası, taşınabilir elektromekanik pompa aracılığıyla, deri altına belirlenmiş hızlarda sürekli insülin infüze eder ve bu özelliği sayesinde periyodik enjeksiyon ihtiyacının yerini alır

Biyonik pankreas olarak da bilinen bu bihormonal pompa sistemleri diyabetin kısa ve uzun vadedeki komplikasyonları en aza indirmeyi amaçlar. Bu sistemler geceleri daha iyi uyumayı sağlarken aynı zamanda diyabetin günlük yükünü de hafifletir. Fakat, gündüz diyabet yönetiminin yükünü azaltırken aynı zamanda mükemmel gündüz glukoz kontrolü elde etmenin önünde hala önemli problemler bulunmaktadır.

Biyonik pankreas ile glisemik dalgalanmalar en aza indirgenerek gliseminin regülasyonu hedeflenmiştir .Ancak glukagon stabilitesinin tam olarak sağlanamaması da bu pompaların bir eksikliğidir.

Tedavi geleneksel enjeksiyona oranla birçok yönden daha avantajlı olsa da şu anda ABD’de kullanımı onaylanmış yalnızca birkaç insülin pompa sistemi vardır.

Bu derlemede PubMed ve google scholar gibi sitelerden faydalanılmıştır.

Anahtar sözcükler: Tip 1 diabetes mellitus, biyonik pankreas, insülin pompa sistemleri

Sözel Bildiri

FOLIC ACID AND VITAMIN B12 LEVELS IN FEMALE MIGRAINE PATIENT

Tevfik HONCA

Lokman Hekim Akay Hastanesi Biyokimya ve klinik biyokimya uzmanı, drth16@gmail.com

ABSTRACT

Background: Migraine is the most frequent form of headache disorder throughout the world.. Although the etiology of migraine is multifactorial; genetic and environmental interactions, the possible role of inflammation is important.

In recent studies, it has been found that deficits in the mitochondrial energy reserves or an increase in homocysteine levels can cause migraine attacks. Folic acid and vit B12 deficiency and hyperhomocysteinemia cause endothelial cell damage with increasing the levels of free oxygen radicals. Vit B12 and folic acid can decrease the severity of migraine by catalyzing homocysteine.

Aim: The objective of the present study was to compare vitamin B12 and folic acid levels in the migraine patients and the control study group.

Material and Methods: 100 female migraine patients, consisting of 20 patients having migraine with aura (Group 1), 30 patients having migraine without aura (Group 2) and 50 control patients (Group 3) who presented to hospital were included in the study.

Results: The mean vitamin B12 level was 3.66 ± 93.03 pg/mL (247-587) in Group 1, 394.77 ± 177.58 pg/mL (184-1065) in Group 2 and 437.36 ± 190.87 pg/mL (208-1158) in Group 3. There was no statistically significant difference between the groups (P=0.293)

The mean folic acid level was 7.19 ± 2.86 ng/mL (3.31-15.50) in Group 1, 7.94 ± 3.16 ng/mL (2.92-6.75) in Group 2 and 9.75 ± 3.62 ng/mL (3.74-18.04) in Group 3. There was a statistically significant difference between the groups (P=0.008). The folic acid levels in the female migraine patients with aura were found lower than the control group.

Conclusion:Folic acid levels were found lower in the female migraine patients with aura compared with the other groups. It is important to evaluate the folic acid levels in the migraine patients to provide attack frequency and pain severity.

Key words: female, migraine, vit B12, folic acid.

Sözel Bildiri

CLINICAL EVALUATION OF CATS DIAGNOSED OF CHEST TRAUMA

Zeynep SEMERCI*, Melis GÖL*

* Ondokuz Mayıs University, Veterinary Medicine, Department of Surgery, Atakum, Samsun

zeynep.semerci@omu.edu.tr

melis.gol@omu.edu.tr

ABSTRACT

Introduction: Chest traumas in cats are most commonly caused by falling from a height and progress with a high mortality rate. **Aim:** In this study, the etiology, diagnosis, treatment and prognosis of cats brought to Ondokuz Mayıs University Faculty of Veterinary Medicine, Training Practice and Research Hospital, Department of Surgery between 2016-2022 and diagnosed with chest trauma were evaluated. **Methods:** The study material consisted of 194 cats that were brought to Ondokuz Mayıs University, Faculty of Veterinary Medicine, Training, Application and Research Hospital, Department of Surgery with a complaint of trauma and diagnosed with chest trauma over a period of 4 years (2016-2022). **Results:** Although the clinical findings of patients diagnosed with chest trauma are different, dyspnea, dehydration and hypovolemic shock are the most common findings. Among the causes of chest trauma; 91 cats falling from a height, 49 from traffic accidents, 26 cats of unknown cause and 28 other causes were identified. Pneumothorax was observed in 116 patients with chest trauma, pleural effusion in 57, and diaphragmatic hernia in 21 patients. Oxygen tent, antibiotics and CRI (Constant Rate Infusion) for multimodal analgesia were applied to patients with thoracic pathology. Thoracocentesis was performed in patients whose pneumothorax and pleural effusion did not regress. Chest tube application was performed in patients for whom thoracocentesis was not a solution. **Discussion and Conclusion:** Pneumothorax was the most common chest pathology with a rate of 59.79% among chest traumas. Chest tube application was performed in 4 cases where thoracocentesis was not the solution. Chest trauma cases are always urgent as the cardiopulmonary system is damaged and the first step of treatment is oxygenation. In this study, oxygen tent and fluid therapy were applied to the patients as the first and emergency response.

Keywords: Diaphragmatic Hernia, Hemothorax, Pneumothorax, Thorax.

Sözel Bildiri

BİBERDE (*Capsicum annuum L.*) EKZOJEN STRİGOLAKTON UYGULAMASININ KURAKLIK STRESİNE KARŞI REGULATOR ROLÜ

Aysel UNAT*, Siğnem ÖNEY-BİROL**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Moleküler Biyoloji Ana Bilim Dalı, Burdur, Türkiye, ayselunat@hotmail.com

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur, Türkiye, sobirol@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: Bitkiler, yaşam periyotları boyunca farklı çevresel streslere maruz kalmaktadırlar. Her yıl kuraklık, sıcaklık, tuzluluk, soğuk gibi abiyotik stres koşulları ve özellikle bunların farklı kombinasyonları, dünya çapında ürün verimliliğine ağır bir zarar vermektedir. Bu olumsuz koşulların bitki verimliliği üzerindeki etkileri, küresel iklim değişikliğinin artan hızı ve yoğunluğu dikkate alındığında, durum son yıllarda endişe verici bir hale dönüşmüştür. Abiyotik stres koşullarına karşı bitkilerin toleransını geliştirmek, bitkilerin değişen çevresel koşullara karşı verdiği tepkinin derinlemesine anlaşılması, bitki bilimcilerin öncelikli araştırma konuları arasına dahil edilmiştir. Strigolaktonlar (SL'ler), 2008 yılında ilk kez bitki ve bitki ile ilişkili organizmalar arasında bir sinyal molekülü olarak keşfedilen, bitki büyümesini teşvik eden, kuraklık, sıcaklık ve don gibi abiyotik streslere karşı bitkinin toleransını artırmada etkili yeni bir bitkisel hormon sınıfı olarak tanımlanmışlardır. **Amaç:** Bu çalışmada, ülkemizde endüstriyel üretimde ticari öneme sahip biber çeşitlerinde kuraklık stresine yanıt mekanizmasında yeni bir bitkisel hormon olan sentetik strigolakton (GR24)'un fizyolojik ve biyokimyasal (prolin, lipit peroksidaz (MDA), süperoksit dismutaz (SOD), katalaz (CAT), askorbat peroksidaz (APX) ve total protein) etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada, F1 generasyonuna ait 10 farklı sivri biber çeşidinden ön çalışma sonucu belirlenen kuraklığa hassas Oğuz ve dirençli Çözüm genotipleri kullanılmıştır. Polietilenglukol-6000 (PEG-6000) kullanılarak oluşturulan kuraklık stresi uygulamasının biber tohumlarındaki tolerans aralığı ön çalışma sonucunda %10'luk PEG-6000 ve yine ön çalışma sonucu belirlenen sentetik strigolakton olan GR24'ün 10µM konsantrasyonu kuraklık stresinin olumsuz etkisini hafifletmede etkin konsantrasyon olarak belirlenmiştir. Kuraklık stresine maruz bırakılan ve stres uygulanmayan kontrol grubuna ait biber fidelerinde strigolaktonun biyokimyasal parametreler üzerindeki regülatör rolü karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Lipit peroksidaz analizi sonucunda, Oğuz çeşidinin kontrol gurupları $0,12 \pm 0,01^a$ değerini gösterirken, %10PEG+10µM SL uygulaması ile $0,13 \pm 0,06^{ab}$ olarak tespit edilmiştir. Yine

Çözüm çeşidinde %10PEG+10µM SL 12,53±0,04^{ab} seviyesine ulaşmıştır. Kontrol grubu Oğuz fidelerinde CAT 10,65±0,02^{ab}, %10PEG+10 µM SL 10,29±0,01^a seviyesine, kontrol grubu Çözüm çeşidi fidelerinde 25,11±0,02^d etki gösterirken %10PEG+10µM SL 17,86±0,03^a seviyesine ve APX kontrol grubu Oğuz çeşidinde 59,20±0,04^c iken %10PEG+10 µM SL 36,42±0,0^a seviyesine düşmüştür. Çözüm çeşidi kontrol grubu 198,43±0,07^f değeri gösterirken Çözüm çeşidinin %10PEG+10µM SL 182,78±0,04^e seviyesindeki değerleri ile strigolakton uygulamasının kuraklık stresinin olumsuz etkilerini iyileştirdiği açıkça görülmektedir. SOD analizi sonucunda, Oğuz çeşidinde %10PEG uygulaması 1,366±0,03^a iken %10PEG+10µM SL 1,08±0,02^a seviyesine Çözüm çeşidinin %10PEG uygulaması 2,34±0,04^d, Çözüm %10PEG+10µM SL 1,92±0,02^a seviyesine gerilemiştir. Total protein miktarında ise, Oğuz çeşidinin kontrol grubu fideleri 0,423±0,02^c, %10PEG uygulaması 0,782±0,06^d değerine ulaşmıştır. SL uygulanması sonucunda ise 0,231±0,02^a ile kuraklık stresinin olumsuz etkilerinin iyileştiği gözlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Biber fidelerinde ilk kez bu çalışma ile strigolaktonların kuraklık stresinin olumsuz etkilerini hafiflettiği ve bitkisel gelişiminde fizyolojik ve biyokimyasal parametreleri düzenleyici role sahip olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, iklim değişikliği senaryoları göz önüne alındığında, SL'lar, bitkisel gelişimin düzenlenmesinde ozmoprotektan ajanlar olarak önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: *Capsicum annum L.*, Enzimatik antioksidanlar, Kuraklık toleransı, Strigolaktonlar

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

HELMİNTOTERAPİ

Abdüllatif EMİRİKÇİ*, Ramazan ADANIR, Onur KÖSE***, Mustafa Furkan**

PALA**, Talha TAŞ*******

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Parazitoloji Anabilim Dalı Burdur, Türkiye, vetlatifemirikci@hotmail.com

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Parazitoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, radanir@mehmetakif.edu.tr

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Parazitoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, onurkose@mehmetakif.edu.tr

**** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Parazitoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, fpala@mehmetakid.edu.tr

***** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Parazitoloji Anabilim Dalı Burdur, Türkiye, tastalha654@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışma Biyoterapi yöntemlerinden olan Helmintoterapinin immun sistem mekanizmalarını kullanarak günümüz toplumlarında yaygın olarak bulunan otoimmün hastalıkların tedavisinde kullanımını araştırmayı amaçlamaktadır. **Kapsam:** Bazı Helmint yumurtalarının ve larvalarının, Romatoid Arthrit, Tip 1 Diyabet, Multipl Skleroz, İnflamatuvar Bağırsak Hastalığı, Astım ve Alerji gibi otoimmün hastalıklar üzerindeki etkisini, yapılan laboratuvar ve saha çalışmalarını kapsamaktadır. **Yöntem:** Helmint yumurta ve larvalarının bazı otoimmün hastalıklara, hangi mekanizmalarla nasıl etki gösterdiğini doğru bilgileri toplayarak orataya koymak. **Bulgular:** Yapılan çalışmalar Helmint yumurtalarının ve larvalarının, Romatoid Arthrit, Tip 1 Diyabet, Multipl Skleroz, İnflamatuvar Bağırsak Hastalığı üzerine T hücre aktiviteleri vasıtası ile başarılı olunabileceğini göstermektedir. Astım ve Alerjide ise yapılan çalışmanın olumlu ve olumsuz etkileri hala araştırılmaktadır. **Sonuç:** Otoimmün hastalıkların tedavisinde helmintlerin etkinliği, prevalans çalışmaları, deneysel hayvan modelleri ve klinik çalışmalarla gösterilmiştir fakat çalışmaların çoğu canlı helmintlerle tedavi edilmektedir. Haklı olarak canlı bir patojen ile hastalıkların tedavisi parazite bağlı enfeksiyon riski taşıması sebebi ile endişe uyandırmaktadır. Bu nedenle modern tıp yöntemleri ile tedavi geliştirmek için helmintlerden gelen spesifik immun modülatör ES proteinlerinin sentetik üretimi hem canlı enfeksiyonla ilgili endişeleri hafifleteceği hem de düşük maliyet sebebiyle daha faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Helmintoterapi, , Otoimmün Hastalık, Helmint,

Sözel Bildiri

KEDİ VE KÖPEKLERDE PROPTOZİS BULBİ OLGULARINA KLİNİK YAKLAŞIM

Birsen Deniz ERSOY 1*, **Elif BAĞATIR 2***, **Serap ABADAN 3***, **Taylan ÖNYAY 4***

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye*

1. birsendeniz.ozbakir@omu.edu.tr 2. elifbgtr@gmail.com 3. srp-@hotmail.com 4. taylan.onyay@omu.edu.tr

ÖZET

Proptozis bulbi, kafaya gelen küt ve ani sekonder travmaya bağlı olarak göz küresinin göz kapaklarının önüne yer değiştirmesidir. Bu durum göz küresinin kendiliğinden yerine konumlanmasını engellemektedir. Tek taraflı olduğu gibi bilateral de meydana gelebilmektedir. Proptozis, oküler acil bir durumdur ve hemen medikal ve cerrahi tedavi gerektirmektedir.

Travmatik proptozis tüm kedi ve köpek ırklarında görülebilmektedir. Kedi ve köpeklerde proptozis bulbinin en yaygın nedeni kendilerinden daha büyük bir hayvanla kavga etmeleri, trafik kazası ya da özellikle brakiyosefalik ırklarda minimal travmalardan kaynaklanmaktadır.

Ekstraoküler kasların almış olduğu hasar göre proptozisin derecesi belirlenebilmektedir. Genellikle medial rektus kası ilk olarak kopmaktadır. Skleral ruptur, intraoküler hemoraji, birden fazla ekstraoküler kas rupturu, optik sinir hasarı veya kopması, orbita içerisinde meydana gelen hematoma ve ödem proptozise eşlik eden diğer bulgular arasındadır.

Ekstraoküler kaslar ve göz küresinin canlılığına göre tedavi seçenekleri değişmektedir. Bu seçenekler arasında tarsorafi/blefarorafi ile birlikte göz küresinin orbitaya yerleştirilmesi, enükleasyon veya eviserasyon bulunmaktadır. Göz küresinin orbitaya yerleştirilmesi işlemi genel anestezi altında yapılmalı ve göz nemli tutulmalıdır. İşlem sırasında göz küresine fazla basınç uygulamasından kaçınmak için lateral kantotomi tercih edilmelidir. Prognoz pupillanın boyutu ve refleksi, süre, göz küresini ve orbitayı içeren diğer hasarlar, ırk ve diğer sistemik travmalara göre değişiklik göstermektedir. Görüş kaybı olduğu durumlarda erken ve doğru müdahale ile göz küresi kozmetik amaçlı olarak kurtarılabilmektedir.

Proptozisin uzun dönem sekelleri arasında körlük, strabismus, hafif derecede egzoftalmus, lagoftalmus, korneal duyu kaybı, keratokonjunktivitis sikka, keratit, glokom ve fitizis bulbi bulunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kantotomi, Oküler travma, Proptozis, Tarsorafi

Sözel Bildiri

MEME KANSERİ EPİDEMİYOLOJİSİNDE DÜNYADA ve TÜRKİYE'DE GÜNCEL DURUM

Fatma Yağmur EVCİL*

**Ankara Polatlı İlçe Sağlık Müdürlüğü, Ankara, Türkiye, fyagmuro@gmail.com*

Kanser, insidansı ve ölüm hızı artış eğiliminde olan küresel bir sağlık sorunudur. Uluslararası Kanser Araştırma Ajansı 2020 yılında kadın meme kanserinin, akciğer kanserini geride bırakarak, en yüksek sıklıkta tanı alan kanser türü olduğunu bildirmiştir. Belirtilen yılda 2.261.419 kadın meme kanseri tanısı almıştır, bu sayı her iki cinsiyetteki tüm yeni kanser tanılarının %11.7'sini oluşturmaktadır. İnsidansın en yüksek olduğu ülkeler Kuzey Amerika ve Avrupa gibi yüksek gelirli ülkelerdir. Bununla birlikte düşük ve orta gelirli ülkelerde de meme kanseri insidansının arttığı bildirilmektedir. İnsani gelişmişlik indeksi (İGE) yüksek/ çok yüksek olan ülkelerde meme kanseri insidansı 100.000'de 55.9 ve orta/düşük olan ülkelerde 100.000'de 29.7 olarak raporlanmıştır.

Meme kanseri erken teşhis edilebilen ve uygun tedavi ile iyi prognoz gösteren bir kanser türü olmasına karşın küresel olarak kanser ölümlerinin önde gelen nedenlerinden biri olmaya devam etmektedir. Meme kanseri dünya genelinde kadınlarda kanser kaynaklı ölümlerin en sık nedeni olup tüm kanserler içinde en sık beşinci ölüm nedenidir. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 2020 yılında meme kanseri nedeniyle 684.996 kişi hayatını kaybetmiştir. Özellikle sağlıkta eşitsizlik faktörünün etkisiyle tanı ve tedavinin geciktiği gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkeler için prognoz kötü seyredebilmektedir. Meme kanseri insidansının daha yüksek olduğu, yüksek/çok yüksek İGE grubundaki ülkelerde yaşa göre düzeltilmiş meme kanseri ölüm hızı (100.000'de 12.8), orta/düşük İGE grubundaki ülkelere (100.000'de 15) daha düşüktür.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kadın cinsiyette en sık görülen kanser türü meme kanseridir ve kadınlarda görülen kanserlerin %29.3'ünü oluşturmaktadır. Tüm kanserler içinde ise %10.3 sıklıkla akciğer kanserinden sonra ikinci sırada yer almaktadır. 2020 yılında Türkiye'de hastalığın insidansının 100.000'de 46.6 olduğu tahmin edilmektedir. Aynı yılda, yaşa göre düzeltilmiş mortalite hızı %12.9'dur. DSÖ projeksiyonlarına göre 2040 yılında Türkiye'de 33.457, tüm dünyada 3.185.179 kadına kanser tanısı konulacağı öngörülmektedir. Aynı yıl içinde Türkiye'de 11.362 ve tüm dünyada 1.040.813 kadının meme kanseri nedeniyle öleceği tahmin edilmektedir.

Sözel Bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ MUHAMMET ORZAN

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi
Bölümü, Burdur, Türkiye, mhmmtorzn@hotmail.com*

ÖZET

İnsanoğlunun doğa ile olan ilişkisi evrenin var oluşundan bu yana devam etmekte, insanoğlu çevreden yararlanmakta ve çevreye karşı bir üstünlük kurma çabasındadır. Bu çabalar da çevre kirliliğini doğurmuştur. Çevre kirliliği gün geçtikçe artmış ve insan sağlığına zararlı olmaya başlamış, doğanın dengesini bozmuştur (Demirbaş ve Pektaş,2009). Sanayi devriminden bu yana hızlı nüfus artışı, teknolojik gelişmeler, üretimin artması ve kaynakların daha fazla kullanılması sonucunda insanoğlu artan ihtiyaçlarını karşılamak için doğayı hoyratça kullanmıştır (Arsal,2010). Günümüzde neredeyse bütün iklim bilimciler doğal dengeyi bozan insan faaliyetleri sonucunda iklim sisteminde bir değişme olduğu konusunda hemfikirdirler. Eğer insanlar davranışlarını düzenlemezlerse ve gerekli önlemleri almazlarsa sıcaklıkların artacağı ve küresel ısınmaya bağlı iklim değişikliklerinin yaşanacağı, küresel iklim değişikliği etkilerinin hissedileceği öngörülmektedir (Öztürk,2002). İklim sistemi yerküreyle beraber yaklaşık 4,5 milyar yıldır doğal olarak sürekli değişim eğilimindedir. Ancak 19.yy'dan bu yana bu doğal etmenlere ek olarak insan faaliyetleri de iklimi değiştirmektedir. Günümüzde insan kaynaklı sera gazlarının etkileri iklim değişikliğine yol açmaktadır (Türkeş, Sümer ve Çetiner,2000). Bunun yanında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Paneli'nde iklim değişikliği, doğrudan ya da dolaylı olarak gözlenen ve atmosfer dengesini bozan 2 | Sema ŞEKER, Doç. Dr. Esmem HACIEMİNOĞLU her türlü insan etkinliği sonucunda iklimde meydana gelen değişiklik olarak tanımlanmaktadır (Öztürk,2002). İklim değişikliği günümüzde uluslararası alanda en çok tartışılan ,en çok araştırma yapılan küresel konuların başında gelmektedir(Türkeş,2012).

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Küresel Isınma, BM, Çevre Kirliliği

Sözel Bildiri

TÜBERKÜLOZA BAĞLI GELİŞEN KALSİFİYE LENF NODU

ARŞ. GÖR. DT. ALİ EKİNCİ - DR. ÖĞRT. ÜYESİ SEVCİHAN GÜZEN YILMAZ

Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Antalya, Türkiye

ÖZET

Giriş: Kalsifiye lenf nodu; lenf nodu dokusunun hidroksiapatit kristalleri ile yer değiştirmesi sonucu meydana gelirken, en yaygın sebebi tüberkülozdur. En yaygın submandibular ve servikal lenf nodlarında görülür. Bu olgu sunumunda, yukarıda bahsedilen özelliklere sahip bir erkek hastanın klinik ve radyolojik özelliklerinin tartışılması amaçlanmıştır. **Olgu Sunumu:** Dental şikayeti ile kliniğimize başvuran, anti- tbc tedavisi geçmişi olan, 72 yaşında erken hasta rutin panoramik radyografide pre ve post aurikular, submandibular ve servikal bölgede multiple kalsifiye alanlar tesadüfen saptandı. İleri tetkik için çekilen konik ışınlı bilgisayarlı tomografi (CBCT) görüntüleme, lenf nodu kalsifikasyonları ile uyumlu multiple radyoopasiteler izlendi. USG incelemede pre ve post aurikular, submandibular ve servikal bölgede yaygın hiperekoik alanlar izlendi. **Sonuç:** Anamnez, klinik ve radyografik muayeneye dayanarak, tüberküloza bağlı lenf nodu kalsifikasyonları tanısı konuldu. Bu olgu sunumu, daha fazla araştırma ve radyolojik değerlendirmeye ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Diş hekimlerinin klinik ve radyografik değerlendirme sırasında diş dışındaki anatomik yapıları erken tanı açısından sistematik olarak incelemeleri ve tedavide gecikmeyi önlemeleri son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kalsifikasyon, , Tüberküloz, lenf nodu

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

SURGICAL MANAGEMENT OF OCULAR SQUAMOUS CELL CARCINOMA BY USING FLAP SLIDING TECHNIQUE IN A SIMMENTAL CATTLE

Nasir Iqbal^{*1}, Burakhan Karaağaç^{*2}, Muhammed Taha Kaya^{1}, Hatice Özlem Nisbet^{*3}**

**Department of Veterinary Surgery, Ondokuz Mayıs University, Samsun, Turkey, ¹nasir.iqbal@uvas.edu.pk, ²gazozco@hotmail.com, ³onisbet@omu.edu.tr*

***Department of Pathology, Ondokuz Mayıs University, Samsun, Turkey, ¹mtaha@msn.com*

ABSTRACT

Background: Ocular Squamous Cell Carcinoma is more prevalent in Simmental cattle breed due to its white periorbital area as compared to other breeds. **Aim:** The aim of this study is to determine practically applied surgical technique in Simmental cattle with minimum hazard to cornea and its associated structures. **Methods:** A 9.5-years-old Simmental cattle was brought to the Veterinary Surgery Clinics (VSC) at the teaching hospital of Ondokuz Mayıs University Faculty of Veterinary Medicine, Samsun, Turkey. After thorough physical and biochemical examination, surgical extirpation of the carcinoma was recommended. A flap Sliding Technique was used for surgical management of Ocular Squamous Cell Carcinoma (OSCC) at VSC. The animal was under observation for a period of three weeks after surgery. **Results:** A Macroscopic mass from the right eye was sent to histopathology section for diagnosis of type of carcinoma which revealed OSCC that is common in Simmental cattle due to its anatomy. By using flap sliding technique eyeball and its associated structures were not removed and the vision of the eye was not affected. **Discussion and Conclusion:** The most reliable, safe, and practically applied method for aesthetic ocular surgical management with minimal hazard to eye is Flap sliding method not only in Simmental cattle but in other animal species as well.

Keywords: Cattle, Eye, Ocular squamous cell carcinoma (OSCC), Flap sliding, Histopathology

Sözel Bildiri

EFFECTS OF CORD CLAMPING TIMING IN AT-TERM ELECTIVE CAESAREAN SECTION ON MATERNAL AND NEONATAL OUTCOMES: A RANDOMIZED TRIAL

Esra Ozbashi*, Selin Özaltn**

* Acibadem University, School of Medicine, Department of Obstetrics and Medicine, , Istanbul, Turkey, esraizmit@gmail.com

** Acibadem University, School of Medicine, Department of Obstetrics and Medicine, , Istanbul, Turkey, selinozaltin@gmail.com

ABSTRACT

Background: It is unclear whether the timing of umbilical cord clamping affects maternal and neonatal outcomes in elective cesarean births. Most published studies in the literature on the timing of cord clamping have involved vaginal births. **Aim:** The aim of this study is to compare the effects of early cord clamping (ECC), delayed cord clamping (DCC), and umbilical cord milking (MC) on maternal and neonatal outcomes in elective cesarean births. **Methods:** We analyzed 204 women with uncomplicated term singleton pregnancies who underwent cesarean birth under regional anesthesia from March to July 2021. The women were randomized to DCC (clamped 60 s postpartum), ECC (clamped within 15 s postpartum), or MC (clamped after milking five times), and neonatal and maternal outcomes were evaluated. **Results:** Operation time (min) was significantly lower ($P<0.001$) with MC (50; ECC 60; DCC 60). Intraoperative bleeding (mL) was significantly higher ($P<0.001$) with ECC (500; DCC 300; MC 225). The anemia and polycythemia rates significantly differed ($P=0.049$) between ECC and DCC/MC. DCC and MC did not negatively affect outcomes compared to ECC. However, considering the possible positive long-term results, such as decreased neonatal anemia, these two methods seem preferable to ECC. **Discussion and Conclusion:** DCC and MC did not negatively affect outcomes compared to ECC. However, DCC and MC seems to be superior to ECC in terms of maternal and neonatal short-term outcomes in cases of elective cesarean birth under regional anesthesia.

Keywords: cesarean delivery; umbilical cord clamping; maternal hemorrhage; postpartum period; polycythemia

Sözel Bildiri

YAŞLI BAKIMINDA MADALYONUN DİĞER YÜZÜ: YAŞLI İHMAL VE İSTİSMARI

Özge KUTLU*, **Mehmet ÖÇAL****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çavdır Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakım Programı, Burdur, Türkiye, ozgekutlu2@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Burdur, Türkiye, mocal@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Sağlık ve esenlik içinde bağımsız bir yaşam sürmek her bireyin hem insani hem de hukuki düzenlemeler ile güvence altına alınan temel bir hakkıdır. Bu hak doğrultusunda devletler her yaştan bireyin yaşam kalitesini iyileştirmek, bağımsız yaşamını desteklemek, yaş ayrımcılığı ve yaşa bağlı şiddetle mücadele etmekle yükümlüdür. Bilhassa sosyal politika şiarından hareketle bireylere tanınan bu temel hak, yaşlılıkta da bireylerin yaşam kalitesinin iyileştirilmesini ve bağımsız yaşamın desteklenmesini bir devlet ödevi haline getirmektedir. Yaşlı bireyler bağlamında bu hakkın söylem olmaktan uzaklaşarak pratik bulunduğu alan yaşlı bakımıdır. Yaşlı bakımı, yaşlanmayla birlikte fiziksel, bilişsel ve psikolojik gerilemeler neticesinde kendi ihtiyaçlarını gidermekte zorlanan yaşlı bireylere yönelik sunulan bakım hizmetlerini ifade etmektedir. Yaşlı bakımı ile ifade edilen bakım türü; tıbbi bakımın ötesinde, sosyal bakımı da içerisine alan mikro, mezo ve makro boyutlarda uygulama karşılığı bulunan kapsamlı müdahale ve politikalar bütünüdür. Yaşlı bakımı her ne kadar yaşlı bireylerin bağımsız ve özerk yaşamını destekleme noktasında hayati bir uygulama olsa da içerisinde bazı riskleri barındırmaktadır. Bu risklerin en önemlisini; bireylerin anılan temel haktan mahrum kalmalarına neden olarak insan onuruna uygun bir yaşam sürmelerine ve topluma katılımlarına engel teşkil eden yaşlı ihmal ve istismarı oluşturmaktadır. Zira fiziksel-zihinsel sağlık sorunları, finansal bağımlılık, düşük sosyo-ekonomik durum, sınırlı sosyal destek gibi yaşlı ihmal ve istismarı için bireysel risk faktörü sayılan unsurlar aynı zamanda yaşlı bireyin bakım ihtiyacının gerekçesini oluşturmaktadır. Bu çalışmada yaşlı bakımında madalyonun diğer yüzü olarak metaforlaştırılan yaşlı ihmal ve istismarı irdelenmiş olup literatürde yer alan çalışmalar ışığında kurum bakımı, evde bakım gibi farklı yaşlı bakım modelleri arasında yaşlı ihmal ve istismarının yaygınlığı incelenmiştir. Çalışmanın sonunda ise yaşlı ihmal ve istismarını önlemeye yönelik hak temelli sosyal hizmet müdahaleleri ve sosyal politika önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı bakımı, İhmal, Yaşlı istismarı, Sosyal politika, Sosyal hizmet

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF ANTICANDIDAL EFFECTS OF *Melissa officinalis* L. EXTRACTS
IN COMBINATION WITH FLUCONAZOLE AGAINST SOME *CANDIDA*
REFERENCE STRAINS**

Gamze BENLİ YARDIMCI*, **Ekrem Murat GONULALAN****, **Nurnehir BALTACI
BOZKURT*****

*Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmaceutical
Microbiology, Afyonkarahisar, Turkey, gamze.benli@afsu.edu.tr

** Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacognosy,
Afyonkarahisar, Turkey, murat.gonulalan@afsu.edu.tr

*** Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmaceutical
Microbiology, Afyonkarahisar, Turkey, nurnehir.baltaci@afsu.edu.tr

ABSTRACT

Background: The number of studies on antifungal susceptibility tests is growing as a result of the rise in systemic fungi-related infections, the development of new antifungal medications, epidemiological research, and the need to direct effective clinical therapy. Fluconazole is an azole antifungal that is frequently preferred in fungal infections. However, the increasing resistance problem causes the treatment to become more difficult. **Aim:** In our study, it was aimed to evaluate the antifungal properties of methanol extracts of aerial parts from *Melissa officinalis* L., which belongs to the Lamiaceae family, and to determine whether there is a synergistic effect on *Candida albicans* ATCC 90028, *Candida tropicalis* ATCC 750, *Candida glabrata* ATCC MYA 2001, and *Candida krusei* ATCC 34135 species together with fluconazole. **Methods:** The antifungal properties of *Melissa officinalis* were evaluated by minimum inhibitory concentration (MIC) in accordance with the CLSI guidelines. Synergic interactions between fluconazole and extract of *Melissa officinalis* were determined by the checkerboard microtiter assay. Then, fractional inhibitory concentration index (FICI) was calculated. **Results:** In our study, the MIC values of the *Candida* reference strains ranged from 64 µg/ml to 512 µg/ml. The combination of extract of *Melissa officinalis* and fluconazole had an additive effect on the reference *Candida* strains. **Discussion and Conclusion:** Currently, it's extremely usual for people to use herbal products. The combination of herbal goods with commonly used pharmaceuticals, however, is one of the most significant issues with using herbal products. We found that the *Melissa officinalis* extract had an additive effect with fluconazole, suggesting that it would be safe to use. However, more research on the matter is required.

Key Words: *Melissa officinalis*, *Candida albicans*, checkerboard methods, fluconazole

Poster Bildiri

CHARACTERIZATION OF THE PRODUCTION METHOD OF KÖKEZ STRAINED YOGURT PRODUCED BY TRADITIONAL METHOD

Enes Özen^{*,**}, Oğuz Gürsoy^{***}

* Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Natural and Applied Sciences, Division of Food Engineering, Burdur, Türkiye, eozen@mehmetakif.edu.tr

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü, Süt Ürünleri ve Teknolojisi Programı, Burdur, Türkiye, eozen@mehmetakif.edu.tr

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Food Engineering, Burdur, Türkiye, ogursoy@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Aim & Methods: In the first part of this study, the characterization of the production method of traditional Kökez strained yoghurt of 3 different producers in August 2010 in Kökez village of Burdur province and the basic parameters in the production process were revealed. In the second part of the study, some chemical and microbiological properties, volatile components and organic acid contents of Kökez strained yogurt samples (n=12) obtained from Burdur Municipality Food Market in 3 different months (September, October and November 2020) were determined. **Results and Discussion:** As a result of the study, it was determined that some producers producing yoghurt in the village carried out yoghurt production by passing a significant level of mechanization to meet the increasing demand comfortably, but the villagers producing in lower quantities made production with less mechanization or at home conditions. It was determined that the heat treatment (95-99°C) and heat treatment time (15-30 minutes) applied to the milk during yoghurt production by 3 different strained yogurt producers participating in the study were different. It was found that the yogurt produced in the previous batch was used as the starter culture in the production, and the straining cloths were suspended or they were kept in the form of stacking. As a result of the chemical analysis of strained yoghurt samples (n=12), average dry matter, protein, fat, fat in dry matter, ash, pH and acidity values were 25.07±2.47%, 9.91±1.22%, 7.51±0.51%, 30.23±3.47%, 0.59±0.07%, 3.77±0.09 and 1.87±0.10%, respectively. The average L*, a* and b* color values of the samples were 90.92±0.95, -2.35±0.23 and 9.26±0.27, respectively. Ethanol, acetaldehyde, ethyl acetate, acetone, acetoin and diacetyl were the main volatile components in strained yogurt samples. The acetaldehyde contents of the samples varied between 17.67-36.64 mg/kg. It was determined that the concentration of lactic acid, which is the most dominant organic acid in Kökez strained yoghurts, varied between 21.20 and 34.43 mg/g. Average *Lactobacillus* spp., *Lactococcus* spp., total aerobic mesophilic bacteria and yeast-mold counts of strained yoghurt samples were 9.22±0.13, 8.49±0.14, 8.29±0.18 and 3.60±0.30 log cfu/g, respectively. **Conclusion:** Results indicated that there were significant differences among the producers in terms of the production methods, physico-chemical properties and composition of Kökez strained yoghurts (p<0.05).

Keywords: Kökez, stained yoghurt, organic acid, volatile compound

*Poster Bildiri***SERVİKOJENİK BAŞ AĞRISINDA STABİLİZASYON EGZERSİZLERİNİN AĞRI ŞİDDETİ, DİSABİLİTE, HAREKET KORKUSU, UYKU VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: VAKA RAPORU****Tarık Yıldız¹, Özlem Ülger²***1 Burdur Merkez Sağlıklı Hayat Merkezi, Burdur, Türkiye, mail adresi: t.yildiz9205@gmail.com**2 Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Omurga Sağlığı Ünitesi, Ankara, Türkiye, mail adresi: ozlemulger@yahoo.com***ÖZET**

Giriş: Servikojenik baş ağrısı (SBA), derin boyun fleksörlerinin kuvvet ve dayanıklılığını önemli ölçüde azaltan ve sadece servikal bölgede değil, aynı zamanda skapulotorasik ve lumbal bölgede de ek bozukluklarla karakterize olan bir sendromdur. SBA'da pek çok konservatif tedavi yönteminin etkinliği kanıtlanmasına rağmen stabilizasyon egzersizinin tek başına etkisini araştıran bir çalışma bulunmamaktadır.

Amaç: SBA olan bir vakada servikal, skapulotorasik ve lumbal bölgeye aynı anda odaklanan stabilizasyon egzersizlerinin ağrı şiddeti, disabilite, hareket korkusu, uyku ve yaşam kalitesi üzerine etkisini araştırmaktır.

Yöntem: SBA tanılı 57 yaşında erkek vakanın; baş ve boyun ağrısı şiddeti Görsel Analog Skalası (GAS), fonksiyonel düzeyi Boyun Özur İndeksi, hareket korkusu Tampa Kinezyofobi Anketi, uyku kalitesi Pittsburg Uyku Kalite İndeksi, yaşam kalitesi Short-Form 36 ile değerlendirildi. Değerlendirmeler, başlangıçta, tedavinin 4. haftasında ve tedaviden hemen sonra yapıldı. Hastaya, 8 hafta boyunca, haftada 3 gün telerehabilitasyon ile servikal, skapulotorasik ve lumbal bölgeye odaklanan stabilizasyon egzersizleri fizyoterapist gözetiminde uygulandı.

Bulgular: Başlangıçta ağrı şiddeti istirahatte 5,50 cm; gece ağrısı 7,00 cm; aktivitede ağrı 8,60 cm iken 4. haftada istirahatte 5,10 cm; gece ağrısı 6,70 cm; aktivitede ağrı 7,90 cm olarak belirlendi. Tedaviden hemen sonra 8. haftada ise ağrı şiddeti istirahatte 4,70 cm; gece ağrısı şiddeti 6,30 cm; aktivitede ağrı şiddetinin 7,50 cm'e düştüğü belirlendi. Boyun Özur İndeksi, Tampa Kinezyofobi, Pittsburg Uyku Kalite İndeksi, Short Form-36'nın enerji/canlılık, emosyonel iyilik, ağrı ve genel sağlık alt boyutlarında 4. ara kontrol ve tedaviden hemen sonra 8. haftada iyileşme elde edildi.

Tartışma ve Sonuç: Servikal, skapulotorasik ve lumbal bölgeye aynı anda odaklanan stabilizasyon egzersizleri; telerehabilitasyon kapsamında takip ile, SBA olan bir vakada ağrı şiddeti, disabilite şiddeti, hareket korkusu, uyku kalitesi, enerji-canlılık, emosyonel iyilik, ağrı ve genel sağlık ile ilişkili yaşam kalitesinin iyileştirilmesinde kısa ve uzun dönemde etkili olmuştur. Bu konuda geniş popülasyonlu ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Stabilizasyon, Baş ağrısı, Egzersiz, Yaşam Kalitesi

Sözel Bildiri

GEBELİK DÖNEMİNDE EGZERSİZ EĞİTİMİNİN DOĞUM SONUÇLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Esra Üzelpasacı¹, Türkan Akbayrak²

*1 Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Eskişehir, Türkiye, mail adresi: uzelpasaciesra@gmail.com*

*2 Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Pelvik Sağlık & Kadın Sağlığında FTR
Ünitesi, Ankara, Türkiye, mail adresi: takbayrak@yahoo.com*

ÖZET

Giriş: Gebelik döneminde yapılan güvenli egzersizlerin, pekçok olumlu maternal etkisi olduğu gösterilmiştir. Fakat gebelik döneminde uygulanan egzersiz eğitiminin doğum sonuçlarına olan etkisi ile ilgili çalışmalar limitlidir.

Amaç: Gebelik döneminde yapılan stabilizasyon temelli egzersiz eğitiminin doğum sonuçlarına olan etkisini araştırmaktır.

Yöntem: Çalışmaya tıbbi ve obstetrik komplikasyonu olmayan, gebeliğin 16. haftasında bulunan 25 primipar gebe dahil edildi ve ayrıntılı tıbbi, obstetrik ve demografik bilgileri kaydedildi. Gebelerden 12 tanesi (29,35±2,25 yaş, vücut kütle indeksi, VKİ: 26,12 ±1,85 kg/m²) stabilizasyon temelli egzersiz programına katılmayı gönüllü olarak seçerken; 13 tanesi (30,75 ±2,43 yaş, VKİ:27,48 ± 0,55 kg/m²) ev programına katılmayı tercih etti. Egzersiz grubunu seçen gebelere, gebeliğin 16. haftasından başlayıp 32. haftasına kadar (16 hafta) haftada 2 seans, 60 dakika, postür ve vücut mekanikleri eğitimi, alt-üst ekstremiteler, abdominal kuvvetlendirme eğitimi, pelvik taban kas eğitimi solunum egzersizleri şeklinde stabilizasyon temelli egzersiz programı fizyoterapist gözetiminde uygulandı. Her iki grubu seçen gebelere de yürüyüş önerisinde bulunuldu. Gebelerin gebelik boyunca aldığı kilo, doğum şekli, doğum eylem süresi, doğum eylem sürecindeki ağrı şiddeti (10 cm-Visüel Analog Skalası ile), bebeğin gestasyonel yaşı ve bebeğin doğum ağırlığı kaydedildi. İki grubun sonuçları Mann-Whitney U testi kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Egzersiz grubunda kilo artışı 13,42± 3,85 kg iken, ev programı grubunda 17,44 ±5,56 kg idi. Egzersiz grubunda vajinal doğum sayısı 7 (%58,3) iken, ev program grubunda 4 (%30,7) idi. İki grup karşılaştırmasında gebelerin normal doğum eylemi süreleri, bebeğin gestasyonel yaşı ve doğum ağırlığı benzer bulunurken (p>0,05), gebelerin kilo artışı, vajinal doğum sayısı ve vajinal doğum eylemi sürecinde hissedilen ağrı anlamlı şekilde farklı bulundu (p<0,05).

Tartışma ve Sonuç: Gebelik döneminde fizyoterapist gözetiminde yapılan stabilizasyon temelli egzersiz eğitimi, gebelerde kilo artışının ve doğum eylem sürecindeki ağrının daha az olmasını ve vajinal doğum oranının daha fazla olmasını sağlayabilir. Daha geniş örneklemeler üzerinde farklı egzersiz türlerinin etkilerinin araştırıldığı ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler: doğum, egzersiz, gebelik.

Sözel Bildiri

**ANİMASYON FİLM TEMELLİ BEDENİM GÜVENDE PROGRAMININ
ÇOCUKLARIN CİNSEL İSTİSMARDAN KORUNMA BECERİLERİNE ETKİSİ :**

RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Seda DÜLCEK*, Fatma Nevin ŞİŞMAN**

** Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye.*

*İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.
sedadulcek@hotmail.com*

*** Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.
nevin4083@yahoo.com*

ÖZET

Giriş: Çocukların yaşına, gelişimine uygun cinsel istismarı önleme programlarının geliştirilip çalışmaların sürdürülmesine gereksinim vardır. **Amaç:** Bu araştırma animasyon film temelli Bedenim Güvende Programı (BGP)'nin çocukların cinsel istismara karşı kendini koruma becerilerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Mart-Mayıs 2022'de gerçekleştirilen ön test son test izlemtest randomize kontrollü tasarımlı araştırmanın örneklemini İstanbul'da bulunan iki okulda öğrenim gören okul öncesi çocuklar (N:160) oluşturdu. Örneklem sayısı power analiziyle 70 olarak belirlendi. İki okul bağımsız biri tarafından randomizasyonla deney ve kontrol grubuna ayrıldı. Öğrenciler, IBM SPSS Statistics for Windows 21 paket programının basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle gruplara rastgele atandı. İçerik, süre ve materyalleri 14 uzmandan görüş alınıp literatür taranarak oluşturulan BGP, dokuz animasyon film, maske yapma, boyama etkinlikleri ve eğitim bölümlerini içermektedir. BGP iki hafta boyunca ardarda 3 gün, her biri 20 dakikalık altı oturum olarak 10 kişilik dört gruba uygulandı. Oturumlara başlamadan önce katılımcı çocukların ebeveynlerine BGP'yle yüz yüze eğitim verildi. Veriler Ebeveyn ve Çocuk Bilgi Formu, Durum Böyleyse Testi (DBT) kullanılarak program öncesi, program sonrasında ve 2 ay sonra izlem test olarak toplandı. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı (protokol no: 09.2021.362), kurum izni, ölçek kullanım izni ve ebeveynlerden yazılı onam alındı. Veri analizinde tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney U testi, Friedman testi, Wilcoxon İşaretili Sıralar testi ve Kikare Testi kullanıldı. İstatistiklerde anlamlılık $p<0.05$. **Bulgular:** Çalışmaya katılan çocukların yaş ortalaması 5.58 ± 0.52 olup, %54.3'ü kızdı. Program sonrası deney grubunun DBT uygun dokunma ve uygun olmayan dokunmayı bilme, söyleme, yapma, bildirme, anlatma beceri alt

boyut puanları anlamlı düzeyde arttı ($p<0.05$). Kontrol grubunda ise herhangi bir anlamlı değişim gözlenmedi ($p>0.05$). **Tartışma ve Sonuç:** Bu araştırma okul öncesi çocuklarında BGP kullanılarak çocukların cinsel istismardan korunma becerilerini geliştirmelerini sağlayacak animasyon temelli ilk araştırmadır. Araştırmada ebeveynlerin de yer alması, teknoloji temelli animasyon filmlerinin kullanılması, araştırmanın özgünlüğünü, teknolojik yeniliğe açıklığını göstermektedir. Okul öncesi dönemde beden güvenliği eğitimlerinin yaygınlaştırılıp müfredatlara eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden güvenliği, Cinsel istismar, Çocuk cinsel istismarı, Okul öncesi çocuk.

Bu çalışma yüksek lisans tez çalışmasıdır.

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

IN-VITRO BASED MEASUREMENT OF OPTICAL PROPERTIES OF TISSUES BY INVERSE MODEL APPROACH

Burcu Acar Demirci*, Osman Demirci*, Mehmet Engin**

* *Manisa Celal Bayar University, Department of Electrical and Electronics Engineering, Manisa, Türkiye, burcu.acar@cbu.edu.tr*

* *Manisa Celal Bayar University, Vocational School of Technical Science, Department of Electronics and Automation Manisa, Türkiye, osman.demirci@cbu.edu.tr*

** *Ege University, Department of Electrical and Electronics Engineering, İzmir, Türkiye mehmet.engin@ege.edu.tr*

ABSTRACT

Background: In recent years, the development of diagnostic and therapeutic photomedicine has created the need to determine the optical properties of tissues. Scattering and absorption coefficients are the basic optical properties of biological tissues and can be used for the diagnosis of various diseases.

Aim: Scattering and absorption events will be examined in detail using the Inverse Adding Doubling (IAD) program over in vitro conditions.

Methods: In this study, the optical properties of the tissue sample are determined using the IAD program. The program assumes the μ_a , μ_s' , and g values of the biological tissue and calculates total reflectance (MR) and total transmittance (MT) with Adding Doubling method. The MR and MT values measured with the experimental setup are entered into the program. The measured MR and MT value is compared with the calculated value. If they match then the optical properties of the tissue have been found. If they do not match then a new set of optical properties is guessed and the process is repeated.

Results: In this study, MT and MR values were taken from the available data. The sample tissue used in these data is 1mm thick and a single sphere with a diameter of 5mm of the illumination beam is used. The wavelength ranges from 800 to 100 nm. The optical properties of the sample were determined with an error of 0.01.

Discussion and Conclusions: The next step of the study is planned to test the optical properties of actual tissue samples of different thicknesses and structures.

Anahtar Kelimeler: Scattering, Absorption, Inverse Adding Doubling,

Sözel Bildiri

YAŞLI İSTİSMARI ve İHMALİ

Vildan YALCIN* Kerime ÖĞÜT DÜZEN**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Lisans 4. Sınıf Öğrencisi, Burdur, Türkiye, vildanylc@icloud.com

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, kogut@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı alınacak önlemler ve çeşitli girişimlerle yaşlıya yönelik istismar ve ihmalin önlenmesi ve saptanmasını açıklamaktır.

Yöntem: Yaşlılık fizyolojik bir olgu olarak tüm canlılarda görülen geri dönülmez şekilde tüm işlevlerde azalmaya neden olan, bireylerin bağımlılık ve kaza riskinin arttığı, çalışma gücünü kısmen veya tamamen kaybettiği, pek çok kronik hastalığın da yaşandığı, kronik ve evrensel bir süreçtir. Yaşlı istismarı, Uluslararası yaşlı istismarının önlenmesi kuruluşu ve Dünya Sağlık Örgütü 2002’de Toronto Deklarasyonu “güven beklentisi olan herhangi bir ilişkide yaşlıya zarar verme, onu strese sokan uygunsuz eylemlerin bir defa veya tekrarlayan şekilde gerçekleşmesi” olarak tanımlamıştır. Yaşlı ihmali, bakmakla yükümlü bireylerin (aile üyeleri, sosyal kurum çalışanları, özel bakıcılar) yaşlının günlük gereksinimlerini karşılamaması, ayrıca fiziksel güçsüzlük, mental hastalık, yetersizlik durumunda gereksinim duyduğu hizmet ve bakımı alamaması ya da yetersiz alması durumudur. Yaşlı istismar ve ihmali tüm sosyoekonomik gruplar,kültürler,ırklar ve etnik kökenlerdeki yaşlı erkek ve kadını etkiler. İstismar ve ihmal sağlık sistemlerinin, sosyal yardım kurumlarının, politika yapıcıların ve vatandaşların acilen ilgilenmesini gerektiren, yıkıcı bireysel ve toplumsal sonuçları olabilen yaşlıların hayatını olumsuz etkileyerek yaşam kalitesini düşüren önemli bir halk sağlığı sorunudur.

Sonuç: İnsanlar yaşlı istismarı ve ihmali konusunda eğitilmeli, bağımlı yaşlı bireyi olan ailelere sosyal destek sağlanmalı, kişileri ihmal ve istismara götüren sorunlarla baş etmeleri için tedavi ve danışmanlık hizmetleri almaları teşvik edilmeli ve sağlık çalışanlarına da bu konuda hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir.

Anahtar kelimeler: Yaşlı, İstismar, İhmal, Önleme

Sözel Bildiri

SIMULATION BASED INVESTIGATION OF PRESSURE AND THERMAL EFFECTS OF FOCUSED ULTRASOUND ON A BIOLOGICAL TISSUE FOR MEDICAL DIAGNOSIS

Burcu Acar DEMİRCİ*, Erkan Zeki ENGİN, Mehmet ENGİN****

* *Manisa Celal Bayar University Department of Electrical and Electronics Engineering, Manisa, Türkiye, burcu.acar@cbu.edu.tr*

** *Ege University, Department of Electrical and Electronics Engineering, İzmir, Türkiye erkan.zeki.engin@ege.edu.tr*

** *Ege University, Department of Electrical and Electronics Engineering, İzmir, Türkiye mehmet.engin@ege.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Early detection of tumor cells, appropriate treatment, and prognosis increase the chances of survival of the patients. Focused ultrasound applied to biological tissue creates pressure and thermal effects in the tissue.

Aim: The aim of this study is to diagnose tumors by observing the thermal and mechanical effects of the focused ultrasound source on the tumor tissue.

Methods; Pressure Acoustics and Bioheat modules of the COMSOL Multiphysics program were used to observe the thermal effect of the ultrasonic transducer on the tissue. The proposed system is modeled by adding a water region and transducer to the end of the cylindrical tissue containing two tumors of different depths and diameters. In the first stage of the analysis of the system, the acoustic pressure area formed on the tissue and the total dissipation energy are calculated with the Pressure Acoustic module. In the second stage, time-dependent analysis is performed to model the thermal effects of the total dispersion energy on the tissue.

Results: The driving frequency of the transducer was chosen as 1 Mhz and 2 Mhz. The simulation results show that this model provides a good estimate of both the acoustic field and temperature rise for focal pressure up to 1.04 MPa. For more than 1.04 MPa, tumor detection becomes difficult as the model has a narrow focal region.

Discussion and Conclusions; It has been observed that acoustic energy has a narrower focal region and a higher energy level at high frequencies. Moreover, it proves that the temperature change has a similar gaussian distribution with the acoustic intensity.

Anahtar Kelimeler: Focused Ultrasound, Comsol Multiphysics, Thermal Effect

Poster Bildiri

CYTOLYSINS EXPRESSING LIVER STAGE PARASITES AS NOVEL LIVE ATTENUATED MALARIA VACCINES

Ümit Yaşar KINA^{*,**}, Ab. Matteen RAFIQI^{**}, Ahmed S. I. ALY^{***}

*Department of Biotechnology, Institute of Health Sciences, Bezmialem Vakif University, Istanbul, Turkey,

**Beykoz Institute of Life Sciences and Biotechnology, Bezmialem Vakif University, Istanbul, Turkey

***School of Science and Engineering, Al Akhawayn University, Ifrane, Morocco.

umitkina@live.com, m.rafiqi@bezmialem.edu.tr, a.aly@aui.ma

ABSTRACT

Background: Malaria is still a global infectious disease with an estimated 619.000 human deaths in 2021. With the spread of drug resistance against available drugs, a vaccine is urgently needed. Attenuated whole parasite vaccines are so far the most efficacious vaccines available in protecting against malaria infection. **Aim:** Our aim is to create genetically modified parasites that can be used as safe live-attenuated whole parasite vaccines by enforcing complete arrest and death of the host cell by introduction of vacuole-lysing proteins. This will ensure the induction of superior adaptive cellular immune responses against the infected host cell. **Methods:** We replaced the coding sequence of LISP1 gene of wild type (WT) in rodent malaria model, *Plasmodium yoelii*, with a bacterial pore-forming toxin, Streptolysin O (SLO) from *Streptococcus pyogenes*. This mutant strain is deficient from an essential liver stage gene (LISP1) and expresses a pore-forming toxin under the control LISP1 promoter. We used *Anopheles stephensi* mosquitoes to produce WT and transgenic sporozoites. Three immunization groups (5 mice each) were I.V. injected with 5.000, 25.000, and 75.000 transgenic sporozoites, respectively. All immunization groups were injected 3 times with 21 days intervals. All mice were challenged with 500 WT sporozoites after 2 months from last immunization. **Results:** No blood stage parasitemia was observed in any mouse after each immunization dose in all transgenic sporozoite groups. After WT challenge, blood stage parasitemia was only observed in WT group at day 4 post-injection, and no blood stage parasitemia was observed in all mice immunized with transgenic sporozoites. **Discussion and Conclusion:** Our attenuated strain shows promising results for both safety and protection against malaria sporozoite infection. Additional experiments are ongoing to do complete phenotypic analysis. This study in rodent model is transferrable to human malaria because LISP1 gene is highly conserved between rodent and human malaria parasites.

Anahtar Kelimeler: Plasmodium, Vaccine, GAP, Sporozoite

Sözel Bildiri

IDENTIFICATION OF NOVEL HIGH POTENCY FLUDARABINE-BASED ANTICANCER AGENTS THROUGH IN SILICO STUDIES

Kamile YÜCEL^{1*}, Hacer AZAK²

^{1*} KTO Karatay University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biochemistry, Konya, Turkey, kamile.yucel@karatay.edu.tr

² Karamanoğlu Mehmetbey University, Vocational School of Health Services, Department of Pharmacy Services, Karaman, Turkey, hacerazak1@gmail.com

ABSTRACT

Background: Chronic lymphocytic leukemia (CLL) is a malignant lymphoproliferative disease. In this study, we aimed to develop an alternative drug design to fludarabine, which is frequently used in treatment. In this way, we will both provide preliminary information before starting laboratory studies and guide long-term drug synthesis studies.

Methods: Molecular properties (partition coefficient, topological polar surface area, number of hydrogen bond donors and acceptors, number of rotatable bonds, molecular volume and molecular weight, number of heavy atoms, number of drug similarity violations) and biological activities (such as G-protein coupled receptors (GPCRs), kinase inhibitors, nuclear receptors, ion channel modulators, protease and enzyme inhibitors) of the drugs were determined using molinspiration software. We examined the biological activity and drug properties of fludarabine by changing the places of bioisosteres (with monovalent groups -OH, benzene, toluene, p, m, o-xylene, 1-bromo-4-methylbenzene, ethane sulfonamide, 4-methyl-1,1'-biphenyl, 1-(methylthio)urea, 1-(4-(ethylsulfonyl)phenyl) urea, 1 (ethylthio) pyrrolidine, ethanethiol, ethanamine, propionic acid, 4-ethylbenzoic acid 1-methylurea etc.) on the molecular structure.

Results: In our design molecule experiments, we obtained data by adding different structures to the Y part of fludarabine without changing the X structure (fluorine) (Figure 1). We numbered our in silico experiments from molecule (M)1 to M17. Among these, our compound M15, which we obtained by functionalising the Y arm of fludarabine with an ethylamine group, showed higher GPCR, ion CM, kinase, NRL, protease and enzyme inhibition activity compared to fludarabine.

Discussion and Conclusion: Here, the pharmacological effects of new molecules as alternatives to fludarabine were investigated using in silico studies. Compared to the reference fludarabine drug, we found that the M15 molecule among our designs had better bioactivity, showed higher inhibition capacity. The data obtained will be useful for drug development research in medical biochemistry, chemistry and pharmacology, with the possibility of designing original molecules with higher inhibitory potential compared to clinically used fludarabine.

Keywords: Bioactivity, Pharmacokinetics, Fludarabine, Drug Design, In Silico

Sözel Bildiri

GEBELİKTE YAKIN PARTNER ŞİDDETİNİN ANNE-BEBEK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ: SİSTEMATİK BİR DERLEME

Eda YÜZÜGÜLER*, Pınar IRMAK VURAL, Yeliz VARIŞOĞLU*****

**İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, eda-yuzuguler@hotmail.com*

*** İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, pvural@medipol.edu.tr*

**** İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, yvarisoglu@medipol.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Şiddetin kadın yaşamında fiziksel ve ruhsal olarak olumsuz etkileri bulunmaktadır. Gebelikte uygulanan şiddet yalnızca kadın sağlığını etkilemekle kalmaz, aynı zamanda doğacak çocukların sağlığını ve gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. **Amaç:** Bu çalışma gebelikte maruz kalınan yakın partner şiddetinin anne ve bebek sağlığına olumsuz etkilerini incelemek amacıyla yapılmaktadır. **Yöntem:** Sistematik derleme niteliğindeki bu çalışmada; 2020-2022 yılları arasında Google Akademik, Pubmed, Scopus veritabanlarında “intimate partner violence, pregnancy, women health, postpartum” anahtar kelimeleri kullanılarak, veri tabanlarına kayıtlı 4241 sonuçtan, ilgili alanda 1176 çalışma incelenmiş ve dahil edilme kriterlerine uyan 17 araştırma; araştırmanın yapıldığı yıl, araştırma tipi, ve araştırmanın örnekleme PRISMA kuralları kapsamında sistematik olarak incelenmiştir. **Bulgular:** Araştırmaya dahil edilen 17 çalışmanın 12’si kesitsel, 5’i kohort tasarım tipindedir. Araştırma kapsamına alınan kadınların %33.4’ünün yakın partner şiddetine maruz kaldığı ve görülme sıklığının psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddet olarak sıralandığı görülmektedir. Gebelik süresince maruz kalınan yakın partner şiddetinin maternal sonuçları; depresyon, anksiyete, intihar düşünceleri, kronik ağrılar, doğumdan sonra emzirmeye geç başlama, uyku ve beslenme bozuklukları, gebelik ve doğum komplikasyonları, abortus ve artan sezaryen oranları yer almaktadır. Yenidoğan sonuçları ise; erken doğum, ölü doğum, intrauterin büyüme geriliği, düşük doğum ağırlığı, yenidoğan yoğun bakımı ünitesine yatışı içermektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Gebelikte maruz kalınan şiddet; anne-bebek morbidite ve mortalitesini etkileyen, gebelik ve doğum sonrası komplikasyonlara sebep olabilen, iyileşmeyi geciktiren ve tedaviye uyumu zorlaştıran bir durumdur. Bu bağlamda gebelik süresince yapılan antenatal bakımların sıklaştırılması, anne ile yapılan görüşmelerde detaylı anamnez ve fiziksel muayene ile risk faktörlerinin ve şiddet bulgularının saptanması, sosyal destek ve bireysel baş etme yöntemlerinin belirlenmesi, kadının güvenliğinin sağlanarak yardım alabilmesi için uygun birimlere yönlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: intimate partner violence, pregnancy, women health, postpartum

Sözel Bildiri

DETERMINANTS OF GAIT SPEED IN PATIENTS WITH STROKE

Asalet Aybüke GÜP*, Özge İPEK DONGAZ, Banu BAYAR*****

* *Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, asalet.a@hotmail.com*

** *Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, ozgeipek@mu.edu.tr*

*** *Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, bbayar@mu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Gait speed is a commonly used measure that assesses walking ability in patients with stroke. **Aim:** The aim of this study is to identify the determinants of gait speed in patients with stroke. **Methods:** The patients with stroke treated in the neurology outpatient clinic in Muğla were included in this study. Ten-meter walk test (10MWT)) was used to analyze the gait speed. Trunk repositioning error (TRE) in transverse, sagittal, and frontal planes (inclinometer), trunk impairment (Trunk Impairment Scale (TIS)), lower extremity mobility (timed up and go test (TUG)), and lower extremity motor dysfunction (Fugl Meyer Assessment (FMA)) were analyzed as dependent variables. **Results:** 51 patients were included in this study and their stroke duration mean was 9.33 ± 7.61 years. The linear regression analysis presented a model that was statistically significant ($R^2 = 0.848$, $F = 87.149$, $p < 0.001$). It was found that TRE in flexion ($\beta = -0.436$, $p < 0.001$), TIS ($\beta = 0.244$, $p = 0.017$), and TUG ($\beta = -0.320$, $p = 0.012$) significantly predicted gait speed. **Discussion and Conclusion:** Both motor and proprioceptive impairment of the trunk are determinants of gait speed. Therefore, motor and sensory rehabilitation strategies for the trunk should be included in gait training after stroke. Additionally, lower extremity mobility is a parameter that needs to be considered to improve gait speed.

Keywords: Trunk, Proprioception, Gait training, Mobility, Function

Sözel Bildiri

**A PATIENT WITH FISTULIZED PERIRENAL ABSCESS AND POSTRENAL
ACUTE RENAL FAILURE: CASE REPORT**

Seniz TUTUM*, Atila ALTUNTAŞ **

* Süleyman Demirel University, Medicine Faculty, Department of Internal Medicine Department of Nephrology
Isparta, , Turkey, seniznargile@hotmail.com

** Süleyman Demirel University, Medicine Faculty, Department of Internal Medicine Department of Nephrology
Isparta, , Turkey, atilaltuntas@yahoo.com

ABSTRACT

Introduction: The presentation of a patient with a perinephric abscess is often nonspecific. Patients often present with insidious onset of fever, flank pain, abdominal pain and fatigue. Perinephric abscess is usually a complication of urological infection. In reported early treatment experiences, its mortality remains high despite aggressive drainage. Here, a case with postrenal acute kidney injury and fistulized perirenal abscess is presented. **Case:** 62-year-old male patient was admitted to the nephrology outpatient clinic with complaints of hematuria, dysuria and decreased urine output. He had a history of surgery for bladder carcinoma 2 months ago and coronary artery disease 20 days ago. Laboratory tests revealed creatinine: 10.2 mg/dL, BUN: 56 mg/dL, Na: 138 mEq/L, K: 4.5 mEq/L, CRP: 74 mg/L. Grade 2 dilatation was observed in both kidneys in the urinary ultrasonography (USG). The patient was started on hemodialysis treatment. Nephrostomy was planned because the patient had bilateral renal dilatation. Although the patient received multiple antibiotic therapy due to urinary tract infection, he had intermittent fever and infective parameters remained high. The patient had severe pain in the right lumbar region and widespread pain in the abdomen during the follow-up. On abdominal CT, a collection formation in favor of perirenal abscess, measuring 6 x 8 x 11 cm surrounding the capsule, was observed in the left perirenal area. A drainage catheter was inserted for the abscess in the left perirenal area by an interventional radiologist. A few days after the drainage catheter was inserted, the amount of fluid output increased and the fluid had serous characteristic. In addition, there was a decrease in creatinine values in the follow-up and the patient no longer needed hemodialysis. Urea and creatinine were sent from the patient's abscess drainage fluid. The creatinine in the fluid was 38.8 mg/dL and urea: 975 mg/dL. Thereupon, in terms of fistulization of the abscess to the kidney, pyelogram performed by administering IV contrast material, it was observed that the contrast agent had passed into the filtering spaces. Because of other kidney was observed dilated right nephrostomy catheter was inserted in the follow-up. Creatinine values continued to decline and urine output continued from the nephrostomy. The patient who no longer needs hemodialysis was discharged. **Conclusion:** Fistulization of perinephric abscesses into the renal pelvis is extremely rare. It should be kept in mind that these perinephric abscesses may become fistulized in cases of serous fluid flow after catheter drainage and in cases of regression of postrenal acute renal failure

Keywords: Acute kidney injury, Perirenal abscess

Sözel Bildiri

KARIŞIK DIŞLENME DÖNEMİNDEKİ ÇOCUKLARDA DIŞSEL ÖN ÇAPRAZ KAPANIŞIN HAREKETLİ APAREYLER İLE TEDAVİSİ

Esra Öz*

* Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
esrakaraagac@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Üst keser dişlerin alt dişlerin lingual yüzeyine göre palatinalde konumlanması olarak tanımlanan ön çapraz kapanışın erken dönemde tedavisi hem iskeletsel hem de dentoalveolar yapıların yetersiz gelişimini önleyebilmek açısından önemlidir.

Amaç: Bu çalışmada, oklüzyonu yükseltilmiş labiolingual zemberek içeren hareketli aparey ile tedavi edilen dişsel ön çapraz kapanışa sahip karışık dişlenme dönemindeki hastaların değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Ekim 2017-Mayıs 2019 tarihleri arasında Pedodonti Kliniği'ne ön dişlerindeki çapraşıklıktan dolayı başvuran yaşları 7-11 arasında değişen, Sınıf I arka kapanışa sahip karışık dişlenme dönemindeki 52 hastada dişsel ön çapraz kapanış tespit edilmiştir. Ebeveynleri tarafından onamı alınan ve tedavi olmayı kabul eden 40 hastaya, çapraz kapanışın düzeltilmesi amacıyla oklüzyonu yükseltilmiş labiolingual zemberek içeren üst hareketli apareyin uygulanması planlanmıştır. Tedavi sonrasında elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri sayı, yüzde, ortalama, standart sapma olarak verilmiştir. Veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen hastaların 24'ü kız, 16'i erkek olup ortalama yaşları 8.73 ± 0.99 'dur. Kırk hastanın 46 dişinde çapraz kapanış mevcuttur. İki dişinde çapraz kapanış olan hasta sayısı 12'dir. Tüm hastaların 12'sinde (%30) alt kesici dişlerde hafif mobilite, 15'inde (%38) alt kesici bölgede dişeti çekilmesi olduğu görülmüştür. Alt dişlerinde hafif mobilite gözlenen hastaların %83.3'ünde dişeti çekilmesi de olduğu tespit edilmiştir. Tedavileri tamamlanan hastaların ortalama tedavi süresi 30.95 ± 14.20 gün'dür. Ortalama tedavi süresinin, tek veya çift dişin çapraz kapanışta olması ile ilişkili olmadığı gözlemlenmiştir ($p > 0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Karışık dişlenme döneminde ön çapraz kapanış olgularında hareketli ortodontik aparey kullanılarak uygulanan kısa süreli tedavilerde başarılı sonuçlar elde edilebilmektedir. Tedavi sonunda tüm hastalarda çapraz kapanışın başarılı bir şekilde düzeldiği ve okluzal travmanın ortadan kalktığı gözlenmiştir. Tedavileri tamamlanan hastaların kliniğimizde takipleri devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hareketli aparey, Karışık dişlenme dönemi, Dişsel ön çapraz kapanış

Sözel Bildiri

**UPPER EXTREMITY FUNCTIONS IN DIFFERENT STAGES OF STROKE: A
CASE-CONTROL STUDY**

Asalet Aybüke GÜP*, Özge İPEK DONGAZ, Banu BAYAR**

* *Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, asalet.a@hotmail.com*

** *Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, ozgeipek@mu.edu.tr*

*** *Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, bbayar@mu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Upper extremity functions are commonly impaired after a stroke. Assessing upper extremity function is a fundamental element of stroke rehabilitation needed to maximize patient outcomes. **Aim:** This study aims to identify and compare the upper extremity functions in subacute and chronic stroke. **Methods:** The patients with stroke were treated in the neurology outpatient clinic in addition to healthy controls were included in this study. A hand-held dynamometer was used to measurement of grip strength (GS). Also, Fugl Meyer Assessment-Upper Extremity (FMAU) was used to assess motor impairment of upper extremity and Wolf Motor Function Test (WMFT) was used to assess upper extremity motor ability. **Results:** 69 participants were included in this study 23 of them were subacute stroke patients, 28 were chronic stroke patients, and 18 were healthy people. The one-way ANOVA results showed that scores of FMAU, WMFT, and GS were lower in both stroke groups than in the healthy controls ($p<0.001$). On the other hand, only the GS scores were statistically lower in the chronic stage than in the subacute stage ($p=0.006$). Scores of FMAU and WMFT did not show a statistical difference between stroke groups ($p>0.005$). **Discussion and Conclusion:** Motor function and motor performance of upper extremity and grip strength decreased in stroke patients in the subacute and chronic stages compared to healthy individuals. Although the grip strength decreases in both stroke stages, it is remarkable that the decrease is more in the chronic stage. Upper extremity functions should be improved in both subacute and chronic stages of stroke, and additional importance should be given to grip strength in the chronic stage.

Keywords: Grip strength, Stroke, Motor function

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ŞİDDETE YÖNELİK TUTUMLARI

***Zülal Alpaslan, **Ayşe Sezer Balcı**

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, asbalci@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 4. Sınıf Hemşirelik Öğrencisi, Burdur, Türkiye, zulalalpaslan@gmail.com*

ÖZET

Şiddet; Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından, “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” durumu olarak tanımlanmaktadır. Bireyin şiddete yönelik algı ve tutumlarının oluşmasında kendisinin ve çevresinin (aile, okul, akran grupları vb.) tümünün etkisi olduğu belirtilmektedir. Şiddete yönelik tutumlarda etkili olan bazı belirleyiciler vardır. Bunlar bireysel özellikler (yaş, cinsiyet, düşük ve yüksek özgüven, çatışma çözümünde öğrenilmiş yeteneklerin eksikliği, az ya da aşırı finansal kaynaklar), ailesel özellikler (olumsuz ebeveyn tutumları, ekonomik yetersizlikler, aile içi şiddet) ve sosyal etkiler (sosyal katılım eksikliği, olumsuz akran grupları ve okul çevresi, medyada şiddet içerikli yayımlar, güvenlik eksikliği)’dir.

Şiddet ve türlerine her yaş grubunda karşılaşılmakla birlikte bazı gruplar daha riskli konumdadır. Sağlık çalışanları arasında özellikle hemşireler şiddet ile karşılaşma açısından en riskli grupta olan mesleklerden biridir. Hemşirelik mesleğinin geleceğini olan hemşirelik öğrencileri de bu risk ile karşı karşıyadır. Hemşirelik öğrencilerin şiddete yönelik tutumlarının incelenmesi gelecekte karşılaşacakları şiddet durumlarındaki tutumlarında önemli bir belirleyici olacaktır. Bu derleme hemşirelik öğrencilerinin şiddete yönelik tutumları ile ilgili literatür bilgisi taramak amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: şiddet, hemşirelik, öğrenci

Sözel Bildiri

HIRSIZLIK SUÇU İŞLEMİŞ KİŞİLERİN BİYOKİMYASAL PARAMETRELERİNİN SUÇ İŞLEMİŞ VE SUÇ İŞLEMEMİŞ KİŞİLER İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Erkan ÇAKMAK *, Burcu SIRLIER EMİR**

**Fırat üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıklar A.D. Elazığ, Türkiye, e-mail: drerkan_23 @ hotmail.com*

***Burcu Sirlir, Fethi Sekin Şehir Hastanesi Psikiyatri Kliniği, Elazığ, Türkiye, e-mail: bsirlir@hotmail.com*

Giriş: Suça eğilim ve suç işleme oranı; yaş, cinsiyet, sosyokültürel yapı, ekonomik durum, eğitim düzeyi gibi birçok faktöre bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Yine psikiyatrik hastalık öyküsü olanlarda ve herhangi bir suç kaydı bulunanlarda da suç işleme oranında artış tespit edilmiştir.

Amaç: Bu çalışmada hırsızlık suçu işlemiş kişilerde bazı biyokimyasal parametreler ile suç işleme arasında bir ilişki olup olmadığı araştırıldı. Ayrıca hırsızlık suçu işleyen kişiler ile basit yaralama, cinsel suç ve cinayet suçu işlemiş kişilerin biyokimyasal parametreleri karşılaştırıldı.

Yöntem: Bu çalışma için Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi etik kurulundan onay alındı. Elazığ Fethi Sekin şehir hastanesi psikiyatri polikliniğinde tetkik edilen hırsızlık suçu, cinsel suç, cinayet suçu ve basit suç işlemiş kişilerden oluşan otuzar kişilik gruplar oluşturuldu. Ayrıca otuz kişilik herhangi bir suç işlememiş kontrol grubu oluşturuldu. Tüm gruplardan biyokimyasal analiz için kan numuneleri alındı. Kan örneklerinden glukoz, üre, kreatinin, Aspartat aminotransferaz, Alanin aminotransferaz, laktat dehidrogenaz, total kolesterol, LDL-kolesterol, trigliserit, sodyum, potasyum, kalsiyum, tam kan sayımı, serbest T3, serbest T4, tiroid stimüle edici hormon, folat ve B12 vitamini düzeyleri ölçüldü. Sonuçlar kontrol grubu ile suç işlemiş gruplar arasında istatistiksel olarak karşılaştırıldı. Ayrıca suç işleyenlerden oluşmuş dört grubun sonuçları kendi aralarında karşılaştırıldı.

Bulgular: Tüm gruplarda glukoz, AST, ALT, LDH, Üre, Kr, Na, K, Ca, TK, TG, WBC, Hb, Hct, Plt, sT3, sT4, TSH, B12 düzeyleri arasında anlamlı bir fark tespit edilmedi. Hırsızlık suçu grubunun sonuçları kontrol grubu ile karşılaştırıldığında anlamlı bir fark tespit edilmedi. Yine diğer suç grupları ile karşılaştırıldığında hırsızlık suçu işlemiş grupta anlamlı biyokimyasal bir değişiklik saptanmadı.

Tartışma ve Sonuç: Hırsızlık suçu işlemiş grupların biyokimyasal sonuçları ile kontrol grubunun ve diğer suç işlemiş grupların arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmedi. İleride daha geniş çaplı çalışmalar yapılarak biyokimyasal değişiklik ve suç işleme arasındaki ilişkinin araştırılmasının önemli olduğu kanaatindeyiz.

Anahtar sözlük: Suç, Hırsızlık, Biyokimya.

Sözel Bildiri

CİNAYET SUÇU İŞLEMİŞ KİŞİLERİN BİYOKİMYASAL PARAMETRELERİNİN SUÇ İŞLEMİŞ KİŞİLER VE SUÇ İŞLEMEMİŞ KİŞİLERLE KARŞILAŞTIRILMASI

Erkan ÇAKMAK *, Burcu SIRLIER EMİR**

**Fırat üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıklar A.D., Elazığ, Türkiye, e-mail: drerkan_23 @ hotmail.com*

***Burcu Sirlir, Fethi Sekin Şehir Hastanesi Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Kliniği, Elazığ, Türkiye, e-mail: bsirlir@hotmail.com*

Giriş: Suç işleme oranı yaş, cinsiyet, sosyoekonomik yapı, eğitim düzeyi gibi birçok faktöre bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Yine psikiyatrik hastalık tanısı olanlarda ve suç işleme kaydı bulunanlarda suç eğiliminde artış olduğu tespit edilmiştir.

Amaç: Bu çalışmada cinayet suçu işlemiş kişilerde bazı biyokimyasal parametreler ile suç işleme arasında bir ilişki olup olmadığı araştırıldı. Ayrıca cinayet suçu işleyen kişiler ile basit yaralama, cinsel suç, hırsızlık suçu işlemiş kişilerin ve herhangi bir suç işlememiş kişilerin biyokimyasal parametreleri karşılaştırıldı ve aralarındaki ilişki araştırıldı.

Yöntem: Bu çalışma için Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi etik kurulundan onay alındı. Elazığ Fethi Sekin Şehir hastanesi psikiyatri polikliniğinde tetkik edilen cinayet suçu, cinsel suç, hırsızlık suçu ve basit suç işlemiş kişilerden oluşan otuzar kişilik gruplar oluşturuldu. Ayrıca otuz kişiden oluşan herhangi bir suç işlememiş kontrol grubu oluşturuldu. Tüm gruplardan biyokimyasal analiz için kan numuneleri alındı. Kan örneklerinden glukoz, üre, kreatinin, Aspartat aminotransferaz, Alanin aminotransferaz, laktat dehidrogenaz, total kolesterol, LDL-kolesterol, trigliserit, sodyum, potasyum, kalsiyum, tam kan sayımı, serbest T3, serbest T4, tiroid stimüle edici hormon, folat ve B12 vitamin düzeyleri ölçüldü. Sonuçlar kontrol grubu ile suç işlemiş gruplar arasında istatistiksel olarak karşılaştırıldı. Ayrıca suç işlemiş dört grubun sonuçları kendi aralarında karşılaştırıldı.

Bulgular: Tüm gruplarda glukoz, AST, ALT, LDH, Üre, Kr, Na, K, Ca, TK, TG, tam kan sayımı, sT3, sT4, TSH, B12 düzeyleri arasında anlamlı bir fark tespit edilmedi. Cinayet suçu grubunda fosfor düzeyleri, kontrol grubu ile karşılaştırıldığında yüksek olarak tespit edildi. Yine diğer gruplar ile karşılaştırıldığında cinayet suçu grubunda fosfor düzeyi istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek idi ($p= 0.04$).

Tartışma ve Sonuç: Cinayet suçu işlemiş gruplarda fosfor düzeylerinin kontrol grubu ve suç işlemiş gruplarla karşılaştırıldığında yüksek tespit edilmesi ilginç olup, bu ilişkinin daha net ortaya konulabilmesi için ileride yeni çalışmalar yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

Anahtar sözlük: Suç, Cinayet, Biyokimya.

Sözel Bildiri

RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL AND COGNITIVE FUNCTIONING IN THE OLDER ADULTS

Özge İPEK DONGAZ*, Asalet Aybüke GÜP, Banu BAYAR*****

* *Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, ozgeipek@mu.edu.tr*

***Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, asalet.a@hotmail.com*

*** *Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, bbayar@mu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Ageing is directly associated with a decline in most physiological systems. It is known that cognitive and motor functions decline that occur with age are two important factors affecting functionality. As a result, it has been shown that the loss of mobility is not only related to the loss of motor functions but also to cognitive abilities. **Aim:** The purpose of this study is to evaluate the relationship between cognitive and physical functions in older adults. **Methods:** Fifty-six older adults (>65 years) were enrolled in this study. Physical function was measured by Short Physical Performance Battery (SPPB). Global cognitive function and cognitive domains were evaluated by the Turkish version of the Montreal Cognitive Assessment (MoCA). **Results:** The mean age was 75.38±4.39 years. The majority of participants were female (n=38). The total mean scores of MoCA and SPPB were 14.13±3.27 and 3.21±1.64, respectively. A significant positive correlation was found between total SPPB and MoCA scores (r=0.712, p<0.05). **Discussion and Conclusion:** Maintaining physical and cognitive function is crucial for healthy ageing. Our results indicate physical and cognitive functions were linked to each other. We recommend that all older adults should join an exercise program as a means of enhancing both physical and cognitive functions. Future research will determine which physical activity may be more appropriate to enhance cognitive and motor functions for older adults.

Key Words: Motor function, Healthy ageing, Cognitive capacity

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE YAŞLI AYRIMCILIĞI VE EMPATİK EĞİLİM

Ayşe Sezer Balcı *, **Kerime Öğüt Düzen****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, asbalci@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, kogut@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ve yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının incelenmesidir. **Gereç-Yöntem:** Tanımlayıcı kesitsel tipteki araştırmanın evrenini bir üniversitenin il merkezinde bulunan sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde öğrenim gören tüm öğrenciler (N=564) oluşturdu. Evrenden ulaşılması gereken örneklem büyüklüğü Epi-infoStatcalc 7.2 programı ile, %5 örneklem hatası, %95 güven aralığı ile n=229 kişi olarak hesaplandı ve 434 öğrenciye ulaşıldı. Veri toplama aracı olarak Sosyodemografik Form, Yaşlı Ayrımcılığı Ölçeği (YATÖ) ve Empatik Eğilim Ölçeği (EEÖ) kullanıldı. İlgili etik kurul izni alındıktan sonra, öğrencilere online bir şekilde anket uygulaması yapıldı. Araştırma verilerinin istatistiksel analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanıldı. Çalışmada tanımlayıcı istatistikler, Man Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi, pearson korelasyon ve çoklu regresyon analizi kullanıldı ve çalışmada istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edildi. **Bulgular:** Çalışmaya katılan öğrencilerin %20,7'si birinci sınıf, %75,8'i kız, %12,2'si yabancı uyrukludur. Öğrencilerin %40,8'i daha önce yaşlı birey ile yaşadığını, %56'sı ise meslek hayatında yaşlı bireyler ile çalışmak istediklerini bildirmiştir. Öğrencilerin YATÖ puan ortalamaları $78,22\pm 8,30$ 'dir. Dördüncü sınıfların, kadınların, Türk öğrencilerin YATÖ puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı daha yüksektir ($p<0,05$). Öğrencilerin EEÖ puan ortalamaları $63,07\pm 9,19$ 'dir. Dördüncü sınıfların, Türk öğrencilerin EEÖ puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı daha yüksektir ($p<0,05$). Öğrencilerin EEÖ ile YATÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki yoktur ($p>0,05$). **Sonuç:** Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutumların ve empatik eğilimlerinin ortalamasının üzerinde olduğu, sınıf, cinsiyet, uyruk, geçmişte yaşlı ile yaşama, çalışma yaşamında yaşlı ile çalışmak isteme gibi değişkenlerin yaşlı ayrımcılığı tutumlarını, sınıf ve uyruk değişkenlerinin empatik eğilimlerini etkilediği sonucuna varılmıştır. Konu ile ilgili gelecekte yapılan çalışmalarda bu değişkenlerin gözönüne alınması önerilir.

Anahtar Kelimeler: yaşlı, ayrımcılık, empati, hemşirelik, öğrenci

Sözel Bildiri

DOES INSPIRATORY MUSCLE STRENGTH AFFECT URINARY INCONTINENCE?

Özge İPEK DONGAZ*, **Asalet Aybüke GÜP****, **Banu BAYAR*****

* Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, ozgeipek@mu.edu.tr

**Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, asalet.a@hotmail.com

*** Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Health Sciences, Department Physiotherapy and Rehabilitation, Muğla, Turkey, bbayar@mu.edu.tr

ABSTRACT

Background: It is known that stress urinary incontinence (SUI) is associated with an abnormal breathing pattern. **Aim:** The aim of this study is to investigate the relationship between inspiratory muscle strength and SUI severity in urinary incontinent women. **Methods:** Thirty women living in a nursing home aged over 65 years were enrolled in this study. Respiratory muscle strength was assessed by maximal inspiratory duration (sec). Urogenital Distress Inventory-6 (UDI-6), International Incontinence Questionnaire (ICIQ-SF), and Incontinence Impact Questionnaire-7 (IIQ-7) were used for SUI. **Results:** The mean age was 74.18±3.26 years. The mean scores of UDI-6, ICIQ-SF and IIQ-7 were 1.44±2.80, 56.14±17.72 and 38.24±24.29, respectively. Respiratory muscle strength displayed moderate statistically significant negative correlations with scores of UDI-6, ICIQ-SF and IIQ-7 ($r_1=-0.547$, $r_2=-0.512$, $r_3=-0.541$, respectively). **Discussion and Conclusion:** A decline in respiratory muscle strength is typical of women with SUI. The present study reveals a correlation between SUI and inspiratory muscle strength in incontinent women. We recommend integrating respiratory function measurements in women with SUI in the clinical evaluation routine.

Key Words: Abdominal muscles, Elderly, Diaphragm, Incontinence

Sözel Bildiri

AĞIRLIK YÖNETİMİNDE KETOJENİK DİYETİN ETKİLERİ

Bahar Yalçın^{*}, Melike Nur Özen^{}**

** Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye, bahar.yalcin@fbu.edu.tr*

*** Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye, melike.ozen@fbu.edu.tr*

ÖZET

Obezite, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından vücutta anormal veya aşırı miktarda yağ birikimi olarak tanımlanan, dünya genelinde halk sağlığını ciddi olarak tehdit eden unsurlardan biridir. Dünya çapında 650 milyondan fazla insanın obez olduğu bildirilmiştir. Obezite, tip 2 diyabet, hipertansiyon, kardiyovasküler hastalıklar (KVH), depresyon gibi mental rahatsızlıklar, uyku apnesi ve kanser dahil olmak üzere birçok komorbidite ile ilişkilidir. Dolayısıyla obezitenin engellenmesi ve prevalansının azaltılması, dünyadaki kronik hastalık yükünü azaltabilmek adına oldukça önemlidir. Obezitenin engellenmesinde, yapılacak diyet müdahaleleri ile vücut ağırlığı yönetiminin sağlanması günümüzde temel strateji olarak kabul edilmektedir. Vücut ağırlığı yönetimi için ideal diyet planı ise, geçmişten günümüze en çok tartışılıp araştırılan konulardan biri haline gelmiştir. Son yıllarda vücut ağırlığı kaybı için en çok tercih edilen ve popüler olan diyet planlarından biri de ketojenik diyetlerdir. Ketojenik diyetler, çok düşük miktarda karbonhidrat (<50 gr/gün), orta düzeyde protein ve yüksek miktarda yağ içeren diyetlerdir. Bu diyetle günde 50 gr'ın altında karbonhidrat tüketilmesi, kan glikoz seviyelerini düşürmekte ve oluşan insülin değişiklikleri, vücudun yağ depolama durumundan, yağ oksidasyonu durumuna geçmesi sağlamaktadır. Yağlar karaciğerde birincil yakıt kaynağı olarak kullanıldığında, ketogenez olarak bilinen keton cisimciklerin üretim süreci başlamaktadır. Bu mekanizma sebebiyle de ketojenik diyetlerin iştahı azaltabileceği, lipolizi artırabileceği ve proteinlerle aynı termik etkileri sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca ketojenik diyetin dinlenme metabolik hızını artırması sebebiyle de vücut ağırlığı kaybını sağladığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Ketojenik diyetin vücut ağırlığı kaybı üzerine etkisini inceleyen araştırmalar sonucunda ise kısa, orta ve uzun vadede, önemli düzeyde vücut ağırlığı kaybı ile vücut kompozisyon parametrelerinde iyileşme sağladığı fakat diğer ağırlık kaybı müdahaleleriyle benzer sonuçlar verdiği vurgulanmıştır. Ayrıca kısa vadeli yan etkileri sebebiyle de sağlık personeli eşliğinde yapılması tavsiye edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağırlık yönetimi, Ketojenik diyet, Obezite, Ketozis, Beslenme

Sözel Bildiri

PSİKODRAMA TEMELLİ İLETİŞİM BECERİLERİ EĞİTİMİNİN DUYGUSAL ZEKA VE İLETİŞİM YETERLİLİĞİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ARAŞTIRMA

Candan Terzioğlu^{*}, Fatma AYHAN^{}**

** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Alanya, Antalya, Türkiye, candancandan2012@gmail.com*

*** Batman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Batman, Türkiye, f.kucuksumbul@gmail.com*

Özet

Giriş: Etkili iletişim tekniklerinin kullanılması hasta ve hemşire arasında iş birliğini artırmaktadır. Bu nedenle, hemşire hasta ilişkisi hemşireler için kritik bir öneme sahiptir. **Amaç:** Araştırmada psikodrama temelli kişiler arası ilişkiler eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka ve iletişim yeterliliğine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Ön test-son test kontrol gruplu deneysel araştırma modeli kullanılan araştırma 10 Mart-9 Haziran 2021 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini bir üniversitenin hemşirelik bölümünün birinci sınıfında öğrenim gören ve randomize olarak seçilen 30 öğrenci oluşturmuştur (14 çalışma; 15 kontrol). Çalışma grubundaki öğrenciler online olarak 14 haftalık hemşirelikte kişilerarası ilişkiler dersi ve psikodrama oturumlarını çevrimiçi olarak alırken, kontrol grubundaki öğrenciler yalnızca hemşirelikte kişilerarası ilişkiler dersini çevrimiçi olarak almışlardır. Araştırma verileri psikodrama oturumları sırasında yapılan derinlemesine görüşmelerin kaydedilmesiyle nitel; araştırma öncesi ve sonrasında öğrencilerin bazı sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye ilişkin sorular, Duygusal Zeka ve İletişim Yeterlilik ölçekleri kullanılarak nicel olarak toplanmıştır. Araştırma için etik kurul izni ve araştırmanın yürütüldüğü üniversiteden kurum izni alınmıştır. Araştırmanın nitel verileri içerik analiz yoluyla araştırmacılar tarafından manuel olarak, nicel verileri ise IBM SPSS programı kullanılarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin iletişim yeterliliği ölçeğinin sosyal davranış yeterliliği, iletişimde bireysel yönler, empati yeterliliği alt boyutları ve duygusal zeka ölçeği toplam puanları ön testte son teste göre anlamlı şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir. Kontrol grubunda ise duygusal zeka ve empati yeterliliği ölçeği toplam puanları son testte ön testten anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmüştür. Çalışma grubunda yer alan öğrenciler psikodrama oturumlarına ilişkin “Problem çözme becerimi geliştirmem gerektiğini anladım.”, “Oynadığımız oyunlarda gelecekte yapmak istediklerimi oynadığımı fark ettim.”, “Öfkeli hastalarla karşılaştığımda yaptığım yanlış uygulamaları gördüm.” gibi görüşler bildirmişlerdir. **Tartışma ve Sonuç:** Öğrenci hemşirelerin iletişim yeterlilikleri ve duygusal zekalarının geliştirilmesi daha iyi bakım sonuçlarına katkı sağlayacaktır. Çalışma, psikodrama temelli kişiler arası ilişkiler eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerileri ve duygusal zekalarını geliştirebilecek bir uygulama olduğunu, ayrıca çevrimiçi eğitimlerde psikodrama uygulamalarının dersin etkinliğini artırabileceğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: İletişim Becerileri, Duygusal Zeka, Hemşirelik, Psikodrama

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARINA İLİŞKİN METAFORİK BİR ÇÖZÜMLEME

Kübra Yılmaz*, İlknur Atasever, Emel Taşçı Duran*****

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Isparta, Türkiye, kubrayilmaz@sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Isparta, Türkiye, ilknuratasever@sdu.edu.tr

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Isparta, Türkiye, emelduran@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Toplumsal cinsiyet; kadının ve erkeğin sosyal olarak belirlenmiş kişilik özellikleri, sosyal olarak yapılandırılmış rol, sorumluluk ve davranışları olarak tanımlanmakta ve kadınları eğitim, çalışma hayatı, sağlık, siyasal yaşama katılım vb. birçok alanda engellemektedir. **Amaç:** Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının metaforik yöntemle belirlenmesi amacıyla planlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmada nitel araştırma deseni olarak “fenomenoloji” (olgu bilim) kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği dersini almakta olan 171 öğrenci oluşturmuş ve sonuç olarak araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 103 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan tanıtıcı özellikler formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Veri analizi ise içerik analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 20.74 ± 0.83 olup, 87’si kadın ve 16’sı erkek olarak belirlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, katılımcılar ‘kadın’ kavramına ilişkin 79 adet farklı metafor; erkek kavramına ilişkin ise 65 farklı metafor üretmiştir. Bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri bakımından incelenmiş ve kadın metaforuna ait kullandıkları kavramlar yedi farklı kategoride gruplandırılmıştır. Bu kategoriler; obje, hayvan, bitki, doğa unsuru, teknoloji, meslek ve semboldir. Erkek metaforuna ait kullanılan kavramlar ise; obje, hayvan, bitki, doğa unsuru, teknoloji ve sembol olmak üzere altı kategoride gruplandırılmıştır. Öğrencilerin ürettikleri metaforlara yapılan içerik analizine göre kadınlar çoğunlukla; çiçek, meyve veren ağaç, su, toprak, robot, kuş, aslan gibi kavramlara benzetilirken, erkekler; taş, odun, aslan, ağaç, karınca gibi kavramlara benzetilmiştir. Genel olarak kadınlar fedakar, sevecen, zarif, hassas, herkese destek olan ve her türlü probleme çözüm bulan olarak tanımlanmıştır. Erkekler ise; güvende hissettiren, sağlam, güçlü, dayanıklı, koruyucu, ailenin temeli ve özgür olarak tanımlanmıştır. **Tartışma-Sonuç:** Sonuç olarak katılımcılar kadın ve erkeği tanımlarken toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını içeren kavramları öne çıkarmıştır. Ayrıca kadın öğrencilerinin çoğu kadın olmanın daha değerli ve üstün olduğunu da vurgulamıştır.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik, Toplumsal Cinsiyet, Metafor

Sözel Bildiri

İNFERİL KADINLARIN EN BÜYÜK HAYAL KIRIKLIĞI CİNSELLİK: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Sevda KARAKAŞ*, Rukiye HÖBEK AKARSU**, Özden TANDOĞAN*, Özlem

SAHAN***

*İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye
sevdakarakas@arel.edu.tr, ozdentandogan@arel.edu.tr

**Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Yozgat, Türkiye,
rukiye-hobek@hotmail.com

***Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Antalya, Türkiye,
ozlem.sahan@antalya.edu.tr

ÖZET

Giriş: Cinsellik, cinsel doyumu ve iki insanın uyum içerisinde beraberliklerini içeren sosyal kurallar, değer yargıları ve tabularla belirlenmiş, biyolojik, psikolojik, sosyal yönleri olan özel bir yaşantı olarak tanımlanır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı infertil kadınların cinselliğe ilişkin tutum, davranış ve deneyimlerinin belirlenmesidir. **Yöntem:** Bu çalışma Türkiye de, İstanbul ilinde bir devlet hastanesinin infertilite polikliniğinde yürütüldü. Çalışmaya en az iki yıldır primer infertilite tedavisi alan ve aktif olarak infertilite tedavisine devam eden 15 infertil kadın dâhil edildi. Veriler, tanıtıcı bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak toplandı. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi uygulandı. Alanlarında uzman 4 araştırmacı tarafından belirlenen kod ve temalar arasında tutarlılık yüzdelik hesabı yapıldı. Elde edilen 0,85 değeri kategorilerin tutarlı olduğunu gösterdi. **Bulgular:** Katılımcılar ile yapılan görüşmelere dayanarak elde edilen bulgular “ Cinsel Yaşamı Etkileyen Faktörler” ve “Cinsel Sağlığa ve Cinselliğe Bakış” olmak üzere 2 ana tema, 6 alt tema ve alt temalara ilişkin toplam 27 kod belirlendi. Belirlenen ana tema ve alt temalarda “hayal kırıklığı”en yaygın tanımlanan kod olarak belirlendi. **Sonuç:** İnfertil kadınların büyük çoğunluğunun (n=14) cinsel hayatlarını üreme fonksiyonlarına temellendirdikleri, ciddi cinsel sağlık sorunları yaşadıkları, değersizlik hissettiklerini ve cinsel hayatlarını büyük bir hayal kırıklığı olarak tanımladıkları belirlendi.

Anahtar kelimeler: infertilite, hayal kırıklığı, cinsellik, cinsel sorunlar, kadın

Sözel Bildiri

BİR TIP FAKÜLTESİ DÖNEM VI ÖĞRENCİLERİNDE ORTOREKSİYA NERVOZA SIKLIĞI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Meltem AKDEMİR*

* Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, makdemir07@gmail.com

ÖZET

Giriş: Ortoreksiya Nervoza (ON), sağlıklı beslenme takıntısı olarak tanımlanmaktadır. Ortorektik bireylerin günlük yaşamları ve sosyal ilişkileri, tüketmeyi planladıkları sağlıklı, saf ve kaliteli yiyeceklerin satın alınması, hazırlanması sürecine zamanlarının çoğunu harcamaları dolayısıyla olumsuz yönde etkilenebilmektedir. **Amaç:** Araştırma bir tıp fakültesinde öğrenim gören dönem VI öğrencilerinde ON eğilimi sıklığı ve ilişkili faktörleri saptamak amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Ekim 2022’de yapılan, evrenini bir tıp fakültesinde öğrenim gören 203 dönem VI öğrencisinin oluşturduğu kesitsel bir çalışmadır. Tüm öğrencilere ulaşmak hedeflenmiş ve 163 öğrenciye ulaşılmıştır (katılım oranı %80,3). Veri toplama amacıyla anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni; ORTO-11 ölçeğine göre ON eğilimi olma durumu (25 puan ve altında alanlar), bağımsız değişkenler ise yaş, cinsiyet, beden kitle indeksi, kaldığı yer, en uzun süre yaşadığı yerleşim yeri, gelir durumu, anne ve babasının öğrenim durumu, annesinin çalışma durumu, kronik hastalık varlığı, yeterli ve dengeli beslendiğini düşünme durumu, öğün atlama, düzenli egzersiz yapma, uyku durumu, algılanan sağlık, sigara, alkol, antidepresan kullanma durumudur. Verilerin istatistiksel analizleri SPSS 23,0 kullanılarak yapılmıştır. İstatistiksel analizlerde ki-kare testi ve t-testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık için sınır değer $p < 0,05$ kabul edilmiştir. Araştırma için etik kurul onayı ve kurum izni alınmıştır. **Bulgular:** Öğrencilerin %43,6’sı kadındır, yaş ortalaması $23,96 \pm 1,20$ ’dir. Katılımcıların %26,4’ünün ON eğilimi olduğu tespit edilmiştir. ON eğilimi olanların olmayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha fazla düzenli egzersiz yaptığı ve gün içinde ana öğün atlamadığı saptanmıştır ($p < 0,05$). Diğer bağımsız değişkenler ile ON eğilimi olma durumu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p > 0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** ON eğilimi olan bireylerin daha fazla düzenli egzersiz yapmaları ve ana öğünlerini atlamamaları sağlıklı olmayı önemsedikleri için beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. ON eğilimi ile ilgili daha geniş ölçekli çalışmalar yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Ortoreksiya Nervoza, ORTO-11, Tıp Öğrencisi, Sağlıklı Beslenme Takıntısı

Sözel Bildiri

**KOR KASLARININ KAS KUVVETİ VE ENDURANSLARI İLE EKSTERNAL
PERTÜRBASYON SIRASINDAKİ POSTÜRAL KONTROL DEĞERLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

İbrahim Engin Şimşek¹, Hafize Hilal Kargın²,

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Protez-Ortez Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, iengin.simsek@gmail.com

² Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Protez-Ortez
Yüksek Lisans Programı, İzmir, Türkiye, hilalkargin98@gmail.com

ÖZET

Giriş: Kor kaslarının, postüral stabilitenin ve dengenin sağlanmasında etkili olduğu, intra-abdominal basıncı arttırmaya yardımcı olduğu ayrıca omurga stabilitesini değiştirecek aktiviteler sırasında ekstremiteler hareketinden önce aktive olduğu bilinmektedir [1] [2].

Amaç: Bu çalışmanın amacı sağlıklı bireylerde kor stabilizasyonunu sağlayan kasların kas kuvveti ve enduransı ile ayakta durma dengesini sağlayan antisipatuar reaksiyonlar arasındaki ilişkiyi araştırmak ve eksternal pertürbasyon sırasında ölçülen postüral kontrol değerlerine gövde kor ve diyafram kaslarının etkisini belirlemektir.

Yöntem: Bu kesitsel araştırmaya dahil etme kriterlerini karşılayan 20 kişi katılmıştır. Katılımcıların kor kas endurans değerlendirmesi, diyafram kas kuvvet değerlendirmesi ve eksternal pertürbasyon sırasında postüral kontrol değerlendirmeleri yapılmıştır. Diyafram kas fonksiyonu, iki boyutlu ultrasonografi cihazı ile sakin ekspirasyon ve derin inspirasyon sırasında ölçülen diyafram kas kalınlık değerleriyle hesaplanan “Diyafram Kalınlaşma Fraksiyonu” ile değerlendirildi. Gövde kor enduransını değerlendirmek için McGill [3] tarafından oluşturulan protokol (Gövde Fleksör Endurans Testi, Sorensen Testi, Lateral Köprü Testi) kullanıldı. Postüral kontrol değerlendirmesi için Tekscan MatScan™ Pressure Mat System (Tekscan Inc. Boston, USA) cihazı kullanıldı. Antisipatuar reaksiyonları değerlendirebilmek için basınç ölçüm platformu üzerinde, kurulan bir düzenek ile eksternal pertürbasyon oluşturuldu. Test 2 farklı ağırlıkla (3 kg ve 5 kg), 4 yönde (anterior, posterior, sağ lateral, sol lateral) ve gözler açık-gözler kapalı olmak üzere toplam 16 farklı koşulda gerçekleştirildi. Her durum için 3 tekrar ölçüm alındı ve ortalama hesaplandı. Çalışmanın değişkenleri yaş, vücut ağırlığı, boy uzunluğu, beden kütle indeksi, diyafragma kas fonksiyonu (Diyafram Kalınlaşma Fraksiyonu-DKF), Lateral Köprü Testi (RSP, LSP) skoru, Sorensen

Testi (ST) skoru ve Gövde Fleksörleri Endurans Testi (GFET) skoru ve taban altı basınç değerleridir.

Bulgular: Gözler kapalı durumda posterior yönde 5 kilogram ile oluşturulan pertürbasyonda ölçülen postüral kontrol değerleri (gkb_5 kg_Area/Distance/Variability/ medial-lateral (right-left) excursion) ile Gövde Fleksörleri Endurans Testi (GFET) skoru arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (sırasıyla $p=0,008$ $p=0,004$ $p=0,034$ $p=0,008$). Gözler kapalı durumda sol taraftan 3 kilogram ile oluşturulan pertürbasyon durumunda ölçülen postüral kontrol değeri ile (gkl_3kg_Distance) ayakta ölçülen sağ ve sol taraf Diyafram Kalınlaşma Fraksiyonu değerleri (RAKF, LAKF) arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (sırasıyla $p=0,003$, $p=0,001$). Anteriordan 5 kilogram ile oluşturulan pertürbasyon sırasında gözler açık ve gözler kapalı koşulları arasında postüral kontrol değerlerinde anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,017$).

Tartışma: Gövde kor kas enduransının ve kor kas kuvvetinin, eksternal pertürbasyon sırasında ölçülen postüral kontrol değerlerine etkilerinin olduğu bulunmuştur. Gövde kor fonksiyonu ile postüral kontrol verileri arasındaki ilişki literatürdeki diğer çalışmalarla uyumludur [1] [4]. Antisipatuar denge reaksiyonlarının postüral kontrol verileri üzerinde anlamlı etkisi olduğu bulunmuştur ve bu sonuçlar literatürle örtüşmektedir [5].

Anahtar Kelimeler: kor kas enduransı, kor kas kuvveti, postüral kontrol, antisipatuar reaksiyon

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

**ANKARA'DA BİR DEVLET İLKOKULUNA DEVAM EDEN ÇOCUKLARIN
BESLENME SÜRECİNE ANNELERİNİN BESLENME BİLGİ DÜZEYLERİNİN
ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Nural ERZURUM ALİM*, **Öykü Peren TÜRK****, **Aleyna TURGUT*****

**Doç.Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
Ankara, Türkiye, nalim@aybu.edu.tr*

***Arş.Gör., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
Ankara, Türkiye, oykuperenturk@aybu.edu.tr*

****Diyetisyen, Ankara, Türkiye, dyt.aleynaturgut@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Beslenme alışkanlıklarının temeli çocukluk çağında atılır, anneler bu alışkanlıkların oluşmasında önemli rol oynamaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada annelerin beslenme bilgi düzeyinin ilkökul çağındaki çocuklarının beslenme sürecine etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Çalışma Ankara'da bir ilkökuldaki 157 öğrenci ve annelerini kapsamaktadır. Annelerin beslenme bilgi düzeyini değerlendirmek için Yetişkinler İçin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçeği (YETBİD) kullanılmıştır. Çocuklardan 24 saatlik besin tüketim kaydı alınmış ve antropometrik ölçümleri araştırmacı tarafından kaydedilmiştir. **Bulgular:** Çocukların %55,4'ünün kız, %54,1'inin 9 yaşında olduğu, %61,1'inin 3.sınıfta okuduğu ve 78,3'ünün 0-2 kardeşi olduğu belirlenmiştir. Annelerin %33,8'inin 40-44 yaş grubunda, %34,4'ünün lise mezunu ve %64,3'ünün ev hanımı olduğu belirlenmiştir. Erkek çocuklarda annelerinin temel beslenme puanları ile B1 vitamini arasında pozitif yönde, zayıf derecede ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=0,263$; $p=0,028$). Erkek çocuklarda yaşa göre boy persentili ile YETBİD puanlarında besin tercihi alt ölçeği arasında ise negatif yönde, zayıf derecede ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-0,313$; $p=0,008$). **Tartışma ve Sonuç:** Anneler, çocuklarının gelişimlerini ve sağlıklı beslenme davranışlarının çeşitli yönlerini destekleyebilecek ortamlar yaratmaktadır. Çocuklarının yeme davranışı konusunda rol model olmaktadırlar. Annelerin beslenme bilgi düzeyinin, daha geniş çapta çalışmalarda çocukların besin ve besin ögesi alımına etkisinin daha net belirlenebileceği düşünülmektedir. Çocukların büyüme ve gelişmesinin desteklenmesi için annelerin beslenme bilgisinin artırılması önemlidir. Bu ilişkiye dair daha çok çalışma yapılmasında ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Beslenmesi, Beslenme Bilgisi, Ebeveyn Etkisi

Sözel Bildiri

EXPERIMENTAL BASED DETERMINATION OF OPTICAL PROPERTIES OF TISSUE MIMICKING LIQUID PHANTOM

Seyda ÖZKAYA*, **Asma JAHANGEER***, **İbrahim AKKAYA****, **Mehmet Engin****

* Ege University, Institute of Science and Technology, Biomedical Technologies, İzmir, Türkiye,
seydaozkaya@hotmail.com

** Ege University, Institute of Science and Technology, Biomedical Technologies, İzmir, Türkiye,
jahangeer.asma@gmail.com

** Ege University, Department of Electrical and Electronics Engineering, İzmir, Türkiye
ibrahim.akkaya@ege.edu.tr

** Ege University, Department of Electrical and Electronics Engineering, İzmir, Türkiye
mehmet.engin@ege.edu.tr

ABSTRACT

Background: Absorption and scattering are the two main events encountered by photons in tissue-light interaction. Since the absorption and scattering characteristics of tumor tissues are different compared to healthy tissue, these optical properties can be used in diagnostics.

Aim: To measure the optical absorption and scattering coefficients of an in-vitro medium that mimics a liquid-state tissue with a simple setup as possible.

Methods: For the absorption coefficient (μ_a) measurement, three different concentrations of Indian ink were added to the distilled water. The measurement was repeated for 5 different wavelengths (500-900nm) of the transmission-based ballistic light component. For the scattering coefficient (μ_s) measurement, 4 different milk concentrations were added to distilled water and the optical signal was recorded from the spectrometer by scanning between 200-900 nm wavelengths for measurements.

Results: In the μ_a measurements, three different distilled water-ink mixtures were used, with ink concentrations of 0.04%, 0.10% and 0.13%, respectively. Optical signals were obtained by considering the wavelengths for each of the mixtures. The obtained signals were used to determine, μ_a ; via Beer-Lambert Law. In μ_s measurements; 0.2ml, 0.4ml, and 0.6ml milk were added to 20ml distilled water, respectively, and the diffuse medium was simulated.

Discussion and Conclusions: As the absorber concentration increases, μ_a increases, and as the wavelength increases, μ_a decreases linearly. Wavelength-dependent changes in μ_s measurements do not show linear character. As the concentration increases, values around 650nm strengthen the bell-shaped character.

Key words: Biomedical optics, Scattering coefficient, Absorption coefficient.

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL SORUMLULUK DÜZEYLERİ İLE BAKIM DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: TANIMLAYICI VE İLİŞKİ ARAYICI ÇALIŞMA

Yadigar ORDU*, Banu CİHAN ERDOĞAN**

* Çankırı Karatekin Üniversitesi, Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Evde Hasta Bakımı Programı, Çankırı, Türkiye, yadigar_usta_ordu@hotmail.com

** Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çerkeş Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Evde Hasta Bakımı Programı, Çankırı, Türkiye, banucihanerdogan@karatekin.edu.tr

ÖZET

Giriş: Toplumun sağlık bakım kalitesinden sorumlu olan hemşirelik öğrencilerinin bireysel sorumluluk düzeylerinin ve bakım davranışlarının belirlenmesi oldukça önemlidir. **Amaç:** Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin bireysel sorumluluk düzeyleri ile bakım davranışları arasındaki ilişki araştırılmıştır. **Yöntem:** Bu tanımlayıcı ve ilişki arayıcı çalışmanın örneklemini Kasım-Aralık 2022 tarihleri arasında Türkiye'nin sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören 603 hemşirelik öğrencisi (2., 3., ve 4. sınıf) oluşturmuştur. Veriler, Tanıtıcı Özellikler Formu, Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 ve Bakım Davranışları Ölçeği-24 kullanılarak toplanmıştır. Veriler, sayı, yüzde, ortalama, Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U testi ve Spearman korelasyonu ile analiz edilmiştir. **Bulgular:** Öğrencilerin, %71.8'i kadın ve yaş ortalaması 21.12 ± 1.62 'dir. Bireysel sorumluluk ölçeği toplam puan ortalaması 32.64 ± 4.84 ve bakım davranışları toplam puan ortalaması 122.11 ± 21.90 olarak bulunmuştur. Kadınların, hemşirelik bölümünü isteyerek seçenlerin, hemşirelik öğrencisi olmaktan memnun olanların ve klinikte hastalara bakım vermeyi çok iyi gerçekleştirenlerin bireysel sorumluluk, bakım davranışları ve alt boyutlarının puan ortalamaları anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). Bireysel sorumluluk ile bakım davranışları ve alt boyutları arasında zayıf, pozitif bir korelasyon belirlenmiştir ($p = 0.000$). **Tartışma ve Sonuç:** Literatürde, öğrencilerin bireysel sorumluluklarına ilişkin yapılan az sayıda çalışma bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda, öğrencilerin bireysel sosyal sorumluluklarının yüksek ve bakım davranışlarının ortalamasının üzerinde olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde bu çalışmada öğrencilerin, ortalamasının üzerinde bireysel sorumluluk ve bakım davranışlarına sahip olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin uygulama alanlarında hastaların bakım sorumluluğunu üstlenmeleri bireysel sorumluluğun yüksek çıkmasını etkilemiş olabilir. Ayrıca öğrencilerin genel not ortalamasının yüksek olması (3.04 ± 0.43), çoğunun hemşirelik mesleğini isteyerek tercih etmesi (%71.3) ve hemşirelik öğrencisi olmaktan memnun olması (%74) bakım davranışlarının yüksek çıkmasını etkilemiş olabilir. Bu çalışmada, öğrencilerin bireysel sorumluluk ile bakım davranışları arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin, bireysel sorumluluk ile bakım davranışları arasında pozitif ilişki bulunmasını, hemşirelik bakımının bireysel sorumluluk gerektirmesi etkilemiş olabilir. Bu çalışmanın sonucunda, öğrencilerin bakım davranışlarını geliştirmek için bireysel sorumluluk düzeylerini artırmaya yönelik girişimlerin planlanması önerilir.

Anahtar Sözcükler: Bakım, Bakım Davranışları, Bireysel Sorumluluk, Hemşirelik Öğrencileri.

Sözel Bildiri

STRES ÜRİNER İNKONTİNANSI OLAN KADINLARDA FONKSİYONEL PELVİK TABAN EGZERSİZ EĞİTİMİNİN ETKİLERİ -PİLOT ÇALIŞMA

Berna TOKMAK*, **Türkan AKBAYRAK***, **Ceren GÜRŞEN***, **Nejat ÖZGÜL****, **Gamze Nalan ÇİNAR***, **Naşide MANGIR BOLAT*****, **Serap ÖZGÜL***

* Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Pelvik Sağlık ve Kadın Sağlığında Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ünitesi, Ankara, Türkiye, bernatokmak06@gmail.com, takbayrak@yahoo.com, ceren.gursen@yahoo.com, nalan.gd@gmail.com, serapky@yahoo.com

** Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, nozgul@gmail.com

*** Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, nasidemangir@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Pelvik taban kas eğitimi, stres üriner inkontinans (SÜİ) tedavisinde birinci basamak tedavi yaklaşımıdır. Pelvik taban kasları bağımsız bir kas grubu olmaktan ziyade çok sayıda kas ile senkronize çalışmaktadır ve pelvik tabanın fonksiyonu sinerjik kasların aktivitesi tarafından desteklenmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı; SÜİ olan kadınlarda pelvik tabana ve ilişkili olduğu kas gruplarına yönelik verilen fonksiyonel pelvik taban egzersiz eğitiminin objektif inkontinans şiddeti, pelvik taban kas kuvveti ve subjektif inkontinans şiddeti ve yaşam kalitesi üzerine etkilerinin araştırılmasıdır. **Yöntem:** Bu çalışmaya SÜİ olan 9 kadın dahil edildi. Hastaların ortanca yaşı 46 yıl (IQR:44-52 yıl), ortanca vücut kütle indeksi (VKİ): 27.69 kg/m² (IQR:25.38-30.86 kg/m²) olarak belirlendi. Objektif inkontinans şiddeti 1 saatlik ped testi ile, pelvik taban kas kuvveti Modifiye Oxford Skalası ile ve subjektif inkontinans şiddeti ve yaşam kalitesi Uluslararası İnkontinans Konsultasyon Anketi-Kısa Form (ICIQ-SF) ile değerlendirildi. Hastalar 8 haftalık fonksiyonel pelvik taban egzersiz eğitimi programına dahil edildi. Müdahale sonrasında tüm ölçümler tekrarlandı. **Bulgular:** Hastaların müdahale öncesi ve sonrası değerleri karşılaştırıldığında; objektif inkontinans şiddeti (p=0.028), pelvik taban kas kuvveti (p=0.007) ve subjektif inkontinans şiddeti ve yaşam kalitesi (p=0.008) değerlerinde anlamlı iyileşmeler olduğu bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışma SÜİ olan kadınlarda, fonksiyonel pelvik taban egzersiz eğitiminin objektif inkontinans şiddetini, pelvik taban kas kuvvetini ve subjektif inkontinans şiddeti ve yaşam kalitesini iyileştirdiğini göstermiştir. SÜİ olan kadınlarda fonksiyonel pelvik taban egzersiz eğitiminin etkilerini daha geniş örneklemlemler ile randomize kontrollü dizaynda araştırılan ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Stres Üriner İnkontinans, Pelvik Taban Kas Eğitimi, Fonksiyonel Eğitim, Fonksiyonel Pelvik Taban Kas Eğitimi

Sözel Bildiri

İLAÇ STOKLARININ YÖNETİMİNDE ABC VE VED ANALİZİ: BİR HASTANEDE UYGULAMA

Aysun YESİLTAS*, İsa GÜL**

** Necmettin Erbakan Üniversitesi, Nezahat Keleşoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya, Turkey, ayesiltas@erbakan.edu.tr*

*** Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Afyonkarahisar, Turkey, isa.gul@afsu.edu.tr*

ÖZET

Arkaplan: Hastaneler kesintisiz hizmet verebilmek için stoklarında bulundurdukları ilaçların yönetimine önem vermek zorundadır. Ayrıca hastaneler bütçelerinin önemli bir bölümünü bu ilaçların temininde kullanmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı bir hastanenin ilaç stoklarının ABC (Always Better Control) ve VED (Vital Essential Desirable) yöntemleri ile analiz edilmesidir.

Yöntem: Retrospektif nitelikteki bu çalışmada, bir kamu hastanesinin ilaç stokları ABC ve VED stok kontrol yöntemleri ile analiz edildi. Araştırmanın örneklemini 2019 yılında hastane eczanesinden çıkışı yapılan 744 ticari isimli ilaçtı. İlaç stoklarına yönelik veriler MS Excel programında miktarları ve birim fiyatları üzerinden değerlendirildi. VED analizini gerçekleştirmek üzere uzman görüşü alındı.

Bulgular: ABC analizinde ilaçların miktar yüzdeleri A grubu (%6.18), B grubu (%13.17), C grubu (%80.65) olarak tespit edildi. VED analizinde ilaçların miktar yüzdeleri V grubu (%18.28), E grubu (%58.60), D grubu (%23.12) olarak hesaplandı. Hastanede 2019 yılında çıkışı yapılan ilaçlardan stok maliyeti en yüksek beş ilaç toplam stok maliyetinin %23.81'ini oluştururken, stok maliyeti en yüksek 20 ilaç toplam stok maliyetinin %50.98'ini oluşturdu.

Tartışma ve Sonuç: A grubunda bulunan ve stok maliyeti yüksek olan az sayıdaki ilaç, toplam stok maliyetinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Stok maliyeti yüksek olan ve hasta tedavisinde hayati önemi bulunan ilaçların yakından takip edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ABC analizi, VED analizi, İlaç, Stok, Hastane.

Poster Bildiri

**BİR ATMACADA (Accipiter Nisus) KURSAK YIRTILMASININ İNTRANASAL
NÖROLEPT SEDASYON ALTINDA SAĞALTIMI****Can NACAR^{1*}, Kamil Serdar İNAL*, Birsen Deniz ERSOY *, Hatice Özlem NİSBET**

**

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Ana Bilim Dalı, Samsun, Türkiye
cannacar@hotmail.com¹, kamil.inal@omu.edu.tr, birsendeniz.ozbakir@omu.edu.tr

** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yabani Hayvan Hastalıkları Ana Bilim Dalı
onisbet@omu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Kuşlarda özofagusun göğüs boşluğunda yaptığı genişlemeye kursak denilmektedir. Türler bağli mevcudiyeti, anatomisi ve yerleşimi farklılık gösterebilir. Hatalı uygulamalar ve çeşitli travmalardan kaynaklı kursak yırtılmalarıyla karşılaşmaktadır.

Amaç: Hastanın, stres ve ağrıyı hissetmeden güvenli ve hızlı şekilde sedasyona girmesi ve cerrahi olarak tedavi edildikten sonra doğaya döndürülmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Sedasyon için diazepam (1 mg/kg) + butorfanol (2 mg/kg) kombinasyonu intranasal uygulandı. İndüksiyonu takiben bilinç kaybının, tam relaksasyon ve hissizliğin sağlandığı, bilincin geri geldiği ve tüneme davranışının başladığı süreler değerlendirildi. Lokal analjezi için 2 mg/kg lidokain HCL infiltrasyon şeklinde uygulandı. 5-0 polidiaksanon dikiş materyali ve schimieden dikiş tekniğiyle defekt onarıldı. 15 mg/kg enrofloksasin ve destekleyici amaçlı 10 ml/kg total dozu aşmadan eşit hacimde % 0,9 NaCl + Laktat Ringer solüsyonu deri altı enjekte edildi.

Bulgular ve Sonuç: İndüksiyondan sonra inkoordinasyonun başlaması 2 dk 24 sn, üçüncü göz kapağının düşmesi, göz kapaklarının kapanması 4 dk 42 sn, sternal yatış ve relaksasyon 13 dk 26 sn, bilincin geri gelmesi 52 dk 15 sn, tüneme davranışının görülmesi 2 s 8 dk olarak kaydedildi. Hasta uyandıktan 24 saat sonra, oral kemiksiz katı gıdayla kendiliğinden beslendiği görüldü. Su, ad-libitum olarak kafesinde bulunduruldu. Günlük uçuş özellikleri değerlendirildi. Hasta, doğaya sorunsuz bir şekilde salındı.

Tartışma: Günümüzdeki enjektabl tranklizan ve opioid preparatları, fazladan üretim maaliyeti oluşturmadan, intranasal emilim ve etki sağladığı için, özellikle kuş türlerinde çok kullanışlıdır. Kas içi enjeksiyon şeklinde yapılan indüksiyonların, hematoma, hassasiyet, iatrojenik doku ve organ yaralanmaları kaynaklı geçici fonksiyon kaybı oluşturması ve maske ile yapılan indüksiyonların esaret hissini arttırarak, stres faktörleri ve biyokimyasal parametreler üzerinde olumsuz etki oluşturması gibi dezavantajlar intranasal uygulamalarda oluşmamaktadır. Bu durum, intranasal uygulamaları daha avantajlı kılar. Yapılacak çalışmalarda tür bazlı çeşitliliğin, sedasyonun ayrıntılı monitörizasyonunun, farklı gruplardan ajanların bu metod ile kullanılmasının ve doz çalışmalarının araştırılması intranasal uygulamaları daha etkili hale getirerek rutine indirgeyebilir.

Anahtar Kelimeler: İnanasal, Kursak, Nörolept, Sedasyon

Sözel Bildiri

MODERN WOUND DRESSING: SILVER NANOPARTICLES

Berfin Rumeysa SARI*, Cigdem AYDIN ACAR**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Health and Biomedical Sciences, Burdur, Turkey*
berfinssari@gmail.com

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Department of Nursing, Burdur, Turkey*
cacar@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Wounds are structural and functional disruptions of the skin caused by trauma, surgery, acute or chronic disease conditions. Wound healing is a complex phenomenon particularly owing to increased antimicrobial resistance. However, the higher level of reactive oxygen species, bacterial infections, and excessive wound exudates remain the major challenges for wound healing. For this reason, the scientific world has focused its attention on finding new alternative solutions. The development of nanoparticles has changed the use of silver in medicine and silver nanoparticles (AgNPs) in various fields of biomedical field. Biomedical products with AgNP are typically used to accelerate wound healing and prevent bacterial infections. Recently, nanotechnology has been applied in the form of nanoparticles, nanocomposites, hydrogels and nanofibers to develop products used in wound treatment. Besides traditional wound treatments, modern wound treatment protocols are among the popular and researched topics in biomedical terms. After the development of nanotechnology and the antibacterial effect of silver nanoparticles was proven, researchers focused on silver nanoparticle-based wound dressing models. In this study, the wound healing properties of silver nanoparticles are emphasized and the design of possible advanced wound models for future studies is discussed. In order to ensure effective wound healing processes, many methods are applied to close the wound and combined antibacterial therapy is used to prevent infection and accelerate wound healing. Currently, antimicrobial AgNPs could potentially act as an alternative to existing antibiotics due to increased bacterial resistance. Its ability to protect the wound against pathogens and accelerate the healing process without causing injury due to dressing removal is taken into account in current studies.

Key Words: Wound, wound dressing, nanotechnology, nanoparticles, silver nanoparticles, antibacterial activity

Sözel Bildiri

THE USE OF TRYPSIN AND DISPASE ENZYMES FOR OBTAINING PRIMARY EPIDERMAL KERATINOCYTE CELL LINES AND COMPARISON OF THEIR EFFICIENCIES

Sevinç Kant *, Yakup Sinan Orta **, Mehmet Kale ***, Yakup Yıldırım ****

* Burdur Mehmet Akif Ersoy University , Faculty of Veterinary Medicine , Department of Virology , Burdur, Turkey , drsokel15@gmail.com

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University , Faculty of Veterinary Medicine , Department of Virology , Burdur, Turkey , y.sinanorta@gmail.com

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy University , Faculty of Veterinary Medicine , Department of Virology , Burdur, Turkey , drmkalex@yahoo.com

**** Burdur Mehmet Akif Ersoy University , Faculty of Veterinary Medicine , Department of Virology , Burdur, Turkey , yayildirim@hotmail.com

ABSTRACT

Background: The skin is the organ that protects the body from external factors and has an important role in protection from infections. The epidermis is formed as a result of differentiation of basal keratinocytes. Bovine papillomavirus (BPV) is a small, non-membrane DNA virus that causes benign and malignant lesions in humans and animals. BPV-induced warts on the teats and bodies of cattle cause economic losses. The place where BPV first enters the body, infects and multiplies in the skin is the epidermal keratinocyte cells. **Aim:** Isolation and production of BPV infecting epidermal keratinocytes are performed in primary or continuous cell culture lines. In this study, Trypsin and Dispase enzymes were used to obtain mouse epidermal keratinocyte cells as the primary cell culture line and cell growth was comparatively examined. **Methods:** In the study, skins of BALB/c mice were removed. The skins were washed with PBS, divided into two, and incubated overnight at 4⁰C in 0.5% Trypsin and Dispase enzymes. After washing in the petri dishes with PBS, they were centrifuged in keratinocyte growth medium at 1000 rpm for 10 minutes, and cell pellets were obtained at the end of the period. These cells (1x10⁵cells/ml) were incubated in a monolayer flask in an incubator at 37⁰C, 5% CO₂ and their cell growth was followed daily. In addition, isolation and production of BPV field strains and standard strain were also achieved by cultivation of epidermal primary keratinocyte cells obtained with Trypsin enzyme. **Results:** After the incubation of the cells obtained with Trypsin and Dispase, medium changes were made every two days and they were followed daily with an inverted microscope. Development and proliferation of cells obtained with Trypsin starting from the day 4th-5th, but with dispase, it started from the day 9th-10th and it was observed that there was not enough proliferation even in days. It was also seen that isolation and production of BPV fields and standard strain could be performed in primary epidermal keratinocyte cells obtained with Trypsin. **Discussion and Conclusion:** Epidermal keratinocytes are the basic cells that make up the skin and form a barrier against microorganisms such as viruses, bacteria and parasites. It was determined that the use of Trypsin (0.5%) in obtaining and developing primary epidermal keratinocyte cells to be used in the diagnosis and treatment studies of BPV-induced infections that infect keratinocytes and cause benign and malignant lesions.

Keywords: Bovine papillomavirus; BALB/c mouse; Primary cell culture; Trypsin; Dispase.

Sözel Bildiri

AFETLERDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE ETKİLERİ

Armağan ARSLAN*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur, Turkey, armaganarslan1515@gmail.com*

ÖZET

Günümüzde haberleşme ve medya, sosyal medya üzerinden ilerlemekte ve gelişmektedir. Sosyal Medya, kullanıcısının kendi ürettiği içeriği yayınladığı ve paylaştığı online bir ağıdır. Sosyal medya birçok kişi ve kurum tarafından aktif olarak kullanılmaktadır. Bu sayede hızlı erişim kolaylaşmakta, kullanıcılar içerikleri, makaleleri, haberleri, günlük yaşanan olayları, bu sosyal ağ ile ulaşabilmektedir. Günümüz insanının sıkça dillendirdiği sosyal medyayı en kısa şekilde tanımlamak gerekirse akla gelen ilk kavram ‘paylaşmak’ olacaktır. İnsanlık tarihi kadar eski olan ve karşı karşıya kalındığında bireyler ve örgütleri çeşitli tehlikelere maruz bırakan afetler ve krizleri yönetmede yeni ve etkili bir araç olan sosyal medya, zaman ve mekân sınırlaması olmadan çeşitli araçlar üzerinden kişi veya grupların birbirleriyle iletişimini ve bilgi paylaşımını sağlayan sanal bir platformdur. İnternet erişimi olan hemen hemen herkes sosyal medyayı kullanmaktadır. Afetlerden sonra oluşan kriz ve kaos ortamının belirgin hale gelen özelliklerinden biri de iletişim sorunlarının yaşanmasıdır. Afetlerde iletişimde, medya en önemli bilgi kaynaklarından biri olup, toplumun ve hükümetin tehlikelere ve afetlere bakışlarını, algılayışını ve tepkilerini önemli ölçüde etkilemekte veya şekillendirmektedir. Medyanın afet iletişimindeki kapsamı, genel olarak tek bir kaynaktan çıkması ve geniş kitlelere mesajlar içermesiyle sınırlı olması, izleyici tepkisi ve katılımı için sınırlı fırsatlar sunmaktadır. Afet sırasında, yaşanan kriz durumu ile ilgili halkın açık ve dürüst bir şekilde bilgilendirilmesi, toplumdaki kaynaklar hakkında gerekli yönlendirmenin yapılması, toparlanma sürecinde ihtiyaç duyulan desteğin hızlı bir şekilde sağlanabilmesi, kişi ve grupların iyilik hali bilgilerinin gerekli kişi ve kurumlarla paylaşılabilmesi aşamalarında sosyal medya araçları kullanışlı olabilecektir. Sonuç olarak, sosyal medya Afet durumlarında gerek yardım toplama gerek halkı bilgilendirmek için kullanılabilir. Doğru kullanıldığında TV gibi haber kanallarından daha fazla insana ulaşmakta ve daha fazla dikkat çekmektedir. Yanlış kullanıldığında ise yanlış propagandalara, bilgi kirliliğine neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Afet, Kriz, Paylaşım

Sözel Bildiri

**28 TEMMUZ 2021 BÜYÜK MANAVGAT YANGINININ PSİKOLOJİK ve
FİZYOLOJİK ETKİLERİ**
Meryem Gizem KARAGÖZ*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur,
Türkiye, meryemgizemkaragoz25@gmail.com*

ÖZET

Afetler, geçmişten beri yaratabileceği derin hasarlar dolayısıyla insanlığın tedirginlik duyduğu olaylar arasında yer almaktadır. Özellikle yangın gibi tüm doğayı tehdit eden bir afetin telafi edilmesi aylar hatta yıllar sürebilmektedir. Afetlerin sonucunda bireylerin maddi ve manevi hasarlar almasının yanında toplumsal yaşam kesintiye uğramakta ve önemli dönüşümler yaşanmaktadır. Orman yangınına hassas olan yerlerde sabit ve değişken faktörlere göre değişkenlik gösteren yangın risk ve tehlikesinin sağlıklı bir şekilde tespitinin gerekliliği bir gerçektir. Yapılacak olan yangın planlarının, potansiyel yangınların önlenmesi, meydana gelen zararların en aza indirilmesi ve yangın söndürme çalışmaları esnasında yararlanılabilir düzeyde olması gerekmektedir ve bu sayede de yangın yöneticilerine en yüksek düzeyde fayda sağlamalıdır. Yangına karşı alınan önlemler yangın çıkma riskinin düşürülmesi ve yangın çıktıktan sonra onun söndürülmesi veya yangınla oluşan zararın en aza indirilmesi kısımlarından oluşmaktadır. OGM özellikle yangın çıktıktan sonra yangınla mücadele kısmına odaklanmak zorunda kalmış ve bu yönde teknoloji satın almış, ekipler oluşturmuş, yangın esnasında organizasyon konusunda planlamalar yapmış ve son yıllarda başarılı sonuçlar almaktadır. Akdeniz bölgesinde yangın çıkma riski yüksektir ve yangınlar tutuşma ile başlamaktadır. Bu sebepten bir bölgede yangın risk haritasının oluşturulmasında coğrafi olarak tutuşma risk modellemesi önem arz etmektedir. Orman yangınları Akdeniz Bölgesinin coğrafyası, iklimi ve bitki örtüsü gibi özelliklerin etkisiyle yakın ilişki içerisinde. Orman yangınlarının istatistiksel olarak değerlendirilmesinde, az sayıda rastlanan, fakat etkilediği alan ve canlılar bakımından oldukça tahripkâr olabilen büyük orman yangınları son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yangın, Afet, Psikoloji

Sözel Bildiri

KEDİLERİN HİPERTROFİK KARDİYOMİYOPATİSİNDE EKOKARDİYOGRAFİK DİYAGNOSTİK TEKNİKLER

Başar Ulaş SAYILKAN*, Yücel MERAL*

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye,*

basarulas.sayilkan@omu.edu.tr, ymeral@omu.edu.tr

ÖZET

Hipertrofik Kardiyomiyopati, kedilerde yaygın rastlanılan ve Miyosin Binding Protein Gen mutasyonu sonucunda oluşan kalp kasının hipertrofiye uğraması ile karakterize bir kardiyomiyopatidir. Kedilerde kalıtsal otozomal dominant bir özelliktedir. Özellikle Ragdoll, Maine Coon, British Shorthair, Persian ve Scottish Fold ırkı kediler predispozitedir. Hastalığın antemortem diyagnozunda ekokardiyografik görüntüleme teknikleri çok önemlidir. Bu derlemenin amacı; kedilerde Hipertrofik Kardiyomiyopati hastalığında ekokardiyografik olarak uygulanan diyagnostik tekniklerin, güncel literatür bilgilerini paylaşmaktır. Hipertrofik Kardiyomiyopati hastalığının diyagnoz aşamasında; sistemik hipertansiyon ve hipertiroidizmi ekarte ettikten sonra uygulanan ekokardiyografik yöntemlerle diyagnoz belirlenebilir. Ekokardiyografik yöntem olarak 2D ve M (motion) Mod ekokardiyografi yeterli olsa da prelinik tanıda Speckle Tracking ekokardiyografi de kullanılabilir. Kedilerde murmurular sadece kalp hastalığına bağlı olarak oluşmaz. Fakat kalp murmurularının en yaygın nedeni hipertrofik kardiyomiyopatiye bağlı sol ventrikül çıkış yolu obstrüksiyonudur. Bu obstrüksiyonun sebebi ise mitral kapağın sistolik anterior hareketidir. M mod ekokardiyografi ile bu hareket ortaya konabilir. Aynı zamanda M mod ekokardiyografi sol ventrikül end diyastolik çap ölçümünün 6 mm'yi aşması kesin diyagnozu gösterir. Ölçüm yapılırken leading edge to edge tekniği ile endokardiyal sınırlar net olarak belirlenmelidir. Kısa eksen 2 odacık görüntüde papiller kaslar iyi bir şekilde değerlendirilmeli ve asimetric görüntülere dikkat edilmelidir. Sol ventrikül çıkış yolu obstrüksiyonu ile ilişkili olarak Hipertrofik Kardiyomiyopatide mitral kapak uzunluğunun arttığı ve triküspid kapak regürgitasyonları görülmüştür. Hipertrofisi olan kedilerde diyastolik disfonksiyon gelişmektedir. Mitral kapak içe akış profili ile diyastolik disfonksiyon belirlenebilir. Diyastolik disfonksiyon Tissue Doppler görüntüleme ile miyokardiyal karakteristik ortaya konularak da belirlenebilir. Yeni nesil teknoloji olan Speckle Tracking ekokardiyografi, prelinik HCM tanısında çok önemlidir. Prelinik HCM tanısında sistolik longitudinal aks deformasyonunun ve radyal deformasyonun azaldığı, sirkumferensiyel deformasyonun ise korunduğu bildirilmiştir. Erken tanı alan hastalarda prognoz olumlu seyredebilir. Bu yüzden predispoze ırkların çeşitli ekokardiyografik teknikler kullanılarak, belirli aralıklarla muayenesi önem arz eder.

Anahtar Kelimeler: Kardiyoloji, Kedi, Hipertrofik Kardiyomiyopati, Ekokardiyografi

Sözel Bildiri

ECHOCARDIOGRAPHIC DIAGNOSTIC TECHNIQUES IN HYPERTROPHIC CARDIOMYOPATHY OF CATS

Başar Ulaş SAYILKAN*, Yücel MERAL*

**Ondokuz Mayıs University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Internal Medicine, Samsun, Turkey*

basarulas.sayilkan@omu.edu.tr, ymeral@omu.edu.tr

ABSTRACT

Hypertrophic Cardiomyopathy is a common cardiomyopathy in cats characterized by hypertrophy of the heart muscle caused by the Myosin Binding Protein Gene mutation. It is an inherited autosomal dominant trait in cats. Especially Ragdoll, Maine Coon, British Shorthair, Persian and Scottish Fold cats are predisposed. Echocardiographic imaging techniques are very important in the antemortem diagnosis of the disease. The purpose of this review; To share the current literature information of the diagnostic techniques applied echocardiographically in Hypertrophic Cardiomyopathy in cats. In the diagnosis stage of Hypertrophic Cardiomyopathy; after excluding systemic hypertension and hyperthyroidism, the diagnosis can be determined by echocardiographic methods. Although 2D and M (motion) Mode echocardiography are sufficient as an echocardiographic method, Speckle Tracking echocardiography can also be used in preclinical diagnosis. Murmurs in cats are not just due to heart disease. However, the most common cause of cardiac murmur is left ventricular outflow tract obstruction due to hypertrophic cardiomyopathy. The cause of this obstruction is the systolic anterior movement of the mitral valve. This movement can be demonstrated by M mode echocardiography. At the same time, M mode echocardiography left ventricular end diastolic diameter measurement exceeding 6 mm indicates definitive diagnosis. While measuring, endocardial borders should be clearly defined with the leading edge to edge technique. Papillary muscles should be well evaluated in the short axis 2-chamber view and attention should be paid to asymmetrical images. Increased mitral valve length and tricuspid valve regurgitations have been observed in Hypertrophic Cardiomyopathy associated with left ventricular outflow tract obstruction. Cats with hypertrophy develop diastolic dysfunction. Diastolic dysfunction can be determined by the mitral valve inflow profile. Diastolic dysfunction can also be determined by demonstrating myocardial characteristic with Tissue Doppler imaging. Speckle Tracking echocardiography, a new generation technology, is very important in the diagnosis of preclinical HCM. It has been reported that systolic longitudinal axis deformation and radial deformation are reduced, while circumferential deformation is preserved in the diagnosis of preclinical HCM. The prognosis can be favorable in patients with early diagnosis. Therefore, it is important to periodically examine predisposed breeds using various echocardiographic techniques.

Keywords: Cardiology, Feline, Hypertrophic Cardiomyopathy, Echocardiography

Sözel Bildiri

KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALIĞINDA DİSPNENİN UYKU VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Ümmühan DUMAN*

**Antalya Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye,
ummuhan.duman@antalya.edu.tr*

Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH), genellikle zararlı partiküllere veya gazlara önemli ölçüde maruz kalmanın akciğerlerde artan bir inflamatuvar yanıtı neden olduğu hava akımı kısıtlaması ile karakterize ilerleyici, geri dönüşümü olmayan, önlenemez ve tedavi edilebilir bir hastalıktır. Tüm dünyada kronik morbidite ve mortalitenin önemli bir nedenidir. Dünya genelinde 3. ölüm nedeni haline gelen KOAH, tüm ölümlerin %5,5'inden sorumludur. Türkiye'de de en sık görülen 3. ölüm nedenidir, bu ölümlerin de %61,5'i KOAH nedeniyledir.

En yaygın semptomlarına bakıldığında dispne ilk sırada gelirken onu öksürük ve balgam takip eder. Dispne, solunumun anormal ve rahatsız edici bir şekilde algılanması olarak tanımlansa da aslında tanımlanması, güç olan subjektif bir olgudur. Hastalar bu duyguyu sık olarak nefes darlığı, boğulma hissi ve ölüm korkusu gibi tarifler. KOAH'lı hastalarda, iş yükünün ve dakika ventilasyonunun artması sonucu oluşan ölü boşluk ventilasyonu, CO₂ yapımındaki artmadan dolayı solunumsal motor "output"unu artırır ve bireyler nefes darlığı hisseder. Ayrıca ekshalasyon boyunca hava yollarındaki basit mekanik distansiyonlar da KOAH'lı hastalarda nefes darlığına neden olur. KOAH 'da dispne şiddeti hastanın bireysel klinik özelliklerine, egzersiz durumuna ve akut atak döneminde olmasına göre atar, kronikleşir.

KOAH'lı hastalarda dispne hastanın sadece fiziksel dengesini değil aynı zamanda hastanın günlük yaşam aktivitelerini kısıtlamakta, hastalıkla başa çıkmayı olumsuz etkilemekte, yetersiz hissetmeye ve sosyal izolasyona neden olmakta, psikolojik dengesini bozmaktadır. Uyku, fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı olmak için gerekli yaşamsal bir aktivitesidir. Hastalarda KOAH semptomları özellikle dispne arttıkça uyku sorunları da artmaktadır. Hastalarda kas kontraksiyonu ve dakika ventilasyonu uykudayken gündüzdekinden belirgin olarak azalır. KOAH hastaları özellikle uykunun REM(Rapid Eye Movement) döneminde gaz alışverişinde bozulmalarla birlikte ciddi hipoksemi ve hiperkapni yaşamakta, uyku etkinliği ve süresi azalmaktadır. Yapılan çalışmalarda KOAH hastalarında ciddi uyku bozukluğu olduğu ve yaşamlarını olumsuz etkilediği görülmüştür. Uyku kalitesinin bozulması hastalıkla baş etmeyi olumsuz etkilemekte sonuçta günlük aktiviteler bozulmakta, kronik yorgunluk ve yaşam kalitesinde azalmaya neden olmaktadır. KOAH'lı hastalarda dispnenin yaşam kalitesini etkilediği birçok çalışma ile ortaya konmuştur. Bu çalışmalara göre dispne düzeyi arttıkça yaşam kalitesi kötüleşmektedir.

Akut atak döneminde semptomları ağırlaşan hastanın evde ekstra tedavi görmesi veya acil bakım için hastaneye yatırılması gerekebilir ve onlarla ilk temas kuran hemşireler bakımda önemli bir role sahiptirler. Bu doğrultuda hemşirelik bakım uygulamaları KOAH'lı hastalarda dispne algısını ve uyku kalitesini iyileştirmeye yönelik olmalı ve bireylerin aktif katılımı ile hastalığa bağlı rahatsızlıklar azaltılarak yaşam kalitesi artırılmalıdır.

Sözel Bildiri

OBEZİTENİN OVARYUM VE TESTİS DOKULARINDA DNA METİLASYONUNU GERÇEKLEŞTİREN DNMT3B VE DNMT3L ENZİMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Fatma Uysal*

** Ankara Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji ABD, Ankara, Türkiye, fatma.uysal@ankaramedipol.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Obezite günümüzde en yaygın görülen hastalıklardan biridir ve moleküler alt yapısı hala büyük ölçüde belirsizliğini korumaktadır. Çalışmalar, yüksek yağlı diyetin gonadlarda veya germ hücrelerinde gen ekspresyonunu etkileyerek epigenetik değişikliklere neden olabileceğini ve bu değişikliklerin yavrulara aktarılabilceğini göstermiştir. **Amaç:** Yüksek yağlı diyetle beslenerek obez model oluşturulan C57BL/6 fare ovaryum ve testislerinde DNA metilasyonu gerçekleştiren Dnmt3b ve Dnmt3l enzimlerinin değişimlerini kontrol grubu ile karşılaştırarak ortaya koymaktır. **Yöntem:** C57BL/6 fare ovaryum ve testislerinde Dnmt3b ve Dnmt3l enzimlerinin hücre içi lokalizasyonları immünohistokimya yöntemi ile normal ve yüksek yağlı diyet grupları arasında değerlendirildi. Ayrıca Dnmt3b ve Dnmt3l ekspresyonu Western Blot yöntemiyle kantitatif olarak incelendi. Elde edilen total ve hücrel veriler sayısallaştırılarak istatistiksel olarak değerlendirildi. **Bulgular:** Ovaryumlarda Dnmt3b ve Dnmt3l ekspresyonu obez grupta kontrol grubu ile karşılaştırıldığında anlamlı olarak düşüktü. Testis dokusu incelendiğinde ise ovaryumlarla benzer olarak Dnmt3b ve Dnmt3l ekspresyonu obez grupta kontrol grubu ile karşılaştırıldığında anlamlı olarak düşüktü. Ayrıca ovaryumda folikül analizleri ve testiste hücrel değerlendirmeler yapıldığında obez gruplarda bu proteinlerin ekspresyonlarında anlamlı azalma analiz edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Obezite de Dnmt3b ve Dnmt3l ekspresyonlarında azalma ovaryum ve testis gelişiminde önemli olan gen ekspresyonlarının üzerindeki baskıyı azaltıp anormal gen ekspresyonuna neden olabilir. Çalışmamız, obezitede anormal Dnmt3b ve Dnmt3l ekspresyonunun folikül gelişimi ve spermatogenez üzerindeki etkisini gösteren ilk çalışma olup yeni çalışmalara olanak sağlayarak obeziteye bağlı infertilite tedavilerine yeni bir bakış açısı kazandırma potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Obezite, DNA metilasyonu, DNA metiltransferaz, Ovaryum, Testis.

Sözel Bildiri

NITROUS OXIDE IN MODERN DENTISTRY

Hatice AKPINAR¹, Yavuz FINDIK², Müge ÇINA², Merve GÜLTEN²

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD Genel Anestezi Bölümü, Isparta, drakpinarhatice@gmail.com

²Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD, Isparta, yavuzfindik32@hotmail.com, mugecina@hotmail.com, mervee103.mg@gmail.com

ABSTRACT

Background: Nitrous oxide is an inorganic, odorless-odoriferous, colorless, inhalation agent that does not cause tissue irritation and has been used in dentistry for many years. **Aim:** Although nitrous oxide has low solubility, low cost, and fast onset and fast disappearance, it has some side effects. This article aimed to review the benefits, side effects, and controversies surrounding its current use. **Methods:** Articles evaluating the pharmacology and physiologic effects of nitrous oxide between 1995 and 2016 were reviewed and this review was created. **Results:** Conscious sedation provided by nitrous oxide/oxygen inhalation is a technique with mild, short-lasting, reversible effects and fewer systemic effects compared to other sedative drugs. However, it has significant side effects such as the risk of postoperative nausea/vomiting, disruption of methionine synthetase, DNA production and red and white blood cell formation even with short-term exposure to N₂O, and increased plasma homocysteine concentrations after surgery. **Discussion and Conclusion:** Nitrous oxide has been used for more than 150 years. Because of its weak anesthetic properties, N₂O has mostly been used in combination with other anesthetic agents rather than alone. Using it in combination with other agents reduces the systemic side effects due to the reduced doses of other agents. Basic science studies have often questioned its use, but the mechanisms of harm have not always been proven to be clinically relevant. With the emergence of new studies, some important discussions regarding the usage of N₂O have been resolved. It will continue to be one of the most commonly used anesthetic agents because of its important advantages, such as the need for less equipment and ease of administration.

Keywords: Anesthetics, Nitrous Oxide, Dentistry

Sözel Bildiri

MODERN DİŞ HEKİMLİĞİNDE NİTRÖZ OKSİT

Hatice AKPINAR¹, Yavuz FINDIK², Müge ÇINA², Merve GÜLTEN²

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD Genel Anestezi Bölümü, Isparta, drakpinarhatice@gmail.com

²Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD, Isparta, yavuzfindik32@hotmail.com, mugecina@hotmail.com, mervee103.mg@gmail.com

ÖZET

Giriş: Nitröz oksit inorganik yapıda, kokusuz-hoş kokulu, renksiz, dokularda irritasyon oluşturmayan bir inhalasyon ajanıdır ve diş hekimliğinde uzun yıllardır kullanılmaktadır.

Amaç: Nitröz oksit çözünürlüğü az, maliyeti düşük, etkisi hızlı oluşan ve kaybolan bir ajan olmasına rağmen bir takım yan etkilere sahiptir. Bu derleme, nitröz oksidin faydalarını, yan etkilerini ve mevcut kullanımına ilişkin tartışmaları inceleyecektir. **Yöntem:** 1995-2016 yılları arasında nitröz oksidin farmakolojisini, fizyolojik etkilerini değerlendiren makaleler taranmış ve bu derleme oluşturulmuştur. **Bulgular:** Nitröz oksit/oksijen inhalasyonu ile sağlanan bilinçli sedasyon; beklenen etkilerin kısa sürede oluştuğu, hafif seviyeli, geriye dönüşümlü etkilere sahip ve diğer sedatif ilaçlarla karşılaştırıldığında sistemik etkileri daha az olan bir tekniktir. Fakat postoperatif bulantı/kusma riski, N₂O'ya kısa süreli maruz kalmanın bile metiyonin sentetazı, DNA üretimini ve kırmızı ve beyaz kan hücresi oluşumunu bozması, ameliyattan sonra plazma homosistein konsantrasyonlarını artırması gibi önemli yan etkileri bulunmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Nitröz oksit, 150 yılı aşkın bir süredir kullanılmaktadır. N₂O zayıf anestetik özelliği yüzünden çoğunlukla tek başına değil, diğer anestetik ajanlarla beraber kullanılmıştır. Bu da diğer ajanların dozlarının azalması nedeniyle sistemik yan etkilerini azaltmaktadır. Temel bilim çalışmaları, kullanımını sıklıkla sorgulamıştır, ancak zarar mekanizmalarının klinik olarak anlamlı olduğu her zaman kanıtlanmamıştır. Yeni çalışmaların ortaya çıkmasıyla birlikte bazı önemli tartışmalar giderilmiştir. Daha az ekipman ihtiyacı ve uygulamanın kolay olması gibi önemli avantajları nedeniyle en sık kullanılan anestezi ajanlarından biri olmaya devam edecektir.

Anahtar Kelimeler: Anestetikler, Nitröz Oksit, Diş Hekimliği

Sözel Bildiri

**PRİMER DİSMENORELİ KADINLARDA KİNEZYU BANTLAMA VEYA
ENTERFERANSİYEL AKIM İLE KOMBİNE EGZERSİZLERİN MENSTRÜEL
AĞRI, MENSTRÜEL SEMPTOMLAR, UYKU KALİTESİ VE STRES DÜZEYİ
ÜZERİNE ETKİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

Buse Nur ASLAN*, Damla KORKMAZ DAYICAN*, Çağla Nur KUZ*, Büşra Habibe ÖZCAN*, Nurşah Betül GÜNEŞ*, Arzu RAZAK ÖZDİNÇLER*, Taner MOLLA**

*Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
fztbusenuraslan@outlook.com

*Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
ddayican@biruni.edu.tr, kkorkmazdamla@gmail.com

*Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
180506035@st.biruni.edu.tr

*Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
180506008@st.biruni.edu.tr

*Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
180506901@st.biruni.edu.tr

*Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
aozdincler@biruni.edu.tr

**Biruni Üniversitesi Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
tmolla@biruni.edu.tr

ÖZET

Giriş: Primer dismenore (PD), menstrüel ağrı olarak bilinen ve üreme çağındaki kadınlar arasında yaygın olarak görülen jinekolojik problemlerden birisidir. Terapatik egzersiz, enterferansiyel akım ve kinezyo bantlama gibi fizyoterapi yöntemlerinin tek başına uygulandığında menstrüel ağrıyı ve semptomları azaltmada etkili olduğu bildirilmektedir.

Amaç: Çalışmamızın amacı PD'li kadınlarda kinezyo bantlama veya enterferansiyel akım ile kombine egzersizlerin menstrüel ağrı, menstrüel semptomlar, uyku kalitesi ve stres düzeyi üzerine etkilerini karşılaştırmaktır. **Yöntem:** Randomize kontrollü bu çalışmaya PD tanısı alan gönüllü 36 kadın birey dahil edildi. Katılımcılar, kinezyo bantlama grubu (n=19) (yaş ortalaması: 22,00±2,49 yıl) ve enterferansiyel akım grubu (n=17) (yaş ortalaması=21,82±2,27 yıl) olmak üzere iki gruba ayrıldı. Her iki grup sekiz hafta boyunca, haftada iki gün ve günde 45 dakika egzersiz programına alındı. Kinezyo bantlama grubuna ligament tekniğiyle simfizis pubis ve sakral bölge üzerine ovulasyon gününden menstrüel döngünün başlangıcına kadar haftada iki kez uygulama yapıldı. Vakumlu enterferansiyel akım ise egzersiz programı öncesinde bel bölgesine 20 dakika uygulandı. Tedavi öncesi ve sonrasında katılımcıların menstrüel ağrı şiddeti Vizüel Analog Skala (VAS), menstrüel semptomları Menstrüasyon

Semptom Ölçeği (MSÖ), uyku kalitesi Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) ve stres düzeyi Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ) ile değerlendirildi. **Bulgular:** Tedavi programı sonrasında, her iki grubun VAS puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir azalma görüldü ($p<0,001$). MSÖ toplam ve tüm alt boyut puanları, enterferansiyel akım grubunda anlamlı olarak azalırken ($p<0,05$), kinezyo bantlama grubunda sadece MSÖ-ağrı belirtileri alt boyut puanlarının azaldığı ($p=0,014$) ve MSÖ-baş etme yöntemleri alt boyut puanlarının ise arttığı saptandı ($p=0,001$). PUKİ ve ASÖ puanlarında anlamlı değişim bulunmazken, tedavi programı sonrasında elde edilen sonuçlar açısından her iki grubun benzer olduğu görüldü ($p>0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmada, kinezyo bantlama veya enterferansiyel akım ile kombine olarak uygulanan egzersizlerin menstrüel ağrı şiddetini ve semptomları azaltmada etkili olduğu görülmüştür. Bu nedenle, PD'li kadınlarda her iki yöntemin benzer şekilde fayda sağladığını söyleyebiliriz. **Anahtar Kelimeler:** Dismenore, Egzersiz, Kinezyo bantlama, Enterferansiyel akım

* TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Yurt İçi Araştırma Projeleri Destek Programı kapsamında TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF NOROVIRUS (GI, GII), HEPATITIS A VIRUS PRESENCE IN FOOD AND SEAFOOD IN ACCOMMODATION FACILITIES BY REAL TIME RT-PCR TEST

M. Recai Yılmaz*, Mehmet Kale, Ayşegül Usta***, Yakup Sinan Orta****, Sevinç Kant****, Orhan Yavuz*****, Ozan Koçlu*******

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, recai.yilmaz@isis-turkey.com

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, drmkalex@yahoo.com

***Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, aysglst6@gmail.com

****Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, y.sinanorta@gmail.com

*****Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, drsokel15@gmail.com

*****Burdur Mehmet Akif Ersoy University, BİLTEKMER, Burdur, Turkey, oyavuz@mehmetakif.edu.tr

*****Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, okoclu@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Background: Viral agents that cause foodborne diseases are especially important in terms of causing more negative effects in mass consumption and living areas. Food and waterborne viral agents can contaminate food at the pre and post-processing stages of food production. Food and waterborne viruses are the two most frequently encountered viral gastroenteritis as Norovirus (NoV), viral hepatitis as Hepatitis A virus (HAV) and Hepatitis E virus (HEV). **Aim:** When food and waterborne viraemia agents are evaluated in terms of their origin, they play an important role in fruit and vegetable salads, meatballs made of red meat, frozen products (blackberries), drinking water (fountain) and beach sand in accommodation facilities which are mass consumption areas. In this study, we tried to determine the presence of viral agents in fruit and vegetable salads, meatballs made of red meat, frozen products (blackberry), drinking water (fountain) and beach sand in accommodation facilities by Real-Time RT-PCR test. **Methods:** In this study, we investigated the presence of NoV (GI, GII) and HAV in salad, meatball, blackberry, drinking water and beach sand samples collected from 5 randomly selected accommodation facilities in Antalya province. A total of 50 samples, 10 from each accommodation facility, were collected for the study. The extraction process was carried out following the procedure of the DNA-RNA Extraction Kit from Diagen DiaRex®. The extracted

samples were mixed for Real-Time RT-PCR and the procedure in the Norovirus (GI, GII) + Hepatitis A Virus Detection kit of BIOTECON Diagnostics was applied. The presence of NoV (GI, GII) and HAV was analyzed by Real-Time RT-PCR. **Results:** As a result of Real-Time RT-PCR, NoV (GI, GII) and HAV were not detected in a total of 50 samples (salad, meatball, blackberry, drinking water and beach sand samples) selected from 5 accommodation facilities in Antalya province. **Discussion and Conclusion:** The presence of NoV (GI, GII) and HAV was not detected in salads, meatballs, blackberries, drinking water and beach sand samples collected from 5 randomly selected accommodation facilities in Antalya province. In this context, it was concluded that in the accommodation facilities where the study was carried out, hygiene conditions were adhered to and factors threatening human health were avoided, and there was no risk in terms of the presence of NoV (GI, GII) and HAV considering both food and environmental conditions.

Keywords: Norovirus; Hepatitis A virus; Real-Time RT-PCR; Hospitality Facility.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

FARKLI FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNE SAHİP GENÇ BİREYLERDE UYKU KALİTESİ, DEPRESYON VE BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Gizem ARUK*, Meltem KAYA**

* *İstanbul Atlas Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, gizenmarukk@gmail.com*

** *İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, meltem_rmglu@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Düzenli yapılan bedensel egzersizlerin, sağlık için önemi gün geçtikçe daha da belirginleşmektedir. Fiziksel aktivite; bireylerin uyku kalitesi ve psikolojik sağlığının iyileştirilmesinde ve korunmasında olumlu katkılar sağlamaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı farklı fiziksel aktivite düzeyine sahip genç bireylerde uyku kalitesi, benlik saygısı ve psikolojik iyi oluş halini karşılaştırmaktır. **Yöntem:** Çalışmaya 66 gönüllü katılımcı dahil edildi. Bireylerin fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (UFAA) skorlarına göre inaktif (Grup 1), minimal aktif (Grup 2) ve çok aktif (Grup 3) olarak sınıflandırıldı. Veri toplama aracı olarak “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ), “Beck Depresyon Ölçeği” (BDÖ), ve “Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi” (PUKİ) kullanıldı. Veriler SPSS 17 paket programı ile analiz edildi. Verilerin normal dağılım özellikleri incelendikten sonra normal dağılım göstermeyen gruplar arası veriler Kruskal Wallis testi ile karşılaştırıldı. Anlamlı fark bulunan değişkenlerin hangi gruplar arasında olduğunu belirlemede üç grup için ikişer karşılaştırmalar için Mann Whitney U testi kullanıldı. Tüm istatistiksel analizler için anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edildi. **Bulgular:** Her üç grubun cinsiyet dağılımı dışında sosyodemografik verileri arasında anlamlı fark bulunmadı (Tablo 1). Grupların benlik saygısı, depresyon ve uyku kalitesi skorları gruplar arası ve ikili gruplara göre karşılaştırılmış olup, grupların RBSÖ ve BDÖ skorları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanırken ($p<0,05$), PUKİ skorları arasında fark saptanmadı ($p>0,05$). Grup 2 ve Grup 3’te Grup 1’e kıyasla hem RBSÖ hem de BDÖ skorlarında istatistiksel anlamlı bir fark bulundu ($p<0,05$) (Tablo 2). **Tartışma ve Sonuç:** Fiziksel olarak aktif bireylerin depresyon düzeyleri ve benlik saygısı skorlarının daha iyi bulunması, bireylerin egzersize teşvik edilmesinin yaşam tarzı ve psikolojik iyi oluş hali için önemli olduğunu göstermektedir. Bireylerin uyku kaliteleri arasında bir fark bulunmaması yapılan aktivite türünün ve zamanın da daha detaylı incelenmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Anahtar Sözcükler: Fiziksel Aktivite, Benlik Saygısı, Uyku Kalitesi, Depresyon

Sözel Bildiri

BİR KAMU ÇOCUK HASTANESİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRE VE EBELERİN ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİNİN BELİRTİ VE RİSKLERİNİ TANILAMA DÜZEYLERİ

Ecem Sak*, Sevde Aksu**

** Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Balıkesir, Türkiye, ecem_sak@hotmail.com*

*** Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Balıkesir, Türkiye, sevde.c@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Çocuk istismarı ve ihmali (ÇİVEİ) sağlıklı toplumların oluşmasını engelleyen en büyük halk sağlığı sorunlarından biridir. Hemşire ve ebeler bu sorunun tanınmasında, müdahale edilmesinde, önlenmesinde kilit bir konumdadır. **Amaç:** Çalışma bir kamu çocuk hastanesinde çalışan hemşire ve ebelerin çocuk istismarı ve ihmalinin belirti ve risklerini tanılama düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırma, kesitsel tipte tanımlayıcı bir çalışma olup, İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Hastanesinde 01.01.2023-31.04.2023 tarihleri arasında yürütülmüştür. Evrenini, hastanede görev yapan 534 hemşire, 44 ebe oluşturmuştur. Örneklemi ise 01.01.2023-01.02.2023 tarihleri örneklem seçimi yapılmadan olasılıksız rastgele örneklem yöntemi ile çalışmaya katılmayı kabul eden 70 hemşire ve ebe oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında, Tanıtıcı Bilgi Formu ve Çocuk İstismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerinin Tanınması Ölçeği (ÇİİBRTÖ) kullanılmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların %71,4'ü 25-35 yaş arasında olup %47,1'i öğrenimi sırasında %74,3'ü ise mezuniyet sonrasında ÇİVEİ konusunda herhangi bir eğitim almamıştır, %98,6'sı da eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Hemşire ve ebelerin %62,9'u daha önce istismar şüphesi ile karşılaşmış, %54,3'ü çalıştığı kurumda istismar konusunda talimat olup olmadığını bilmediğini ifade etmiştir. Hemşire ve ebelerin ihmal ve istismarın çocuktaki fiziksel belirtilerini tanıma puanları en yüksek, istismar ve ihmale yatkın çocuk özelliklerini bilme puanları ise en düşüktür. **Tartışma ve Sonuç:** Hemşire ve ebelerin çocuk istismar ve ihmaline ilişkin bilgilerinin yeterli olmadığı belirlenmiştir. Çocuk istismarı ve ihmalinin belirti ve risklerinin hemşirelik eğitim müfredatlarına eklenmesi, tanılama, bildirim yapma sürecine ayrıntılı yer verilmesi, çalışan hemşireler için hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, ihmal, istismar, hemşire, ebe

Sözel Bildiri

TRİGLİSERİD VE KARACİĞER ENZİMLERİ ÖLÇÜLEMİYEN LİPEMİK SERUMLU AKUT İNTERSTİSYEL ÖDEMATÖZ PANKREATİT OLGUSU

***Akif Doğantekin, **Nevzat Gözel**

**Özel Gaziantep Emek Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği, Gaziantep, Türkiye, akifdogantekin@gmail.com*

***Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Genel Dahiliye Bölümü, Elazığ, Türkiye, drngozele@hotmail.com*

Giriş-Amaç : Akut pankreatit; ekzokrin pankreasın asiner hücrelerindeki enzimlerin yol açtığı hasar ve buna sekonder olarak ortaya çıkan inflamasyon ile karakterize bir klinik tablodur. İnflamasyona lokal ve sistemik cevapla karakterizedir. Kendi kendini sınırlayan hafif pankreatik ödemden pankreatik nekroz, organ yetmezliği ve ölüme neden olan sistemik inflamasyona kadar ciddiyeti değişebilir. En sık neden safra kesesi taşı olup, ikinci en sık neden alkoldür. Diğer akut pankreatit nedenleri hipertrigliseridemi, hiperkalsemi ve ilaç (asetaminofen, metranidazol, azatiopurin) kullanımınıdır. Akut pankreatit olgularının yaklaşık % 2-3 'ünden trigliserid yüksekliği sorumludur. Lipemik serumlu olmasından ötürü karaciğer enzimleri ve trigliserid düzeylerinin dahi ölçülemediği bu nadir vakayı sunmayı amaçladık.

Olgu : 44 yaşında erkek hasta şiddetli karın ağrısı, bulantı ve kusma şikayetleri ile hastanemiz acil servisine başvurdu. Hastanın yapılan fizik muayenesinde murphy bulgusu pozitif. Buna bağlı olarak hastada akut taşlı kolesistit ve biliyer pankreatit düşünöldü. Yapılan hemogramında lökosit sayısı 14.300/mm³, amilaz 165 olarak saptandı. Hastanın ALT, AST, lipid profili ve trigliserid düzeyi serum lipemik olduğu için ölçülemedi. Hastanın yapılan batın tomografisinde peripankreatik yağlı planlarda belirgin kirli yağ görünümü izlenmekte olup peripankreatik alanda sağda hepatorenal resese uzanım gösteren belirgin sıvı izlenmiştir. Bulgular akut pankreatit ile uyumlu idi. Hasta dahiliye servisine yatırılarak oral alımı stoplandı. Desefin 1 gr flakon 2x1, bulantı için zofran ampul 2x1, pantpas flakon 2x1, ağrı için buscopan ampul 3x1 başlandı. Ağrısı geçen hastanın orali açıldı. Lipantyl 267M tablet 1x1 başlandı. Takiplerinde amilaz düzeyi 84 olan hasta taburcu edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Akut pankreatit tanısını için 1-) Yeni başlayan, şiddetli, sırta vuran kuşak tarzı karın ağrısı 2-) Amilaz ve/veya lipaz değerlerinde en az üç kat artış 3-) Görüntüleme yöntemlerinin akut pankreatit ile uyumlu olması koşullarından en az ikisinin olması gerekmektedir. Amilaz ve lipaz değerlerinin normalin 2-3 kat yüksekliği tanıyı destekler fakat tanısı için patognomonik değildir. Hipertrigliseridemiye sekonder akut pankreatitte amilaz düzeyi tipik olarak normal ya da hafif yüksek saptanır. Akut pankreatit etyolojisinde safra kesesi taşı ve alkol yanında trigliserid yüksekliğini de mutlaka göz önünde bulundurmak gerekir. Akut pankreatitte etyolojinin tespiti tedavinin belirlenmesinde en önemli basamaktır. Trigliserid düzeyi 1000 mg/dl üzerinde ise akut pankreatit gelişme ihtimali artar. Trigliseridlerin yıkımı sonucu oluşan serbest yağ asitleri pankreas için toksik etkilidir. Bu hastamızın öyküsünde trigliserid yüksekliği vardı ve lipantyl 267M 1x1 önerilmesine rağmen ilacı kullanmamıştı.

Anahtar Kelimeler : Akut Pankreatit, Lipemik Serum, Amilaz

Sözel Bildiri

**PHENOLIC CONTENT AND ANTIOXIDANT ACTIVITY OF *VITIS LABRUSCA* L.
LEAF EXTRACTS: EVALUATION OF SOLVENT SYSTEM AND EXTRACTION
METHOD**

Özge Algan CAVULDAK

Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Engineering, Department of Food Engineering, Zonguldak,
Türkiye, ozge.ac@beun.edu.tr

ABSTRACT

Background: Grape leaves have been consumed as food in fresh and brined forms. Besides, they have been used in folk medicine for the treatment of diarrhea, hemorrhoids, varicose veins, hypertension in many Mediterranean countries. *Vitis labrusca* L. is mainly grown in the Black Sea Region of Türkiye and has been known as Fragrant Black Grape, Aromatic Grape, Strawberry Grape and Isabella Grape. There are few studies on the leaves of *V. labrusca* L. **Aim:** The aim of this study was to investigate the effect of different solvent systems and extraction methods for the extraction of phenolic compounds from the leaves of *V. labrusca* L. Extracts were compared according to total phenolic content (TPC), total flavonoid content (TFC) and total antioxidant activity (TAA-DPPH and ABTS). **Methods:** Three solvent systems–Water, EtOH 100%, EtOH 40%- and four extraction methods–classical solvent extraction at room temperature (CSE), classical solvent extraction at 55°C (CSE55), ultrasound assisted extraction at room temperature (UAE) and ultrasound assisted extraction at 55 °C (UAE55) were used. **Results:** The extracts exhibited significantly higher TPC (45.91±0.24 mg GAE/g dw) and TFC (20.67±0.12 mg CAT/g dw) results when obtained with EtOH 40% using UAE55. EtOH 40% was the most efficient solvent for TPC and TFC of extracts regardless of the extraction method. Considering antioxidant activities, the highest DPPH value (87.47±1.38 %) was found for EtOH 100% extracts obtained with UAE. It was followed by EtOH 40% extracts (87.07±1.97 %). For ABTS results, significantly higher ABTS scavenging activity (0.17±0.00 mmol TR/g) was obtained when extracted with EtOH 40% using UAE55. **Discussion and Conclusion:** UAE and aqueous EtOH 40% generally gave better results and could be recommended for *V.labrusca* leaves. The leaves which are rich in bioactive compounds could be considered as a natural antioxidant source for food, pharmaceutical and cosmetic industries.

Keywords: *V. labrusca* L. leaves, Polyphenols, Classical solvent extraction, Ultrasound assisted extraction, Antioxidant activity.

Sözel Bildiri

EVDE DÜŞME PROBLEMLERİNİ ÖNLEYEBİLECEK ERGONOMİK TASARLANMIŞ AKILLI ‘KINEZYOBATH’ SİSTEMİ

Eylül Pınar Kısa*, Özlem Aygün, Özlem Eyrice****

** Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi , Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, İstanbul, Türkiye,
eylulpinarkisa@gmail.com*

*** Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi , Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Lisans Öğrencisi, İstanbul,
Türkiye,*

ÖZET

Giriş: İlerleyen yaş ile, ortopedik ve nörolojik yaralanmalar sonucunda görme sistemi, vestibular sistem, kas iskelet sistemi ve merkezi sinir sisteminin eş zamanlı çalışmamasına bağlı olarak ya da destek tabanı üzerinde vücut ağırlık merkezini koruma yeteneğini sürdüremeyen bireyler denge kayıpları yaşarlar. Özellikle düşme riski çok olan kişisel bakım alanlarından olan banyolarda bu durumu önlemek için yardımcı ekipmanlara ihtiyaç vardır.

Amaç: Denge kaybı bulunan ve düşme riski taşıyan bireylerin kendi öz bakımlarını sağlamaları için duş için özel tasarlanmış bir aparat oluşturmaktır. **Yöntem:** Kinezyobath akıllı banyo sistemi lineer bir kızak yardımıyla banyonun tavanına monte edilen ergonomik bir sistemdir. Kızağa monte edilen, tavandan yere doğru uzayıp kısalabilen elastin halatlar kullanılmıştır. Bu halatlar yardımıyla kişinin boyuna ve kullandığı yardımcı ekipmanın seviyesine göre giyilip çıkartılabilen yelek yüksekliği ayarlanmıştır. Yelekte su geçirmez, bası yarası oluşturmayan, antialerjen kumaş kullanılmıştır. Gövde destekleyici duş askısının tavana monte edilebilmesi için tavanda lineer kızak, lineer araba ve kleeps/kilit ve saplamalı somun kullanılmıştır. Hareketi 4 yönlü sağlayan servomotorlar bulunmaktadır. Sistemdeki kilit mekanizması sayesinde kişi harekete izin vermedikçe servomotor çalışmamaktadır. Bu sayede ani hareketler önlenmiştir. Hazırlanan aparat ön çapraz bağ (ÖÇB) yaralanması geçirmiş ve denge problemi yaşayan bir bireyde kullanılmıştır. **Bulgular:** Hazırlanan aparatın giyilip çıkartılması kolay olup ÖÇB sahip bir bireyde güvenle kullanılmıştır. **Sonuç:** Çalışmamız sonucunda Kinezyobath tek başına kullanılabilmiş ve ortaya çıkan ürün denge kaybı yaşayan bireyler için kolaylık sağlamıştır. Çalışmamız Tubitak 2209-B projesi aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denge, Akıllı Ev Sistemleri, Ambulasyon, Öz Bakım

Sözel Bildiri

DENEYSEL MODELLERDE BAĞIRSAK GEÇİRGENLİĞİ TESPİTİNDE

KULLANILAN YÖNTEMLER

Ayşe Seda Erarşlan*, Nurhan Gümral**

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye, ase13640@gmail.com

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye, nurhangumral@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Çalışmamızda, deneysel modellerde bağırsak geçirgenliği tespitinde kullanılan yöntemlerin çeşitleri sunulmaktadır. Bağırsak bariyeri, zararlı moleküllerin mukozal dokuya ve ardından sistemik dolaşıma girmesini önleyen sınır olarak tanımlanmaktadır. Bağırsak geçirgenliği ise, bağırsak bariyeri bütünlüğünün bir indeksidir. **Amaç:** Bu çalışma, sızdıran bağırsak mekanizmasının daha iyi anlaşılabilmesi için deneysel modellerde bağırsak geçirgenliği tespitinde kullanılan yöntemleri, çeşitlerini ve bu yöntemlerin sistematüğını gözden geçirmek adına yapılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Bağırsak geçirgenliğinin; bağırsak enflamatuar hastalıkları, diyabet, kronik böbrek hastalığı, kanser ve kardiyovasküler hastalıklar dahil olmak üzere sistemik hastalıklarla ilişkisinin bilinmesi bağırsak geçirgenliği tespitinde kullanılan yöntemlerin çeşitliliğini arttırmıştır. Tam olarak ortaya çıkarılamayan bağırsak geçirgenliğinin etiyolojisi, deneysel modellerle oluşturulan yöntemlerin çeşitliliği ile saptanmaya çalışılmaktadır. Bağırsak geçirgenliğinin tespitinde kullanılan modellerin bilinmesi, patofizyolojisinin anlaşılması adına önem arz etmektedir. İn vivo testler, bağırsak bariyer fonksiyonunun sağlık ve hastalıkla ilgili bir faktör olarak analiz edilebildiği, invaziv olmayan gerçek yaşam ortamı sağladıkları için klinik araştırmalarda muazzam bir potansiyele sahiptir. Ancak bağırsak geçirgenliğini test etmek için kullanılan en yaygın moleküllerden şeker problemlerinin (ağızdan alınır ve bir süre sonra idrarda tespiti yapılmaktadır) kısıtlılıkları unutulmamalıdır. Tight junction proteinleri ise, bariyer fonksiyonunun birincil belirleyicileridir. Geçirgen epitel tabakasının bütünlüğünden ve seçiciliğinden sorumlu en önemli yapılar olan tight junction proteinlerinin biyokimyasal ve histolojik değerlendirilmesi direkt bağırsak geçirgenliği tespitinde kullanılabilir. Ayrıca elektron mikroskopisi ve immunohistokimya tight junction proteinlerinin dokudaki dağılımını gösterdiğinden avantajlı bir methodur.

Anahtar Kelimeler: Bağırsak Bariyeri, Bağırsak Geçirgenliği, Deneysel Modeller, Sızdıran Bağırsak

Sözel Bildiri

METHODS USED FOR DETECTION OF INTESTINAL PERMEABILITY IN EXPERIMENTAL MODELS

Ayşe Seda Erarslan*, Nurhan Gümral**

**Süleyman Demirel University, Institute of Health Sciences, Department of Physiology, Isparta, Turkey,
ase13640@gmail.com*

***Süleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Physiology, Isparta, Turkey,
nurhangumral@sdu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: In our study, the types of methods used in the determination of intestinal permeability in experimental models are presented. The intestinal barrier is defined as the boundary that prevents harmful molecules from entering the mucosal tissue and subsequently into the systemic circulation. Intestinal permeability is an index of intestinal barrier integrity.

Aim: This study was prepared to review the types of methods used in the detection of intestinal permeability in experimental models and the systematics of these methods in order to better understand the leaky gut mechanism. **Discussion and Conclusion:** Intestinal permeability; Knowing its relationship with systemic diseases including intestinal inflammatory diseases, diabetes, chronic kidney disease, cancer and cardiovascular diseases has increased the variety of methods used in the determination of intestinal permeability. The etiology of intestinal permeability, which cannot be fully revealed, is tried to be determined by the variety of methods created with experimental models. Knowing the models used in the determination of intestinal permeability is important for understanding its pathophysiology. In vivo testing has enormous potential in clinical research as they provide a non-invasive real-life environment where gut barrier function can be analyzed as a health and disease-related factor. However, the limitations of sugar probes (which are taken orally and are detected in the urine after a while), one of the most common molecules used to test intestinal permeability, should not be forgotten. Tight junction proteins are the primary determinants of barrier function. Biochemical and histological evaluation of tight junction proteins, which are the most important structures responsible for the integrity and selectivity of the permeable epithelial layer, can be used for direct intestinal permeability detection. In addition, electron microscopy and immunohistochemistry are an advantageous method as they show the distribution of tight junction proteins in the tissue.

Keywords: Intestinal Barrier, Intestinal Permeability, Experimental Models, Leaky Gut

Sözel Bildiri

ORGAN BAĞIŞI VE NAKLİ'NİN ÖNEMİ

Sıddıka ERSOY* Sevgi GEZER AKYOL* Şükran ÖZKAHRAMAN KOÇ*

**Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, siddikaersoy@gmail.com, sevgi4815@gmail.com, sukran.ozkahraman@gmail.com*

ÖZET

Giriş ve Amaç; Dünyanın birçok bölgesinde yaşanan teknoloji alanındaki ilerlemeler sağlıkta da hızla ilerlemekte ve alternatif çalışmalar da ivme kazanmaya devam etmektedir. Sağlık alanındaki teknoloji ile ilgili ilerlemeler ile birlikte yakın geçmiş zamana kadar tedavi edilmesi zor görülen organ ve doku nakilleriyle ilgili büyük ilerlemeler yaşanmasını sağlamaktadır. Türkiye Organ Nakli Vakfından elde edilen verilere göre 30.06.2021 tarihine kadar organ nakli gerçekleşmiş kişi sayısı 3.703 kişi toplam ölü donör 143 olarak tespit edilmiştir. Nakil bekleyen hastaların 2016 Mayıs ayı ile kıyaslandığında 2021 Haziran ayında 3543 kişi daha az olması dikkat çekicidir. Bu durum istenen düzeyde olmasada, ülkemizde çalışmalar ve sağlık politikalarıyla birlikte oluşan ivmelenmenin bir göstergesi olabilir. Bu çalışmanın temel amacı, hayati önem arzeden organ bağıışı ve nakli konusuna dikkat çekmek ve bu konudaki gelişmeleri irdelemektir. **Tartışma ve Sonuç;** Organ bağıışı konusunda yapılmış çalışmalar tarandığında; toplumdaki bireylerin organ bağıışı konusunda yeteri kadar bilgiye sahip olmadığı ve bunun sonucunda organ bağıışında bulunmadıkları tespit edilmiştir. Organ naklinin başarı oranı günümüz şartlarında çok gelişmesine karşın temel problemi nakil için ihtiyaç duyulan organın temininde yaşandığı bilinmektedir. Dünyada organ bağıışı oranının en fazla olduğu ülke İspanya olup organ bağıışı için ailelerden onay alınma oranı %75'i bulunurken farklı çalışmalarda ülkemizde bu oranın % 20-23 civarında kaldığını göstermiştir. Yazar ve Açıkgöz (2016) Nevşehirde yaptığı çalışmaya göre, bireylerin %94.7'sinin organ bağıışlamayı düşünmedikleri saptanmıştır. Bunun sebebi sorgulandığında katılımcıların %22.9'u dini inanç olarak uygun bulmadığını; %19.6'sı aile bireylerinin onaylamayacağını belirtmişlerdir. Ülkemizde ihtiyacı karşılayacak nakil merkezi ve uzman ekip varlığına rağmen, nakil sayılarının yetersizliği toplumun organ bağıışı hakkında negatif düşüncelere bağlı duyarsızlaşmasına bağlanabilir. Organ bağıışının hayati önem taşıdığı düşünüldüğünde bu konuda yapılmış olan çalışmaların ve bu çalışmalarda kullanılan değişkenlerin çeşitliliğinin literatür taramalarında geniş bir çerçevede izlenebileceğini göstermektedir. Bireylerin organ bağıışına ilişkin bilgi, düşünce ve tutum olarak birçok değişkenle korelasyonun belirlenmesinin oldukça önem taşıdığı ve organ bağıışı konusunun sürekli güncelliğini koruduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Organ bağıışı, Organ nakli, Beyin ölümü

Sözel Bildiri

YEME HIZI VE ISIRMA BÜYÜKLÜĞÜNÜN OBEZİTE İLE İLİŞKİSİ

Sevval ERTAV*, Yasemin ERTAŞ ÖZTÜRK**

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Samsun, Türkiye, 19160289@stu.omu.edu.tr

** Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Samsun, Türkiye,
yasemin.ertasozturk@omu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Yeme davranışının mikroyapısal elemanlarından yeme hızı ve lokma büyüklüğü, bireyler tarafından kontrol edilebildiğinde doyma sürecine etki ederek enerji alımını değiştirebilir ve obezitenin tedavisinde etkili bir davranışsal müdahale haline gelebilir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, yeme hızı ve ısırma büyüklüğünün besin alımı üzerine etkisini mevcut çalışmalar ışığında incelemektir. **Yöntem:** Bu çalışmada herhangi bir veri filtresi olmadan, 2009-2022 yılları arasında yapılmış yeme hızı, ısırma büyüklüğü, besin alımı, obezite ve enerji alımı kavramlarını inceleyen klinik çalışmalar taranmış ve ısırma büyüklüğü ve yeme hızı kavramlarının besin alımı üzerine etkisi çerçevesinde derlenmiştir. **Sonuçlar:** Belirli bir zaman içerisinde gıda tüketiminin hızı olarak tanımlanan yeme hızının azaltılması veya çiğneme sayısının artırılması ile öğün sonrası anoreksijenik hormonların seviyelerindeki farklılıkların incelendiği çok sayıda çalışmada yeme davranışına yönelik yapılan bu müdahalelerin enerji alımının ve öğün sırasındaki açlık oranlarının azalmasını sağladığı tespit edilmiştir. Yeme hızının artması ısırık büyüklüğünün ve ısırma hızındaki artışın bir sonucudur. Isırık boyutunun artması besini ağızda daha kısa süreli tutmaya ve daha az çiğnemeye ve dolayısıyla doyunluğun azalmasına ve daha fazla besin alımına neden olabilir. Çalışmalarda obez bireylerin normal ve hafif şişman bireylere göre daha büyük lokmalarla yemek yedikleri, yeme hızı fazla olan yetişkinlerin öğün esnasında daha büyük lokmalar aldığı ve tutarlı şekilde daha fazla enerji aldıkları bulunmuştur. Besinin ağızda daha kısa süreli bulunması ve besine uygulanan oral işlem süresinin kısalığının, gıda alımının artmasıyla sonuçlandığı bildirilmiştir. **Tartışma ve sonuçlar:** Obezitenin tedavisinde besin alımının azaltılmasını öngören küçük lokmalarla beslenme ve yavaş yemek yeme, bireylerde katı diyet programlarından daha pozitif ve kolay uygulanabilir algısı oluşturabileceğinden etkili bir müdahale olarak düşünülebilir. Ancak, mevcut çalışmaların çoğunda bireylerin kendi bildirdikleri yeme hızı dikkate alındığından, objektif olarak ölçülen yeme hızı ile tutarlı olmayabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Etkin tedavi stratejilerinin oluşturulabilmesi için yeme hızının ve lokma boyutunun objektif olarak tespit edildiği standart protokoller ile yapılacak daha fazla sayıda klinik çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Yeme hızı, Isırma Büyüklüğü, Besin Alımı, Obezite

Sözel Bildiri

YAŞAM SONU BAKIM MALİYETLERİ ÜZERİNDE İLERİYE DÖNÜK HASTA TALİMATLARININ ETKİSİ

Lütfiye TEKPİNAR*

** Necmettin Erbakan University, Faculty of Health Sciences, Health Management Department, Konya, Turkey, /*ltfyetkpnr@gmail.com*

ABSTRACT

Giriş: İleriye dönük hasta talimatları bireylerin bilinci kapalı dönemlerinde almak istedikleri/istemedikleri sağlık hizmetleri için rehberlik etmektedir. Özellikle yaşamın son dönemlerinde verilen bakımlar yüksek maliyetlidir ve uzun dönemi kapsayabilmektedir.

Amaç: Bu çalışmada ileriye dönük hasta talimatları ile sağlık hizmetleri maliyetleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** PubMed veri tabanında ileriye dönük hasta talimatlarının sağlık hizmetleri maliyetleri ile ilişkisini incelemek üzere sistematik inceleme yapılmıştır. İncelemeye 2018-2022 yılları olmak üzere son beş yılda yayınlanan İngilizce makaleler dâhil edilmiştir. Tarama "advance directive" OR "living will" OR "advance care planning" OR "end-of-life" AND "cost" anahtar kelimeleri ile yapılmıştır. **Bulgular:** Toplam 669 makaleye ulaşılmıştır. 87 makalenin doğrudan yaşam sonu bakımı ve ileriye dönük hasta talimatları ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın kapsamına uygun olan dokuz makale araştırmaya dâhil edilmiştir. Altı makale ileriye dönük hasta talimatlarının maliyetleri azaltması yönünde sonuçlar ortaya koymuştur. Bir makale ileriye dönük hasta talimatlarının maliyetleri önemli ölçüde etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Bir makale ileriye dönük hasta talimatlarının maliyetleri artırdığı yönde kanıtlar ortaya koymuştur. Bir makale ise detaylı ekonomik değerlendirmeler yapılması gerektiğini tespit etmiştir. **Sonuç:** İleriye dönük hasta talimatlarının maliyetlere etkisini araştıran çalışmalar incelendiğinde, ileriye dönük hasta talimatları ve yaşam sonu sağlık hizmetleri/sağlık bakım hizmetleri maliyetleri arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: Maliyet, İleriye dönük hasta talimatı, Yaşayan irade, İleriye dönük bakım planı, Yaşam sonu

Sözel Bildiri

TESTİS TORSİYONU

İhsan HIZ*

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
drihsanhiz@gmail.com

ÖZET

Giriş: Testis torsiyonu, funiculus spermaticus ve içerisinde yer alan anatomik yapıların kendi eksenleri etrafında dönmeleri neticesinde meydana gelen ürolojik bir acildir. Akut skrotum sebepleri arasında en sık görüleni olmamasına rağmen, yol açabileceği sonuçlar açısından en önemlilerindedir. **İnsidans:** Acil servise akut skrotum sebebiyle başvuran hastaların %35'inde testis torsiyonu tespit edilmiştir. Yeni doğan ve adolesan çocuklarda daha yaygın karşılaşılsa da her yaşta görülmektedir. 25 yaş altı erkeklerde görülme sıklığı 1/4000 olarak bildirilmiştir. Testis torsiyonu vakaları iki yaş grubunda pik yapmaktadır. Bunlardan ilki neonatal dönem, diğeri ise 13 yaş civarı olarak gözlenmiştir. İnmemiş testis'in ileride testis torsiyonunu olma olasılığını 10 kat artırdığı gözlenmiştir. **Tanı:** Sıklıkla ani başlayan, şiddetli skrotal ağrı ilk semptom olarak karşımıza çıkmaktadır. Fizik muayenede testisler büyük ve hassastır, spermatik kordun orantılı kısalmasına bağlı olarak scrotum'un üst kısmında yatay yerleşim gösterebilirler. Muayenede kremaster refleksi kaybı akut skrotumun diğer nedenlerinden ayırt edicidir. Testis'in elevasyonu ile ağrıda artış olması ile orşit ve epididimit'ten ayrılır. Testis torsiyonunda meydana gelebilecek doku hasarı torsiyonun süresi ve derecesi ile ilişkilidir. Tanı ve tedavide gecikme testiste doku nekrozu hatta infertiliteye sebep olabilir. Doppler ultrasonografi tanıda hızlı, noninvazif ve ekonomik olmasından ötürü çok sık tercih edilmektedir. Torsiyon derecesine göre kan akımı azalmış ya da tamamen kaybolmuş görülebilir. Çalışmalarda doppler ultrasonografi'nin %88 sensitivite ve %98 spesifite oranlarına sahip olduğu gösterilmiştir. Teknesyum-99m radyonüklid sintigrafisi tercih edilebilir ancak bu yöntemin dezavantajları işlem süresinin uzunluğu, maliyetinin yüksekliğidir. **Tedavi:** Testis torsiyonunda başlıca tedavi yöntemi cerrahi eksplorasyondur. Başarı oranı erken tanı konulması doğru orantılıdır. Testis torsiyonu kliniği başlangıcından 6-16 saatlik dilimde uygulanacak detorsiyon testisi kurtarabilir. Daha uzun süreli testis torsiyonunda oluşabilecek hasar karşı testis'i de etkileyebilmektedir. Cerrahi hazırlığın devam ettiği ilk 6 saat içinde manuel detorsiyon uygulanabilir. 6 saatten uzun süreli testis torsiyonunda kalıcı hasarın gelişmeye başladığı göz önüne alınarak manuel detorsiyon başarılı olsa dahi cerrahi müdahale ile testikuler fiksasyon sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Testis torsiyonu, Akut skrotum, İnfertilite, Cerrahi eksplorasyon

Sözel Bildiri

CONDYLUS OCCIPITALIS'İN MORFOLOJİK VE MORFOMETRİK OLARAK İNCELENMESİ

Yadigar KASTAMONİ*

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
yadigarkastamoni@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Foramen magnum'un her iki yanında yer alan condylus occipitalis'ler atlas ile eklem yapan çıkıntılardır. Kraniovertebral bileşkenin önemli bir parçası olan bu yapılar lateral subokspital kraniotomi ve condylus occipitalis rezeksiyonu gibi işlemler sırasında oldukça önemlidir. **Amaç:** Çalışmamızda, condylus occipitalis'in morfolojik ve morfometrik olarak incelenmesi amaçlandı. **Yöntem:** Çalışmamız, Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı Laboratuvarı'nda bulunan 23 adet cranium (46 adet condylus occipitalis) üzerinde gerçekleştirildi. Kırılmış veya deforme olmuş (bilateral condylus occipitalis'i olmayan) cranium'lar çalışma dışı bırakıldı. Condylus occipitalis uzunluğu, genişliği, kalınlığı, anterior intercondyler mesafe, posterior intercondyler mesafe, anterior uç ve posterior ucun basion'a ve opisthion'a uzaklıkları dijital kumpas yardımıyla ölçüldü. Ayrıca condylus occipitalis'in eklem yüzünün şekli tanımlandı. **Bulgular:** Condylus occipitalis'in ortalama uzunluğu 23,32 mm, genişliği 11,20 mm ve kalınlığı 9,48 mm olarak bulundu. Anterior uçların basion'a uzaklığı ortalama olarak 11,10 mm bulunurken posterior uçların basion'a uzaklığının 27,59 mm olduğu görüldü. Anterior ve posterior ucun opisthion'a uzaklıklarının ise ortalama olarak sırasıyla 39,49 mm ve 27,43 mm olduğu tespit edildi. Elde edilen veriler taraflar arasında karşılaştırıldığında sağ ve sol condylus occipitalis arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu ($p>0,05$). Anterior intercondyler mesafenin ortalama 20,88 mm olduğu görülürken, posterior intercondyler mesafenin 41,08 mm olduğu görüldü. Condylus occipitalis'in eklem yüzünün ise %47,8 oranında oval, %17,4 oranında üçgen, %13 oranında böbrek, %10,9 oranında 8-şekilli, %6,5 oranında dörtgen ve %4,3 oranında S-şekilli olduğu görüldü. Ayrıca örneklerimizin tamamında (n=46) konveks eklem yüzü olduğu tespit edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Kraniovertebral yaklaşımların çoğunda, condylus occipitalis'in kısmi veya tam rezeksiyonunda condylus occipitalis'in morfolojik ve morfometrik analizi çok önemlidir. Çalışmamız bölgeye yapılacak cerrahi girişimlerde, özellikle cerrahlara planlama konusunda ışık tutup, bölgeyle ilgili yapılacak çalışmalara temel oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Condylus occipitalis, Kraniovertebral bileşke, Lateral subokspital kraniotomi, Condylus occipitalis rezeksiyonu

Sözel Bildiri

BİLATERAL AKSİLLER ARK VAKASI, KLİNİĞİ VE LİTERATÜR DERLEMESİ

Berfu Özdemir^{*}, Ahmet Dursun^{}, Soner Albay^{***}**

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
ozdemir.berfu@gmail.com*

*** Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Karaman, Türkiye,
ahmetdursun@kmu.edu.tr*

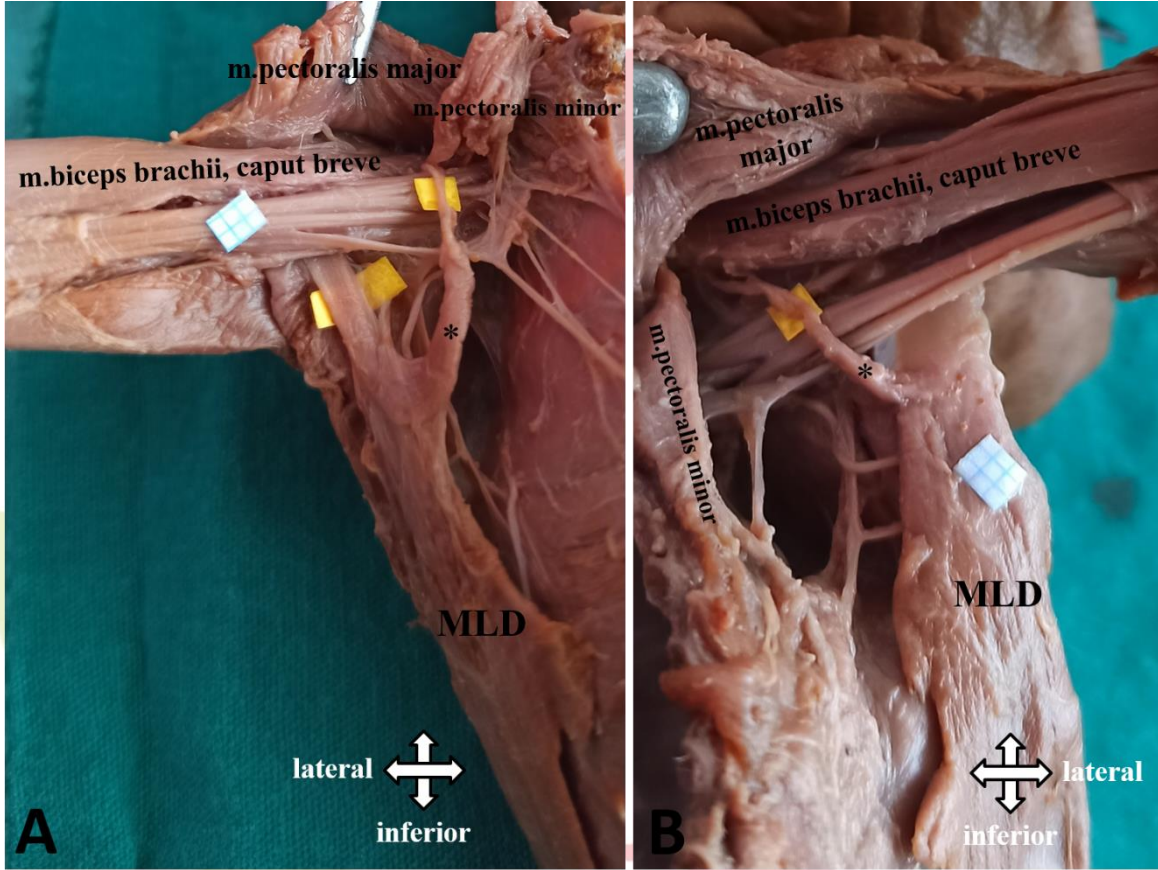
**** Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
soneralbay@sdu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Koltuk altı bölgesini çaprazlayan kas ve bağ dokusu yapılarının anatomik varyasyonları nadirdir. Ayrıca bu bölgedeki bilateral varyasyon oluşumları daha az rapor edilmiştir. Aksiller ark (AA), m. latissimus dorsi'den (MLD) başlayan ve farklı yerlerde sonlanan varyasyonel bir kastır. Genellikle MLD'nin ön sınırından kaynaklanan bu anomalinin sıklıkla m. teres major, m. pectoralis minor-major, processus coracoideus, epicondylus medialis humeri, m. triceps brachii caput longum, m. biceps brachii caput breve, m. coracobrachialis gibi humerus'ta bulunan kas veya tendon yapılarına tutunarak sonlandığı görülmüştür. AA tipik olarak bir origolu ve bir insersiyolu muskulotendinöz bir bant şeklinde tanımlanmıştır. **Amaç:** Bu çalışma, rastladığımız bilateral AA olgusunu rapor etmeyi ve AA hakkında literatürde yayınlanmış verilerin derlemesini yapmayı amaçlamıştır. **Yöntem:** Vaka, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Laboratuvarında yapılan rutin diseksiyon sırasında bulunmuştur. Konu ile ilgili literatürdeki diğer vakalarla karşılaştırması ve klinik değerlendirmesi yapılmıştır. **Bulgular:** 21 haftalık (ikinci trimester) dişi insan fetüsünde bilateral AA oluşumu saptandı (Şekil 1). AA'ların bilateral olarak tendinöz formda olduğu ve MLD'den başlayarak processus coracoideus'a tutunduğu gözlemlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Bir meta-analiz raporunda AA'nın prevalansı %5,3 oranında ve çoğunlukla sol tarafta bulunduğu bildirilmiştir. Bulunan AA'ların ise %38,4'ünün bilateral mevcut olduğu kaydedilmiştir. AA'ların çoğu genellikle asemptomatik olmakla birlikte, kolun abduksiyonunu kısıtlayan ve nörovasküler yapıları sıkıştıran olgular bildirilmiştir, ayrıca bölgeye yapılan cerrahi işlemlerde aksiller lenf nodlarının lateral grubunu maskeleyebileceği de vurgulanmıştır. Aksilla bölgesindeki varyasyonların bilinmesi, bu bölgedeki radyolojik görüntülemeler ve invaziv girişimler açısından önemlidir. Klinik durumları değerlendirirken yanlış tanı ve

komplasyonlardan kaçınmak için özellikle cerrahların ve klinisyenlerin bu varyasyonları göz önünde bulundurmalarının faydalı olacağını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Anomali, Varyasyon, M. latissimus dorsi, Fetal kadavra

Şekil 1. 21 haftalık fetüste sağ (A) ve sol (B) aksiller ark varyasyonları, MLD: musculus latissimus dorsi, (*): MLD'nin varyatif insersiyosu

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

SİĞİRLARIN KAN LÖKOSİTLERİNDE BOVİNE PAPİLLOMAVİRUS VARLIĞININ ARAŞTIRILMASI

Abdürrezzak TAŞATAN*, Mehmet Kale**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, a.tasatan@diagen.com.tr

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, drmkalex@yahoo.com

† Bu Araştırma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyon Başkanlığı tarafından desteklenmiştir. Proje Numarası: 0810-YL-22

ABSTRACT

Background: Sığırcılık işletmelerinde önemli sağlık problemlerinden biri de Bovine papillomavirus (BPV) enfeksiyonuna bağlı gelişen siğillerdir. Siğiller genellikle deri ve mukozal yüzeylerde görülmektedirler. BPV'nin bulaşması genellikle deriden gerçekleşmektedir. Ancak, Bovine papillomatozis (BP) enfeksiyonuna bağlı semptom göstermeyen hayvanlarda da başta kan olmak üzere vücut sekret ve eksretlerinde tespit edilmesi bulaşma ve yayılımın yönüne yeni bir yol açmıştır. **Aim:** BPV sığırlarda latent seyirli bir enfeksiyondur. Son dönemde yapılan çalışmalarda BP hastalık semptomu gösteren hayvanlarda ve semptom göstermeyen hayvanların kan, süt, semen, idrar, uterus lavajlarında virusun bulunduğu ve vertikal yolla yeni doğan buzağılara geçiş yapabildiği tespit edilmiştir. Özellikle kanın bulaşmada önemli bir yere sahip olduğu ifade edilmektedir. Bu çalışmada BPV hastalık semptomlarını gösteren hayvanların kan lökosit örneklerinde virus varlığının araştırılması amaçlandı. **Methods:** Burdur-Merkez ve ilçelerinde halk elinde bulunan çeşitli işletmelerden vücudun çeşitli yerlerinde farklı görünümde siğil bulunan ve daha önceden BPV tiplendirmesi yapılmış holstein ırkı, 1-10 yaş arası, 100 adet sığırdan alınan kan örnekleri incelendi. DNeasy Blood & Tissue Kit (Qiagen, Germany) kullanılarak lökositlerden DNA ekstrakte edildi. BPV tiplerinin tespiti için konsensus ve tip spesifik primerler kullanılarak RT-PCR testi uygulandı. **Results:** Çalışma sonucunda kan lökosit örneklerinde RT-PCR testi ile konsensus primerlerle (FAP59/64 ve MY11/09) pozitiflik belirlenmedi. Bu örneklerde RT-PCR testi ile tip spesifik primerlerden; BPV-10 (56 adet), BPV-11 (1 adet), BPV-10+BPV-11 (2 adet), BPV-10+BPV-12 ve BPV-10+BPV-14 (2 adet) viral genom varlıkları tespit edildi. **Discussion and Conclusion:** Papillomaviruslar hayvandan hayvana direkt deri teması yoluyla bulaşabildiği gibi, indirekt olarak arthropod vektörler de dahil olmak üzere kontamine objelerle vasıtasıyla da bulaşmaktadır. Semptom göstermeyen hayvanların kan hücrelerinde aktif BPV varlığının, BPV enfekte olmayan hayvanlara geçişinde horizontal bulaşma kaynağı olabileceği tahmin edilmektedir. Bu çalışmada vücudun çeşitli yerlerinde farklı makroskobik görünümde siğil bulunan sığırların kan lökosit örneklerinde BPV tip 10'un yaygın olarak var olduğu tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Bovine papillomavirus; Kan; Lökosit; PCR; Sığır; Siğil.

Sözel Bildiri

**PSYCHOLOGICAL SYMPTOMS, DEATH ANXIETY AND ANGER IN ELDERLY
PATIENS WITH CANCER**

Erkan KAYIKCIOĞLU¹, Gözde BACIK YAMAN²

¹ Assist. Prof. M.D., Süleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Medical Oncology,
Isparta, Turkey, drkayikcioglu@yahoo.com

² Assist. Prof. M.D., Süleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Psychiatry, Isparta,
Turkey, yaman.eg@gmail.com

ABSTRACT

Background: Cancer is a disease that changes a person's expectations about death and life. The needs of elderly cancer patients differ according to other age groups.

Aim: This study aims to reveal the effects of psychological symptoms on death anxiety and anger expression in elderly patients diagnosed with cancer.

Method: A total of 202 cancer patients were included in the cross-sectional study using the Hospital Anxiety and Depression Scale, the Death Anxiety Scale, and the Trait Anger-Anger Expression Styles Scale.

Results: A moderate positive correlation was found between the Hospital Anxiety Scale mean scores and trait anger ($r=0.445$; $p<0.001$) and anger control ($r=-0.414$; $p<0.001$). A low level of negative correlation was found between death anxiety and anger-in ($r=-0.201$; $p=0.004$) and anger control ($r=-0.286$; $p<0.001$).

Conclusion: Anger levels are associated with mental symptoms and death anxiety in elderly cancer patients. Detection of patients' psychological symptoms will increase compliance in the treatment process.

Keywords: Mental Symptoms, Death Anxiety, Anger, Cancer

Poster Bildiri

BİR KÖPEKTE PERİNEAL FITİK İLE BİRLİKTE SEYREDEN İDRAR KESESİNİN RETROFLEKSİYONU OLGUSU

Elif BAĞATIR^{1*}, Beyza BAŞKAYA¹, Furkan ÖNDER¹, Didem EROL¹

^{1*} Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye,

elif.bagatir@omu.edu.tr

ÖZET

Perineal fitik pelvik diyaframı oluşturan kasların zayıflığından dolayı abdominal organların bu bölgeye fıtıklaşması ile oluşur. Pelvik diyaframın zayıflamasının başlıca nedenleri kronik prostat hastalıkları, tenesmus, hormonal bozukluklar, miyopati ve rektal anomalilerdir. Perineal fıtıklara neden olan pelvik diyaframın dejenerasyonu yaşlı erkek köpeklerde yaygın olarak görülür. İdrar kesesi retrofleksiyonu insidansı çok düşüktür. Perineal fıtıklar unilateral ya da bilateral olabilir. Klinik belirtiler arasında en fazla anüs etrafında şişlik dikkat çeker ve bununla birlikte kabızlık, tenesmus, rektal prolapsus, strongüri, anüri, kusma, ishal görülebilir.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Hastanesine genel durum bozukluğu, idrar yapamama ve dışkılayamama şikâyeti getirilen, 10 yaşlı Terrier ırkı kısırlaştırılmamış erkek köpek bu olgu sunumunun materyalini oluşturdu. Yapılan fiziksel muayenede anüs etrafında şişlik ve ağrı belirlendi. Ultrasonografik ve radyografik görüntüleme idrar kesesinin perineal bölgeye fıtıklaştığı saptandı. Hastaya pre-operatif süreçte genel durum kötü olduğu için ve sistemik enfeksiyon varlığından dolayı destekleyici sıvı sağaltımı, antibiyotik ve sistemik / lokal ağrı kesiciler uygulandı.

Hastanın genel durumu ve kan parametreleri düzeldikten sonra operasyona alındı. Anesteziye alınan hastaya epidural analjezi uygulandı ve hastaya sırt üstü pozisyon verildi. Sırt üstü pozisyon ile hem perineal bölgedeki fitik internal obturator kas flebi tekniği ile onarıldı hem de laparotomi uygulanarak idrar kesesi anatomik pozisyonuna getirildi ve sistopeksi yapıldı. Ayrıca bu pozisyon sayesinde hastanın pozisyonu değiştirilmeden hastaya kastrasyon yapıldı. Operasyon sonrası 1 hafta antibiyotik uygulandı. Hastanın 3. gün post operatif süreçte idrar yapma ve dışkılama probleminin olmadığı gözlemlendi. Post operatif 1. haftada taburcu edildi. Yeni literatürlerde sırt üstü pozisyonun avantajları belirtilmektedir. Bu vakada hastanın intraoperatif sırt üstü pozisyon ile konumlandırılması perineal fıtığın onarımı, laparotomi ve kastrasyon cerrahisinin hepsini bir arada uygulama imkanı vermektedir. Aynı zamanda tek bir pozisyon ile üç cerrahi işlemin hepsi bir arada yapılarak anestezi süresinin kısaltılmasını sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İdrar kesesi, Köpek, Perineal fitik

Poster Bildiri

BİR KEDİDE YÜKSEKTEN DÜŞME SONUCU MEYDANA GELEN MİDE RUPTURU

Didem EROL*¹, Birsen Deniz ERSOY*², Serap ABADAN*³

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye,*

1. didemerol92@gmail.com
2. birsendeniz.ozbakir@omu.edu.tr
3. srp-@hotmail.com

ÖZET

Mide rupturu, mide duvarının bütünlüğünün bozulması sonucu mide içeriğinin karın boşluğuna çıkması olarak tanımlanmaktadır. Mide rupturu, septik peritonitin yaygın bir nedenidir ve hızlı tedavi gerektiren acil bir durumdur. Köpeklerde ve kedilerde, mide rupturunun en yaygın nedeni, yabancı bir cismin çıkarılmasını takiben oluşan dikiş hattındaki açılmadır. Hayvanlarda mide rupturunun diğer nedenleri arasında gastrik dilatasyon ve volvulus, mide ülserleri, mide neoplazisi, delici karın travmaları gibi nedenler yer almaktadır. Künt karın travmalarında mide rupturu nadiren görülür ve künt karın travmasından kaynaklanan yaralanmalarda prevalansı oldukça düşüktür.

Yüksekten düşme sonucu kedilerde en çok rastlanan durum şoktur ve burun kanaması, sert damak yarığı, pnömotoraks ve ekstremitte kırıkları yaygın olarak görülmektedir. Son yıllarda idrar kesesi rupturu sonucu oluşan üroabdomenin yanı sıra travmatik dalak, böbrek ve karaciğer yırtılmalarına bağlı olarak hemoperitoneum olgularına da rastlanılmaktadır. Travmatik pankreatit ve pankreas rupturu olguları da nadir olarak şekillenmektedir. Kedilerde yüksekten düşme sonucu mide rupturu henüz bildirilmemiştir.

Olgumuzu Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Eğitim-Uygulama ve Araştırma Hastanesine 7 saat önce 5. kattan düşme şikayetiyle getirilen 2 yaşında, erkek, melez bir kedi oluşturmaktadır. Hastanın solunum güçlüğü olduğu ve toplamda 18 kere köpüklü kan kustuğu belirtilmiştir. Yapılan fiziksel muayeneler ve radyografik muayeneler sonucunda abdomende detay kaybı görüldü ve diagnostik laparotomi yapılmasına karar verildi. Operasyon sırasında karın içerisinde mide içeriği görülmesiyle birlikte mide rupturu olduğu belirlendi. Operasyondan 18 saat sonra hasta ex oldu.

Anahtar kelimeler: Kedi, Mide rupturu, Yüksekten düşme

Sözel Bildiri

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA KALİTE ve İNDİKATÖR YÖNETİMİ, İŞ GÜVENLİĞİ İKLİMİ ve GÜVENLİK PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sümeyye ÖZMEN*, **Güler AKIN****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/ Sağlık Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, sumeyyeozmen@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, gulerakin1997@outlook.com*

ÖZ

Giriş: İş kazaları ve mesleki sorunların önlenmesinde en etkili aşamalardan biri çalışma alanlarında güvenli ortamın oluşturulmasıdır. **Amaç:** Bu çalışmada sağlık çalışanlarında kalite ve indikatör yönetimi, güvenlik iklimi ve güvenlik performansı arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Çalışmanın evrenini bir kamu hastanesinde görev yapan doktor, hemşire, yönetici, tıbbi sekreter ve diğer sağlık personeli oluşturmaktadır. Araştırmaya gönüllü olarak toplam 303 sağlık çalışanı katılmıştır. **Bulgular:** Yapılan analizler neticesinde karşılaşılan iş kazaları arasında en üst sırada delici-kesici alet yaralanması olduğu görülmüştür. Sağlık çalışanlarının %96,4'ü iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almasına rağmen, %36,3'ü iş kazası durumunda ne yapacağını bilmediklerini ifade etmiştir. Güvenlik ikliminin ve kalite ve indikatör yönetimi düzeylerinin meslek grupları arasında anlamlı farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Gruplar arasındaki farklılığın hemşireler ve diğer sağlık çalışanları arasında olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada güvenlik iklimi, güvenlik performansı ve kalite ve indikatör yönetimi arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Ayrıca güvenlik ikliminin güvenlik performansını ve kalite ve indikatör yönetimini yordadığı ortaya çıkmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Sağlık kurumlarında kalite yönetimi tüm birimler arasında bütünleşmeyi ve ortak hareket etmeyi gerektirmektedir. Bu çalışma sayesinde güvenlik ikliminin sağlık kurumlarındaki kalite çalışmalarındaki önemi anlaşılmıştır. Hasta ve çalışan güvenliğinin sağlanması, hataların ve iş kazaların azaltılması, görev yapan kişilerin tamamının kalite konusunda duyarlı olmalarına bağlıdır. Korku kültürünün giderilerek, kalite ve indikatör sisteminin kendini yenilemesi ise yanlış uygulamaların azaltılmasına katkı sağlayacaktır. Sağlık yöneticilerinin çalışanların iş kazası anında soğukkanlı davranması ve doğru müdahalede bulunabilmesi amacıyla uygulamalı eğitimlere ağırlık vermesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık çalışanları, Güvenlik iklimi, Güvenlik performansı, Kalite ve indikatör yönetimi.

Sözel Bildiri

**BİR YEREL YÖNETİM BÜNYESİNDE YÜRÜTÜLEN EVDE BAKIM VE HASTA
NAKİL HİZMETLERİNDE GÖREVLİ PERSONELİN YAŞLILARA YÖNELİK
TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Tuğba ARSLAN*, Fatma ÖZALP **

* Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Çankırı, Türkiye, tubapksr@gmail.com

** Muğla Büyükşehir Belediyesi, Sağlık Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Muğla, Türkiye,
fatma.kocaman@gmail.com

ÖZET

Giriş: Yaşlılar toplum içerisinde saygın ve insan onuruna yakışır bir şekilde yaşama ve bakılma hakkına sahiptir. Yaşlıya yönelik olumlu/olumsuz tutum bakım ve hizmet kalitesini etkileyebilir. Türkiye’de yaşlılara yönelik tutuma ilişkin çalışmalar incelendiğinde sağlık çalışanları, huzur evi/bakım evi çalışanları, üniversite öğrencileri, bakım verenler ve genç bireyler üzerinde yürütüldüğü görülmüştür. Ancak Türkiye’de günümüzde giderek artan evde bakım hizmetleri ve hasta nakil hizmetlerinde görevli personelin yaşlılara yönelik tutumunu inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. **Amaç:** Bu çalışma, evde bakım ve hasta nakil hizmetleri çalışanlarının yaşlılara yönelik tutumlarının belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı kesitsel tipteki çalışmanın evrenini, bir yerel yönetim bünyesinde çalışan evde bakım ve hasta nakil hizmetleri personeli (n=78) oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmemiş olup evrenin tümüne ulaşılmak istenmiştir. Ancak 12 birey araştırmaya katılmayı red ettiği için araştırmaya 66 personel (sağlık ve destek personeli) dahil edilmiştir. Çalışmada bireylere genel bilgi formu ve KOGAN Yaşlı Tutum Ölçeği’nden oluşan veri toplama aracı uygulanmıştır. **Bulgu:** Araştırmamıza katılan personelin yaş ortalaması 32,47±7,73 yıl, 30,53±13,94 aylık süredir bu görevde çalıştığı, %45,5’inin kadın, %77,2’sinin lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip olduğu ve iş hayatında bir günde iletişim halinde olduğu yaşlı sayısı ortalamalarının sırasıyla 9,61±4,77, 2,59±1,16 olduğu görülmüştür. Katılımcıların KOGAN+ puanları 52,17±7,93 KOGAN- puanları 48,33±8,97 toplam KOGAN yaşlı tutum ölçeği puanlarının ise 101,53±15,88 olduğu hesaplanmıştır. Hasta nakil hizmeti personelinin KOGAN yaşlı tutum ölçeği toplam puanının evde bakım hizmetleri grubuna göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur (p=0,024). Cinsiyet, eğitim durumu, meslek durumu, yaş, çalışma süresi, özel hayatında ve iş hayatında ilişki kurduğu yaşlı sayısının yaşlılara yönelik tutumlarını etkilemediği belirlenmiştir (p<0,05). **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmada, evde bakım ve hasta nakil personelinin yaşlılara yönelik tutumlarının kısmen olumsuz düzeyde olduğu saptanmıştır. Yaşlıya yönelik bu tutumun personel özelliklerinden bağımsız olarak hizmet verilen yaşlı grubunun uzun dönem bakım hastası ve yatağa bağımlı olması ile ilişkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Tutum, Evde Bakım Çalışanı, Hasta Nakil Çalışanı

Sözel Bildiri

CLINICOPATHOLOGICAL RETROSPECTIVE EVALUATION OF MAJOR SALIVARY GLAND FINE NEEDLE BIOPSY RESULTS

Ramazan Oğuz YÜCEER¹, Tuğberk BAŞTÜRK²

¹⁾ Isparta City Hospital, Medical Pathology, Isparta, Türkiye r.yuceer66@hotmail.com

²⁾ Isparta City Hospital, Radiology, Isparta, Türkiye tbasturk0320@gmail.com

Introduction: Major salivary gland tumors constitute 3-10% of head and neck cancers and include diverse and heterogeneous groups of neoplasms with complex clinicopathological expansion and different geometrical behaviors. A few non-neoplastic lesions of the salivary gland, benign and malignant neoplasms, are observed as a solid or small cystic component. Fine needle aspiration (FNA) of the head and neck interaction type are a good method in diagnosis, staging and follow-up.

Aims: In our study, it was aimed to retrospectively use the clinicopathological data of 20 cases whose salivary glands were performed with fine needles in Isparta City Hospital.

Methods: Age, gender, smoking, alcohol use, localization, and histological diagnosis data of patients who were diagnosed, treated and followed up at Isparta City Hospital between January 2021 and December 2022 were retrospectively scanned.

Results: In our study, 9 (45%) of the cases were female and 11 (55%) were male. The mean age is 57.8 ± 19.0 , with the lowest 15 being 86 the highest. Nine (45%) cases were located in the left neck, 11 (55%) were located in the right neck, 18 (90%) were located in the parotid gland, and 2 (10%) were located in the submandibular gland. The mean effect size is 22.6 ± 10.7 (min:5, max:50) mm. While 15 (75%) of the lesions do not have a cystic component, 5 (25%) have a cystic component. In ultrasonography, 14 (70%) of the effects are hyper-vascular and 6 (30%) are hypo-atmosphere. While 14 (70%) of the cases were non-smokers, 6 (30%) were smokers. While 18 (90%) did not use alcohol, 2 (10%) had alcohol use. Malignant cytology was found in 7 (35%) cases, pleomorphic adenoma in 5 (25%), Warthin tumor in 5 (25%) and nondiagnostic in 3 (15%).

Discussion and Conclusion: In our study, it was determined that large masses were benign tumors in patients who underwent fine needle aspiration of the salivary gland and showed hypervascularity. Our study is compatible with the literature and there is a need for more case series and laboratory.

Key Words: Major Salivary Gland, FNA, Parotis

Sözel Bildiri

ALT EKSTREMİTE LENFÖDEMİ OLAN VE OLMAYAN BİREYLERDE KAS KUVVETİ, FONKSİYONEL EGZERSİZ KAPASİTESİ, YÜRÜME PARAMETRELERİ VE HAREKET KORKUSUNUN KARŞILAŞTIRILMASI: PİLOT

ÇALIŞMA

Ezgi ERGİN¹, Didem KARADİBAK², Merve GÖKDOĞAN³

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir. Mail adresi: eezgi.eergin@gmail.com

²Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, İzmir. Mail adresi: didem.karadibak@gmail.com

³Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir. Mail adresi: mervegokdogaan@gmail.com

Giriş: Alt ekstremitte lenfödem (AEL); lenfatik sistemin lenfatik dolaşımı desteklememesiyle bacakta gelişen şişmedir. AEL'li bireylerde kas zayıflığı, egzersiz kapasitesinde azalma ve yüksek hareket korkusu görülebilmektedir. Yürüme parametreleriyle ilgili çalışma bulunmamaktadır.

Amaç: AEL'li bireylerde kas kuvveti, hareket korkusu, fonksiyonel egzersiz kapasitesi, hız, kadans, adım uzunluğu, duruş, salınım, tek destek, çift destek fazı(sol-sağ) gibi yürüme parametrelerinin değerlendirilmesi ve AEL'i olmayan bireylerle karşılaştırılması amaçlandı.

Yöntem: Çalışmaya 18 yaş üzeri AEL'li 8, AEL'i olmayan 8, toplam 16 kişi dahil edildi. Demografik, lenfödem bilgileri ve lenfödem şiddeti için bacak çevre ölçümü kaydedildi. Diz ekstansör kas kuvveti dijital dinamometreyle(JTECH Power Track CommanderII, ABD), bacak kas kuvveti 30 saniye sandalyeden kalkma testiyle değerlendirildi. Fonksiyonel egzersiz kapasitesi altı dakika yürüme testiyle(6DYT), yürüme değişkenleri 8 metre yürüme testi sırasında kullanılan kablosuz hareket algılama cihazıyla(G-Walk, BTS Bioengineering SpA, İtalya) değerlendirildi. Hareket korkusu Tampa Kinezyofobi Ölçeğiyle değerlendirildi. İstatistiksel analizde Mann-Whitney-U testi kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların yaş (ortalama;AEL:60,88±9,32; AEL'i olmayan:52,25±15,70), boy ve kilo değerleri benzerdi(p>0,05). AEL'li bireylerin %50'si sağ (4 kişi), %25'i sol (2 kişi) ve %25'i bilateral lenfödem (2 kişi); %12,5 hafif (1 kişi), %12,5 orta (1 kişi) ve %75'i şiddetli (6 kişi) lenfödeme sahipti. Diz ekstansör kas kuvveti(sağ-sol), 30 saniye sandalyeden kalkma testi, 6DYT mesafesi, ortalama hızı ve kadans değerleri AEL'li bireylerde anlamlı daha düşük bulundu(p<0,05). AEL'li bireylerde, sallanma fazı-sol ve tek destek fazı-sağ anlamlı daha yüksek; duruş fazı-sol anlamlı daha düşük bulundu(p<0,05). Adım uzunluğu, duruş fazı-sağ, sallanma fazı-sağ, tek destek fazı-sol ve çift destek fazı değerleri benzerdi(p>0,05). AEL'li bireylerde hareket korkusu anlamlı daha yüksek bulundu(p<0,05).

5.Tartışma ve Sonuç: AEL'li bireylerde kas kuvveti, 6DYT mesafesi, ortalama hızı, kadans ve duruş fazı-sol değerleri anlamlı daha düşük; hareket korkusu, sallanma fazı-sol ve tek destek fazı-sağ anlamlı daha yüksek bulundu. Sonuç olarak; AEL, kas kuvvetinde, fonksiyonel egzersiz kapasitesinde azalmaya, yüksek hareket korkusuna ve yürüme parametrelerinde değişime neden olmaktadır.

6.Anahtar Sözcükler: Alt ekstremitte lenfödemi, Yürüme parametreleri

Sözel Bildiri

11 YAŞINDAKI ERKEK ALMAN ÇOBAN KÖPEĞİNDE KRIPTOŞİTE BAĞLI DIFFUZ SEMINOM TÜMÖR

Ahmet Zeki GÜLTEPE¹, Nilüfer Kuruca², Sinem İnal²

1 Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilimdalı

2 Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilimdalı

e-mail: trabzonpati@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma 11 yaşındaki erkek Kont isimli Alman Çoban Köpeği'nde kriptomorfitte bağılı oluşan tümörün nedenini, tümörün beslenme kaynaklarını ve tümörün tanısını koymak için yapılmıştır. Kont isimli köpekte bir süredir görülmekte olan kriptomorfitte bağılı kitle gün geçtikçe büyümüştür. Öncelikle tam kan parametrelerine bakılmış enfeksiyon nedeniyle ve thoraks radyografisinin anesteziye uygun olmaması nedeniyle önce antibiyotik tedavisi uygulanmıştır. 1 haftalık tedavi sonrasında operasyon gerçekleştirilmiş, kriptomorfitte bağılı tümör alınmıştır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilimdalı'da yapılan tetkikler sonrası diffuz seminom tümör olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kriptomorfit, tümör, diffuz seminom

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

**ALT EKSTREMİTE LENFÖDEM HASTALARINDA EGZERSİZ KAPASİTESİ İLE
LENFÖDEM ŞİDDETİ, YORGUNLUK, FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİ, ALT
EKSTREMİTE FONKSİYONELLİĞİ, KAS KUVVETİ VE YAŞAM KALİTESİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Ahmet Burak Çakır*, Şükriye Cansu Gültekin*, Didem Karadibak**

** Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Türkiye,
a.burakcakir@gmail.com , cnsugultekin@gmail.com*

*** Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Fizyoterapi ve
Rehabilitasyon Bölümü, Kardiyopulmoner Fizyoterapi-Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İzmir,
Türkiye, yuzbasioglu@deu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Mevcut literatürde alt ekstremite lenfödemde yorgunluk, fiziksel aktivite düzeyi, alt ekstremite fonksiyonelliği, kas kuvveti ve yaşam kalitesinin etkilendiğini belirten çalışmalar vardır. Ayrıca egzersiz kapasitesini değerlendirmek için 6 Dakika Yürüme Testini kullanan ve lenfödemle azaldığını belirten çalışmalar bulunmaktadır. **Amaç:** Çalışmanın amacı alt ekstremite lenfödem hastalarında egzersiz kapasitesi ile lenfödem şiddeti, yorgunluk, fiziksel aktivite düzeyi, alt ekstremite fonksiyonelliği, kas kuvveti ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Yöntem:** Bu prospektif, kesitsel çalışmaya alt ekstremite lenfödem tanısı ile izlenen 28 katılımcı (25 kadın, 3 erkek) dahil edildi. Egzersiz kapasitesi 6 Dakika Yürüme Testi; ödem şiddeti çevre ölçümü; yorgunluk Vizüel Analog Skala; fiziksel aktivite düzeyi Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi; alt ekstremite fonksiyonelliği Alt Ekstremiter Fonksiyonel Skalası; periferik kas kuvveti hand-held dinamometre ve yaşam kalitesi Lenfödem Yaşam Etki Ölçeği ile değerlendirildi. Veri analizinde normal dağılıma uygunluk Shapiro-Wilk testi ve histogramlar, korelasyon analizi ise normal dağılıma uygunluğa göre pearson veya spearman analizi ile değerlendirildi. Değişkenlerin anlamlılıkları 0.05 sınır değerinde kabul edildi. **Bulgular:** Katılımcıların yaş, beden kitle indeksi, lenfödem şiddeti ve yürüme mesafeleri sırasıyla $52,21 \pm 15,11$ yıl, $30,75 \pm 6,66$ kg/m², $822,84$ ($358,45-1121,33$) m³ ve $501,00 \pm 97,34$ m iken %78,6'sı primer lenfödemdi. Ayrıca %78,6'sı hafif, %7,1'i orta, %14,2'si şiddetli lenfödeme sahipti. Katılımcılar beklenen değer 97,24±20,22'sini yürüdüler. Egzersiz kapasitesi ile aktivite sırasındaki yorgunluk ($\rho: -,399$; $p=,035$) arasında negatif yönde zayıf; periferik kas kuvveti ($\rho: ,426$; $p=,020$), toplam yaşam kalitesi ($r: ,494$; $p=,007$) ve yaşam

kalitesinin fiziksel ($r=,351$; $p=,039$) parametresi arasında pozitif yönde zayıf; alt ekstremitte fonksiyonelliği ($r=,673$; $p<,001$) ve yaşam kalitesinin fonksiyonel ($r=,542$; $p=,003$) parametresi arasında pozitif yönde orta dereceli anlamlı ilişki vardı. Egzersiz kapasitesi ile lenfödem şiddeti, istirahatte yorgunluk, fiziksel aktivite düzeyi ve yaşam kalitesinin psikososyal parametresi arasında anlamlı bir ilişki yoktu. **Tartışma ve Sonuç:** Alt ekstremitte lenfödemde yorgunluk, alt ekstremitte fonksiyonelliği, periferik kas kuvveti ve yaşam kalitesi, egzersiz kapasitesi ile ilişkili faktörlerdir. Mevcut popülasyonda egzersiz kapasitesi azalan hastalarda bu parametreler de incelenmelidir.

Anahtar Sözcükler: 6-Dakika Yürüme Testi, Alt Ekstremitte Lenfödem, Egzersiz Kapasitesi, Kas Kuvveti, Yaşam Kalitesi

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

ANTI-BACTERIAL, ANTI-QUORUM SENSING, ANTI-BIOFILM, ANTI-SWARMING ACTIVITIES OF PROPOLIS SAMPLES COLLECTED FROM EASTERN BLACKSEA REGION OF TURKIYE

Merve CORA* , Ülkü Zeynep ÜREYEN ESERTAŞ* , İnci DURUKAN*

* Karedeniz Technical University, Faculty of Medicine, Department of Medical Microbiology, Trabzon, Türkiye
mcora@ktu.edu.tr, incidurukan@ktu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Natural products that have traditionally been used for the treatment of diseases. Propolis is one these natural products that is produced by bees. The chemical composition of all propolis are not the same and vary depending on several parameters. Nowadays, there is an emerging interest on the understanding the biological activity of different propolis samples. **Aim:** The aim of this study is to determine the anti-microbial properties of three ethanolic propolis extracts collected from different sites of Eastern Blacksea Region of Türkiye (Uzungöl province of Trabzon city, Pazar province of Rize city, and Ardahan city). **Methods:** The antimicrobial activity of propolis extracts were tested against *Staphylococcus aureus* ATCC 25923, *Bacillus subtilis* ATCC 6633, *Bacillus cereus* ATCC14579, *Enterococcus faecalis* ATCC 29212, *Pseudomonas aeruginosa* ATCC 27853, *Enterobacter aerogenes* ATCC 13048, *Acinetobacter haemolyticus* ATCC 19002, *Escherichia coli* ATCC 25922, *Salmonella typhimurium* ATCC 14028, *Klebsiella pneumoniae* ATCC 13883, *Mycobacterium smegmatis* ATCC 607, *Chromobacterium violaceum* ATCC 12472, *Candida albicans* ATCC 10231, and *Candida parapsilosis* ATCC 22019 with agar well diffision method. MIC values were determined for microorganisms whose effects were detected in the agar well diffusion method. Anti-quorum sensing activity, and anti-biofilm and anti-swarming activities of the extracts were tested by using *C.violaceum*, and *P.aeruginosa* PAO1strains, respectively. **Results:** All propolis extracts included in the study have effect against *S. aureus* , *B. subtilis*, *B. cereus*, *E. faecalis*, *C. violaceum*, and *M. smegmatis*. While the Ardahan and Uzungöl propolis extracts have effect against *C. albicans*, it was determined that only Ardahan propolis extract has effect against *C. parapsilosis*. It was determined that the MIC values of the extracts varied between 312µg/mL and 5mg/mL. While all propolis extracts have shown anti-quorum sensing and anti-biofilm activity, there were not anti-swarming activity in any of the samples. **Discussion and Conclusion:** Although all propolis samples were collected from the same region, it was observed that their antibacterial effects were different from each other. Such studies are valuable in terms of identifying and using the most effective propolis sample in drug or product development studies.

Key Words: Biofilm, Minimum inhibition concentrations, Quorum sensing

Sözel Bildiri

**MESANENİN YÜZEYEL ÜROTELYAL KARSİNOMLARINDA E-CADHERİN,
SURVİVİN, ANNEXİN A2 EKSPRESYONUNUN TÜMÖR NÜKSÜ VE
PROGNOSTİK FAKTÖRLER İLE İLİŞKİSİ**

Ayşegül SELEK¹, Nagehan ÖZDEMİR BARIŞIK²

¹) Isparta Şehir Hastanesi, Tıbbi Patoloji, Isparta, Türkiye selekaysegul@gmail.com

²) Dr. Lütfi Kırdar Kartal Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Tıbbi Patoloji, İstanbul, Türkiye
nagehanob@yahoo.com

Giriş: Mesanenin primer tümörlerinin % 90'ını transizyonel hücreli karsinom oluşturmaktadır. Mesane tümörleri dünya genelinde 7. sırada yer almaktadır. Erkek/ kadın oranı 3.5/1 oranındadır. Olguların çoğu 50 yaş üzerinde olup ortalama 70'li yaşlarda görülmektedir. Mesane tümörleri gelişmiş ülkelere göre 6 kat daha sık görülmektedir. Mesane kanserinin oluşumunda rol oynayan birçok farklı risk faktörleri bulunmaktadır.

Amaç: Çalışmamızda Dr. Lütfi Kırdar Kartal Eğitim Araştırma Hastanesi Patoloji Servisinde 2007-2013 yılları arasında tanı alan papillom dışı non-invaziv ürotelyal mesane neoplazilerinde Survivin, E-kadherin, Annexin A2 ekspresyonlarının tümör nüks ve tümörün klinik davranışı belirleyen diğer prognostik faktörlerle ilişkisi araştırılmıştır.

Yöntem: Yüzeysel ürotelyal karsinom tanısı ile takip edilen ve kliniğimizde tanı almış 219 mesane tümürlü hasta ve 25 adet normal mesane mukozası çalışmaya alındı. Hastalar nüks eden (n=150) ve nüks etmeyen (n=69) olmak üzere iki grup halinde değerlendirildi.

Sonuçlar: Primer yüzeysel ürotelyal mesane tümörü tanısı konulan 219 hastanın 189 (%86,3)'ü erkek, 30(%13,7)'i kadındı. Kadın/erkek oranı 1/6,3 olarak tespit edildi. 137 (%62,6) hasta evre pTa iken, 82 (%37,4) hasta evre pT1 olarak değerlendirildi. 83 (%37,9) hasta yüksek dereceli tümöre sahipken 136 (%62,1) hastada düşük dereceli tümör mevcuttu. Tüm hastaların yaş ortalaması 62,7± 0,793 (31-94) yıl idi. Ürotelyal tümörlerin 37 (%16,9)'unda E-kadherin pozitif, 182(%83,1)'inde negatif saptandı. Ürotelyal tümörlerin 85 (%38,8) 'sinde Annexin A2 pozitif, 134 (%61,2) 'inde negatif saptandı. Ürotelyal tümörlerin 94 (%42,9)'ünde survivin pozitif, 125 (%57,1)'inde negatif saptandı.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda mesanenin yüzeysel ürotelyal tümörlerinde yaptığımız çalışmamızda, Annexin A2 ekspresyonu ileri evre ve tümör nüksü ile, Survivin ekspresyonu ile ileri evre ve yüksek derece ve tümör nüksü ile, E-kadherin ekspresyon kaybı ise tümör nüksü ile ilişkili görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Mesane, E-kadherin, Annexin A2, Survivin

Sözel Bildiri

USE OF SEVOFLURAN IN ANESTHESIA OF DAILY PEDIATRIC PATIENTS

Hatice AKPINAR¹, Yavuz FINDIK¹, Eray Murat KELES¹

¹*Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD Genel Anestezi Bölümü, Isparta, drakpinarhatice@gmail.com*

²*Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD, Isparta, yavuzfindik32@hotmail.com, muratkeles11@gmail.com*

ABSTRACT

Introduction: Sedation and general anesthesia applications in dentistry are encountered with an increasing demand, especially in the pediatric age group. Sevoflurane is an inhalation agent with minimal side effects that has been widely used in the induction and maintenance of anesthesia since 1990. Its use in sedation has been on the agenda with long-term sedation in intensive care units as well as dental treatment. In addition, because of needle phobia in pediatric patients, the idea of needle-free sedation pleases them and their families. The rapid absorption and excretion of the drug is extremely advantageous, especially in procedures that do not exceed one hour, as it also provides a quick awakening. **Methods:** Between 1995 and 2016, articles evaluating the pharmacology and physiological effects of sevoflurane were searched and this review was created. **Results:** According to TUIK data, over 1 million babies are born every year. (The number of babies born alive was 1 million 79 thousand 842 in 2021). Each child has 20 temporary tooth. Most of the patients require repetitive anesthesia procedures. It is 29.1% between the ages of 5-9 years. Procedures for this age group are often performed in the operating room. This number of operations shows us that it is difficult to meet the demand with the existing operating rooms. Opening more operating rooms may be an alternative. However, making the practices reliable in office conditions and making adequate legal arrangements is also an important issue that should be emphasized at this stage.

Keywords: Anesthetics, Sevofluran, Dentistry

Sözel Bildiri

GÜNÜBİRLİK PEDIATRİK HASTALARIN ANESTEZİSİNDE SEVOFLURAN KULLANIMI

Hatice AKPINAR¹, Yavuz FINDIK¹, Eray Murat KELEŞ¹

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD Genel Anestezi Bölümü,
Isparta, drakpinarhatice@gmail.com

²Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD, Isparta,
yavuzfindik32@hotmail.com, muratkeles11@gmail.com

ÖZET

Giriş: Diş hekimliğinde sedasyon ve genel anestezi uygulamaları özellikle pediatrik yaş grubunda son derece artan bir taleple karşımıza çıkmaktadır. Sevofluran 1990 yılından beri anestezi indüksiyonunda ve idamesinde yaygın olarak kullanılan minimal yan etkilere sahip olan bir inhalasyon ajanıdır. Sedasyonda kullanılabilirliği yoğun bakımlarda uzun süreli sedasyonların yanısıra diş tedavisi ile de gündem olmuştur. Tedavinin kısa sürede tamamlanması ve özellikle mental retarde hastalarda damar yolu uyumunun düşük olması nedeniyle avantaj sağlamaktadır. Ayrıca çocuk hastalarda iğne fobisi nedeniyle, iğnesiz bir sedasyon fikri onları ve ailelerini memnun etmektedir. İlacın hızlı emilim ve atılımı, çabuk uyanmayı da sağladığı için özellikle bir saati geçmeyen prosedürlerde son derece avantajlıdır. **Yöntem:** 1995-2016 yılları arasında sevofluranın farmakolojisini, fizyolojik etkilerini değerlendiren makaleler taranmış ve bu derleme oluşturulmuştur.

Sonuç: TÜİK verilerine göre her yıl 1 milyonun üzerinde bebek doğmaktadır. (Canlı doğan bebek sayısı 2021 yılında 1 milyon 79 bin 842 oldu). Her çocuğun 20 adet süt dişi vardır. Hastaların birçoğunda tekrarlayan anestezi işlemlerine ihtiyaç duyulmaktadır. 5-9 yaş arası %29.1 dir. Bu yaş grubunun işlemleri sıklıkla ameliyathanede yapılmaktadır. Ortaya çıkan bu işlem sayısı mevcut ameliyathaneler ile talebin karşılanmasının zor olduğunu bize göstermektedir. Daha fazla sayıda ameliyathane açılması bir alternatif olabilir. Ancak uygulamaların ofis şartlarında da güvenilir hale getirilmesi ve yeterli yasal düzenlemenin yapılması da bu aşamada üzerinde durulması gereken önemli bir konudur.

Anahtar Kelimeler: Anestetikler, Sevofluran, Diş Hekimliği

Sözel Bildiri

21. YÜZYILDA YENİ LİDERLİK PARADİGMASI VE YÖNETİCİLİK

Hacer ORUN KAVAK*, **Osman Kürşat ACAR****, **Muhammet Hamdi MÜCEVHER*****

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Disiplinlerarası İnsan Kaynakları Yönetimi ve Liderlik Anabilim Dalı Isparta, Türkiye, horunkavak@mehmetakif.edu.tr*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Disiplinlerarası İnsan Kaynakları Yönetimi ve Liderlik Anabilim Dalı Isparta, Türkiye,³*osmanacar@ sdu.edu.tr*

****Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Uluborlu Selahattin Karasoy Meslek Yüksekokulu, Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Anabilim Dalı Isparta, Türkiye, muhammetmucevher@isparta.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Dünyada yaşanan gelişmeler ve yönetim alanındaki değişimler liderlik alanında yeni yaklaşımları da beraberinde getirmiştir. 21. yy.da liderlik alanında ortaya konulan yeni yaklaşımların, değişim, dijitalleşme, inovatif, güçlü iş birliği, iletişim, motivasyon konularını bütüncül olarak ele alması önemlidir. Sağlık kurumlarında sistemin işletilmesi, sağlık örgütü içinde işbirliği, uyum ve profesyonelliğin yanında, liderlik özellikleri yüksek yöneticilerin bulunmasına da bağlıdır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı sağlık kurumlarında görev yapan sağlık kurum yöneticilerinin 21.yy.da sağlık kurumlarında liderlik ve yöneticilik kavramlarına bakış açılarının incelenmesidir. **Yöntem:** Liderlik ve yöneticilik kavramlarının incelendiği bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni (fenomenoloji) ile tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını sağlık kurumlarında yöneticilik deneyimi olan 24 görüşmeci oluşturmaktadır. Veri toplama yöntemi olarak sosyo-demografik veriler için anket formu ve görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler tematik kodlama yöntemiyle ve nitel veri analiz programı MAXQDA ile analiz edilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya destek olan katılımcılarla yapılan görüşmeler neticesinde, 21.yy. da yaşanan hızlı dijitalleşme ve teknolojik değişimlerin liderlik ve yöneticilik kavramları üzerine etkilerini sosyal, bireysel ve örgütsel etkiler olarak belirtmişlerdir. Ayrıca bu etkilerin de olumlu ve olumsuz olabileceğini açıklamışlardır. **Sonuç:** Araştırma sonucunda 21.yüzyılda dijitalleşme ve teknolojiye yaşanan gelişim ve değişimin hızlı olması sağlık kurumlarında liderlik ve yöneticilik kavramlarına bakış açısını etkilemiştir.

Anahtar Kelimeler: 21. Yüzyılda Liderlik, 21. Yüzyılda Yöneticilik, Sağlık Kurumları

Sözel Bildiri

HEMŞİRELERİN ETİK DUYARLILIKLARI İLE YAPAY ZEKA KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Hatice AĞRALI*, Ayşe AYDINLI**, İrem UĞRAS***

*Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü İç Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, haticeagrali@sdu.edu.tr

**Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Esasları Anabilim
Dalı, Isparta, Türkiye, ayseaydinli@sdu.edu.tr

***Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Lisans Öğrencisi, Isparta,
Türkiye, ireminervaugras@gmail.com

ÖZET

Giriş: Yirmi birinci yüzyılda yapay zekanın gelişmesi hemşirelik uygulamalarını etkilemektedir. Hemşirelik bakımında kullanılan bu teknolojik robotlar düşük kaliteli robotlardan yapay zeka ile donatılmış robotlara kadar farklı çeşitlilik ve amaçla kullanılmaktadır. Hemşireler özellikle yapay zeka teknolojisini uygulama kısmında zorluklarla karşı karşıya kalabilmektedir. Bu durum hemşirelerin yapay zekaya yönelik kaygı yaşamalarına neden olabilmektedir. Sağlık hizmetinin sunumunda bakımın öncelikli sorumlusu olan hemşireler rol ve sorumlulukları gereği çözüm bulmakta zorlandıkları etik ikilemler de yaşamaktadırlar. Ancak hemşirelerin, etik problemleri tanınması ve çözümleme aşamasında doğru kararları verebilmesi için, etik sorunları ayırt edebilme yeteneği olarak tanımlanan etik duyarlılıklarının gelişmiş olması gerekmektedir. Hemşirelerin etik duyarlılık ve yapay zeka kaygı düzeylerinin belirlenmesi ile etik duyarlılıklarının yapay zeka kaygı düzeylerine etkisinin incelenmesi gerekmektedir. **Amaç:** Hemşirelerin etik duyarlılıkları ile yapay zeka kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı bir çalışma olarak planlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmanın örneklemini Aralık 2022- Şubat 2023 tarihleri arasında bir ilin şehir hastanesi ve Araştırma ve Uygulama Hastanesinde çalışmakta olan 301 hemşire oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, sosyodemografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik Tanıtıcı Bilgi Formu, Etik Duyarlılık Ölçeği ve Yapay Zeka Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan 301 hemşirenin yaş ortalaması $29,05 \pm 6,53$ 'dür. Bu çalışmada etik duyarlılık ölçeği toplam puanı $21,85 \pm 8,210$ olup orta düzeyde bulunmuştur. Yapay zeka kaygı ölçeği toplam puanı ise $47,73 \pm 12,41$ olarak bulunmuştur. Veriler normal dağılımı karşıladığından ikili grupların karşılaştırılmasında t testi ve ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise Anova testinden yararlanılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Hemşirelerin yapay zekanın sağlık alanında kullanımıyla ilgili orta düzeyde kaygı duyduğu ve etik duyarlılıklarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmamızda yapay zeka kaygı düzeyi arttıkça etik duyarlılık düzeylerinin de arttığı ve yapay zeka kaygı düzeyleri ile etik duyarlılık arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, yapay zeka uygulamaları hakkında yeterli bilgiye sahip olmamalarının yanı sıra henüz böyle bir teknoloji ile karşılaşmamış olmalarından da kaynaklanabilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Etik Duyarlılık, Yapay Zeka, Kaygı

Sözel Bildiri

**PROGNOSTIC SIGNIFICANCE OF MESENCHYMAL-EPITHELIAL TRANSITION
TRANSCRIPTION FACTORS OVOL1, GRHL2, AND ELF3 EXPRESSION IN
LIVER CANCER**

Pelin BALCIK-ERCIN*

** Dokuz Eylul University, Faculty of Science, Department of Biology, Izmir, Turkey,
pelin.balcikercin@deu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Liver cancer is the fourth leading cause of cancer death globally and only more than 50% of all liver cancer patients have a diagnosis at an advanced stage¹. Epithelial-to-mesenchymal transitions (EMT) and its reverse process mesenchymal-to-epithelial transitions (MET) cascades are fundamental processes in embryonic development and tissue repair and malignant properties of metastatic carcinoma cells. The hybrid E/M state was also noted in breast, ovarian, lung, colorectal cancer, prostate cancer, and renal cancer cell lines in vitro. The hybrid E/M phenotype or partial EMT has been observed in clinical cancer patients². The MET transcription factors such as OVOL1, GRHL2, and ELF3 promote epithelial properties. The objective of this study was to identify MET transcription factors OVOL1, GRHL2, and ELF3 expression profiles that could serve as biomarkers for survival effects in liver cancer cells.

Methods: The expression of MET markers was assessed by the Kaplan-Meier (KM) plotter database, which was established by use of microarray or RNA sequencing data with clinical information of HCC patients downloaded from Gene Expression Omnibus (GEO) and The Cancer Genome Atlas (TCGA). The database was used to explore the prognostic significance of *ELF3*, *OVOL1*, and *GRHL2* in overall survival (OS) at the mRNA level.

Results: Kaplan-Meier analysis revealed that reduced expression of GRHL2 significantly correlated with shortened OS (HR=0.58, 95% CI: 0.37-0.89, $P=0.012$). However, ELF3 (HR=1.39, 95% CI: 0.98-1.97, $P=0.061$) and OVOL1 (HR=0.72, 95% CI: 0.49-1.07, $P=0.1$) were not correlated with OS. In patients with early-stage (1) liver cancer, the low expression of GRHL2 (HR=0.46, 95% CI: 0.23-0.92, $P=0.024$) and OVOL1 (HR=0.35, 95% CI: 0.17-0.72, $P=0.0029$) were significantly associated with OS. In late stages (3-4) liver cancer samples, GRHL2 (HR=1.43, 95% CI: 0.81-2.55, $P=0.22$), ELF3 (HR=1.64, 95% CI: 0.85-3.17, $P=0.14$), and OVOL1 (HR=1.47, 95% CI: 0.81-2.68, $P=0.2$) expression profiles were not correlated with OS.

Discussion and Conclusion: This study pointed out that the epithelial character transcription factor OVOL1 may have the capacity to be a potential biomarker for the prediction of the early stage of liver cancer.

Anahtar Kelimeler: Liver cancer, OVOL1, ELF3, GRHL2

Sözel Bildiri

AJİTE DEMANSLI YAŞLILARIN HEMŞİRELİK BAKIMINDA OYUNCAK BEBEK TERAPİSİ

Hatice DEMİRAG¹, Aynur CİN², Buket DAŞTAN³, Sevilay HİNTİSTAN⁴

¹*Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Sema Doğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Programı, Gümüşhane, Türkiye, hatice_etbas@gmail.com*

²*Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Sema Doğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Programı, Gümüşhane, Türkiye, aynur.86.92@gmail.com*

³*Bayburt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı, Bayburt, Türkiye, bdstan@bayburt.edu.tr*

⁴*Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Trabzon, Türkiye, sevilayhindistan@gmail.com*

ÖZET

Demans, fiziksel ve psikososyal fonksiyonları sürdürebilen entelektüel kapasitenin ileri derecede bozulmasıyla karakterize zihinsel işlev bozukluğudur. Literatürde, demans riskinin yaşla birlikte arttığı ve 85 yaş üzeri kişilerde (yaklaşık %50) 65 yaş üzeri (yaklaşık %10) kişilerden daha fazla görüldüğü bildirilmektedir. Demans tanısı almış yaşlılarda anksiyete, apati, depresyon, saldırganlık, sanrılar, gezinmeler, meydan okuyan, uygunsuz cinsel davranışlar, bazen şiddet içeren davranışlar, güvensiz eylemler, uyku kalitesinin bozukluğu, ajitasyon gibi davranışlar görülmektedir. Görülme oranı %12-99 arasında değişen ajitasyon demansta en sık görülen davranışlardır. Bununla birlikte, demanslı bireylerin bu davranışlarının tedavi edilmesinde kullanılan yöntemler ve etkileri sınırlı kalabilmektedir. Günümüzde, özellikle antipsikotik ilaçların kullanımında azaltmaya gidilmekle beraber farmakolojik olmayan birçok tamamlayıcı tedavi yöntemleri kullanılmaya başlanmıştır. Yaşlılarda uygulanmasının olumlu etkileri kanıtlanmış olan tamamlayıcı tedavilerden birisi de Oyuncak Bebek Terapisi'dir. Oyuncak Bebek Terapisi'nin demanslı yaşlılarda fiziksel aktiviteyi, bakıcıları ile olan iletişim ve tutumlarının yanı sıra ajitasyonlarını olumlu etkilediği bildirilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda, bu derlemede ajitasyonun demanslı yaşlı ve bakım verenlere etkisi, ajitasyonu etkileyen faktörler, ajitasyonun sıklığı, ajite davranışları olan demanslı yaşlıların bakımında oyuncak bebek terapisinin kullanımı ve hemşirenin rol ve sorumlulukları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ajitasyon, Demans, Oyuncak Bebek Terapisi, Yaşlı

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ADHERENCE TO
MEDITERRANEAN DIET AND THE DISEASE ACTIVITY AND PAIN SCORE OF
PATIENTS WITH ANKYLOSING SPONDYLITIS**

Bahar YALÇIN*, Aysun YÜKSEL**

* *Fenerbahçe University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Istanbul, Turkey, bahar.yalcin@fbu.edu.tr*

** *University of Health Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Istanbul, Turkey, aysun.yuksel@sbu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Ankylosing spondylitis (AS) is a chronic inflammatory autoimmune disease that mainly affects the spine and causes severe and chronic pain and its prevalence is 0.02-0.35%. **Aim:** This study aimed to determine the nutritional status of patients with ankylosing spondylitis, to examine the effects of nutritional status and adherence to the Mediterranean diet on some inflammatory markers, disease activity and pain score. **Methods:** This study was conducted with patients with ankylosing spondylitis (n=46) and healthy controls (n=50). Demographic information, nutritional habits, blood findings, food consumption, physical activities and anthropometric measurements of all participants were recorded. The Mediterranean Diet Scale was used. In patients, disease activity was assessed by the Bath Ankylosing Spondylitis Disease Activity Index (BASDAI) and pain severity was assessed by the Visual Analogue Scale (VAS). The data were analyzed by statistical methods. **Results:** There was no significant difference between the anthropometric measurements of the patient and control groups. The pain scores of patients who were adherent to the Mediterranean diet were found to be lower than those of non-adherent patients (p=0.005). There was no statistically significant difference between anthropometric measurements, biochemical findings and BASDAI scores in patients who are adherent and non-adherent to the Mediterranean diet. A low negative correlation was found between the score of adherence to the Mediterranean diet and the intake of monounsaturated fatty acids and VAS. **Discussion and Conclusion:** The Mediterranean diet may be an adjunctive therapy in reducing pain and disease symptoms in patients with ankylosing spondylitis. Therefore, patients should be encouraged to have a healthy lifestyle and a Mediterranean diet. Comprehensive and advanced studies should be planned.

Keywords: Ankylosing spondylitis, inflammation, mediterranean diet, nutrition, pain.

Sözel Bildiri

**YEŞİL SENTEZ YÖNTEMİ İLE *LUPINUS ALBUS* VE *LUPINUS PILOSUS*
EKSTRAKTLARI KULLANILARAK ZNO NANOPARÇACIK SENTEZİ,
KARAKTERİZASYONU, FOTOKATALİTİK VE ANTİBAKTERİYEL
AKTİVİTELERİNİN ARAŞTIRILMASI**

**Sudenaz Mirza*, Merve Turgut*, Şeyma Deveci*, Benazır Köse*, Gülşah Öztürk*,
Teoman Öztürk**, Abdurrahman Taha Gülderen***, Osman Tugay****, Murat Yıldırım***

*Selçuk Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoteknoloji Bölümü, Konya, Türkiye, mirzasudenaz@gmail.com (S.M),
mervetrgt571@gmail.com (M.T.), deveciyeva@hotmail.com (Ş.D.), kosebenazr@gmail.com(B.K.),
gulshahozturk97@gmail.com (G.Ö) muratyildirim@selcuk.edu.tr, (M.Y)

**Selçuk Üniversitesi, Fen Fakültesi, Fizik bölümü, Konya, Türkiye, teozturk@gmail.com

***Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Nanoteknoloji ve İleri Malzemeler ABD, Konya, Türkiye,
atgulderen@gmail.com

****Selçuk Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Konya, Türkiye otugay@gmail.com

ÖZET

Genel Bilgi: Son yıllarda bitkiler kullanılarak sentezlenen çinko oksit (ZnO) nanoparçacıklar, yüksek biyouyumlulukları ve kararlılıkları nedeniyle ilgi çekici bir alan haline gelmiştir. Bu üretimlerde son zamanlarda yeşil sentez yönteminin kullanımı öne çıkmaktadır. **Amaç:** Çalışmada hedeflenen ZnO nanoparçacıkların, 2209-A TÜBİTAK projesi kapsamında *Lupinus albus* ve *Lupinus pilosus* bitkilerinden üretilmesi planlanmıştır. Tasarlanan projede temel amaç atık suların ayrıştırılmasında kullanılan yarıiletkenler arasında önemli bir yere sahip olan ZnO'nun daha az maliyet ve toksisite ile bitkilerden sentezlenmesidir. **Yöntemler:** Sentez yöntemi olarak düşük maliyet ve çevre dostu özelliklerinden dolayı yeşil sentez tercih edilmiştir. *Lupinus albus* ve *Lupinus pilosus* bitkilerinde bulunan indirgeyicelerin yardımıyla yeşil sentezle ZnO nanoparçacıkları üretmek üzere *Lupinus albus* ve *Lupinus pilosus* bitki ekstraktları, 2 ayrı bitkinin sap/yaprak/gövde ve dış kabuk kısımlarını ayırdıktan sonra mekanik yöntemlerle saf su kullanılarak çıkarılmıştır. Toplamda 4 ekstrakt elde edilmiştir. Daha sonra belli oranlarda çinko nitrat ile karıştırılarak ve pH ayarı yapılarak yüksek sıcaklık ve basınç altında mikrodalgaya bırakılmıştır. Saf su ısıtıcıya koyularak uçurulmuş ve elde edilen ZnO nanoparçacıkları XRD, SEM ölçümleri ile karakterize edilmiştir. Daha sonra bu numunelerin antibakteriyel ve fotokatalitik özellikleri incelenmiştir. **Sonuç:** Fotokatalitik deneylerde numunenin UV ışık altında Metilen mavisi boyasını parçaladığı gözlemlenmiştir. Antibakteriyel deneylerde de numunenin *Staphylococcus aureus*, *E. coli* ve *Pseudomonas aeruginosa* bakterilerine karşı zon çapı oluşturduğu gözlemlenmiştir. **Tartışma ve sonuç:** *Lupinus albus* ve *Lupinus pilosus*'tan yeşil sentez ile elde edilen ZnO nanoparçacıkların antibakteriyel ve fotokataliz uygulamalarında kullanılabileceği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Sentez, ZnO, Fotokataliz, Antibakteriyel, Nanoparçacık

Sözel Bildiri

MULTIPLE SKLEROZLU HASTALARDA ANKSİYETENİN YORDAYICILARI OLAN NÖROPATİK AĞRI VE ALEKSİTİMİDE HEMŞİRELİK BAKIMI

Aynur CİN¹, Buket DAŞTAN², Hatice DEMİRAGÇ³

^{1*} *Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Sema Doğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Programı, Gümüşhane, Türkiye, aynur.86.92@gmail.com*

² *Bayburt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakımı Programı, Bayburt, Türkiye, bdastan@bayburt.edu.tr*

³ *Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Sema Doğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Programı, Gümüşhane, Türkiye, hatice_etbas@gmail.com*

ÖZET

Multipl skleroz (MS), beyaz ve gri cevherde yaygın demiyelinizasyona ve aksonal hasara neden olan, nörolojik semptomları işlevsiz hale getiren ve geri dönüşü olmayan hasara yol açan karmaşık bir hastalıktır. Sosyal, mesleki ve sosyoekonomik alanlar üzerinde olumsuz etki oluşturan bu hastalık günümüzde önemli bir insidansa sahiptir. Kronik ve ilerleyici bir hastalık olan MS, dünya genelinde genç bireylerde daha yaygın görülmektedir. Multipl skleroz'un fiziksel ve ruhsal hastalıklarla birlikte görülmesi yaygındır. Tekrarlayan enflamatuar demiyelinizasyon atakları ve kademeli akson kaybı, MS'te yaygın bilişsel ve duygusal bozukluklara neden olur. Multiple skleroz tanısına sahip hastalarda psikopatoloji ve duygusal sorunlar genellikle yetersiz teşhis edilir ve yeterince tedavi edilmez. Bu durum MS semptomlarının ağırlaşmasına neden olur. Multipl skleroz hastalarının hastalığın doğasında var olan bir tedavinin olmaması, öngörülemezliği gibi durumlar nedeni ile anksiyete yaşadıkları bilinmektedir. Anksiyete'nin MS hastalarının %22.1'ini etkilediği belirtilmektedir. Aleksitimi; “duyguları fark etme, ayırt etme ve söze dökmeye güçlük, düş kurma, düşlem yaşantısında sınırlılık” ile “duyguların kelimeler ile ifade edilememesi” olarak literatürde tanımlanmaktadır. Aleksitimi prevalansı MS hastalarında %10 ila %53 arasında değişmektedir. Nöropatik ağrı ise MS'de en sık görülen semptom olmakla birlikte hastalığın gidişatını olumsuz etkilemektedir. Bu derlemede MS hastalarında görülen anksiyetenin yordayıcıları olan nöropatik ağrı ve aleksitimide hemşirelik bakımı literatür eşliğinde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aleksitimi, Anksiyete, Hemşirelik Bakımı, Multiple Skleroz, Nöropatik Ağrı

Sözel Bildiri

***KONJENİTAL MİYOPATİLERDEN SORUMLU MAJOR GENLERDE SNPs
ÇİPLERİ İÇİN MUTASYON YOĞUN BÖLGELERİN TANIMLANMASI**

Huriye DOĞRU¹ Sarp KAYA²

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 15000, Burdur, Türkiye,
huriyedogru@gmail.com.tr

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 15030, Burdur, Türkiye,
sarpkaya@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: Konjenital miyopatiler (KM) kas fiberlerinin yapısını oluşturan proteinlerde meydana gelen defektler sonucu ortaya çıkan genetik temelli kas hastalıklarıdır. Hastalığın klinik şiddeti ve seyri oldukça değişken olup; genel olarak yüz kaslarında zayıflık, hipotoni ve gecikmiş motor gelişim görülebilmektedir. Hastalığın temelinde moleküler mekanizmalar yatmasına rağmen hastaların oldukça az bir kısmına genetik tanı ile hastalık teşhisi yapılabilmektedir. Günümüzde KM'lerden sorumlu 13 major gen (*ACTA1*, *NEB*, *MTM1*, *MYH7*, *DNM2*, *RYR1*, *TPM2*, *TPM3*, *TNNT1*, *CFL2*, *SEPN1*, *BIN1*, *TTN*) tanımlanmıştır. Ancak bu genlerde KM' den sorumlu mutasyonların hangi bölgelerinde yoğunlaştığına dair istatistiksel analizlere dayalı sonuçlar bulunmamaktadır.

Amaç: Çalışma kapsamında konjenital miyopatilerden sorumlu *ACTA1*, *NEB*, *MTM1*, *MYH7*, *DNM2*, *RYR1*, *TPM2*, *TPM3*, *TNNT1*, *CFL2*, *SEPN1*, *BIN1* ve *TTN* genlerindeki mutasyonlar veri tabanlarından ve literatürlerden taranarak; bu genlere ait ekzon ve intronlarda hastalıktan sorumlu mutasyon yoğun hotspot bölgelerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmada *ACTA1*, *NEB*, *MTM1*, *MYH7*, *DNM2*, *RYR1*, *TPM2*, *TPM3*, *TNNT1*, *CFL2*, *SEPN1*, *BIN1* ve *TTN* genlerine ait missense, sinonim, çerçeve kayması ve splice bölge mutasyonlarının tümü veri tabanları ve literatürden toplandı. Elde edilen bu mutasyonların ekzon ve intronlardaki dağılımları ve yoğunlaştıkları bölgeler belirlendi. Verilerin değerlendirilmesinde ve analizlerde R programından *rstatix*, *factoextra* ve *apcluster* paketleri ile GenAlex ve Geneious prime programları kullanıldı.

Bulgular: Çalışma kapsamında konjenital miyopatilerden sorumlu olan majör 13 gen üzerinde toplamda 30461 missense, 15694 sinonim, 626 nonsense, 1257 çerçeve kayması ve intronlara ait 22881 mutasyon elde edildi. Bu mutasyonların genelde ekzonlar üzerinde heterojen şekilde dağıldığı fakat çoğunda protein-protein etkileşiminde/allosterik kontrolde rol oynayan C-terminal kısımdaki domainlerde yoğunlaştığı saptandı.

Tartışma ve Sonuç: Konjenital miyopatiler tedavisi olmayan genetik temelli kas hastalıklarıdır ve prenatal evrede gen panelleri ile taramalar bu hastalıkların toplumdaki insidansını azaltmada önemli bir yaklaşımdır. Teknolojideki gelişmeler ile birlikte bu tarama testlerinin yaygınlaşacağı ve temel sağlık hizmetlerinin arasında yer alacağı öngörülmektedir. Elde edilen verilerin KM'lerin prenatal evrede teşhis ve tedavisinde klinik çalışmalara katkı sağlayacağı kanısındayız.

Anahtar Sözcükler: Konjenital miyopatiler, Genetik tanı, Hotspot bölge

*Bu çalışma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde gerçekleştirilen yüksek lisans tez çalışmasından elde edilen verileri içermektedir.

Sözel Bildiri

HIZLI-BOZUK KONUŞMADA KOARTİKÜLASYON ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Aslı ALTINSOY¹, R. Sertan ÖZDEMİR²

¹Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi, Türkiye,
aslialtinsoy@akdeniz.edu.tr

²Istanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi, Türkiye,
rsozdemir@medipol.edu.tr

ÖZET

Giriş: Konuşma seslerinin konuşmanın motor üretimi esnasında zamansal olarak binişmesine koartikülasyon denmektedir. Hızlı-bozuk konuşma akıcılık bozukluklarından biridir ve hızlı-bozuk konuşması olan kişilerin konuşma sırasında sıklıkla koartikülasyon hataları yaptıkları bilinmektedir. **Amaç:** Bu araştırmanın amacı Türkçe konuşan hızlı-bozuk konuşma tanısı almış çocuk ve yetişkinlerin koartikülasyon hatalarının özelliklerini incelemek ve artikülasyon hızları ile koartikülasyon hataları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. **Yöntem:** Bu betimsel çalışmada, bir üniversitenin dil ve konuşma bozuklukları merkezine hızlı konuşma şikâyeti ile başvurmuş 6 çocuk ve 11 yetişkin katılımcıdan alınan konuşma üretimleri incelenmiştir. Değerlendirmede PCI-r ölçeğinin Türkçe versiyonu kullanılmıştır. Koartikülasyon hatalarına ilişkin hece dizilimi ve hatalı sözcüklerin türleri, hece sayısı ve hatanın sözcük içindeki pozisyonu analiz edilen değişkenlerdir. Ayrıca katılımcıların konuşma hızı ve artikülasyon hızları hesaplanmıştır. Toplam koartikülasyon hataları ve bu hataların toplam hece sayısındaki yüzdesi de alınmıştır. **Bulgular:** Koartikülasyon hataları teleskop etkisi biçiminde (n=85) , en fazla üç heceli sözcüklerde (%36,4) ve son hecelerde (%56,4) gözlenmiştir. Çocuklar daha çok içerik sözcüklerde, yetişkinler ise işlev sözcüklerde koartikülasyon hataları yapmışlardır. Toplam hece içerisinde koartikülasyon hatalarının yüzdesi %0 ile %4 arasında değişmektedir. Artikülasyon hızı ile koartikülasyon hataları arasında düşük düzeyde ilişki gözlenmiştir (r=0,298; p=0,246). **Tartışma ve Sonuç:** Literatür hızlı-bozuk konuşanların genelde çok heceli sözcüklerde sık sık koartikülasyon hataları gösterdiklerini bildirse de bu çalışmaya göre hataların sıklığı düşüktür ve az heceli sözcüklerde de hatalar gerçekleşmektedir. Artikülasyon hızı arttıkça koartikülasyon hatalarının arttığı düşünülmemektedir. Hızlı-bozuk konuşmayı değerlendirirken algısal olarak sözcüklere eklenen yapılarıdaki teleskop etkisine dikkat edilmesi önerilir.

Anahtar kelimeler: Hızlı-Bozuk Konuşma, Koartikülasyon, Artikülasyon Hızı

Sözel Bildiri

MERLEY MİSHEL'İN BELİRSİZLİK KURAMINA GÖRE OSTOMİLİ HASTAYA UYGULANAN HEMŞİRELİK BAKIMI

Pervin KÖKSEL*, Kübra ERTURHAN TÜRK**

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Sivas, Türkiye,
prvndmr58@gmail.com

** Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Sivas, Türkiye,
kubraerturhan@gmail.com

ÖZET

Giriş: Mishel'in hastalık teorisindeki belirsizlik kavramı, hastanın ve ailesinin hastalık hakkındaki belirsizliği algılama ve yönetmesindeki etkin baş etme sürecinin sağlanması olarak tanımlar. Bu model, akut veya kronik bir hastalık sebebi ile oluşan belirsizliği bir stres etkeni olarak algılar ve stresin sebep olduğu psikolojik ve davranışsal sonuçları iyileştirecek müdahalelerin seçimi için teorik bir çerçeve sağlar. Hastalık teorisine göre yaşanan bu belirsizlik hastaların prognozunu kötüleştirebilir, hastalığı kabullenme sürecini uzatabilir. Aynı zamanda komplikasyonların artması, yatış sürecinin uzaması, maliyetin artması gibi istenmeyen sonuçlar karşımıza çıkabilir. Bu nedendir ki belirsizliğin olumsuz etkilerini azaltmak, hasta ve hasta yakınlarındaki bu stres faktörlerinin tayin etmek ve etkin baş etme yöntemlerinin öğretmek elzemdir. Belirsizliğin ana nedeni hasta ve hasta yakınlarının tanı alma, tedavi süreci ve prognoz tayinini oldukça karmaşık ve kontrol edilemeyen bir süreç olarak görmesidir. Sağlık profesyonelleri bu bağlamda hasta ve yakınlarının bilgi eksikliğini gidermeli ve danışmanlık vermelidir. Aynı zamanda hastaların belirsizlik yaşamasına sebep olacak ve hatta danışmanlığın nasıl yapılacağı konusunda sağlık profesyonellerine ışık tutacak yaş, eğitim durumu, dini inançlar, mevcut baş etme yöntemleri, sekonder hastalıkların olması, sosyal destek ve bilişsel algıları değerlendirmek gereklidir. **Amaç:** Bu çalışmada barsak perforasyonu sonucu ostomi uygulanan hastanın Merley Mishel'in hastalık teorisindeki belirsizlik kavramına göre bireyin gereksinimleri doğrultusunda hemşirelik bakımı verilmiş ve hastanın belirsizlikle etkin baş etmesi, yaşam kalitesinin artması amaçlanmıştır. **Sonuç:** Olgu baş etme mekanizmalarını etkin kullanmış ve hastalığa uyumlanmıştır. Bu sebeple kuramın barsak perforasyonu sonucu ostomi uygulanan hastalarda yaşam kalitesinin artırılması amacıyla kullanılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Merley Mishel'in Belirsizlik Kuramı, Ostomi, Hemşirelik Bakımı

Sözel Bildiri

GENTLEWAVE MULTİSONİK İRRİGASYON SİSTEMİ HAKKINDA BİLGİ KAYNAĞI YOUTUBE: KESİTSEL İÇERİK ANALİZİ

Sinem ESKİCİ*, Mehmet ÇORAK*, Arzu KAYA MUMCU*, Gülsen KİRAZ*

*Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye,
sinem.eskici@ksbu.edu.tr, mehmet.corak@ksbu.edu.tr, arzu.kayamumcu@ksbu.edu.tr,
gulsen.kiraz@ksbu.edu.tr

ÖZET

Giriş: GentleWave (GW) (Sonendo, Laguna Hills, Kalifornia, ABD) sistemi, minimum mekanik preparasyon ile kök kanal sistemini temizlemek ve dezenfekte etmek için sıvı dinamiği ve akustik enerjiyi kullanan multisonik bir ultratemizleme teknolojisidir. Bu multisonik enerji sayesinde oluşan sıvı dinamiği ile, pulpa dokusu ve biyofilm gibi organik maddelerin çözünmesi ve kök kanalından uzaklaştırılması sağlanmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, GentleWave sistemi hakkında YouTube videolarının bilgi içeriklerinin ve kalitelerinin değerlendirilmesidir. **Yöntem:** GentleWave sistemi ile ilgili YouTube videolarının tespiti için anahtar kelimeler “GentleWave, multisonic ultracleaning, multisonic irrigation, GentleWave procedure” olarak belirlendi. Arama sonucunda 93 adet YouTube videosu tespit edildi. Dahil edilme kriterlerine uygun olan 26 adet video iki endodontist tarafından değerlendirildi. Değerlendirilen tüm videoların bilgi içerikleri belirlenen parametrelere göre skorlandı ve minimum/zayıf/iyi/mükemmel olarak gruplandırıldı. Videoların kalitesi, Video Bilgisi ve Kalite İndeksi (VIQI) kullanılarak değerlendirildi. İstatistiksel analizler için Shapiro-Wilk testi, Mann-Whitney U testi, Krukal Wallis testi, Dunn testi ve Spearman’s rho korelasyon analizleri kullanıldı. **Bulgular:** Hedef kitleye göre bilgi içerik puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunurken ($p=0,008$), kaydeden kullanıcılara göre bilgi içerik puanı arasında bir fark bulunmamaktadır ($p=0,305$). Bilgi içerik puanı ile süre, beğeni sayısı ve VIQI ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı bir ilişki elde edilmiştir ($p=0,016$, $p=0,006$, $p<0,001$). Bilgi içerik puanı ile görüntüleme sayısı arasında ise, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,064$). **Tartışma ve Sonuç:** GentleWave sistemi ile ilgili YouTube videolarında, en çok bahsedilen konu GW sisteminin kullanım amaçları iken, bu sistemin limitasyonlarından sınırlı videoda bahsedilmiştir. Son yıllarda popülerliği artan GW sisteminin yaygınlaşmasıyla birlikte, hekim ve hastalara yönelik bilgilendirici videoların artmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: GentleWave, multisonik ultratemizleme sistemi, multisonik irrigasyon, GentleWave prosedürü

Sözel Bildiri

SANAL GERÇEKLİĞİN ALZHEİMER HASTALIĞINDA KULLANIMI

Buket DAŞTAN¹, Hatice DEMİRAĞ², Aynur CİN³

¹* Bayburt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakımı Programı, Bayburt, Türkiye, bdastan@bayburt.edu.tr

²Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Sema Doğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Programı, Gümüşhane, Türkiye, hatice_etbas@gmail.com

³Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Sema Doğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Programı, Gümüşhane, Türkiye, aynur.86.92@gmail.com

ÖZET

Alzheimer hastalığı, bilişsel ve işlevsel yeteneklerde azalma ortaya çıkmadan, birkaç on yıl önce beyinde nörolojik değişikliklerin meydana gelebileceği, birçok faktörün neden olduğu nörodejeneratif bir patolojidir. Tipik olarak, hastalığın başlangıcı hafıza sorunları ve yeni bilgileri öğrenmede zorluklarla karakterize edilir ve hastaların günlük yaşam aktivitelerini yerine getiremeyecek duruma gelmesi uzun bir süreç olabilir. Alzheimer, bilişsel hasar, depresyon, anksiyete ve saldırganlık gibi nöropsikiyatrik bozukluklarla komorbidite, hem hastaların hem de bakıcıların yaşam kalitesini büyük ölçüde etkileyen bir hastalıktır. Etiyolojisinin hala bilinmemesi, patogenezindeki belirsizlik nedeniyle Alzheimer semptomları için etkili farmakolojik tedaviler şu anda mevcut olmadığından, son yıllarda Sanal Gerçeklik araçları hastaların semptomlarını azaltmada alternatif olarak görülmektedir. Sanal gerçeklik teknolojisi, bulaşıcı olmayan hastalıkların bireyler, aileler ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indiren, sağlık ve rehabilitasyonda kullanılan yenilikçi bir rehabilitasyon yaklaşımıdır. Bir kavram olarak, sanal gerçeklik, bir kişiyi simüle edilmiş bir ortama sokmayı içerir. Kullanıcılar, bir dizi fiziksel sensör aracılığıyla bu ortamla etkileşime girebilir ve genellikle bu ortamı, ortam için görsel ve işitsel uyaran sağlayan araçlarla algılar; bazı durumlarda dokunsal geri bildirimde kullanıcıya iletilebilir. Sanal gerçeklik müdahalelerinin biliş, hafıza, yürütme işlevi ve fiziksel dengeyi geliştirmeye yardımcı olduğu, insan zihni ve sanal gerçeklikler arasındaki etkileşimin bilişsel işlevleri iyileştirdiği bilinmektedir. Bu çalışmada Alzheimer hastalığında sanal gerçekliği kullanım alanları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer, Demans, Sanal gerçeklik, Semptom, Teknoloji

Sözel Bildiri

**MOLECULAR DIAGNOSIS AND APPLICATION OF ALTERNATIVE
TREATMENT IN LESIONS DEVELOPING IN THE ORAL REGION DUE TO ORF
VIRUS IN SHEEP AND GOATS**

Yakup Sinan ORTA*, Güler Berat KAYA Kamil ATLI***, Mehmet KALE******

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, y.sinanorta@gmail.com

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, gulerberatbozoglan@gmail.com

***Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, kamilatli@mehmetakif.edu.tr

****Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, drmkalex@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Orf virus (ORFV) is a zoonotic pathogen that infects sheep and goats and is responsible for significant economic losses. ORFV infection in sheep and goats causes proliferative and self-limiting crustal lesions that can be seen frequently on the skin of the lips, around the nostrils, and rarely on the feet and teats. **Aim:** ORFV infection is widespread worldwide and is endemic in countries where sheep and goats are raised. Vaccines are widely used to protect against ORFV-induced ecthyma in sheep and goats. This disease, which can be seen periodically in small cattle, has recently been seen at every period of the year, resulting in the need to develop new approaches in the treatment of the disease. **Methods:** Samples of the crust were taken from the lesions that developed as a result of ORFV in the mouth (lips, gingivas) of 29 sheep and 29 goats over two years of age from various barns in Burdur-Center and its districts. The presence of the ORFV genome was investigated by conventional PCR using 7 different types of primers (GIF/IL, PPP1-PPP4, Orf1-Orf2, VIR1-VIR2, vIL-10-3, vIL-10-4, B2L, and Alpha tubulin) in the samples taken. As an alternative treatment application, PAPILEND^{TM,®} cream + Ivermectin 2 times subcutaneously every 15 days + 10 grams of Alquer moldTM premix powder daily for 10 days was given to animal feed for 10 days as an alternative treatment application in all animals with ORFV viral genome detected. **Results:** In the study, using 7 different types of primers (GIF/IL, PPP1-PPP4, Orf1-Orf2, VIR1-VIR2, vIL-10-3 vIL-10-4, B2L, and Alpha tubulin), which we have detected intensively in our region before, the presence of viral genomes was determined in 10 (34.48%) of 29 sheep and 14 (48.28%) of 29 goats. It was concluded that alternative applications of PAPILEND^{TM,®} cream + Ivermectin + Alquer moldTM premix powder triple combined applied to sheep and goats with ORFV genome determined were successful in oral lesions caused by ORFV. **Discussion and Conclusion:** Many different methods can be used in the diagnosis of ORFV. PCR tests provide one of the most reliable and rapid results. In addition to ORFV preventive vaccinations in sheep and goats, it was concluded that the use of triple combined alternative applications in our study was also successful.

Keywords: Orf virus; Sheep; Goat; RT-PCR; PAPILEND^{TM,®}; Ivermectin.

Sözel Bildiri

**FARKLI HIPEREKSTANSİYON KORSELERİNİN BASAMAK İNME
AKTİVİTESİNDEKİ POSTÜRAL KONTROL VE PLANTAR BASINÇ
PARAMETRELERİNE ETKİSİ**

Ata ELVAN¹, Zeynep SAĞ¹

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi

Giriş: Hiperekstansiyon ortezlerinin torakal bölgeyi ekstansiyona alarak faset eklemleri kilitlediği ve torakal rotasyonunu kısıtladığı bilinmektedir. Jewett rijit hiperekstansiyon, Spinomed ise semi-rijit hiperkestansiyon ortezidir. Ortezlerin torakal bölge rotasyonunu kısıtlaması ile pelvik rotasyonu da azalttığı, kullanıcıların spinal dizilimlerini düzelttiği gösterilmesine rağmen basamak inme üzerine olan etkileri kesin değildir.

Amaç: Çalışmamız hiperekstansiyon ortezlerinin, sık kullanılan basamak inme aktivitesindeki postüral kontrole etkilerini değerlendirmeyi, rijit ve semi-rijit iki ortezin etkisini kıyaslamayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmaya yaşları 20 ile 30 arasında değişen 11 sağlıklı birey katılmıştır. Semi-rijit Spinomed hiperekstansiyon ortezi, rijit Jewett hiperkestansiyon ortezi kullanıldı. 20 cm ve 40 cm yükseklikte olmak üzere 2 farklı yükseklikte basamak kullanıldı. Katılımcılardan, ortez olmadan, Spinomed ve Jewett ile olmak üzere 3 koşulda her iki basamak yüksekliğinden dominant ayakla inmeleri istendi. Her koşul için 3 ölçüm alındı ve koşullar randomize edildi. Aktivite sırasında farklı ortezlerin postüral kontrol ve plantar basınca etkisinin değerlendirilmesi Tekscan (Tekscan Inc. Boston, USA) basınç ölçüm cihazıyla yapıldı. Postüral kontrolün göstergesi olarak basınç merkezi (CoP) değişkenliği ölçüldü. Plantar basınç topuk, orta ayak ve metatarslardaki pik basınç değerleri alınarak değerlendirildi.

Bulgular: Korsesiz, spinomed ve jewett korseleri ile yapılan ölçümlerde CoP parametreleri ve plantar basınç parametreleri arasında 20 cm ve 40 cm basamaktan inme sonuçları arasında anlamlı fark bulunmadı. Ancak 20 santimden basamak inme sırasında korse kullanımı topuktaki pik basıncı azaltma eğilimindedir (korsesiz-jewett $p=0.11$, spinomed-jewett $p=0.06$). Postüral kontrol sağlığının göstergesi olan CoP değişkenliği tüm koşullar arasında artma eğiliminde olup sonuçlar anlamlı çıkmamıştır. Spinomed ve korsesiz durum, Jewett ve korsesiz durum, jewett ve spinomed durum arası CoP değişkenliği 20 cm ve 40 cm basamak inişte ($p=0.72$, $p=0.79$, $p=0.85$, $p=0.53$, $p=0.65$, $p=0.79$) anlamlı bulunmadı. Ancak sonuçlar detaylı incelendiğinde değişkenliğin artma eğiliminde olduğu görüldü.

Tartışma: CoP değişkenliğinin veya hızının artmasının, postüral kontrolün bozulduğunun bir göstergesi olarak yorumlanmaktadır(1). Jewett ve spinomed kullanımı sırasında CoP değişkenliği artma eğiliminde olup sonuçlar anlamlı bulunmadı. Ayrıca topuktaki pik basınç azalma eğilimindedir. Bu bulgular literatürle uyumlu olup literatürde konsensus bulunmamaktadır(2). Çalışmamızın kısıtlılığı katılımcı azlığı ve veriler normal dağılıma yaklaşmasına rağmen analizin non-parametrik Wilcoxon ile yapılmasıdır. Bu alanda daha geniş popülasyon ile detaylı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Jewett, Spinomed, Hiperekstansiyon Ortezi, Basamak inme, Postüral Kontrol

Sözel Bildiri

REFRAKTER METAL SELENÜRLERİN SIVI/SIVI ARAYÜZEY HİDROJEN ÜRETİM REAKSIYONUNDAKI KATALİTİK ETKİLERİNİN VE REFRAKTER METALLERİN SAĞLIK ALANINDA KULLANILABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

Eren SOYLU^a, Gizem YANALAK^b, Emre ASLAN^b, İmren HATAY PATİR^a

^a Selçuk Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoteknoloji Bölümü, Konya/Türkiye

erensoylu_93@hotmail.com, imrenhatay@gmail.com

^b Selçuk Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyokimya Bölümü, Konya/Türkiye

gizemyanalak@gmail.com, emreaslan89@gmail.com

ÖZET

Giriş, yeşil ve sürdürülebilir enerji alanında sudan hidrojen üretimi, sınırsız temiz ve verimli bir enerji taşıyıcısı olarak görülmektedir. Sudan hidrojen üretim yöntemlerinden birisi olan sıvı/sıvı arayüzeylerdeki hidrojen üretimi, biyoçatışımli elektrokimyanın bir türüdür. Antibakteriyel ajanlar ise; bakterileri öldürme, bakterilerin büyümesini engelleme veya yavaşlatma kabiliyetine sahip yapılardır.

Amaç, ticari molibden (IV) selenür (MoSe_2) ve tungsten (IV) selenür (WSe_2) katalizörleri kullanılarak sıvı/sıvı ara yüzeylerde sulu fazdaki protonların organik fazda yer alan DMFC tarafından indirgenmesi ile hidrojen üretiminin gerçekleştirilmesidir. Fotoaktivite özellikleri geliştirilmiş TiO_2 esaslı filmlerin tungsten ve molibden katkılandırma yolu ile bakteri öldürebilme kabiliyetlerinin ortaya çıkartılmasıdır.

Yöntem, asidik su fazı ile 1,2 dikloretan (DCE) organik fazları arasında bir potansiyel uygulanmasıyla ticari WSe_2 ve MoSe_2 katalizörleri varlığında sudan hidrojen üretimi 4-elektrotlu hücre yardımıyla araştırılacaktır. Bu işlemler sırasında; UV-Vis Spektroskopisi, İnert Azot Atmosferi (Glove-box), Dönüşümlü Voltametri (CV), Gaz Kromatografisi (GC) cihazlarından yararlanılacaktır.

Aynı zamanda antibakteriyel ajanların, sol-jel kaplama yöntemi ile yüzeylerine istenen özellikler kazandırılmaktadır.[1]

Bulgular, başlangıçta su/DCE arayüzeyinde DMFC tarafından proton indirgenmesi için bir reaksiyon mekanizması önerilmiştir ve hidrojen üretiminin katalizlenmesinde WSe_2 ve MoSe_2 ayrı ayrı kullanılmıştır. 4-elektrotlu dönüşümlü voltametri sisteminde, WSe_2 ve MoSe_2 katalizörlerinin ayrı ayrı var oldukları durumda, $-0,26 \text{ V}$ 'daki DMFC^+ iyonunu gösteren transfer pikinin görünür bir şekilde arttığı gözlenmiştir. Bu sonuç bize WSe_2 ve MoSe_2 varlığında

DMFc'nin proton ile etkileşiminin oldukça hızlı olduğunu ve DMFc⁺ ve H₂ oluşturduğunu göstermektedir. İki fazlı reaksiyon sisteminde, WSe₂ ve MoSe₂ katalizörlerinin yokluğunda, kapta DCE fazı açık yeşil renkte kalırken, katalizörlerin varlığı durumunda 1 saat karıştırılarak gerçekleştirilen reaksiyonların sonucunda kaptaki DCE fazının koyu yeşil renge döndüğü gözlenmiştir. Bahsedilen mevcut iki katalizörün hidrojen üretim kinetikleri karşılaştırmalı olarak hesaplandığında ise, WSe₂ katalizörlüğünde hidrojen üretimi MoSe₂ katalizörlüğünde yapılan hidrojen üretiminden daha hızlı gerçekleşmektedir.

Antibakteriyel testlerde, farklı konsantrasyonlarda tungsten ya da molibden ile katkılanmış TiO₂ sistemleri; UV ışığına 24 saat maruz bırakılmasının ardından katkılanmış TiO₂'nin, saf TiO₂ filmine kıyasla E.coli bakterilerini %97'ye ulaşan oranlarda ve oldukça hızlı bir şekilde öldürebileceği gözlenmiştir.

Tartışma ve Sonuçlar, deneysel sonuçlar ve teorik hesaplamalara dayanarak, ticari WSe₂ ve MoSe₂ katalizörlerinin varlığında, katalizlenmemiş bir reaksiyona göre katalitik aktivitenin daha hızlı olduğu görülmektedir.

Yapılan teorik ve deneysel çalışmanın sınırlarının genişletilmesi ile refrakter metallerin sağlık alanında başta ilaç, yara örtüleri, maske, eldiven, koruyucu örtü ve kıyafetler, implant yüzeyleri, tıbbi iğneler, kemik ve diş implantları alanlarında kullanımının mümkün hale getirilebileceği çıkarılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: sıvı/sıvı arayüzey, katalizör, hidrojen üretimi, elektrokataliz, antibakteriyel, sağlık.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

ADÖLESAN FUTBOL KALECİLERİNDE AYAK BASINÇ ANALİZİ VE POSTÜR ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Zeynep TAŞKIN*, Nilay YÜREKDELER ŞAHİN**

* İzmir Bakırçay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Türkiye,
zeynpskn@gmail.com

** İzmir Bakırçay Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim dalı, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon,
Türkiye, nilay.sahin@bakircay.edu.tr

ÖZET

Giriş: Adölesan futbolcuların genel olarak mevki özellikleri üzerine yapılan araştırmaların birçoğu kalecileri görmezden gelmektedir. **Amaç:** Adölesan futbol kalecilerinde ayak analizi ve postür arasındaki ilişkinin değerlendirilmesidir. **Yöntem:** Kesitsel bir çalışma olarak gerçekleştirilen çalışmaya 9-18 yaş arası kalecilik eğitimi alan 19 adölesan dahil edildi. Postür analizi PostureScreen® uygulaması ile plantar basınç analizi de FreeMed Baropadometresi kullanılarak değerlendirildi. Statik ve dinamik (yürüme) ölçümleri alındı. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalamaları 15,21±2,87, vücut kitle indeksi ortalamaları ise 19,93±2,65'tir. Ayak analizi sonucu katılımcıların sağ ve sol ayakları arasındaki yüklenmede istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Anterior postürde toplam kayma miktarı, sol ayak maksimum toplam basınç (r:0,52, p:0,02) ile pozitif yönde, toplam tilt ise sağ ayak toplam ortalama basınç (r: -0,62 p:0,004) ile negatif yönde ilişkilendirilmiştir. Lateral postürde başın anteriora kayma miktarı sağ ve sol ön ayak (r:0,5 p:0,02), sol arka ayak yüzeyi (p:0,5 p:0,03) ile pozitif yönde, sağ ayak toplam maksimum basınç (r: -0,5 p:0,03) ile negatif yönde ilişkilendirilmiştir. Lateral postürde toplam kayma miktarı sol ön ayak yüzeyi (r:0,4 p:0,03), arka ayak yüzeyi (r:0,5 p:0,01), toplam yüzeyi (r:0,5 p:0,01), toplam yüklenme miktarı (r:0,4 p: 0,04) ile pozitif yönde ve sağ ayak toplam yüklenme miktarı (r: -0,4 p:0,04) ile negatif yönde ilişkilendirilmiştir. Posterior postürde başın sola kayma miktarı; sağ ön ayak yüzeyi (r:0,4 p:0,03), ağırlık oranı ile ve sağ ayak toplam yüzey alanı (r:0,4 p:0,04) ile pozitif yönde, sağ arka ayak ağırlık oranı (r: -0,4 p:0,04) ile negatif yönde ilişkilendirilmiştir. Başın sağa kayma miktarı ise sol ön ayak ağırlık oranı (r:0,04 p:0,03) ile pozitif yönde ilişkilendirilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuçlar incelendiğinde baş postürü ayak basıncı ile en çok ilişkisi olan bölgedir. Anterior ve lateral analizlerdeki toplam kayma miktarı sol ayak basınçları ile pozitif yönde ilişkilidir. Bunun da kalecilerin non-dominant ayaklarının destek ayakları olmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Adölesan futbol kalecisi, Plantar Basınç, Postür

Sözel Bildiri

**RELATIONSHIP BETWEEN PREMENSTRUAL SYNDROME AND DEPRESSION,
ANXIETY AND STRESS AMONG NURSING STUDENTS**

Ayşenur KARPUZLUK*, Ayşe AKALIN**

**Biga State Hospital, Canakkale, Turkey, aysenurkarpuzluk10@gmail.com*

***Düzce University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Düzce, Turkey, ayseakalin@duzce.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Premenstrual syndrome (PMS) is an important women health problem, affecting four in ten women during the reproductive period. It has been reported to be related to psychological distress. **Aim:** The aim of this study was to investigate PMS and depression, anxiety and stress among female nursing students and to determine the relationship between PMS with depression, anxiety and stress. **Methods:** A cross-sectional and correlational design study was conducted at Düzce University, Turkey between October-December 2021. The sample consisted of 411 female students, aged 18 years and older, enrolled in the nursing degree in the autumn term of the 2021–2022 academic year. Data were collected face-to-face and online using the Questionnaire Form, the Premenstrual Syndrome Scale (PMSS), and the Depression Anxiety Stress Scales (DASS). Ethical approval was obtained from Düzce University Non-Interventional Health Researches Ethic Committee. Data were analysed using SPSS 26-software program. P value<0.05 was considered statistically significant. **Results:** The prevalence of PMS was 64%. The most common PMS symptoms were depressive mood, appetite changes, fatigue, irritability, and swelling. The mean PMS and DASS scores of the participants were 124.95 (SD:34.76) and 37.49 (SD:24.41) respectively. Moreover, PMS scores were strong positively correlated with depression, anxiety and stress scores ($r:0.659$; $p<0.001$). **Discussion and Conclusion:** The PMS level was moderate to high, the depression and stress level were low, and anxiety was moderate among nursing students. Interventions and education are required to recognise problems related to PMS, depression, anxiety and stress at an early stage and to reduce the negative effects of mental health problems on premenstrual symptoms. **Keywords:** Premenstrual Syndrome, Depression, Anxiety, Stress, Nursing Student

Sözel Bildiri

EFFECTS OF TOFU, FENUGREEK AND WHEY POWDER USAGE AS FAT REPLACERS ON THE PHYSICOCHEMICAL AND MICROBIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF FERMENTED SAUSAGES (SUCUK)

Seyda ÖZTURUNÇ*, Birol KILIÇ*, Azim ŞİMŞEK**

* Suleyman Demirel University, Faculty of Engineering, Department of Food Engineering, Isparta, Turkey, gmseydakarakas@gmail.com; birolkilig@sdu.edu.tr

** Isparta University of Applied Sciences, Egirdir Vocational School, Department of Food Processing, Isparta, Turkey, azimsimsek@isparta.edu.tr

ABSTRACT

Background: The association of high-fat intake from meat products with potential health risks has led the meat industry to produce low-fat meat products. Thus, fat replacers are used in meat products to eliminate the negative effects of reduced fat level. **Aim:** The aim of this study was to determine the changes in physicochemical and microbiological characteristics of fermented sausages (sucuk) produced by using three different fat replacers (tofu, fenugreek and whey powder) during production and refrigerated storage (4°C; 30 d) under atmospheric conditions. **Methods:** Within the scope of this study, seven different fermented sucuk groups were formed, including the group without fat replacer and the groups containing 10% and 20% fat replacers. Weight loss, pH, water activity, titratable acidity, salt, color, moisture, fat, protein, ash, carbohydrate, thiobarbituric acid reactive substances (TBARS), texture profile, sensory and microbiological analyzes were performed in sucuk samples. **Results:** Weight losses were lower ($P<0.05$) in T20 (20% tofu powder), B10 (10% fenugreek powder) and B20 (20% fenugreek powder) groups compared to control. T20 had higher salt content than all other groups ($P<0.05$). The protein and hardness values increased with the addition of tofu powder ($P<0.05$). The highest carbohydrate content was determined in the groups containing whey powder ($P<0.05$). The groups formulated with whey powder had a darker color than those formulated with tofu or fenugreek powders ($P<0.05$). TBARS levels decreased as a result of fat replacers addition. Generally, lower ($P<0.05$) water activity values were found in P20 (20% whey powder). Coliform bacteria counts decreased in all groups during the storage period ($P<0.05$). T10 (10% tofu powder) and P10 (10% whey powder) groups were found to have higher ($P<0.05$) appreciation scores in terms of general acceptability and willingness to buy. **Discussion and Conclusion:** It was concluded that the production of fermented sucuk with reduced fat content can be achieved with the use of 10% tofu or whey powder.

Keywords: Fermented sucuk, fat replacer, fenugreek, tofu, whey powder

Sözel Bildiri

KEFİRİN SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Hülva YILDIZ¹, Ayşe Gül MUTLU²

¹ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Biyoloji Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Burdur, Türkiye,
yildizhulya1687@gmail.com

² Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur, Türkiye,
agmutlu@gmail.com

ÖZET

Kefir, geleneksel olarak polisakkarit ve protein matristen oluşan aynı zamanda mikrobiyolojik bileşenlere sahip, kefir taneleri veya kültürleri ile üretilen, besleyici olmanın yanında sağlıklı kabul edilen probiyotik ve fermente süt içeceğidir. Kefir taneleri, laktik asit bakterileri, mayalar ve asetik asit bakterilerinin simbiyotik ilişkisinden oluşur. Kefir, içeriğinde bulunan karbonhidratlar, proteinler, mineraller ve vitaminlerle birlikte fermentasyon sonucu oluşan organik asit gibi yapılarla ve mikrobiyolojik bileşenleri ile besleyici ve sağlıklı bir içecek olmaktadır. Kefir ve kefir ürünlerinin neden olduğu sağlık etkileri, laktik asit bakterileri, mayalar, ekzopolisakkaritler, organik asitler, antioksidanlar ve biyoaktif peptitler gibi çeşitli bileşenlerden kaynaklanmaktadır. Kefirin bildirilen sağlık yararlarının arasında antikanserojenik, antimutajenik, antiinflamatuvar, antimikrobiyal, antihipertansif ve antidiyabetik aktivite ve immün modülasyon ve hipokolesterolemik etkileri bulunur. Ayrıca artmış laktoz kullanımı ile laktoz intoleransına, osteoporoza ve gastrointestinal sisteme olumlu etkileri, alerji ve astımda ise etkilerinin hafifletilmesine yardım ettiği de bildirilmiştir. Kefirin, probiyotik özellikli bakteriler içermesi ve fonksiyonel bir gıda olarak görülmesi ve sağlığı geliştirici özelliklerinin gözlenmesi tüketimine olan talebi arttırmaktadır. Bu nedenle kefirin insanlardaki terapötik ve nutrasötik etkilerinin belirlemede klinik ve deneysel çalışmaların yapılması önem kazanmıştır. Bu çalışmalar kefir ve kefir ürünlerinin sağlık üzerindeki etkilerine ilişkin kanıtların umut verici olduğunu göstermektedir. Bu derleme çalışmasında da kefirin insan sağlığına etkileri kısaca vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kefir, fonksiyonel gıda, probiyotik

Sözel Bildiri

HİDROJELLER VE SAĞLIKTA KULLANIM ALANLARI

Fatmanur KALKIR*, Ebru ÇUBUK DEMİRALAY,*****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veterinerlik Fizyolojisi Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye, nur-kalkir@hotmail.com*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Temel Eczacılık Bilimleri Bölümü, Analitik Kimya Anabilim Dalı, Isparta,
Türkiye, ebrucubuk@sdu.edu.tr*

**** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İlaç Araştırma ve Geliştirme Anabilim Dalı,
Isparta, Türkiye, ebrucubuk@sdu.edu.tr*

ÖZET

Hidrojeller, suda çözünmeyip şişme davranışı gösteren, üç boyutlu çapraz bağlı hidrofilik polimer ağ yapılarıdır. Çapraz bağlanmaları ağı yapıyı ve suda çözünmemeyi sağlarken, hidrojellerde gerekli mekanik dayanımı ve fiziksel bütünlüğü de oluşturmaktadır. Hidrojeller, suyu yapılarında tutabilme, yumuşak ve esnek yapıda olmaları gibi özellikleriyle canlı dokulara büyük benzerlik gösterirler. Toksisitelerinin düşük olması, biyolojik olarak parçalanan ve uyum gösterebilen yapıları sebebiyle birçok avantajı mevcuttur. Hidrojeller dış çevrede meydana gelen pH, sıcaklık, iyonik güç, manyetik alan, çözücü bileşimi ve elektromanyetik radyasyon değişimlerine hacimsel değişiklik gösterirler. Hidrojeller benzersiz gözenekli yapıları, şişme becerileri, mekanik özellikleri ve biyouyumlulukları nedeniyle özelliklerde son yıllarda ilgi odağı olmuş ve akıllı malzemeler olarak biyomedikal uygulamalarda fazlasıyla tercih edilmeye başlamıştır. Hidrojeller bu özellikleri sayesinde ilaç teknolojileri, doku mühendisliği, doku genişlemesi, yara örtüleri, kemik rejenerasyonu, aşı çalışmaları, cerrahi materyaller, kontakt lensler gibi birçok alanda kullanılma potansiyeline sahiptir. Bu çalışmada hidrojellerin ağ yapısı, şişme davranışı, sentezi, avantajları ve dezavantajlarından bahsedilerek, özellikle sağlık alanındaki kullanımları ile ilgili yapılan çalışmalar paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Polimer, Hidrojel, İlaç Teknolojileri, Doku Mühendisliği

Sözel Bildiri

SAĞLIKLI BİREYLERDE ÜST VE ALT EKSTREMİTE UZUNLUK ÖLÇÜMLERİNİN DENGE VE YÜRÜME ÜZERİNE ETKİSİ

Gökçe KARTAL*, **Gönül ERTUNÇ GÜLÇELİK****, **Merve POLAT***

* İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul,
Türkiye, gokce.kartal@gedik.edu.tr

** Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Kocaeli, Türkiye, gonulertunc@gmail.com

ÖZET

Giriş: Üst ve alt ekstremitte uzunluk ölçümleri yürüyüş esnasında kol salınımlarını, denge ve yürüme parametrelerini etkilemektedir. **Amaç:** Çalışmanın amacı sağlıklı bireylerde üst ve alt ekstremitte uzunluk ölçümlerinin denge ve yürüme üzerine etkisini incelemektir. **Yöntem:** Çalışmaya 18-65 yaş aralığında olan sağlıklı bireyler dahil edilmiştir. Katılımcıların toplam alt ekstremitte ölçümü, ön kol uzunluğu ölçümü, toplam üst ekstremitte ölçümü yapılmıştır. Denge; Romberg Testi, Tek Ayak Üzerinde Durma Testi ve Fonksiyonel Uzanma Testi kullanılarak ve yürüme ise 10 Metre Yürüme Testi ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen 50 kişinin yaş ortalaması $31,38 \pm 10,30$ yıl, boy uzunluğu $168 \pm 0,08$ cm'dir. Fonksiyonel Uzanma Testi ortalamaları $39,72 \pm 5,15$ cm iken 10 Metre Yürüme Testi ortalama ise $9,32 \pm 1,19$ sn olarak bulunmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Üst ekstremitte uzunluğu denge parametrelerini etkilemektedir. Toplam alt ekstremitte uzunluğu en kısa ölçülen katılımcının yürüme hızı en düşüktür. Alt ve üst ekstremitte uzunluklarındaki farklılıklar kişilerin denge durumlarını ve yürüme hızlarını etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Denge, Yürüyüş, Ekstremitte Uzunluğu

Sözel Bildiri

THALASSEMİA MAJOR AND RELATED DENTOMAXİLLOFACIAL COMPLICATIONS: A RARE CASE REPORT

Zeliha Merve SEMERCI*, Sevcihan GÜNEN YILMAZ**

* Akdeniz University Faculty of Dentistry, Department of Oral and Maxillofacial Radiology, Antalya, Turkey,
merveertugrul@outlook.com

** Akdeniz University Faculty of Dentistry, Department of Oral and Maxillofacial Radiology, Antalya, Turkey
dentistsevcihan@hotmail.com

ABSTRACT

Background: Thalassemia is a hereditary hemolytic anemia characterized by the inability of erythroblasts to produce the beta-chain of the hemoglobin structure. This case reports the distinct dentomaxillofacial manifestations in a young patient with beta-thalassemia major.

Case Report: A 29-year-old female patient visited Akdeniz University Faculty of Dentistry Department of Oral and Maxillofacial Radiology with the complaint of bleeding gums. According to the history, the patient was suffering from beta-thalassemia congenitally. Both parents were normal (carrier). The patient had undergone regular blood transfusion from the age of 6 years. The clinical examination showed that the patient was poorly built and undernourished with short stature. The prominent dental arch parameters evident were the characteristic appearance known as “chipmunk face” (caused by hyperplasia of bone marrow in the maxilla that exceeds the mandible). Frontal and parietal bossing with depressed nasal bridge were present. Intraoral examination demonstrated class II malocclusion along with maxillary protrusion. Other findings included overcrowding of mandibular anteriors, proclined upper anterior teeth, generalized discolored teeth, generalized diastema, and localized periodontitis affecting the lower anteriors. Multiple decayed teeth with heavy deposition of calculus and plaque on teeth with dark stains were also seen. In the cone beam tomography images, thinning of the cortical layers of the maxillary, mandibular, zygomatic, frontal and temporal bones, and decreased trabeculation in the cancellous bone were observed. An enlargement of the diploic space was observed in the frontal bone region. Inferior alveolar canal could not be observed on panoramic radiograph. It was learned that the patient was followed up routinely in the hematology department and was directed to the related departments for dental treatments.

Discussion and Conclusion: Caution should be exercised in thalassemia patients due to complications related to compromised immunity, liver function, splenectomy and cardiovascular issues. Multidisciplinary approach involving dental specialist and haematologist should be practiced.

Anahtar Kelimeler: Thalassemia Major, Orofacial Features, Cone Beam Computed Tomography, Dental Care

Sözel Bildiri

ANTIBACTERIAL EFFECT OF CERIA NANOPARTICLES IN COMBINATION WITH CIPROFLAXACIN AGAINST GRAM- POSITIVE AND GRAM-NEGATIVE BACTERIA

Hilal Emine ATINTOP*, Ayşenur PAMUKÇU, M. Baran KARAKAPLAN**, Didem ŞEN KARAMAN*****

* *Izmir Katip Celebi University, Graduate School of Natural and Applied Sciences, Department of Biomedical Engineering Izmir, Turkey, hilaleminealtintop@gmail.com*

** *Izmir Katip Celebi University, Graduate School of Natural and Applied Sciences, Department of Biomedical Technologies Izmir, Turkey*

*** *Izmir Katip Celebi University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Biomedical Engineering Izmir, Turkey, didem.sen.karaman@ikcu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Resistance to antimicrobial agents has been alarming in recent years. The antimicrobial resistance (AMR) resistances reduce the therapeutic effect of antibiotics, diminish their clinical efficacy, and consequently increase mortality. This led the researchers to identify more effective antibiotics and treatment strategies. Nanomaterials are attractive candidates in developing novel antibacterial strategies against AMR. The combinatory treatments of antibiotics with nanoparticles are promising to improve the effectiveness of antimicrobial agents against various pathogens by activating diverse antibacterial action mechanisms. **Aim:** In this study, we aimed to investigate the combinatory antibacterial action mechanism of ceria nanoparticles with ciprofloxacin (0.001125-0.036 µg/mL) and cerium oxide NP (25-600 µg/mL) against gram-positive (*S. aureus*) ATCC 29213) bacteria and gram-negative (*E. coli*) ATCC 25922) bacteria in order to rationalize the possible synergistic activity. **Methods:** The cerium oxide NPs were synthesized by solvo-thermal method and their physicochemical properties were investigated such as size, surface charge and morphology. Later *in vitro* antibacterial investigations were performed by employing alamar blue assay and kinetic optical density (OD) measurements. **Results:** The results showed that gram-positive bacteria like *S. aureus* (ATCC 29213) were significantly inhibited by cerium oxide nanoparticles. Furthermore, the effect on gram-negative bacteria *E. coli* ATCC 25922 is limited. The growth rate and doubling time of each species were examined using kinetic OD measurements, and the highest effect was observed on *S. aureus* ATCC 25922 when the growth kinetic profiles were compared. **Discussion and Conclusion:** The obtained results revealed the synergistic activity of ciprofloxacin with cerium oxide NP against *S. aureus* whereas additive effect was observed against *E.coli* approve by the FICI values of Synergy: <0.5, Additive or indifference: 0.5-4.

Anahtar Kelimeler: Cerium oxide, growth rate, doubling time, alamar blue Assay, ciprofloxacin

Sözel Bildiri

EFFECT OF GENETIC POLYMORPHISMS IN DIFFERENT REGION OF THE ANGIOTENSIN-II RECEPTOR I GENE ON PREDISPOSITION OF GLIAL TUMOR IN TURKISH POPULATION

Taylan TURAN*, Aymelek GÖNENÇ*, Burak ÖZAYDİN#, Ömer Hakan EMMEZ**, Ahmet Memduh KAYMAZ**, İpek Işık GÖNÜL*****

* Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Ankara, Turkey, taylanturan@gazi.edu.tr

* Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Ankara, Turkey, aymelek@gazi.edu.tr

** Gazi University, Faculty of Medicine, Department of Neurosurgery, Ankara, Turkey, burakozaydin@gmail.com

Current Address: University of Wisconsin School of Medicine and Public Health, Department of Neurological Surgery Madison, Wisconsin, ABD

** Gazi University, Faculty of Medicine, Department of Neurosurgery, Ankara, Turkey, hemmez@gazi.edu.tr

** Gazi University, Faculty of Medicine, Department of Neurosurgery, Ankara, Turkey, akaymaz@gazi.edu.tr

*** Gazi University, Faculty of Medicine, Department of Neurosurgery, Ankara, Turkey, ipekisik@gazi.edu.tr

ABSTRACT

Background: Glial tumors are made up of glial component of Central Nervous System (CNS) and attracts the attention as the most common primary tumor in CNS. Due to the aggressiveness and limited effective therapeutic choices, it is very significant to detect the tumor in an early stage. Angiotensin-II Receptor Type-I (AGTR1) is found throughout the body in vascular tissues, brain, heart, and liver, and mediates the physiological effects of angiotensin II, such as triggering apoptosis. **Aim:** The main aim of the current study was to find out the possible role of AGTR1 -168A/G, -535C/T, and -825T/A polymorphisms on predisposition of glial tumor risk. Moreover the relationship between AGTR1 expression and glial tumor aggressiveness were evaluated. **Methods:** The study group consisted of 96 patients and 104 healthy controls, matched for age (49.09±1.33 and 48.60±1.34, respectively). AGTR1 -168A/G and -535C/T polymorphisms were evaluated with PCR-RFLP, while -825T/A were DNA sequencing by using ABI 3730XL Sanger sequencing device at the Macrogen Netherlands laboratory. Relative AGTR1 expressions were calculated by RT-PCR. The results were evaluated with SPSS 24.0 statistical program. **Results:** The risk of glioma of AA genotype decreased significantly, G allele increased the risk of glioma by 2.27 times, in AGTR1 -168A/G polymorphism (p<0,01). Allele frequency and genotype distributions of AGTR1 -535C/T and -825T/A polymorphisms were found to be similar distribution between patient and control groups (p>0.05). The mean relative AGTR1 expression was found 24.14 times higher in patients compared to controls

($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** As a conclusion, A allele has a protective effect compared to the G allele in terms of glial tumor susceptibility, in AGTR1 -168A/G polymorphism. The presence of high tumor risk in G allele in AGTR1 polymorphism, and increased gene expression of AGTR1 in glial tumors shed light on the development of tumor in terms of AGTR1 polymorphism.

Anahtar Kelimeler: Glial Tumors, Polymorphism, AGTR1, Gene Expression

The authors thank to Prof.Dr. Ali Ergül and Umut Kibar for their valuable contribution to primer design and selection of restriction enzymes.

This study supported by the Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) (Project No: 216S995).

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK SÜRECİ DERSİNİN ÖĞRENCİLERİN HEMŞİRELİK TANILARINI ALGILAMA DURUMLARI VE BAKIM PLANI HAZIRLAMA BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Elif GÜNAY İSMAİLOĞLU¹ Deniz Çağla DURMUŞ², Aysu Royem AĞUM²,

¹ İzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları A.D.

² İzmir Bakırçay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Esasları A.D.

ÖZET

Amaç: Hemşirelik bakımında hemşirelik sürecinin kullanılması için gerekli bilgi ve becerilerin hemşirelik eğitiminde kazanılması beklenmektedir. Bu araştırma; hemşirelik süreci dersinin öğrencilerin hemşirelik tanımlarını algılama durumları ve bakım planı hazırlama becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tek gruplu ön test-son test düzeninde yarı deneysel desen bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, 2022-2023 eğitim öğretim yılında İzmir ilindeki bir devlet üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören 2. sınıf öğrencileri oluşturmuştur (N=100). Araştırmanın örneklemini ise, evreni oluşturan öğrenciler arasından araştırmaya katılmayı kabul eden ve ulaşılabilen 63 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verilerinin toplanmasında “Birey Tanıtım Formu”, Korhan ve ark (2013) tarafından geçerlik güvenilirliği yapılan “Hemşirelik Tanıları Algılama Ölçeği” ve “Hemşirelik Süreci Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistikler, ki kare testi ve Paired Samples t testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20,17±17 olup, %61,9’u kadın ve %87,3’ü Anadolu lisesi mezunudur. Hemşirelik Tanıları Algılama Ölçeği ön testten alınan puan 60,6 ±8,71, ölçeğin son testinden alınan puan 58,3±10,86 olup öğrencilerin ölçekten aldıkları ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı değildir (t=1,751, p=0,085). Hemşirelik süreci dersi almadan önce hemşirelik tanımlarını ifadelendirmede sorun yaşayanların oranı %30, sorun yaşamayanların oranı %69,8 iken; hemşirelik süreci dersi aldıktan sonra hemşirelik tanımlarını ifadelendirmede sorun yaşayanların oranı %20,6, sorun yaşamayanların oranı %79,4’dür. Hemşirelik Süreci dersi almadan önce ve sonra hemşirelik tanımlarını ifadelendirmede sorun yaşama durumları arasındaki fark anlamlıdır (x²=7,658, p=0,009).

Sonuç: Hemşirelik Süreci dersi öğrencilerin hemşirelik tanımlarını pozitif yönde algılama durumunu arttırsa da bu fark anlamlı değildir. Ayrıca hemşirelik süreci dersi öğrencilerin hemşirelik tanımlarını ifadelendirmelerinde etkili olduğu görülmüştür. Bu nedenle hemşirelik Süreci dersinin hemşirelik eğitimi müfredatlarında bir ders olarak verilmesi önerilmektedir.

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE SON SINIF ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK TÜKENMİŞLİK VE BESLENME DURUMU İLE İLİŞKİSİ

Emre ADIGÜZEL*

* Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Karaman, Türkiye, e-mail: adiguzlemre@gmail.com

ÖZET

Giriş: Yüksek öğrenimin son dönemi öğrencilerin akademik süreçler ve sosyal beklentiler ile baş etmeye çalıştıkları yoğun bir dönemdir. Bu zaman diliminde öğrenciler yoğun olarak mezuniyet/bitirme sınavlarının yanı sıra merkezi sınavlara hazırlanmaktadır. Ayrıca mezuniyet sonrası iş bulma kaygısı da bu süreçte yoğunlaşır. Bu noktada akademik tükenmişlik kavramı ortaya çıkmaktadır. **Amaç:** Çalışma kapsamında sağlık alanında lisans düzeyinde öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin akademik tükenmişlik durumunun değerlendirilmesi ve beslenme ile akademik tükenmişlik arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Katılımcıların demografik özellikleri için genel bir anket formu oluşturulmuştur. Tükenmişlik durumunun değerlendirilmesinde Maslach Tükenmişlik Envanteri – Öğrenci Formu (MTE-ÖF), beslenme durumunun değerlendirilmesinde ise 24 saatlik geriye dönük besin tüketim kaydı kullanılmıştır. Ayrıca katılımcıların antropometrik ölçümleri de (boy uzunluğu, vücut ağırlığı ve bel çevresi) yöntemine uygun bir şekilde gerçekleştirilmiş ve kaydedilmiştir. Tüm verilerin toplanmasında yüz yüze görüşme yöntemi uygulanmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların MTE-ÖF alt boyutlarına ilişkin skor ortalamaları 16.1±7.8 (duygusal tükenme), 6.6±3.4 (duyarsızlaşma) ve 14.6±4,9 (kişisel başarı) şeklindedir. Kadınların “duygusal tükenme” skorları erkeklerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). “Duyarsızlaşma” ve “kişisel başarı” skorları bakımından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > 0.05$) Alt boyutlardan “duygusal tükenme” diyet enerji alım düzeyi ($r = -0.388$; $p < 0.001$) ve protein alım düzeyi ($r = -0.432$; $p < 0.001$) ile negatif ilişkili bulunmuştur. Bir diğer MTE-ÖF alt boyutu olan “duyarsızlaşma” ise BKİ ($r = 0.232$; $p = 0.014$) ve vücut ağırlığı ($r = 0.198$; $p = 0.036$) ile pozitif ilişkili bulunmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Genellikle yoğun öğrenim süreci ile baş edememe sonucu ortaya çıkan ve ciddi bir motivasyon ve performans düşüklüğü ile karakterize olan akademik tükenmişlik özellikle son sınıf öğrencilerinde yaygın bir problemdir. Çalışmamızda da özellikle duygusal tükenmişlik skorlarının yüksek olması bu yaygınlığı doğrulamaktadır. Ayrıca diyet enerji ve protein alımı, BKİ ve vücut ağırlığı gibi beslenme ile ilgili parametrelerin akademik tükenmişlik skorları ile ilişkili bulunması stres yükünün arttığı son yüksek öğrenim döneminde beslenme durumunun önemine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik Tükenmişlik, Duygusal Tükenme, Beslenme, Üniversite Öğrencileri

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMINI ÖNLEMeye YÖNELİK EBEVEYN PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ GELİŞTİRİLMESİ

Cengiz YALÇIN*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Çalışmaları Ana Bilim Dalı Aile Çalışmaları, Burdur, Türkiye , cengizyalcin897@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Psikoeğitim Programı; Psikoeğitim grupları, grup toplantılarının içinde yapılandırılmış bir dizi işlem yoluyla üyelerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal becerilerini geliştirmeye odaklanan eğitimsel yetersizlikleri ve psikolojik problemleri engellemek amaçlı kurulan gruplardır. **Amaç:** Birçok araştırmaya konu olan ve günümüzde önemli sorunlardan biri olan internet bağımlılığının/problemlili internet kullanımının tedavisine veya önlenmesine yönelik araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Problemlili internet kullanımı çocuklar ve ergenler arasında giderek önemi artan bir sorun haline gelmektedir. Lakin bu konuda yapılan çalışmalar yetersizdir. Özellikle ülkemizde bu konuda çocuklara ve velilere yönelik yapılacak psikoeğitim çalışmalarına gereksinim vardır. Bu çalışmanın amacı da çocuklarda problemlili internet kullanımını önlemeye yönelik ebeveyn psikoeğitim programının geliştirilmesidir. **Yöntem:** Araştırma yarı deneysel desen türü ile oluşturulmuştur. Araştırmada “Aile-Çocuk İnternet Bağımlılığı Ölçeği” ve “Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği” kullanılmıştır. Psikoeğitim programına katılan ebeveynlere ön test ve son test uygulaması yapılmıştır. 90 dakikalık grup oturumları halinde psikoeğitim programı geliştirilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya gönüllülük esasına dayalı olarak 16 veli katılmıştır. Heterojen bir veli grubu ile çalışılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** İlkokul kademesindeki çocuklarda problemlili internet kullanımını önlemeye yönelik ebeveyn psikoeğitim programının geliştirildiği ilk çalışmalar arasında olduğu ve çocuklardaki problemlili internet kullanımını minimum düzeylere taşıdığı için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, ebeveyn, problemlili internet kullanımı, psikoeğitim programı

Sözel Bildiri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE SPORUN ETKİSİ

Gamze AKKAYA*, Mehmet ULAŞ**

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Programı, Burdur, Türkiye, gamzeakkaya946@gmail.com

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mulas@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: Özel gereksinimli bireylerin sportif etkinliklere katılımıyla birey rahatlar, iyi vakit geçirir, yaşam motivasyonu artar, sosyalleşir ve yeteneklerini tanıyarak kendini geliştirme fırsatı yakalayabilmektedir. Spor, özel gereksinimli bireylerin; normal gelişim gösteren bireylerle bir araya gelmelerine olanak sağlayarak özel eğitimde ulaşılması hedeflenen 'entegrasyon' için önemli bir araçtır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı; sportif etkinliklere katılan özel gereksinimli bireylerde ortaya çıkan değişiklik veya gelişmelerle ilgili daha önceden konuyla ilgili ya da benzer konularda yapılmış çalışmalarını inceleyerek açıklamaya çalışmaktır. **Method:** Hareket eğitimi, engelli, özel gereksinimli birey, spor, kapsayıcı fiziksel aktivite ve fiziksel aktivite kelimeleri kullanılarak yerli ve yabancı literatür taraması yapılmıştır. Yapılan taramalar sonucu konumuzun içeriğine uygun çalışmalar ayrılmış ve incelenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** İncelenen çalışmalar sonucunda özel gereksinimli bireylerin spora katılımıyla; bilişsel, duyuşsal, fiziksel, sosyolojik, psikolojik alanlarında olumlu yönde gelişmeler olduğu bulunmuştur. Bireylerin spor yapabilmesi için onları ve ailelerini bilinçlendirmek, teşvik etmek ayrıca önlerine çıkan engelleri toplumun her bir bireyinin bu engelleri tespit edip, ortaya çıkan engelleri el birliğiyle kaldırması için işbirliği yapması gerektiği görülmüştür. Bütün bunlar yapıldığı zaman hayata küsen bireyler ve aileler yerine yaşama sevinci, umudu ve bir amacı olan bireylerin ortaya çıkacağı bilinmektedir. Bunun sonucunda sporla uğraşan bireylerin zihinsel ve fiziksel kapasitede sağladığı gelişme ile motor, denge, el-göz koordinasyonunda sağladığı iyileşme özel gereksinimli bireylerin eğitiminde ve rehabilitasyonunda olumlu etkiler yaptığı bilinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel Gereksinimli Birey, Spor, Fiziksel Aktivite, Hareket Eğitimi

Sözel Bildiri

EFFECTIVENESS OF A LEISURE ACTIVITY PROGRAMME ON COGNITIVE SKILLS AND FUNCTIONALITY IN INDIVIDUALS ATTENDING A COMMUNITY MENTAL HEALTH CENTER

Selma ERCAN DOĞU*

** University of Health Sciences Hamidiye Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy, Istanbul, Turkey, selma.ercandogu@sbu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Schizophrenia negatively affects the functioning in daily life and cognitive skills of individuals. **Aim:** The aim of this study was to investigate the effects of a leisure activity programme (LAP) on cognitive skills and functionality levels of clients diagnosed with schizophrenia. **Methods:** This study was conducted from April 2020 to July 2020 in a community mental health center (CMHC) affiliated with a training and research hospital. Twenty five clients attended programme twice a week for 16 weeks in addition to routine treatment. Montreal Cognitive Assessment Test (MoCA) and Turkish Version of Functioning Assessment Short Test (FAST-T) were applied to participants before and after training. **Results:** Participants were of 27 individuals with schizophrenia, comprising 21 males and 6 females with a mean age of 39.18 ± 8.18 years. Most of the participants were single (74.1%), had a high school level of education (59.3%), were unemployed (77.8%), and the mean of duration of illness was 16.88 ± 6.74 . There was a significant difference in FAST-Cognitive functioning subscale, FAST-Interpersonal relations subscale, FAST-Leisure time activities subscale and MOCA total and subscores of Visuospatial-executive function, Language and Attention-concentration before and after intervention. However no significant difference was found in terms of MOCA-Orientation, MOCA-Memory, FAST-Autonomy, FAST-Occupational functionality, and FAST-Financial issues scores.

Discussion and Conclusion: Our findings demonstrated the importance of the implementation of the leisure activity programs for improving functionality in cognitive, interpersonal and leisure time areas in community mental health centers. The findings of the study were discussed in the light of the relevant literature.

Key findings: Schizophrenia, Leisure Activities, Cognitive Functioning, Functionality

Sözel Bildiri

TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY OF MEAT ATTACHMENT QUESTIONNAIRE

Elif GÜNALAN*, Ayhan PARMAKSIZ , Hayrettin MUTLU***

* Istanbul Health and Technology University, Faculty of Health Science, Department of Nutrition and Dietetics, Istanbul, Turkey, elif.gunalan@istun.edu.tr; hayrettin.mutlu@istun.edu.tr

** Istanbul Health and Technology University, Faculty of Medicine, Department of Bioistatistics, Istanbul, Turkey, ayhan.parmaksiz@istun.edu.tr

ABSTRACT

Background: Meat Attachment Questionnaire (MAQ) is a scale to measure the positive bond in meat consumption. **Aim:** This study aimed to determine the validation and reliability of the Turkish version of the Meat Attachment Questionnaire (MAQ) and to investigate its relationship with various variables such as sociodemographics properties, meat consumption, and sub-scales of Green Eating Survey (GES) among university students. **Methods:** This study was conducted with 214 undergraduate students of Istanbul Health and Technology University. MAQ, Food Frequency Questionnaire, and GES were applied to participants. Item analysis, Cronbach's alpha (CA), intraclass correlation coefficient (ICC) test/retest reliability, one-way ANOVA, Welch ANOVA, t-test, Pearson's correlation, Tukey HSD, or Games-Howell Post Hoc tests were performed by SPSS (version 26) and confirmatory factor analysis (CFA) was applied usage with lavaan R (version 0.6-13) and semPlot R (version 1.1.6) packages. **Results:** CA and ICC values of MAQ subscales were determined as 0,91 and 0,92 for hedonism, 0,74 and 0,45 for affinity, 0,76 and 0,78 for entitlement, 0,86 and 0,91 for dependence and 0,91 and 0,92 for global score, respectively. All factor loadings were statistically significant and high fit indices were obtained for the model tested in the second-order CFA model. ($\chi^2/df=151,93/101=1,504$; RMSEA = 0,049; SRMR=0,082; NFI=0,967; NNFI=0,987; CFI=0,989; GFI=0,980; AGFI=0,972). Four subscales of MAQ, hedonism, entitlement, dependence, and global subscales were significantly higher in men ($p<0,05$). The entitlement subscale was significantly higher in the income<expenses group than in the income=expenses group ($p<0,05$). In addition, participants with higher red meat and poultry consumption had significantly higher hedonism, dependence, and global scores of MAQ ($p<0,05$). **Discussion and Conclusion:** Turkish version of MAQ can be accepted as a reliable and valid scale among university students. Sex, economic status, and meat consumption can be determining factors in MAQ scores.

Anahtar Kelimeler: green eating, meat, reliability, sustainability, validity.

Sözel Bildiri

USING MACHINE LEARNING ALGORITHMS TO PREDICT HENOCH-SCHÖNLEIN PURPURA WITH SEVERE GASTROINTESTINAL INVOLVEMENT

Hakan Salman^{*}, Mustafa Akçam^{*}, Cengiz Gazeloğlu^{}**

** Isparta Süleyman Demirel University, School of Medicine, Department of Pediatrics, Division of Pediatric Gastroenterology Hepatology & Nutrition, Isparta, Turkey, salmanhakan983@yahoo.com.tr, makcam32@gmail.com*

*** Isparta Süleyman Demirel University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Statistics, Isparta, Turkey, cengizgazeloglu@sdu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: The short-term prognosis of the most common vasculitis Henoch-Schönlein purpura (HSP) in the pediatric age group is directly related to the severity of gastrointestinal system involvement.

Aim: To develop an easy, fast, and accurate estimation method for severe gastrointestinal involvement in HSP using machine learning algorithms.

Methods: The data were obtained retrospectively from children who were followed up with the diagnosis of HSP in the pediatric clinic of a university hospital in Turkey between January 2017 and December 2021. The variables of the study were gender, age, complete blood count values [neutrophil, lymphocyte, monocyte, mean platelet volume=MPV, neutrophil lymphocyte ratio (NLR), platelet lymphocyte ratio (PLR), monocyte lymphocyte ratio (MLR), systemic immune inflammatory index (SII) and panimmune inflammatory value (PIV)], albumin and fecal occult blood tests. The predictive success of the models obtained by various machine learning algorithms was compared.

Results: A total of 74 children with a mean age of $98,59 \pm 44,56$ months were used in the study, including 41 females (55.4%) and 33 males (44.6%). 14 of the cases had severe gastrointestinal system involvement. It was found that the trees algorithm achieves the best success with an accurate prediction success of 94.59%.

Discussion and Conclusion: In this study, a machine learning-based prediction method was developed to identify children with HSP presenting with severe gastrointestinal tract involvement. It is thought that this method will be beneficial especially in children who apply to the pediatric emergency clinics with HSP.

Key Words: Abdominal pain, invagination, gastrointestinal, melena, vasculitis

Sözel Bildiri

FİBROMİYALJİLİ KADIN HASTALARDA DENGE VE VÜCUT FARKINDALIĞI İLE AĞRI VE FONKSİYONEL KAPASİTE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Mensure ASLAN*, Anıl ÖZÜDOĞRU**

*Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ABD. ,Kırşehir, Türkiye, mensure.aa@outlook.com

**Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Kırşehir, Türkiye, aozudogru@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Fibromiyalji (FM) yaygın vücut ağrısı, denge bozukluğu, yorgunluk gibi klinik durumların eşlik ettiği ve kadınlarda daha sık görülen kronik bir kas-iskelet sistemi sendromudur. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı FM tanısı alan kadınlarda denge ve vücut farkındalığı ile ağrı ve fonksiyonel kapasite arasındaki ilişkinin incelenmesi ve sağlıklı bireylerle karşılaştırılmasıdır. **Yöntem:** Çalışmaya, 18-65 yaş arasında, FM tanısı alan 33 kadın (FM grubu) ve olmayan benzer özellikteki sağlıklı 33 kadın (kontrol grubu) dâhil edildi. Katılımcıların demografik bilgileri kaydedildi. Ağrı, Vizüel Analog Skala (VAS) ve Algometre ile değerlendirildi. Fonksiyonel kapasite ve mobilite; 6 dakika yürüme testi (6DYT) ve Zamanlı Kalk ve Yürü testi (ZKYT) ile değerlendirildi. Fibromiyalji sendromunun etkisi Fibromiyalji Etki Anketi (FEA) ile değerlendirildi. Vücut farkındalığı; Vücut Farkındalık Anketi (VFA) ile değerlendirildi. Biodex Denge Sistemi (BDS) ile denge değerlendirildi. Araştırmadan elde edilen veriler bağımsız örneklem t testi ile analiz edildi. **Bulgular:** Kontrol grubunun yaş ortalaması 39±15,84 yıl iken, FM grubunun yaş ortalaması 41±13,10 yıldır. Araştırma sonunda FM grubu ile kontrol grubun değerleri karşılaştırıldığında ZKYT, 6DYT, FEA ve bazı ağrı değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p<0,05$). Bu fark kontrol grubu lehineydi. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışma sonucunda sağlıklı kadınların; FM'li kadınlara göre 6 DYT, ZKYT ve ağrı değerlerinin daha iyi olduğu tespit edildi. Bu sonuçlar ışığında, FMS değerlendirilirken denge ve vücut farkındalığı ile ağrı ve fonksiyonel kapasite birlikte değerlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Fibromiyalji, Vücut Farkındalığı, Denge, Fonksiyonel Kapasite, Ağrı

Sözel Bildiri

COVID-19 NEDENİYLE ÖLEN YAŞLI BİREYLERİN YAKINLARININ YAS DENEYİMLERİ

Sibel ÇAYNAK *, Nur Elçin BOYACIOĞLU **

**Antalya Bilim Üniversitesi, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Ameliyathane Hizmetleri Programı, Antalya, Türkiye*

***İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye*

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, COVID-19 pandemisi nedeniyle ölen yaşlı bireylerin yakınlarının yas deneyimlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini araştırmaya katılmayı kabul eden 19 kişi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu ve bireysel derinlemesine görüşmeler yapmak amacıyla oluşturulmuş Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu aracılığıyla elde edilmiştir. Kalitatif verilerin analizinde, betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların %52,6'sı kadın olup, yaş ortalamaları $49,52 \pm 0,71$ dir. Betimsel analiz sonucu, COVID-19 pandemisi sürecinde ölen bireylerin yakınlarının yas deneyimi ile ilgili dini ritüelleri gerçekleştirebilme durumu, ölüm ile ilgili duygu ve düşünceler, ölümden sonra çevredeki bireylerin tutumları, COVID-19 sürecinde başa çıkma stratejileri dört ana tema ve on sekiz alt tema belirlenmiştir. **Sonuç:** Bu çalışma sonucunda bireylerin ölümü kabullenmekte zorlanma yaşadıkları, dini ritüelleri sınırlı yerine getirme nedeniyle maneviyat konusunda yetersiz hissettikleri, çaresizlik ve suçluluk duygusu yaşadıkları, sosyal destek sistemlerinden sınırlı yararlanabildikleri tespit edilmiştir. COVID-19 nedeniyle yakınıni kaybeden bireylerin yas sürecini daha kolay atlatabilmeleri için yas farkındalığı ve ilgili uzmanlar tarafından psikososyal destek verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 Pandemisi, Yas, Psikiyatri Hemşireliği, Kalitatif Çalışma

Sözel Bildiri

EVLİLİK ÖNCESİ İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Emine Nur İLDEN*, Hanife ÜLGEN**

* *Aile Çalışmaları Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye, emineeee@outlook.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, hulgen@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Evlilik kararı insan hayatının en önemli dönüm noktalarından bir tanesidir. Aynı zamanda bu karar ile erkek veya kadın hayatının geri kalanını diğer bir kişi ile paylaşmak durumundadır. Bu nedenle evlilik kararının dikkatli verilmesi ve evlilik öncesi dönemin iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı Türkiye’de evlilik öncesi dönem ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesidir. **Yöntem:** Araştırma nitel tipte olup, verilerinin elde edilmesinde doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Verilerin toplanması için Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “Evlilik Öncesi” anahtar kelimesi ile arama yapılmıştır. 2006-2022 yılları arasında yapılan lisansüstü tezler; tez türü, yayınlanma yılı, enstitü, anabilim dalı, konu dağılımı, yürütülen tezlerin çalışıldığı iller, yürütüldüğü üniversiteler, açıışından incelenmiş olup tarama yöntemi kullanılmıştır. Verilerin çözümlemesinde frekans (f)’tan yararlanılmıştır. **Bulgular:** Arama sonucunda evlilik öncesi konusunda yapılan toplam 26 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Yayınlanan tezlerin 19’u yüksek lisans 5’i doktora ve 2 tanesi uzmanlık tezidir. 2006 yılı ile Evlilik öncesi konusunda yapılan tezlerin 2022 yılına kadar çeşitli çalışma konularının olduğu görülmüş olup genellikle danışmanlık, evlilik öncesi ilişki, cinsellik, eğitim, din ve sağlık alanlarıyla alakalı evlilik öncesi değerlendirmeler üzerinde çalışıldığı tespit edilmiştir. Çalışmaların üniversitelere göre dağılımında bariz farklar bulunmamakla birlikte enstitülere göre oranına bakıldığında evlilik öncesi konusunda yapılan tezlerde sosyal bilimler enstitüsünün ağırlıkta olduğu görülmüştür. Çalışmaların yapıldığı anabilim dallarına bakıldığında ise eğitim bilimleri, sosyal bilimler ve sağlık bilimleri bağlamında birçok farklı anabilim dalında çalışıldığı görülmüştür. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmalarda tarama yöntemi ile ilgili analizler yapılmış ve incelenmiştir. Lisansüstü tezlerin cinsellik, eğitim, danışmanlık, din, sağlık ve evlilik öncesi ilişki konuları bağlamında incelendiği ve konuların odağının evlilik olduğu görülmüştür. Evlilik öncesi ile ilgili tezlerin evlilik birlikteliğini etkileyen sosyo-kültürel yapı benzerlikleri ve farklılıkları analiz edilerek boşanmalara etkileri üzerinde çalışılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Evlilik öncesi, Lisansüstü tezler

Sözel Bildiri

BUZZY VİBRASYON SİSTEMİYLE BİRLİKTE UYGULANAN LOKAL ANESTEZİ TEKNİKLERİ

Evgin GÜVEN* , Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN**

*Arş. Gör. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. evginguven@sdu.edu.tr

**Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr

ÖZET

Ağrı ve dental anksiyete çocuk diş hekimliğinde tedavi başarısını etkileyen temel faktörlerdir. Ağrısız dental tedavi seansları mevcut anksiyeteyi azaltmakta ve tedaviye olan uyumu artırmaktadır. Bu sebeple tedavi esnasındaki ağrıyı kontrol altında tutmak için kullanılan lokal anestezi uygulamaları, çocuk hastalarda davranış yönlendirme ve anksiyeteyi azaltmada önemli bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır. Bu derleme çalışmasının amacı günümüzde kullanılmakta olan geleneksel lokal anestezi tekniklerinin kapı kontrol teorisini esas alarak geliştirilen vibrasyonlu lokal anestezi (BUZZY) sistemleri ile birlikte kullanılması, ağrı ve dental anksiyete üzerine olumlu bir etkisi olacağı hipotezinin değerlendirilmesidir.

Lokal anestezi enjeksiyonu esnasında meydana gelen ağrıyı azaltmak veya ortadan kaldırmak için çeşitli stratejiler, cihazlar veya teknikler geliştirilmiştir. Vibrasyon sistemleri ağrıyı en aza indirmek için geliştirilen güncel lokal anestezi uygulamalarından birisidir. Kapı kontrol teorisini esas alarak geliştirilen bu sistem yaklaşık yarım asır önce titreşim uyarınının enjeksiyon ağrısını hafifletebileceğinden bahsedilmesine rağmen geçtiğimiz 15-20 yıl içinde vibrasyon sistemleri üzerinde çalışılmış ve diş hekimliğinde başarıyla uygulanmaya başlanmıştır. Kapı kontrol teorisine göre dokunma, ısı, basınç ve titreşim duyularını taşıyan kalın lifler substantia gelatinosa (sinyali bloke eden hücreler) hücrelerini uyararak duyu iletimini inhibe etmektedir ve böylelikle kapı kapanmaktadır. Ağrılı uyarıyı taşıyan ince lifler ise substantia gelatinosa hücrelerini inhibe ederek duyu iletimi artırmaktadır. Bunun sonucunda kapı açılmakta ve ağrı hissedilmektedir. Bu uyarılar aynı anda uygulandıklarında ise beynin duyusal alanına önce kalın ve miyelinli sinir lifleri ile iletilen dokunma, basınç, titreşim hissi ulaşır. Böylece ağrı hissedilmesi azalır. İşte bu vibrasyonlu lokal anestezi kategorisinde nispeten yeni olarak değerlendirilen cihaz BUZZY'dir. BUZZY sürekli titreşim veren ve enjektörle aynı anda uygulanacak bölgede kullanarak ağrı duyusunu azaltmayı hedefleyen aynı zamanda çocuklar için ilgi çekebilecek şekillerde olan bir alettir.

BUZZY işte bu fikirlerinden ötürü ileride daha fazla çalışma yapılmasına olanak ihtiyacı duyulan bir alettir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Anksiyete, BUZZY, Lokal anestezi

Sözel Bildiri

PEDODONTİK HASTALARIN GENEL ANESTEZİ ALTINDA TEDAVİ EDİLME NEDENLERİ

Ciğdem KÜCÜKESMEN *, Evgin GÜVEN **

* Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr

**Arş. Gör. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. evginguven@sdu.edu.tr

ÖZET

Diş çürüğü çocuk hastalarda sıklıkla karşılaştığımız multifaktöriyel bir hastalıktır.Koopere çocuklarda mevcut çürük uygun restorasyon yapılarak klinik şartlarında tedavi edilebilir.Ancak özellikle çok küçük,sistemik hastalığı olan ve engelli çocuklarda kooperasyon problemi yaşanabilir.Çocuk diş hekimliğinde genel anestezi tedavinin klinik ortamda uygulanamadığı bazı özel durumlarda başvuru ileri davranış yönlendirme tekniklerinden biridir.Bu yöntem uyumlu olmayan ileri düzeyde dental fobisi olan çocuklarda,büyük cerrahi işlemler gerekliliğinde ve şiddetli bulantı refleksi olan çocuklarda sıklıkla tercih edilmektedir.Bu derleme çalışmasının amacı çocuklarda uygulanan işlemlerin genel anestezi altında uygulanma nedenlerinin araştırılmasının gerekliliğidir.

Genel anestezi; vital fonksiyonlarda bir değişiklik olmadan, geçici bilinç kaybı, refleks aktivitede azalma ve kas gevşemesi ile karakterizedir. Bu durum genel anestetik ilaçların verilmesiyle; kortikal merkezler, bazal ganglionlar, serebellum ve medulla spinalis sırasıyla SSS'de oluşturduğu inisi bir baskılanmanın sonucudur. Genel anestezi altında hasta solunum yolunu açık tutamaz, uyarılara cevap veremez, ve reflekslerini kaybeder.Genel anestezi gerektirebilecek durumlar ise duygusal ve psikolojik olgunluk düzeyine ulaşmamış ve engelli hastalar, lokal anestezinin etkili olamadığı durumlar, nonkoopere, aşırı derecede korku ve anksiyetesi olan hastalar, cerrahi işlem gereken hastalar, tıbbi açıdan riskli hastalar, çok fazla sayıda çürüğü olup, tedavi ihtiyacı olan hastalar,bulantı refleksi olan hastalar,sendromlu hastalardır.

Genel anestezi gerektirebilecek durumların saptanması ve hasta gruplarının genel anestezi ihtiyaçlarının belirlenmesi de tedavinin doğru hastalara ulaşması açısından önemli olmaktadır.Bu ilerde yanlış hasta gruplarına genel anestezi uygulanmasının önüne geçecektir.

Anahtar Kelimeler:Genel anestezi,Tedavi tercihi,Non koopere.

Poster Bildiri

A CASE OF CANINE ORAL PAPILOMATOSIS IN TWO STRAY DOGS AND TREATMENT APPLICATIONS**Yakup Sinan ORTA***, **Halegül ARSLAN****, **Bülent AKKAYA*****, **İpek TORPUŞ******,
Mehmet KALE*****

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, y.sinanorta@gmail.com

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Burdur, Turkey, hale.205.ha@gmail.com

***Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Burdur, Turkey, bulenttaha2000@gmail.com

****Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Burdur, Turkey, torpusipek@gmail.com

*****Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Burdur, Turkey, drmkalex@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Oral papillomaviruses, cutaneous papillomaviruses, and canine viral pigmented plaques are all caused by papillomaviruses in dogs. Benign papillomas in the oral cavity are caused on by canine oral papillomavirus (CoPV) type 1. Oral papillomas are caused by CoPV-13 as well as CoPV-1. According to research, CoPV infection can occur in canines of all breeds and genders. The virus can be transmitted directly from an infected dog or via environmental contact. The virus needs to get past the skin's abrasions and into the basal layer of the skin in order to spread infection. **Aim:** CoPV infection in dogs could be easily recognized by looking at the tumor's morphology and histopathology. This virus causes benign, mucosa-specific papillomas that have a "cauliflower-like" look in the mouth region. This study presents the viral diagnosis and treatment protocols for two stray dogs with oral papillomas who were brought to the animal hospital clinics of the MAKU Veterinary Faculty. **Methods:** Blood samples from two (3-year-old, female) stray dogs brought to the MAKU Veterinary Faculty Animal Hospital Clinics with mouth papillomas were tested for the presence of CPV antigen. The CoPV ELISA kit (MyBioSource Inc., San Diego, USA) was used in this study. In addition to mouth lesions, tremors, weakness, muscle and joint problems, and fungal and scabies infections, a stray dog named Tiki formed. Antiviral (autologous vaccine, PAPILEND^{TM,®} cream), immunostimulants, vitamin/premix powders, antifungal, antibacterial, analgesic, muscle relaxant, and corticosteroid medication/care products were used in the treatment of a stray dog named Tiki. Yuki, the stray dog, had tremors, weakness, muscle and joint problems, and mouth lesions. Antiviral (autologous vaccine, PAPILEND^{TM,®} cream), immunostimulants (autohemotherapy), vitamin/premix powders, collagen, antibacterial, liquid electrolyte, analgesic, muscle relaxant, and corticosteroid medication/care products were used in the treatment of Yuki, a stray dog. **Results:** The CoPV antigen was found to be present in the leukocyte samples. CoPV-induced mouth lesions and other infections regressed in 99 days in Tiki the stray dog and 109 days in Yuki the stray dog. **Discussion and Conclusion:** In Turkey, different methodological applications were used in studies on the diagnosis and treatment of CoPV infection in dogs. Antiviral and immunostimulant treatments were found to be effective in the treatment of two stray dogs infected with CoPV and with oral papillomas in this study. However, it was observed that other infections that developed or developed later in these animals caused the healing process to be prolonged. **Keywords:** Canine oral papillomavirus; Blood; Dog; ELISA; Treatment.

Sözel Bildiri

KADIN SAĞLIĞI HEMŞİRELERİNİN, HEMŞİRELİK BAKIMINDAKİ ETİK TUTUMLARININ, MALPRAKTİSE EĞİLİMLERİNİN VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Ebru CİRBAN EKREM*, Melike KAHVECİ, Oya KAVLAK*****

* *Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum- Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Bartın, Türkiye. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi. cirban.ebru@gmail.com*

** *İzmir S.B.Ü Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi. melikekahvec@gmail.com*

*** *Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, oya.kavlak@gmail.com*

ABSTRACT

Giriş: Hastalarla uzun süre bir arada bulunan, hastaların birebir bakım ve tedavi sürecini üstlenen hemşireler çeşitli etik sorunlarla karşılaşabilmektedir. Malpraktis sağlık çalışanlarının; öneri ve/veya uygulamaları sonucu, hastalığın normal seyrinin dışına çıkarak, iyileşmesinin gecikmesinden hastanın ölümüne kadar geniş bir yelpazedeki koşulların tamamını içermekte, sağlık personelinin ihmal ile standart tıbbi uygulamayı yapmaması, yanlış tedaviyi uygulaması, hastaya tedaviyi vermemesi ile oluşan kişide zarar meydana getiren fiil ve durum olarak tanımlanmaktadır. Yorgunluk, uykusuzluk, kurumsal faktörler, eksik malzeme ve cihazlar vb. birçok sebepten dolayı malpraktis gerçekleşebilmektedir. Kadın sağlığı hemşireleri, anne ve yenidoğan sağlığı, doğum, abortus, kürtaj, aile planlaması, infertilite gibi etik açıdan çok fazla ikilem yaratabilecek bir çalışma alanına sahiptir. **Amaç:** Kadın sağlığı hemşirelerinin, hemşirelik bakımındaki etik tutumlarının, malpraktise eğilimlerinin ve etkileyen faktörlerin incelenmesidir. **Metot:** Kesitsel tipte olan araştırmanın evrenini hemşireler oluşturdu. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup, Şubat-Aralık 2022 tarihleri arasında Türkiye'nin batısında ve kuzeyinde bulunan iki hastanede çalışan ve dahil etme kriterlerine uyan 120 hemşire yer aldı. Araştırmanın verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği (HBETÖ) ve Hemşirelik Hizmeti Sunan Sağlık Personelinde Malpraktise Eğilim Ölçeği (HHSPMEÖ) ile öz-bildirim yöntemi ile toplandı. Verilerin analizinde SPSS 22.0 kullanıldı ve %5,0 anlamlılık düzeyinde değerlendirildi. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalamasının $31,76 \pm 6,84$, toplam meslekte çalışma süre ortalamasının $9,31 \pm 7,88$, aylık çalışma saat ortalamasının $183,59 \pm 22,00$, aylık nöbet ortalamasının $6,06 \pm 3,04$ ve günlük bakım verilen hasta sayısı ortalamasının $15,98 \pm 11,19$ olduğu belirlendi. Hemşirelerin HBETÖ'nden aldıkları puan ortalamasının $153,40 \pm 13,82$ ve HHSPMEÖ puan ortalamasının $227,10 \pm 18,58$ olduğu saptandı. Araştırmada çocuk sahibi olmayanların, nöbet usulü çalışanların, etik tutum konusunda eğitim alanların etik tutumlarının ve iş arkadaşının tıbbi hatasına şahit olanların malpraktis ile ilgili farkındalıklarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi. **Sonuç:** Bu çalışmada kadın doğum servislerinde çalışan hemşirelerin etik tutum düzeylerinin yüksek, malpraktise eğilimlerinin düşük olduğu bulundu. Hemşirelerin etik ve malpraktis açısından daha fazla güçlendirilmeleri için hizmet içi eğitimler ile bilimsel etkinliklere katılmaları ve görev almaları teşvik edilmelidir.

Anahtar Sözcükler: Bakım, Etik, Hemşire, Malpraktis, Tıbbi Hata, Tutum

Sözel Bildiri

MÜLTECİLER VE RUH SAĞLIĞI ÜZERİNE YAPILAN YAYINLARIN ÖZELLİKLERİ VE ARAŞTIRMA EĞİLİMLERİ: BİR BIBLIYOMETRİK ANALİZ

Adem SÜMEN*, Seda Cansu YENİĞÜN*

** Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, ademsumen@gmail.com,
seda.cansu.yenigun@gmail.com*

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, mülteciler ve ruh sağlığı ile ilgili yapılan yayınların özelliklerini ve araştırmaların eğilimlerini belirlemektir.

Yöntem: Araştırmada; çeşitli kategorilerdeki akademik dergileri ve çalışmalarını içeren, en geniş veri tabanı olarak olan Web of Science Core Collection (WoS) kullanılmıştır. Şubat 2023'te "refugee" ve "mental health" anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılarak 5895 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu yayınlardan, 2011 ve sonrası, dili İngilizce olan, SSCI ve SCI-E indekslenen, derleme ve araştırma makaleleri çalışmaya dahil edilerek toplam 3688 makale verilerinin analizi yapılmıştır. Bibliyometrik analiz, R ve VOSviewer yazılımları kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmaların %87.7'si araştırma makalesi olup %43.1'i 2020 ve sonrasında yayınlanmıştır. Çalışmalar en çok International Journal of Environmental Research and Public Health dergisinde yayınlanmış (n=171) ve en fazla alıntı (n=719) yapılan makale yüksek gelirli ülkelere zorla göç ettirilen çocuk ve ergenlerin ruh sağlığında bireysel, aile, topluluk ve toplumsal risk ve koruyucu faktörleri belirlemek için yapılan sistematik derlemedir ([https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(11\)60051-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(11)60051-2)). Sorumlu yazarlara göre konuyla ilgili en fazla araştırma yapan ülke Amerika Birleşik Devletleri (n=947) ve Avustralya (n=477); üniversite ise New South Wales Üniversitesi (n=154)'dir. Taramada kullanılan anahtar kelimeler haricinde ilk beş kelime post travmatik-stres bozukluğu (n=681), travma (n=665), depresyon (n=541), çocuk (n=433) ve prevelans (n=426)'tır. Makalelerde kullanılan trend kelimeler 2010 yılların başlarında psikolojik sonuçlar, Afrikalı mülteci yerleşimi, Afrika kökenli Amerikalılar iken 2020 yılından sonra işçiler, ayrılık ve kovid-19 olmuştur.

Mültecilerin ruh sağlığı ile ilgili kavramsal yapı haritası çocuk, adölesan, risk, şiddet, sosyal destek ile ilgili konular ve kadın, sağlık, depresyon, anksiyete, savaş ile ilgili konular olmak üzere iki kümeden oluşmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Dünyadan ülkemize mülteci sayısının artmasıyla birlikte kişinin ruh sağlığı sorunları da artmaktadır. Kişilerin çevreye ve kültüre uyum sağlayabilme süreçleri stresli olup, çeşitli ruhsal sıkıntılara neden olabilmektedir. Mültecilere yönelik ruh sağlığı araştırmaları giderek arttığı görülmüş olup, ele alınan konuların değiştiği gözlemlenmektedir. Mülteci ile ilgili yapılan uluslararası yapılan yayınların daha çok çocuk, adölesan, kadın ve savaşlara odaklanıldığı görülmektedir. Çalışma sonucunda mültecilerin ruh sağlığı sorunlarının tespit edilmesi ve buna yönelik girişimlerin planlanması süreli psikolojik müdahalelerin uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, halk sağlığı, mental sağlık, mülteciler.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

SAĞLIK BAKIM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MESLEKLER ARASI ÖĞRENMEYE HAZIR BULUNUŞLUKLARININ BELİRLENMESİ

Merve TARHAN*, Pınar DOĞAN*, Ahu KÜRKLÜ**

* *İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,*
mtarhan@medipol.edu.tr, pdogan@medipol.edu.tr

** *İstanbul Bahçeşehir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,*
ahu.kurklu@hes.bau.edu.tr

Giriş: Etkili takım çalışması, kaliteli ve güvenli sağlık bakım hizmetinin anahtarıdır. Sağlık bakım profesyonellerinin, etkili takım üyeleri olmaları için gereken bilgi, beceri ve tutumlar mesleki eğitim süreci boyunca kazandırılmalıdır.

Amaç: Bu araştırma, sağlık eğitimi alan öğrencilerin meslekler arası öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Tanımlayıcı araştırma, Mart ile Nisan 2022 tarihleri arasında İstanbul'da bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören 4932 öğrenci ile gerçekleştirildi. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu ve Meslekler Arası Öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Ölçeği kullanıldı. Tanımlayıcı testler, Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis-H varyans analizi kullanılarak veriler analiz edildi. Çalışma protokolü bir vakıf üniversitesinin etik kurulu tarafından onaylandı (Tarih: 19.12.2018, Karar No: 786) ve hastanelerden yazılı onay alındı.

Bulgular: Öğrencilerin %4,1'i hemşirelik bölümünde öğrenim görmekteydi (n=202). Büyük çoğunluğu, klinik uygulamalı bir ders almıştı (%85). Yaklaşık yarısı, ortak eğitim konusunda istekliydi (%47,9). Öğrencilerin meslekler arası öğrenmeye hazır bulunuşlukları, 72 (66-77) medyan puan ile orta düzeydeydi. Alt boyutlar ise yüksekten düşüğe doğru ekip çalışması ve iş birliği (37 (34-39)), mesleki aidiyet (26 (23-28)) ve roller ve sorumluluklar (9 (8-11)) olarak sıralandı. Erkek (p<0,001), dördüncü sınıfta öğrenim gören (p<0,01), babası yüksek öğretim mezunu olan (p<0,001) ve ortak eğitim konusunda isteksiz olan (p<0,001) öğrencilerin meslekler arası öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeyi anlamlı derecede düşüktü. Meslekler arası öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeyi, tıp ve eczacılık fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerde anlamlı derecede düşüktü (p<0,001). En yüksek hazır bulunuşluğa sahip Sağlık Bilimleri Fakültesinde ise sosyal hizmetler ve çocuk gelişimi bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin, meslekler arası öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeyi anlamlı derecede düşüktü (p<0,001).

Tartışma ve Sonuç: İletişim ve iş birliği, meslekler arası rol ve sorumluluklar ve etkili takım çalışması üzerine odaklı ortak derslerin eğitim sürecinin ilk yıllarından itibaren eklenmesi önerilmektedir. Gelecek araştırmalar, tıp ve eczacılık fakülteleri ile sosyal hizmetler ve çocuk gelişimi bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerinin düşük hazır bulunuşluk düzeylerinin incelenmesine odaklanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Meslekler arası eğitim, disiplinler arası iletişim, sağlık meslekleri öğrenciler.

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PİŞİRME VE YİYECEK HAZIRLAMA BECERİLERİ İLE SAĞLIKLI BESLENME TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Gizem AYTEKİN ŞAHİN*, Özge MENGİ ÇELİK, Satı GÜREL*****

* Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Kayseri, Türkiye, gasahin@nny.edu.tr

** Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye, ozgeemengi@gmail.com

*** Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Edirne, Türkiye, satigurel@trakya.edu.tr

ÖZET

Giriş: Pişirme ve yiyecek hazırlama becerilerinin kazandırılması, geliştirilmesi ve evde yemek yapma sıklığının artırılması, sağlıklı beslenmeyi sağlamak ve diyet kalitesini artırmak için gereklidir. Ancak bildiğimiz kadarıyla Türkiye’de pişirme ve yiyecek hazırlama becerileri ile ilgili çalışmalar sınırlıdır. **Amaç:** Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin pişirme ve yiyecek hazırlama becerileri ile sağlıklı beslenmeye yönelik tutumlarını değerlendirmek ve bazı faktörlerle ilişkilendirmek amaçlanmıştır. **Yöntem:** Bu kesitsel çalışma, 502 üniversite öğrencisi ile yürütülmüştür. Hazırlanan online anket formu ile öğrencilerin demografik özellikleri, antropometrik ölçümleri (vücut ağırlığı ve boy uzunluğu), beslenme alışkanlıkları, sağlıklı beslenmeye yönelik tutumları ve pişirme ve yiyecek hazırlama becerileri sorgulanmıştır. **Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalaması 20.8±2.32 yıl olup, %80.7’si kızdır ve yarısından fazlası (%57.6) yurttadır. Öğrencilerin çoğu öğle yemeğini (%62.7) ve akşam yemeğini (%47.2) sıklıkla dışarıda tüketmektedir. Öğrencilerin %16.2’si sağlıklı beslenme konusunda orta, %63.5’i yüksek ve %20.3’ü ideal düzeyde yüksek tutuma sahiptir. Ayrıca sağlıklı beslenmeye yönelik tutum ölçeği toplam puanı ve pişirme ve yiyecek hazırlama becerileri ölçeği toplam puanı açısından cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Pişirme ve yiyecek hazırlama becerileri ölçeği toplam puanı ve alt faktör puanları ile sağlıklı beslenmeye yönelik tutum ölçeği toplam puanı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunurken; pişirme ve yiyecek hazırlama becerileri ölçeği toplam puan ve alt faktör puanları ile fast-food, işlenmiş et ürünleri, paketli gıda ve ekmeğin tüketim sıklığı arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). **Tartışma ve sonuç:** Sonuç olarak, üniversite öğrencilerinde pişirme ve yiyecek hazırlama becerilerinin sağlıklı beslenme tutumları ve yeme alışkanlıkları ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bu ilişki göz önüne alındığında, pişirme ve yiyecek hazırlama becerilerini geliştirmeye yönelik müdahalelerin üniversite öğrencilerinde sağlıklı beslenme tutumlarının geliştirilmesine yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Bu becerilerin geliştirilmesi; evde yemek yapma sıklığının artırılmasına, daha sağlıklı besinlerin tüketilmesine ve bunun sonucunda sağlıklı beslenme tutumunun geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu nedenle bu alanda yapılacak daha kapsamlı müdahale çalışmalarına ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler: Üniversite öğrencileri, Sağlıklı beslenmeye yönelik tutum, Pişirme becerileri, Yiyecek hazırlama becerileri.

Sözel Bildiri

YARA BAKIMINDA AKTİF KAPAMA SİSTEMLERİ VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Sibel NARGİZ KOŞUCU*, Fadime ERDOĞAN**

**Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye, sibel.nargiz@antalya.edu.tr*

***Antalya Bilim Üniversitesi, Lisans Öğrencisi, Antalya, Türkiye, fadime.erdogan@std.antalya.edu.tr*

ÖZET

Yara, çeşitli travmalar nedeniyle deri, müköz membranlar ve organ dokularının biyolojik bütünlüğünün bozulmasıdır. Kaybedilen biyolojik bütünlüğün yeniden kazanılması ise yara iyileşmesi olarak adlandırılır. Yara iyileşmesinde birbirinden ayrı ancak iç içe geçmiş karmaşık süreçler bulunmaktadır ve sürecin mümkün olan en hızlı ve en az hasarla tamamlanması için etkili bakıma ihtiyaç vardır. Yara bakımında amaç; mümkün olan en kısa sürede doku onarımını sağlamak, enfeksiyonu önlemek, iyileşme için uygun ortamı sağlamak, ağrıyı azaltmak ve en iyi estetik sonuca ulaşmaktır. Etkili ve başarılı bir yara yönetimi bireyin, yaranın ve yara çevresindeki derinin detaylı bir şekilde değerlendirilmesi ve uygun yara kapama ürünleriyle sağlanabilir. Yara kapama ürünleri aktif ve pasif yara kapama olarak iki kategoride sınıflandırılmaktadır. Pasif kapama ürünleri; çeşitli yara örtüleri, deri greftleri ve greft eşdeğerleridir. Aktif kapamalar ise; topikal negatif basınç, elektrik stimülasyonu, ışın tedavisi, hiperbarik oksijen, topikal oksijen tedavisi, ozon tedavisi, larva debrütmanı, kök hücre teknolojileri, lazer ve ultrason tedavisi olarak sınıflandırılmıştır. Aktif kapama yöntemlerinde yara bakım yaklaşımları farklılıklar göstermektedir. Bunun için aktif yara kapama sistemlerinin bilinmesi ve uygun hasta bakımının sağlanması önemlidir. Bireylerin yaşam kalitelerini olumsuz etkileyen yaranın yönetimi multidisipliner bir ekip işidir. Bu ekibin vazgeçilmez üyesi hemşire; yaranın etkili yönetiminde hastalara kaliteli bakım sağlamak amacıyla bireyi, yarayı, iyileşme sürecini, yara bakımına ilişkin ürünleri ve yara bakım uygulamalarını değerlendirerek uygun girişimleri önerir ve uygular. Yaranın iyileşme sürecinde birey ve aileye bakım, eğitim ve danışmanlık sağlar. Bu derlemede aktif yara kapama sistemleri ve hemşirelik bakımı ile ilgili alanyazın incelenerek sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yara bakımı, Aktif Kapama Sistemleri, Hemşirelik

Sözel Bildiri

APPROACH TO DIFFICULT AIRWAY IN DENTISTRY

Hatice AKPINAR¹, Yavuz FINDIK¹, Berfin Öykü ERDOĞAN¹

¹*Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD Genel Anestezi Bölümü, Isparta, drakpinarhatice@gmail.com*

¹*Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD, Isparta, yavuzfindik32@hotmail.com berfin.oyku@hotmail.com @gmail.com*

ABSTRACT

Introduction: Delay or failure in maintaining the airway as a result of difficult endotracheal intubation under general anesthesia can lead to fatal complications. Difficulty in intubation may be seen more frequently in patients who will receive general anesthesia for dental procedures. Especially mouth-tooth-jaw anomalies, facial defects can cause this. For this reason, the subject has always been up-to-date for anesthesiologists and dentists. It is tried to provide clear criteria for predicting difficult intubation and taking necessary precautions.

Methods: Articles evaluating the causes and consequences of difficult intubation between 2000 and 2018 were reviewed and this review was created.

Results: In a study in which difficult intubation was defined as Cormack and Lehane grades III and IV, the rate of difficult intubation ranged from 1% to 4%, while the rate of unsuccessful intubation was found to be 0.05-0.35%. In a study conducted on approximately 420,000 cases in 2018; It was found that rates of difficult and failed endotracheal intubation decreased fourfold between 2002 and 2015. In addition, from 2011 to 2016, the rates of difficult and failed intubation were 0.16% and 0.006%, respectively. The definition of difficult intubation is subjective and does not contain precise data indicating the degree of difficulty. More studies are needed on this subject.

Keywords: General Anesthesia, Difficult Airway, Dentistry

Sözel Bildiri

DIŞ HEKİMLİĞİNDE ZOR HAVAYOLUNA YAKLAŞIM

Hatice AKPINAR¹, Yavuz FINDIK¹, Berfin Öyü ERDOĞAN¹

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD Genel Anestezi Bölümü, Isparta, drakpinarhatice@gmail.com

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD, Isparta, yavuzfindik32@hotmail.com, berfin.oyku@gmail.com

ÖZET

Giriş: Genel anestezi altında zor endotrakeal entübasyon sonucu havayolunun sağlanmasında gecikme veya başarısızlık ölümcül komplikasyonlara neden olabilir. Dental işlemler için genel anestezi alacak hastalarda entübasyon güçlüğü daha sıklıkla görülebilir. Özellikle ağız diş çene anomalileri, fasiyal defektler buna neden olabilir. Bu nedenle konu anestezi uzmanları ve diş hekimleri için daima güncelliğini korumuştur. Zor entübasyonu öngörmeye ve gerekli önlemleri almaya yönelik net kriterler sağlanmaya çalışılmaktadır.

Yöntem: : 2000 ile 2018 yılları arasında zor entübasyonun sebepleri ve sonuçlarını değerlendiren makaleler gözden geçirildi ve bu derleme oluşturuldu.

Sonuç: Zor entübasyonun Cormack ve Lehane derece III ve IV olarak tanımlandığı bir çalışmada, zor entübasyon oranı %1 ile %4 arasında değişirken, başarısız entübasyon oranı %0.05-0.35 olarak bulunmuştur.2018 yılında yaklaşık 420.000 vaka üzerinde yapılan bir çalışmada; zor ve başarısız endotrakeal entübasyon oranlarının 2002 ile 2015 arasında dört kat azaldığı bulunmuştur. Ayrıca 2011'den 2016'ya kadar, zor ve başarısız entübasyon oranları sırasıyla %0.16 ve %0.006 olarak belirlenmiştir. Zor entübasyon tanımı subjektiftir ve zorluk derecesini belirten kesin bir veri içermemektedir. Bu konuda daha fazla çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Genel Anestezi, Zor Havayolu, Diş Hekimliği

Sözel Bildiri

GEBELERİN EGZERSİZ TUTUMU İLE ANNELİK VE BEDEN ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ayla TUZCU*, **Neriman TEMEL AKSU****, **İlgün ÖZEN ÇINAR*****

* Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı , Antalya, Türkiye,
atuzcu@akdeniz.edu.tr

** Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Antalya, Türkiye,
nerimantemelaksu@akdeniz.edu.tr

***Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı , Denizli,
Türkiye, iocinar@pau.edu.tr

ÖZET

Giriş: Gebelik döneminde bilinçli ve kontrollü egzersiz yapmanın gebe kadınlarda fiziksel, ruhsal ve psikososyal sağlık üzerinde olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir

Amaç: Bu çalışma gebe kadınların egzersiz tutumu ile annelik ve beden algısı arasındaki ilişkinin incelemesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu tanımlayıcı tipte çalışma Üniversite Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniği'ne Temmuz-Ekim 2022 tarihleri arasında başvuran ve 18 yaş üzerindeki 262 gebe kadında yapılmıştır. Gebe kadınların sosyo-demografik özellikleri gebelerin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, mesleği, algılanan gelir, medeni durumu ve aile tipinin sorgulandığı "Tanıtıcı Özellikler Formu" ile; egzersiz tutum düzeyleri "Gebeler İçin Egzersiz Tutum Ölçeği-GETO" ile; kendilerini algılama düzeyi "Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği-GKAÖ" ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Gebelerin egzersiz tutumu ile kendilerini algılama düzeylerinin ilişkisinin değerlendirildiği bu çalışmada GETO toplam puanı ile GKAÖ annelik ve beden algısı puan ortalamaları arasında ilişki saptanmadı ($p>0.05$). Ancak GETO bilgi fayda ile annelik algısı arasında olumlu bir ilişki belirlendi ($p<0.05$). GETO barrier ile GKAÖ annelik algısı arasında olumsuz ve GETO barrier ile GKAÖ beden algısı arasında olumlu bir ilişki bulundu ($p<0.05$).

Sonuç: Gebelerin egzersiz tutumu ile annelik ve beden algısının değerlendirildiği bu çalışmadaki bilgiler gebe kadınların fiziksel ve psikososyal sağlığına destek sağlamak için yararlı olabilir.

Anahtar Sözcükler: algı, beden algısı, bilgi, egzersiz, farkındalık, gebelik.

Sözel Bildiri

KORONAVİRÜS (COVID-19) SÜRECİNDE AFET ÇALIŞANLARININ MOTİVASYONLARINA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Yağmur AYDIN ARIKAN*, Ömür Neczan TİMURCANDAY ÖZMEN

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur, Türkiye,

**Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü Yönetim ve Organizasyon, İzmir, Türkiye

yaydin@mehmetakif.edu.tr, omurn.ozmen@gmail.com

Amaç: Bu araştırma ile koronavirüs sürecinde afetlere müdahale eden personelin motivasyonlarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda ‘Koronavirüs sürecinde afetlere müdahale eden afet personelinin iş motivasyon düzeyleri nedir? Çalışma yaşamında afet personelinin temel motivasyon kaynaklarından hangisi daha yüksektir? İş doyum düzeyleri nedir?’ sorularından yola çıkılmıştır.

Yöntem: Bilimsel araştırma türlerinden nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılarak tanımlayıcı ve kesitsel model kullanılmıştır. Mayıs- Ağustos 2021 tarihleri arasında veriler toplanmıştır. 212 afet personeli ile yapılmıştır. Demografik sorular 7 soru, temel motivasyon kaynakları ölçeği 24 soru, çok boyutlu iş motivasyonu ölçeği 19 soru ve personelin iş doyumunu 14 soru ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Kadınların erkeklere göre daha fazla bağlanma ihtiyacının olduğu, bekar olan bireylerin evli olan bireylere göre kişisel düzenleme motivasyonlarının daha yüksek olduğu, 25-29 yaş grubunun güç ihtiyacının daha fazla olduğu, 25 yaş altı olan yaş grubunun dışsal düzenleme-sosyal motivasyonlarının daha yüksek olduğu, il ve ilçede yaşayan bireylerin daha fazla bağlanma ihtiyacının olduğu, kurumdaki hizmet süresi, 20 yıldan fazla olan bireylerin düşünme ihtiyaçlarının daha fazla olduğu, kurumdaki hizmet süresi bir yıldan daha az olan bireylerin dışsal düzenleme-sosyal, dışsal düzenleme-maddesel motivasyonlarının ve iş doyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. ‘Temel Motivasyon Kaynakları’ değişkeni ile ‘İş Doyumu’ değişkeni arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişki ($p<0,000$ ve $r=0,242$) olduğu görülmektedir. ‘İş Motivasyonu’ değişkeni ile ‘İş Doyumu’ değişkeni arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($p<0,000$ ve $r=0,425$) olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Çocuk sahibi olan afet personelinin motivasyonları, çocuk sahibi olmayan afet personeline göre daha düşük bulunmuştur. Afet personelinin pandemi sürecindeki en büyük ihtiyacı bağlanma ihtiyacı olmuştur. Afet personelinin gerek sahada gerek kurumda ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu ihtiyaçların giderilmesi gerekmektedir. Bu gereksinimler giderilmezse çalışan tatmin olamayacaktır. Afet personelinin iş motivasyonları yapılan istatistiksel analizlere göre orta düzeyde bulunmuştur. Afet personelinin iş doyumları yapılan istatistiksel analizler sonucunda orta düzeyde bulunmuştur. Zorlu afet şartları da olsa afet personeli afete en iyi şekilde müdahale etmek ve başarı elde etmek için çaba göstermekte ve iş doyumuna ulaşmaktadırlar. Dışsal düzenleme sosyal boyutun ortalaması genç afet personeline daha yüksektir. 25 yaş ve altındaki personel, çalışma hayatına yeni başlamış olması ve yaşının genç olması nedeniyle beklentileri daha yüksek olduğundan dolayı çevresinden alacağı olumsuz eleştirilerden kaçınmak için genellikle işine önem vermektedir. Erkeklerin iş doyumunu kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur. Bekar olan personelin iş doyumunu evli olan personele göre daha yüksek bulunmuştur. Bekarlar, evlilere göre işine daha fazla odaklanmakta ve motive olmaktadır. Evli bireyler farklı sorumluluklara sahip olduklarından dolayı, evliler ile bekarlar arasında bu farkın olması beklenmektedir. Çocuk sahibi kadınların iş doyumları diğer afet personeline göre düşük bulunmuştur. Koronavirüs sürecinde afet personeli, virüsün kendisine

ya da ailesine bulaşma korkusu ile kendini güvende hissedememiştir dolayısıyla afet yöneticilerinin güvenlik önlemlerini artırıcı koruyucu ekipmanların tedariklerine dikkat etmesi önerilmektedir. Köyde yaşayan personel, il ve ilçede yaşayan personele göre sosyal etkinliklere ulaşmakta zorluk yaşamaktadır. Bu sonuçlara göre personelin bağlanma ihtiyacı, yakın çevresi ile oturup sosyalleşme gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Düşünme ihtiyacı, göreve yeni başlamış bireylerde daha fazladır. Çünkü kurumdaki işleyişi öğrenmek için birilerinin desteğine ihtiyacı vardır. Kurumdaki tecrübe arttıkça bireylerdeki bu ihtiyaç karşılanmaktadır. Kurumdaki hizmet süresi 20 yıldan fazla olan afet personelinin iş doyumları daha düşük bulunmuştur. Yöneticilerin, kurumda daha fazla görev yapmış olan personeli sahada çalıştırmak yerine kurumda görevlendirebilir. 'İş Motivasyonu' değişkeni ile 'İş Doyumu' değişkeni arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. İş motivasyonu arttıkça iş doyumuna da artmaktadır. Afet personelinin yakından inceleneceği nitel bir çalışma yapılabilir. Yapılan araştırma daha fazla sayıda örneklem ile tekrarlanabilir ve iki araştırma arasındaki benzerlikler ve farklılıklar kıyaslanabilir. Afet personelinin iş doyumlarını artırmak için maddi ve maddi olmayan çıkarlar ile personel ödüllendirilebilir. Ücret, sosyal haklar, güvenlik gibi iş doyumunu etkileyen faktörlere önem verilmesi gerekmektedir. Afet yöneticileri, personelinin iş motivasyonlarını ölçmesi önerilmektedir. Böylece personelin ihtiyaçlarının giderilmesiyle kurumlar koronavirüs sürecine benzer oluşabilecek pandemilere müdahale ederken hedeflerine ulaşacaklardır.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Afet personeli, Güdü, Dürtü, Motivasyon teorileri, Covid-19'da Motivasyon.

Bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Afet Yönetimi yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

**BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ
FAKÜLTESİ VE SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU
ÖĞRENCİLERİNİN KBRN HAKKINDAKİ MÜDAHALE, İSTEK VE
GÖNÜLLÜLÜK BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Teslime SERTTAŞ¹, Gülcihan Aybike DİLEK KART², Mümin POLAT³

¹Teslime SERTTAŞ, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, tserttas@mehmetakif.edu.tr

²Gülcihan Aybike DİLEK KART, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek
Yüksekokulu, gadilek@mehmetakif.edu.tr

³Doç. Dr. Mümin POLAT, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,
mpolat@mehmetakif.edu.tr

Giriş ve Amaç: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım Programı bünyesinde eğitim gören öğrencilerin KBRN olayları hakkındaki istek, gönüllülük ve müdahale döneminde yapılması gerekenler ile ilgili anket çalışması hazırlanıp bilinç düzeyinin belirlenmesi ve bu doğrultuda çıkan istatistikî sonuçlara dayanarak gerekli seminer ve eğitimleri en etkili bir şekilde verilmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı olarak planlanan epidemiyolojik bir araştırmadır. Çalışma verileri A4 kâğıdında çıktı formatında 23 Mayıs 2022 – 03 Haziran 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümünden 200 öğrenci ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım Programından 200 öğrenci olacak şekilde tanımlanmıştır. Araştırmanın örneklem seçiminde olasılıksız örnekleme yöntemleri arasında yer alan gelişigüzel örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü 418 kişi olarak belirlenmiştir. Araştırmanın veri toplama aracını 4 sorudan oluşan sosyodemografik bilgi formu, 25 sorudan oluşan KBRN olayları hakkındaki istek, gönüllülük ve müdahale dönemde yapılması gerekenleri ile ilgili becerilerinin değerlendirildiği ölçekten oluşturulmuştur. Katılımcılar, kendilerine teslim edilen formu yaklaşık 10-15 dakikada doldurmuşlardır. Araştırmada SPSS programı kullanılarak ki-kare testi ile analiz edilmiştir. Sosyodemografik değişkenlerin tanımlanmasında yüzdeler ve standart sapma kullanılmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır ve katılımcılardan sözlü onam alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 20,82±2,46 (en az=17; en fazla=28) olarak bulunmuştur. Katılımcıların %62,7'si kadındır ve %66'sı Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencisidir. Katılımcıların %6,9'u kronik hastalığa sahiptir. Öğrencilerin %61,70'inin ekipman kullanımında bilgi eksikliği bulunmaktadır. Öğrencilerin % 67'sinin daha önceden KBRN olaylarında görev almadıkları tespit edilmiştir.

Sonuç: KBRN ajansı maruziyetinde müdahale organizasyonu için algılanan risk, kişisel koruyucu ekipman kullanımı, istek-gönüllülük düzeyleri ile bilgi birikimleri ile bireyin kendini koruması ve ajansa maruz kalanlara müdahalesi arasında ilişki bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: KBRN Tehditler, Kişisel Koruyucu Ekipman, Gönüllülük, Müdahale, Bilgi Düzeyi.

Sözel Bildiri

DIŞ ÇÜRÜĞÜ İLE BESLENME ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ciğdem KÜÇÜKESMEN*, Şevval İrem AYDIN**

*Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr

**Arş. Gör. Dt. Şevval İrem Aydın Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye, sevvalaydin@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Diş çürüğü, gıda kalıntılarında veya şeker alımı sonrası meydana gelen asidin etkisi ile, dişlerin sert dokularının lokalize demineralizasyonu olarak başlayan biyolojik bir süreçtir. Bu bilgilendirmede hedef; diş çürüğü oluşum süreci, diş çürüğü başlangıcını ve ilerleme süresini etkileyen diyet faktörleri, beslenme eğitimi ve danışmanlığı ile ilgili literatürlerin gözden geçirilerek sunulmasıdır. Amaç, diş çürüğü ve beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir. Okul öncesi çocuklarda diş çürüğü, dişlerin karyojenik bakterilerle kolonizasyonu, gıdaların türü ve bu gıdaların karyojenik bakterilere maruz kalma sıklığı ve çürüğe duyarlı dişler gibi çeşitli içsel/dışsal faktörlerin kombinasyonundan kaynaklanmaktadır. Şekerler fazla sıklıkta tüketilirse ve ağızda uzun süre tutulursa çürük riski en fazladır. Sükroz en karyojenik şekerdir çünkü dişlere bakterilerin yapışmasını sağlayan, plakta asit oluşturan ve tamponların difüzyonunu sınırlayan glukan oluşturabilir. Diş gelişimine ve çocuğun gelecekteki diş çürüğü riski ile ilişkilidir. **Tartışma ve Sonuç:** Çocuklarda çürüklerin azaltılması amacıyla beslenme eğitimi ve danışmanlığı; ebeveynlere, çocukların şekerlere yüksek sıklıkta maruz kalmanın azaltılmasının önemini öğretmeyi amaçlamaktadır. Yönergeler şunları içerir: “şişede veya damlatmaz bardakta sıklıkla meyve suyu veya diğer şeker içeren içeceklerin tüketiminden kaçınmak, biberonla uyuyan bir çocuğun davranış alışkanlığını düzenlemek, atıştırma için karyojenik olmayan gıdaları teşvik etmek, besin piramidi ile tutarlı yeme modellerini teşvik etmek, karyojenik gıdaları sınırlamak, diş fırçalama alışkanlığının edinilmesi veya koruyucu gıdaların tüketilmesi yoluyla çocuğun ağız boşluğundaki karyojenik gıdaların hızla temizlenmesi ve yavaş yenen şeker içeren atıştırma ürünlerinin (örn. şeker, pastiller, lolipoplar) kısıtlanması” şeklindedir. Beslenme faktörlerinin yanı sıra, okul öncesi çocuklarda diş çürüklerinin önlenmesine yönelik kapsamlı bir yaklaşım, iyileştirilmiş genel beslenme alışkanlıklarını, iyi ağız hijyenini, uygun florür kullanımını ve koruyucu ve onarıcı diş bakımına erişimi içermelidir.

Anahtar kelimeler: Beslenme, Karyojenik besin, Diş çürüğü.

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA ZARARLI ALIŞKANLIKLAR VE TEDAVİ YÖNTEMLERİ

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN*, Burce YURTGAN**

*Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr

**Arş. Gör. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye_22403100001@ogr.sdu.edu.tr

ÖZET

Çiğneme, dil ve mimik kaslarının fonksiyonları diş, çene, yüz iskeletinin büyüme ve gelişimi için uyarı niteliğindedir ve gelişimlerini etkilemektedir. Kötü bir alışkanlık, bu kasların fonksiyonları arasındaki dengeyi bozabilmekte ve iskeletsel veya dişsel anomalilerin oluşmasına neden olabilmektedir. Maloklüzyon, dişlerde veya dentisyon döneminde dişlerde meydana gelen anormal ilişkiler olarak tanımlanabilir. Çiğneme yetersizliği, konuşma artikülasyonu, çene kemiklerinin istenmeyen gelişimi gibi durumlara yol açabilmektedir. Alışkanlık, aynı eylemin sık sık tekrarlanmasıyla kazanılan ve önce bilinçli sonra bilinçsiz olarak gerçekleştirilen eylemlerdir. Süt dentisyonunda kötü ağız alışkanlıklarıyla ilişkili maloklüzyon prevalansı oldukça yüksektir.

Tanımlanan maloklüzyonlardan en sık bildirilen anterior açık kapanıştır; bu durum arka bölgedeki diğer tüm dişler maksimum düzeyde iç içe geçtiklerinde üst ve alt ön dişlerin arasında temas olmaması hali olarak tanımlanmaktadır ve oluşan açık kapanışın şiddeti alışkanlığın yapılma sıklığına ve süresine bağlıdır. Bu faktörlerden en kritik rol oynayanı ise “süre”dir. Maloklüzyon ya da diş hareketinin oluşması için gereken minimum süre günde 4 ile 6 saattir. Yeterli frekans, süre ve yoğunluğa sahip alışkanlıklar; artmış overjet, azalmış overbite, posterior çapraz kapanış veya artmış yüz yüksekliği gibi dentoalveoler veya iskeletsel deformasyonlar ile ilişkilendirilebilmektedir.

Kötü alışkanlıklar, çocuk 4 yaşına gelene kadar terk edilirse, bir anomali oluşmuş olsa bile daha sonraki büyüme ve gelişim esnasında kendi kendine düzelebilmektedir. Eğer çocuk 4 yaşına gelmeden kötü alışkanlık terk edilirse, daimî kesici dişler henüz sürmeye başlamadıkları için, daimî dişlerin normal, anomalisiz sürme şansları olabilmektedir. Alışkanlığın etyolojisi belirlenip buna uygun tedavilerin uygulanması, hasta, veli ve hekim arasındaki kooperasyonun tam ve güçlü olması gerekmektedir böylece maloklüzyonun etkisi en aza indirgenecektir.

Anahtar kelimeler: zararlı alışkanlık, maloklüzyon, dentisyon dönemindeki bozukluklar

Sözel Bildiri

KLİNİĞİMİZDE SEZARYEN ESNASINDA YAPILAN MYOMEKTOMİLERİN SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Murat YÜKSEL

Burdur Devlet Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, Burdur, Türkiye

murat_1010@hotmail.com

Amaç: Uterusun en sık görülen benign tümörleri leiomyomlardır. En sık üreme çağındaki kadınlarda görülmektedirler. Düzensiz vajinal kanama, pelvik ağrı, infertilite ve inkontinansa sebep olabilmektedirler. Myomların tedavisi semptomatik olmasına, yaşına ve fertilitate isteğine göre değişebilmektedir. Gebelikte myomların görülme sıklığı gebelik trimesterine göre % 1,6-10,7 arasında değişmektedir. Gebelik yaşı arttıkça myomların sıklığı da artmaktadır. Gebelikte myomlar genellikle semptom vermese de, erken doğum, erken membran rüptürü, plasenta yapışma anomalileri, abortusa neden olabilmektedirler. Sezaryen esnasında kanama riskinin çok olması ve uterin atoni riski nedeniyle genellikle myomektomiden kaçınmak gerekir. Ancak pedinküllü, subseröz yerleşimli ve çok büyük çaplı olmayan seçilmiş olgularda sezaryen sırasında myomektomi önerilmektedir. Bunun da en büyük nedenini hastanın tekrar anestezi alıp tekrar operasyona ihtiyacının olmaması açıklamaktadır. Bizde bu çalışmada sezaryen esnasında myomektomi yapılan olguların intraoperatif ve postoperatif risklerini retrospektif olarak değerlendirmeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntem: Ocak 2018-Ocak 2020 tarihleri arasında Burdur Devlet Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği'nde tek doktor Murat Yüksel tarafından gerçekleştirilen sezaryen esnasında myomektomi yapılan 24 olgu ve o dönemde sadece sezaryen yapılan 24 olgu klinik ve demografik özellikleri (yaş, gebelik haftası, kaçınıcı gebelik, abortus öyküsü vs) bakımından retrospektif olarak değerlendirilecektir. Antenatal kanaması olmayan, sezaryen esnasında myomektomi dışında başka cerrahi girişim uygulanmayan ve koagülasyon bozukluğu bulunmayan olgular çalışmaya dahil edilmiştir. Ayrıca bu olgular preoperatif-postoperatif hemogram değerleri, barsak fonksiyonlarının geri dönüş süresi, hastanede kalış süreleri myomların yerleşim yeri ve büyüklükleri bakımından sadece sezaryen yapılan olgular ile karşılaştırılacaktır.

Bulgular: Her iki grup arasında demografik özellikleri (yaş, gebelik haftası, kaçınıcı gebelik, abortus öyküsü) bakımından anlamlı fark saptanmamıştır. Yine her iki grup arasında preoperatif ve postoperatif hemoglobin düzeyleri ve hemoglobin düşüşleri arasında istatistiksel olarak da anlamlı fark saptanmamıştır. Ayrıca gruplar arasında barsak fonksiyonlarının geri dönüş süresi ve hastanede kalış süreleri arasında da anlamlı fark izlenmemiştir. Yalnız myomektomi yapılan grupta operasyon süresi sadece sezaryen yapılan gruba göre istatistiksel olarak daha uzun bulunmuştur. Ayrıca en sık subseröz (%83.3) myomlar çıkarılmıştır ve çıkarılan myomların %50'si 2-5 cm arasındadır. Yine çıkarılan myomlar en sık korpusta (%58.3) izlenmiştir.

Sonuç: Sezaryen sırasında myomektomi yapılması tartışmalı bir konu olsa da iyi seçilmiş vakalarda hemoraji riski ve atoni gibi ek bir komplikasyon oluşturmadığını, sadece operasyon süresini uzattığını görmekteyiz. Yalnız kar- zarar dengesi gözetilerek sezaryen esnasında yapılan myomektomilerin, çok sayıda vaka ile yapılan yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğunun kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Sezaryen, Myomektomi, Hemoglobin

Sözel Bildiri

HASTANEMİZDE LEVONORGESTREL SALGILAYAN RHİM İÇİ ARAÇ UYGULANAN HASTALARIN RESTROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRMESİ

Esra YÜKSEL

Burdur Devlet Hastanesi İç Hastalıkları Kliniği, Burdur, Türkiye dr.esrayuksel07@gmail.com

AMAÇ: Anormal uterin kanamalar jinekolojide en sık karşılaşılan problemler arasındadır. Rahim içi araçların (RIA) da kontrasepsiyon yöntemi olarak aile planlamasında önemli bir yeri bulunmaktadır. Bizde bu çalışmada anormal uterin kanamalarda tedavi ya da kontrasepsiyon amaçlı kullanılan levonorgestrel salgılayan rahim içi araç uygulanan hastaları retrospektif olarak değerlendirmeyi amaçladık.

GEREÇ VE YÖNTEM: Ocak 2020-Aralık 2022 tarihleri arasında Burdur Devlet Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği'nde Dr. Murat Yüksel tarafından levonorgestrel salgılayan rahim içi araç uygulanan 95 olgu klinik ve demografik özellikleri bakımından, takılmadan önceki hemogram değerleri ile ortalama 3 ay sonraki hemogram değerleri retrospektif olarak değerlendirildi.

BULGULAR: Çalışmaya dahil edilen 95 olgunun yaş ortalaması $45 \pm 4,2$ olarak saptandı. Gravida ve parite ortalamaları sırasıyla $2,8 \pm 0,6$ ve $2,2 \pm 0,5$ olarak saptandı. Endikasyonlarına baktığımızda ise % 13,7'si (13) kontrasepsiyon istemi ile, % 86,3'ü (82) anormal uterin kanamalarda tedavi amacı ile uygulanmıştır. Anormal uterin kanamalardan da en sık % 65,9 (54) ile disfonksiyonel uterin kanaması olan hasta grubu yer almaktadır. Disfonksiyonel uterin kanamaları % 20,7 (17) ile endometrial hiperplazi, % 8,5 (7) ile uterin leiomyom, % 4,9 (4) ile adenomyozis izlemektedir. Ria uygulanmadan önceki hemoglobin değeri kontrasepsiyon amacı ile takılarda $11,3 \pm 2,3$ iken, tedavi için takılan gruptaki hemoglobin değeri $12,2 \pm 0,8$ olarak bulundu. Ria uygulandıktan ortalama üç ay sonraki hemoglobin değerleri kontrasepsiyon amacı ile takılan grupta $12,2 \pm 2,5$ iken, tedavi için takılan gruptaki hemoglobin değeri $13,3 \pm 1,1$ olarak bulundu. Olguların hemoglobin değerlerinin ayrı ayrı karşılaştırması sonucunda da istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA: Levonorgestrel salgılayan rahim içi araç uygulanan her iki grupta da hemoglobin değerlerinin yükseldiğini görmekteyiz. Ayrıca levonorgestrel salgılayan rahim içi araç hem jinekolojide çok sık karşımıza gelen anormal uterin kanamaların tedavisinde, hem de ülkemiz aile planlaması politikasında önemli bir yerinin olduğunu kanıtladık.

ANAHTAR KELİMELER: Levonorgestrel, Hemoglobin, Anormal Uterin Kanama, Kontrasepsiyon

Sözel Bildiri

COBALT TOXICITY IN A HOLSTEIN BULL

Kemal VAROL*, Gencay EKİNCİ**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur Vocational School of Food, Agriculture and Livestock, Department of Veterinary, Burdur, Turkey, kvarol@mehmetakif.edu.tr*

** *Erciyes University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Internal Medicine, Kayseri, Turkey, gekinci@erciyes.edu.tr*

ABSTRACT

Introduction: Cobalt is an essential trace element. Cobalt intake in the daily diet ranges from 5 to 50 µg. Normal plasma concentrations are <0.2 µg/L. However, excess cobalt can cause systemic toxicity affecting multiple organ systems. Side effects due to cobalt toxicity are typically thought to only occur at levels of 7 µg/L or higher. The incidence of cobalt-induced ocular complications is rare. Cobalt causes optic nerve and retinal degeneration as ocular complications. In addition, systemic cobalt toxicity can lead to hearing loss, thyroid and cardiac dysfunctions. **Case presentation:** This case was evaluated in a 17-month-old holstein bull with a complaint of loss of vision. In the clinical examination, the pulse rate was 90 beats/minute, the respiratory rate was 25/minute, and the body temperature was 38.2°C. In the examination of the eyes; exophthalmos and corneal opacification were detected in both eyes. In addition, the pupillary reflex disappeared in light examination. In the hematological examination, it was determined that the hematological parameters were at a normal level. In biochemical examination; thyroid hormones TSH and T4 were found to be at normal levels. The cobalt value was determined as 158 µg/L. This value was considerably higher than the normal values of healthy cattle. **Conclusion:** In conclusion, the loss of vision in the bull was associated with the high rate of cobalt affecting the optic nerves. This is the first reported case of cobalt toxicity with vision loss in a holstein bull.

Keywords: Cobalt toxicity, Vision loss, Bull.

Sözel Bildiri

SENKOPUN NADİR BİR NEDENİ OLARAK HASTA SİNÜS SENDROMU, OLGU SUNUMU

Rüstem KARAKAŞ, Ayşe ASLAN, M. Emin SAVAŞ

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Isparta

Giriş: Hasta sinüs sendromu, sinoatriyal düğümde elektriksel impulsların anormal iletimi ve yayılmasıyla ilgili bozuklukları tanımlar. Klinik semptomlar uç organların hipoperfüzyonundan kaynaklanır. Hastaların yaklaşık %50'sinde serebral hipoperfüzyon (örn. senkop, presenkop, baş dönmesi, serebrovasküler olay) görülür. Biz olgumuzda presenkop ile başvuran elektrokardiyografisi (EKG) normal sinüs ritmi olan, takibinde presenkop sırasında sinüs arresti tespit edilen bir hastayı sunmayı amaçladık.

Olgu sunumu: 48 yaş erkek hasta sabah 2, yatarken 1 defa ayaktayken presenkop geçirmiş. Öyküsünde bilinen hastalığı olmayan hastanın daha öncede presenkop atakları olduğu öğrenildi. Gelişinde bilinç açık, oryante, koopere, glaskow koma skalası 15 idi. Vitallerine bakıldığında kan şekeri: 160g/dl, tansiyon: 145/70 mmHg, Spo2: %98, nabız: 75atım/dk idi. EKG normal sinüs ritmiydi. Fizik muayenesi olağandı. Monitörize hastanın laboratuvar tetkikleri doğal, çekilen beyin bilgisayarlı tomografisinde akut patoloji saptanmadı. Takip sırasında kendini kötü hissettiğini söyleyen ve senkop geçiren hastanın monitörde yaklaşık 15 saniye atım gözükmedi. İlerleyen süreçte ventriküler taşikardi olarak spontan ritm geri döndü. Hasta sinüs arresti nedeni kardiyak senkop düşünülerek implante edilebilen kardiyoverter-defibrilatör (ICD) takılması için koroner yoğun bakıma yatırıldı.

Tartışma: Senkop, birçok farklı etiolojiye sahip yaygın ve karmaşık bir klinik antitedir. Teşhisi genellikle zor olabilir. Hasta sinüs sendromu toplumdaki prevalansı %0,3 oranındadır. Hastalarda kalp yetmezliği, inme, periferik emboliler ve senkopa bağlı düşme ve yaralanmalar görülebilir. Hastalar uzun süre asemptomatik seyirli olmakla birlikte semptomatik hastalarda genellikle kalıcı kalp pili (KKP) implantasyonu gerekmektedir. Yavaş seyirli bir sendrom olup endikasyon olduğunda kullanılan KKP ile uzun dönem prognozları oldukça iyidir.

Sonuç: Senkop ile başvuran hastalarda etioloji saptanmadıysa tekrarlayan EKGler görülmeli ve dikkatli bir şekilde yorumlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hasta sinüs sendromu, senkop

Sözel Bildiri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUGA SAHİP AİLELERE VERİLEN İLK YARDIM EGİTİM PROGRAMININ İLK YARDIM BİLGİ VE ANKSİYETE DÜZEYİNE ETKİSİ

Rozerin TOPTEMİŞ* Zeynep BİROL* Havva KAÇAN*

*Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği, Turkey,
rozerintoptemis842@gmail.com

** Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri tarafından desteklenmiştir.

ABSTRACT

Background: Özel gereksinimli çocuklar gelişimsel süreçteki gecikmeye ve fiziksel-zihinsel becerilerdeki yetersizliğe bağlı olarak yaralanma ve kaza ile sıklıkla karşılaşmaktadır. Önlenabilir ve ilk yardım gerektiren bu kazalar için ebeveynlerin temel ilk yardım bilgi düzeyi öne çıkmaktadır. **Aim:** Özel gereksinimli çocuğu olan ailelere uygulamalı olarak verilen ilk yardım eğitim programının, ilk yardım bilgi ile anksiyete düzeyine etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. **Methods:** Araştırma tek gruplu ön test ve son test modeline dayalı deneysel bir çalışmadır. Araştırma Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı özel bir eğitim ve rehabilitasyon merkezine kayıtlı özel gereksinimli çocuğu olan 250 ebeveyn evreni oluşturdu. Özel gereksinimli çocuk kapsamında; zihinsel engelli çocuk, bedensel engelli çocuk, otizm, down sendrom tanısı vs almış çocukların ebeveynlerini kapsamaktadır. Testin gücü, G*Power 3.1 programı ile hesaplanmıştır. Çalışmanın gücünün belirlenmesinde %95 değerini geçmesi için; %5 anlamlılık düzeyinde ve 0,649 etki büyüklüğünde 56 kişiye ulaşılması gerekmektedir (df=27; t=1,703). Ancak örneklem aralığı geniş tutularak toplam 80 ebeveynin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Gerekli etik ve araştırma izinleri alınmıştır. Verilerin toplanılmasında çocuk ve ailesine yönelik sosyo demografik form, ilk yardım bilgi formu ve Beck Anksiyete Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma ve t testi kullanılmıştır. **Results:** Ebeveyn yaş ortalaması 46,200±11,219, çocuk yaş ortalaması 12,860± 8,587 olarak saptanmış, ebeveynlerin %70,0'u daha önce ilk yardım eğitim almamıştır. Kazalara yönelik ilk yardım puan ortalaması ön test değeri (\bar{X} =10,500) verilen eğitim sonrası son test değerindeki (\bar{X} =16,638) artış anlamlı bulunmuştur (t=-23,117; p=0,000<0,05). Anksiyete ön test puan ortalaması (\bar{X} =31,225) verilen eğitim sonrası (\bar{X} =18,088) düşüş anlamlı bulunmuştur (t=21,648; p=0,000<0,05). **Discussion and Conclusion:** Özel gereksinimli çocukları olan ebeveynlere verilen ilk yardım ve anksiyete eğitimi etkili olmuştur. Eğitim sonrası ebeveynlere verilen "Kazalardan korunmaya yönelik ilk yardım kitapçığı eğitimin pekiştirilmesini sağlamış kalıcılığı arttırmıştır.

Key Words: Özel gereksinimli çocuk, Anksiyete, İlk yardım, Ebeveyn

Sözel Bildiri

DEVELOPMENT OF PASTILLES CONTAINING POMEGRANATE PEEL

EXTRACT

Adem SAHIN*

*** Vocational School of Health Services, Department of Pharmacy Services, Bilecik Seyh Edebali University, Bilecik, Turkey, ademsahin@outlook.com*

ABSTRACT

Background: Pomegranate peel extract offers many treatment opportunities with its antibacterial, antifungal, and antiviral properties. Many studies are being carried out to make this natural resource usable. **Aim:** In this study, it was aimed to prepare pastilles containing pomegranate peel extract without damage the extract. **Methods:** For this purpose, firstly pomegranate peel extract was obtained by extraction with ethanol/water mixture (70/30). After ethanol has been evaporated and extract was concentrated, the obtained extract was filtered through a 0.22 µm PES syringe filter and stored at -20°C. To examine the parameters that may affect the product quality, Ishikawa diagram was used. Three critical factors that are likely to affect the base pastille structure, flavouring level, water content and gelatine content were optimized by the Box–Behnken design. Then pomegranate peel extract added formulations were developed on the basis of optimized base formulation via small modifications. **Results:** Firstly, soft gelatine pastilles were determined ideal alternative for protecting the pomegranate peel extract in production steps. In the findings obtained, it was seen that the structure of base pastilles obtained with the increasing amount of gelatine have more acceptable structure. On the other hand, after certain amount of gelatine added, viscosity rises above the level that can be managed in production. It is possible to prepare the pastilles by adding the extract while the gelatine base is close to cooling. Also, that was found that menthol should be used to mask the slightly bitter taste of the extract. **Discussion and Conclusion:** A soft gelation pastille formulation with acceptable properties that can stay in the mouth for the desired time has been successfully developed. This formulation would be evaluated for the treatment of oral infections.

Keywords: Pomegranate, pastilles, extract, oral infections

Acknowledgment: This study was supported by Bilecik Seyh Edebali University Scientific Research Project Coordination (Project number: 2022-01.BŞEÜ.12-02).

Sözel Bildiri

SAĞLIĞA BÜTÜNCÜL BAKIŞ AÇISI: TEK SAĞLIK

Sevinc SÜTLÜ

Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Health Sciences, Burdur, Turkey, ssutlu@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Tek Sağlık (One Health) insan sağlığının hayvan ve bitki sağlığı ve yaşadığı çevre ile yakından ilişkili olduğunu kabul eden bir yaklaşımdır. Optimal sağlık koşullarına ulaşmak için insanlar, hayvanlar ve bitkilerle bunların ortak çevrelerinin göz önüne alınması gerektiği, bu amaçla yerel, bölgesel, ulusal ve küresel düzeyde iş birliğine dayanan çok sektörlü ve disiplinler arası birlikteliğin oluşturulması savunulmaktadır. Dünya genelinde büyüyen nüfusuna bağlı olarak tarım alanları ve hayvanların doğal ya da yapay yaşam alanları insanlar tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Buna bağlı olarak hayvandan insanlara geçen hastalıkların (zoonozlar) bulaşı için uygun ortamlar oluşmaktadır. Ormansızlaşma, küresel ısınma gibi iklim değişiklikleri hayvanların hastalanmasını kolaylaştırmaktadır. Uluslararası seyahat ve ticaret ilişkilerinin sonucu olarak hastalıkların küresel düzeyde yayılması mümkün hale gelmiştir. Gıda güvenliğinde yaşanan sorunlar hem insanların hem de hayvanların sağlığını olumsuz etkilemektedir. Tek Sağlık; endemik zoonotik hastalıklar, tropikal hastalıklar, vektör kaynaklı hastalıklar, antimikrobiyal direnç gelişimi, gıda güvenliği, çevre kirliliği, iklim değişiklikleri başlıkları altında sağlığa bütüncül bir bakışı mümkün kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: tek sağlık, zoonoz, çevre

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

CERRAHI HEMŞİRELİĞİNDE KLİNİK KARAR DESTEK SİSTEMLERİNİN BİBLİYOMETRİK ANALIZI

* **Songül Bışkin CETİN**, ** **Fatma CEBECİ**

*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye,
songulbiskin@akdeniz.edu.tr*

*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye,
fcebeci@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Cerrahi hemşireliğinde klinik karar destek sistemlerinin kullanımı giderek artmaktadır.

Amaç: Araştırmada, cerrahi hemşireliğinde klinik karar destek sistemlerinin bibliyometrik analizini yapmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Retrospektif bibliyometrik analiz verileri yıl sınırlaması yapılmamıştır. Web of Science Core Collection veri tabanı ile “surgical nurse” surgical nursing” surgery nurse” surgery nursing” post surgical nursing” ve “clinical decision support system” “decision support system” “decision support tool” “decision support” “electronic decision support system” “clinical decision support” “computerized decision support system” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Verilerin analizinde Microsoft Excel, R Studio ve VOSviewer programları kullanılarak yayınlanan makalelerin yıllara göre sayıları, en çok atıf yapılan makaleler, en çok yayın yapan ülkeler, dergiler ve anahtar kelimeler incelenmiştir.

Bulgular: Veri tabanının taranması sonucunda 5.321 çalışma verisi elde edilmiştir. Microsoft Excel programına aktarılan yayınlar detaylı incelenmiş ve R Studio programındaki biblioshiny paketi ile filtreleme yapılmıştır. Filtreleme sonucunda 124 yayın analize dahil edilmiştir. Dahil edilen yayınların 1992-2022 yılları arasında yapıldığı görülmüştür. Analize dahil edilen yayınların yaklaşık %94’ünün araştırma makalesi olduğu ve 87 farklı dergide yayımlandığı bulunmuştur. Toplamda 552 yazar ile en çok yayının 2016 (n=11) ve 2022 (n=11) yıllarında yapıldığı görülmüştür. Dahil edilen makalelerin ortalama atıf sayısının %8.85 olduğu belirlenmiştir. Amerika (n=31), Birleşik Krallık (n=18) ve Avustralya (n=11)’nin en çok yayının yapıldığı ülkeler olduğu görülmüştür. En fazla yayın sırasıyla; Journal of Clinical Nursing (n=13), Journal of Advanced Nursing (n=6) ve Anesthesia and Analgesia (n=5) dergilerinde yapıldığı bulunmuştur. Analiz sonucunda kelime bulutunda en çok “bakım” kelimesinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Son otuz yılda yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde cerrahi hemşireliğinde klinik karar destek sistemi kullanımına yönelik yayınların göreceli olarak az olduğu söylenebilir. Ancak, güncel veriler sonucunda yaklaşık beş yıllık süreçte ilgili alana yönelik yayın sayısında ivmeli bir artış olduğu belirlenmiştir. Cerrahi hemşireliğinde karar destek sistemi kullanımının daha çok bakım alanı ile ilgili olduğu görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Cerrahi, hemşire, karar destek, bibliyometrik analiz

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA BRUKSİZM : ETİYOLOJİK FAKTÖRLER NELERDİR?

Sıla Nur GÜRCKAYA*, Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN**

*Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. sngurckaya@gmail.com

**Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr

ÖZET

Bruksizm; diş gıcırdatma, diş sıkma ve dişlerin sıkıca kenetlenmesiyle karakterize edilebilen bir durumdur. Çiğneme kaslarının ve diğer baş boyun kaslarının, çiğneme veya öğütme gibi fonksiyonel bir amaç olmaksızın, yoğun kasılmasıyla meydana gelmektedir. Kas kasılmalarının meydana geldiği duruma göre bruksizmi iki grupta sınıflandırmak mümkündür; uyku esnasında (nokturnal) ve uyanırken (diurnal) olmak üzere. Bruksizm neden olan etiyolojik faktörler hakkında birçok çalışma yapılmasına rağmen henüz etiyolojik faktörler tam olarak açığa kavuşturulamamıştır. Ancak etiyolojisinin multifaktöriyel olduğuna dair bir fikir birliği söz konusu olmaktadır. Bruksizm'in tedavisinde etiyolojik faktörler önemli bir rol oynamaktadır. Detaylı bir anamnez ve muayene sonucunda bruksizme sebep olabilecek olan faktörlerin tespit edilmesi ve bu doğrultuda tedavi seçeneklerine karar verilmesi, doğru tedavi seçimi için gerekli olmaktadır. Bu derlememizin hazırlanmasındaki amaç bruksizmin etiyolojik faktörlerine dair güncel literatür bilgilerini paylaşmaktır. Temel olarak etiyolojik, faktörler periferik ve santral olarak 2 grup olmak üzere sınıflandırılabilir. Periferik faktörler morfolojik durumlarla ilişkilidir yani; hastanın fasiyal morfolojisi, dental durumu (maloklüzyon, sentrik ilişki uyumsuzluğu, dental ark formu, oklüzal düzensizlikler), kondiler asimetri olarak sayılabilir. Santral faktörleri ise, patofizyolojik ve psikososyal faktörler olarak alt gruplara ayrılmaktadır. Patofizyolojik faktörler arasında; uyku hastalıkları, çeşitli santral sinir sistemiyle ilişkili hastalıklar, çeşitli antidepresanlar olmak üzere çeşitli ilaçlar, ailesel-genetik faktörler, çeşitli alerjiler yer almaktadır. Psikososyal faktörler olarak; olarak stres, anksiyete, korku, zayıf sosyal destek ve kişilik özellikleri sıralanabilir. Bruksizm tedavisinde etiyolojik faktörler göz önünde bulundurulmalı ve gerekli durumlarda hastanın tedavisinde ilgili branşlarla birlikte ortak çalışılması (özellikle kullanılan ilaçlara veya psikolojik faktörlerle ilişkili olduğu düşünülüyorsa) söz konusu olabilmektedir. Bruksizmin tedavisinde tüm bu faktörlerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bruksizm, Temporomandibuler Eklem, Çocuk Diş Hekimliği, Oral Sağlık

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN TEMPOROMANDİBULER EKLEM DİSFONKSİYONUNUN ETİYOLOJİSİ, SEMPTOMLARI VE GÖRÜLME PREVALANSI

Ciğdem KÜÇÜKEŞMEN*, Sıla Nur GÜRÇKAYA**

*Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi,
Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr

**Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi,
Isparta, Türkiye. sngurckaya@gmail.com

ÖZET

Temporomandibuler eklem disfonksiyon sendromu (TMEDS); temporomandibuler eklem (TME), mastikatör kasların ya da her ikisinin birlikte etkilendiği, genellikle kronik ağrıyla karakterize olan bir hastalık grubunu temsil etmektedir. Sıklıkla yetişkinlerde görülmekle birlikte, çocuk hastalarda da görülebildiği epidemiyolojik araştırmalar sonucunda gösterilmiştir. Bu derlememizin hazırlanmasındaki amaç; çocuklarda görülen temporomandibuler eklem disfonksiyon sendromunun etiyojisine, semptomlarına ve görülme sıklığına dair güncel bilgileri paylaşmaktır. TMEDS, multifaktöriyel ve kompleks bir etiyoji göstermektedir. Etiyojisi yaş gruplarına göre farklılıklar gösterebilmektedir. Çeşitli konjenital hastalıklar, Hemifasiyal Mikrosomiya, Treacher Collins Sendromu, Musküler Distrofi gibi, etiyojisinde etkili olabilmektedir. Ayrıca Osteo-Arthrozis, Juvenil Romatoid Arthritis gibi hastalıklar, çene kemiğini etkileyen travmalar ve bruksizm yani diş sıkma ve gıcırdatma da etiyojide etkili olabilmektedir. Görülme sıklığına dair Türkiye’de yapılan bir araştırmaya göre; 9-14 yaş arası çocuklarda, karışık dişlenme döneminde %68 ve daimi dişlenme döneminde %58 oranında TMEDS bulgularının görüldüğü tespit edilmiştir. Semptomları; çiğneme kaslarında ve TME bölgesinde hassasiyet ve ağrı, fonksiyon esnasında eklem sesleri, ağız açıklığında ve fonksiyonlarda kısıtlanma, çiğneme gücü ve baş ağrısı olarak sıralanabilmektedir. Semptomların sık görüldüğü, örneğin baş ağrısının sık görüldüğü çocuklarda tedaviye ihtiyaç duyulmaktadır. Tedavi yetişkin hastalarda uygulanan tedavilere benzer olmakla birlikte, erken teşhis ve tedavi ve hastanın sıkı takibi oldukça önemlidir. Büyüme aşamasında olan çocuklardaki diş sürmelerine bağlı değişen oklüzal dinamiklerin, çene ve yüz gelişiminin yakından takibi oldukça önemlidir. Tedavisinde sıcak uygulama ve kas egzersizlerini içeren fizik tedavi, kas gevşetici ilaçlar ve nonsteroid antiinflatuar ilaçlar (NSAİİ), oklüzal apareyler, artroskopi ile eklem içi enjeksiyonlar ve daha ileri durumlarda cerrahi tedaviler kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Temporomandibuler Eklem, Temporomandibular Eklem Disfonksiyonu, Çocuk Diş Hekimliği, Bruksizm

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF THE AMELIORATIVE EFFECTS OF MEDICAL OZONE
AGAINST PANCREATIC DAMAGE CAUSED BY FLUOXETINE**

İlkay ARMAĞAN

* *Süleyman Demirel University, School of Medicine, Department of Histology and Embryology, Isparta, Turkey,
ilkayarmagan@sdu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Fluoxetine, SSRI, is used in neuropsychiatric disorders, and many side effects are seen at high doses; such as gastrointestinal, nervous, and genital system disorders. In some studies, it was shown to induce liver damage and oxidative stress in rats. The main function of O₃ in the air is to protect from the harmful effects of UV radiation. It has been found that *in vivo* O₃ has therapeutic effects such as lowering blood cholesterol, stimulating antioxidative responses, regulating sugar and blood pressure, immune strengthening, and skin regenerating effects. O₃ is combined with O₂ dissolved with PS or plasma and given to systemic circulation in clinical use. **Aim:** We aimed to determine the histopathological effects of fluoxetine on pancreatic tissue in the acute period as a result of use over the therapeutic dose and to evaluate the curative efficacy of ozone therapy on tissue damage of fluoxetine. **Methods:** We divided the male Wistar Albino rats into four groups of eight, namely Control, FLX, FLX+MO, and MO groups. 24 mg/kg peroral fluoxetine and 1 mg/kg intraperitoneal medical ozone (95% O₂+5% O₃) were administered for seven days. Histopathological changes in the pancreatic tissue of the groups were examined at the end of the experiment. **Results:** FLX group revealed pathological changes in both exocrine and endocrine components. Minimal vacuolar degeneration of acinar cells, vasodilatation and congestion in the islet of Langerhans were observed. Normal pancreatic tissue architecture was observed in other groups. **Discussion and Conclusion:** There are many therapeutic dose studies of fluoxetine, but experimental toxic dose studies are limited. In this study, no striking pancreatic damage was seen in the acute period. Therefore, the effectiveness of ozone therapy could not be exactly evaluated. However, observing pathological findings, even if mild, suggests that damage may increase in long-term studies.

Keywords: Fluoxetin, Medical ozone, Pancreatic damage, Rat.

Sözel Bildiri

DEVELOPING THE FEAR OF DISASTERS SCALE AND EXPLORING ITS PSYCHOMETRIC PROPERTIES

Aysun GÜZEL*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Emergency Aid and Disaster Management
Burdur, Turkey, ayurdakul@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Measuring the fear of disasters is deemed important for promoting disaster perception and awareness within society. Therefore, exploring the fear of disasters may become essential to motivate and develop one's disaster preparedness and generate communication and guidance networks. Nevertheless, the relevant literature lacks an instrument to measure the fear of disasters. **Aim:** The present methodological study attempted to develop the Fear of Disasters Scale and reveal its psychometric properties. **Methods:** While explanatory factor analysis was carried out on the data of 265 voluntary participants, the data of 75 participants were used to explore the test-retest reliability of the scale. Confirmatory factor analysis was carried out on the data of 150 participants. All analyses were performed on the SPSS 25.0 and LISREL programs. **Results:** Cronbach's α value was calculated to be 0.93. The test-retest reliability analysis resulted in a significant, very strong, and positive correlation ($p < 0.001$; $r = 0.92$). The confirmatory factor analysis yielded the following fit indices for the scale: $p > .05$, $\chi^2/df = 1.51$, $RMSEA = 0.05$, $SRMR = 0.02$, $GFI = 0.96$. **Discussion and Conclusion:** The findings revealed that the one-factor instrument with 7 items is valid and reliable for measuring fear of disasters in the sample.

Keywords: Fear, disasters, community, psychometric property, Turkey.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

HISTOPATHOLOGICAL DETERMINATION OF THE CURATIVE EFFECTS OF OZONOTHERAPY AGAINST DRUG-INDUCED VASCULAR DAMAGE

Afra Gül YÖNET

Süleyman Demirel University, School of Medicine, Department of Histology and Embryology, Isparta, Turkey, afrayonet@sdu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Fluoxetine is an SSRI group antidepressant agent. It is one of the first drugs that come to mind in neuropsychiatric diseases. Although it is used safely, high doses of fluoxetine increase oxidative stress. Ozonotherapy, which has gained popularity recently, has various effects on the immune system. Such as, it increases antioxidant enzyme activities and alters inflammatory cytokine levels. **Aim:** We aimed to examine the acute damage of high-dose fluoxetine administration on the vascular tissue and the therapeutic effect of ozonotherapy on this damage. **Methods:** Male Wistar Albino rats were divided into four groups of eight each. The groups were named as control, FLX, FLX+OT, and OT. 24 mg/kg peroral fluoxetine and 1 mg/kg intraperitoneal ozone (95% O₂+5% O₃) were administered for seven days. At the end of the experiment, vascular tissue samples were removed under anesthesia and examined under microscopy. Finally, all pathological changes were reported. **Results:** Low-level of disruption of intima integrity and degradation of tunic media were observed in the FLX group. The layers were organized and well-defined, endothelial lining was seen intact in other groups. **Discussion and Conclusion:** The presence of vascular wall pathology indicates that the confidence interval of fluoxetine has been exceeded. The curative effect of ozonotherapy in the short-term period is not evident. However, the effectiveness of ozonotherapy can be evaluated better under conditions where more significant damage can be observed. We think that further studies can be focused on since there is no toxicity research on this.

Keywords: Fluoxetin, Ozonotherapy, Vascular damage, Rat.

Sözel Bildiri

BİLİNÇ KAYBI İLE GETİRİLEN HASTADA ULTRASONUN ÖNEMİ: BİR

PULMONER TROMBOEMBOLİ VAKASI

Ezgi CESUR, Furkan Çağrı OĞUZLAR

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Isparta

Giriş: Pulmoner tromboemboli(PTE) sık karşılaşılan ve yaşamı tehdit eden hastalıktır. Atipik semptom skalası geniş olduğundan tanı koymak güç olabilir. Buna karşılık, tedaviye hızlı başlamanın hayat kurtarıcı olması nedeniyle, erken tanı önemlidir. Biz vakamızda, bilinç kaybı ile getirilen, Glaskow Koma Skalası(GKS) 3 puan olan, entübe hastada yatak başı ultrason (USG) kullanılarak PTE tanısı alıp trombolitik tedavi başlanan bir hastayı sunmayı amaçladık.

Olgu Sunumu: 67 yaşında kadın hasta evde senkop sonrası bilincin kapanması üzerine yakınları tarafından 112'ye haber verilmiş. 112 tarafından olay yeri arrest kabul edilen hastaya 15 dakika kardiyopulmoner resüsitasyon uygulandıktan sonra entübe şekilde acil servise getirildi. Senkop öncesi göğüs ağrısı ve nefes darlığı olmamış. Nöbet geçirmemiş. Bilinen kafa travması öyküsü yok. Hastanın özgeçmişinde bilinen endometrium kanseri tanısı mevcut. Bilinç kapalı GKS 3, geliş vitallerine bakıldığında tansiyon: 105/42, nabız: 112atım/dk, Spo2: %89, ateş: 36,2°C idi. Solunum sesleri bilateral eşit alınıyor, periferik nabızlar açık, bacaklarda çap farkı yoktu. Yatak başı çekilen elektrokardiyografisinde sinüs taşikardisi ve sağ dal bloğu saptandı. Yapılan yatak başı ultrasonografisinde(USG) ejeksiyon fraksiyonu %50, tamponad yok, sağ ventrikül belirgin dilate olarak gözlemlendi. Hastada PTE düşünülerek pulmoner tomografik anjiyo görüntülemesi yapıldı. Her iki ana pulmoner arterde ana segmenter dallara uzanım gösteren masif emboli ile uyumlu kontrast dolun defekti izlendi. Trombolitik tedavisi başlandı. Yoğun bakıma devredildi.

Tartışma: PTE'nin yaygın semptomları arasında sıklıkla nefes darlığı (%80) ve plöretik göğüs ağrısı (%52) yer alır. Daha az sıklıkla (%11) senkop izlenebilir. Masif PTE mortalitesi yüksek olmakla birlikte hızlı bir şekilde tanı konmalı ve tedavisi başlanmalıdır. Tanı da altın standart olarak BT Anjiyo yer alsa da klinik olarak kötü, yüksek şüphe duyulan hastada acil serviste yatak başı ekokardiyografi yapılması, özellikle acil tedavi kararlarının verilmesi açısından yararlıdır.

Sonuç: Klinisyenlerin senkop ile başvuran, instabil hastalarda mutlaka USG ile değerlendirilmesi tanı ve tedavi amacıyla önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Pulmoner emboli, senkop, ultrasonografi

Sözel Bildiri

KONJENİTAL KALP HASTALIĞI OLAN BEBEĞE SAHİP ANNELERDE MATERNAL BAĞLANMA DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Figen TÜRK DÜDÜKCÜ*, Esra ÜNAL**

*KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye,
figen.turkdudukcu@karatay.edu.tr

**KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye,
uesra70@gmail.com

*ORCID NO: 0000-0003-1767-5197, **ORCID NO: 0000-0002-7588-9444

ÖZET

Amaç: Bu çalışma konjenital kalp hastalığı olan bebeğe sahip annelerin maternal bağlanma düzeylerinin belirlenmesi ve ilişkili faktörler ile ilişkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Bu çalışma kesitsel ve ilişki arayıcı türde bir çalışmadır. Konya Başkent Üniversitesi Hastanesi yenidoğan yoğun bakım ünitesinde tedavi gören ve konjenital kalp hastalığı olan bebeğe sahip 106 anne bu araştırmanın örneklem grubunu oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu ve Maternal Bağlanma Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis analizi ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Konjenital kalp hastalığı olan bebeğe sahip annelerin maternal bağlanma ölçeği puan ortalaması $100,65 \pm 4,68$ 'dir. Annelerin çalışma durumu ve doğum sonrası bebeğini ilk kucağa alma zamanı değişkenleri ile maternal bağlanma ölçeği puan ortalaması arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$).

Sonuç: Konjenital kalp hastalığı olan bebeğe sahip annelerin maternal bağlanma düzeyinin yüksek olduğu saptanmıştır. Herhangi bir işte çalışan ve bebeğini doğumdan sonra ilk 30 dakika içinde kucağına alan annelerin maternal bağlanma düzeylerinin diğer gruptaki annelere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya dahil edilen annelerin diğer sosyodemografik özelliklerinin ise maternal bağlanmayı etkilemediği belirlenmiştir. Farklı türde anomalisi olan bebeklerin annelerinin maternal bağlanma düzeylerinin incelenmesi ve maternal bağlanmanın desteklenmesi açısından bilinen anomalili doğumlardan sonra en kısa sürede anne bebek ilişkisinin başlatılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anne; bebek; konjenital kalp hastalığı; maternal bağlanma

Sözel Bildiri

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI VE DEPRESYON DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Abdurrahman GÜMÜŞ*, İzzet ÇELEĞEN*

**Tuşba İlçe Sağlık Müdürlüğü Van, Türkiye, gumus_abdurrahman@hotmail.com*

**Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD Van, Türkiye izzetcelegen@yyu.edu.tr*

ÖZET

Amaç: Tıp Fakültesi öğrencisi gençlerde akıllı telefon bağımlılığı düzeylerinin incelenmesi ve aynı zamanda gençlerin depresyon düzeylerinin de değerlendirilerek bunun akıllı telefon bağımlılığıyla ilişkisine bakılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel tipte bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesinde okuyan 853 öğrenci oluşturmaktadır. Tabakalı ve sistematik yöntemle örneklem seçilmiştir. Çalışma 429 kişiyle tamamlanmıştır. Çalışmada öğrencilere literatürden yararlanılarak hazırlanan 45 soruluk bir anket formu, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Kısa Formu (ATBÖ-KF) ve Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin 195 (%45,5)'i kız, 234 (%54,5)'i erkektir. Öğrencilerin ATBÖ-KF puan ortalamaları $27,77 \pm 11,04$, BDÖ puan ortalamaları ise $10,52 \pm 8,61$ dir. Kız ve erkek öğrenciler arasında ATBÖ ve BDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur. ATBÖ-KF ve BDÖ puan ortalamaları arasında yapılan korelasyon analizinde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç: Çalışmada ATBÖ-KF puan ortalaması ile BDÖ puan ortalaması arasında pozitif yönde anlamlı bir korelasyon bulunmuştur. Akıllı telefon bağımlılığı riski yüksek olan gençlerin depresyon yönünden de değerlendirilmesi faydalı olabilir. Günümüzde kullanımı giderek artan akıllı telefonların bağımlılık yapma durumlarıyla ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıp Fakültesi Öğrencileri, Akıllı Telefon Bağımlılığı, Depresyon

Sözel Bildiri

İSTENMEYEN PERİOPERATİF HİPOTERMİNİN ÖNLENMESİNDE KANITA DAYALI ÖNERİLER

Seda Cansu YENİĞÜN¹, Fatma DEMİR KORKMAZ²

1 Öğr. Gör., Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kumluca, seda.cansu.yenigun@gmail.com.

2 Prof. Dr., Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı., Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, fatma.demir@ege.edu.tr.

ÖZET

Amaç: İstenmeyen perioperatif hipotermi'nin önlenmesine yönelik bakımı rehber önerileri doğrultusunda ele alarak güncel yaklaşımları sunmaktır. İstenmeyen perioperatif hipotermi, anestezi'den 1 saat öncesinde başlayıp, anestezi sonrası ilk 24 saat içerisinde vücut sıcaklığının 36°C'nin altına düşmesi olarak tanımlanmaktadır. Kanama, cerrahi alan enfeksiyonu, kardiyak sorunlar, yara iyileşmesinde gecikme, hasta konforunda bozulma, hastanede kalış süresinde uzama ve yaşam kaybı gibi ciddi komplikasyonlara neden olabilmektedir. Bu sebeple, kontrollü hipotermi oluşturulan bazı cerrahi girişimler veya patolojik durumlar dışında hipotermi, cerrahi hastasında önlenmesi gereken bir sorundur.

Bulgular: Hipotermi'nin önlenmesine yönelik farklı rehberler bulunmaktadır. Bu rehberler: Amerikan Ameliyathane Hemşireler Derneği, AORN, 2019 (Guidelines for Perioperative Practice), Sağlık ve Bakım Mükemmeliği Ulusal Enstitüsü, Klinik Uygulama Kılavuzu'dur, 2018 (Clinical Practice Guideline-CPG), 2016 (National Institute For Health and Care Excellence-NICE), Amerikan PeriAnestezi Hemşireleri Derneği, 2010 (American Society of PeriAnesthesia Nurses-ASPAN). Rehberler incelendiğinde istenmeyen perioperatif hipotermi'nin önlenmesine yönelik önerilerin, ameliyat öncesi, sırası ve sonrası şeklinde gruplandırıldığı görülmektedir. Ancak bu rehberlerde yer alan kanıt düzeylerinin sınıflama sistemi farklılık göstermektedir. Ayrıca NICE'in 2008 yılında yayımlayıp, 2016 yılında güncellediği rehberde uygulamalara yönelik kanıt düzeylerinin belirtilmemiş olduğu görülmektedir.

Sonuç: Kanıt dayalı uygulamaların kliniğe yansımaları ile istenmeyen perioperatif hipotermiye yönelik komplikasyonların önlenmesi ve hasta bakım kalitesinin artacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik bakımı, istenmeyen hipotermi, kanıt dayalı uygulama.

Sözel Bildiri

ADVANCED PROTEOMIC TECHNOLOGIES FOR BIOMARKER DISCOVERY IN COLORECTAL CANCER

Mustafa G. SÜRME^{1*}, **Saime SÜRME**¹

¹Department of Molecular Medicine, Hamidiye Institute of Health Sciences, University of Health Sciences,
İstanbul, Türkiye *e-mail: mgsurmen@yandex.com

Background: Colorectal cancer (CRC) is one of the most common cancer types in the world. At the onset of the disease, multifactorial problems cause irregularities in various cellular mechanisms such as cell cycle, DNA-repair, signal transduction and apoptosis. The kinases that phosphorylate proteins and convert them to their active and inactive forms play an important role in the regulation of these mechanisms. Although several important pathways involved in CRC are known, few studies have investigated the effect of kinase inhibitors on the cellular phosphoproteome.

Advanced proteomics and phosphoproteomic technologies are invaluable in improving current treatments and developing new ones for various diseases, especially cancer. In particular, phosphoproteomic studies using high-resolution mass spectrometers provide powerful data to identify proteins in signaling pathways and reveal changes in phosphorylations. In addition, altered protein expressions and phosphorylation sites involved in drug resistance mechanisms may be useful biomarkers in predicting patient response to therapeutics. Various biomarkers have been reported in proteomic studies seeking to reveal the potential roles of phosphorylations in CRC. Moreover, proteomic research on CRC have allowed large-scale characterization of some oncogenic signaling pathways. However, further research and validation on different samples are required for these results to enter clinical practice.

Conclusion: In this context, dissemination of phosphoproteomic studies on colorectal cancer will accelerate the elucidation of the molecular mechanism of the disease and will enable the detection of clinically applicable protein markers for the prognosis of the disease.

Keywords: Colorectal Cancer, Proteomics, Phosphoproteomics, Mass Spectrometry, Biomarkers

Sözel Bildiri

COVID-19 AŞILARININ YAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ezgi EYİLER

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye

Aşı, hastalıkların önlenmesi ve sağlığın korunması açısından bireyler için önem arz etmektedir. Geçmişten günümüze kadar birçok hastalık aşılama sayesinde önlenmiştir. Dünya Sağlık Örgütüne göre aşılama ile her yıl 3.5-5 milyon insan ölümcül hastalıklardan korunmaktadır. Aşılama bulaşıcı hastalıkların önlenmesinde en etkili yollardan biridir. Birinci basamak sağlık hizmetlerinin temelini oluşturur. Günümüzde Koronavirüsün sebep olduğu bulaşıcı bir hastalık olan COVID-19 hastalığı ile mücadele edilmektedir. Bu hastalık çok kısa bir süre içerisinde tüm dünyaya hızlı bir şekilde yayılmıştır. Bu hastalığın önlenmesi için ülkeler tarafından çeşitli platformlarda aşılama üretilmektedir. Covid-19 aşılama, hastalığa yakalanmadan COVID-19'a neden olan virüse karşı vücudumuzun bağışıklık geliştirmesine yardımcı olur. Aşıların yararları olduğu gibi bazı lokal ve sistemik yan etkileri de görülebilmektedir. Sıklıkla görülen lokal yan etkiler; aşı bölgesinde hassasiyet, kızarıklık ve şişlik olarak belirtilmektedir. Sistemik yan etkiler ise yorgunluk, baş ağrısı, kas ağrısı, üşüme, ateş ve mide bulantısı şeklindedir. Koronavirüs aşılama da tipik yan etkilerinin enjeksiyon bölgesinde ağrı, ateş, yorgunluk, baş ağrısı, kas ağrısı, titreme ve ishal olduğu belirtilmiştir. Koronavirüs aşılama bildirilen yan etkilerin çoğunlukla hafif ve orta derecede olduğu belirtilmektedir. Covid-19 aşılama, hastaneye yatışları ve ölümleri önlemede etkilidir. Geliştirilen aşılama hastalığa karşı %100 koruma sağlamamaktadır. Buna rağmen aşılama bireyler hastalığa yakalansa bile aşılama olmayan bireylere göre daha az şiddetli semptomlar yaşama eğilimindedirler. DSÖ verilerine göre Covid-19 aşılama 2021 yılında yaklaşık olarak 19,8 milyon ölümün önlenmesine olanak sağlamıştır.

Yapılan çalışmalarda inaktif aşılama etkinliğinin %91,25 olduğu saptanmıştır. İnaktif aşılama ortak görülen lokal yan etkiler; aşı bölgesinde ağrı, kızarıklık, hassasiyet ve şişliktir. Sistemik yan etkiler ise yorgunluk, baş ağrısı, kas ağrısı, titreme, ateş ve mide bulantısıdır. Genellikle yan etkilerin aşılama ikinci dozunda daha şiddetli olduğu belirtilmektedir. Yan etkiler kişiden kişiye değişebilir. İnaktif aşılama en sık görülen yan etkilerin enjeksiyon bölgesinde ağrı ve ateş olduğu bulunmuştur. Sinovac aşılama yan etkilerinin hafif ve orta derecede olduğu saptanmıştır. En sık bildirilen yan etkinin aşı uygulanan bölgede ağrı olduğu ve lokal yan etkilerin 72 saat içerisinde ortadan kalktığı tespit edilmiştir. Doz zamanlamasının ise 0-14. günler veya 0-28. günlerde yapılabileceği belirtilmiştir. Ancak yapılan çalışmalarda 0-28.

günlerde yapılan aşılar da antikor seviyesinin daha yüksek olduğu böylece daha uzun süre koruyuculuk sağlanabileceği belirtilmiştir.

Pfizer/BioNTech aşısı Koronavirüse karşı etkinlik gösteren mRNA tabanlı aşılar dandır. Pfizer/BioNTech aşısında hafif ve orta derece de yan etkiler görülebilir. Bireylerde enjeksiyon bölgesinde ağrı, kızarıklık, şişlik, ateş, yorgunluk, baş ağrısı, kas ağrısı, bulantı, kusma, kaşıntı, titreme ve eklem ağrısı dahil olmak üzere yan etkiler ortaya çıkabilir. Pfizer/BioNTech aşısında hafif ve orta derece de yan etkiler görülebilir. Bireylerde enjeksiyon bölgesinde ağrı, kızarıklık, şişlik, ateş, yorgunluk, baş ağrısı, kas ağrısı, bulantı, kusma, kaşıntı, titreme ve eklem ağrısı dahil olmak üzere yan etkiler ortaya çıkabilir. En sık bildirilen sistemik reaksiyonların yorgunluk ve baş ağrısı olduğu saptanmıştır. Ayrıca 16-55 yaş arasındaki bireyler, 55 yaş üstü bireylere göre daha fazla yan etki bildirmiştir. İkinci dozda ki yan etkilerin birinci dozdan daha fazla olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Covid-19 Aşıları, Covid-19 Aşılarının Yan Etkileri

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

**SAĞLIK PROFESYONELLERİNE YÖNELİK İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
ARAŞTIRMALARININ 1970' TEN GÜNÜMÜZE KÜRESEL EĞİLİMİ:
BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ**

Aysun Ünal*

** Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye
Aysun.unaldu@gmail.com*

ABSTRACT

Giriş: Sağlık hizmetleri ortamları, çalışmak için en tehlikeli yerler arasında kabul edilmiştir. **Amaç:** Sağlık profesyonellerine yönelik iş sağlığı ve güvenliği araştırmalarının küresel evrimini değerlendirmek ve bu alandaki bilgi gelişiminin kavramsal alanlarını analiz etmektir. **Yöntem:** konu ile ilgili 1970 yılından günümüze kadar yayınlanan dergi makaleleri, derleme kitap bölümü vb. dahil olmak üzere toplam 1460 yayının bibliometrik analizi yapılmıştır. Araştırmaların bilgi alanlarının nicel değerlendirilmesi ve görselleştirmeleri için R yazılımı kullanıldı. Araştırmalar istatistiksel ve metin madenciliği analiz yöntemleriyle değerlendirildi. Araştırmaların yayın çıktısı, yazarlar ve işbirliği, lotka yasası, güncel trend terimleri, küresel dağılım ve işbirliği değerlendirilmiştir. **Bulgular:** sağlık profesyonellerine yönelik yayınlanan iş sağlığı ve güvenliği araştırmaları 1994 yılından itibaren büyüme eğilimindedir ve en çok 2020 yılında yayın yapılmıştır. Yayınlar dört ülkede yoğunluk göstermektedir. Bu ülkeler USA (n=957), Fransa (n=633), Kanada (n=415), Avustralya'dır. (n= 348) Türkiye ise dokuzuncu sırada gelmektedir (n= 122). Diğer yandan pek çok gelişmekte olan ya da az gelişmiş ülkelerde halen konunun ele alınmadığını da göstermektedir. Anahtar kelimeler ve metin verileri değerlendirilerek belirlenen başlıca kavramsal alanlar iki kümede yapılanmıştır. İlk küme hastalık oranları, kültür ve model çerçevesinde, ikinci küme ise kas iskelet sistemi hastalıkları, yaralanma, risk faktörleri ve girişimleri çerçevesinde toplanmıştır. Yıllara göre en çok çalışılan kavramlar risk yönetimi, çalışan sağlığı ve güvenliği, çalışan sağlığı ve güvenliği eğitimleridir. Son yıllarda ise covid 19, kene enfeksiyonları üzerine yoğunlaşmıştır. Araştırmacıların konu ile ilgili bilimsel üretkenliği Lotka Yasası'na göre incelendiğinde, yazarların %86'sı tek makale (n=4487), %0,89'u iki makale (n=465) ve %02,6'sı ise üç makale (n=137) yayınlamıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Konu ile ilgili araştırmalarının gelişmekte olduğu ve yayın üretkenliğinin yeterli olmadığı söylenebilir. Dünya çapında güçlü bir yazar iş birliği olmakla beraber konunun gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde halen ele alınmadığı görülmektedir. İş sağlığı güvenliği programlarının modellenmesi, dijital ortamlarda geliştirilmesi yönünde araştırma gereksinimleri vardır. Konu ile ilgili kanıta dayalı uygulamaları güçlendirmek için küresel araştırma işbirliği teşvik edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Sağlık Profesyonelleri, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi, İş Kazası

Sözel Bildiri

KİMYASAL BİR KBRN AJANI: BİBER GAZI (*Oleoresin Capsicum*)

Eda ARICI¹, Mümin POLAT²

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomeikal Bilimler AD, Yüksek Lisans, Burdur-Türkiye, earici1104@gmail.com

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur-Türkiye

Özet: Acil Durum Yönetim Başkanlığı'nın (AFAD) yayınlamış olduğu KBRN terimler sözlüğüne göre KBRN; Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer kelimelerinin baş harflerinden meydana gelmekte ve belirtilen bu maddelerin oluşturabileceği tehlikeli durumları ifade etmektedir. KBRN başlığı altında incelenen kimyasal ajanların sınıflandırılmasında çeşitli etkenler rol oynamaktadır. Kimyasal ajanların sınıflandırılmasını; kimyasal yapı, temas şekli ve süresi, emilim hızı, çevresel koşullar gibi kriterlerin farklı olması gibi etkenler belirlemektedir.. Kimyasal ajanlar toksikolojik özellikleri bakımından ele alındığında 6 grupta incelenmektedir. Bu çalışmada ele alınan kimyasala ajan, halk arasında biber gazı olarak bilinmektedir. Biber gazı, Şili biberi ya da Arnavut biberinin ekstraksiyon işlemine tabi tutulması sonucu elde edilen bir yağdır. Organik çözücüler ile çözüldükten sonra elde edilen madde ise "*Oleoresin capsicum*" olarak adlandırılmaktadır. Bu ektrat içerisinde değişken konsantrasyonlarda pek çok farklı doğal bileşik bulunmaktadır. Biber gazları kargaşa kontrol ajanı sınıfında yer almaktadır. 1997'de Kimyasal Silahlar Sözleşmesi uyarınca biyolojik ve kimyasal silahların savaşta kullanımını yasaklanmıştır, fakat göz yaşartıcı kimyasallar bu sınıflandırma içine dahil edilmemiştir. Sözleşmede öldürücü olmayan kimyasallar (*non-lethal chemicals*) sınıfında yer alsada aslında *non-lethal* olmadığı birçok kaynakta bildirilmektedir. Biber gazlarının bomba, sprej gibi çeşitli formlarda kullanımı da mevcuttur. Biber gazının kişilerin sağlığı üzerindeki etkileri ne yazık ki tam olarak aydınlatılabilmiş değildir. Konu hakkında yapılan çalışmalar oldukça az olup, etkilerinin geçici olduğu bildirilmektedir. Bu derlemenin amacı; kolay erişilebilen ve kullanımı için eğitim, sertifika, yaş sınırlandırması olmayan biber gazının etkileri hakkında farkındalık oluşturarak bilim insanlarıncı tartışılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: KBRN, Kimyasal ajan, Biber gazı, Farkındalık

Sözel Bildiri

RADIUS BAŞI DİSLOKASYONLARI VE LATERAL EPİKONDİLİTTE DİRSEK BÖLGESİNDEKİ ANATOMİK DEĞİŞİKLİKLER

Merve Nur PEHLİVANLI*, Nadire ÜNVER DOĞAN*, Bahattin Kerem AYDIN, Mehmet ÖZTÜRK***, Ahmet Kağan KARABULUT*, Zeliha FAZLIOĞULLARI***

**Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Konya, Türkiye, mervenurpehlivanli@gmail.com*

** Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Konya, Türkiye, nunver2003@yahoo.com*

*** Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı, Konya, Türkiye,*

keremaydin@yahoo.com

****Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Radyoloji Anabilim Dalı, Konya, Türkiye, drmehmet2121@gmail.com*

**Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Konya, Türkiye, akkarabulut@yahoo.com*

**Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Konya, Türkiye, z_topal@yahoo.com*

ÖZET

Giriş: Radius başı dislokasyonu ve lateral epikondilit, dirsek ekleminin en sık karşılaşılan patolojik durumlarıdır. Radius başı dislokasyonu ve lateral epikondilit bireylerde ağrı, hareket kısıtlılığı, fonksiyonel kayıplara neden olmakta ve günlük yaşam aktivitelerini ciddi şekilde etkilemektedir. **Amaç:** Çalışmamızda radius başı dislokasyonu ve lateral epikondilit tanısı almış bireylerin dirsek eklemi radyolojik görüntüleri retrospektif olarak incelenip, bu bireylerde meydana gelen morfolojik değişikliklerin ortaya konması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamız Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı'na başvurmuş sağlıklı bireyler ile radius başı dislokasyonu ve lateral epikondilit tanısı almış bireylerin dirsek eklemi bilgisayarlı tomografi görüntülerinin incelenmesiyle gerçekleştirildi. Collum radii kesit alanı ve incisura radialis'in derinliği dijital olarak ölçüldü. İstatistiksel analiz için SPSS 20 for Windows kullanıldı. Çalışmaya radius başı epifiz plağı kapanmamış ve dirsek çevresinde kemik bütünlüğü bozulmuş hastalar dahil edilmedi. **Bulgular:** Çalışmamızda 16 radius başı dislokasyonu olan, 16 lateral epikondiliti olan ve 16 sağlıklı olmak üzere toplam 48 dirsek görüntüsü incelendi. 3 grup arasında collum radii kesit alanı ($p=0,04$) ve incisura radialis derinliği ($p<0,01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** Radius başı dislokasyonu olan bireylerde collum radii kesit alanı ve incisura radialis derinliği daha az bulunmuştur. Elde ettiğimiz verilerin, radyoloji ve ortopedi hekimlerine bu bölgede meydana gelen değişiklikleri yorumlamada faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Dirsek, Radius başı dislokasyonu, Lateral epikondilit, Bilgisayarlı tomografi

Sözel Bildiri

STOMALI YAŞLI BİREYLERDE YAŞAM KALİTESİ

Sibel NARGİZ KOŞUCU¹, Bayram Mert SİDEL²

*Antalya Bilim Üniversitesi, Lisans Öğrencisi, Antalya, Türkiye, mert.sidel@std.antalya.edu.tr

**Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık bilimleri Fakültesi, Hemşirelik bölümü, Antalya, Türkiye, sibel.nargiz@antalya.edu.tr

ÖZET

Stoma ‐ağız‐ anlamına gelen Yunanca kökenli bir kelimedir. Bağırsak stoması, atık geçişini sağlamak için karın duvarında cerrahi olarak oluşturulmuş yapay bir açıklıktır. Kolorektal kanserler, inflamatuvar bağırsak hastalıkları ve travmaların tedavisinde sıklıkla bağırsak stoması uygulanır. Kolorektal kanserler Türkiye’de ve dünyada en yaygın görülen üçüncü kanser türüdür ve tanı konulan bireylerin yarısından fazlası 65 yaş üstüdür. Stoma hayat kurtaran bir tedavi olsa da bireylerde çeşitli fiziksel, zihinsel, sosyal işlev bozukluklarına ve damgalanma duygularına yol açmaktadır. Bu sorunlar yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Stoması olan bireylerde yaşın tek başına yaşam kalitesine etkisinin olmadığı bildirilmektedir. Ancak yaşlı bireylerde fiziksel işlevde bozulma ve ek hastalıklar nedeniyle yaşam kalitesinin olumsuz etkilendiği belirtilmektedir. Bu hastaların normal popülasyona göre daha fazla ek hastalık, ileri evre kolorektal kanser ve daha çok akut komplikasyona sahip olmaları yaşam kalitesini azaltan nedenler olarak gösterilmektedir. Stoması olan yaşlı bireylerde vücut imajı, cinsel, fiziksel ve psikolojik fonksiyonlarda bozulma yaşam kalitesini etkileyen önemli faktörlerdir. Sosyal çevreden mahrum olma ve yetersiz sosyal destek gibi psikososyal faktörlerin stoması olan yaşlı bireylerde yaşam kalitesini olumsuz etkilediği özellikle vurgulanmaktadır. Ayrıca bu hastaların stoma bakımını yönetme becerilerinin zayıf olması da yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Öz-yeterlilik, algılanan beden imajı ve erkek cinsiyet, stomalı yaşlı hastaların yaşam kalitesini etkileyen önemli faktörlerdir. Bu üç kişisel değişkenin, hastanın yaşam kalitesi için tıbbi veya sosyal değişkenlerden daha önemli olduğu ileri sürülmektedir. Hastalarında yaşam kalitesini artırmayı amaçlayan müdahale programları geliştirilirken kişisel değişkenlerin dikkate alınması gerekir. Sağlık profesyonellerinin, stomalı yaşlılarda yaşam kalitesinin nasıl etkilendiğini bilmesi; hastaların ihtiyaçlarını anlaması, etkili bir şekilde karşılaması, ortak karar alması, tedavi ve bakımı planlanmasında önem taşımaktadır. Ayrıca bütüncül, bireyselleştirilmiş ve yaşam kalitesini iyileştirmeyi amaçlayan girişim programlarının oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Bu derlemede stoması olan yaşlı bireylerin yaşam kalitesi ve etkileyen faktörler güncel literatür incelenerek sunulmuştur.

Anahtra Kelimeler: Yaşlı, Stoma, Stomalı Yaşlı, Yaşam Kalitesi, Bakım

Sözel Bildiri

MIDE KANSERİ TEŞHİSİ KONAN BİREYLERDE ENTERAL BESLENME UYGULAMASI: BİR OLGU ÖRNEĞİ

Seda Nur TEKDEMİR¹ , Deniz BOLÇOCUK² , Seniha ÇUKUROVALI SOYKURT³

¹Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi

Giriş: Mide kanseri, dünya çapında en yaygın beşinci kanser ve üçüncü en yaygın kanser ölüm nedenidir. Mide kanserinin gelişiminde ileri yaş, erkek cinsiyeti, etnik köken, genetik faktörler vb. birçok etken katkıda bulunabilir. Bu faktörler değiştirilemez faktörlerken, beslenme , sigara, alkol gibi davranışsal faktörler ve Helicobacter pylori enfeksiyonu ise büyük ölçüde değiştirilebilir ve önlenbilir faktörlerdir. Amaç: Bu olgu sunumunda mide kanseri hastalığı tanısı ile izlenen olgunun tedavisinde cerrahi tedavinin sonunda enteral beslenme uygulanması sunmayı amaçlanmıştır.

Olgu: 69 yaşında, 68 kilogram ve 172 cm boyunda olan erkek hasta mide kanserinden dolayı operasyon geçirdikten sonra beslenme tedavisi için beslenme polikliniğine başvurmuştur. Antropometrik ölçümler yapıp, beslenme öyküsü alınmıştır. Doktordan getirdiği anamnez incelenmiştir. Bunun sonucunda, hastaya günlük yedi kutu yüksek enerjili oral nütrisyon ürünü başlatılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Klinik durumunun multidisipliner bir yaklaşımla değerlendirilmesi ve izlenmesi gerekmektedir. Bu olgu örneğinde ameliyat öncesi ve sonrası dönemde enteral beslenmeye ilişkin kanıtların değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Enteral beslenme , Kanıta dayalı uygulamalar , Kanser

2023

Sözel Bildiri

ACIL SERVISTE DIYABETİK HASTADA ANTİBİYOTİK KULLANIMI SONRASI RINOSEREBRAL MUKORMİKOZ

Deniz ERDEM, Aşlıhan ÇELİK

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı Isparta/TÜRKİYE

Giriş: Mukormikoz; küf mantarlarının neden olduğu organ ve doku tutulumuyla karakterize invaziv fungal bir enfeksiyondur. Diyabetik ketoasidoz, uzun süreli antibiyotik, steroid ve sitotoksik ilaç kullanımına bağlı ortaya çıkar. En sık rinoserebral mukormikoz görülmektedir. Bulgu ve belirtiler baş ağrısı, rinore, intranazal veya intraoral siyah nekrotik alanlar ve epistaksistir. Hastalığın ilerlemesiyle orbital selülit, orbital apeks sendromu, kavernöz sinüs sendromu ve merkezi sinir sistemi tutulumu olabilir. Sağ göz kapağında şişlik, sağ gözde görme kaybı, baş ağrısı, yüzün sağ tarafında hissizlik şikayetleriyle başvuran 54 yaşındaki diyabetik hastaya antibiyotik kullanım sonrası gelişen Rinoserebral Mukormikoz tanısı acil serviste konulmuştur. Erken tanı sonrası kan şekeri düzenlenen antifungal tedavi ve cerrahi debridman uygulanan hasta taburcu edilmiştir.

Olgu sunumu: 54 yaşında kadın hasta, sağ gözde görme kaybı, sağ göz kapağında şişlik, baş ağrısı, yüzün sağında hissizlik nedeniyle acil servisimize başvurdu. Özgeçmişinde hipotiroidi ve diyabeti vardı. Fizik muayenesinde ateş 36.6, nabız 82/dk, tansiyon 125/60 mmHg, oksijen saturasyonu 94/mmHg. İncelemede sağ göz kapağı ödemli kızarıklık, sağ göz pitotik görünümde, sağda ışık refleksi yok, sağ göz hareketleri kısıtlı ve sağda görme kaybı mevcuttu. Laboratuvar incelemelerinde hemoglobin 11.8 g/dl, lenfosit 800, lökosit 8500 saptandı. Kan şekeri 370 mg/dl, Crp 142 mg/L, sodyum 128 mmol/L. Paranasal sinüs, orbita, beyin tomografisi değerlendirildi. Sağ maksiller, frontal, etmoid sinüslerde tek taraflı mukoza kalınlaşması, sağ nazal kavitede ve konkalarda yumuşak doku kalınlaşması görüldü. Bulgular mukormikoz açısından anlamlı olarak değerlendirildi. Görme kaybı olan ve mukormikoz düşünülen hasta ilgili branşlar tarafından değerlendirildi. Retina total iskemik görünümde, vasküler yapılar incelmış, yer yer seçilemedi. Sağ nazal kavite rinoskopiyle bakıldığında siyah kurutlu alanlar izlenerek mukormikozla uyumlu olarak değerlendirildi. Hasta enfeksiyon hastalıkları servisine yatırıldı.

Tartışma: Olgumuz diyabet hastalığı olup antibakteriyel kullanım sonucu son derece ölümcül seyreden mukormikoz hastalığının erken tanı, tedavi ve cerrahi debridman ile kontrol altına alınmasının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Rinoserebral Mukormikoz, Acil Servis

Sözel Bildiri

ACIL SERVİSTE KLİNİK ŞÜPHE SONUCU YAKALANAN SÜPERİOR MEZENTERİK VEN TROMBOZU

Deniz ERDEM, Aslıhan ÇELİK

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı Isparta/TÜRKİYE

Giriş: Mezenterik ven trombozu nadir görülen fakat mortalitesi yüksek bir hastalıktır. Belirti ve bulguların değişkenlik göstermesi nedeniyle tanı koymak güçtür. Tanı koymada klinik şüphe önemlidir. Mezenterik ven trombozu tanısı çoğunlukla laparotomi veya otopsi ile konulur. Mezenterik ven trombozu genellikle hiperkoagülasyon bozukluklarıyla birlikte görülür. Karaciğer sirozu, sepsis, karın cerrahisi, morbit obezite, karın içi enfeksiyonlar, karaciğer tümörleri MVT'nin diğer önemli nedenleridir.

Olgu sunumu: 47 yaşında erkek hasta 10-15 gündür genelde yemeklerden sonra sıkıştırıcı tarzda epigastrik bölgede ağrı olması üzerine acil servise başvurdu. Özgeçmişinde bilinen hastalık öyküsü ve ilaç kullanımı yok. Son bir hafta içinde farklı hastanelere başvuru öyküsü mevcut. Dış merkezde çekilen kontrastlı batın tomografisi akut pankreatit? olarak yorumlanmış. Fizik muayenesinde epigastrik bölgesinde hassasiyet mevcuttu. Laboratuvar değerlerinde anlamlı patoloji saptanmayan hastanın ağrısının devam etmesi nedeniyle venöz fazda çekilmiş kontrastlı tomografisinde SMV'den ana portal vene ve sağ portal ven proksimal kesime ayrıca splenik ven proksimal kesime uzanım gösteren akut-subakut trombüs lehine değerlendirilen dolun defekti saptanmıştır. Perirektal yağlı planlar içerisindeki vasküler yapılarda belirginleşme izlenmiştir. Yine mezenterik yağlı planlar içerisinde vasküler yapılarda belirginleşme ve yer yer tarak bulgusu ile uyumlu görünüm izlenmiştir. Hasta gastroenteroloji servisine yatırılmıştır.

Tartışma: Portal ven trombozu ne kadar yaygınsa semptomlar o kadar şiddetlidir. Portal ven trombozunun semptomlu hale gelmesi için genellikle SMV veya dallarına trombozun ilerlemesi gerekmektedir. Superior mezenterik ven trombozunda bağırsak iskemisine bağlı olarak karın ağrısı ve dispeptik şikayetler ön planda olur. Bizim olgumuzda günlerdir geçmeyen karın ağrısıyla gelen hastanın fizik muayenesinde ve laboratuvarında anlamlı bulgu olmamasına rağmen klinik şüphe nedeniyle bt çekilip tanı konulmuştur. Klinik şüphe ile uygun görüntüleme yöntemlerinin kullanılmadığı olgularda tanı otopsi ile konulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Mezenter ven trombozu, Portal ven trombozu

Sözel Bildiri

**ALZHEİMER HASTALIĞINDA AMİLOİD BETA OLUŞUMUNU
ENGELLEME ÜZERİNE GÜNCEL TEDAVİLER VE ONAY SÜRECİNDE DEVAM
EDEN ÇALIŞMALAR**

Merve ŞEKER*, Gülcihan GÜLSEREN**

* Konya Selçuk Üniversitesi, Konya Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoteknoloji
Bölümü, Konya/Türkiye, immerveseker@gmail.com

** Konya Gıda Tarım Üniversitesi, Konya Gıda Tarım Üniversitesi Tarım ve Doğa Bilimleri
Fakültesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Konya/Türkiye, ggulseren@gmail.com

ÖZET

Genel Bilgi: Alzheimer hastalığı, özellikle 50 yaş üstü popülasyonda prevalansı sürekli artan, bilişsel ve hafıza bozukluğu gibi etkileri olan, ilerleyici ve geri dönüşü olmayan sinir hücrelerinin hasarına yol açan nörodejeneratif bir hastalık olarak bilinmektedir. Patolojik olarak merkezi sinir sisteminde aşırı *amiloid beta* ve *tau proteinleri* ile karakterizedir. Bu birikimin bir sonucu olarak hipokampus ve serebral kortekste beyin atrofisi meydana gelir. Alzheimer Hastalığının ortaya çıkmasında önemli rol alan amiloid beta plaklarının birikmesini önlemeye yönelik araştırmalar son zamanlarda önem kazanmıştır. **Amaç:** Bu çalışmada amaç amiloid beta plaklarının oluşmasını engelleme üzerine yapılan tedavi ve güncel çalışmaların araştırılması ve sunulmasıdır. **Yöntemler:** Bu konu üzerinde yapılan çalışmalardan bazıları şu şekildedir; çeşitli nanopartiküllerin yeşil sentez yöntemiyle sentezlenerek Alzheimer hücre hattına inokule edilmesi ve incelenmesi, Alzheimer hastalarının diyetine *coQ10* eklenmesi; böylelikle *CoQ10* Alzheimer Hastalığı ile ilişkili oksidatif stresi iyileştirebilen bir anti inflamatuvar ve anti-oksidatif stres takviyesi görevi görür. Farmakolojik olarak denenilen ve halen klinik araştırma aşamasında olan *aducanumab* ve *lecanumab* isimleri verilen antibody temelli bu ilaçlar ise Alzheimer hastalığında amiloid beta oluşumunu engellemek veya oluşan plağı çözmek üzere kullanılması planlanan ilaçlardır. **Sonuç:** Literatür araştırmalarında *in vitro* ve *in vivo* olarak amiloid *beta* oluşumu ve engellenmesi üzerine birçok başarılı çalışma bulunmasına rağmen insan üzerinde Alzheimer hastalığını tamamen tedavi eden bir ajan halen bulunmamaktadır. **Tartışma ve Sonuç:** Yapılan çalışmaların ileride yapılacak çalışmalara zemin hazırladığı ve kesin tedavi yöntemi bulunmasına öncü olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer, Amiloid Beta, Nörodejeneratif Hastalık, Bilişsel Bozukluk, Tedavi

Sözel Bildiri

THE PROTECTIVE EFFECT OF CHRYSIN AGAINST GLUTAMATE-INDUCED OXIDATIVE STRESS, INFLAMMATION AND APOPTOSIS IN C6 GLIOMA CELLS

Kenan YILDIZHAN ¹, Adem AHLATCI ²

¹*Department of Biophysics, Faculty of Medicine, Van Yuzuncu Yil University, Van, Türkiye,*

kenanyldzhan@gmail.com

²*Vocational School of Health Services, Van Yuzuncu Yil University, Van, Türkiye,*

ademahlatci@gmail.com

ABSTRACT

Background: Glutamate is one of the most important excitatory neurotransmitters released by nerve cells in the brain. Glutamate homeostasis is essential for the regular functioning of the brain's functions. The literature has reported that high concentrations of glutamate are associated with diseases such as Parkinson's disease, Alzheimer's disease and Huntington's disease. Chrysin is a flavonoid in many plant extracts and renewable substances such as mushrooms, honey, and propolis. It has also been reported that chrysin has anti-inflammatory, anti-cancer and anti-oxidation properties. **Aim:** In our literature review, no study was found on the protective effect of chrysin in C6 glioma cells exposed to high glutamate concentrations. This study investigated the effect of chrysin against glutamate-induced excitotoxicity in C6 glioma cells. **Methods:** For the study, groups were formed from C6 cells as control, chrysin (50 µM, 24 h), Glutamate (10 mM, 24 h), and Glutamate+Chrysin. At the end of the study, total oxidant level (TOS), total antioxidant level (TAS), TNF-α, IL-1β, caspase-3 and caspase-9 levels in cells were measured with an ELISA kit. **Results:** It was observed that exposure to high-dose glutamate (10 mM) in C6 cells increased TOS, TNF-α, IL-1β, caspase-3 and caspase-9, and decreased TAS levels (p<0.05). Furthermore, in the chrysin treatment group (Glutamate+Chrysin group), it was determined that, compared to the glutamate group, the chrysin increased TAS levels in cells and decreased TOS, TNF-α, IL-1β, caspase-3, and caspase-9 levels (p<0.05). **Discussion and Conclusion:** As a result, it was observed that chrysin has a protective effect on glutamate-induced excitotoxicity in the C6 cells. This study showed us that chrysin might be a protective factor in excitotoxic neuronal damage caused by glutamate.

Keywords: Glutamate, Chrysin, C6 glioma cells, Oxidative stress, Apoptosis

Sözel Bildiri

KONVANSİYONEL ORTOGNATİK CERRAHİ VE ÖNCE CERRAHİ UYGULANAN İSKELETSEL SINIF III MALOKLÜZYONA SAHİP HASTALARIN POSTOPERATİF STABİLİTE YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yeliz BULDUK*, Yavuz FINDIK**

* Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye yelizbulduk@sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye yavuzfindik@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Konvansiyonel ortognatik cerrahi ve önce cerrahi yaklaşımı postoperatif stabilite yönünde kıyaslayan az sayıda çalışma bulunmaktadır. **Amaç:** Çalışmamızın amacı; sınıf III maloklüzyona sahip, konvansiyonel ortognatik cerrahi ve önce cerrahi yaklaşımla tek veya çift çene cerrahisi uygulanan hastaları postoperatif stabilite yönünden değerlendirmektir. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmamızda, 2015-2022 yılları arasında Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde konvansiyonel ortognatik cerrahi ve önce cerrahi yaklaşımla tek veya çift çene cerrahileri gerçekleştirilen hastaların ameliyat öncesi (T0), ameliyattan 1 hafta sonra (T1) ve ameliyattan 1 yıl sonra (T2) alınan lateral sefalometrik radyografi verileri kullanılmıştır. Veriler, WebCeph sefalometrik analiz programı kullanılarak ameliyat sonrası nüks (T1-T2) açısından değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Konvansiyonel ortognatik cerrahi ve önce cerrahi yaklaşımla tek çene cerrahisi uygulanmış hastalarda T1-T2 zamanlarında elde edilmiş olan SNA, SNB, ANB, FMA, IMPA değerlerinde anlamlı değişiklik görülmemiştir. Konvansiyonel ortognatik cerrahi ve önce cerrahi yaklaşımla çift çene cerrahisi uygulanmış hastalarda T1-T2 zamanlarında elde edilmiş olan SNA ve ANB değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Konvansiyonel ortognatik cerrahi ve önce cerrahi yaklaşımla çift çene cerrahisi uygulanmış hastalarda T1-T2 zamanlarında elde edilmiş olan SNB, FMA ve IMPA değerlerinde anlamlı değişiklik görülmemiştir. Konvansiyonel ortognatik cerrahi ve önce cerrahi yaklaşım uygulanan hastalarda SNA, SNB, ANB, FMA, IMPA değerlerinde anlamlı değişiklik görülmemiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Önce cerrahi yaklaşım ile hasta memnuniyetinin, tedavi uyumunun ve yaşam kalitesinin artması, konvansiyonel ortognatik cerrahi ve önce cerrahi yaklaşım nüks açısından kıyaslandığında anlamlı fark bulunmaması, önce cerrahi yaklaşımın güvenle uygulanabilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Konvansiyonel ortognatik cerrahi, Önce cerrahi yaklaşım

Sözel Bildiri

BİFOSFONAT VERİLEN RATLARDA DIŞ ÇEKİMİ ÖNCESİ VE SONRASINDA KULLANILAN SELENYUMUN KEMİK İYİLEŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN BİYOKİMYASAL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Mustafa İŞLEYEN*, Müge ÇINA**

* Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Cerrahisi A.D. Isparta, Türkiye mustafaisleyen@sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Cerrahisi A.D. Isparta, Türkiye mugecina@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Bifosfonatların birçok hastalığın tedavisinde gittikçe yaygınlaşan kullanımları, ilaca bağlı olarak çene kemiklerinde görülen osteonekroz (İÇKON) tablosunun görülme sıklığını arttırmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada, bifosfonat uygulanan ve diş çekimi yapılan ratlarda, diş çekimi öncesi ve sonrasında kullanılan selenyumun kemik iyileşmesi üzerindeki etkilerinin biyokimyasal olarak incelenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmada 48 adet 10-12 haftalık Wistar albino cinsi erkek rat rastgele; kontrol (n=12), bifosfonat (n=12), bifosfonat + preop selenyum (n=12) ve bifosfonat + postop selenyum grubu (n=12) olmak üzere 4 gruba ayrılmıştır. Kontrol grubuna salin, diğer gruplara ise zoledronik asit; 0,06 mg/kg dozda haftada bir defa 5 hafta boyunca intraperitoneal yol ile uygulanmıştır. Beş haftanın sonunda mandibular sol birinci ve ikinci molar dişlerin çekimi gerçekleştirilmiştir. Bifosfonat + preop selenyum grubuna diş çekiminden önce ve bifosfonat + postop selenyum grubuna ise diş çekiminden sonra olacak şekilde selenyum; 0,3 mg/kg dozda günde bir defa 15 gün boyunca intraperitoneal yol ile uygulanmıştır. Ratlar diş çekimi sonrası 4. haftanın sonunda intrakardiyak yol ile kan örnekleri alınarak kurban edilmiştir. Biyokimyasal inceleme sonucu elde edilen veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Biyokimyasal olarak serum osteokalsin, NTX, alkalen fosfataz ve kalsiyum düzeyleri değerlendirilmiştir. Serum osteokalsin düzeyi bifosfonat + postop selenyum grubunda, kontrol ve bifosfonat grubuna göre anlamlı olarak artış göstermiştir. Serum NTX düzeyi bifosfonat grubunda belirgin olarak artmış olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemiştir. Serum alkalen fosfataz ve kalsiyum düzeyleri ise anlamlı farklılık göstermemiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmada, İÇKON modeli oluşturulan ratlarda bifosfonatların yara iyileşmesi üzerindeki olumsuz etkilerinin, selenyum uygulamasının gösterdiği anlamlı sonuçlar ile giderilebileceği gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bifosfonat, Selenyum, Mandibula, Osteonekroz

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA GİNGİVAL VE PERİODONTAL HASTALIKLAR

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN¹, Furkan Burakay GÜREL²

¹Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. kucukesmencigdem@gmail.com

²Doktora Öğrencisi Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. furkanveburkay@gmail.com

ÖZET

Gingival ve periodontal hastalıklar; gingivitis ve periodontitis problemlerini içeren ‘çeşitli gingival ve periodontal, oral enflamatuar patolojiler sınıfı’ şeklinde tanımlanabilmektedirler. Çocuk ve adölesan bireyler de dahil olmak üzere, bütün yaş gruplarında görülen bu tip hastalıkların en yaygın tipi ‘gingivitis’ tir. Diş çürükleri ile aynı oranda veya daha yaygın bir prevalansa sahip olan bu erken oral enfeksiyon, çocukluk çağındaki periodontal dokulara ait kronik bir iltihabın, bireylerin yaşamları boyunca, periodonsiyumun genel sağlık üzerindeki uzun vadeli etkisinin anlaşılmasında, önceleri çok daha az oranda dikkat çekmekteydi. Günümüzde ise gingival ve periodontal hastalıkların, oral ve genel sağlık üzerindeki etkileri çok daha iyi anlaşılmaktadır. Çocukluk ve adölesan çağındaki gingival ve periodontal hastalıklar, erişkin yaşlardaki diş kayıplarının başlıca nedeni olan erişkin periodontitislere yol açan bir periodontal ön ortam hazırlamaktadırlar.

Çocuklarda başlangıç aşamasındaki periodontal hastalıklar, ilerleyen dönemlerde daha da şiddetlenip olumsuz sonuçlara yol açabileceği için, bu hastalıkların erken yaşlarda tedavi edilmeleri klinik açıdan çok önemlidir. Erken ve doğru teşhisle birlikte, ağız hijyeni motivasyonu ve düzenli kontrollerin sağlanması, olası birçok periodontal problemin engellenmesini veya şiddetinin azaltılmasını da sağlayabilmektedir. Tüm bu sebeplerle, çocukluk ve adölesan çağı gingivitis ve periodontitislerinin zamanında teşhis ve tedavileri, bireylerin tüm yaşamları boyunca oral ve genel sağlıklarının korunması ve devam ettirilmesi bakımından da oldukça önemlidir. Bu derlemenin amacı, çocuklarda ve adölesanlarda görülen gingival ve periodontal hastalıkların etiyolojisini, prevalansını, klinik tablosunu ve şiddetini değerlendirmek, ayrıca bu hastalıkların erişkin dönemlerde de, bireyler üzerindeki olumsuz etkilerini inceleyerek; bu hastalıkların önlenmelerinin ve erken tedavi edilmelerinin, bireylerin oral ve genel sağlıkları üzerindeki etkilerinin önemini vurgulamaktır.

Anahtar kelimeler: Çocuklarda Periodontal Problemler, Gingivitis, Periodontitis, Gingival Hiperplazi, Oral Sağlık

Sözel Bildiri

DİŞ ÇEKİM SONRASI SOKET KORUMA YÖNTEMLERİ

Ali BULUT¹ ,Müge ÇINA¹

¹ *Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Cerrahisi AD, Isparta*

mugecina@hotmail.com , alibt.7@gmail.com

ÖZET

Diş çekimi sonrası çekim soketinde kemik rezorbsiyonu meydana gelmektedir. Çekimden 6 ay sonra %29-63 oranında yatay kemik kaybı ve %11-22 oranında dikey kemik kaybı olduğu gösterilmiştir ve bu kayıpların ilk 3-6 ay içinde hızlı azalmalar olduğunu ve bunu daha sonra boyutlarda kademeli azalmaların izlediğini gösterilmiştir. Kemik hacminin azalması yumuşak doku hacminde de değişiklik meydana getirmektedir. Bu değişiklikler implant ve restoratif diş hekimliğinde önemli bir sorun oluşturmaktadır. Soketin iyileşmesinden sonra implant uygulamaları için kemik arttırım işlemleri gerekebilmektedir. Soket koruma tekniği, kemik kaybı miktarının sınırlandırıldığı ve kemik arttırım işlemlerinin gereksinimi azaltan hatta ortadan kaldıran bir tekniktir. Literatürde soket koruma tekniğinde çekim soketine birçok farklı materyalin uygulandığına bahsedilmiştir. Bu çekim soketine uygulanan materyaller primer iyileşmeye bırakılan çekim soketiyle ve birbirleriyle karşılaştırılmıştır. Yapılan çalışmalarda materyallerin kemik ve yumuşak doku değişim miktarları prime iyileşmeye bırakılan çekim soketlerinden daha az olduğu tespit edilmiştir, fakat materyallerin birbirlerine karşı üstünlüğünü destekleyen kanıt bulunmamıştır. Soket koruma tekniği implant uygulaması sırasında daha az kemik greftlenmesi ihtiyacı ortaya koymasına rağmen bu tür faydaların implant tedavisinin uzun vadeli sonuçları üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğuyla ilgili bir kanıt yoktur.

Sözel Bildiri

**BEFORE AND AFTER COVID-19: DESTINATION PREFERENCES IN HEALTH
TOURISM**

Halil KARABAS

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur Institute of Social Sciences, Department of Tourism
Management, halilkrbs007@gmail.com*

ABSTRACT

Health tourism, also known as medical tourism, is the practice of traveling to another country for therapeutic treatment. The high level of some international maintenance treatments plays an important role in the target region. Another important point in choosing health tourism is that it has become more and more popular in recent years due to the desire to want treatment and travel together. The purpose of this study is to analyze the changes in destination preferences in health tourism before and after the COVID-19 epidemic. As a method within the scope of the research, it includes a review of the existing literature and data analysis of health tourism statistics. We will receive valuable information from this group about the impact of the pandemic on destination preferences and the future of health tourism. Conclusions from this study, COVID-19 has changed people's approach to health tourism. An impact of the negative impact of the COVID-19 pandemic on the health tourism industry has been observed as it has led to a reduction in the lifespan of people traveling for the treatment of travel cares and health safety concerns. In this context, after COVID-19, preferences have been directed to destinations with a lower risk of contamination and a strong health system.

Keywords: Healty Tourism, Covid-19, Destination Preference

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

**A CASE OF MARGINAL ZONE B CELL LYMPHOMA MIMICKING CERVICAL
CANCER**

**Hasan Doğukan OPUR¹, Saliha SAĐNI², Hasan Aykut TUNCER², Selen DOĐAN²,
Tayup ŐİMŐEK²**

1: Department of Obstetrics and Gynecology, Faculty of Medicine Akdeniz University Hospital, Antalya,Turkey

2: Department of Gynecological Oncology, Faculty of Medicine Akdeniz University Hospital, Antalya,Turkey

ABSTRACT

Marginal zone B-cell lymphomas (MZLs) are a group of clinically indolent B-cell which comprise approximately 6% of all lymphoid malignancies. The involvement of non-Hodgkin lymphoma on female genital organs is extremely rare. We aimed to present a 51 age woman diagnosed finally with marginal zone B-cell lymphoma who had a 7 cm cervical mass on pelvic MRI. Cervical cancer was not detected at the end of colposcopy, cervical biopsy, ECC and LEEP procedures performed for the investigation of cervical cancer. PET-CT revealed multiple metastatic lymph nodes entire the body, 1 cm hypermetabolic lesion in the right lower quadrant of the abdomen and cervical involvement. Excisional biopsy of the lesion in the lower abdomen reported CD 20 positive low-grade B-cell lymphoma infiltration. The patient was referred to hematology and medical oncology department for further treatment and follow-up. It should be kept in mind that non-Hodgkin lymphoma may involve uterine cervix which can mimic cervical cancer. An interdisciplinary medical approach is required to diagnose, treat, and follow-up this disease

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

HEMŞİRELERDE EMPATİ VE TÜKENMİŞLİĞİN ÖNEMİ

Sıddıka ERSOY* Sevgi GEZER AKYOL* Şükran ÖZKAHRAMAN KOÇ*

*Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Isparta, Türkiye, siddikaersoy@gmail.com, sevgi4815@gmail.com, sukran.ozkahraman@gmail.com

ÖZET

Giriş ve Amaç; Empatinin, insanın sağlık alanlarında çalışanlar için başarılı olmalarında büyük bir role sahip olduğu bilinmektedir. Hemşire temel sorumluluğu olan yardım etme eyleminde gerçekleştirdiği bakım işlevlerini, sağlıklı/hasta birey ile kurduğu ilişki yoluyla yerine getirmektedir. Bu nedenle, etkili iletişim empatiden ayrılmamaktadır. Tükenmişlik kavramını Maslach; “profesyonel bir kişinin mesleğinin özgün anlamı ve amacından kopması, hizmet verdiği insanlar ile artık gerçekten ilgilenemiyor olması” olarak tanımlamıştır. **Tartışma ve Sonuç;** Yapılan araştırmalara göre tükenmişlik, çalışma hayatında önemli bir sorun olarak karşılaşılmakta ve tükenmişliğe sebep olduğunda fiziksel, davranışsal ve duygusal belirtilerle ortaya çıkmaktadır. Bu belirtiler; halsizlik, uyku bozuklukları, solunum güçlüğü, uyuşukluk, sürekli sinirlilik hissi, öfke, hayal kırıklığını ve suçluluk hissini sık sık yaşama, kaygılanma, hataların çok olması, işe gelmek istememe ya da rapor alma, işten saatinden önce çıkma, iş konusunda yenilik ve tartışmaya kapalı olma, asosyalleşme, unutkanlık, rol çatışmalarının ve başaramama hissini çok yaşanmasıdır. Tükenmişlik birebir insanlara hizmette bulunan ve bu hizmet kalitesinde insanların önemli bir yere sahip olduğu mesleklerde çok sık rastlanıldığı bilinmektedir. Yapılan araştırmalarda sağlık alanında çalışanların yoğun olarak tükenmişlik yaşadığı bulunmaktadır. Sağlık ekibinde özellikle hemşirelerin; hatanın kabul edilemeyeceği ve insanların yaşamlarını doğrudan etkileyen çalışmalarından dolayı zamanın yetersizliği, teknolojinin çok kullanılması, ortamın çatışmalara açık olması, ölümü sık görmeleri, iş yükümlülüğünün ağır ve karma olması sonucu çok fazla stresöre maruz kalmaktadır. Hemşirelerde tükenmişliğe sebep olan etkenler; işin belirsizliği ve güvensizliği, katı kurallar, çalışma saatinin fazla olması, ekip üyeleri arasındaki çatışmalar, hasta ile etkileşimde bulunması, işin çok yönlü olması gibi etkenlerdir. Sonuçta hemşirelerde tükenmişliğin görülme riski çok yüksektir ve bu konuya yönelik yapılan analizlerin sonucu gerekli önlemler alınmalıdır. Böylelikle hemşirelerde tükenmişliğin gelişmesi önlenmeli, tükenmişlik durumunda sorun çözümlenmeye çalışılmalıdır. Bunun için tükenmişliği önleme ve çözümlenme stratejilerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Empati, Tükenmişlik, Hemşirelik

Sözel Bildiri

**DETERMINING AND COMPARING THE RELATIONSHIP BETWEEN
EXISTENTIAL CONCERNS, FUTURE EXPECTATIONS AND HOPE LEVELS OF
HIGH SCHOOL STUDENTS STUDYING IN SECONDARY EDUCATION
INSTITUTIONS**

Mehtap KIZILKAYA^{*}, Sema TOKER^{}**

^{} Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, Aydın, Turkey mehtap.kizilkaya@adu.edu.tr*

^{**} Kütahya Dumlupınar University, Pazarlar Vocational School Health Institutions Management Program, Kütahya, Turkey, sema.toker@dpu.edu.tr

ABSTRACT

Background: It is thought that the future expectations and hope levels of high school students studying in secondary education institutions are related to their existential anxieties. **Aim:** This study was conducted to examine the relationship between existential anxiety, future expectation and hope levels in high school students. **Methods:** The sample of the descriptive-cross-sectional study consisted of 320 high school students studying at three vocational high schools located in a town center in western Turkey. In the study, data were collected using the "Information Form", "Adolescent Future Expectations Scale", "Existential Anxiety Scale" and "Integrative Hope Scale". SPSS 21.0 and AMOS 22.0 statistical programs were used in the analysis of the data. Factor analysis, item-total correlation and Cronbach Alpha values of the scales were calculated. The hypotheses of the research were tested with the structural equation model. In order to conduct the research, written permission was obtained from the ethics committee, the institution where the research was conducted, and the student.

Results: According to the first model of the research, the increase in the existential anxiety level of the students decreases the future expectation of the students and negatively affects the hope level. According to the second model, students' future expectation and hope level have a negative effect on existential anxiety.

Discussion and Conclusion: It is recommended to investigate the conditions that threaten the lives of high school students with meaninglessness, and to provide appropriate training by psychiatric nurses in cooperation with schools.

Anahtar Kelimeler: High School Student, Existential Anxiety, Future Expectation, Hope, Pyschiatric Nursing.

Sözel Bildiri

ACİL SERVİSTE TEK TARAFLI BACAK AĞRISININ NADİR BİR NEDENİ: LERİCHE SENDROMU

Rukiye ÇAPRAK, Ayşe ASLAN, Hamit Hakan ARMAĞAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Isparta

Giriş: Leriche sendromu; aortada, çoğunlukla renal arterlerin distalinde trombotik oklüzyonla karakterize, nadir görülen ve mortalitesi yüksek bir hastalıktır. Klasik semptomları; klodikasyon, femoral nabızların palpe edilememesi ve erkeklerde impotanstır. Tanıda doppler ultrason ve bilgisayarlı tomografi anjiyografi (BTA) önemli role sahiptir. Biz olgumuzda tek taraflı ağrı ve güçsüzlüğü olan, leriche sendromu tespit edilen bir hastayı sunmayı amaçladık.

Olgu sunumu: 72 yaş erkek hasta, sağ bacakta ani başlangıçlı ağrı ve güçsüzlük şikâyetiyle acil servise başvurdu. Bilinen hipertansiyon ve periferik arter hastalığı mevcuttu. Geliş vitalleri nabzın 125 atım/dk olması dışında stabildi. Fizik muayenede sağ alt ekstremitede femoral artere kadar distal nabızlar palpe edilemedi. Sağ ekstremitte sola görece soğuktu. Karşılaştırmak için sol alt ekstremitte nabızlarına bakıldığında orada da femoral artere kadar palpe edilemedi. Yatak başı Doppler USG'de her iki femoral arterde akım izlenmedi. Ekokardiyografide aort çapı normal olup içerisinde flep görünümü izlenmedi. Hastada trombüs açısından BTA çekildi. BTA'da abdominal aortada infrarenal düzeyden başlayıp sağ ana iliyak, sağ femoral arter ve distal dallarında, sol ana iliyak, sol external ve internal iliyak arterde kontrast dolumu saptanmadı. Hasta leriche sendromu tanısıyla kalp damar cerrahisine konsülte edildi ve acil cerrahi planlanarak yoğun bakıma yatırıldı.

Tartışma: Akut aort oklüzyonu %75 e varan perioperatif mortalite oranları bildirilen nadir fakat potansiyel olarak yıkıcı bir vasküler acil durumdur. Erken tanı ve tedaviyle mortalitede dramatik düzelme olup bu oran %1-2 lere düşmektedir. Tedavi açık aort cerrahisi, tromboliz, ekstraanatomik bypass veya endovasküler tekniklerden oluşmaktadır.

Sonuç: Femoral nabzın alınmadığı durumlarda ayırıcı tanıda vertebral dejeneratif değişiklikler, disk hernisi sonucu sinir kökü iritasyonu ve diyabetik nöropati akla gelen tanılardır ancak leriche sendromu akla gelmesi gereken tanılar arasında yer almalıdır.

Anahtar Sözcükler: Leriche Sendromu, intermittant klodikasyo

Sözel Bildiri

BİLİNÇ KAYBI İLE GETİRİLEN HASTADA DATURA STRAMONİUM İNTOKSİKASYONU

Rukiye ÇAPRAK, Didem UĞURLU BIÇAKÇIOĞLU, Furkan Çağrı OĞUZLAR

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Isparta

Giriş: Datura stramonium (DS), ülkemizde sıklıkla bilinen ismiyle şeytan elması, yabancı bir bitki olup Türkiye'nin bütün bölgelerinde yetişmektedir. Tüketimi sıklıkla pediatrik popülasyonda görülmüş olup erişkin intoksikasyonu nadirdir. Fazla miktarda kullanımı skopolamin, atropin ve alkaloid içeriğinden dolayı antikolinergik yan etkiler oluşturur. Bu olgumuzda acil kliniğimize bilinç bulanıklığı yanı sıra antikolinergik bulgular saptanan bir hastada etyolojide yabancı otların öneminden bahsedeceğiz.

Olgu: 31 yaş erkek hasta yakınları tarafından anlamsız konuşma, saldırganlık ve kooperasyon kısıtlılığıyla getirildi. Anamnezinde ek hastalık, alkol ve madde kullanımı öyküsü olmayan hastanın birkaç saat önce şikâyetlerinin başladığı öğrenildi. Hastanın acil servis başvurusunda oryantasyon ve kooperasyon kısıtlı, hasta ajite bir haldeydi. Bakılan vitallerinde tansiyon:116/62, nabız: 105dk/atım, sPo2: %98, ateş: 37.5, Glaskow Koma Skalası: 12 idi. Fizik muayenesinde pupiller midriyatik, dil kuru, yüzde hafif kızarıklık mevcut olup lateralizan defisit saptanmadı. Hastadan rutin kan tetkikleri yanında kan etanol düzeyi de istendi. İntraparankimal patolojiler açısından görüntülemesi planlandı. Radyopatoloji izlenmeyen, laboratuvar değerleri normal aralıkta olan hastanın anamnezi derinleştirildiğinde babası hastanın bugün hemoroid şikâyeti için bahçelerinde bulunan bir otu kaynatarak içtiğini söyledi. İçilen otun tohum parçalarına ulaşıldığında DS bitkisi olduğu anlaşıldı. Hastamıza gastrik lavaj ve aktif kömür (1mg/kg) başlandı. Hiperpireksi için parasetamol, ajitasyon için benzodiazepin (0.5mg/kg) ve hidrasyon tedavisine başlandı. Spesifik asetilkolinesteraz inhibitörü olan fizostigmin temini için 114 zehir danışmayla iletişime geçildi. Yoğun bakım şartlarında takibine devam edildi.

Tartışma: Ds ülkemizde yaygın yetişen bir bitkidir. İntoksikasyonu içeriğindeki alkaloidlere bağlı atropin benzeri etki göstermektedir. Genelde tohum alımından 1-4 saat sonra yan etkiler ortaya çıkmaktadır. Halüsinasyonlar, görme bozukluğu, dilde kuruma, midriazis, taşikardi yaygın semptomlarıdır. Tedavisi semptomatik bulgulara yönelik olup, multiorgan yetmezliği açısından yakın takip gerektirmektedir. Şiddetli olgularda fizostigmin kullanımı önerilmektedir.

Sonuç: Bilinç kaybı ile başvuran hastalarda mutlak suretle bitkisel ürün tüketimi sorgulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Datura stramonium, antikolinergik sendrom, bilinçsizlik

Sözel Bildiri

KARBON AYAK İZİ İÇİN HESAPLAMA ARACININ GELİŞTİRİLMESİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ

Mustafa BATAR

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Burdur, Türkiye, mbatar@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Amaç: Etkin bir şekilde çalışan karbon ayak izi hesaplama aracının geliştirilmesi. **Kapsam:** Burdur ilindeki bir eğitim öğretim kurumunun 2018-2019 eğitim-öğretim dönemi esas alınarak karbon ayak izinin hesaplanması, karbon ayak izi hesaplama adımlarının gösterilmesi ve bu veriler ışığında doğru bir şekilde çalışan hesaplama aracının geliştirilmesi. **Yöntem:** Bu çalışma için, öncelikle çalışma alanı ve çalışma kapsamı belirlenmiştir. İkinci adım olarak, karbon ayak izi için emisyon kaynakları seçilmiştir. Emisyon kaynaklarına bağlı üçüncü adım olarak, kapsam dâhilinde karbon ayak izi hesaplanmış ve son adım olarak karbon ayak izi ile ilgili etkin bir hesaplama aracı geliştirilmiştir. Bu bağlamda uygulanan yöntemi daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse, karbon ayak izinin hesaplanması için öncelikle literatürde öne çıkan 3 ayrı kapsam belirlenmiştir. Kapsam-1 için, ele alınan eğitim öğretim kuruluşunun kendisinden kaynaklanan ve doğrudan sera gazı yayan çeşitli kaynakları belirlenmiştir – Doğalgaz. Kapsam-2 için, satın alınan elektrik, ısı, buhar ve soğutma gibi dolaylı enerji tüketimiyle ilişkili emisyonlar belirlenmiştir – Elektrik. Kapsam-3 için, ele alınan eğitim öğretim kuruluşunun faaliyetlerinden kaynaklanan ancak kuruluşun kontrolünde olmayan ve Kapsam-2 emisyonları olarak sınıflandırılmayan çeşitli kaynaklardan kaynaklanan emisyonlar belirlenmiştir – Benzin, Mazot, Su ve Toplu Taşıma. Bu 3 ayrı kapsam dâhilinde karbon ayak izi hesaplanıp, doğru bir hesaplama aracının geliştirilmesi sağlanmıştır. **Bulgular:** Çalışma kapsamında yer alan Burdur ilindeki eğitim öğretim kuruluşu Kapsam-1 dâhilinde, yıllık olarak 38.000 m³ doğalgaz kullanmış olup yaklaşık 69 ton karbon emisyonuna neden olmuştur. Kapsam-2'ye bakıldığı zaman kuruluş, yıllık 19.000 kWh elektrik tüketimi yapmış olup yaklaşık 10 ton karbon emisyonunu atmosfere vermiştir. Son olarak Kapsam-3'e bakıldığı zaman ise, ele alınan eğitim öğretim kuruluşu yıllık olarak 12.500 litre benzin (~29 ton karbon salınımı), 14.000 litre mazot (~37 ton karbon salınımı), 1.600 m³ su (~2 ton karbon salınımı) ve 200.000 km toplu taşıma (~69 ton karbon salınımı) parametre ve verilerine sahip olmuştur. Bu bağlamda, Kapsam-3 dâhilinde yaklaşık olarak 137 ton karbon emisyonu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak 3 ayrı kapsam ele alındığında, eğitim öğretim kuruluşu 2018-2019 eğitim öğretim döneminde toplamda ortalama 216 ton karbon salınımı yapmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışma kapsamında, karbon ayak izinin nasıl hesaplanacağı literatürdeki formüller ışığında adım adım açık bir şekilde gösterilmiş ve örnek bir vaka analizinden yararlanılmıştır. Somut veriler ışığında etkin bir şekilde çalışan otomatik hesaplama aracı geliştirilmiş ve Ocak, 2020 – Ocak, 2021 yılları arasında <http://karbon-ayakizi.com/> bağlantı adresinde çevrimiçi olarak kullanıcılara sunulmuştur. Bu hesaplama aracı sayesinde, vaka analizinde ele alınan kuruluşun karbon ayak izini bertaraf edebilmesi için en az 11 yetişkin ağacın dikilmesi gerektiği ortaya konmuştur. Çevre bilincinin aşılabilmesi ve farkındalık yaratılabilmesi için küçük de olsa bir adım atılması hedeflenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Karbon Ayak İzi, Çevre Kirliliği, Hesaplama Aracı, Burdur.

Sözel Bildiri

PARKİNSON HASTALARINDA DONMA VARLIĞINA GÖRE YORGUNLUK VE AKTİVİTEYE ÖZGÜ DENGE GÜVENİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Aslı ÇELİK*, Gürkan DEMİRTAŞ, Dilek İŞCAN*****

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Bor Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Nörolojik Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Niğde, Türkiye, fztaslicelik@gmail.com

**Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Bor Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ortopedik Fizyoterapi Anabilim Dalı, Niğde, Türkiye, gdemirtas255@gmail.com

***Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Nöroloji Anabilim Dalı, Niğde, Türkiye, dilekiscann@gmail.com

ÖZET

Giriş: Parkinson hastalığı (PH), bazal ganglionlardaki dopaminerjik yolların etkilenimi ile ortaya çıkan bir hareket sistemi hastalığı olarak görülse de motor ve motor olmayan bulgular veren çok daha karmaşık nörolojik bir hastalıktır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı donması olan ve olmayan Parkinson hastalarının yorgunluk ve aktiviteye özgü denge güvenini karşılaştırmaktır. **Yöntem:** İdiopatik PH tanısı alan hastalar dahil edilmiştir. Katılımcıların donma varlığı ‘Yürürken Donma Ölçeği (YDÖ)’ kullanılarak iki gruba ayrılmıştır. Donma varlığına iki gruba ayrılan hastaların yorgunluğu ‘Parkinson Yorgunluk Ölçeği-16 (PYÖ-16)’ ve aktiviteye özgü denge güveni için ise ‘Aktiviteye Özgü Denge Güven Ölçeği (ABC-skalası)’ kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya motor donması olan hastalar (grup 1, n=23) ve motor donması olmayan hastalar (grup 2, n=23) olmak toplam 46 İdiopatik Parkinson hastaları dahil edilmiştir. Grup 1’in yaş ortalaması 72.52±9.96 ve grup 2’nin yaş ortalaması 71.21±8.63 olarak bulunmuştur. Grup 1’in PYÖ-16 puanı 12.56±3.95 ve grup 2’nin PYÖ-16 puanı 7.69±5.20 olarak bulunmuştur. PYÖ-16 değerleri karşılaştırıldığında iki grup arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu saptanmıştır (p:0.001). Grup 1’in ABC-skalası değeri 41.19±30.26 ve grup 2’nin ise ABC-skalası değeri 68.80±30.93 olarak hesaplanmış ve iki grup arasında denge güveni düzeylerinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (p:0.004). **Tartışma ve sonuç:** Donma motor semptomuna sahip olan Parkinson hastalarının yorgunluk düzeylerinin daha fazla olduğu ve aktivite sırasında denge güveninin daha düşük olduğu bulunmuştur. Motor donma varlığının yaşanması Parkinson hastalarında non-motor semptomlardan olan yorgunluk ve aktiviteye özgü denge güvenini etkilemektedir. Motor donma yaşayan Parkinson hastalarına yönelik medikal desteğin sağlanması ve fizyoterapi yöntemlerinde yorgunluğa yönelik stratejilerin ve tedavilerin artırılması gerekmektedir. Aynı zamanda donma varlığında bu semptomla nasıl başa çıkacaklarına yönelik eğitimlerin yapılması ve dengenin geliştirilmesine yönelik fizyoterapi yöntemlerine ağırlık verilmesi önem kazanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Parkinson hastalığı, Donma, Yorgunluk, Aktivite, Denge.

Sözel Bildiri

HEMŞİRE VE EBELERİN HASTANELERİN SÜRDÜRÜLEBİLİR REKABET UYGULAMALARI ALGILARI İLE ÖRGÜTSEL PERFORMANS İLİŞKİSİ: BİLGİ YÖNETİMİ ARALIK ROLÜ

Sema ÜSTGÖRÜL, Bulent AKKAYA, Maria PALAZO

Faculty of Health Sciences, Manisa Celal Bayar University, Turkey (orcid: 0000-0002-8163-726X)

Ahmetli VHS, Manisa Celal Bayar University, Turkey (orcid: 0000-0003-1252-9334)

Universitas Mercatorum University, A member of the Sustainability Communication Centre (SCC) Italy (orcid: 0000-0002-8710-9054)

ÖZET

Günümüzde birçok kuruluş gibi sağlık kuruluşları da dinamik ve öngörülemez bir ortamda sürdürülebilirlik ile karşı karşıyadır. Son derece rekabetçi ortamlar, sağlık teknolojinde gelişen yenilikler için yeni değer yaratmanın stratejik rolünü ve modern yöntemleri zorlamaktadır. Bu değeri yaratma ve sürdürülebilirliği sağlamada hemşireler ve ebeler sağlık kurumlarında önemli rol oynamaktadır. Bundan dolayı, bu araştırmanın amacı sağlık kurumlarındaki sürdürülebilir rekabet uygulamaları, bilgi yönetimi ve örgütsel performans arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Türkiye'nin farklı sağlık kurumlarında görev yapan 412 hemşire ve ebelerden elde edilen veriler SPSS ve AMOS programları ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda sağlık kurumlarında sürdürülebilir rekabet uygulamalarının bilgi yönetimi ve örgütsel performans üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu saptanmıştır. Ayrıca örgütsel çevikliğin sağlık kurumlarında sürdürülebilir rekabet uygulamaları ve örgütsel performans arasında aracı rolü olduğu bulunmuştur. Bulgular, mevcut hemşire ve ebelerin teknoloji ve yeniklere odaklanarak sağlık kurumlarının bilgi yönetimi ve sürdürülebilir rekabet avantajı yardımıyla örgütsel performansını artırdığını göstermektedir. Yeni uygulama ve teknolojilerin geliştirilmesi tek başına sağlık kurumlarının örgütsel performansa ulaşmak için yeterli değildir. Bilgi yönetimi ve sürdürülebilir rekabet avantajı, örgütsel performansa ulaşmak için önemlidir.

Keywords: Hemşire, Ebe, Sürdürülebilir Rekabet, Sağlık Kurumları Örgütsel Performans, Bilgi yönetimi

Sözel Bildiri

DÜŞME HİKÂYESİ OLMAYAN YAŞLI BİREYLERDE YAŞ İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Kader ELDEMİR*, **Sefa ELDEMİR****, **Sevim ACARÖZ*****

* Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ordu, Türkiye,
fzkader2015@gmail.com

**Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye,
sefa.eldemir@gmail.com

***Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ordu, Türkiye,
fzt_acaroz@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Yaşın ilerlemesi ile birlikte bilişsel fonksiyonlar, yürüme ve denge performansları değişmekte ve bireylerin yaşam kalitesini etkilemektedir.

Amaç: Bu çalışmada düşme hikâyesi olmayan sağlıklı yaşlı bireylerde yaş ile bilişsel fonksiyonlar, yürüme ve denge performansları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlandı.

Yöntem: Çalışmaya son bir yılda düşme hikâyesi olmayan yaşları 60 ile 88 arasında değişen 23 sağlıklı yaşlı birey (ort±ss=65±6.51 yıl) dâhil edildi. Bilişsel durum Mini Mental Test (MMT) ile; yürüyüş parametreleri yürüme analiz sistemi ile; denge performansı Postüral Stabilite Testi (PST) ve Stabilite Limiti Testi (LOS) ile değerlendirildi.

Bulgular: Bireylerde yaş ile MMT toplam puanı arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu görüldü ($p<0.05$). Yaş ve yürüyüş parametreleri arasındaki ilişki incelendiğinde; yaş ile yürüyüş hızı, çift adım uzunluğu ve sallanma fazı arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu görülürken ($p<0.05$); duruş fazı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görüldü ($p<0.05$). Yaş ve denge performansı arasındaki ilişki incelendiğinde; yaş ile PST arasında pozitif ve LOS arasında ise negatif yönde ilişki saptandı ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızın sonuçları düşme hikâyesi olmayan sağlıklı yaşlı bireylerde yaş ilerledikçe bilişsel fonksiyonların azaldığını, yürüme ve denge performansının bozulduğunu göstermektedir. Buradan yola çıkarak, düşme hikâyesi olmayan sağlıklı yaşlılarda da bilişsel fonksiyonları, yürüme ve dengeyi geliştirmeye yönelik egzersiz metotlarının bireylerin günlük yaşamlarına eklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, bilişsel fonksiyonlar, yürüme, denge

Sözel Bildiri

**BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ
FAKÜLTESİ ACIL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN,
AFETZEDELERE YÖNELİK PSİKOLOJİK YAKLAŞIMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Meyra TUNÇ¹, Gülcihan Aybike DİLEK KART², Mümin POLAT³

¹Meyra TUNÇ, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, meyratunc1062@gmail.com

²Gülcihan Aybike DİLEK KART, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek
Yüksekokulu, gadilek@mehmetakif.edu.tr

³Doç. Dr. Mümin POLAT, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,
mpolat@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş ve Amaç: Afet psikolojisi, afetlerin psikososyal etkilerinin incelenmesi, bireylerin ve toplulukların afet sonrası iyilik halinin sürdürülebilmesi için çeşitli psikososyal destek girişimlerinin uygulanması ve afete hazırlık için bireyleri ya da toplulukları harekete geçirmek gibi faaliyetleri kapsayan bir alandır. Bu alanda eğitim gören sağlık bilimleri fakültesinde eğitim gören öğrencilerin afetzedelere yönelik psikolojik yaklaşımlarının değerlendirilmesi ile ilgili anket çalışması hazırlanıp bilinç düzeyinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Bu çalışma tanımlayıcı bir çalışma olarak planlanmıştır. Çalışma verileri yüz yüze görüşme yöntemiyle anket formlarıyla 15 Mart 2023 – 15 Nisan 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Evreni belli olan örnekleme seçimi formülü kullanılarak, olayın görülme sıklığı $p = 30,1$, %95 güven aralığı ve %0,05 yanılma payı ile hesaplanan örneklem büyüklüğü en az 118 kişi olarak belirlenmiştir. Araştırmanın veri toplama aracını 4 sorudan oluşan sosyodemografik bilgi formu, 25 sorudan oluşan öğrencilerin afetzedelere yönelik psikolojik yaklaşımları ile ilgili becerilerinin değerlendirildiği formdan oluşturmaktadır. Verilerin istatistiksel değerlendirmesi SPSS for Windows 23.0 paket programı ile (SPSS Inc. IBM Corp. Armonk, NY, USA) yapıldı. Sosyodemografik değişkenlerin tanımlanmasında yüzdelik ve standart sapma kullanılmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır ve katılımcılardan sözlü onam alınmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 17 ± 1 (en az=20; en fazla=25) olarak bulunmuştur. Katılımcıların %62'si kadındır ve %100'ü Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümü öğrencisidir. Katılımcıların %64'ü afetzedenin psikolojisinin, afet sonrası düzeltilebileceğini düşünmektedir. Öğrencilerin %46'sı afetzedelere yönelik psikolojik yaklaşımların seminer ve eğitimlerle desteklenmesi gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin % 64'ü daha önceden afetzede ile konuşmadıkları tespit edilmiştir. **Sonuç:** Afet ve afet psikolojisinin önemi afet anında ve sonrasında büyük önem taşımaktadır. Ancak psikolojik yaklaşımların yetersiz olması durumunda oluşacak travmalar, toplum sağlığı olumsuz etkileyecek hatta geri dönüşsüz psikopatolojilere neden olacaktır. Gelecekte afetzedelere müdahale edecek personelin afetzedelere yönelik psikolojik yaklaşımı ve ileri dönem afet yönetimi çalışmaları ile toplum sağlığının geliştirilmesi arasında ilişki bulunmaktadır .

Anahtar Kelimeler: Afet, Afetzede, Afet Psikolojisi, Bilgi Düzeyi.

Sözel Bildiri

THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTHERHOOD ROLE AND AWARENESS OF HOME ACCIDENTS AND FIRST AID SELF-EFFICACY

Hürü Gizem HIZ*, Fatma GÜDÜCÜ TÜFEKÇİ**

**Burdur State Hospital, Burdur, Turkey, gzmaslan414@hotmail.com*

*** Atatürk University, Faculty of Nursing, Erzurum, Turkey, fatma.guducutufekci@atauni.edu.tr*

Background: Household accidents are a significant public health problem. According to the World Health Organisation (WHO) 2017 data, 200,000 children under five die yearly from home accidents. Parents are responsible for providing a safe living space for children, taking protective measures, and preventing injuries.

Aim: This study aimed to investigate the relationship between the role of motherhood and awareness of home accidents and first aid self-efficacy in mothers with children aged 0-3 years.

Methods: The data of the descriptive study were collected with the Personal Information Form, Me as a Mother Scale, Maternal Home Accidents Awareness Scale, and First Aid Self-Efficacy Scale in Home Accidents.

Results: 276 mothers participated in the study. It was determined that the mothers who participated in the study had a moderate maternal role (63.35 ± 9.78), high awareness of home accidents ($4.50 \pm .47$), and moderate first aid self-efficacy (39.93 ± 13.26). A moderate positive relationship was found between maternal role, awareness of home accidents, and first aid self-efficacy ($p < 0.001$).

Conclusion: Maternal role and first aid self-efficacy, which were found to be at a moderate level, need to be improved. In addition, due to the positive relationship between them, the development of one mothering role, awareness of home accidents, and first aid self-efficacy can improve the others.

Keywords: Maternal role, awareness of home accidents, first aid self-efficacy

Sözel Bildiri

ÖZEL BAKIM GEREKTİREN GÖRME, İŞİTME VE ORTOPEDİK ENGELLİ BİREYLERDE AĞIZ SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Esra Seden NAVRUZ*, Derya YILDIRIM, Hasibe TAŞKIN*****

*Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim
Dalı, esra.seden27@gmail.com

**Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim
Dalı, deryayildirimdr@gmail.com

***Öğr. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim
Dalı, calhasibe@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Zihinsel, görme, işitme, bedensel yetersizliği olan, dil ve konuşma bozukluğu olan, dikkat eksikliği ve hiperaktivite problemi olan, öğrenme güçlüğü çeken, otistik ya da üstün zekâlı bireyler özel bakım gerektiren bireylerdir. Engelli ve engeli bulunmayan bireylerde, oral sağlık durumları arasında farklılıklar görülebilmektedir. **Amaç:** Çalışmada görme, işitme ve bedensel engeli bulunan özel bakım gerektiren bireyler ile engeli bulunmayan bireylerin ağız diş sağlığı durumları incelenerek farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Literatürde bilgimiz dahilinde, bu bireylerin özel durumlarıyla ilgili hem klinik hem de radyografik bulgulara dayalı çalışma bulunmamaktadır. Engelli ve engeli bulunmayan bireylerin klinik muayene ve radyografik bulguları incelenerek ağız sağlık durumu belirlenmiştir. **Metot:** Klinik ve radyolojik muayenesi yapılmış 30-45 yaş arası (ortalama yaş; 37.3 ± 5.17) 90 engelli ve 90 engeli bulunmayan birey değerlendirildi. Bireylerin muayene bilgileri incelenerek DMFT indeksiyle çürük(D), eksik(M), dolgulu (F) (DMFT) diş sayıları belirlendi. Panoramik radyograflar üzerinde oral indeks ile radyografik olarak belirlenen patolojiler incelendi. **Bulgular:** Engelli bireylerin, engeli bulunmayan bireylere göre DMF, oral indeksi, çürük sayısı, eksik diş sayısı, çürük skoru, kemik kaybı skoru, diş kaybı skoru ve periapikal lezyon skoru ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu ($p<0.05$). Engelli grupları arasında DMF, oral hijyen indeksi, çürük sayısı, eksik diş sayısı, çürük skoru, kemik kaybı skoru, diş kaybı skoru ve dolgulu diş sayısı ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamadı. ($p>0.05$). Özel bakım gerektiren bireylerde kötü oral indeks skoru yüksek bulundu. Engelli bireylerin DMFT indeksi (15.3), engelli olmayan bireylere (7.9) göre daha yüksek bulundu. DMFT indeksi bedensel engellilerde 17.1, görme engellilerde 15.4, işitme engellilerde 12.2 olarak belirlendi. **Sonuç:** Engelli bireylerin, engeli bulunmayan bireylere göre çürük, kemik kaybı, periapikal lezyon gibi ağız hastalıkları daha yüksek gözlenmiştir. Engelli bireylerin ağız bakımında daha özenli yaklaşılması, diş hekimi kontrollerinin ve takiplerinin daha sık yapılmasını önermekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Özel Bakım Gerektiren, Engelli, DMFT, Oral İndeks

Sözel Bildiri

BRUKSİZMDE TANI VE TEDAVİ YÖNTEMLERİ

Hasibe TAŞKIN*, Derya YILDIRIM, Esra Seden NAVRUZ*****

**Öğr. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, calhasibe@hotmail.com*

***Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, deryayildirimdr@gmail.com*

****Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, esra.seden27@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Bruksizm; Amerikan Uyku Tıbbi Birliği tarafından, 2014 yılında ‘uyku sırasında çeneleri sıkma ve diş gıcırdatma ile karakterize oral parafonksiyonel bir aktivite olarak uyku ile ilişkili hareket bozukluğu’ olarak tanımlanmıştır. Bruksizm üzerinde etkili olduğu düşünülen etiyolojik faktörler halen tam olarak açıklanamamış olmakla birlikte son yıllarda bruksizmin multifaktöriyel olduğu konusunda görüş birliği sağlanmıştır. **Amaç:** Stomatognatik sistemi etkileyen, ağrıya neden olabilen, yaşam kalitesini değiştiren bruksizmin tanısı ve güncel tedavi yöntemleri anlatılarak sağlık çalışanlarını bilgilendirmek amaçlanmıştır. **Metot:** Bruksizm tanı ve tedavisi konusunda yapılmış güncel çalışmalar ve güncel rehberler araştırılarak, bruksizm tanı ve tedavisi hakkında bilgiler derlendi. **Bulgular:** Klinik olarak bruksizmin teşhisinde anamnez bilgileri detaylı şekilde incelenir. Klinik olarak dişlerde görülen aşınma, diş mobilitesi gibi değişiklikler, TME’de ağrı, baş ağrısı, çiğneme kaslarında ağrı, hipertrofi ve yorgunluk hissi gibi bulgular gözlemlenir. Bruksizmin etiyolojisine dayanarak, bruksizm tedavisi de farklı yaklaşımlar gerektirir. Günümüzde bruksizm tedavi yaklaşımları; kişiye yönelik bilişsel davranışsal terapi yaklaşımları, farmakolojik yaklaşımlar ve dental yaklaşımlar olarak özetlenebilir. **Tartışma-sonuç:** Bruksizm sadece yetişkinlerde değil, çocuklarda da sıklıkla görülmektedir. Bruksizm sonucu temporomandibular rahatsızlıklar, baş ağrısı, dişlerde aşınma, hassasiyet ve mobilite gibi problemler oluşmaktadır. Bruksizmin tedavisinde amaç, etkeni ortadan kaldırmaktır. Çeşitli tedavi yöntemleri hakkında bilgi sahibi olunarak bruksizm tedavisinde etkili sonuçlar alınabilir.

Anahtar Kelimeler: Bruksizm, Botulinum, Oklüzal Splint

Sözel Bildiri

KAN GAZI ANALİZÖRÜ HEMOGLOBİN, SODYUM VE POTASYUM SONUÇLARININ HEMOGRAM VE BİYOKİMYA ANALİZÖRÜ İLE UYUMU

Nergiz ZORBOZAN*, Orçun ZORBOZAN**

*İzmir Kemalpaşa Devlet Hastanesi, Tıbbi Biyokimya, İzmir, Türkiye, nergiz_girgin@hotmail.com

**Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Parazitoloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, orcun-zorbozan@hotmail.com

ÖZET

Amaç: Radiometer ABL9 kan gazı analizörü hemoglobin, sodyum ve potasyum ölçüm prosedürünün Mindray BC-6000 hemogram ve DIRIU CS2000 biyokimya analizörü ölçüm prosedürü ile uyumunu değerlendirmektir. **Yöntem:** 15-31 Aralık 2022 tarihlerinde kan gazı ile biyokimya analizörü sodyum, potasyum ve hemoglobin sonuçları çalışmaya dahil edildi. Laboratuvarımızda sodyum ve potasyum DIRIU CS2000 ve radyometer ABL9 kan gazı cihazında, hemoglobin Mindray BC-6000 ve kan gazı cihazında çalışılmaktadır. Verilerin dağılımı Shapiro-Wilk testi, yöntemler arası karşılaştırma Passing-Bablok regresyon denklemi, yöntemler arasındaki farkların dağılımı Bland-Altman grafiği ile değerlendirildi. İstatistiksel değerlendirme SPSS 22.0 programında yapıldı. **Bulgular:** Kan gazı analizöründe ölçülen sodyum ve potasyum değerlerinin normal dağılıma uygun olmadığı (sırası ile $p=0,001$ ve $p=0,000$), kan gazı ve hemogram analizörü hemoglobin, biyokimya analizörü sodyum ve potasyum ölçüm sonuçlarının normal dağıldığı bulundu (sırası ile $p=0,467$, $p=0,705$, $p=0,157$ ve $p=0,068$). Kan gazı analizörü sodyum ve potasyum değerlerinin ortanca (IQR) değerleri sırası ile 138 mmol/L (4,5) ve 4,07 mmol/L (0,96) idi. Kan gazı analizörü hemoglobin ölçümlerinin ortalama (SD) değeri 14,9 g/dL (2,72) idi. Biyokimya analizöründe ölçülen sodyum, potasyum ölçümlerinin ortalama (SD) değeri sırası ile 139,5 mmol/L (4,4) ve 4,44 mmol/L (0,87), hemogram cihazı hemoglobin ölçümlerinin ortalama (SD) değeri 12,57 g/dL (2,69) idi. Hemoglobin ölçümün yöntemler arası Passing-Bablok regresyon denklemi $y=2,58+1,05x$ olarak hesaplandı. İntercept değeri 2,58 (%95 güven aralığı -5,13 --0,23), slope değeri 1,05 (%95 aralığı 0,89-1,24) idi. Bland-Altman farklar grafiğinde $\pm 1.96SD$ aralığının dışında üç nokta olduğu gözlemlendi. İntercept değerinin 1 değerini kapsamadığı bulundu. Sodyum testinin Passing-Bablok regresyon denklemi $y=3+1x$ olarak hesaplandı. İntercept değeri 3 (%95 güven aralığı -32-27,3), slope değeri 1 (%95 aralığı 0,82-1,25) olarak bulundu. Bland-Altman farklar grafiğinde $\pm 1.96 SD$ aralığının dışında bir nokta olduğu gözlemlendi. Potasyum testi için Passing-Bablok regresyon denklemi $y=0,08+1x$ olarak hesaplandı. İntercept değeri 0,08 (%95 güven aralığı -0,48-0,47), slope değeri 1 (%95 aralığı 0,90-1,13) olarak bulundu. Bland-Altman farklar grafiğinde $\pm 1.96SD$ aralığının dışında bir nokta olduğu gözlemlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Laboratuvarımızda kan gazı hemoglobin sonuçlarının hemogram cihazında ölçülen değerlerin yerine kullanılamayacağı, kan gazı sodyum ve potasyum sonuçlarının biyokimya otoanalizöründe ölçülen sodyum ve potasyum ölçüm değerlerinin yerine kullanılabileceği kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: hemoglobin, sodyum, potasyum, ABL9, Siemens DIRIU CS2000, yöntem karşılaştırma

Sözel Bildiri

SENKOP İLE BAŞVURAN MASİF PULMONERTROMBOEMBOLİ VAKASI

Teslime ERYAVUZ ŞENGÜL, Hamit Hakan ARMAĞAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Isparta

Giriş: Pulmoner tromboemboli (PTE), acil servislere farklı klinik tablolarda gelebilen, tanı konması zor bir hastalıktır. Hastalar sıklıkla ani başlayan nefes darlığı, çarpıntı, plöretik göğüs ağrısı, hemoptizi şikayetleriyle başvururlar. Bununla birlikte, senkop PTE hastalarının %10'unda saptanmaktadır. Özellikle masif PTE olan hastalarda tanı koymakta geç kalınması mortaliteyi ciddi artırmaktadır. Bu vakamızda hastane dışında senkop geçirmiş, masif PTE saptanan hastamızı sunmayı amaçladık.

Olgu Sunumu: 56 yaş erkek hasta 112 tarafından eleve myokard enfarktüsü ön tanısı ile acil servise getirildi. Hastanın aynı gün başlayan, sırta yayılan sıkıştırıcı göğüs ağrısı, nefes darlığı, soğuk terleme şikâyeti vardı. Bir hafta önce posttravmatik epidural kanama nedeni ile opere edildiği, immobil olduğu ve antiagregan kullanmadığı öğrenildi. Evde fizik tedavi sırasında şikayetlerinin arttığı ve senkop geliştiği öğrenildi. Hastanın bilinci açık, oryante ve koopere, vitallerinde; sağ sol tansiyon farkı yok, 125/86 mmHg, nabız: 106 atım/dk, Spo2: %94, ateş: 36.1°C, kan şekeri: 106g/dl idi. Fizik muayenesinde sağ hemipleji ve her iki bacakta şişlik görüldü. Elektrokardiyografisi sinüs taşikardisi ve D3-aVF'de, V1-V2-V3-V4'te T negatifliği görüldü. Yatak başı transtorasik ekokardiyografisinde ejeksiyon fraksiyonu %65, sağ ventrikül ve atriyum dilate, pulmoner arter basıncı 45 ölçüldü. Kan gazında metabolik alkaloz, hipoksemi ve hipokarbi vardı. Yüksek riskli görülerek pulmoner BT anjiyografi çekildi. Çekilen BT anjiyografide her iki ana pulmoner artere uzanan masif pulmoner emboli izlendi. Hasta göğüs hastalıklarına konsülte edilerek yatış yapıldı. (tedavi?)

Tartışma: PTE hastaları, embolinin şiddetine göre çok farklı semptomlarla hastanelere başvurabilir. Birçok kardiyak ve göğüs hastalığını taklit edebilir ve bu nedenle acil servislere sık atılan hastalıklardandır. Masif PTE'de akut sağ ventrikül yetmezliğine bağlı olarak sol ventrikülün etkilenmesiyle oluşan taşikardi, hipotansiyon, serebral perfüzyon bozukluğu senkopa yol açar. Burada asıl neden sistemik hipotansiyon oluşmasıdır.

Sonuç: İstirahatte iken semptom vermeme ihtimali nedeniyle senkop şikayeti olan hastalarda risk faktörleri iyi irdelenmeli ve PTE akılda tutularak görüntüleme konusunda hızlı davranılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Pulmoner emboli, senkop

Sözel Bildiri

FİBROMİYALJİ VE PERİODONTİTİS ARASINDAKİ ÇİFT YÖNLÜ İLİŞKİ

Duygu AYDIN¹, Fatma Yeşim KIRZIOĞLU²

¹*Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
duygu.aydin.1994@gmail.com*

²*Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
yesimkirzioglu@sdu.edu.tr*

ÖZET

Fibromiyalji, genellikle yorgunluk, bağırsak bozuklukları ve uyku ve ruh halindeki değişiklikler gibi diğer semptomların eşlik ettiği kronik ve yaygın kas-iskelet ağrısı ile karakterize bir sendromdur. Dünya nüfusunun %2 ila 8'inin fibromiyaljiden etkilendiği tahmin edilmektedir. Fibromiyalji gelişiminde farklı nedenler ileri sürülmektedir. Fibromiyaljide, enflamasyonu tetikleyen P maddesi artışının ve ek olarak kronik enflamasyon ve oksidatif stresin önemli olduğu üzerinde durulmaktadır. Periodontitis, mikrobiyal dental plakla ilişkili multifaktöriyel inflamatuvar bir hastalıktır. Çalışmalar periodontal hastalıkla çeşitli sistemik inflamatuvar durum ve hastalıklar arasında çift yönlü ilişki olduğunu desteklemektedir. Periodontitisin varlığında fibromiyalji riskinin arttığı dikkat çekmektedir. Bu derlemede periodontitis fibromiyalji ilişkisi çok yönlü olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: fibromiyalji, inflamasyon, periodontitis

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

PROTECTIVE EFFECT OF HESPERIDIN AGAINST PACLITAXEL-INDUCED SPLEEN TOXICITY IN RATS

Cüneyt CAĞLAYAN*, Hasan ŞİMŞEK**

* *Bilecik Seyh Edebali University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biochemistry, Bilecik, Turkey,
cuneyt.caglayan@bilecik.edu.tr*

** *Aksaray University, Faculty of Medicine, Department of Physiology, Akasaray, Turkey,
hasansimsek47@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Paclitaxel is an effective antineoplastic agent that has been used in breast, lung, ovarian, head and neck cancers. However, the multi-organ toxicity of paclitaxel limits its therapeutic use. One approach to overcome these toxicities is to use natural antioxidants as supplements. **Aim:** This study was planned to investigate the role of hesperidin in paclitaxel-induced spleen toxicity in male rats. **Methods:** For this purpose, 35 male rats were divided into 5 different groups, 7 in each group: 1) control, 2) hesperidin, 3) paclitaxel, 4) paclitaxel+hesperidin 100 mg/kg and 5) paclitaxel+hesperidin 200 mg/kg. The rats were administered paclitaxel 2 mg/kg, body weight intraperitoneally for the first 5 consecutive days, then 100 or 200 mg/kg body weight hesperidin orally for 10 consecutive days. Then, the rats were sacrificed on the 16th day and the spleen tissues were removed. **Results:** The results showed that hesperidin decreased ($p < 0.05$) lipid peroxidation, increased the activities of superoxide dismutase (SOD), catalase (CAT), and glutathione peroxidase (GPx) and the levels of glutathione (GSH) in paclitaxel-induced spleen tissue. In addition, hesperidin reduced ($p < 0.05$) the mRNA transcript levels of inflammation and apoptosis-related parameters such as nuclear factor kappa B (NF- κ B), tumor necrosis factor- α (TNF- α) and interleukin 1 β (IL-1 β), cysteine aspartate-specific protease-3 (caspase-3) and Bcl-2-associated X protein (Bax) in paclitaxel-induced spleen toxicity. **Discussion and Conclusion:** These data demonstrate that hesperidin exhibits protective effects against paclitaxel-induced spleen toxicity in rats by ameliorating oxidative stress, inflammation and apoptosis.

Keywords: Antioxidant, Apoptosis, Inflammation, Hesperidin, Paclitaxel

Sözel Bildiri

ÇOCUK DIŞ HEKİMLİĞİNDE KORUYUCU UYGULAMALAR

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN*, Melis DEMİRAL**

*Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr

**Arş. Gör. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye_22403100001@ogr.sdu.edu.tr

ÖZET

Çocuk diş hekimliği koruyucu uygulamaları ideal ağız hijyeninin oluşturulabilmesinde zaruri olmakla beraber dental bakımın temelini oluşturmaktadır. Diş çürüğünü önleme 2 ana bölüme ayrılabilir ve her ikisi de ideal bir koruyucu program için birbirini tamamlar. Birincisi; hastanın bizzat kendisinin (ya da ebeveynlerinin desteği ile) neler yapması gerektiğidir, bu en zor sağlanan kısımdır. Başarılı olunabilmesi için, ağız sağlığı hakkındaki bilgilerinin davranış değişikliği için yeterli olup olmadığının bilinmesi ve kültürel ve eğitimsel açıdan uygun ve etkili bir motivasyon ve destekleme yapılması gerekmektedir. İkincisi ise; bireye özgü olarak diş hekimi tarafından sağlanan koruyucu tedavilerdir. Bu bölüm, dental hastalık faktörlerinin ve farklı koruyucu tedavilerin derinlemesine bilinmesini gerektirir. Ağız sağlığı ve dental tedavi açısından en iyi sonucu elde etmek için ve dental hastalık faktörlerinin daha iyi anlaşılması, diş çürüğünün ilerleyişinin tahmin edilmesi, gelecekte önlenmesi ve bireysel koruyucu programların geliştirilmesi için uygun bir diş çürüğü riski analizi yapılmalıdır.

Bu hedefler, gerçekçi olarak önerilen koruyucu programın uygulanması ile elde edilebilecek olası plak ve yumuşak doku indeksi skorlarını hedeflemelidir. Her yıl meydana gelmesi beklenen yeni çürük lezyonlarının ortalama sayısı ve tipi tahmin edilmelidir. Bu tahmini gelişebilecek yeni çürük lezyonlarının sayısı; hastanın çürük riskinin değerlendirilmesi, belirlenen koruyucu program ve ebeveyn ve çocuğun koruyucu programın tavsiyelerini ne kadar uyguladığı ile paralellik göstermelidir. Bireylere özgü kontrol randevularının sıklığı ve uygulanabilecek çeşitli koruyucu tedaviler belirlenmelidir. Bu tür koruyucu programların hedefleri; koruyucu müdahalelerin tahmin edilen sonuçlarını öngörebilmelidir.

Anahtar kelimeler: Koruyucu, Çürük Riski, Çürük, Tedavi

Sözel Bildiri

2022 YILINDA DÜNYADA YAŞANAN AFETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aysun GÜZEL*

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur, Türkiye, ayurdakul@mehmetakif.edu.tr

Amaç: Bu çalışmada Dünya genelinde 2022 yılında görülen afetlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırmada EM-DAT (Emergency Events Database-Acil Durum Veri Tabanı) olarak adlandırılan, uluslararası veri tabanı olarak kabul edilen ve doğal ve insan kaynaklı/teknolojik afetlere yönelik günlük verileri sunan sistemden elde edilen veriler kullanılmıştır. EM-DAT veri tabanında Ocak 2022 ve Aralık 2022 tarihleri arasında yer alan, Dünya’da görülen afetler incelenmiştir. Verilerin incelenmesi 16 Şubat 2022 tarihinde yapılmıştır. **Bulgular:** EM-DAT veri tabanında afetler; doğal afetler (jeofizik, meteorolojik, hidrolojik, klimatolojik, biyolojik ve dünya dışı) ve teknolojik afetler olarak iki sınıflandırma şeklinde yer almaktadır. Dünya’da 2022 yılında 406 doğal, 158 teknolojik afet olmak üzere toplam 564 afet görülmüştür. Doğal afetler jeofizik (deprem ve volkanik hareketler), meteorolojik (fırtına ve aşırı hava olayları), hidrolojik (sel ve sel nedeniyle oluşan toprak kaymaları), klimatolojik (orman yangınları ve buzul gölü patlaması) ve biyolojik (salgın) kökenlidir. Teknolojik afetler arasında taşıma kazaları, karışık kazalar ve endüstriyel kazalar yer almaktadır. **Sonuç:** Dünyada yer alan birçok ülkede hem doğal hem de insan kaynaklı/teknolojik kökenli afetler sıklıkla görülmektedir. 2022 yılında Dünya genelinde görülen doğal kökenli afetlerin sayısı teknolojik kökenli afetlere göre fazladır.

Anahtar Kelimeler: Dünya, doğal afet, teknolojik afet.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA USE
DISORDER, ALEXITHYMIA AND EMPATHY IN ADOLESCENTS WITH A
STRUCTURAL EQUALITY MODEL**

Sevinç MERSİN*, Sema TOKER**

* *Bilecik Şeyh Edebali University, Faculty of Health Sciences, Psychiatric and Mental Health Nursing
Department, Bilecik, Turkey sevinc.mersin@bilecik.edu.tr*

** *Kütahya Dumlupınar University, Pazarlar Vocational School Health Institutions Management Program,
Kütahya, Turkey, sema.toker@dpu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Social media use disorder in adolescents is thought to be related to alexithymia and empathy. **Aim:** This research was conducted to examine the relationship between social media use disorder, alexithymia and empathy in adolescents. **Methods:** The sample of the study consisted of 388 adolescents studying in a town in Turkey. Data were collected using the "Information Form", "Adolescent Social Media Disorder Scale", "Toronto Alexithymia Scale" and "Basic Empathy Scale". SPSS 21.0 and AMOS 22.0 statistical programs were used in the analysis of the data. Factor analysis (CFA), item-total correlation and Cronbach Alpha values of the scales were calculated. The hypotheses created for the purposes of the research were tested with the structural equation model. In order to conduct the research, written permission was obtained from the ethics committee, the institution where the research was conducted, and the student.

Results: Regarding the first model of the study, the results of the regression analysis conducted to investigate the effect of social media disorder on alexithymia were found to be statistically significant ($p<0.05$). Regarding the second model of the study, it was found that Alexithymia had a significant effect on Social Media Disorder and Empathy ($p<0.05$). A significant effect of alexithymia on empathy was also found ($p<0.05$). As a result, a high level of social media use disorder causes an increase in the level of alexithymia, and therefore, a decrease in the basic empathy level of adolescents occurs.

Discussion and Conclusion: It is recommended to investigate the conditions that threaten the lives of high school students with meaninglessness, and to provide appropriate training by psychiatric nurses in cooperation with schools. Therefore, as a state policy, these research results can be used to create public service announcements about raising awareness in support of a healthy use of social media.

Anahtar Kelimeler: Adolescent, Social Media, Alexithymia, Empathy

Sözel Bildiri

DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL İMKAN VE OLANAKLARI HAKKINDAKİ MEMNUNİYET DÜZEYİNİN TESPİTİ

Melih Burak BEŞİKÇİ*, Sevinç SÜTLÜ**

* Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur Faculty of Dentistry, Burdur, Turkey, m.burak5ikci@gmail.com

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Health Sciences, Burdur, Turkey, ssutlu@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: Üniversite öğrencilerinin beklentilerini anlamak ve onlara cevap vermek çok önemlidir. Üniversiteler, kuruldukları bölgelerin kalkınmalarını gerçekleştirmede itici güç olma misyonunu üstlenmelerinin yanı sıra, evrensel amaçları doğrultusunda sadece buldukları yörede yaşayanlara hitap etmemekte, ülkenin dört bir yanından, hatta yurt dışından gelenlere de kucak açmaktadırlar. Üniversitede lisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin farklı konulardaki beklentilerini saptamak eğitimin kalitesini ve öğrencilerin aidiyet duygusunu arttıracaktır. **Amaç:** Diş hekimliği Fakülteleri özelinde öğrencilerinin okul imkân ve olanaklar hakkındaki düşüncelerinin tespit edilerek eğitim kalitesini arttırmak amacıyla yapılabilecek müdahalelerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Kesitsel tipteki çalışmanın verileri Eylül 2022 – Şubat 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Çalışmanın evrenini Burdur ve Isparta’da eğitim gören Diş Hekimliği Fakültesi 1. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem seçilmeden tüm öğrencilere ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen soru formuyla veriler toplanmış, tanımlayıcı ölçütler olarak frekans, yüzde ve ortalamalar kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmamıza katılanların %52,8’si Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi %47,2’si Isparta Süleyman Demirel Üniversitesinde eğitim görmekteydi. Öğrencilerin %17,9’u okulun fiziki şartlarını, %18,9’u ders içeriği ve ders sayısını, %14,2’si öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenme düzeyini, %7,5’i verilen eğitim kalitesini, %31,1’i verilen panel, konferans sayısını, %28,3’ü ilgilerine göre öğrenci kulübü bulunma durumunu, %17,9’u kütüphanenin kaynaklarını “kötü” olarak değerlendirdi. **Sonuç ve Tartışma:** Öğrencilere yapılması istenen faaliyet ve projeler konusundaki talepleri sorulduğunda sportif ve kültürel etkinlikler ve meslekleri ile ilgili konferans, panel düzenlenmesi talep edilmiştir. Ayrıca sosyal sorumluluk projeleri geliştirmek ve katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin taleplerinin sosyal, fiziksel ve akademik gelişimlerini desteklemek yönünde olduğu görülmektedir. Üniversite yönetimlerinin temel eğitim programlarının yanı sıra bu talepleri de göz önüne almalarının fakültelerin tercih edilebilirliğini artırabileceği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: üniversite, öğrenci, beklenti

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF ROYAL JELLY ON IRISIN IN EXPERIMENTALLY DIABETIC RATS

Selcen ÇAKIR*

**Çanakkale Onsekiz Mart University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Çanakkale,, Turkey, selcencakir@comu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Diabetes Mellitus (DM) is considered a very common health problem today. It causes many acute and chronic complications and negatively affects the quality of life of patients. It is known that diabetes has an impact on many biochemical processes. **Aim:** This study aimed to evaluate the interaction between royal jelly (RJ) and diabetes with irisin, a parameter that has not been investigated before. **Methods:** The study was planned with 3 groups: control group, DM group, DM+350 mg kg⁻¹ RJ group. In the experiments, 18 female Wistar albino rats were studied. Irisin levels in rat blood serum were determined using the ELISA method. Glucose levels in blood taken from the tail vein were determined with a glucometer. **Results:** As a result of the experimental study, a statistically significant difference was found in the DM+350 mg kg⁻¹ RJ group compared to the control group ($p<0.05$). The selected dose reduced serum irisin levels in RJ applications. With diabetes, a statistically significant increase was observed in blood glucose levels ($p<0.05$). Although the RJ application caused a numerical decrease, it was not statistically significant. **Discussion and Conclusion:** Previous studies have emphasized the effect of RJ on DM and blood biochemical parameters; however, the observation that the relevant dose of RJ reduces irisin levels is recent. The relationship of irisin with energy metabolism is still being investigated. Further studies are required to explain the relationship between irisin and RJ.

Keywords: Diabetes mellitus, irisin, royal jelly

Sözel Bildiri

SIÇANLARDA PROBİYOTİK VE POSTBİYOTİK KULLANIMININ ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Buse Nur SÜLÜK*, **Nurhan GÜMRAL****, **Tuğba KÖK TAŞ*****, **Cahide ASLAN***, **Rahime ASLANKOÇ****

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye, busenurSlk@gmail.com, aslancahide32@gmail.com

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye, ngumral@hotmail.com, asrahime@hotmail.com

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Gıda Teknolojisi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye, tugbakoktas@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Mikrobiyota; insanlarla birlikte yaşayan özel türlerin tamamını ifade etmektedir. Bağırsak mikrobiyotası, pek çok faktörden etkilenebilir. Probiyotik kullanımı bağırsak mikrobiyotasını doğrudan etkiler. Postbiyotik, canlı olmayan bakteriyel veya metabolik yan ürünler olarak bilinir. Bağırsak ile beyin arasındaki iletişim ve etkileşim, beyin-bağırsak eksenini olarak adlandırılan çift yönlü bir ağ tarafından gerçekleştirilmektedir. Bağırsak mikrobiyotasındaki herhangi bir değişiklik bu ağ vasıtasıyla beyinde değişikliklere neden olmaktadır.

Amaç: Çalışmamızda sıçanlarda *Lactocaseibacillus casei* (*L. casei*) probiyotik ve postbiyotik anksiyete üzerine etkilerini araştırmayı amaçladık.

Metod: Sıçanlar; kontrol, probiyotik ve postbiyotik olarak üç gruba ayrıldı. Kontrol grubu sıçanlara 42 gün süresince 0,5 ml/gün musluk suyu gavaj yoluyla verildi. Probiyotik grubu sıçanlara 42 gün süresince *L. casei* 10 logkob/ml olarak hazırlanmış kültür takviyesi gavaj yoluyla 0,5 ml/gün (9.6 logkob/sıçan) olarak verildi. Postbiyotik grubu sıçanlara, *L. casei* 10 logkob/ml olarak hazırlanmış kültüre 121°C'de 20 dakika ısıl işlem uygulanmasıyla canlı bakteri inaktif edilerek hazırlanan sıvı gavaj yoluyla 0,5 ml/gün olarak 42 gün süresince uygulandı. Deneyin son haftasında sıçanlara Elevated Plus Maze(EPM) ve Forced Swimming Test(FST) davranış testleri yapıldı. Deney sonunda sıçanlar anestezi altında dekapite edildi.

Bulgular: Anksiyetenin değerlendirilmesi için yapılan EPM testinde probiyotik alan grubun kontrol grubuna göre anlamlı olarak kapalı kolda daha az ($p=0,028$), açık kolda daha fazla zaman geçirdiği ($p=0,024$) ve şahlanma süresinin anlamlı olarak azaldığı ($p=0,033$); postbiyotik verilen gruptaki sıçanların ise probiyotik alan gruba göre anlamlı olarak kapalı kolda daha fazla ($p=0,008$), açık kolda daha az zaman geçirdiği ($p=0,012$) ve şahlanma süresinin daha uzun ($p=0,020$) olduğu gözlemlendi. Grooming davranışlarında ise gruplar arası anlamlı fark olmadığı görüldü. FST'de probiyotik takviyesi alan grupta kontrol grubuna göre yüzme süresinin uzadığı ($p=0,001$) ve immobilitenin azaldığı gözlemlenirken ($p=0,013$), tırmanma davranışında gruplar arası anlamlı farklılık görülmedi.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak, probiyotik *L. casei* uygulamasının anksiyete üzerinde olumlu etkilerinin olduğu gözlenirken; bu bakteriden üretilen postbiyotik uygulamasıyla ilgili daha fazla çalışma yapılması gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Mikrobiyota, *L.casei*, Anksiyete, Davranış

Sözel Bildiri

**YÜKSEK FRUKTOZLU MISIR ŞURUBU İLE BESLENEN SIÇANLARDA
D VİTAMİNİNİN ANKSİYETE VE DEPRESYON ÜZERİNE ETKİLERİ**
Cahide ASLAN*, Rahime ASLANKOÇ*, Buse Nur SÜLÜK*, Nurhan GÜMRAL*

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
aslancahide32@gmail.com, busenurSlk@gmail.com

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
asrahime@hotmail.com, ngumral@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Günümüzde kullanımı oldukça artan Yüksek Fruktozlu Mısır Şurubu (YFMSŞ); çok tatlı olması, gıdaların raf ömrünü uzatması ve ucuz olması gibi birçok nedenden dolayı tercih edilmektedir. YFMSŞ'nin sağlığa zararlı olduğuna dair her geçen gün kanıtlar artmaktadır. D vitamini, yağda eriyen vitaminler grubuna dâhildir. İskelet sistemindeki düzenleyici işlevlerine ek olarak günümüzde iskelet dışı etkilerinin de ortaya konmasıyla D vitamini bir hormon olarak kabul edilmektedir. Son araştırmalar D vitamininin antioksidan ve nöroprotektif etkilerini göstermektedir.

Amaç: Çalışmamızda genç sıçanlarda YFMSŞ'nin olumsuz etkilerine karşı nöroprotektif olan D vitamininin anksiyete ve depresyon üzerine etkilerini araştırmayı amaçladık.

Metod: Wistar albino türü erkek 6-8 haftalık sıçanlar, her grupta 8 adet olmak üzere rastgele 3 gruba ayrıldı; kontrol, YFMSŞ ve YFMSŞ+D Vit. Kontrol grubundaki sıçanlar bir ay boyunca serum fizyolojik ile gavaj stresine tabi tutuldu. YFMSŞ grubundaki sıçanlara bir ay boyunca YFMSŞ-55 (%11) içme sularına eklendi ve serum fizyolojik ile gavaj stresine tabi tutuldu. YFMSŞ+D Vit grubundaki sıçanlara YFMSŞ-55 (%11) ve 42 µg/kg/gün D vitamini gavaj yoluyla verildi. Son hafta Elevated Plus Maze (EPM) ve Forced Swimming Test (FST) davranış testleri uygulandı.

Bulgular: YFMSŞ grubunda; EPM'de sıçanların açık kolda istatistiksel olarak anlamlı kısa zaman geçirirken kapalı kolda anlamlı olarak daha fazla zaman geçirdiği, FST'de immobilité sürelerinde istatistiksel olarak anlamlı artış tespit edildi (sırasıyla p=0,035, p=0,010, p=0,002). YFMSŞ+D Vit grubunda; EPM'de sıçanların kapalı kolda ve merkezde geçirdikleri sürede istatistiksel olarak anlamlı azalma, FST'de yüzme sürelerinde istatistiksel olarak anlamlı artış olduğu, immobilité sürelerinde istatistiksel olarak anlamlı azalma olduğu tespit edildi (sırasıyla p=0,047, p=0,010, p=0,041, p=0,006).

Tartışma ve Sonuç: YFMSŞ'nin genç sıçanlarda anksiyete ve depresyon benzeri davranışları artırdığı görüldü. D vitamininin ise anksiyete ve depresyon benzeri davranışları azalttığı görüldü. Sonuçta D vitamini, YFMSŞ kaynaklı anksiyete ve depresyon davranışlarına yönelik olarak anksiyolitik ve antidepresan etki gösterebileceği ortaya kondu.

Anahtar kelimeler: D vitamini, YFMSŞ, Anksiyete, Depresyon, Davranış

Sözel Bildiri

ATEŞ DİKENİ, MAYDONOZ, ALEOVERA BİTKİLERİ' NİN ZOR İYİLEŞEN DİYABETİK AYAK YARALARI İÇİN ANTİBAKTERİYEL VE İLAÇ ETKİSİ GÖSTEREBİLECEK YARA ÖRTÜSÜ OLARAK GELİŞTİRİLEBİLİRLİĞİ' NİN İNCELENMESİ

*** Keziban TOPAL, Fatih Mehmet EMEN****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Nanobilim ve Nanoteknoloji Bölümü, Burdur, Türkiye, kezibantopal708@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü, Burdur, Türkiye, femen@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Diyabetten kaynaklı cilt enfeksiyonları insan vücudunda zor iyileşen yaralar oluşmaktadır. Bu yaralar enfeksiyona açık yaralar arasında yer almaktadır, bu enfeksiyonlar immün sistemi etkileyerek kalıcı hasarlara neden olmaktadır. Dünya genelinde yapılan araştırmalarda bir çok kişi diyabette zor iyileşen yaralardan mustarıptır. Diyabetik ayak yaralarının tedavisinde halk arasında aromatik bitkiler kullanılmaktadır. Bu çalışmada aromatik bitki (Ateş dikeni, Aleovera, Maydanoz) özütleriyle bezenmiş antibakteriyel ve antioksidan aktiviteye sahip nanaoliflerden oluşturulabilecek yara örtülerinin nasıl geliştirilebileceği derlenmiştir[5].

Giriş: Ateş dikeni, Maydanoz, Aleovera aromatik bitkileri halk arasında diyabetik ayak yaralarının tedavisinde ve yaraların iyileştirilmesi için kullanılmaktadır. Bu aromatik bitkilerin, anti bakteriyel ve antioksidan aktiviteleriyle ilgili çalışmalar mevcuttur. Ateş dikeni, aleovera, maydanoz antioksidan ve antibakteriyel özellikleri bakımından zengin (β - Karoten, Likopen, çinko, C vitamini, esansiyel yağlar ve amino asitleri, B₁₂) bileşenlere sahiptir. Yapılan çalışmalarda aromatik bitkilerin antibakteriyel ve antioksidan etkinliği belirlenmiştir.

Amaç: Bu derlemede pyracantha coccinea bitkisi ile benzer özelliklere sahip antioksidan ve antibakteriyel özellikleri, diyabetik ayak yaralarını iyileştirmek için kullanılan aromatik bitkilerin araştırılmasıyla pyracantha coccinea, aleovera, maydanoz bitkilerinin antibakteriyel yara örtüsü çalışmalarına katkısı araştırılmıştır.

Yöntem: Yapılan benzer çalışmalarda özütlerin elde edilmesi ve içerik analizi, özütlerin antibakteriyel ve antioksidan özelliklerinin incelenmesi, elektroçirme yöntemi ile mikro-, nanofiberlerin hazırlanması, mikro-, nanaoliflerin karakterizasyon çalışmaları, mikro-, nanaoliflerin antibakteriyel özelliklerinin incelenmesi, deneysel verilerin istatistiksel analizi yapılması karşımıza çıkmaktadır. Hedeflenen çalışmada benzer yöntemlerin uygulanabilirliği araştırılmış ve olumlu sonuçlara ulaşılmıştır.

Bulgular: Literatür taraması dikkate alındığında pyracantha cocconia, Aleovera, Maydanoz isimli bitkilerinin antibakteriyel şekilde kullanılan bitkiler ile benzer özellikler göstermesi ve antioksidan bakımından bu bitkilerle benzer kullanım alanlarına sahip olmasından dolayı diyabet hastalığı için yara örtüsü geliştirilmesinde kullanılabilecekleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve sonuç: Sonuç olarak tıbbi ve aromatik bitkilerden elde edilen özütlerin sahip olduğu güçlü antibakteriyel ve antioksidan aktiviteleriyle doku mühendisliğinde üretilen yara örtülerine alternatif oluşturabilecekleri ve bakteri ve mikropların diyabetik ayak yaralarının artmasını engelleyeceği gibi kullanılan bitki ilaç görevi göreceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Pyracantha coccinea, Aleovera, Maydanoz Antibakteriyel tekstil, elektroçirme, Yara örtüsü

Sözel Bildiri

ACIL SERVİSTE TRAVMATİK SANTRAL KORD SENDROMU

Hulisi CANTÜRK, Rüstem KARAKAŞ, Büşra Ecem ÖZDEMİR

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Isparta

Giriş: Santral kord sendromu(SKS) inkomplet omurilik yaralanmasının en sık görülen tipidir. Genellikle travma ile servikal hiperekstansiyon sonrası, özellikle yaşlı hastalarda daralmış olan servikal spinal kanalda omurilik yaralanması sonucu ortaya çıkabilir. Genellikle kemik yapı normaldir. Santral kord sendromu gelişimi sonrası, üst ekstremitelerde alt ekstremiteye oranla daha ağır motor defisit görülür. Yaralanmanın seviyesine göre farklı duyu ve motor defisiti mevcuttur.

Olgu: 54 yaş erkek hasta acil servise kollarda uyuşma ve karıncalanma hissi nedeniyle başvurdu. Hastanın alınan anamnezinde şikayetleriyle aynı gün olan aynı seviyeden ayağı kayıp sırt üstü düşme öyküsü mevcuttu. Bilinen koroner ve periferik arter hastalığı olduğu öğrenildi. Acil servise geldiğindeki vital bulguları TA: 140/84 mmHg , Nabız: 86/dk , Satürasyon: %96 , Ateş: 36,5 °C ölçüldü. Fizik muayenede bilinç açık, koopere, oryanteydi. Hastanın yapılan nörolojik muayenesi sonucunda bilateral omuz abdüksiyonu 3/5, ön kol 2/5, distaller 1/5 motor güç olarak değerlendirildi. Duyu muayenesinde üst ekstremitede bilateral parestezi mevcuttu. Alt ekstremitede duyu ve motor defisiti yoktu. Hastanın alınan laboratuvar tetkiklerinde patolojik bulguya rastlanmadı. Çekilen kontrastsız bilgisayarlı tomografilerinde C-4 vertebra korpus anteriorunda belirgin deplase olmayan osteofit fraktürüne ait görünüm izlendi. Hastanın fizik muayene bulguları ve görüntüleme sonuçlarıyla hastada SKS tanısı düşünüldü. Beyin cerrahi konsültasyonu sonucunda SKS tanısıyla ileri tetkik ve tedavi amacıyla yatışı yapıldı.

Sonuç: SKS; servikal spinal stenozu olan hastalarda daha sık görülen bir tablodur. Etiyolojide en çok motorlu araç kazaları, düşmeler ve suya dalma sonucunda oluşan yaralanmalar rol oynamaktadır. Detaylı nörolojik muayene ve spinal kord hasarının seviyesinin tespit edilmesi önemlidir. Bu nedenle nadir görülen ve sonrasında ciddi komplikasyonlara neden olabilecek SKS gibi durumlar acil servis hekimleri tarafından akılda tutulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Spinal Kord Sendromu, Spinal Stenoz, Acil Servis

Sözel Bildiri

DETECTION OF CYCLIC DIMERIC GUANOSINE 3',5' -MONOPHOSPHATE (c-di-GMP) IN PLANKTONIC PERIODONTOPATHOGENIC BACTERIA

Mutlu KESKİN^{1,2}

¹ Turku University, Institute of Dentistry, Periodontology Department, Turku, Finland, mutlu.keskin@icloud.com

² Altınbaş University, Oral and Dental Health Department, İstanbul, Turkey

ABSTRACT

Background: Periodontitis is a serious gum infection caused by a buildup of periodontopathogenic biofilm, and c-di-GMP is a molecule that helps regulate biofilm formation in periodontopathogenic bacteria. Understanding its role is important for developing strategies to prevent and treat biofilm-related diseases. **Aim:** This study aimed to investigate the presence of c-di-GMP in planktonic periodontopathogenic bacteria. **Methods:** The study utilized three different periodontopathogenic bacterial strains (*Fusobacterium nucleatum*, *Porphyromonas gingivalis*, *Prevotella intermedia*) to investigate the presence of c-di-GMP. Thiazole Orange (TO) fluorescence was used to assess c-di-GMP specificity, and nucleotide extraction method was used for the analysis of c-di-GMP. A mixture of DNase and RNase was used for enzymatic cleavage of c-di-GMP. The preparation of experimental groups involved the formation of three distinct groups for each bacteria, and statistical analysis was conducted using the T-test, with a p value of <0.05 indicating statistical significance. **Results:** The preliminary tests conducted prior to the nucleotide extraction method showed that TO provided statistically significant values in the fluorometric analysis of c-di-GMP (p<0.05). *F. nucleatum* group had a statistically significant difference in mean fluorometric c-di-GMP values compared to the control group, while no significant differences were observed in the *P. intermedia* and *P. gingivalis* groups. Additionally, when DNase and RNase were added to the *F. nucleatum* group, the mean c-di-GMP values decreased proportionally (p>0.05). However, there were no significant differences observed in the *P. intermedia* and *P. gingivalis* groups (p>0.05). **Discussion and Conclusion:** It can be concluded that c-di-GMP is present in planktonic *F. nucleatum*, and TO fluorescence can be used to detect its presence. This suggests that c-di-GMP may play a role in regulating biofilm formation in *F. nucleatum*, which is an important contributor to the development of periodontitis. It is possible that the low levels of c-di-GMP synthesis by periodontopathogenic bacteria in our study could be due to the absence of external factors that stimulate the formation of biofilms in planktonic bacteria.

Anahtar Kelimeler: Periodontitis, Periodontopathogenic Bacteria, c-di-GMP, Biofilm, Quorum-Sensing

Sözel Bildiri

ALT EKSTREMİTE AKUT ARTERYEL İSKEMİ NEDENİYLE OPERE EDİLEN HASTALARDA SONUÇLARIMIZ

Emin BARBARUS*

**Konya Şehir Hastanesi Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği Konya, Türkiye eminbarbarus@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Kalp Damar Cerrahisi kliniği rutininde alt ekstremitte akut arteriyel iskemisi sıklıkla karşımıza çıkmakta olup yüksek mortalite ve morbiditeye sebep olması ve acil cerrahi müdahale gerekliliği nedeniyle büyük önem arz etmektedir. **Amaç:** Bu çalışmada son iki yılda akut alt ekstremitte iskemisi nedeniyle kliniğimize başvuran ve acil cerrahi tedavi yapılan hastalarda gelişen amputasyon ve mortalite oranını belirlemeyi amaçlandı. **Yöntem:** Konya Şehir Hastanesinde 01/01/2021 ile 01/01/2023 Aralık 2022 tarihleri arasında alt ekstremitte akut arteriyel iskemi nedeniyle acil opere olan 75 hastanın verileri retrospektif olarak incelendi. Hastaların yaş, cinsiyet, tutulan arteriyel segment, komorbid durumlar ve tedavi sonrası sonuçları kaydedildi. **Bulgular:** Çalışmada değerlendirilen 75 hastanın 37'si kadın (%49,3), 38'i ise (%50,7) erkek cinsiyette yer aldı. Ortalama yaş $74,33 \pm 12,79$ idi. En sık eşlik eden yandaş hastalık %53,3 oran ile (40 olgu) atriyal fibrilasyondur. Emboli lokalizasyonuna göre yapılan sınıflamada olguların 35'i (%46,7) suprainguinal, 25'i (%33,3) infrainguinal ve 15'i ise (%20) popliteal lokalizasyonda yer aldı. Embolektomi işlemi sonrası süreçte 11 olguda (%14,7) amputasyon uygulandığı ve 13 olguda ise (%17,3) mortalite geliştiği görüldü. Mortalite gözlen grupta yaş ortalaması $82,46 \pm 10,23$ bulunurken bu değer sağkalım grubunda $72,63 \pm 12,68$ saptandı ($p=0,011$). Yaşın, mortaliteyi öngörmedeki rolü için kesme noktası, ROC eğrisi kullanılarak belirlendi. Mortaliteyi öngören yaş değeri, %69,2 sensitivite ve %66,1 spesifite ile 80,5 bulundu (AUC: 0,728, %95 CI:0,578-0,879, $p:0,01$) **Tartışma ve Sonuç:** Akut arteriyel iskemi kliniği ile başvuran hastalarda yüksek yaş grubu mortaliteyi artıran istatistiksel anlamlı risk faktörü olarak görüldü. Literatürde anlatıldığı gibi yüksek mortalite ve morbidite durumu nedeniyle bu hastalarda acil tanı ve müdahale elzem olup eşlik eden hastalıklar göz önüne alınarak postoperatif dönemde multidisipliner yaklaşım büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akut, iskemi, arteriyel, alt ekstremitte, amputasyon, mortalite

Sözel Bildiri

GÖĞÜS AĞRISI İLE BAŞVURAN SPONTAN PNÖMOMEDIASTİNUM VAKASI

Teslime ERYAVUZ ŞENGÜL, Yaşar URAL

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Isparta

Giriş: Pnömomediastinum, solunum sistemi veya sindirim sistemi organlarının perforasyonu sonucunda havanın mediastende lokalize olmasıdır. Spontan pnömomediastinum(SPM) nadir olmakla birlikte, sıklıkla sağlıklı genç erkeklerde periferik pulmoner alveollerin rüptürü sonucunda görülür. Olgular nadiren semptom verir ve tesadüfen saptanır. Bu vakamızda göğüs ağrısı ile başvuran ve SPM saptanan hastamızı sunmayı amaçladık.

Olgu Sunumu: 23 yaşında erkek hasta göğüs ağrısı şikayeti ile acil servise başvurdu. Hastanın 4 saattir boyuna yayılan ve batıcı karakterde ağrısı mevcuttu. Özgeçmişinde ve soygeçmişinde özellik yoktu. Hastanın vital bulguları; tansiyon:123/60 mmHg, SS: 20 /dk, kalp atım hızı: 87/dk, ateş: 36,4°C ve oksijen desteksiz SpO₂: %98 olarak belirlendi. Fizik muayenesi olağandı. Hastanın genel durumu iyi, bilinci açıktı. Uzun ve zayıf yapıydı. Elektrokardiyografisi normal sinüs ritmindeydi. Çekilen akciğer grafisinde trakea orta hatta idi ve paratrakeal alanda havalanma artışı vardı. Toraks bilgisayarlı tomografisinde (BT) trakea ve bronşlar çevresinde, mediastende serbest hava görünümü saptandı. Hasta, 2 L/dk/gün oksijen ve intravenöz antibiyotik tedavisi ile göğüs cerrahi servisinde takip edildi. İki gün sonrasında şikayetlerinin gerilemesi üzerine taburcu edildi.

Tartışma: Pnömomediastinum olgularının çoğu travmatik nedenlerle oluşmaktadır. SPM her ne kadar iyi seyirli olursa olsun yaşamı tehdit eden komplikasyonları olduğu da unutulmamalıdır. Mediastinal kompresyon ya da cilt altı amfizeminin üst solunum yollarına kompresyonu nedeni ile dikkatli olunmalıdır.

Sonuç: Göğüs ağrısı şikayeti ile başvuran özellikle genç, uzun ve zayıf yapılı olgularda SPM mutlaka düşünülmeli. Direkt grafi normal olsa bile klinik gereklilik hâlinde toraks BT çekilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Spontan pnömomediastinum, göğüs ağrısı

Sözel Bildiri

DEFINED OMIC RESEARCHES IN MOLECULAR-BASED MONITORING OF WATER POLLUTION

Burcu YEŞİLBUDAK

Çukurova University, Department of Biology, Adana, Türkiye, yesilbudak@gmail.com

ABSTRACT

Background: Biomonitoring of aquatic habitats is very important from a holistic perspective, both for the regulation of public health standards and for the sustainability of ecosystem quality. Innovative approaches in this regard are becoming more and more important in biomonitoring studies. As a result of environmental contamination, biomarkers have provided information to the scientific world about the welfare and quality of the ecosystem and have been widely used in recent years. Studies on the use of some reactive biomarkers in the organism under toxic stress have been expressed in a narrow field. On the other hand, the application of innovative omics methodologies has become more important today. Omic technologies allow transcriptomic, proteomic and metabolomics analysis depending on environmental stress factors. **Aim:** The aim of this study is to summarize recent omic researches on bivalve organisms against environmental stress situations in aquatic ecosystems. **Methods:** Molecular-based approaches of biomarkers used in the monitoring of increasing water pollution were examined descriptively. For this, themes including "genomics in bivalves", "proteomics in bivalves", "metabolomics in bivalves" and "toxicogenomics in bivalves" were examined in a series of systematic searches in important databases such as PubMed, Google Scholar, Clarivate Web of Science, and Comparative Toxicogenomics Database (CTD) in December 2022. **Results:** Depending on the results of different disciplines, it has been determined that there are limited studies on the subject in recent years. **Discussion and Conclusion:** This research may be useful in indicating the relationship with future omic studies and other approaches, and in providing information about the status of the investigated organism in various databases.

Keywords: Biomonitoring, Biomarker, Bivalve, Omic

Sözel Bildiri

DIETARY FRUCTOSE ACTIVATES CELLULAR STRESS AND INFLAMMATION IN THE PANCREAS OF RATS

Ceren GÜNEY^{1*}, Fatma AKAR^{1}**

¹Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacology, Ankara, Türkiye
*cerenguney@gmail.com, **fakar@gazi.edu.tr

ABSTRACT

Background: High-fructose consumption is one of the causing factors in the increased prevalence of metabolic syndrome and type 2 diabetes worldwide. Studies indicate that chronic hyperglycemia and hyperinsulinemia initiate the endoplasmic reticulum stress and inflammation. However, the mechanism of pancreatic pathology caused by a high-fructose diet is not yet understood. **Aim:** In this study, we aimed to investigate the possible effect of high-fructose diet on pancreatic cellular stress and inflammatory factors. **Methods:** Fructose was given to the four-week-old male *Wistar* rats as a 20% solution in drinking water for fifteen weeks. The levels of insulin and inflammatory factors were measured using ELISA methods in plasma and pancreatic tissue. The expression levels of cellular stress proteins were determined using Western Blot in the pancreas of rats. **Results:** High-fructose diet significantly increased plasma and pancreatic insulin levels in rats. In the cellular stress determination, this dietary intervention upregulated protein expressions of GRP78 and PINK1, which are endoplasmic reticulum stress and mitophagy markers, respectively, in the pancreas of rats. Also, dietary fructose caused an increase in the pancreatic levels of IL-1 β , TNF α , and NF κ B, as well as plasma IL-6. **Discussion and Conclusion:** High-fructose diet-induced hyperinsulinemia could play a role in the induction of endoplasmic reticulum stress and mitophagy along with inflammation in the pancreas. Thus, cellular stress and inflammatory situations caused by dietary fructose most probably contribute to the molecular mechanisms of pancreatic disturbances. Elucidating the mechanism of pancreatic disorders in metabolic syndrome could provide insights for potential new drug targets.

This study was supported by grants from the Gazi University Research Fund (TDK-2022-7661). CG was supported by scholarships from The CoHE 100/2000 PhD Scholarship Program and 2211/A Domestic PhD Scholarship Program.

Keywords: Dietary Fructose, Pancreas, ER Stress, Mitophagy, Inflammation.

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF THE TOXIC EFFECT OF METAL ZINC AND ZINC OXIDE
NANOPARTICLE IN A FRESHWATER SPECIES**

Burcu YEŞİLBUDAK

Çukurova University, Department of Biology, Adana, Türkiye, yesilbudak@gmail.com

ABSTRACT

Background: In recent years, the increase in high-tech applications has rapidly increased the formation of metal oxide nanoparticles and heavy metals in the aquatic environment, but its effects on organisms are still not fully understood. **Aim:** For this purpose, dose response distributions of zinc oxide selected as metal oxide and zinc, in which metabolic changes in an invertebrate organism were observed in vivo, were estimated. **Methods:** Estimation of lethal concentrations of the invertebrate was provided for the two chemicals. The LC values of the organism species exposed to the effects of chemicals and the 95% confidence interval and endpoints were determined by regression methods, and the relative toxicity of the toxic substances were evaluated separately. **Results:** Depending on the results of the study, it was observed that zinc nanoparticles were more toxic than the metal effect of zinc. **Discussion and Conclusion:** As a result, it is recommended to conduct more studies on nanoparticles on tiny organisms of the aquatic environment and to limit such nanoparticles that will cause extinction of species.

Keywords: Invertebrate, Nanoparticles, Regression, Toxicity

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

HIGH-FRUCTOSE CONSUMPTION CHANGES THE FECAL AMINO ACID LEVELS IN RATS: THE POTENTIAL EFFECT OF KEFIR SUPPLEMENTATION

Ceren GÜNEY^{1*}, Ayhan İbrahim AYSAL^{2}, Uğur TAMER^{3***}, Fatma AKAR^{1****}**

¹Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacology, Ankara, Türkiye

²Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmaceutical Chemistry, Ankara, Türkiye

³Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Analytical Chemistry, Ankara, Türkiye

*cerennguney@gmail.com, **ayhanaysal@gazi.edu.tr, *** utamer@gazi.edu.tr, **** fakar@gazi.edu.tr

ABSTRACT

Background: Gut microbiota and its metabolites play an influential role in health and disease conditions. Many studies reported that excess fructose consumption leads to an alteration in gut microbial composition. Also, the supplementation of kefir, which is a probiotic and prebiotic mixture, is known to contribute to the maintenance of healthy conditions. **Aim:** In this study, we aimed to determine possible changes in fecal amino acid levels in high-fructose diet-induced metabolic syndrome as well as the potential modulatory effects of kefir supplementation. **Methods:** Fructose was given to the four-week-old male *Wistar* rats as a 20% solution in drinking water for fifteen weeks. Kefir (1 ml/100 g body weight) was administered by gastric gavage once daily for the last six weeks. Amino acid levels in the fecal samples were analyzed by using LC-MS/MS. **Results:** The fecal samples were analyzed for the fifteen amino acids. The levels of 3-aminoisobutyric acid, 3-methylhistidine, aspartic acid, and gamma-aminobutyric acid were significantly decreased in the feces of fructose-fed rats. Kefir supplementation markedly increased 3-methylhistidine level in the feces of high-fructose-fed rats. **Discussion and Conclusion:** The results of the study demonstrated that dietary fructose causes a decrease in the fecal level of certain amino acids, which have important modulator roles in the host physiology in rats. These findings could be important to elucidate the relationship between dietary fructose-induced pathological conditions and alterations in the intestinal microbial products. Also, kefir supplementation could be partially effective in the treatment of metabolic syndrome-associated disturbances. Further studies are needed to clarify the function of dietary factors-induced gut microbial products.

This study was supported by grants from the Gazi University Research Fund (02/2018-14). CG was supported by scholarships from The CoHE 100/2000 PhD Scholarship Program and 2211/A Domestic PhD Scholarship Program.

Keywords: Dietary Fructose, Metabolic syndrome, Kefir, Fecal Amino Acids.

Sözel Bildiri

BEBEK, ÇOCUK VE ERGENLERDE ÇÜRÜK PROFİLAKSİSİ

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN*, Burcu ERDEM**

**Prof. Dr. Çiğdem Küçükeşmen, Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr*

***Arş. Gör. Dt. Burcu Erdem Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye, burcuerdem@sdu.edu.tr*

Giriş: Süt dişlerinin korunması; daimi diş gelişimi ve yerleşimi açısından önemlidir. Süt dişleri düşme zamanları gelinceye kadar ağızda tutulmalıdır. Çocuklarda ağız sağlığının geliştirilmesi fikri, hayatın ileri dönemlerine taşınacak olan diş fırçalama, diyet kontrolü gibi genel sağlıkla ilgili davranış ve düşüncelerin edinilmesine yardımcı olacağı düşüncesinden doğmuştur. Çocuk hastaların, çocukluk dönemi boyunca diş çürüklerinden korunmaları genel sağlığı da pozitif yönde etkileyen bir kazanımdır. Oral sağlık uygulamalarının daha etkili olabilmesi için ağız hastalıklarının önlenmesi ve toplumda ağız sağlığını koruyucu uygulamaların geliştirilmesi gerekmektedir. İlk dişler sürdüğü andan itibaren koruyucu önlemler alınmalı ve küçük yaşlarda oral hijyen alışkanlıkları kazandırılmalıdır. Bu derlemenin amacı non-invaziv stratejilerin ilkeleri doğrultusunda diş çürüklerine modern yaklaşımı vurgulamaktır. Dikkate alınması gereken, profilaktik yöntemler bireysel çürük riskini kontrol etmek için tedavi planına dahil edilmelidir. Çocukluk döneminde diş çürüklerinden korunmaya adanan zaman, yetişkinlik döneminde oral sağlığın ideal olması için önemli fayda sağlayacaktır.

Sonuç: Gün geçtikçe artan, ağız ve diş sağlığı tedavi ihtiyacıyla birlikte koruyucu diş hekimliği uygulamaları da hızla gelişmektedir. Restoratif diş tedavilerinin çeşitliliğine rağmen çocuklarda mikrobiyal dental plağa bağlı gelişen çürük ve periodontal hastalıkların önlenmesi henüz tam olarak sağlanmış değildir. Ağız ve diş sağlığı problemleri, ciddi ekonomik ve sosyal sorunları da beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla, koruyucu ve önleyici uygulamalara öncelik tanınması önem taşımaktadır. Mevcut tedaviler ve yeni dental malzemelerle ilgili bilgilerin sürekli güncellenmesi gerekmektedir. Bu derlemede çocuk diş hekimliğinde güncel koruyucu ve önleyici tedavilerden; diş plağının mekanik ve kimyasal olarak uzaklaştırılması, oral ve sistemik flor uygulamaları, diyet kontrolü ve fissür örtücü uygulamalarından bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: profilaksi, çürük, beslenme, koruyucu uygulamalar, flor

Sözel Bildiri

SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARDA KONSTİPASYON, İÇECEK TÜKETİM SIKLIĞI VE DIŞKI ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Seyma Nur ÖNAL^a, Eylem TÜTÜN YÜMİN^B, Şule AYDIN TÜRKÖĞLU^C

^aBartın Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü Fizyoterapi Programı, Bartın

^bBolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Bolu

^cBolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Departmanı, Bolu

Giriş: Serebral Palsi (SP) genellikle duyu, algı, biliş, davranış ve iletişim bozuklukları, epilepsi ve ikincil olarak kas iskelet sistemi problemlerinin olduğu nöromotor bir hastalıktır. Gastrointestinal sistem (GİS) hastalıklarının eşlik ettiği SP’de konstipasyon %90 oranında oldukça sık görülmektedir.

Amaç: SP’li çocuklarda konstipasyon durumuna göre içecek tüketim sıklığı ve dışkı özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Konstipasyon Rome IV kriterlerine göre belirlenmiştir. Gastrointestinal sistemle ve dışkılama ile ilgili bazı özellikler sorgulanmıştır. İçecek tüketimi “İçecek Tüketim Sıklığı Formu (İTSF)”, dışkı özellikleri “Bristol Kaka Skalası (BKS)” ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmamıza (n=42) konstipasyonlu ve (n=39) konstipasyonsuz, toplamda 81 SP’li çocuk katıldı. Gruplarda yaş (11.49 ± 4.83 , 9.59 ± 4.26) ve vücut kitle indeksi (VKİ) (18.79 ± 3.33 , 18.79 ± 5.22) açısından fark yoktu. Erkek cinsiyetinde konstipasyon daha fazlaydı. Yutma bozukluğu, reflü, aspirasyon varlığı, gaz çıkarma sıklığı ve beslenme tipleri arasında fark yoktu. Tuvalet tipine bakıldığında konstipasyonlu grupta bez kullanım durumu daha fazlaydı ($p=0.006$) Haftalık dışkılama sayısı konstipasyonsuz grupta 7(3-14), konstipasyonlu grupta 2(0.5-3) olarak belirlendi ($p<0.001$). İTSF konstipasyonsuz grupta (1732.82 ± 695.57) mililitre(ml), konstipasyonlu grupta (785.40 ± 485.74) ml anlamlı fark bulundu ($p<0.001$). BKS’na göre konstipasyonsuz grubun %89,8’i normal ve pürüzsüz dışkısı, konstipasyonlu grubun %85,7’sinin aşırı ve sert topaklı dışkısı olduğu görüldü ($p<0.001$).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda yaş ve VKİ açısından gruplar arasında fark yoktu. Gruplarda VKİ ortalamaları düşüktü. Konstipasyonu olan ve olmayan SP’lilerde beslenme tipi benzerdi ve büyük çoğunluğu ağızdan beslenmekteydi. SP’lilerde konstipasyon semptomları olan bireylerde daha düşük sıvı tüketimi ve dışkı özelliklerinin BKS ve pH-metre ile incelendiği bir çalışmada az sıvının dışkı sertliği yaptığı görülmüştür. Düşük sıvı alımı konstipasyon risk faktörü olarak belirtilmiştir. Konstipasyonu olan çocuklarda bez kullanımının fazla olduğu görüldü. Bizim çalışmamızda bu konuda literatürle uyumludur. Sonuç olarak konstipasyonu olan SP’li çocuklarda haftalık sıvı alımı az, dışkılama sayısı düşük ve dışkı sertliği mevcuttur.

Anahtar Sözcükler: Serebral Palsi, Konstipasyon, Sıvı Alımı, Dışkı Özellikleri

Sözel Bildiri

ASTIMLI ÇOCUKLARDA COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE TELEREHABİLİTASYONLA UYGULANAN YOGA EGZERSİZLERİNE KATILIM MOTİVASYONUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

**Şeyma Nur ÖNAL^a, Gülnar ALİYEVA^b, Ebru ÇALIK KÜTÜKCÜ^c, Naciye VARDAR
YAĞLI^c, Özge SOYER^b, Bülent Enis ŞEKERE^b, Ümit Murat ŞAHİNER^b**

^aBartın Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü Fizyoterapi Programı, Bartın

^bHacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı Çocuk Alerji Ünitesi, Ankara

^cHacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi Kalp ve Solunum Fizyoterapisi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı, Ankara

Giriş: Astımlı hastalarında yoga solunum fonksiyonlarını, egzersiz kapasitesini, semptomların kontrolünü, stres ve kaygı düzeyini ve yaşam kalitesini olumlu etkilemektedir. Çocuklarda yoga egzersizleri doğa, hayvan, çevre gibi konularda hareketli kompozisyonları içeren asana/duruş, paranayama/nefes ve meditasyon/odaklanma bölümlerinden oluşur. Yoga programına katılım motivasyonu uygulamanın etkinliğini ve verimini etkilemektedir.

Amaç: Çalışmamızda astımlı çocukların COVID-19 döneminde teleyoga egzersizlerine katılım motivasyonunun değerlendirilmesi ve motivasyonlarının yaş ile cinsiyet özelliklerine göre karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmaya 6-11 (8,6±1,7) yaşlarında vücut kitle indeksi (17,5±3,6) olan 32 (18 kız, 14 erkek) astımlı çocuk dahil edildi. Teleyoga haftada 2 gün 40dk, 12 seans olarak, uzman fizyoterapist tarafından Zoom Meeting programı üzerinden uygulandı. Katılım ve motivasyonu değerlendirmek amacıyla “Pediyatrik Motivasyon Ölçeği (PMÖ)” Google Anket ile sorgulandı. Ölçek 19 sorudur ve toplamda 19-114 olarak skorlanır. Çaba/önem, ilgi/zevk, yeterlilik, terapist/ilişki, otonomi ve değer/fayda gibi 6 alt başlıktan oluşmaktadır. Cevaplar 6’lı Likert yapıda (1=kesinlikle katılmıyorum, 6= kesinlikle katılıyorum) ve 6 adet yüz ifadesine göre düzenlenmiştir.

Bulgular: Tüm grupta PMÖ skor ortalaması (100,0±7,0)’ydi. Yaşa göre <10 (n=21) ve ≥10 (n=11) gruplarına göre PMÖ toplam ve alt skorlarında anlamlı fark bulunmadı (p>0.05). Cinsiyete göre kız çocuklarda PMÖ/değer-fayda skoru erkek çocuklara göre anlamlı olarak daha yüksekti (p=0.006). Kız astımlı hastalar, ‘Yaptıklarım benim için yararlıdır’ alt sorusunu anlamlı olarak daha yüksek oranda onayladılar (p=0.02). Cinsiyet gruplarına göre astımlı çocuklarda PMÖ toplam ve diğer alt skorları açısından anlamlı fark bulunmadı (p>0.05).

Tartışma ve Sonuç: Astımlı çocuklarda uygulanan teleyoga egzersizlerine çocukların katılım ve motivasyonları oldukça yüksektir. Motivasyonda yaşa göre farklılık olmaması çalışma grubunun yaş aralığının dar olması ve yoga egzersiz kompozisyonlarının yaş aralığına uygun olmasıyla ilgili olabilir. Yoganın telerehabilitasyonla uygulanması erişim, ulaşım, zaman açısından avantaj sağladığı için katılım motivasyonunu olumlu etkilemiş olabilir.

Anahtar Sözcükler: Astımlı Çocuk, Telerehabilitasyon, Yoga, Motivasyon

Sözel Bildiri

PROTETİK DİŞ HEKİMLİĞİNDE KULLANILAN AĞIZ İÇİ TARAYICI SİSTEMLERİNE GÜNCEL BİR BAKIŞ

Ayhan CENİT*, Işın KÜRKCÜOĞLU**

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Diş Protez Teknolojisi, Isparta, Türkiye ayhancenit@sdu.edu.tr*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye isinkurcuoglu@sdu.edu.tr*

ÖZET

Son yıllarda dijital teknolojilerdeki hızlı ilerlemenin etkisi protetik diş hekimliği alanında da kendini göstermiş; bilgisayar destekli tasarım ve üretim sistemleri, üç boyutlu yazıcılar ve gülüş tasarım programları gibi dijital araçlar giderek daha yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu gelişmeler sonucu gündeme gelen dijital iş akışı kavramının ilk basamağı, hastadan ağız içi tarayıcılar ile dijital ölçülerin alınması ve sanal modellerin elde edilmesidir. Konvansiyonel teknikler ile kıyaslandığında dijital ölçü yönteminin, hasta konforunun yüksek olması, ölçü ve model malzemelerine ihtiyacın ortadan kalkması, elde edilen verilerin saklanabilmesi, laboratuvar ile paylaşılabilmesi, istenildiğinde tekrar değerlendirilebilmesi ve zaman tasarrufu gibi avantajları mevcuttur. Ancak ağız içi tarayıcıların yüksek maliyeti ve bazı durumlarda konvansiyonel teknikler kadar hassas olmaması, dezavantajları arasında sayılabilir. Ağız içi tarayıcı sistemlerinin klinik kullanımlarının gün geçtikçe artması sonucu günümüzde pek çok farklı marka ve model piyasaya sunulmuştur. Bu derleme ile ağız içi tarayıcı sistemlerinin temel işleyiş prensipleri ile klinik açıdan yeterlilik ve kullanılabilirlik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Farklı ağız içi tarayıcı sistemlerinin özellikleri, avantaj ve dezavantajları karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve dijital iş akışı sistemleriyle ilgili bilgi verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Ağız içi tarayıcı, dijital diş hekimliği, üç boyutlu model, görüntüleme teknikleri, dijital ölçü

Sözel Bildiri

DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN NURSES' ATTITUDES TO MEDICAL ERRORS AND QUALITY OF CARE: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Hilal KUŞCU KARATEPE¹, Mesut KARAMAN²

¹ *Osmaniye Korkut Ata University, School of Health, Department of Nursing, Osmaniye/Turkey. ORCID:0000-0001-9237-2714.hkuscukaratepe@osmaniye.edu.tr*

² *Yozgat Bozok University, Institute of Graduate Education, Department of Business, Business Doctoral Program, Yozgat/Turkey. ORCID: 0000-0002-7584-0800. mesut_karaman66@hotmail.com*

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the relationship between nurses' attitudes towards medical errors and the quality of care they reported. The study, which was carried out with the easy snowball method, was carried out with 164 nurses working in public and private hospitals, who accepted online participation between January and February 2023. Data were obtained with Personal Information Form, Medical Error Attitudes Scale, Nurse-Reported Quality of Care, and Patient Safety Scale. Ethics committee approval was obtained for the study. Data were evaluated at 95% confidence interval using SPSS 26. Descriptive tests and correlation analysis were used in the analysis of the data.

73.2% of the nurses are women, 54.3% are single, 62.8% are 25 years and over, 56.7% are undergraduate, 65.2% have a total professional year of 1-5 years, 69.5% of them work in public institutions and 32.9% of them work in polyclinic units. The mean age of the nurses was 28.85 ± 8.28 and the total professional year was 6.43 ± 5.62 . The mean score of attitudes towards medical errors in nurses (min: 1-max: 5) was 3.33 ± 0.34 . The mean score of quality of care reported by nurses (min: 1-max: 4) was 2.23 ± 0.60 . There is a significant and positive relationship between nurses' quality of care and attitudes towards medical error ($r: .578$), perception of medical error ($r: .304$), approach to medical error ($r: .440$), and causes of medical error ($r: .416$). was determined ($p:0.000$).

As a result, it has been determined that there is a significant and positive relationship between nurses' attitudes towards medical error, perception of medical error, approach to medical error and causes of medical error. It can be said that the quality of care reported increases as nurses' attitudes towards medical errors increase.

Keywords: Nurse, Medical Error Attitude, Quality of Care

Sözel Bildiri

SUISİD AMAÇLI OLANZAPİN KULLANIMI SONRASINDA YOĞUN BAKIMDA TAKİP EDİLEN BİR OLGU

Hatice UĞUR OKUDAN*

*Burdur Devlet Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Bölümü

Introduction: Olanzapin, sedatif etkili atipik antipsikotik ilaçtır. Aşırı doz alımlarında, bilinçte bozulmalar, merkezi sinir sistemi (MSS) depresyonu ve komaya kadar giden klinik bulgular görülebilir. Bu olgu sunumunda, suisid amaçlı yüksek doz olanzapin alan ve yoğun bakımda entübe takip edilen hastanın takip ve tedavi süreci sunulmuştur.

Presentation Of Case

43 yaş erkek hasta uykudan uyandırılmama nedeniyle acil servise getirildi. Anamnezinde psikotik bozukluk ve uyku bozukluğu olması nedeniyle 2 yıldır tedavi aldığı öğrenildi. Fakat kullandığı ilaçlar bilinmiyordu. Evde olanzapin 5 mg tabletten 84 tanesinin kullanılmış olduğu yakınları tarafından belirtildi. Fizik muayenede GKS 9, kalp hızı 120 atım/ dk, kan basıncı 80/50 mmHg idi. Fizik muayenede başka anormal bulguya rastlanmadı. Beyin BT de anormal bulguya rastlanmadı. Laboratuvar sonuçlarında anormal bulgu yoktu. İntrakraniyal kanama, enfeksiyon, kitle ve nöroletik malign sendrom laboratuvar, klinik bulgular ve görüntülemeler sonucunda ekarte edildi. Hasta takip amaçlı yoğun bakıma yatırıldı. Takiplerinde solunum sıkıntısı artması üzerine entübe edildi. Takiplerinde bilinci açılan ve spontan solunumu sağlanan hasta yatışının 36. Saatinde ekstübe edildi. Solunum sıkıntısı olmayan hasta yatışının 5. Günü psikiyatri servisine devredildi.

Discussion: Olanzapin sık kullanılan antipsikotik bir ilaçtır. Etki mekanizması tam olarak bilinmemekte ancak dopamin, serotonin, alfa 1 adrenerejik, histaminik ve muskarinik reseptörler gibi çeşitli bölgeleri etkilediği düşünülmektedir. Pik konsantrasyona maximum 4 saatte ulaşır ve ortalama yarılanma ömrü yaklaşık 33 saattir. Hastamızda olduğu gibi yüksek doz alımlarda solunum ve bilinç üzerine istenmeyen etkileri olabilir. Hastalar yoğun bakım desteğine ihtiyaç duyabilir. Bizim olgumuz da 36. Saatte bilinç tamamen açılıp extübe edilmiştir. Ayırıcı tanıda malign nöroletik sendrom, kafa içi kanama, ensefalopati gibi pek çok hastalık düşünülmelidir.

Conclusion: İlaç intoksikasyonları sıkça karşılaşılabileceğimiz ciddi, hayatı tehdit eden klinik durumlardır. İyi bir anamnez intoksikasyon tanısı açısından oldukça önemlidir. Bilinci kapalı gelen her hastada ilaç intoksikasyonu akılda tutulmalı ve hastaların yoğun bakımda monitorize olarak takip ve tedavilerinin yapılması mortalite ve morbiditenin azaltılması açısından önemlidir.

Key Words: Olanzapine, zehirlenme, intihar, yoğun bakım süreci

Sözel Bildiri

COMPUTER ADAPTIVE TESTING APPLICATIONS ADAPTED TO THE INDIVIDUAL IN REHABILITATION

Gulfidan TOKGOZ

* *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye, gulfidan.tokgoz@gmail.com*

ABSTRACT

The widespread of Computer Adaptive Testing (CAT), which is one of the measurement and evaluation methods, corresponds to the 1970s with the developments in computer technology. In the CAT application, questions in the level of difficulty appropriate to the level of the individual are directed to the person. The difficulty of the tasks that the individual solves is constantly adjusted during the test according to the development of her abilities. If the person answers a question incorrectly, the next question is easier; if they answer correctly, the next question is more difficult. CAT has superior aspects like shortening the application period, eliminating the need for paper, and providing individual evaluation, it also has disadvantages like inability to be applied for every field and ability, and technical inadequacies. Recently, CAT is a method used especially in the field of education, and it is also preferred in the field of rehabilitation in the health sector. The aim of our research was to investigate the feasibility of CAT in rehabilitation. Studies published in the last ten years (2013-2023) were included in this research. As a result of our research, it was found that CAT was used in low back pain, hip fracture surgery, total hip-knee arthroplasty in orthopedic rehabilitation, multiple sclerosis in neurological rehabilitation, juvenile idiopathic arthritis in pediatric rehabilitation, cancer rehabilitation and cardiovascular rehabilitation in order to determine psychometric properties and evaluate mental health. The methods used in the studies and the clinical implications were reviewed.

Key Words: Health Assessment, Technology, Rehabilitation

Sözel Bildiri

**GENİŞ ALANA YAYILMIŞ ODONTOJENİK KERATOKİSTİN KOMBİNE
YAKLAŞIM İLE TEDAVİSİ: 12 AY TAKİPLİ VAKA RAPORU**

Burak MENGÜTAŞ, Cihan VAROL

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi AD.

Giriş: Osmotik basınçla büyüdüğü bilinen kistlerin aksine odontojenik keratokistler benign tümörlere benzer bir büyüme paternine sahiptir. Bu özelliğinden dolayı diğer kistlere göre teşhisi, ayırıcı tanısı ve tedavisinde daha dikkatli olunması gerekmektedir. Genç erkeklerde daha sık görülen bu lezyon, genellikle klinik belirti vermeden, hafif şişlik ve buna bağlı şişlik şeklinde ortaya çıkar. Aspirasyon biyopsisi alındığında sarı, peynirimsi (keratin) bir içerik alınır. Satellit kistleri ve epitelin incilmesi sebebiyle tamamen çıkarılamayan kistlerin yüksek rekürrens eğilimi olduğu bilinmektedir.

Olgu: 17 yaşında erkek hasta sağ mandibula posterior bölgesindeki hafif şişlik sebebiyle Süleyman Demirel Üniversitesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı'na başvurdu. Klinik ve radyolojik muayenede premolar dişler hizasından başlayıp sigmoid çentiğe doğru uzanan 54x32 mm boyutlarında kistik lezyon olduğu saptandı. Hastaya tedavi seçenekleri ve olası komplikasyonlar anlatılarak, yazılı onam formu alındı. İlk muayenenin hemen ardından hastadan lokal anestezi altına biyopsi için örnek alınarak, keratokist ön tanısı doğrulandı. Lezyonun yerleşimi ve boyutlarının neden olduğu fraktür ve parestezi riskinden dolayı 3 ay süreyle marsüpyalizasyon uygulanıp takiben genel anestezi altında enükleasyon yapıldı. Operasyon sırasında ve sonrasında herhangi bir komplikasyon gözlenmeyen hastanın 12 aylık takibinde sekelsiz iyileşme olduğu gözlemlendi.

Sonuç: Kistik lezyonun boyutları nedeniyle fraktür veya parestezi riski bulunan vakalarda marsüpyalizasyon metoduyla kombine şekilde uygulanan enükleasyonun yüz güldürücü sonuçları olduğu söylenebilir. Özellikle kooperasyon problemi bulunmayan genç hastalarda kombine yaklaşım ilk seçenek olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: Keratokist, Marsüpyalizasyon, Enükleasyon

Sözel Bildiri

OBEZİTEYE KARŞI POTANSİYEL BİR FONKSİYONEL İÇECEK OLARAK KOMBU ÇAYI TÜKETİMİ

Didem KORKMAZ ÜLÜFER*, Ayşe Gül MUTLU GÜLMEMİŞ**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü Gıda Bilimleri
Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, dkorkmaz@mehmetakif.edu.tr*

***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Moleküler
Hücre Biyolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, agmutlu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Obezite gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde önemli bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksek kalorili diyetlerin alımı ve hareketsizlik obezite gelişiminde önemli bir role sahiptir. Obezite, diyabet ve kalp ve karaciğer hastalıklarının gelişimi ile bağlantılı olduğundan, obezitenin iyileştirilmesi, insan yaşamının sağlık yönlerinin iyileştirilmesinde ve obezite ile ilgili hastalıkların önlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Her ne kadar mevcut birçok ilaç obezite ile mücadelede terapötik bir yaklaşım olarak onaylansa da ilaçların potansiyel toksisiteleri, yararlılıklarını sınırlayabilmektedir. Bu süreçte, ham veya ekstrakte olarak bitkilerden elde edilen ürünler birçok kronik hastalığın önlenmesi ve tedavisinde alternatif yol olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kombu çayı, besleyici ve mikrobiyolojik bileşimi nedeniyle obeziteye karşı potansiyel bir alternatif olarak vurgulanmıştır (Yang vd., 2009). Ayrıca kombu çayının etkileri diyabet, sindirim sistemi ve diğer vücut sistemleri dahil olmak üzere çok çeşitli insan hastalıklarının tedavisinde de bildirilmiştir. In vitro çalışmalar, kombu çayının antimikrobiyal (Sreeramulu vd., 2000), antioksidan (Chu ve Chen 2006), antiproliferatif ve antikanserojenik özelliklere sahip olduğunu göstermiştir (Cardoso vd., 2020). Kombu çayı fenolik bileşikler bakımından oldukça zengindir (Vina vd., 2014) ve son zamanlarda yapılan çalışmalar, fenolik bileşiklerin oksidatif stresi azaltabildiğini ve bağırsak mikrobiyotasını modüle ederek, obeziteye karşı, diyabete karşı ve hiperkolesterolemik etkilere karşı etkili olduğunu göstermiştir (Beetch vd., 2020). In vitro kanıtlara rağmen, literatürde kombu çayının in vivo etkileri hakkında hala bir fikir birliği bulunmamaktadır. Bu nedenle, çalışmamız, kombu çayı tüketimi hakkında bugüne kadar yayınlanmış çalışmaları değerlendirmeyi ve bu içecekte bulunan biyoaktif bileşikleri ve bunların obezite üzerindeki etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kombu Çayı, Obezite, Fonksiyonel İçecek

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF TEM AND SHV TYPE BETA LACTAMASE GENES IN
AMPICILLIN RESISTANT *ESCHERICHIA COLI* ISOLATED FROM DRINKING
WATER**

Erva RAKICI*, Elif AYDIN, Osman Birol OZGUMUS*****

*Recep Tayyip Erdogan University, Faculty of Medicine, Department of Medical Microbiology, Rize, Türkiye
erva.esmer@erdogan.edu.tr

**Kutahya Health Sciences University Disinfection Sterilization and Antisepsis Department, Kütahya, Türkiye
elif.aydin@ksbu.edu.tr

*** Recep Tayyip Erdogan University, Faculty of Medicine, Department of Medical Microbiology, Rize, Türkiye
ozgumus.ob@erdogan.edu.tr

Background: Unnecessary use of antibiotics is a major problem in the world. It is known that the excessive use of antibiotics in the last 20 years has led to a rapid development of resistance. Resistance to beta lactams, one of the most commonly used antibiotic groups, is generally provided by beta-lactamase enzymes produced by the structures. **Aim:** In this study, it was aimed to investigate the presence of TEM and SHV type beta lactamase genes in ampicillin resistant *Escherichia coli* strains isolated from drinking water in Van province. **Method:** 64 ampicillin resistant *E. coli* strains were isolated from drinking water in areas used by people from different regions of Van province by the membrane filter method. In Van Public Health Laboratory, the susceptibility of bacteria to different antibiotic groups was determined by the standard disk diffusion test method. The presence of TEM and SHV type beta lactamase genes was investigated by means of the polymerase chain reaction (PCR) method by isolating DNA by boiling method. **Result:** As a result of antibiotic susceptibility experiments, it was determined that most of the strains had multiple resistance. According to the double disc synergy test, 6 (%9,37) strains were found to be ESBL(+) positive. TEM type beta lactamase gene was found to be positive in 31 (%48.43) of 64 strains and SHV type beta lactamase gene was positive in 5 (%7.81) of 64 strains. **Discussion:** In this study, the fact that *E. coli* strains obtained from drinking waters have multidrug resistance and carry beta lactam resistance genes suggest that they may be a potential reservoir of resistance and it is thought that resistance data will make important contributions to the epidemiological databases in our country and in the context of "One Health".

Keywords: *Escherichia coli*, Drinking Water, Beta Lactamase.

Sözel Bildiri

EXAMINATION OF CELL-FREE DNA MUTATIONS IN LUNG CANCER PATIENTS BY NEXT-GENERATION SEQUENCING METHOD

Muradiye ACAR

*Istinye University, Faculty of Medicine, Department of Medical Genetics, Istanbul, Turkey
muradiye.acar@istinye.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Lung cancer is the most lethal cancer worldwide. Tumor biopsy remains the gold standard for accurate diagnosis and prognosis. However, biopsy has some disadvantages due to the quantity and quality of tissue obtained, being an invasive procedure, and tumor heterogeneity. The discovery of extracellular DNA circulating in the blood, known as cell-free DNA (cfDNA), may have a significant impact on lung cancer molecular diagnostics due to easy, non-invasive access to genetic material in plasma and serum. **Aim:** The aim of this study is to identify therapeutic, diagnostic, and/or prognostic biomarkers that predict response or resistance to therapy. **Methods:** In this study, the cfDNA pathogenic mutations of 20 patients with lung cancer who applied to Istinye University Genetic Diseases Evaluation Center between 2020-2023 were retrospectively investigated. cfDNA was isolated from peripheral blood. Mutations in 28 genes (*AKT1, ALK, AR, BRAF, CTNNA1, DDR2, EGFR, ERBB2, ESRI, FGFR1, HRAS, IDH1, IDH2, KIT, KRAS, MAP2K1, MAP2K2, MET, MTOR, NRAS, NTRK1, NTRK3, PDGFRA, PIK3CA, RET, ROS1, SMAD4, TP53*) common in solid tumors were studied with the Next-Generation Sequencing method. Variants with proven pathogenicity at Tier I and Tier II levels were analyzed. **Results:** Of the 20 cases included in the study, 8 (40%) were female and 12 (60%) were male. The age range of the cases ranged from 54 to 81 years, with a mean age of 67. Various mutations in *KRAS, EGFR, and TP53* genes were detected in patients, and no mutation was detected in 8 patients. **Discussion and Conclusion:** The data of the patients were evaluated according to current medical and literature information. The prognostic and predictive roles of the detected mutations and drug targets were examined.

Anahtar Kelimeler: Cell-Free DNA, cfDNA, Lung Cancer, Next-Generation Sequencing

Sözel Bildiri

DÜZENLİ UYGULANAN PİLATES EGZERSİZLERİNİN SEDANTER ADÖLESAN KIZLARDA VÜCUT KOMPOZİSYONLARI VE KUVVET GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Yavuz YASUL^{*}, Muhammet Enes YASUL^{}, Taner AKBULUT^{**}**

^{**}Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Bafra Meslek Yüksekokulu, Samsun, Türkiye, yavuz.yasul@omu.edu.tr

^{**}Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastahanesi, Beslenme ve Diyet Birimi, İstanbul, Türkiye, muhammetenesyasul@gmail.com,

^{**}Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Sağlık Bilimleri, Elazığ, Türkiye, takbulut@firat.edu.tr

Özet

Amaç: Joseph Pilates'e göre pilates esnekliği artırmak, karın ve sırt bölgesini eşit şekilde güçlendirmek, vücudun üst bölgesinde sağlam bir iskelet oluşturmak ve ayrıca rehabilitasyon süreçlerinde sıklıkla başvuru alan önemli bir fiziksel aktivitedir. Bu çalışma düzenli olarak uygulanan pilates egzersizlerinin adölesan sedanter kızlarda vücut kompozisyonları ve kuvvet performansı üzerine olan etkilerini ortaya çıkarmayı amaçladı. **Yöntem:** Çalışma 10-16 yaş aralığında sedanter 20 kız ile sürdürüldü. Çalışma başlamadan önce ve bittikten sonra katılımcıların boy ve çevre ölçümleri mezura ile ölçülürken, kilo ölçümleri baskül yardımıyla elde edildi. Kuvvet gelişimleri ise mekik, şınav ve plankta kalma süreleri kaydedilerek takip edildi. Pilates uygulamaları haftada 3 gün 60 dk olacak şekilde yapıldı ve 10 hafta boyunca devam etti. **Bulgular:** Çalışmada elde edilen veriler ışığında kilo, boy, sağ kol, sol kol ve bel çevre ölçümleri karşılaştırıldığında anlamlı bir fark yoktu ancak göğüs, karın, sağ bacak, sol bacak ve basen çevre ölçümlerinde son test lehine anlamlı düşüşlerin olduğu tespit edildi. Ayrıca kuvvet gelişimi açısından mekik, şınav ve plank sürelerinde ise anlamlı artışlar görüldü ($p<0.05$). **Sonuç:** Düzenli uygulanan pilates egzersizleri göğüs, karın, sağ bacak, sol bacak ve basen bölgelerinde sıkılaşımlar meydana getirdi. Ayrıca kuvvet gelişimini pozitif yönde etkileyen pilates egzersizleri bireysel yaşam kalitesini iyileştirme açısından önemli olabilir.

Anahtar Kelimeler: Pilates, adölesan, vücut kompozisyonu, kuvvet

Sözel Bildiri

AMBUYLA VENTİLE EDİLEN AKCİĞER ÖDEMİ HASTASININ İNVAZİV MEKANİK VENTİLASYONDAN KURTULUŞU

Ezgi CESUR, Ashhan ÇELİK

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı Isparta/TÜRKİYE

Giriş: Akciğer ödemi; pulmoner kan basıncının artması veya kapiller permabilitenin bozulmasıyla interstisyel aralığa ve alveollere sıvı geçişiyle kanın akciğerde oksijenizasyonunun bozulmasıdır. Şiddetli solunum sıkıntısı, raller, öksürük, taşipne gibi semptomlar görülür. Ciddi hipoksik olan hastalarda invaziv mekanik ventilasyon(İMV) kurtarıcı bir hamle olabilir. Biz sunumumuzda pozitif basınçlı ventilasyon(PBV) ihtiyacı olan ve İMV endikasyonu bulunan hastamızı manuel resüsitör(ambu) ile yeterli PBV sağlanarak İMV gerekliliğinden kurtarmamızdan bahsedeceğiz.

Olgu sunumu: 61 yaşında erkek hasta bilinen Kronik Kalp Yetmezliği(KKY) olan, herhangi ilaç kullanımı olmayan ve takipsiz olan hasta nefes darlığı şikayetiyle acil servise başvurdu. Kan Basıncı: 216/93mmHg, nabız: 151 atım/dk, solunum sayısı: 32/dk, ateş: 37,2°C, SpO₂: %43 idi. Hasta takipneik, dispneik ve ortopneikti. Fizik muayenesinde akciğerde bilateral ralleri mevcuttu. Hasta oturur pozisyonda sedyeye alındı, ambuyla ventile edildi. Elektrokardiyografisinde sinüs taşikardisi vardı. Portabl akciğer grafisinde yaygın buzlu cam görüntüsü izlendi. Hipertansif akciğer ödemi düşünülen hastanın kan gazında metabolik asidoz mevcuttu. *Hastaya idrar sondası takıldı, idrar çıkışı takip edildi. Nitrogliserin ve furosemid infüzyonu başlandı. İMV öncesi diğer non-invaziv mekanik ventilasyon(NIMV) yöntemlerini tolere edemeyen hasta bir süre ambuyla ventile edildi. Ajitasyonu azalıp saturasyon değerleri yükselmeye başlayınca hastaya Continuous Positive Airway Pressure(CPAP) bağlandı. Tedavi sonrasında kan gazında ve vital değerlerinde düzelme oldu NIMV ile yoğun bakımda takip edildi.*

Tartışma: Akciğer ödemi yönetimi kompleks bir algoritmadır. Hastanın genel durumunun kötüleşmesi olasılığına karşı hızlı seri entübasyon için hazırlıklı olunmalıdır. Hipertansif akciğer ödemi yönetiminde İMV ve NIMV yer alır. Ciddi hipoksisi ve ajitasyonu olan birçok hasta NIMV'a uyum sağlayamaz. Biz bu vakamızda NIMV'a uyum sağlayamayan hastayı entübe etmek yerine hızlıca tedaviye başlayıp ambuyla ventile ettik. Sonrasında CPAP'a uyum sağlayan, takibinde kan gazında ve vital değerlerinde düzelme olan hastayı İMV'den kurtarmış olduk.

Sonuç: Özellikle entübasyonun uygulanmasının zor olduğu düşünülen hastalarda ambu ile yeterli PBV sağlanabileceği akılda tutulmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Hipertansif Akciğer Ödemi, Pozitif-Basınçlı Ventilasyon, Dispne

Sözel Bildiri

VARDİYALİ ÇALIŞMANIN SİRKADİYEN RİTME ETKİLERİ

Zeynep KOCA*, Nurhan GÜMRAL**

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
yl2030301234@ogr.sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
nurhangumral@sdu.edu.tr

Sirkadiyen ritim, yaklaşık bir gün anlamına gelir ve hipotalamusun suprakiazmatik çekirdeğinde (SCN) yer alan bir ana saat tarafından düzenlenir. Sirkadiyen saatin; uyku-uyanıklık döngüsünü, beslenme durumunu, enerji harcamasını, hormon salgısını, glikoz metabolizmasını, kan basıncını ve vücut ısısını düzenlemeye yardımcı olmak gibi fizyolojik rolleri vardır. SCN, merkezi ve periferik dokularda birçok saatle ilintili fizyolojik durumu tek bir saate hizalar.

Vardiyalı çalışma, rutin çalışma saatlerinden farklı programlardan oluşan, genellikle işe erken başlama ve gece çalışmasını içeren dönüşümlü çalışma şeklidir. Vardiyalı çalışanlarda uyku-uyanıklık döngülerinin değişiklik göstermesi nedeniyle sirkadiyen ritim yanlış hizalanır. Biyolojik ritimlere hücre çekirdeğinde yer alan osilatörler neden olur. Merkezi osilatörden çevresel osilatörlere nöral ve humoral uyarılar aracılığıyla zaman bilgisi gönderilir. Vardiyalı çalışanlarda faz kayması sırasında hipotalamustaki ana osilatör olan SCN, genellikle merkezden daha yavaş hareket eden doku ve organlardaki periferik osilatörlerin kontrolünü geçici olarak kaybeder dolayısıyla koordinasyon bozulur. Faz kayması; lipit ve karbonhidrat metabolizmasında, insülin direncinde, büyüme hormonunda ve melatonin salgılanmasında değişikliklerle geçici bir metabolik düzensizliğe yol açar. Bu düzensizlikler vardiyalı çalışanlarda diyabet, obezite ve kardiyovasküler hastalık için risk faktörleridir. Sirkadiyen ritim bozukluklarında kardiyovasküler fizyolojik parametrelerin bozulduğu ve patofizyolojik bulguların olduğu düşünülmektedir. Vardiyalı çalışanlar gibi gece uyku süresi az olan kişilerde sirkadiyen saatin bozulması metabolik homeostazi değiştirir dolayısıyla hepatik trigliserid birikimi, inflamasyon, oksidatif stres ve mitokondriyal disfonksiyon görülebilir. Literatürde vardiyalı çalışmanın, lipit ve özellikle trigliserit metabolizmasının bozulmasıyla ilgili rolü açıklanmıştır.

Sonuç olarak; vardiyalı çalışmanın sirkadiyen ritme etkilerinin belirlenmesi için geniş kapsamlı deneysel ve klinik çalışmaların yapılmasının konuya daha fazla açıklık getireceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Sirkadiyen Ritim, Vardiyalı Çalışma, Uyku

Sözel Bildiri

İMLANT YÜZEY DEKONTAMİNASYONUNDA ANTİMİKROBİYALLERİN KULLANIMI

İrem TOSUN BALCI*

* Özel klinik, Isparta, Turkey, iremtosunbalci@gmail.com

ÖZET

Peri-implantitis, ilerleyici kemik kaybına yol açan, biyofilm aracılı inflamatuvar bir durumdur; bu nedenle mikrobiyal heterojenite ve karmaşıklık açısından periodontitisten ayrılan bulaşıcı bir hastalıktır. Cerrahi olmayan tedavinin bazı vakalarda biofilmi ortadan kaldırmadaki limitasyonlarına karşı cerrahi tedavi, daha kolay ulaşılabilen bir saha sağlayarak yumuşak ve sert doku yıkımının durdurulmasının ve implant çevresindeki sağlığı yeniden sağlamanın bir yolu olarak savunulmuştur. Peri-implantit tedavisinde en zorlu ama en önemli görevlerden biri, reosseointegrasyon sağlamak ve peri-implant ceplerinin azalmasını sağlamak için biyofilmin uzaklaştırılmasıdır. İmplant yüzeyinin dekontaminasyonu için çok çeşitli stratejiler kullanılmıştır. Mekanik yöntemler yüzeydeki plağı uzaklaştırmada hala etkin bir yöntemken, pürüzlü implant yüzeyi boyunca gelişen ulaşım zorluğu veya doku invazyon kabileyi yüksek bakteri popülasyonu elimine etmede yetersiz olabileceği düşüncesiyle kemomekanik tedavi stratejileri savunulmuştur. Antimikrobiyal ajanların bakteriyel yükü azaltmak, bakterinin organik bileşenlerini yok etmek ve endotoksinleri ortadan kaldırmak ve rekolanizasyonu inhibe etmek gibi etkilerinin yanısıra rejeneratif hücre stimülasyonu ile implant çevresi doku onarımına da katkı sağlayabilmektedir.

Bu perspektifte derlememizin amacı, peri-implant hastalıklarının cerrahi ve cerrahi olmayan tedavi prosedürlerinde uzun yıllardır yer alan antimikrobiyal ajanların, yüzey dekontaminasyonu amacıyla kullanımlarını değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Dental İmplant, Peri-implantitis, Dekontaminasyon, Antimikrobiyal ajan

Sözel Bildiri

KEDİ ve KÖPEKLERDE PELVİK EKSTREMİTE AÇILARININ KLİNİK UYGULANMALARI

Özlem ŞENGÖZ ŞİRİN* Muammer Ayberk KARA **

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Cerrahi Anabilim Dalı*

ozlamsirin@mehmetakif.edu.tr

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Cerrahi Anabilim Dalı,*

Burdur, Türkiye, 2230303005@ogr.mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Büyüme plağında oluşan hasarlar neticesinde anguler uzuv deformiteleriyle karşılaşılabilir. Konformasyonel deformitenin büyüklüğünün doğru olarak belirlenmesi cerrahi sırasında çok önemlidir. Femoral ve tibial uzuv hizalama açıları için ölçüm yöntemi, insan ortopedik cerrahisinde rutin olarak kullanılmaktadır. Veteriner ortopedisinde de klinik olarak birçok açı kullanılmaktadır. Ön çapraz bağın kopması, köpeklerde en yaygın ortopedik yaralanmalardan biridir. Tibial platonun eğiminin belirlenmesi, tibial plato seviyeleme osteotomisi ve tuberasitas tibianın ilerletilmesi prosedürlerinin cerrahi planlaması için bir gerekliliktir. Patella luksasyonu genellikle kuadriseps mekanizmasının doğru hizalanmadığı durumlarda ortaya çıkar. Kuadriseps kas grubunun kuvvetinin yönü, rektus femoris kasının uzun eksenine ile patellar ligament arasındaki değer kuadriseps açısı olarak ifade edilir. Bu değer genellikle, hem küçük hem de büyük köpeklerde diz eklemine yaygın bir ortopedik hastalığı olan patellar luksasyonu olan köpeklerde değişir. Kalça displazisi kaput femorisin ve asetabulum'un deformasyonu sonucu ortaya çıkan bir hastalıktır. Köpeklerde bir diğer sık karşılaşılan ortopedik hastalık olan kalça displazisinin tanısında kullanılan Norberg-Olsson Açısı birçok ulusal Avrupa Bölgesi Kulübü, Orthopaedic Foundation for Animals ve Fédération Cynologique Internationale tarafından eklem laksitesi için aynı ölçü birimi olarak benimsenmiştir ve günümüzde önemli bir sınıflandırma kriteridir.

Anahtar Kelimeler: Anguler deformite, femoral açı, kuadriseps açısı, norberg-olsson açısı, tibial açı.

Sözel Bildiri

BRUKSIZM HASTALARINDA BOTOKS UYGULAMALARI: GÜNCEL

YAKLAŞIMLAR

Burak MENGÜTAŞ, Müge ÇINA

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi AD.

Özet: Bruksizm, tekrarlayan çiğneme kas aktivitesine bağlı olarak dişlerin sıkılması ve gıcırdatılması veya mandibulanın desteklenmesi, itilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Bruksizm genel olarak iki şekilde incelenmektedir: Uyku bruksizmi ve uyanık bruksizm. Yetişkinlerde uyku bruksizminin prevalansı %8-10 iken uyanıkken görülen bruksizmin prevalansı %22-30'dur.

Anket yöntemi, klinik gözlem, ağız içi apareyleri, çiğneme kaslarının EMG analizi, polisomnografi ile değerlendirme gibi yöntemler kullanılarak teşhis edilmektedir. Bruksizm dişlerde hipersensitivite, implant başarısızlıkları, restorasyon kırıkları, TME ağrıları, disk bozuklukları, çiğneme kası hipertrofileri ve estetiksel problemler gibi hastanın günlük hayatını ve sağlığını etkileyen sorunlara yol açmaktadır.

Bruksizmin güncel tedavileri konservatif stratejiye dayanmaktadır. Dişlerin aşınması, TME hasarının önlenmesi ve kas aktivitelerini azaltmaya yönelik tedaviler uygulanmaktadır. Hipnoz, psikoanaliz, farmakoterapi, dental düzenlemeler, okluzal apareyler, akapunktur, TENS gibi geniş tedavi skalası vardır. Farmakoterapi içinde ele alınan botulinum toksin uygulamalarının bruksizm hastalarında yarar sağladığı yapılan çalışmalarla gösterilmektedir. Botulinum toksinin bruksizm üzerindeki etkinliği, kas aktivitesini azaltmaya dayanır. Botulinum toksinin kas içi enjeksiyonu uzun süreli ve doza bağlı olarak kasın paralizine neden olur. Bu şekilde bruksizmdeki aşırı kas aktivitesine bağlı olarak görülme riski olan dişlerin aşınması, kas ağrıları, eklem ağrıları, eklem kilitlenmesi, eklem sesleri, protez ve implant komplikasyonlarının önlenmesi bildirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Botulinum toksin, Bruksizm

Sözel Bildiri

AFET PSİKOLOJİSİ VE PSİKOSOSYAL ETKİSİ

EDA ARAS

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü

Özet: Afet, “insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplara neden olan, normal yaşamı durdurarak veya kesintiye uğratarak toplumları etkileyen ve yerel imkânlar ile baş edilemeyen her türlü doğal, teknolojik veya insan kaynaklı tüm olaylar” olarak tanımlanmaktadır. Afet psikolojisi, afetlerin psikososyal etkilerinin incelenmesi, bireylerin ve toplulukların afet sonrası iyilik halinin sürdürülebilmesi için çeşitli psikososyal destek girişimlerinin uygulanması ve afete hazırlık için bireyleri ya da toplulukları harekete geçirmek gibi faaliyetleri kapsayan bir alandır. Afet sonrası dönemde toplum bu konuda alanın uzmanları tarafından ele alınmalıdır. Afetler, toplumları sosyoekonomik, sağlık ve psikolojik alanlar olmak üzere farklı boyutlarda etkilemektedir. Afetler sonucunda bireylerin yaşadığı psikolojik travmalar nedeniyle, hayatları büyük ölçüde olumsuz etkilenmektedir. Gerçekleşen bu sorunlar sonrasında gerekli psikolojik destek sağlanmadığında bireyler ruh sağlığı konusunda daha ağır tablolarla karşıma çıkmaktadır. Bu konuda toplumsal farkındalığın yetersizliği ve afetin önlenemez psikolojik sonuçlarından doğan ihtiyaç bu konuda uzmanlaşmayı ve toplumsal desteğin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Öyle ki gerekli psikolojik destek sağlanmadığında bireylerde çok farklı şekillerde psikopatolojiler görülebilmektedir. Ancak afet gerçeğini her geçen yılda daha fazla yaşadığımız ülkemizde ne yazık ki henüz yeterli farkındalığı yakalamış bulunmamaktayız. Dünyanın farklı ülkelerinde afetlerde psikolojik destek afetlere hazırlık sürecine dahil edilmiştir. Afet durumunda sadece fiziksel ilk yardım ile fayda sağlanamayacağı gibi sadece psikolojik ilk yardım ile de fayda sağlanamaz. Bütünleşik yaklaşım ile topluma fayda sağlanabilir. Bunun için müdahale içerisinde yer alan tüm meslek grupları da (polis, itfaiyeci, yardım kuruluşları, vb.) eğitimlere dahil edilmelidir. Çocuk ve ergenlik dönemi bireyler için okulların rehberlik hizmetleri gerekli desteği sağlamalıdır. Psikolojik hizmetler bir tedavi olmayıp destekleyici unsurlardır. Afet sonrasında toplumun en temel birimi olan bireyi ve grupları topluma tekrar kazandırabilmek için gerekli psikolojik destek sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Psikolojisi, Psikososyalite, Psikolojik İlk Yardım

Sözel Bildiri

ACİL SERVİSE YAN AĞRISI İLE BAŞVURAN HASTADA RABDOMİYOLİZ, OLGU SUNUMU

Eminhan UYAN, Furkan Çağrı OĞUZLAR

Süleyman Demirel Üniversitesi Acil Tıp Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

Giriş: Rabdomiyoliz kısaca *herhangi bir sebeple* iskelet kasının yıkımı olarak tanımlanabilir. Alkol, ilaç kullanımı ve travma başlıca sebepleri oluşturmaktadır. En sık semptomlar kas ağrıları, güçsüzlük ve kaslarda şişme hissidir. Olgumuzda etiyolojik şüphe oluşturmayan, klasik semptomları bulunmayan genç bir hastada saptanan rabdomiyolizden bahsedeceğiz.

Olgu Sunumu: 18 yaşında kadın hasta bir gün önce başlayan bilateral yan ağrısı ve besin içerikli kusma şikayetleri ile başvurdu. Özgeçmişinde hastalık öyküsü ve ilaç kullanımı yoktu. Düzenli olarak bahçe işleri ile uğraştığı ve bir gün önce yine bahçe işleriyle uğraştıktan sonra yaygın ağrısı olması sebebi ile iki adet analjezik kullandığı öğrenildi. Kullandığı nonsteroidal analjezik ilaç sonrası şikayetleri artmış. Dizüri, hematüri, idrar miktarında azalma, herbal tüketim veya kontrast maruziyeti yoktu. Geliş vitalleri: Tansiyon 120/80mmHg, nabız 85/dk, solunum sayısı 20/dk, ateş: 36.7 C, pulse-SPO2: %99. Genel durumu iyi, bilinci açık, oryantasyon ve kooperasyonu tam idi. Hastanın sağda costavertebral açığı hassasiyeti pozitif olması dışında tüm sistem muayeneleri olağandı. Yapılan tetkiklerde böbrek fonksiyon ve karaciğer fonksiyon testlerinin(KCFT) yanı sıra laktat dehidrogenaz, serum miyoglobin düzeyi ve kreatin kinaz düzeyleri yüksek olarak saptandı. Yapılan ultrasonografik değerlendirmede hepatobilier sistemde ve üriner sistemde belirgin patoloji gözlenmediği not edildi. Hastanın tedavileri başlanarak nefroloji kliniğine rabdomiyoliz tanısı ile yatışı yapıldı.

Tartışma: Rabdomiyoliz, fiziksel iş yükü fazla olan işlerde çalışan insanlarda farklı kliniklerle başvurabileceği, KCFT bozukluğundan akut böbrek hasarına kadar bir çok duruma sebep olabilecek önemli ve tehlikeli bir durumdur. Klasik triad akut miyalji, geçici kas güçsüzlüğü ve koyu renkli idrardır, fakat bu triad hastaların yaklaşık %10'unda görülebilmektedir. Kas için yıkıcı egzersizlerle nonsteroidal ilaçların birlikteliği rabdomiyoliz gibi kötü sonlanımlara sebep olabilmektedir.

Sonuç: Acil serviste anamnez alınırken özellikle yapılan iş ve ilaçlar sorgulanmalı, rabdomiyoliz akılda tutulmalıdır.

Anahtar kelimeler: Rabdomiyoliz, akut böbrek hasarı, analjezik

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF THEOBROMINE-PLATINUM(II)
COMPLEX ON THE PROLIFERATION OF HT-22 CELL LINE**

Nurhan ÖZDEMİR*, Mustafa Tuğfan BILKAN, Meriç Arda EŞMEKAYA ******

* Ankara Medipol University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Medical Imaging Techniques Program, Ankara, Turkey, ozdemirnurhan06@gmail.com

** Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Tokat, Turkey, mtbilkan@gmail.com

**** Gazi University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Ankara, Turkey, mericarda@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Cisplatin is an effective drug used in the treatment of many types of cancer, such as lung, bladder, testicular and ovarian cancers. However, its usefulness is limited due to its negative effects on healthy cells. **Aim:** The effects of the theobromine-platinum(II) complex on the viability of the HT-22 cell line were investigated in vitro. **Methods:** Theobromine and cisplatin samples were obtained from Aldrich and a platinum complex was produced using chemical synthesis methods. The molecular structure and physicochemical properties of the synthesized compound were determined by experimental and theoretical spectrophotometric methods. The viability of HT-22 cells was measured by the MTT assay. The apoptotic activity of cells was determined by Annexin-V FITC/PI staining. **Results:** The results of the molecular structure analyzes performed physically showed that the resulting structure was covalently bonded in the form of Pt(theobromine)Cl₃⁻. In vitro studies of the compound on the HT-22 Mouse Hippocampal Neuronal Cell Line showed significant increases in the number of healthy cells. **Discussion and Conclusion:** As a result of this study, the effects of the covalently bound theobromine-platinum compound on healthy cells were investigated. It was determined that the compound showed cell number-increasing effects on the Mouse Hippocampal Neuronal Cell Line. It has been demonstrated that this compound, which also has anticancer effects due to the platinum atom it contains, may be a potential anticancer drug candidate due to its positive effects on healthy cells.

Key words: Cisplatin complexes, Cell proliferation, Spectrofotometry, Molecular Modelling

Sözel Bildiri

ÇOCUK VE SAĞLIK

Büşra ONAY* Candan KUŞ ŞAHİN Beyza SAVA*****

*Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Afyonkarahisar Türkiye, bonay@aku.edu.tr

**Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Isparta Türkiye, candansahin@sdu.edu.tr

***Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Isparta Türkiye, beyzasava49@gmail.com

ÖZET

Oyun algısal becerilerin kazanılmasını ve yapıların kullanılmasını sağlayan, Çocuğun gerilimlerini gevşetmesine, sosyal beceriler kazanmasına ve uygulamasına olanak tanıyan bir araçtır. Her ne kadar toplumların sosyo-kültürel özelliklerine göre çocukların oyun talepleri çok çeşitli ise de genelde, nerede yaşarlarsa yaşasınlar, hangi yaşta olurlarsa olsunlar çocukların tercihi hep ev dışında oynamaktan yanadır. Açık alanda oynayamayan çocuklarda, bedensel boşalmaların güçlüğü nedeniyle bastırılan ve bilinçaltına itilen içgüdüsel enerji birikimi, içte saldırganlık duygusu yaratarak nevrotik bir kişilik oluşumuna yol açabilir. Oyun alanlarında kullanılan donatılar ya da oyun türleri, donatılarda kullanılan malzemeler çocukların gelişimini etkilemektedir. Bu çalışmada da oyun ve oyun alanlarının ve bu alanlarda kullanılan donatıların çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimine etkisinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Konu ile ilgili Dünyadan örneklerle konu kapsamı zenginleştirilerek, çocukların gelişimi ve sağlığı için olması gereken oyun alanları ile ilgili öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Oyun, Çocuk, Sağlık, Peyzaj

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

TUZ STRESİ ALTINDAKİ NANEDE BITKİ GELİŞİMİNİ TEŞVİK EDEN BAKTERİ UYGULAMASININ BAZI MORFOLOJİK PARAMETRELERE ETKİSİ

Songül Tuğba ÜNER*, Ashhan Cesur Turgut*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Fen Bilimleri Enstitüsü, Sürdürülebilir Tarım ve Gıda Sistemleri Anabilim Dalı, Burdur Türkiye, songultugbauner@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım Ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, acesur@mehmetakif.edu.tr*

Lamiaceae üyelerinden biri olan nane, hem ticari hem de tıbbi değeri oldukça yüksek bir bitkidir. Doğrudan tüketilmesiyle birlikte yetiştiriciliği farmakolojik, antimikrobiyal, antifungal ve allelopatik etkileri taşıyan, ticari öneme sahip nane uçucu yağının elde edilmesinde de oldukça önemlidir. Pek çok bitkide olduğu gibi, nane bitkisinin de büyüme ve gelişmesi birçok çevresel faktörün etkisi altındadır. Bu faktörlerin en önemlilerinden biri topraktaki tuzluluktur. Tuz stresi, bitkilerde çimlenme ve canlılık değerlerini düşüren, hatta stresin yoğunluğu ve süresine bağlı olarak bitkinin tamamen canlılığını yitirmesine neden olabilen bir abiyotik stres faktörüdür. Bu nedenle tuzlulukla ekonomik anlamda üretim yapmanın yolu tuza dayanıklı türlerin kullanımı veya bitkilerin tuza toleransını artırıcı dışsal uygulamalardır. Bitkilerde uygulanan çevreci çözümlerden biri de PGPB (bitki gelişimini teşvik eden bakteriler)'dir. Tarımsal üretimde kalite ve verimi artırmak amacıyla kullanılan çevre dostu alternatifler aranmaktadır. Aksi takdirde toprak kalitesi uzun vadede azalacaktır.

Yapılan bu çalışmada; çeşitli konsantrasyonlarda tuz (0, 50, 75, 100 mM NaCl) stresine altı hafta boyunca maruz bırakılan nane fidelerinin büyüme ortamına PGPB türlerinden biri olan *Bacillus amyloliquefaciens* uygulanmış ve uygulamaların çeşitli morfolojik parametrelere etkileri incelenmiştir. Sonuçlar incelendiğinde; yalnız tuz konsantrasyonlarının uygulandığı gruplarda konsantrasyon artışının kök uzunluğu ve kök eni değerlerini azalttığı saptanmıştır. Bakteri ve tuz konsantrasyonlarının uygulandığı gruplarda gövde uzunluğu ve kök eni değerlerinin, bakteri uygulanan gruplarda ise gövde uzunluğu ve kök eni değerlerini yine azalttığı saptanmıştır. Genel bir değerlendirme yapılırsa, bakteri uygulamasının nanede tuz stresinin etkilerini hafifletmede yetersiz kaldığı belirlenmiştir.

Bu çalışma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğünce desteklenmektedir. Proje Numarası: 0794-YL-21

Anahtar Kelime; *Mentha piperita*, Nane, Tuz stresi, *Bacillus amyloliquefaciens*, PGPB,

Sözel Bildiri

HASTANE BAHÇELERİNİN İYİLEŞME ÜZERİNE ETKİLERİ

Büşra ONAY*

* Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Afyonkarahisar Türkiye, bonay@aku.edu.tr

ÖZET

Hastaneler toplumun sağlık sorunlarına çözüm ya da hasta ziyareti için gittiği, kısa veya uzun süreli olarak hizmet aldığı, içerisinde farklı sosyo-kültürel yapıya sahip insanları barındıran mekânlardır. Genellikle bir hastalık ya da hasta yakınına ziyaret, refakat gibi nedenlerle kullanılan hastanelerin bahçeleri de yoğun bir kullanıma sahiptir. Kent içerisinde açık yeşil alanlardan biri olan hastane bahçeleri her insanın yaşamı boyunca sağlık sorunları için mutlak gittiği, kaldığı ya da bina ve bahçesini sık sık gördüğü alanlardır. Hastanelerin burayı kullanan insanlara kaliteli sağlık hizmeti vermekle yükümlü olmalarının yanı sıra genellikle hastaneye giden insanların tedirgin, gergin ve stres içerisinde olmaları bakımından kaliteli bir görsel çevrenin yaratılmasıyla kullanıcılarının psikolojisini olumlu yönde etkileyerek, stresten uzaklaşmalarını, kendilerini fiziksel ve duyuşsal olarak iyi hissetmelerini, iyileşme sürecinin hızlanmasını sağlaması ve çalışanların performansının arttırmasıyla önemli etkileri söz konusu olmaktadır. Bu çalışmada hastane bahçelerinin hastalar üzerindeki iyileştirici etkisinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu kapsamda konu ile ilgili literatür taranarak hastane bahçelerinin planlama ve tasarım kriterleri konusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hastane, Hastane bahçeleri, Sağlık, İyileşme, Peyzaj

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

KEDİ VE KÖPEKLERDE İNTRAKRANİYAL CERRAHİDE ANESTEZİ YÖNETİMİ

Özlem ŞENGÖZ ŞİRİN*, **Faruk Ceyhun OĞUZER****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
ozlemsirin@mehmetakif.edu.tr*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Cerrahi Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye, 2230303001@ogr.mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Beyin, kalvaryum boşluğu içerisinde bulunur ve bu boşluk dengede olduğu için herhangi bir intrakraniyal hacim değişikliğine uyum sağlama kapasitesi düşüktür. İntrakraniyal cerrahi gerektiren hastalıklar; beyin tümörleri, travmalar, beynin vasküler zedelenmeleri ve vasküler hastalıklarıdır. Nöroanestezi; anestezi ilaçları, nöroşirürji prosedürleri ve bu hastaların yönetimini çevreleyen kritik bakım sorunları arasındaki karmaşık ilişkilerle ilgilenen bir anestezi alt uzmanlık alanıdır. Nöroanestezide uygulanması planlanan anesteziklerin; intrakraniyal basıncı düşürmesi, otoregülasyonu bozmaması, serebral kan akışını ve oksijenin serebral metabolik hızını sürdürmesi ve/veya azaltması gibi özelliklere sahip olması beklenmektedir. Vazoaktif ilaçlar ve anestezikler, otoregülasyonun bozulmasına bağlı intrakraniyal basınç üzerindeki etkileri nedeniyle serebral kan akışını etkileyebilmektedir ve böylelikle halihazırda bozulmuş dengeye sahip hastalarda durum kritik hale gelmektedir. Bu nedenle intrakraniyal cerrahi girişimler esnasında anestezinin kontrolü çok önemlidir. Bu derlemede nöroanestezi esnasında dikkat edilecek hususlar olan; otoregülasyon, serebral metabolik hız, glisemik kontrol, hipoksemi, cushing refleksi, intrakraniyal basınç, nöbetler ve ventilasyon açıklanmaya çalışılmış ve premedikasyon, anestezi indüksiyonu, anestezinin idamesi ve postoperatif analjezi için kullanılan ajanlar ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: İntrakraniyal basınç, nöroanestezi, nörofizyoloji

Sözel Bildiri

THYMUS CANOVIDIDIS METANOL EKSTRAKTININ İNSAN DERMAL FIBROBLAST HÜCRELERİNDEKİ YARA İYİLEŞTİRİCİ ETKİLERİNİN

ARAŞTIRILMASI

Kemal Alp NALCI*

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalı, Van, Türkiye,
kemalalpnci@yyu.edu.tr

ABSTRACT

Giriş: Yara deri bütünlüğünün bozulmasıyla oluşan, sağlık harcamalarında önemli bir yeri olan; genel anlamda akut ve kronik olarak ikiye ayrılan sağlık sorunudur. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı yara iyileşmesinde etkili olabilecek bitkisel kaynaklı aday ilaç molekülleri keşfetmek için; potansiyeli olan *Thymus canoviridis* bitkisinin insan dermal fibroblast hücre hattı üzerinde yara iyileştirme aktivitesini araştırmaktır. **Yöntem:** Araştırma çalışmaları Kasım-Aralık 2022 tarihleri arasında gerçekleştirildi. 96'lık well-platelere 10^4 hücre/kuyu olacak şekilde Yetişkin insan dermal fibroblast (HdFa) hücrelerinin ekimleri yapıldı. %80'lik konfluensiye ulaşılan kadar beklendi. Ardından *Thymus canoviridis* bitkisinin metanol ekstraktları hazırlandı. Hazırlanan metanol ekstraktları 10%'luk DMSO (Dimetil Sülfoksit) içinde çözüldü ve hazır hale gelen platalere *Thymus canoviridis* ekstraktlarının 10 farklı dozu 24 ve 72 saatlik inkübasyona bırakıldı. İnkübasyon süresi sonunda spektrofotometre cihazında 570 nm absorbansta optik dansiteleri ölçüldü. Elde edilen sonuçlar Excel programı ile değerlendirildi. **Bulgular:** *Thymus canoviridis* bitkisinin ekstraktının farklı dozları proliferatif etkisi sadece standart medyumla çoğalan HdFa hücreleri ile kıyasla belirlenmiştir. 24 saatlik inkübasyon sonucunda 10^{-7} M doz %114 oranla en iyi yara iyileştirici doz olarak belirlenmiştir. Bitki ekstraktının seyreltilmiş diğer dozları seyreltme oranı arttıkça hücre proliferasyonunu artırmakta daha az etkili olmuştur. 72 saatlik inkübasyon sonucunda ise 24 saatlik inkübasyon sonuçlarına kıyasla benzer sonuçlar alınmıştır; 10^{-7} M doz %122 oranla en iyi yara iyileştirici doz olarak belirlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** *Thymus canoviridis* metanol ekstraktları ile yapılan bu çalışma sonucunda, yara iyileştirici etkisinin ileri teknikler kullanılarak mekanizmasının aydınlatılması; bu mekanizmayı aktive eden moleküllerle birlikte bitkisel kaynaklı bir merhem ya da bir aday ilaç molekülünün hazırlanması ve in-vivo çalışmalarda deney hayvanlarında oluşturulacak yara modellerinde denenerek; Faz-0 aşamaları tamamlanarak milli bir yara iyileştirici merhem elde edilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bitki Ekstraktı, Hücre kültürü, İnsan dermal fibroblast hücresi, Sitotoksiste, Yara iyileşmesi

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN E-SAĞLIK OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Nuray DORUKBAŞI*, Mehmet DAĞ**

* Karabük Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Karabük, Türkiye, nuraydorukbasi@karabuk.edu.tr

** Karabük Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Karabük, Türkiye, mehmetdag@karabuk.edu.tr

ÖZET

Giriş: Günümüzde bireyler karşılaştıkları ve merak ettikleri sağlık sorunları ve sağlık hizmetleri ile ilgili bilgiye ulaşmada kaynak olarak bilgi ve iletişim teknolojilerini yaygın olarak kullanmaktadırlar. E-sağlık okuryazarlığı, bireyin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak sağlıkla ilgili bilgilere ulaşması, değerlendirmesi ve uygulamasıdır. **Amaç:** Araştırma da, üniversite öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırma, 1 Temmuz-31 Temmuz tarihleri arasında Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik yürütülmüş olup, veriler 422 öğrencinin katılımı ile online anket yöntemi ile toplanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde, öğrencilerin demografik özelliklerine yönelik ifadeler, ikinci bölümde ise Norman ve Skinner (2006) tarafından geliştirilen Coşkun ve Bebiş (2015) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan “E-sağlık Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilmiş olan verilerin analizi, frekans ve yüzde dağılımları, güvenilirlik testi, t- testi ve ANOVA testi ile yapılmıştır. **Bulgular:** Araştırmada, öğrencilerin e-sağlık okuryazarlığı puan ortalamasının ($\bar{x}=3,60$) olduğu görülmektedir. E-sağlık okuryazarlığına ilişkin ifadelerle katılma düzeyleri incelendiğinde, en yüksek ortalamanın “İnternette bulduğum bilgilerin sağlığıma yararlı olup olmadığını değerlendirecek becerilere sahibim” ifadesi ($\bar{x}=3,77$) bulunmuştur. Ayrıca, öğrencilerin %59’u sağlıkları hakkında karar verirken interneti yararlı bulduklarını, %60’ı ise internette sağlık kaynaklarına erişebilmenin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin, e-sağlık okuryazarlığı düzeyi ile cinsiyet ve e-sağlık uygulaması kullanma durumları arasında anlamlı fark bulunurken, yaş, öğrenim gördükleri program ve sınıf, kronik hastalığı olma ve sağlıkla ilgili bilgi alma kaynakları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Kadınların erkeklere ve e-sağlık uygulaması kullananların kullanmayanlara göre e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin, sağlık hizmetlerine yönelik teorik ve uygulamalı eğitim almış olmalarından dolayı e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin orta düzeyde olduğu düşünülmektedir. Toplumun her kesiminde bireylerin sağlık bilgilerini, kaynaklarını ve sağlık hizmetlerini etkin kullanabilmeleri için e-sağlık okuryazarlığını geliştirmeye yönelik faaliyetlerin yapılması yararlı olacaktır.

Anahtar Sözcükler: E-sağlık Okuryazarlığı, Sağlık Okuryazarlığı, Bilgi ve İletişim Teknolojileri

*Poster Bildiri***BİR KÖPEKTE ANGULER DEFORMİTE OLGUSU VE SAĞALTIMI****Zeynep SEMERCI*, Büşra ÇİL*, Cenk YARDIMCI*****Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Ana Bilim Dalı, Samsun, Türkiye**zeynep.semerci@omu.edu.tr, busra97.cil@gmail.com, cyardimci@omu.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Anguler deformite, radius ve ulna'nın senkronize olmayan gelişmesine bağlı olarak özellikle kondrodistrofik ırklarda olmak üzere değişik köpek ırklarında görülmektedir. Anguler deformiteler, frontal düzlem (valgus ve varus deformiteleri), sagittal düzlem (prokurvatum ve rekurvatum deformiteleri) ve transversal düzlem (internal ve eksternal rotasyon deformiteleri) deformiteleri olarak ayrılmaktadır. **Amaç:** Bu poster bildirisinin amacı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Hastanesi Cerrahi Anabilim Dalı'na getirilen 5 aylık, bull terrier ırkı, dişi bir köpekte sol ön ekstermitede travmaya bağlı şekillenen distal humerus kırığının hatalı kaynaması ve antebrachial büyüme plaklarının etkilenmesi sonucu gelişen anguler deformite olgusunun tanı, tedavi ve sonuçlarını sunmaktır. **Gereç ve Yöntem:** Çalışma materyalini; Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Hastanesi Cerrahi Ana Bilim Dalı'na getirilen 5 aylık, bull terrier ırkı, dişi bir köpek oluşturdu. Sol ön ekstremitede anguler deformite tanısı konulan hastanın, preoperatif planlaması yapıp, kapalı kama osteotomi tekniği kullanılarak operasyonu gerçekleştirildi ve postoperatif süreç açıklandı. **Bulgular:** Anamnez bilgisine göre, hastanın yaklaşık 1 ay önce trafik kazasına bağlı humerus distalini kırdığı ve tedavi olarak bandaj uygulaması yapıldığı öğrenildi. Ortopedik ve radyografik değerlendirmeler sonucu, ilgili ekstremitede farklı derecelerde, frontal, sagittal ve transversal düzlem deformitesi belirlendi. Deformitelerin düzeltilmesi için preoperatif, CORA (açısal dönme merkezi) hesaplandı. Kapalı kama osteotomi tekniği kullanılarak radius, 3.5 mm kilitli plak ve vidalar ile stabilize edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Birden fazla düzlem deformitesine sahip olguların tek cerrahi müdahale ile düzeltilmesi çok zordur. Anguler deformite operasyon tekniklerinden biri olan kapalı kama osteotomisinin dezavantajlarından biri ekstremitenin boyca kısılmasıdır. Bu olgunun anguler deformitesi postoperatif olarak azalmasına rağmen tamamen düzelmemiştir ve ilgili ekstremitede boyca kısılma şekillenmiştir. Sonuç olarak, doğru bir preoperatif, intraoperatif ve postoperatif planlama ile anguler deformite tedavi edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Angular Deformite, CORA, Kapalı Kama Osteotomisi, Radius ve Ulna

Sözel Bildiri

**MOLECULAR DOCKING AND MOLECULAR DYNAMIC PROPERTIES OF SOME
NOVEL DISPERSE HETEROCYCLIC DISAZO - AZOMETHINE DYES ON
NICOTINAMIDE N-METHYL TRANSFERASE (NNMT) AND SARS-COV-2
(COVID-19) MAIN PROTEASE (M^{pro})**

Hakki Yasin ODABASOGLU*, Taner ERDOGAN, Fikret KARCI*****

* R&D Department, Hayat Kimya, Kocaeli, Turkey, yasin.odabasoglu@hayat.com.tr

** Kocaeli University, Kocaeli Vocational School, Chemistry & Chemical Processing Technology Department, Kocaeli Department of Chemistry, Faculty of Science-Arts, Pamukkale University, 20017, Denizli, Turkey, Turkey taner.erdogan@kocaeli.edu.tr

*** Pamukkale University, Faculty of Science-Arts, Department of Chemistry, Denizli, Turkey, fkarci@pau.edu.tr

ABSTRACT

Background: Both azo and azomethine compounds are mainly used for textile dyeing but they also find area of usage in liquid crystalline displays, inkjet printers, solar cells. Biological and medical studies is also one of them. NNMT takes part in the regulation of body weight and insulin sensitivity and takes a role in diseases like obesity and type 2 diabetes. On the other hand, SARS-CoV-2 M^{pro} is an attractive target for the treatment of COVID-19. **Aim:** The aim of this study is to determine the theoretical interactions of eight heterocyclic disperse disazo-azomethine dyes' with SARS-CoV-2 M^{pro} and NNMT proteins in order to predict the drug potential of the synthesized compounds. **Methods:** Molecular docking studies were carried out as calculating the binding affinities of the synthesized compounds to the aforementioned proteins and the results were compared with the conventional drugs like sinefungin, remdesivir, ritonavir, lopinavir, hydroxychloroquine and favipiravir's binding affinities. Top scoring compounds' ligand-protein complexes were investigated in molecular dynamics simulations in order to investigate the interactions between synthesized compounds and target receptors. Finally, drug-likeness of the synthesized compounds were investigated by using Lipinski's Rule of Five. **Results:** Most of the synthesized compounds have higher binding affinities when compared the reference drug molecules. For NNMT, all compounds have much higher binding affinities and the top score is obtained with 4g (-12.3 kcal/mol; sinefungin: -9.0 kcal/mol). For SARS-CoV-2 M^{pro}, all compounds have much higher binding affinities compared with remdesivir, ritonavir, lopinavir, hydroxychloroquine and favipiravir but in comparison with remdesivir half of the compounds have higher affinities and the best result is obtained with 4d (-8.7 kcal/mol; remdesivir: -8.2 kcal/mol). Molecular dynamics results showed that top scoring ligands' complexes (SARS-CoV-2 M^{pro}-4d and NNMT-4g) remained stable for the entire simulation and ligands are bound the active site of the proteins. Finally it has been found that no violations on Lipinski's Rule of Five except 4c, 4d and 4f but these incompatible compounds have only one violation with a slightly higher logP values then the reference value of 5. **Discussion and Conclusion:** Results showed that synthesized compounds, especially 4g and 4d, has a promising interaction with NNMT and SARS-CoV-2 M^{pro} receptors respectively, they have stable ligand-protein complexes and they can be drug candidate structures for further in vitro / in vivo studies.

Keywords: Disazo-Azomethine Dyes, Molecular Docking, Molecular Dynamics, Binding Affinities, Lipinski's Rule of Five

Sözel Bildiri

UYKU BRUKSİZMİ

Avşegül PULATKAN*, Müge ÇINA**

*Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi. Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi A.B.D. Isparta, Türkiye,
pulatkanaysegul@gmail.com*, mugecina@sdu.edu.tr***

ÖZET

Uyku bruksizmi, Uluslararası Uyku Bozuklukları Sınıflandırılması'nda (ICDS-3) 'Uykuyla İlişkili Hareket Bozuklukları' başlığı altında incelenmektedir. Uykuyla ilişkili hareket bozukluklarının, prevalansı yüksektir. Kişiyi genellikle zararı olmamasına rağmen uyku bölünmelerine ve yaşam kalitesinde azalmaya neden olabilir.

Tanım, patofizyoloji, mekanizması hakkındaki güncel bilgiler, klinik yönetiminin başarısını artıracaktır. Tarihsel olarak anatomik ve psikolojik faktörlerle ilişkilendirilse de bugün santral sinir sistemi ile kuvvetli ilişkisi ön plandadır.

Tekrarlayan çene kası aktivitesini kaydetmek ve skorlamak için en iyi tanısal özgüllüğe ve duyarlılık düzeyine sahip yöntem olan polisomnografi, görsel-işitsel kayıtlar ile birlikte değerlendirilmelidir.

Uyku bruksizminin, generalize hareket bozukluklarının fokal belirtilerinden ve/veya alınan ilaçların yan etkisinden, uykuda devam eden orofasiyal hareket bozukluklarından ayrımı önemlidir. REM davranış bozukluğu, obstüktif uyku apne sendromu ve gastroösofageal reflü, uyku bruksizimli hastalarda önemli komorbid durumlardır. Nedensel ilişkileri olasıdır.

Kompleks patofizyolojisi nedeniyle tedavisi semptomlara yöneliktir, klinikte risk faktörü ve/veya koruyucu faktör olarak değerlendirilebilir.

Anahtar kelimeler: Uyku bruksizmi, Polisomnografi

Sözel Bildiri

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE TIME OF PLAYING AND THE PERCENTAGE OF THREE-POINT OF ELITE MALE BASKETBALL PLAYERS

Emrah MEYDAN*, Mahmut ALP**

* Süleyman Demirel University, Institute of Health Sciences, Department of Exercise and Sports Sciences, Isparta, Türkiye, emrahm61@hotmail.com

** Süleyman Demirel University, Faculty of Sport Sciences, Department of Movement and Training Sciences, Isparta Türkiye, mahmut.alp@windowslive.com

ABSTRACT

Background: Thanks to the rapidly developing and changing training programs in basketball, it increases the efficiency of the athletes in the field and enables the teams to achieve more victories. The scoring performance of the athletes on the field also determines the time they stay in the game. **Aim:** The aim of this study was to examine the relationship between the time of playing and the percentage of success in three-points in elite male basketball players. **Method:** In the study, the data of 6 players from the Eğirdir Basketball Team, competing in the Turkish Basketball Regional League, who attempted a maximum of three points, were examined. The data are taken over eight matches played in the first half of the league. The total time taken by the players in eight games, three point attempts, successful three point shooting and success percentage were recorded. Descriptive statistics and correlation analysis were used in statistical analysis. **Results:** The average time taken by the players was 242.16 ± 55.16 min, the average of three-point attempts was 44.66 ± 14.08 pieces, the average of successful three-point shooting was 11.16 ± 3.12 points, and the average of three-point success percentage was $25.38 \pm 4.29\%$. The relationship between the total time taken by the players and the percentage of success in three-points was found to be negative and insignificant ($r = -.657$; $p = .156$). **Discussion and Conclusion:** As a conclusion, in the game characteristic of basketball, being the winning team is directly proportional to fewer turnovers and higher shooting percentages. When considered in this context, it is thought and recommended that coaches should devote more time to improving their skills and attention for their players, who expect a high shooting percentage in their team, and support these percentages with new trainings.

Key Words: Basketball, Time, Three-Point.

Sözel Bildiri

3 GÜNDÜR DEVAM EDEN HIÇKIRIK İLE BAŞVURAN HASTANIN AMELİYATHANEYE UZANAN HİKAYESİ

Ezgi CESUR, Furkan Çağrı OĞUZLAR

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Isparta

Giriş: Hiçkırık, diafragma ve interkostal kasların istemsiz, intermittan ve spazmotik kontraksiyonudur. Hiçkırık atakları; genellikle aşırı yemeye, karbonatlı içeceklere aerofajiye ve reflüye sekonder ortaya çıkar. Myokardial iskeminin tek ana semptomu olabileceği de bildirilmiştir. Biz olgumuzda beslenme düzenini bozacak kadar hiçkırığı olan bir hastada saptadığımız akut batın durumundan bahsedeceğiz.

Olgu Sunumu: 85 yaşında erkek hasta üç gündür devam eden hiçkırık ve oral alımda azalma şikayeti ile getirildi. Gaz gaita deşarjı iyi, ağrı, bulantı, kusma yok, aktif göğüs ağrısı bulunmuyordu. Ek hastalığı ve travma öyküsü bulunmamaktaydı. Hastanın vitalleri stabil, bilinci açık, oryante ve koopere idi. Fizik muayenesinde epigastrik hassasiyet dışında patolojik bulgu yoktu. Elektrokardiyografisi sinüs ritmiydi. Laboratuvar değerleri olağan olan hastanın ayakta direkt batın grafisinde serbest hava gözlenmesi üzerine kontrastlı batın tomografisi(BT) istendi. BT’de antroplorik bölgede perforasyon düşündürülen intralüminal hava ile devamlılık gösteren extralüminal hava değerleri ve batın içi serbest sıvı gözlemlendi. Genel cerrahi ile görüşüldü. Hasta operasyona alındı.

Tartışma: Akut batın, şiddetli karın ağrısı ile karakterize klinik bir durumdur. Akut batın yapan hastalık yelpazesi; hayatı tehdit eden hastalıklardan, kendi kendine düzelen durumlara kadar çeşitlilik gösterir. Akut batında anahtar nokta erken teşhis edilmesidir. Tek başına veya eşlik eden hiçkırık semptomu akut batın semptomları arasında neredeyse en sonda yer alır.

Sonuç: Bu vakamız ile hiçkırık ile başvuran her hastanın fizik muayenesinin detaylı yapılması gerektiği, altta yatan patolojik durumlara karşı klinisyenlerin uyanık olması gerektiğini vurguladık.

Anahtar Kelimeler: Hiçkırık, Akut batın, Acil servis

Sözel Bildiri

KANSER TANISI ALAN ADÖLESANLARIN VE SAĞLIKLI AKRANLARININ GÜNEŞTEN KORUNMA DAVRANIŞLARI

Gülcihan ARKAN ÜNER*, Aslı AKDENİZ KUDUBEŞ, İlknur BEKTAŞ*****

**İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, gulcihan.48@gmail.com*

*** Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Bilecik, Türkiye, asliakdeniz@hotmail.com*

**** İzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, ilknurbektas23@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Deri kanseri tüm dünyada önemli bir halk sağlığı sorunudur. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı kanser tanılı adölesanların güneşten korunma özyeterliliklerini, karar denge algılarını ve güneşten korunma davranışlarını, bu davranışları etkileyen faktörleri ve kanser tanılı adölesanlar ve sağlıklı akranlarında değişkenler arasındaki farkı değerlendirmektir. **Yöntem:** Bu tanımlayıcı, kesitsel ve karşılaştırmalı çalışma Aralık 2020-Aralık 2021 tarihleri arasında kanser tanılı 230 ve sağlıklı 284 olmak üzere 514 adölesan ile yürütülmüştür. **Bulgular:** Kanser tanılı adölesanlar ile sağlıklı akranlarının Güneşten Korunma ve Güneşten Koruyucu Kullanma Değişim Aşamaları arasında, Güneşten Korunma Davranış Ölçeği (GKDÖ) ve Güneşten Korunma Özyeterlilik Ölçeği (GKÖYÖ) toplam ve alt boyut ve Güneşten Korunma Karar Denge Ölçeği zarar ve yarar boyut puan ortalamaları arasında fark olduğu saptanmıştır. Kanser tanılı adölesanlarda GKDÖ puanlarını yordayan değişkenlerin; güneşin deri kanserine etkisini bilme durumu, güneş yanığı öyküsünün olması, güneşe maruz kalma süresi ve ekonomik durum olduğu; sağlıklı akranlarında ise yaş, güneşe maruz kalma süresi ve güneşin deri kanserine etkisini bilme durumu olduğu saptanmıştır. Kanser tanılı adölesanlarda Güneşten Korunma Karar Denge Ölçeği yarar boyutu puanını yordayan değişkenlerin; güneşe maruz kalma süresi, güneşin deri kanserine etkisini bilme durum, güneş yanığı öyküsünün olması ve cinsiyet olduğu; sağlıklı akranlarında ise kadın cinsiyet ve yaş olduğu saptanmıştır. Kanser tanılı adölesanların Güneşten Korunma Karar Denge Ölçeği zarar boyutu puanını yordayan değişkenlerin; ekonomik durum, güneşe maruz kalma süresi ve güneş yanığı öyküsü olduğu, sağlıklı akranlarında ise anlamlı şekilde yordayan değişken olmadığı saptanmıştır. Kanser tanılı adölesanların GKÖYÖ puanlarını yordayan değişkenlerin; güneşe maruz kalma süresi, güneşin deri kanserine etkisini bilme durumu, güneş yanığı öyküsünün olması ve cinsiyet olduğu; sağlıklı akranlarında ise yaş, güneşin deri kanserine etkisi olduğunu bilme durumu ve güneş yanığı öyküsü olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Deri kanserinin önlenmesinde birincil ve ikincil korunma davranışlarının geliştirilmesi ve sürekliliği için sağlık hizmeti sağlayıcılarının güneşten korunma programlarının uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deri Kanseri, Güneşten Korunma, Güneş Koruyucu, Adölesan

Sözel Bildiri

DEPREMİN ACI YÜZÜ: CRUSH SENDROMU, PEDIATRİK BİR VAKA

Ezgi CESUR¹, Ahmet Yunus HATİP²

¹*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı, Isparta*

²*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Acil Servis*

Giriş: Crush Sendromu; ezilme biçiminde yaralanma, uzun süreli sıkışma ve hareketsizlik sonucunda ortaya çıkar. Belirgin doku zedelenmesi ve kas nekrozu vardır. Hastalar böbrek yetmezliği ve kompartman sendromuna bağlı komplikasyonlar nedeniyle kaybedilebilir. Vakamızda Şubat 2023 tarihli depremde yaralanmış ve crush sendromu tanısı koyduğumuz pediatrik bir hastayı sunmayı planladık.

Olgu Sunumu: Altı yaşında kadın hasta Hatay bölgesinde olan depremden 2 gün sonra enkazdan kurtulup 112 ekipleri tarafından acil servise getirildi. Deprem anında molozların bacaklarına düştüğünü, vücudunda başka bir yere travma almadığını belirtti. Hasta bilinç açık, oryante ve koopere idi. Kan Basıncı: 96/43mmHg, nabız: 137atım/dk, solunum sayısı: 21/dk, ateş:35,2°C, SpO2: %99 idi. Ekstremitelerde her iki bacak diz altı ekimotik ve ödemli, femoral ve popliteal nabızlar açıktı. Diğer sistem muayeneleri olağandı. Hastaya hızlıca hidrasyon başlanıp idrar çıkışı foley sonda ile gözlemlendi. Ilık battaniye ile ısıtıldı. Görüntülemelerde kemik dokuya ait fraktür gözlenmedi. Hastanın laboratuvar tetkiklerinde ALT:366, AST:724, Sodyum:132, Potasyum:4.3, kreatinin:3.38, kreatin kinaz: 65800 olarak izlendi. Hasta Crush Sendromu ön tanısıyla yatırılarak diyaliz ile takip ve tedavi edildi.

Tartışma: Crush sendromu genelde deprem gibi afetlerde sıklıkla karşımıza çıkan bir yaralanma sendromudur. Normalde kasta bulunan miyogloblin maddesi, hastanın yaşadığı travmaya bağlı olarak kana geçer ve böbrek tübüllerini tıkayıp akut tübüler nekroza ve sonrasında akut böbrek hasarına(ABH) sebep olur. Çok erken ve hızlı davranmak gerekir. Biz bu vakamız ile deprem bölgesi olan ülkemizde ne yazık ki yakın zamanda gerçekleşen deprem sonrası sık karşılaştığımız Crush sendromundan bahsettik.

Sonuç: Crush sendromunun komplikasyonu olarak ABH'nin en etkili tedavisinin erken başlanan uygun sıvı resüsitasyonu olduğunu bilmekteyiz. Yetişkin veya çocuk fark etmeksizin Crush sendromuna yaklaşımı ve erken sıvı resüsitasyonunun önemini unutmamalıyız.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Crush Sendromu, Akut Böbrek Yetmezliği

Sözel Bildiri

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE TIME OF PLAYING AND THE TOTAL POINTS OF ELITE MALE BASKETBALL PLAYERS

Ömer Faruk BİLGE*, Mahmut ALP**

** Süleyman Demirel University, Institute of Health Sciences, Department of Exercise and Sports Sciences, Isparta, Türkiye, bilge.faruk.omer@hotmail.com*

*** Süleyman Demirel University, Faculty of Sport Sciences, Department of Movement and Training Sciences, Isparta Türkiye, mahmut.alp@windowslive.com*

ABSTRACT

Background: The performance of the winning teams in basketball should result from a better strategic and tactical environment by developing the correct and quick decision-making skills of the players, as well as having more opportunities to achieve the goals on the field. **Aim:** The aim of this study is to examine the relationship between the time of playing and the total points produced in elite male basketball players. **Method:** In the study, the data of the 12 players who were included in the squad the most from the Eğirdir Basketball Team, which competes in the Turkish Basketball Regional League, were examined. The data are taken over eight matches played in the first half of the league. The total time taken by the players in eight matches and the total number of points they produced were recorded. Descriptive statistics and correlation analysis were used in statistical analysis. **Results:** The average total time taken by the players was 187.33 ± 86.59 min, and the average of the total numbers they produced was 70.33 ± 49.82 points. The relationship between the total time taken by the players and the total number they produced was found to be positively significant ($r=,886$; $p=,000$). **Discussion and Conclusion:** As a result, in the game characteristic of basketball, being the winning team is directly proportional to fewer turnovers and higher shooting percentages. When considered in this context, it is thought and recommended that coaches should devote more time to improving their skills and attention for their players, who expect a high shooting percentage in their team, and support these percentages with new trainings.

Key Words: Basketball, Time, Point.

Sözel Bildiri

GIDA ETİKETİ OKUMA BİLGİSİNİN BESİN SEÇİMİ VE SAĞLIKLI BESLENME ÜZERİNE ETKİSİ

Selin YÜCEL*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü Burdur, Türkiye, sselin.yucel@icloud.com*

ÖZET: Tüketicilerin kullanmış oldukları ürünlerin vermiş oldukları yanlış bilgilerden korunmalarını ve doğru ürün seçmelerini sağlayan besin etiketleri gıda güvenliğinin en önemli parçalarından birini oluşturmaktadır. (Cheftel,2005) Etiketler, tüketicilerin sağlıklı ve kendilerine uygun besin seçimleri yapabilmeleri bakımından büyük önem taşır. Beslenme, geleneksel, ekonomik ve toplumsal yapılarla ilgilidir. Bu nedenle Sağlıklı beslenme, toplumların gelişmişlik seviyesine bağlıdır. Yani; ekonomik, sosyal ve kültürel uzuvları ile sıkı sıkı bağlıdır. Bundan dolayı belli başlı krizlerde beslenme değişiklik göstermektedir. Gelir artışı, eğitim durumu vb. nedenler gibi. Paketli ürün tüketimi artmasına bağlı olarak üretimi de artmıştır. Paketli ürün üretimi artmış olmasına rağmen kalitenin her zaman arttığını söyleyemeyiz. Hazır gıda tüketimindeki artış paketli gıda üretiminin artmasını beraberinde getirmiştir. Özellikle gıda etiketi okuma eksikliği ile birlikte aslında yenilecek yiyeceğin olumsuz özelliklerinin bilinmemesi ve yiyeceğin içindeki tatlandırıcılar ile tadının daha cazip gelip devamlı tüketmeye teşvik etmesi ortaya çıkmaktadır. Tüketicilerin yaş, cinsiyet, eğitim gibi özellikleri gıda etiketini okumada etkilidir. En çok kullanılan bilgi kaynakları; akademik yayınlar, arkadaşlar, aile ve sosyal ağlarda paylaşılan bilgileri içerir. Beslenme, büyüme, yaşamın sürdürülmesi ve sağlığın korunması için besinlerin kullanılmasıdır. Beslenme, insan gereksinimlerinin başında gelir. Beslenme, bir bilim dalı olarak gelişmiştir. Dünya Sağlık Örgütü sağlığı şöyle tanımlanmıştır: “Sağlık sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik halidir.” Gıda etiketi okuma bilgisini arttırarak daha sağlıklı besin seçimi ve sağlıklı beslenme tabaklarına göre sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazandırmak amaçlanmıştır. Gıda etiketi okuma bilgisinin arttırılması ile sağlıklı beslenme düzeyi arttırılabilecektir. Gıda etiketi okuma bilgisinin çeşitli ve kapsamlı eğitimlerinin verilmesi ülkenin sağlıklı beslenme düzeyini arttırabilir.

Anahtar Kelimeler: Besin seçimi, Gıda etiketi, Sağlıklı beslenme

Sözel Bildiri

**EFFECT OF OLEUROPEIN USE AGAINST ENDOPLASMIC RETICULUM STRESS
CAUSED BY ACRYLAMIDE EXPOSURE IN RAT KIDNEY TISSUE**

Musa TATAR*, Kıymet Kübra TÜFEKÇİ **

* *Kastamonu University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Histology and Embryology,
Kastamonu, Turkey, musatatar88@hotmail.com*

** *Kastamonu University, Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Kastamonu, Turkey,
kubrayurt55@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Acrylamide (ACR) is a toxic substance that occurs during food processing and causes organ toxicities. Recent studies have identified impairments in various kidney structures and functions upon exposure to ACR. However, the mechanism underlying ACR-mediated damage remains unclear. **Aim:** The current research was carried out to evaluate the effects of oleuropein use against ER stress in kidney tissue with ACR exposure by immunohistochemical methods. For this purpose, the expression level of GRP78, an ER stress chaperone, was determined in kidney tissue. **Methods:** This study consists of four groups: control (saline solution), OLE (4.2 mg/kg), ACR (5 mg/kg), and ACR+OLE (5 mg/kg ACR and 4.2 mg/kg OLE). After 21 days of the administration animals were sacrificed, and kidney tissues were dissected for immunohistochemical examinations. **Results:** We detected a significant increase in the expression of GRP78 in the ACR group kidney sections ($p < 0.01$). Although weak immunoreactivity was observed in the kidney sections of the oleuropein-treated ACR group (ACR+OLE) in semi-quantitative analyzes, no statistical difference was observed in the H-score compared to the ACR group ($p > 0.05$). **Discussion and Conclusion:** These results suggest that ACR exposure can cause ER stress through the increased expression of GRP78. Oleuropein, at least at the dose used in the study, was insufficient to compensate for ER stress induced by ACR. New studies need to investigate the effects of different doses of oleuropein.

Anahtar Kelimeler: Acrylamide, Endoplasmic reticulum stress, GRP78, Rat

Sözel Bildiri

TUBEROUS SCLEROSIS COMPLEX: OVERVIEW OF miRNAs

Okan SANCER*

** Suleyman Demirel University, Medical School, Department of Medical Biology, Isparta, Turkey,*

okansancer@hotmail.com

ABSTRACT

Background: Tuberous sclerosis complex (TSC) is an autosomal dominant hereditary disease caused by mutations in the tumor suppressor genes TSC1 and TSC2. It affects many different organs, especially the brain, eyes, heart, kidneys, skin and lungs. The TSC1 protein is known as hamartin. The TSC2 protein is known as tuberin. While the TSC1 protein regulates cell adhesion, the TSC2 protein regulates the Ras family proteins, cell growth, proliferation and differentiation. The frequency and severity of the various aspects of TSC can vary widely between individuals and even between identical twins. **Aim:** The aim of this study is to research TSC disease in terms of miRNAs. **Methods:** In the miRWalk and TargetScanHuman 8.0 databases, 462 miRNAs common for TSC1 and 9 miRNAs common to TSC2 were found. In addition, hsa-miR-5008-3p, hsa-miR-1271-3p and hsa-miR-3120-5p were found to be common in TSC1 and TSC2. These three miRNAs analyzes were performed with the software mirPath v.3. TSC1 and TSC2-related miRNA data sets were compared using FunRich version 3.1.3 software. **Results:** Common 3 miRNAs analyzes were found to be related to choline metabolism ($p < 0.05$) and ECM-receptor interaction ($p < 0.05$). As a result of comparing the biological process of TSC1 and TSC2-related miRNA data set; It was found that fold change was decreased in protein localization, mitosis, muscle contraction, intercellular junction assembly and maintenance, calcium-mediated signaling fold change was increased in metabolism, protein metabolism, regulation of nucleobase, nucleoside, nucleotide and nucleic acid metabolism, signal transduction. **Discussion and Conclusion:** In addition to genetic factors, environmental and dietary factors are more or less associated with every disease. To determine disease severity and the difference in individuals with the same mutation in TSC disease after accounting for environmental and dietary factors, comprehensive studies of inter-individual and organ-specific miRNA could be helpful.

Key word: Tuberous sclerosis complex, TSC1, TSC2, miRNA

Sözel Bildiri

ANTI-HİPERTANSİF İLAÇ KULLANIMINA BAĞLI GELİŞEN DİŞETİ BÜYÜMESİ TEDAVİSİNDE İLAÇ DEĞİŞİMİ VE BAŞLANGIÇ PERİODONTAL TERAPİ:

VAKA RAPORU

İrem TOSUN BALCI*

* Özel klinik, Isparta, Turkey, iremtosunbalci@gmail.com

ÖZET

Giriş: Anti-hipertansif ilaç türlerinden kalsiyum kanal blokörü kullanımına bağlı gelişen dişeti büyümesi, ağız fonksiyonunu, hijyeni ve estetiği olumsuz etkileyebilir. Kalsiyum kanal blokörü'nün neden olduğu dişeti büyümesi bilinen bir yan etki olmasına rağmen, bazı türleri ile ilgili nadiren veya hiçbir dişeti büyümesi vakası bildirilmemiştir. **Amaç:** Bu vaka raporunun amacı çeşitli antihipertansiflerin birlikte kullanımın tetiklediği bir dişeti büyümesi vakasının tedavisinde ilaç değişikliği ve periodontal tedavinin rolünü vurgulamaktır. **Method:** 56 yaşında, hipertansiyon tanısı sebebiyle kalsiyum kanal blokörü kullanan kadın hasta, COVID-19 enfeksiyonu geçirdikten sonra anjiyotensin inhibitörü tedavisine de eşzamanlı olarak başlamıştır. Kombine ilaç kullanımdan sonra gelişen dişeti büyümesi ve dişeti kanama şikayeti mevcuttur. Hastaya oral hijyen eğitimi verilip kardiyoloji hekimine konsülte edilmiştir. Hekim kontrolünde beta-blokör tedavisine geçilmiştir. Eş zamanlı olarak periodontal tedavileri yapılmıştır. **Sonuç:** Başlangıç periodontal tedavi ve ilaç değişikliği yapılan hastada 6. hafta kontrolünde patolojik periodontal cep derinliği (>3mm) ve sondlamada kanama (<%10) görülmemiştir. Klinik olarak yalnızca papil tepelerinde lokalize fibrotik dişeti büyümesi odakları gözlenmektedir. Rezidüel büyümeler hastanın oral hijyenine engel olmamakla birlikte iyileşme süreci devam etmektedir. Hastanın estetik beklentisine göre ilave tedaviler gerektirebilmesi açısından takip edilmektedir. **Tartışma:** Klinisyenler ilaca bağlı dişeti büyümelerinin farkında olup doğru yönlendirmeleri yapabilmelidirler. İlaça bağlı dişeti büyüme görülme olasılığı, klinik görünümü ve tedavi protokolü her hastaya özel değerlendirilmelidir. Antihipertansif ajanların kombine kullanımının dişeti büyüme insidansı üzerine etkisiyle ilgili vaka kontrollü klinik çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Kardiyovasküler hastalık, Antihipertansif ilaç, Dişeti büyümesi, Periodontal tedavi

Sözel Bildiri

YOGANIN ÇOCUKLARDA STRES YÖNETİMİNE ETKİSİ

Fatma Nur ÜNVER

**Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye,
unvernur16@gmail.com*

Yoga anlam itibarıyla birleştirmek, bir araya getirmek, kavuşma, kontrol etme anlamına gelen “yuj” teriminden türemiştir. Temeli zihin ve beden arasında uyuma odaklı olan; zihinsel, fiziksel ve duygusal açılardan sağlıklı olma haline dayanan çok eski bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Çocuk yogası içeriğindeki oyunlar, hikayeler, duruşlar, nefes çalışmaları, doğadaki canlıların taklitleri, hafıza oyunları ile çocuklara uygun hale getirilmiştir. Çocuğun zihin, ruh ve beden farkındalığını sağlayarak zihinsel odaklanma düzeylerini artırabilen, hayattan keyif alma durumlarını, sosyal ilişkilerini, benlik saygısı ve özgüven düzeylerini geliştirebilen yoga türü olmakla beraber okul çağı çocuklarına doğru nefes alıp vermeyi, hayal güçlerini kullanarak yoga duruşlarını uygulamayı, beden esnekliklerini korumayı ve doğru duruşu öğretmeyi amaçlamaktadır.

Günümüz toplumunda artan yeni talepler ve standartlar nedeniyle okul çağındaki çocuklar, geçmiş nesillerde görülmeyen stres ve ruh sağlığı sorunları yaşamaktadır. Gelişen teknoloji ve yoğun medya kullanımıyla birlikte gün içerisinde birçok dikkat dağıtıcı unsur ile karşılaşmakta bunun sonucunda akranlarından gelen aşırı uyarılma ve teşvik edici davranışlara maruz kalmaktadırlar. Öte yandan ev ortamında ebeveynler, okul ortamında ise öğretmenler çocuklardaki zihinsel stres belirtilerini görmezden gelmeyi ve onları rekabetçi hale getirme düşüncesiyle derslerinde başarılı olmaları için baskı yapmayı tercih edebilmektedir. Bununla birlikte, çocuklar iyi performans göstermediğinde, özgüven ve kaygı düzeyleri etkilenmektedir. Okul çağındaki çocuklar, düşük akademik performans, akran dışlama ve sosyal baskı, zorbalık veya alay edilme gibi endişeler de dahil olmak üzere günlük deneyimlerinde çok sayıda stresör ile karşılaşmaktadır. Ancak karşılaşılan bu stresörler ile başa çıkma becerileri yetişkinlerinki kadar gelişmiş değildir. Yoga algılanan stresi azaltarak, iyi sağlık alışkanlıklarını destekleyerek, zihinsel/duygusal sağlığı, uykuyu ve dengeyi geliştirerek genel sağlığın iyileştirilmesine ve var olan stres yönetimini ve öfke kontrolünü artırarak, sakin tepkiler verilmesine yardımcı olmaktadır. Literatürde çocuklara uygulanan yoganın dikkat, konsantrasyon, öz-düzenleme, kaygı, stres, ruh hali, esneklik, benlik saygısı ve başa çıkma sıklığı gibi etkenler üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır. Yetişkinliğe taşınabilecek sorunların önlenmesi ve bireylerin yetişkinlikte karşılaşılabileceği güçlükler ile etkin başa çıkma becerileri geliştirmesi için gelişim süreçlerinin tamamlandığı çocukluk dönemi büyük öneme sahiptir. Bu bağlamda sağlıklı bireyler yetişmesi adına çocukların gelişiminde pediatri hemşirelerinin rolü büyüktür.

Sonuç olarak sağlıklı bireylerin yetişmesi, çocukluk döneminin sağlıklı tamamlanmasıyla doğrudan ilgilidir. Sağlıklı olma hali ruhsal, zihinsel ve bedensel bütünlüğü ifade ederken yoga da amaç olarak bu alanlara hizmet etmektedir. Bu nedenle yoganın çocuklara uygulanması önerilmektedir.

Sözel Bildiri

SPİNOGLENÖİD ÇENTİK KİSTİNE BAĞLI SUPRASKAPULAR TUZAK NÖROPATİSİ

Abdullah Enes ATAŞ*

*Konya Şehir Hastanesi, Radyoloji Bölümü, Konya, Türkiye. aenesatas@gmail.com

ÖZET

Kliniğe sık başvuru nedenlerinden olan omuz ağrısının pek çok nedeni vardır. Etiyolojiyi tespit edebilmek için manyetik rezonans görüntüleme (MRG) yol göstericidir. Rotator manşet yırtıkları sık olarak karşımıza çıkmaktadır. Denervasyon myopatisi nadir de olsa hastalarda fonksiyon kaybına neden olabilir. Supraskapular sinir, spinoglenoid çentikten geçerek supraspinatus ve infraspinatus kaslarını inerve eder. Bu sinirin tuzak nöropatisi travma veya enfeksiyona bağlı ortaya çıkabilir. Proksimal humerus ve skapula kırıkları, omuz eklemi dislokasyonları, tuzak nöropatiye yol açabilir. Ayrıca tümör, hematoma gibi nedenlerin dıştan basısı ile tuzaklanma gerçekleşebilir. Spinoglenoid çentikte yer alan ganglion kistleri de dıştan bası uygulayarak bu sinirde tuzaklanmaya neden olmaktadır. Bu hastalarda ağrı veya omuz hareketlerinde fonksiyon kaybı görülebilir. Omuz ekleminde eksternal rotasyon veya abduksiyon kısıtlılığına neden olabilir. Hafif olgular konservatif yöntemler ile tedavi edilirken, özellikle yer kaplayıcı lezyonu olan olguların büyük çoğunluğu supraskapular sinir dekompresyonu amacıyla cerrahi tedaviye ihtiyaç duyar. Ganglion kisti olan olgularda iğne aspirasyonu kullanılsa da nüks oranları yüksek olarak bildirilmiştir. Bu durumda kistin eksizyon ile tedavisi yüz güldürücü olmaktadır. Ayrıca cerrahi tedavi sırasında var ise labrum patolojilerinin de tedavi edilmesi mümkündür.

Biz de bu sunumda size spinoglenoid çentikte yer alan ganglion kistine bağlı olarak supraskapular sinirde tuzaklanma ve infraspinatus kasında denervasyon myopatisi olan bir olgunun radyolojik bulgularını sizle paylaşacağız.

Anahtar Kelimeler: Omuz ağrısı, Sinir basısı sendromları, Manyetik rezonans görüntüleme.

Sözel Bildiri

EFFECT OF ORAL PROPRANOLOL USE ON THE LABORATORY IN INFANTILE HEMANGIOMA

Burçak KURUCU*

** Ankara Etlik City Hospital, Department of Pediatric Hematology and Oncology, Ankara, Turkey, drburcakbilgin@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Infantile hemangioma, which occurs at birth or often in the first months of life, is the most common benign vascular tumor of childhood. In recent years, oral propranolol therapy has been widely used in patients. **Aim:** The study aims to investigate whether oral propranolol used in the treatment of infantile hemangioma causes deterioration in hemogram and biochemical parameters from laboratory tests of patients. **Methods:** In this descriptive study, routine laboratory tests of 30 patients with infantile hemangioma who applied to Ankara Etlik City Hospital, Department of Pediatric Hematology and Oncology, and were treated with oral propranolol were examined. The variables of the study were gender, age, age at the start of oral propranolol, duration of drug use, blood glucose and potassium levels, liver and kidney function tests, complete blood count parameters, and side effects. **Results:** Of the 30 patients, 43.4% were female and 56.6% were male, the median age was $14 \pm 7,5(2-28)$ months, the median age at the start of oral propranolol was $4 \pm 5,4(1-18)$ months, and the duration of using the drug was $9,5 \pm 4,5(1-21)$ months. When the blood glucose, potassium levels, liver and kidney function tests, and hemogram parameters of the patients before and after oral propranolol were compared, no significant difference was found ($p > 0,05$). No side effects requiring drug discontinuation were observed in the follow-up. **Discussion and Conclusion:** Early treatment of infantile hemangioma is important because it causes complications such as loss of function, bleeding, ulceration, or infection. Propranolol, interferon-alfa, cyclophosphamide, and chemotherapeutic drugs such as vincristine are also used in the treatment. Due to its antiproliferative, anti-angiogenetic, and anti-tumoral effects, propranolol, which is a non-selective beta-blocker, is widely used in treatment today. Compared to other medications, the incidence of side effects and deterioration in laboratory parameters are very low in patients.

Keywords: Infantile Hemangioma, Oral Propranolol, Childhood, Side Effects

Sözel Bildiri

**KRONİK İNMELİ BİREYLERDE DENGE DEĞERLENDİRMELERİNDE
KULLANILAN YÜZ YÜZE, SENKRON VE ASENKRON DEĞERLENDİRME
YÖNTEMLERİNİN HASTALARIN MEMNUNİYET DURUMLARINA GÖRE
KARŞILAŞTIRILMASI**

Birol ÖNAL*, Nezire KÖSE*, Şeyma Nur ÖNAL, Hatice Yağmur ZENGİN*****

**Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi*

*** Bartın Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Fizyoterapi Programı*

**** Hacettepe Üniversitesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı*

Özet

Giriş: İnmeli hastaların fizyoterapi hizmetlerine erişimi ulaşım zorluğu, pandemi ve maddi problemler gibi nedenlerle kısıtlanabilmektedir. Bu durumda hastaların değerlendirme programlarının uygulanabilirliği ve tedavi programlarının belirlenip ilerletilebilmesi zorlaşmakta, bu durumlarda “tele-değerlendirme” ve “tele-rehabilitasyon” uygulamaları popüler hale gelmektedir. Ancak denge gibi hastaların güven duygularının önemli olduğu değerlendirmeler sırasında hastaların memnuniyetleri değerlendirme sonuçlarını etkileyebilmektedir. **Amaç:** Çalışmamızda kronik inmeli bireylerin denge değerlendirmelerinde kullanılan yüz yüze ve tele-değerlendirme (senkron ve asenkron) yöntemlerinin hasta memnuniyet durumlarına göre karşılaştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmaya 40-77 (ortalama 55,4±8,4 yıl) yaşları arasında, 25 (17 erkek, 8 kadın) kronik inmeli hasta dahil edildi. Hastaların dengeleri Tinetti ve Berg denge testleri kullanılarak yüz yüze ve tele-değerlendirme yöntemleriyle değerlendirildi. Yüz yüze değerlendirme klinikte, senkron tele-değerlendirme görüntülü olarak Zoom uygulamasıyla ve asenkron tele-değerlendirme araştırmacılar tarafından hasta yakınlarına gönderilen değerlendirme videosu referans alınarak yapılan değerlendirmenin çekilen videosu üzerinden yapıldı. Değerlendirmeler sonrasında hastalardan online olarak gönderilen formu doldurmaları istendi. Gönderilen formda hastalardan, değerlendirme yönteminden memnuniyeti, değerlendirme yöntemine ulaşım imkânı, değerlendirme yapılırken kendini güvende hissetme ve değerlendirme yöntemine olan güven durumlarını 1 ile 10 arasında puanlamaları istendi. **Bulgular:** Değerlendirmeler sonrasında; değerlendirme yönteminden genel memnuniyet, yöntemine ulaşım imkânı, değerlendirme yapılırken kendilerini güvende hissetme ve değerlendirmenin doğruluğuna duyulan güven konularında hastaların verdikleri puanlar; sırası ile yüz yüze değerlendirme yapılan grupta ortalama 9,24-7,26-9,28-9,2, senkron tele-değerlendirme yöntemi grubunda

8,56-8,8-7,32-8,08 ve asenkron tele-değerlendirme grubunda 8,12-8,56-7,24-6,92 puan olduğu belirlendi. Buna göre hastaların denge değerlendirmelerinde memnuniyetleri en fazla yüz yüze de oluşmuş, yönetime ulaşma konusunda ise en çok senkron uygulama puan almış, tele-değerlendirme gruplarında ise senkron değerlendirme daha fazla memnuniyet almıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuç olarak; denge değerlendirmeleri yapılırken hasta memnuniyetleri göz önüne alındığında, mümkün olduğunca değerlendirmelerin yüz yüze, eğer ulaşım yetersizliği veya pandemi gibi durumlarda yüz yüze değerlendirme yönteminin mümkün olmadığı durumlarda senkron uygulama ile yapılmasının daha memnuniyet verici olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar özellikle tele-rehabilitasyon programı ile ilgili çalışan sağlık profesyonellerine ışık tutacaktır.

Anahtar Sözcükler: İnme, Tele-değerlendirme, Memnuniyet, Ulaşılabilirlik, Güven.

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

EVALUATION OF THE TOXIC EFFECTS OF CONVENTIONAL AND NEW-GENERATION PLATINUM-BASED CANCER DRUGS

Mustafa Tuğfan BILKAN*, Çiğdem BILKAN**

* Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Tokat, Turkey, mtbilkan@gmail.com

ABSTRACT

Background: Conventional platinum-based cancer drugs are important chemotherapeutic agents used in the treatment of many types of cancer for long years. Its basic working mechanism is based on forming platinum-DNA compounds by binding to DNA bases. However, they can have toxic properties, especially on liver and kidney health. **Aim:** In this study, it was aimed to determine the toxicities of traditional and new-generation platinum-based cancer drugs such as cisplatin, carboplatin, oxaliplatin, heptaplatin, nedaplatin and lobaplatin. **Methods:** The toxicity predictions of the platinum-based drugs were done in silico model which is a fast and inexpensive alternative to animal experiments. This model relies on known toxicity data for predicting the toxicities of new compounds taking advantage of structural similarity. Also, the predictions for the median lethal dose (LD50) were determined in mg/kg body weight in this study with similar approaches. Toxicity classes are defined as; class I: fatal if swallowed ($LD50 \leq 5$), class II: fatal if swallowed ($5 < LD50 \leq 50$), Class III: toxic if swallowed ($50 < LD50 \leq 300$), class IV: harmful if swallowed ($300 < LD50 \leq 2000$), class V: may be harmful if swallowed ($2000 < LD50 \leq 5000$) and class VI: non-toxic ($LD50 > 5000$). **Results:** The results of the study showed that the toxicity classifications of drugs are respectively 2 (LD:200 mg/kg) for cisplatin, 4 (LD:343 mg/kg) for carboplatin, 4 (LD:575 mg/kg) for heptaplatin, 4 (LD:3620 mg/kg) for nedaplatin, 5 (LD:4556 mg/kg) for oxaliplatin and 6 (LD:10000 mg/kg) for lobaplatin. **Discussion and Conclusion:** The results revealed that cisplatin has the highest toxic effect among platinum-based cancer drugs, while the toxic effects of lobaplatin are minimal. If there is no special medical barrier, use in cancer treatment of new-generation platinum-based drugs should be seriously investigated, to prevent liver and kidney damage caused by the high toxicity of cisplatin derivatives antitumor drugs.

Key words: Platinum-based antitumor drugs, Toxicity, In silico investigations

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN AEROBIC CAPACITY
AND UPPER EXTREMITY FUNCTIONAL CAPACITY IN YOUNG ADULTS: A
PILOT STUDY**

Nevriye ÜNAL SÜZER*, Gülsüm SERTTAŞ GÜVEN*, Akın SÜZER, Melda SOYSAL
TOMRUK*****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University Burdur Health Services Vocational School, Department of Medical Services and Techniques, Orthopedic Prosthetics and Orthotics Programme, Burdur, Turkey. nusuzer@mehmetakif.edu.tr, gsguven@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University Burdur Health Services Vocational School, Department of Therapy and Rehabilitation, Burdur, Turkey. akinsuzer@mehmetakif.edu.tr*

*** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Health Sciences, Physiotherapy and Rehabilitation Department, Burdur, Turkey. meldasoyaltomruk@gmail.com*

ABSTRACT

Background: The level of aerobic capacity is an indicator of functional well-being. On the other hand, upper extremity functional capacity (UEFC) is crucial to perform daily activities. Although the level of aerobic capacity and upper extremity functions were examined separately, it is still unknown whether aerobic capacity level was related with UEFC in young adults. **Aim:** To investigate the correlation between aerobic capacity and UEFC. **Methods:** Demographic data was obtained from patients who were participated in this study. Aerobic capacity and UEFC were assessed by using Six-Minute Walk Test (6MWT) and number of rings passed during Six-Minute Pegboard Ring Test (6PBRT), respectively. Spearman Correlation Coefficient was used for statistical analysis. **Results:** A total of 22 young adults (13 female and 9 male) with mean(SD) age of 20.2(1.7) years and mean(SD) body mass index of 23.4(3.3) kg/m² were included in the study. Mean distance covered during 6MWT was 659.5(108.6) meters while number of rings passed during testing UEFC was 352.1(60.4). Aerobic capacity was positively correlated with UEFC (p=0.001, r=0.699). **Discussion and Conclusion:** Previous studies suggested that aerobic capacity and upper extremity functions were essential for the independence in daily living activities, separately. Our results showed that there was a positive correlation between aerobic capacity and upper extremity functions in young adults. Further studies are needed to examine the potential effect of increasing UEFC in daily life on aerobic capacity, and whether this might improve walking capacity in this population.

Key Words: Aerobic Capacity, Upper Extremity Functional Capacity, Young Adults.

Sözel Bildiri

FERULIC ACID DECREASES THE CYTOTOXIC AND GENOTOXIC EFFECTS OF LINDANE IN CTXTNA2 RAT ASTROCYTE CELLS BY REGULATING APOPTOSIS, OXIDATIVE STRESS AND INFLAMMATION VIA TOLL-LIKE RECEPTORS

Yavuz DODURGA^{*}, **Mücahit SEÇME^{**}**, **Anida ADEMOVIC^{***}**, **Nikola SUTULOVIC^{***}**, **Aleksandra RASIC MARKOVIC^{***}**, **Olevera STANOJLOVIC^{***}**, **Dragan HRNCIC^{***}**

* Pamukkale University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biology, Denizli, Turkey, yavuzdodurga@gmail.com

** Ordu University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biology, Ordu, Turkey, mehtersecme@gmail.com

*** University of Belgrade, Faculty of Medicine, Institute of Medical Physiology, Belgrade, Serbia

ABSTRACT

Background: Lindane has been widely used in agriculture as an organochlorine pesticide, as well as in veterinary and human medicine in the treatment of ectoparasitic infections. Neurotoxicity is the most prevalent major side effect of lindane and accounts for the majority of the reports of adverse effects. Ferulic acid is a bioactive ingredient of many foods that may offer beneficial effects in neurodegenerative diseases. Toll-like receptors are related to inflammation in the cells and also important markers for cytokine and chemokine production.

Aim: The aims of this study are to determine the therapeutic efficacy of ferulic acid by reducing lindane cytotoxicity, genotoxicity, oxidative stress and apoptotic activities in CTXTNA2 rat astrocyte cells, and to elucidate these mechanisms of action through Toll-like mediation.

Methods: Cytotoxicity were determined by XTT-assay, genotoxicity were determined by Comet method, oxidative stress were assessed by TAS/TOS assay, apoptosis status was determined by TUNEL-assay and gene expression changes were determined by Real-Time PCR.

Results: The IC₅₀ dose of lindane in CTXTNA2 cells was determined as 103.43nM at 24th hour. The dose at which ferulic acid shows optimum viability in astrocyte cells is a concentration of 250 µM at 24 hours. Lindane increases DNA damage and oxidative stress in astrocyte cells. Combined application of ferulic acid reduces this toxic activity of lindane in astrocyte cells. Lindane increases the expression of Toll-like receptors. In combined application, inflammation is also suppressed by decreasing the mRNA expressions of Toll like receptors in astrocyte cells.

Discussion and Conclusion: Ferulic acid reduces the toxicity of lindane in astrocyte cells, suppresses oxidative stress, reduce apoptosis and inflammation by regulating the expression of Toll-like receptors. This shows that ferulic acid can be a potent antioxidant compound in the treatment of neurodegenerative diseases. **Acknowledgement:** Thanks to TUBITAK and MoESTD of Serbia for financial supports (FA4Lin, Project No:220N393)

Keywords: Lindane, Ferulic acid, toxicity, Toll-like receptors, CTXTNA2 rat astrocyte cells

Sözel Bildiri

ÇOCUK DIŞ HEKİMLİĞİ'NDE FLOR: NEDEN KULLANILIR - ETKİLERİ NE OLUR?

Derya CEYHAN*, **Aysu ÇINAR****

**Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye, derya_veyhan@yahoo.com*

***Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye, aysu.cnr@hotmail.com*

ÖZET

Toprakta, suda ve havada doğal olarak bulunan flor elementi, diğer tüm elementlere bağlanabilen reaktif bir yapıdır. Ağız sağlığının iyileştirilmesinde flor kullanımından yararlanılmakta olup diş çürüklerinin sıklığı ve şiddetindeki azalmada önemli rol oynadığı belgelenmiştir. Diğer taraftan, flor maruziyeti ile ortaya çıkabilecek yan etkilerle ilgili endişeler ifade edilmeye başlanmıştır. Bu derleme çalışmasının amacı, flor maruziyeti ile oluşabilecek olası yan etkiler hakkında güncel bilgilerin paylaşılmasıdır. Flor, topikal ve sistemik etkisini minenin demineralizasyonunu engelleyerek ve demineralize minenin remineralizasyonunu sağlayarak göstermektedir. Ayrıca, karyojenik bakterilerin metabolik aktivitesini etkileyerek diş çürüklerini engellemektedir. Sistemik ve topikal flor uygulamaları dışında yer kabuğunda en çok bulunan elementlerden olması dolayısıyla yer altı suları, içme suları, çeşitli gıdalar, aşırı kömür tüketimi ve kömür ile yiyeceklerin pişirilmesi, endüstriyel atıklar ve tarım ilaçları yoluyla da flor maruziyeti oluşmaktadır. Söz konusu flor maruziyetlerinin yoğunluğuna bağlı olarak ortaya çıkan olası akut/kronik toksik etki ve belirtilerin yanı sıra güncel çalışmalarda florun, özellikle zeka düzeyi ve davranışsal gelişim ile ilişkisi ele alınmaktadır. Maternal, infant veya erken çocukluk dönemlerinde maruz kalınan flor miktarı ile zeka düzeyi ve dikkat eksikliği/hiperaktivite bozukluğu arasında negatif bir korelasyon olduğu bildirilmiştir. Maruz kalınan flor miktarındaki artışa bağlı olarak çocukların zeka düzeyinde azalma görüldüğü saptanmıştır. Yüksek flor maruziyetinin görüldüğü bölgelerde yapılan bu çalışmalarda, zeka düzeyi üzerinde rol oynayan genetik ve çevresel diğer faktörlerin değerlendirilmediği görülmüştür. Flor maruziyeti ile zeka düzeyi arasında ilişki bulunmadığını rapor eden çalışmalar da vardır. Uzun dönemli, toplumsal bazlı bir çalışmada, bireyin gelişimini etkileyen çevresel faktörler dikkate alındığında, yaşamın ilk beş yılında florlu suya maruz kalanlar ile kalmayanlar arasında, davranışsal gelişim ve yönetimsel beceriler açısından farklılık bulunmamıştır. Zeka düzeyi ve davranışsal gelişim üzerindeki olası kalıcı ve olumsuz etkileri açısından flor maruziyetinin risk-fayda değerlendirmesi önem teşkil etmektedir. Yapılan çalışmalardan farklı sonuçlar elde edilmesi ve zeka düzeyini etkileyen faktörlerin çeşitliliği göz önüne alındığında, konu ile ilgili kapsamlı ve uzun dönem takipli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Diş Hekimliği, Davranışsal Gelişim, Flor, Yan Etki, Zeka Düzeyi

Sözel Bildiri

OBEZİTEDE ADİPOZ DOKU DİSFONKSİYONU

İrem ALKAN*, Ayşe Gül MUTLU GÜLMEMİŞ**

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Bölümü, Burdur, Türkiye, iremyaman32@gmail.com

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur, Türkiye, agmutlu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Obezite, çoğunlukla enerji alımı ve harcanması arasındaki dengesizliğe bağlı olarak, beyaz adipoz dokuda vücut yağının aşırı birikmesi ile karakterize edilir. Adipoz dokunun, yağ asitlerinin depolandığı bir yer olmasının yanı sıra, son yıllarda yapılan çalışmalarla, lipid ve glukoz metabolizmasında merkezi bir role sahip olduğu, anjiyotensinojen, tümör nekroz faktörü- α (TNF- α), interlökin-6 (IL-6), adiponektin, leptin ve plazminojen aktivatör inhibitörü-1 (PAI-1) gibi çok sayıda hormon ve adipokin/sitokin ürettiği belirtilmiştir. Obezite hastalarının çoğunda, adiposit hipertrofisi, hipoksi, endoplazmik retikulum stresi, oksidatif ve metabolik stresler, inflamatuvar süreçlere yol açan genetik ve çevresel faktörlerin etkileşiminden kaynaklanan bozulmuş adipoz doku işlevi vardır. Adipoz doku disfonksiyonu, obezitedeki birincil kusurlardan biridir ve beraberinde tip 2 diyabet, yağlı karaciğer, kanser ve kardiyovasküler hastalıklar gibi birçok metabolik rahatsızlığa neden olmaktadır.

Bu derleme çalışmasında vücut homeostazında önemli role sahip olan adipoz dokuda meydana gelen disfonksiyonun temelinde yatan mekanizmaların detaylı bir şekilde araştırılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Obezite, Adipoz Doku Disfonksiyonu, Adipokinler

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

MALUNION AND ITS TREATMENT DUE TO FAULTY OPERATIVE INTERVENTION IN A DOG

Furkan ÖNDER*, Zeynep SEMERCI*, Cenk YARDIMCI*

** Ondokuz Mayıs University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Surgery, Samsun, Turkey
ffurkanonder@gmail.com, zeynep.semerci@omu.edu.tr, cyardimci@omu.edu.tr*

SUMMARY

Introduction: Malunion is a common complication in distal radius-ulna fractures, causing lameness and angular deformity. **Aim:** In this study, the diagnosis, treatment and prognosis of a 5-year-old crossbred dog, who was brought to Ondokuz Mayıs University, Faculty of Veterinary Medicine, Training, Practice and Research Hospital, Department of Surgery with complaints of limb deformity and lameness were evaluated. **Methods:** The study material consisted of a 5-year-old male crossbred dog brought to Ondokuz Mayıs University, Faculty of Veterinary Medicine, Training, Practice and Research Hospital, Department of Surgery. According to the anamnesis taken, it was learned that the patient who had a radius-ulna fracture due to a gunshot injury two months before he applied to our hospital, had undergone an incorrect operative intervention, and a diagnosis of malunion was made as a result of the examination. **Results:** The patient's Physical examination and hematological evaluation results were normal. Angular deformity was noticed at the right radius-ulna level in the orthopedic examination. In the radiographic evaluation, 33 degree recurvatum deformity was detected in the diaphyseal distal 1/3 of the right radius-ulna. Implants applied in the wrong operative intervention were removed and reduced, and the radius was stabilized using a limited contact locking T plate and 3.5 mm locking screws. **Discussion and Conclusion:** Radius-ulna fractures may result in malunion due to incorrect interventions. Plates and external fixators can be used in the operative intervention of malunion. In this study, a plate was preferred for stabilization. As a result, malunion was treated with proper preoperative, intraoperative and postoperative planning.

Keywords: Malunion, Radius and Ulna

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA DENTAL KORKU VE DAVRANIŞ İDARESİ PROBLEMLERİ

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN*, Aysu CINAR**

**Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye, cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr*

***Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye, aysu.cnr@hotmail.com*

ÖZET

Pediyatrik Diş Hekimliği'nin amaçları ikiye ayrılmaktadır; birincisi oral sağlığın gerçekleştirilmesi, ikincisi ise çocuğun dental kliniğe gelmeyi istemesinin ve tedavi olabilme kooperasyonunun sağlanmasıdır. Çocuklar ve gençler; gelişim, kişilik, karakter ve duygusal açıdan çok büyük farklılıklar göstermektedirler. Bu farklılıklar da, çocuklarda çeşitli yetersizliklere ve dental tedaviye yeterince uyum sağlayamamalarına yol açabilmektedir. Bu nedenle, diş hekimlerinin geniş bir strateji repertuarına sahip olmaları gerekmektedir. Bu stratejiler, hem psikolojik hem de farmakolojik teknikleri içermelidir. Dental korku / anksiyete ve davranış idaresi problemlerinin görülme sıklığı, yaklaşık %5-20 arasında değişmektedir. Dental korku; gerçek bir tehdit söz konusu olduğunda ortaya çıkan doğal bir duygudur, dental anksiyete ise; beklenen ama gerçek olmayan bir tehdit karşısında, ortaya çıkan korku reaksiyonlarıyla ilgilidir. Çocuklarda dental anksiyete ve davranış idaresi problemleri, multifaktöriyel olarak ortaya çıkmakta ve karışık bir temele dayanmaktadır. Etiyolojik faktörlerin üç ana konusu bulunur; 'kişisel faktörler, eksternal faktörler ve dental faktörler' olmak üzere. Bu faktörlerin her biri, zamanla, hastanın kendi anksiyetesini fark etmesiyle ve tedavi sırasındaki davranışlarının düzenlenmesiyle önemli ölçüde değişiklikler gösterir. Zamanla, problemlerin artmasına neden olabilecek yeni durumlar da ortaya çıkabilir. Bunun yanı sıra, çocuk tam tersine, anksiyeteyi tetikleyen durumlar ve olgularla baş etmeyi de öğrenebilir. Dolayısıyla zaman, çocuklardaki dental kaygı ve anksiyete üzerinde önemli bir değişkendir. Dental randevuların başlangıcında, çocuklara ilişkin anamnezlerin alınması sırasında, teşhis ve tedavi esnasında, bu oldukça basit stratejilerin akılda tutulması, dental tedaviler için uygun psikolojik ortamın sağlanması bakımından anahtar niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Dental Korku, Dental Anksiyete, Çocuklarda Davranış İdaresi

Sözel Bildiri

KARDİYAK AMILOİDOZ; BELİRSİZ KLİNİK VE ZORLAYICI TANI

Sevil GÜLAŞTI*

*Adnan Menderes Üniversitesi Tıp fakültesi, Kardiyoloji Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

ABSTRACT

Giriş : Kardiyak amiloidoz nadir görülen miyokardın infiltratif bir hastalığıdır. Neredeyse tüm klinik kardiyak amiloidoz vakalarına transtiretin amiloidoz veya hafif zincir (AL) amiloidoz neden olur. Ne yazık ki, kardiyak amiloidozun spesifik belirtileri yoktur. Çoğu hastada kalp yetmezliği semptomları vardır. Fakat karpal tünel sendromu, periferik nöropati semptomları veya elektrokardiyografide (EKG) yalancı enfarktüs paterni gibi bulgular kardiyak amiloidoz şüphesi için önemlidir. **Amaç:** Bu yazıda kalp yetmezliği nedeniyle takip edilmiş 58 yaşında erkek hastayı sunuyoruz. **Metod:** Diabetes mellitus tanısı bulunan, dekompanse kalp yetmezliği ile daha önce tekrarlayan yatış öyküsü olan hasta nefes darlığı şikayeti ile kliniğimize başvurdu. Hastanın yapılan muayenesinde juguler venöz dolgunluğu, 3 + bilateral pretibial ödemi mevcuttu. Labaratuvarında ise BNP 139,9(normal <100); troponin 26 (normal<36.6; d-dimer 959 (<normal 243) olarak izlendi. Hastanın çekilen EKG’de atrial fibrilasyon ve düşük amplitüd izlenirken ekokardiyografisinde sol ventrikülde EKG’den uyumsuz interventriküler septumun 17 mm posterior duvarın ise 10 olduğu hipertrofi izlendi. Buna ek olarak tamponad yaratmayan perikardiyal efüzyon, 2-3 derece mitral yetersizliği ve PAB 53mmHG olarak izlenmiştir. Hastanın anemnezini derinleştirince gastrointestinal yakınmalar ve periferik nöropati bulguları olması üzerine hasta kardiyak amiloidoz açısından tetkik edildi. Monoklonol gamapati saptanmayan hastada yapılan Tc-99m PYP (pirofosfat) görüntüleme myokard tutulum düzeyi grade-3 olarak değerlendirilmiş kalp/kontralateral thoraks oranı 1.8 olarak saptanmıştır. Hastanın ciltten yapılan biopside kongo red pozitifliği izlenmemiştir. Yapılan genetik taramada herhangi bir mutasyon izlenmemiştir. Böylelikle hastamız transtiretin (ATTR) amiloidoz tanısı almıştır. Takiplerinde hastada atrioventriküler blok gelişerek acil servise başvurmuştur. Hastaya VVI-ICD implantasyonu yapılarak takibe alınmıştır. **Bulgu:** Kalp yetersizliği semptomları ile başvuran 58 yaşındaki hastaya amiloidoz tanısı koyulmuş ve takiplerinde ileti defekti gelişmesi sonucu başarılı bir şekilde VVI-ICD implantasyonu yapılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Transtiretin amiloidozu, yanlış katlanmış transtiretin proteininden türetilen amiloid fibrillerinin ekstrasellüler birikimi ve organlarda işlev bozukluğu ile seyreden hastalıktır. Tedaviler artık mevcut olmasına ve hastanın sağkalımını, yaşam kalitesini iyileştirmede etkili olmasına rağmen, amiloidoz hala yeterince teşhis edilememektedir. Kardiyak amiloidoz hastalığın survisinin ana belirleyicilerindedir ve ne kadar erken tespit edilirse o kadar iyidir. Potansiyel amiloidoz tanısı için şüphe uyandırması gereken belirti ve semptomlar genellikle spesifik değildir; bu nedenle tanı koymak zordur ve erken tanı klinik şüphe gerektirir. Bizim hastamızda daha önce dekompanse kalp yetersizliği ile yatışları olmuş ama amiloidoz tanısı almamıştır. Efor dispnesi, EKG de düşük voltaj görülmesi, sol ventrikül hipertrofisi ve ekokardiyografide diyastolik disfonksiyon bulguları olan hastalar kardiyak amiloidoz açısından dikkat edilmelidir. Bu çalışmanın amacı, klinisyenler arasında hastalık farkındalığını artırarak, ilk semptomlar ile tanı konması arasındaki gecikmeyi kısaltarak daha iyi bir sonuç elde etmektir.

Anahtar Kelimeler: Amiloidoz, Kalp Yetmezliği, Atrioventriküler Blok, Transtiretin

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİNDE GIDA VE GIDALARDAKİ RİSKLERİN ROLÜ

Gözde YAŞAR TOPBAŞ*, Gülden BAŞYİĞİT KILIÇ**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Bilimleri Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye*

gozde.yasartopbas@tarimorman.gov.tr

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, gkilig@mehmetakif.edu.tr.*

ÖZET

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından pandemi olarak ilan edilen Covid-19 salgını; fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Hastalığın bulaşmasında; paketli gıdaların, meyve ve sebzelerin ve hazır gıdaların etkisi tartışılan konulardan birisi olmuştur.

Amaç: Bu çalışmanın amacı Covid-19 pandemisinde gıdaların üretimi, paketlenmesi, dağıtım süresince gerçekleşen hijyenik şartların ve muhafaza koşullarının Covid-19 pandemisine olan etkilerinin belirlenmesidir.

Yöntem ve Bulgular: Covid-19 hastalığı 2019 Aralık ayında ilk olarak Çin'in Wuhan kentinde tespit edilmiştir. DSÖ tarafından virüsün resmi adı SARS-CoV-2 (Şiddetli Akut Solunum Sendromu-Koronavirus-2) olarak belirlenmiştir. DSÖ virüsün neden olduğu hastalığı tanımlamak için COVID-19 terimini kullanmaktadır. Oluşturduğu küresel salgın durumundan ötürü pandemi olarak tanımlanmaktadır. Sars-Cov-2 virüsü; Sars-Cov virüsünün de içinde yer aldığı Betacoronavirüs cinsinde yer almaktadır. 30 Ocak 2020'de DSÖ tarafından uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu olduğu ilan edilmiştir. 7 Nisan 2020'de DSÖ ve Gıda ve Tarım Örgütü tarafından yayınlanan geçici kılavuzda; insanlara gıda veya gıda ambalajlarından Covid-19 bulaşmasının olası olmadığı, Covid-19'un birincil bulaşma yolunun solunum yoluyla enfekte kişinin öksürük veya hapşırığındaki damlacıklarla bulaştığı açıklanmıştır. Korona virüslerin gıdada çoğalamayacağı, çoğalmak için bir hayvana veya insana ihtiyaç duyacağı belirtilmiştir. İlk zamanlarda az sayıda vaka olduğundan gıda kontaminasyonundan Covid-19 bulaşma riski olası görünmezken, daha sonraki çalışmalarda gıda yoluyla bulaşmaya dair kanıtlar bulunmaktadır. Yakın tarihte yapılan bir araştırmaya göre Covid-19 etkeni Covid-19 virüsünün gıda ambalajlarında ve gıdanın temas yüzeylerinde canlı kalabildiği görülmektedir. Ayrıca gıda kaynaklı hastalıkların oluşmasında etkili olan; yetersiz pişirme ve yetersiz ısıtma, çapraz bulaşma, sanitasyon eksikliği, gıdaların uygun olmayan koşullarda muhafazası, gıda işlenmesi sırasında kullanılan suyun kalitesinin düşük olması gibi etmenlerin de Covid-19 bulaşma riskini artırdığı belirtilmektedir.

Sonuç: Covid-19 etkeni Covid-19 virüsünün gıdalarla bulaşmasının mümkün olduğunu belirten bazı araştırmalar bulunmakla birlikte; Covid-19'un gıdalarla bulaşmasının kesin olarak söylenmesi için daha fazla araştırma ve bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelime: Covid-19, Sars-Cov-2, Gıda, Çapraz bulaşma

Sözel Bildiri

EPİLEPSİ NÖBETİ GEÇİREN SIRTLANDA HEMATOLOJİK DEĞERLENDİRMELER

Harun ÇINAR*, **Yusuf Sinan ŞİRİN***, **İbrahim Taha DANIŞMAN***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
hcinar@mehmetakif.edu.tr, yusufsinan@mehmetakif.edu.tr, ibrahimtahadanisman@gmail.com*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sırtlanlarda görülen nöbetlerde hematolojik parametrelerdeki değişimleri ortaya koymaktır. Epilepsi, beyindeki ani nöronal fonksiyonlarda bozuklukların neden olduğu nörolojik bir hastalık olarak tanımlanır. Nöbetler ise; anormal beyin aktivitelerine yol açan, aşırı elektriksel deşarjların neden olduğu geçici nörolojik belirtilere denir. Epileptik nöbetler, epilepsi oluşumu sırasında gözlenir. Epilepsi nöbeti geçiren benekli sırtlanların canine distemper virüsü ile enfekte olduğuna dair birkaç rapor ve çalışma olduğu bildirilmiştir. Klinik belirtiler, köpeklerdeki gibi solunum, gastrointestinal, ataksi ve hareket bozuklukları gibi nörolojik belirtiler görülmektedir. Çalışmada, düzenli olarak epilepsi nöbeti geçiren bir sırtlandan kan örneği alındı. Alınan kan örneğinde, hemogram değerlerindeki değişiklikler araştırıldı. Sonuç olarak epilepsi nöbetlerinde hemogram değerlerinin klinik prognozun takibinde önem arz etmediği kanısına varıldı.

Anahtar Kelimeler: Sırtlan, epilepsi, nöbet.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

LARINGOSPAZM GELİŞEN ÇOCUKTA RUMPEL-LEEDE PHENOMENONI

Ferdi GÜLAŞTI*

*Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon, Aydın, Türkiye

ABSTRACT

Giriş: Rumpel-Leede Fenomeni, bilinmeyen bir prevalans ile nadiren bildirilen bir durumdur. Sıkıştırıcı kuvvetlerin neden olduğu dermal kapiller yırtılmadan kaynaklanan solmayan purpurik maküllerin akut gelişimi ile karakterize edilir. Çocuklarda anesteziden derlenme aşamasında laringospazm azınsanmayacak kadar gözüken bir komplikasyondur. **Amaç:** Bu olgu sunumuyla laringospazmın bilinen morbiditelerinin yanında nadiren ortaya çıkabilecek Rumpel-Leede Fenomenini ortaya koymaktır. **Metod:** Yedi yaşında 24 kg olan bilinen bir ek hastalığı olmayan, penisilin, psödoefedrin ve ibuprofene allerjisi olan ve laboratuvarında herhangi bir anormallik saptanmayan (aPTT:24,6 sn, INR:1,03 PLT:393000 hücre/mL) erkek hasta sünnet olmak için ameliyathaneye alındı. Monitorize edildikten sonra midazolam 2 mg ve ketamin 60 mg intravenöz (IV) yolla yapıldı. Sonrasında sünnet yapılan hasta derlenme aşamasında laringospazm gelişti. Hastaya %100 oksijen altında yüz maskesi sıkıca oturtularak basınçlı ventilasyon ve 25 mg lidokain IV uygulandı. Hastanın laringospazmı geçtikten sonra postoperatif gözlem odasına alındı. Sonrasında sağ göz kapağında ekimotik hiperemik görünüm ve altında peteşiler oluştu. Sonrasında peteşiler yüz bölgesinde yayıldı. Hastanın lezyonları bir hafta sonra kayboldu. **Bulgu:** Laringospazm sonrası yüzde Rumpel-Leede fenomeni olan hastamızın peteşileri bir hafta sonra kayboldu. **Tartışma ve Sonuç:** Laringospazm nedeniyle artmış olan intratorasik basıncın venöz drenaj sistemine yansımaktadır. Beyin, larinks, trakea ve orofaringeal bölgenin venöz drenajının internal juguler ven, skalp ve boynun subkutanöz dokularının drenajının ise eksternal juguler venlerle sağlanmaktadır. İnternal juguler venlerin retrograd akımı önleyen valv sistemine sahip olmasına rağmen eksternal juguler venlerde valv sisteminin bulunmamaktadır. Bu, artmış intratorasik basınca valsalva manevrası eklenmesi basıncı daha da artırmaktadır. Ancak, 45 mm Hg'dan yüksek basınç değerlerinde internal juguler venleri de yetersiz kalarak derin dokular ve organların etkileneceği de bildirilmektedir. Bazı hastalarda ise önemli bir venöz sistem basıncı artışı olmasa bile altta yatan kapiller kırılabilirlik ile dermal kapillerlerin yırtılması ile yine peteşi izlenebilir. Biz hastamızda oluşan peteşiyel lezyonların laringospazm sonucu derin nefes almaya çalışması basınçlı ventilasyon uygulanması sonucu intratorasik basıncın artması ve bu basıncın yansımaları ile öncelikle baş ve boyun venlerinde kanın geri akımı ile oluştuğunu inanmaktayız. Rumpel-Leede Fenomeni laringospazm gelişmesi sonrası oluşabileceği gözardı edilmemelidir.

Anahtar Kelimeler: Laringospazm, Rumpel-Leede Fenomeni, Anestezi

Sözel Bildiri

0-12 YAŞ ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN SAĞLIK OKURYAZARLIK DÜZEYİNİN AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIM ALGILARINA ETKİSİ

Gürkan, Kübra PINAR¹

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, kubra_gurkan@yahoo.com

Öz

Giriş: Antibiyotiklerin yanlış ve gereksiz kullanımı sonucu oluşan antibiyotik direnci önemli bir halk sağlığı sorunudur. Aile Sağlığı Merkezleri (ASM) ebeveynlerin en sık ve öncelikli başvurdukları sağlık kurumlarıdır. Çocukların antibiyotik kullanımı ebeveynleri tarafından yönetilmektedir. **Amaç:** 0-12 yaş çocuğu olan ebeveynlerin sağlık okuryazarlık düzeylerinin akılcı antibiyotik kullanımına etkisidir. **Yöntem:** Tanımlayıcı ve ilişkisel bu araştırma Ocak-Mart 2022 tarihleri arasında üç Aile Sağlığı Merkezi'nde (ASM) 708 ebeveyn ile yürütülmüştür. Araştırmaya dâhil olma kriterleri; 0-12 yaş arasında çocuğu olma, Türkçe okuma ve yazma bilme, iletişim problemi olmama ve çalışmaya katılmaya gönüllü olma olarak belirlenmiştir. Çalışmaya katılmaya gönüllü olmayanlar ve soruları cevaplamayı yarıda bırakanlar ise araştırmadan dışlanmıştır. Veriler; tanımlayıcı bilgi formu, Anne-baba antibiyotik algıları ölçeği, sağlık-okuryazarlık ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, bağımlı gruplarda t testi, tek yönlü varyans analizi, pearson korelasyon, ve regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmaya başlanmadan önce Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan (05.01.2022 tarihli 2022/01-20 karar numaralı) ve araştırmının yapıldığı kurumdan yazılı izin alınmıştır. Araştırmının yapılabilmesi için İzmir İl Sağlık Müdürlüğü'nden ve ASM'lerden de yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya dâhil edilen ebeveynlerden yazılı onam alınmıştır. Ayrıca, araştırmada kullanılan ölçekleri Türkçeye uyarlayan yazarlardan izin alınmıştır. **Bulgular:** Ebeveynlerin akılcı antibiyotik kullanım algısını en çok sağlık güvencesi varlığı ($\beta=-6.57$), anne eğitim düzeyi ($\beta=5.15$), son bir yılda antibiyotik kullanımı ($\beta=1.78$), yaşanan yer ($\beta=-1.47$) ve sağlık okuryazarlık düzeyi ($\beta=.444$) etkilediği saptanmıştır. **Sonuç:** Ebeveynlerin akılcı antibiyotik kullanım algıları sağlık okuryazarlık düzeyleri ve bazı sosyo-demografik özelliklerden etkilendiği bulunmuştur. En önemli görevi koruyucu sağlık hizmetleri olan birinci basamak sağlık kurumlarında çalışan hemşirelere akılcı antibiyotik kullanımı ile ilgili önemli görevler düşmektedir. Bu doğrultuda özellikle riskli gruplarda bulunan ebeveynlerin akılcı antibiyotik kullanım algılarını yükseltmek için sağlık okuryazarlık eğitimlerinin verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn, Akılcı Antibiyotik Algısı, Sağlık Okuryazarlığı.

Sözel Bildiri

PROGRESSIVE MOTOR IMAGING TRAINING IN UPPER EXTREMITY INJURY

Gulfidan TOKGOZ

* *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye, gulfidan.tokgoz@gmail.com*

ABSTRACT

Imagination, which is perceptual experiences that we are consciously aware of, is defined as "to visualize the image of something in our minds". During imagery, electrical impulses occur on the relevant muscle as if it were actually doing the movement. Clinically, progressive motor imagery training consists of lateralization, motor imagery, and mirror therapy stages. Lateralization is the ability to position one's body in space. Pain profile and lateralization are personal concepts, and it has been reported that there will be an impact on lateralization ability after injuries. In the motor imagery phase, both premotor and primary motor cortex activation is targeted by visualizing the position of the limb by looking at the photographs. In mirror therapy, simultaneous movement of the affected limb and the unaffected limb is targeted. Desiring to do an activity that has not yet occurred, the brain activates the same neurochemical mechanisms by giving the same electrical responses as if that activity is happening, stimulates the same nerve pathways and causes similar reactions on the muscles, has formed the basis for the application of imagination in many areas. The aim of our study is to investigate the feasibility and effectiveness of AMI in progressive motor imagery training applications and upper extremity injuries such as phantom pain, complex regional pain syndrome, distal radius fracture, peripheral nerve injury, tendon injury and transfers, hand burns resulting in chronic pain or disuse of the injured limb.

Key Words: Motor Imaging, Upper Extremity, Phantom Pain, Complex Regional Pain Syndrome, Mirror Therapy

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

KERATİTİS OLGULARINA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Özlem ŞENGÖZ ŞİRİN* Batuhan NEYSE**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
ozlemsirin@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Cerrahi Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye, neysebatu@gmail.com*

ÖZET

Kornea, şeffaf bir yapıda olan ışığı odaklamak ve gözü dış etkenlerden korumak için özelleşmiş eğimli bir dokudur. Kornea'nın saydamlığını yitirmesiyle birlikte seyreden renk değişikliği ile karakterize olan tüm yangısal olgular keratit olarak tanımlanmaktadır. Keratitler enflamatuar ve enflamatuar olmayan nedenler olarak iki başlık altında kategorize edilebilir. Enflamatuar nedenler ayrıca kendi içerisinde ülseratif ve ülseratif olmayan keratitler olarak sınıflandırılabilir. Keratit olgularının sağaltımında geleneksel tedavi yöntemleri arasında medikal ve operatif tedavi seçenekleri bulunmaktadır. Güncel tedavi seçenekleri arasında ise kök hücre tedavisi, termokeratoplasti, otolog trombosit zengin plazma uygulaması gibi çeşitli yöntemler bulunmaktadır. Bu derlemede keratit olgularının tanımlanması ve güncel tedavi yaklaşımları hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Keratit, Kornea, Kök Hücre Tedavisi, Ülser

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

65 YAŞ VE ÜZERİ İNMELİ BİREYLERİN BİLİŞSEL FONKSİYONLARI VE AKILCI İLAÇ KULLANIM DURUMLARI

Kerime HACIKÖYLÜ¹, Nurhan DOĞAN²

¹ Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik ABD, İç Hastalıkları Hemşireliği Programı Yüksek Lisans Öğrencisi, Amasya k.hacikoylu@hotmail.com

² Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Doktor Öğretim Üyesi, Amasya nurhan.dogan@amasya.edu.tr

ÖZET

Konu: 65 yaş ve üzeri inmeli bireylerin bilişsel fonksiyonları ve akılcı ilaç kullanım durumlarının belirlenmesi. **Amaç:** Bu çalışma, 65 yaş ve üzeri inmeli bireylerin bilişsel fonksiyonlarını ve akılcı ilaç kullanım durumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel türdeki bu çalışmanın örneklemini, 04 Ağustos 2021- 14 Şubat 2022 tarihleri arasında bir üniversitenin Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nöroloji servisinde inme tanısı ile yatan 65 yaş üzeri, sözel iletişim kurabilen, mini mental testten yeterli puanı alan (eşik değer 23/24), hekim tarafından tıbbi olarak tanımlanmış herhangi bir nöropsikiyatrik veya bilişsel başka bir hastalığı bulunmayan 82 birey oluşturmuştur. Araştırmada veriler, Hasta Tanıtım Formu, Akılcı İlaç Kullanımı Yatan Hasta Anketi ve Standardize Mini Mental Test kullanılarak toplanmıştır. **Bulgular:** İnmeli bireylerin %81,7'sinin iskemik inmesinin, %70,7'sinin 75 yaş altı; %57,3'ünün erkek, %46,3'ünün ise ilköğretim mezunu olduğu belirlenmiştir. Bireylerin %72'sinin hipertansiyon tanısı, %98,8'inin sürekli kullandığı ilacının olduğu, 40,2'sinin 5 ve daha fazla ilaç kullandığı ve %53,7'sinin 3-6 yıldır ilaç kullandığı, %80,5'inin kullandığı ilaçların etkisini bildiği, %47,6'sının ilaçların son kullanma tarihine dikkat etmediği, %58,5'inin kendi kendine ilaç kullandığı belirlenmiştir. İnmeli bireylerin %57,3'ünün gerektiğinde tedavi sonrası arta kalan ilaçlarını kullanabileceği, %69,5'inin evinde hiç kullanılmamış veya yarım kalmış 1-5 kutu ilacın olduğu ve %48,8'inin her yıl kutusu bile açılmadan 1-3 kutu ilacı son kullanım tarihi geçtiği için attığı saptanmıştır. Eğitimsizler için mini mental test toplam puan ortalaması 24,80±1,43, eğitimliler için ise 25,67±2,01'dir. Cinsiyet, genel olarak sağlığını değerlendirme, sağlık kuruluşlarına başvuru sıklığı ve ilaçları içerken ayırt etmede kullanılan yöntemler ile bilişsel performans arasında anlamlı fark saptanmıştır (p<0,05). **Sonuç:** Bu çalışmada 65 yaş ve üzeri inmeli bireylerin akılcı ilaç kullanım ilkelerine uymayan davranışlar gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akılcı ilaç kullanımı, Bilişsel fonksiyonlar, İnme, Yaşlı birey

Sözel Bildiri

AMELİYAT SONRASI AĞRI YÖNETİMİNDE MÜZİK TERAPİ

Sibel NARGİZ KOŞUCU*, **Behiye PISTİL****

* *Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye,*
sibel.nargiz@antalya.edu.tr

** *Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Lisans Öğrencisi, Antalya, Türkiye,*
behiye.pistil@std.antalya.edu.tr

ÖZET

Ameliyat sonrası ağrı, tüm cerrahi işlemlerden sonra beklenen ancak istenmeyen bir akut ağrı şeklidir. Ağrı yönetiminde amaç, rahatsızlığı ortadan kaldırmak, iyileşmeyi kolaylaştırmak ve tedaviyle ilişkili komplikasyonları önlemektir. Ağrı yönetimindeki önemli gelişmelere rağmen, hastaların çoğunluğu ameliyat sonrası ciddi derecede ağrı yaşamaktadır. Ameliyat sonrası ağrının giderilmesi yetersiz ise hastanın ameliyat sonrası iyileşmesi ve rehabilitasyonu üzerinde olumsuz etkiler yaşamasına neden olur. Hastada birçok komplikasyon gelişebilir, vücut üzerinde uzun süreli stresin bir sonucu olarak, hastanede kalış süresinin uzamasına, cerrahi başarısızlığa ve immünsüpresyona yol açabilir. Ayrıca ekili yönetilemeyen ameliyat sonrası ağrı, hasta memnuniyetini olumsuz etkiler. Ağrı iyi kontrol edildiğinde, perioperatif dönemde anksiyete ve analjezik kullanımında önemli bir azalma olur. Ameliyat sonrası ağrı yönetiminde, geleneksel bakım ve tıbbi tedaviye ek olarak farmakolojik olmayan yöntemler önerilmektedir. Bu yöntemlerden biri olan müzik terapi hastalara kolayca ve başarılı bir şekilde uygulanabilen, erişilebilir, uygun maliyetli, invaziv olmayan güvenli bir yöntemdir. Müzik terapi, ameliyat sonrası ağrıyı ve kullanılan analjezik miktarını önemli ölçüde azaltmaktadır. Yararlı etki sağlaması için müziğin sakinleştirici, enstrümantal bir türde, hastanın seçimine sunulması, günde en az iki kez, tüm perioperatif süreç boyunca, 15-30 dakika dinletilmesi önerilmektedir. Ameliyat sonrası ağrı yönetimi, uygun bir bakımla multidisipliner bir yaklaşım gerektiren karmaşık bir süreçtir. Hemşireler bu süreçte, hastalarla kesintisiz bakım sağlayan sağlık profesyonelleri olarak merkezi bir rol oynarlar. Ağrı kontrolünde, girişimsel olmayan, güvenli, maliyetsiz ve kanıta dayalı bir uygulama olarak müzik terapinin kullanılması için hemşireler cesaretlendirilmelidir. Farmakolojik olmayan bu güvenli uygulamanın, hemşirenin bağımsız girişimi olduğuna dikkat çekilerek kullanımının yaygınlaştırılması sağlanabilir. Bu derlemede, müziğin ameliyat sonrası ağrı üzerindeki etkisine yönelik güncel literatürü inceleyerek sunmak ve hemşirelere uygulamada kullanım konusunda farkındalık yaratmak amaçlanmıştır. Müziğin ameliyat sonrası ağrıyı ve analjezik kullanımını azaltmak için bir uygulama olarak kullanılmasına yönelik öneriler, kanıtların gözden geçirilmesinden çıkarılmış ve özetlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ameliyat sonrası ağrı, Müzik terapi, Ağrı yönetimi, Hemşirelik

Sözel Bildiri

KEDİ VE KÖPEKLERİN KALP HASTALIKLARINDA TANI YÖNTEMLERİ

Ahmet Burak BURCA*, Mehmet Çağrı KARAKURUM**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veterinerlik İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, aburakburca@hotmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veterinerlik İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mckarakurum@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Kalp hastalıkları insanlarda olduğu gibi kedi ve köpeklerde de yaygın olarak meydana gelen hastalıklar arasında yer almaktadır. Semptomlar, uzun süre gizli kalabilmektedir. Bu sebeple kedi ve köpekler tercihen yılda bir olmakla birlikte en az hayatlarında bir kere detaylı kalp muayenesinden geçmelidir. Bazı doğumsal kalp kusurları cerrahi olarak düzeltilebilirken, diğer durumlar medikal olarak tedavi edilebilir. Konjestif kalp yetmezliği vakalarında erken tanı ve tedavi ile yaşam kalitesi ve yaşam beklentisi artırılabilir. Modern teşhis yöntemlerinin ortaya çıkması ve evcil hayvan sahipleri arasında artan farkındalık ile daha erken tanı konulabilmektedir. Kalp hastalıklarının tanısının temel dayanağı anamnez, oskültasyon, palpasyon gibi fiziki muayene teknikleri, kan basıncı ölçümü, NT-proBNP, BNP, kardiyak troponin I gibi biyobelirteçler, radyografi, elektrokardiyografi ve ekokardiyografidir. Standart kardiyovasküler testlerle tanı konulamazsa, anjiyografi ile BT taraması, hemodinamik izleme ile tanısız kateterizasyon ve floroskopik tanısız anjiyografi, transözofageal ekokardiyografi veya kardiyak MR gibi ek testler gerekebilir. Fiziki muayene ve radyografi sonuçlarına göre mitral yetersizlik, dilate kardiyomyopati elektrokardiyografi ile ritim bozuklukları, atriyal fibrilasyon, sinüs sendromu gibi hastalıklarda değerlendirilebilmektedir. Ekokardiyografi ise geçici tanıları doğrulamak, kapak yetersizliği ve stenotik lezyonların ciddiyetini değerlendirmek, kalp odacıklarının genişlemesini değerlendirmek, sistolik ile diyastolik miyokard fonksiyonunu ölçmek, kedilerde kardiyomyopatinin tipini saptamak, kalp tümörlerini veya perikardiyal hastalığı tespit etmek, pulmoner hipertansiyon veya kalp kurdu sendromunu teşhis etmek için mükemmeldir.

Anahtar Kelimeler: Ekokardiyografi, Elektrokardiyografi, Kardiyak Biyobelirteçler, Kedi, Köpek

Sözel Bildiri

PATELLA LUKSASYONU TEDAVİSİNDE PATELLAR OLUK PROTEZİ

Mehmet Nur ÇETİN*, **Ahmet Burak BURCA****, **Muammer Ayberk KARA*****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veterinerlik Cerrahisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mncetin@mehmetakif.edu.tr*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veterinerlik İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, aburakburca@hotmail.com*

*** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veterinerlik Cerrahisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, a.y.berk@hotmail.com*

ÖZET

Patella'nın sulkus trochlearis'ten ayrılması olarak tanımlanan patella luksasyonları; hem küçük hem de büyük ırk köpeklerde gözlenen, arka ekstremitelerin konjenital, gelişimsel ya da travmatik etiyolojili en önemli kalıtsal ortopedik bozukluklarından biridir. En sık olarak karşılaşılan tip, minyatür ve küçük ırk köpeklerin doğumsal ya da gelişimsel medial patellar luksasyon iken büyük ırk köpeklerde genellikle lateral patellar luksasyon gözlenmektedir. Patella luksasyonları quadriceps kas grubunun hatalı uzanışına bağlı olarak oluşmaktadır. Etkilenen hayvanlarda metafizer büyüme plaklarında oluşan değişimlere sekonder olarak iskelet deformiteleri de eklenir. Köpeklerde karşılaşılan patella luksasyonu olgularının %75 – 80'i medial patellar luksasyondur. Medial patella luksasyonu bulunan hastalar cinsiyet predispozisyonu açısından incelendiğinde, dişilerde görülme sıklığının erkeklere oranla bir buçuk kat fazla olduğu belirlenmiştir. Patellar luksasyonların sağaltımında kapsulektomi, retinaküler kaydırma, fasya lata'nın kaydırılması, patellar ve tibial antirotasyonel dikiş uygulamaları, medial ve lateral serbestleştirme, trohleoplasti, tuberositas tibia transpozisyonu gibi operatif uygulamalar mevcuttur. Bunun yanında yakın zamanda geliştirilen patellar oluk değiştirme protezi de yer almaktadır. Patellar oluk değiştirme protezi diğer bir tabirle Patellar Groove Replacement (PGR) bir taban plakası ve bir troklear protezden oluşan iki bileşenli bir implanttır. Kemik entegrasyonunu teşvik etmek amacıyla kalsiyum fosfat içerikli bir materyal ile kaplanmıştır. İmplantın üst yüzü anatomik olarak şekillendirilmiş, sürtünme katsayısını düşürmek amacıyla iyice cilalanmış, çizilme gibi etkilere karşı dirençli olması için karbon kaplama ile işlenmiş bir yapıdadır. Şiddetli femoro-patellar osteoartriti tedavi etmek amacıyla kullanılan tekniklerden biridir. Altta yatan uzuv deformiteleri çok şiddetli olduğunda, çapraz bağ yırtığında, distal femoral osteotomi, proksimal tibial osteotomi gibi ek cerrahi prosedürlerle birlikte uygulanabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Patellar Groove Replacement, Patella Luksasyonu, Patellar Protez

Sözel Bildiri

A DETERMINATION ON THE EXPANSION OF THE RESEARCH SCOPE OF THE VETERINARY HISTORY AND DEONTOLOGY DEPARTMENT

Aytac Ünsal ADACA*

** Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Veterinary History and Deontology, Ankara, Turkey, aytacunsal@ankara.edu.tr*

ABSTRACT

Background: In 1944, Veterinary History and Deontology courses were started to be given in Ankara University Faculty of Veterinary Medicine, the first and only veterinary education institution of the period in Turkey; then an independent unit with the same name was established in 1950. **Aim:** The aim of this research is to reveal the change and development of the scientific research spectrum of the Department of History of Veterinary Medicine and Deontology (HVMD) from past to present. **Methods:** Within the scope of this study, all PhD thesis topics and the contents and keywords of the scientific studies of the academics working in all HVMD departments in Turkey were examined by content analysis method. **Results:** HVMD has continued its scientific activities mainly in the field of history of veterinary medicine for many years. Veterinary legislation and ethics could only take its place among the main subjects in the 1990s. When the PhD theses of all academics in this departments since 1954 are examined; it was seen that 22 of them are more inclined to veterinary history (4 of them are about folklore), two to ethics and one to legislation. It has been determined that four theses completed in the last 10 years were indexed with different keywords. Today, it has been noticed that some academics have expanded their scientific interests to include areas such as folklore, animal welfare, human-animal bond, bioethics, accreditation, communication skills, veterinary education, survey studies and scale development. In addition to the branches of veterinary history, legislation and ethics, it has been determined that a number of PhD theses, research articles, seminars, undergraduate and graduate courses, multidisciplinary studies, various conferences and scientific activities have been carried out by different academics in the aforementioned relatively new scientific interests. **Discussion and Conclusion:** Consequently, it is thought that HVMD academics' following current and multidisciplinary issues in the field of veterinary medicine will contribute to the existence and continuous development of the department. It is foreseen that HVMD, which has mainly served in the field of history of veterinary medicine in the past, will evolve to serve the issues of veterinarian-client relations, veterinary education, animal ethics and the future of veterinarians and the profession.

Key words: Ethics, History of Veterinary Medicine, Scope, Veterinarian-Client Relationship, Veterinary Education, Veterinary Legislation

Sözel Bildiri

DEFINITION OF “ANIMAL” AND “ANIMAL OWNER” IN BASIC TURKISH VETERINARY LEGISLATION

Aytac Ünsal ADACA*

** Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Veterinary History and Deontology,
Ankara, Turkey, aytacunsal@ankara.edu.tr*

ABSTRACT

Background: In Turkey, animals are in the status of “property” for humans as per the rules of law. It is not clear which creature is called an “animal” or what is meant by the word animal in the legal system. In this context, “who is the owner of the animal” is also one of the difficult questions in veterinary medicine. **Aim:** The aim of the research is to reveal how the terms animal and animal owner are used in the legislation in force in Turkey and to investigate the value attributed to the animal on the legal basis. **Methods:** The main material of the research was the basic legislation in force in the field of veterinary medicine. The abrogated and other types of legislation such as circulars and directives are excluded from the study. Within the scope of the study, three basic laws (Laws No. 6343, Laws No. 5996 and Laws No. 5199), 51 regulations and related communiqués were examined. **Results:** In the analysis, the concept of animal in the legislation has defined in different terms and definitions as “animal, patient, pet, stray animal, weakened animal, experimental animal, animal for slaughter, fur, non-food animal, food-purpose animal, domestic and ornamental animal, fishery products, farm game animal, ungulate, rabbit-likes, nomadic animals, mature sheep and goats, mature buffalo, mature cow, beef breeds, dairy breeds, combined breeds, culture breeds, brood queen bee, ram and buck, breeder sheep and goat, buffalo cow, calf, heifer, bovine type animal”. **Discussion and Conclusion:** It has been observed that some regulations have privatized the concept of animals according to their jurisdiction, and it has been determined that different age and gender groups of animals of some species are named differently. On the other hand, the concept of animal owner has referred to "the real or legal person holding the property of the animal" as a general definition. The emphasis on “property” in the concept of animal owner was found to be remarkable. Consequently, in Turkish legislation, although there are various definitions of the term "animal" in connection with the use of the animal and the value attributed to the animal, the concept of "animal owner" seems to be more specific.

Key words: Animal, Animal Owner, Attribution of Value, Legislation, Veterinary Medicine

Sözel Bildiri

KRONİK BOYUN AĞRISI NEDENİYLE OLUŞAN POSTÜR BOZUKLUĞUNUN SOLUNUM FONKSİYON TESTLERİNE ETKİSİ

Sümevra ÖZKAN YÜKSEL*, Cennet AK**

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
yl2030301168@ogr.sdu.edu.tr*

***Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, cennetak@sdu.edu.tr*

ÖZET

Günümüzde kronik ağrı problemleri ile sıkça karşılaşırız bunlardan boyun bölgesi sıralamada önde gelenler arasındadır. Artan teknolojinin etkisiyle hızlı bir şekilde dijitalleşen dünyamızda telefon, tablet kullanımının yaygınlaşması ve birçok meslekte yanlış pozisyonda çalışma, boyun kaslarına binen yükü artırarak kaslarda dengesizlik oluşturur. Oluşan bu dengesizlik boyun kaslarının uzaması ve kısalmasıyla sonuçlanır. Bugüne kadar yapılan çoğu çalışmada boyun fleksörleri ile yüzeysel kaslardan olan sternokleidomastoid (SCM) ve anterior skalenlere (AS) odaklanılmıştır, çünkü bunlar başın ağırlığını alan ve servikal eğriyi oluşturan kaslardır. Özellikle SCM, AS ve üst trapez kaslarının kısalması levator skapula ve semispinalis capitis kaslarının uzamasına sebep olarak omurga fleksör ve ekstansör kaslarının anormal şekilde aktivasyonuna neden olur. Bu değişim kişide ileri baş postürüne sebep olmaktadır. İleri baş postüründe boyun ve omuz çevresindeki kaslara binen yük normal pozisyonda binen yükten 3-6 kat daha fazladır. Bu yükün artması boyun ağrısına sebep olurken bu pozisyonun devam etmesi ağrının kronikleşmesiyle sonuçlanır. Kronik boyun ağrısı (KBA) sebebiyle postür değişimi kişilerin torakal bölgedeki kaslarında etkilemektedir. Bu kişilerde omuzlar yuvarlaklaşarak sırtta kifotik görünümde artış gözlemlenir. Bu da akciğerlerin ekspansiyonunu zorlaştırarak kişinin soluk alış-verişini ve akciğerlerin kompliyansını olumsuz yönde etkiler. KBA hastalarda bu durumun respiratuar disfonksiyona olan yatkınlığını arttırabileceği hipotezi tartışılmış ve son yıllarda bu hastalarda solunum parametrelerini detaylı olarak incelemek için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Yapılan birçok çalışmada, kişilerin Boyun Distabilite İndeksi (NDI), solunum tipi ve Görsel Analog Skala (VAS) bakılmış, solunum fonksiyonları için spirometre, solunum kas kuvveti için ağız içi basınç ölçüm cihazı ve solunum kas enduransını da eşik yüklemeli solunum kas eğitimi cihazı kullanılarak veriler kaydedilmiştir. Sonuç olarak KBA hastaların solunum parametrelerinden maksimum istemli ventilasyon (MVV), maksimal inspiratuar basınç (MIP) ve endurans değerlerinin olumsuz yönde etkilendiğini gözlemlenmiştir. Bu nedenle klinikte KBA bireylerde sıklıkla gözardı edilen solunum parametreleri, solunum tipi ve postürü değerlendirilmelidir. Bu yönde geniş kapsamlı deneysel ve klinik çalışmaların ortaya konması daha fazla konuya açıklık getireceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Sözcükler; Ağrı, Kronik boyun ağrısı, İleri Baş Postürü, Solunum Fonksiyon Testi.

Sözel Bildiri

SÜT DIŞI RESTORASYONUNDA KULLANILAN FARKLI ADEZİV SİSTEMLERİ

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN¹, Aybüke ARPACILAR²

¹Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. kucukesmencigdem@gmail.com

²Doktora Öğrencisi, Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. dtaybukearpacilar@hotmail.com

Özet

Süt dişlerini restore ederken kullanılan adeziv sistemleri, teknik hassasiyet, uygulama süresi, aynı zamanda mikrosızıntı ve retansiyon açısından farklılık gösterebilir. Bu derlemenin amacı; farklı adeziv sistemlerinin uygulama süresini, aynı zamanda süt dişlerinin minesine ve dentinine bağlanma kuvvetine bağlı olarak mikrosızıntı ve retansiyonu açısından değerlendiren literatürdeki çalışmaları gözden geçirerek, klinikte kullanılması daha uygun olan adeziv sistemini belirlemektir. Adeziv sistemleri kullanılırken, uygulama aşama sayısının ve teknik hassasiyetinin az olmasına bağlı olarak, pediatrik hastaların klinikte geçirdikleri süreyi kısaltmak mümkündür. Ayrıca uygulanan adeziv sisteminin, pediatrik hastaların oral hijyeni düşünüldüğünde, mikrosızıntı ve retansiyonu açısından dental materyalin sağkalımı açısından önem kazanmaktadır. Güçlü bir adezyon ile çürük lezyonların restorasyonu oldukça istenilen bir gereklilik olacaktır. Bir restorasyonun başarısı, kullanılan materyal, dişin durumu, hekimin deneyimi ve hastanın işbirliği gibi faktörlere bağlıdır. Rezin bazlı malzemelerle ilgili olarak, klinik başarı büyük ölçüde adeziv sistemlerin performansına bağlıdır, bu nedenle süt dişlerinin özelliklerine ve çocuğun özelliklerine dikkat eden en uygun adeziv sistemin seçilmesi olumlu bir sonuç için temel bir faktördür.

Herhangi bir adeziv sisteminin teknik hassasiyetindeki ve uygulama süresindeki azalma pediatrik restoratif diş hekimliğinde her zaman tercih edilen bir faktör olacaktır. Dolayısıyla adeziv sistem seçimine yönelik eğilim bu noktada self-etch adeziv sistemine doğru yönelebilir.

Anahtar Kelimeler: Adeziv sistemler, bağlayıcı ajanlar, mikrosızıntı, süt dışı restorasyonları

Sözel Bildiri

COVID-19 AŞISI OLMAYI REDDEDEN KİŞİLERİN RET NEDENLERİ ÜZERİNE YAPILAN NİTEL BİR ÇALIŞMA

Ayşe Gül KAHYA*, Metin DİNÇER**

* Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Tezli Yüksek Lisans, Ankara, Türkiye, 205330118@ybu.edu.tr

** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Başkanı, mdincer@ybu.edu.tr

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı, daha önce aşılanmamış ve çeşitli nedenlerle COVID-19 hastalığına karşı geliştirilen aşılarından herhangi birini olmayan kişilerin görüşleri alınarak, aşı reddinin arkasındaki nedenleri araştırmak ve çözüm önerileri sunmaktır. **Yöntem:** Araştırma yöntemi olarak nitel araştırma yöntemi, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi; analiz yöntemi olarak tematik analiz kullanılmıştır. Araştırma örneklemini COVID-19 aşısı olmamış 12 kişi oluşturmuş, örnekleme yöntemi olarak amaçlı örnekleme kullanılmıştır. **Bulgular:** Aşılama reddi nedenlerine yönelik altı adet ana temaya ve altı temalara ulaşılmıştır. Bu temalar; COVID-19 Etkileri teması ve beş adet (Ekonomik, yalnızlaşma, belirsizlik korkusu, nüfus oranını azaltmak hedeflendi, travmatik süreç), Aşı ile İlgili Bilgi Karmaşası teması ve iki adet (Sağlık hizmetlerine olan güven eksikliği, sosyal medya, internet ve sosyal çevreden edinilen bilgi kirliliği), Aşı Olmanın Önündeki Kişisel Korkular teması ve dört adet (Riskler ve yan etkilerle ilgili olumsuz deneyimleri gözlemleme, aşı olmanın gelecekteki sonuçlarından korkma, COVID-19'a inanmama, yapay virüs olduğunu düşünme, güven oluşturamaması), COVID-19 Aşısının Koruyuculuğuna ve Güvenilirliğine Olan İnanç teması ve üç adet (Diğer aşılarla göre kısa sürede üretilmesi, Aşı olmasına rağmen vefat edenler ve hasta olanların varlığı, Algılanan düşük hastalık şiddeti), Aşı ve Maske Kullanımı Hakkında Oluşan Baskı teması ve iki adet (Aile, arkadaşlar, iş yeri baskısı ve AVM ve toplu alanlara girişte aşının zorunlu tutulması), Aşı Alternatiflerinin Kullanımı Tercih teması ve bir adet (Doğal yöntemleri tercih etme) altı temaya ulaşılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Pandemi döneminde insanların aşı olmama sebepleri arasında genellikle güvensizlik ve belirsizlik problemlerinin olduğu gözlenmektedir. İnsanlar ne COVID-19 hastalığına ne de aşısına inanmadıkları ve çoğu şeyi belirsiz buldukları için aşı olmamayı tercih etmişlerdir. Aşılama ve toplumsal bağışıklığı artırmaya yönelik sağlık hizmetlerinin daha şeffaf olarak yürütülmesi, insanların aşı ile ilgili yeterli bilgiye ulaşmasının sağlanması, aşıyla ve pandemi dönemi ile ilgili güvensizliğin giderilmesi için doğru politikaların yürütülmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Aşı reddi, COVID-19, COVID-19 aşısı reddi.

Sözel Bildiri

YETİŞKİN BİREYLERDE DUYGUSAL YEME, BESİN GÜCÜ VE YEME FARKINDALIĞI İLE BEDEN KÜTLE İNDEKSİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Yasemin ERTAŞ ÖZTÜRK

** Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Samsun, Türkiye,
yasemin.ertasozturk@omu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Duygusal yeme ve hedonik açlık obeziteye neden olan etmenlerdendir. Yeme farkındalığının artması bu unsurları kontrol etmeyi sağlayabilir. **Amaç:** Bu çalışmada yetişkin bireylerde duygusal yeme, besin gücü ve yeme farkındalığı ile beden kütle indeksi arasındaki ilişkileri belirlemek amaçlanmıştır. **Yöntem:** Bu kesitsel çalışmaya 19-65 yaş aralığında 125 kadın, 78 erkek olmak üzere toplamda 203 yetişkin üzerinde yürütülmüştür. Veriler web tabanlı anket aracılığıyla toplanmıştır. Bireylerin yaş, vücut ağırlığı ve boy uzunluğu verileri beyanlarına dayalı olarak toplanmış ve beden kütle indeksi (BKİ) hesaplanmıştır. Bireylere Duygusal yeme ölçeği, Yeme farkındalığı ölçeği ve Besin gücü ölçeği uygulanmıştır. Ölçeklerin alt boyutları ve toplam puanları ile BKİ arasındaki ilişkiler yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve gelir durumuna göre kontrol edilerek incelenmiştir. Veriler SPSS 22.0 paket programı kullanılarak, %95 önemlilik düzeyi seçilerek analiz edilmiştir. **Bulgular:** Kadın ve erkeklerin bireylerin yaş (yıl) ve BKİ (kg/m²) değerleri sırasıyla; 24.0 (12.50), 38.5 (19.30) ve 23.1 (5.72), 27.2 (4.41)'dir (p<0.001). Kadınların %40.8'i, erkeklerin ise %64.1'i evlidir (p=0.001). Kadınların duygusal yeme, besin gücü, besin gücü alt boyutları ve yeme farkındalığı alt boyutlarından duygusal yeme ve yeme kontrolü puanları erkeklerden daha yüksektir (p<0.05). BKİ değerleri duygusal yeme, besin gücü ve alt boyutları ile aynı yönde, yeme farkındalığı ile ters yönde ilişkilidir (p<0.05). Ayrıca yeme farkındalığındaki artış duygusal yeme (r=-0.606) ve besin gücü (r=-0.585) ile ters yönde ilişkilidir (p<0.05). **Sonuç:** Bireylerin beden kütle indeksi değerleri duygusal yeme ve hedonik iştah artıkça artmaktadır. Yeme farkındalığı yüksek bireylerin BKİ'si daha düşüktür. Yeme farkındalığının duygusal yeme ve besin gücü ile de negatif yönde ilişkili olması dolayısıyla bireylerde farkındalığı artıracak eğitimlerin planlanmasının obezite ile mücadelede önemli bir rolü olacağı düşünülmektedir. Bu konuda yapılacak müdahale çalışmalarına ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Obezite, Duygusal yeme, Yeme farkındalığı, Hedonik iştah

Sözel Bildiri

RADIOMICS IN CANCER DIAGNOSIS

Seda Nur AYDOGDU*

Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Isparta, Turkey, sedanuraydogdu@gmail.com

Radiomics is the process of extracting properties, named features, from an image. This feature extraction activity is typically realized by means of pattern recognition algorithms and provides, as a result a set of numbers, each one representing a quantitative description of a specific either geometrical or physical property of the image portion under consideration one of the using area of radiomic is early cancer diagnosis. Radiomic studies in cancer diagnosis are usually either classification tasks or prediction of clinical outcomes by using a time to event analysis. In addition using area is included detection of bening vs malignant, tumor stage, and presence of metastases among many others. In this study search engines such as PubMed, Science Direct, Google were used. The articles published in high impact journals were evaluated and turned into articles. One of the most important diagnostic applications of radiomics is screening brain tumor, breast cancer, lung cancer, liver cancer, prostate cancer etc. In addition the result of these studies showed good performance of radiomics on preoperative M staging. Used PET/CT radiomic features to predict distant metastasis with 101 early-stage NSCLC patients and they found additional value of PET in M staging. The most important limitation is radiomics are still not widely available in daily clinical practice, limited availability of efficient and standardized or reproducible systems of features extraction, and limited data sharing for external validation. Although this limitations of radiomics is every single day developing in this area. Important strength of radiomics analysis is that is non-invasive approach to characterize the tumor directly from clinical medical images. Radiomics will be used to speed-up workflow and reduce the number of invasive procedure.

Keywords: Radiomics, Cancer Diagnosis, Deep learning

Sözel Bildiri

**REKOMBİNANT İNSAN KEMİK MORFOGENETİK PROTEİNİ-2’NİN (RHBMP-2)
MAKSİLLOFASİYAL CERRAHİDEKİ ROLÜ VE LİMITLERİ: LİTERATÜR
DERLEMESİ**

Bünyamin ALTINTAŞ, Cihan VAROL

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi AD.

Kemik morfogenetik protein-2 (BMP-2), kemik yapımını uyaran güçlü bir büyüme faktörüdür. Özellikle insan rekombinant BMP-2 (rhBMP-2), ortopedik birçok olguda başarıyla kullanılırken maksillofasiyal cerrahide de kullanım alanı bulmuştur. Fakat uygulanan rhBMP-2’nin kısa yarı ömrü ve hızlı metabolize edilmesi nedeniyle tedavi süreci boyunca yeterli miktarlarda bulunmaması önemli bir problemdir. Diğer yandan yüksek dozda uygulanan rhBMP-2’nin bölgede ektojik kemik oluşumuna, aşırı kemik yapımına, kistik dönüşümlere, hatta bazı olgularda neoplazmlara neden olabildiği bildirilmiştir. Bu sebeplerden dolayı BMP-2’nin uzun süreli ve uygun dozda uygulanabilmesi kontrollü salım sistemleri ve gen salınım sistemlerinin kullanılabilmesi düşünülmüş, çalışmalar bu yönde yoğunlaşmıştır. Umut verici bir yöntem olan BMP-2 gen ekspresyon sistemi, BMP-2 proteinini kodlayan hedef genin, geni taşıyan vektörler kullanılarak hedef bölgesine transfer edilmesini içerir. Daha sonra, geni taşıyan vektörler tarafından uyarılan hücreler in vivo olarak hedef molekülleri üretir ve bölgeye salgılar, dolayısıyla bu yöntemin gerekli BMP-2 konsantrasyonunu uzun sürelerde sağlayabileceği düşünülmektedir. Diğer yandan aynı etkinin kontrollü salım sistemleri ile sağlanabileceği ve dolayısıyla çalışmaların bu yönde ilerlemesi gerektiğini savunan araştırmacılar da mevcuttur. Bu derlemenin amacı rhBMP-2’nin maksillofasiyal cerrahideki rolünün, kontrollü salım ve gen terapisi tekniklerinin klinikte uygulanabilir hale gelmesi için çözülmesi gereken problemlerin ve limitasyonlarının güncel literatür verileri eşliğinde irdelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: BMP-2, gen salınım sistemleri, augmentasyon

Sözel Bildiri

OKUL ÖNCESİ DÖNEM MÜZİK EĞİTİMİNDE RİTİM DUYUSUNUN GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR DERLEME ÇALIŞMASI

Gül DALGAR*, Sümevra KUNDAKÇI**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
guldalgar@mehmetakif.edu.tr*

***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
sumeyra.ersy@gmail.com*

ÖZET

Okul öncesi dönem yaşamın en önemli ve kritik dönemlerinden biridir. Bilişsel, sosyal, duygusal, fiziksel gibi pek çok alanda gelişimin üst düzeyde olduğu okul öncesi dönemde verilen eğitimler; çocuğu yaşamı boyunca etkilemektedir. Çocukların bu dönemde kendini ifade etmesini ve duygularını ortaya koymasını sağlayan önemli eğitimlerden birisi de müzik eğitimidir. Özellikle okul öncesi dönemde verilen müzik eğitimi çocukların gelişimini her yönden destekleyerek, aynı zamanda sağlıklı bireyler olarak yetişmesine de katkı sağlamaktadır. Müzik içerisinde yer alan unsurlardan biri olan ritim yaşamın içinde konuşma, beden hareketleri, şarkılar, günlük aktiviteler gibi çoğu alanda karşımıza çıkmaktadır. Ritim yaşamda seslerin, hareketlerin çeşitli duyularla anne karnından itibaren algılandığı bir yapıdır. Bu nedenle, ritim duyusunun gelişimi okul öncesi dönemden başlanarak desteklenmelidir. Alan yazın incelendiğinde, yapılan araştırmalar müzik eğitiminde bazı yöntem ve yaklaşımların ritim duyusunu geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymuştur. Ancak okul öncesi dönemde ritim duyusunun geliştirilmesiyle ilgili yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu saptanmıştır. Bu nedenle, araştırmada okul öncesi dönem müzik eğitiminde ritim duyusunun geliştirilmesi üzerine bir derleme çalışma yapılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, çalışmada okul öncesi dönemde ritim duyusunun gelişimine, çocukların gelişim alanlarına katkılarına ve ritim duyusunun geliştirilmesindeki etkili yöntem ve yaklaşımlara yer verilerek, önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, ritim duyusu, müzik eğitimi, ritim yöntem ve yaklaşımları

Sözel Bildiri

PREPARATION OF SHEEP TO 2D- SHEAR WAVE ELASTOGRAPHY

Merve ALTINDAL DOĞUSAN¹, Abdullah Erdem SADIKOĞLU²

¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
mervealtindall@gmail.com*

²*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
aesadikoglu@hotmail.com*

ABSTRACT

Ultrasonography is a widely used medical imaging technique that uses high-frequency sound waves to create images of the internal structures and organs within the body. This technique is non-invasive, safe, and painless, making it an important tool for the diagnosis of a variety of conditions.

Elastography is a type of medical imaging that evaluates the stiffness and elasticity of tissues. This information is crucial for the diagnosis of various diseases, including cancer and liver fibrosis. 2D Shear-wave elastography (2D-SWE) is a specific type of elastography that measures the speed at which shear waves propagate through tissues. The technique involves inducing shear waves through an external force, such as a low-frequency vibration or acoustic pressure, and measuring the velocity at which the waves travel through the tissue. This information is then used to create a real time color map of tissue stiffness, which can be used to differentiate between normal and abnormal tissue. 2D-SWE is commonly used in the evaluation of liver fibrosis and can also be used to evaluate the thyroid, breast, and prostate.

In conclusion, ultrasonography, elastography, and 2D-SWE are important medical imaging techniques that provide crucial information for the diagnosis of various conditions. These techniques are non-invasive, safe, and painless, and their use in veterinary medicine is growing, particularly for the evaluation of tissues in livestock.

Aim of this review is to provide information about preparation of sheep to 2D-SWE.

Key words: Ultrasonography, 2D-SWE, Sheep.

Sözel Bildiri

PREPARATION FOR B-MODE ULTRASONOGRAPHY IN SHEEP AND HISTOGRAM ANALYSIS OF RESULTS

Abdullah Erdem SADIKOĞLU^{1*}, Merve ALTINDAL DOĞUSAN^{2}**

¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
aesadikoglu@hotmail.com*

²*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
mervealtindall@gmail.com*

ABSTRACT

B-mode ultrasonography is a non-invasive technique that is commonly used in veterinary medicine to diagnose and monitor various medical conditions in animals.

In veterinary internal medicine, b-mode ultrasonography is commonly used to diagnose and monitor conditions such as liver and kidney disease, bladder stones, urinary tract infections, gastrointestinal disorders, and cancer.

Histogram analysis of ultrasound images is a technique used to analyze the distribution of grayscale pixel intensities within an ultrasound image. A histogram is a graphical representation of the frequency distribution of pixel intensities, with darker shades of gray corresponding to higher pixel intensities and lighter shades of gray corresponding to lower pixel intensities.

Overall, histogram analysis of ultrasound images is a valuable technique in medical imaging that allows for a more quantitative and accurate evaluation of tissue texture and echogenicity, which can aid in the diagnosis and monitoring of a wide range of medical conditions. Histogram analysis can be used to evaluate the texture and echogenicity of tissues, aiding in the diagnosis and monitoring of medical conditions such as liver and kidney disease, tumors, and bladder stones.

This review article discusses the preparation of sheep for B-mode ultrasonography by describing the proper preparation and handling of sheep to ensure high-quality images during the procedure and the use of histogram analysis to interpret the results. Additionally, the article highlights the importance of histogram analysis in interpreting the grayscale pixel intensities within an ultrasound image.

Key words: Ultrasonography, Histogram, Sheep.

Sözel Bildiri

YAYGIN METABOLİK HASTALIKLARIN KONTROLÜ, ENGELLENMESİ VE GECIKTIRILMESINDE DIYET VE EGZERSIZIN ROLÜ

Muhammet Enes YASUL *, **Taner AKBULUT ****, **Yavuz YASUL *****

* *Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Beslenme ve Diyet Birimi, İstanbul, Türkiye, muhammetenesyasul@gmail.com*

** *Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Sağlık Bilimleri, Elazığ, Türkiye, takbulut@firat.edu.tr*

*** *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Bafra Meslek Yüksekokulu, Samsun, Türkiye, yavuz.yasul@omu.edu.tr*

Özet

Amaç: Günümüzdeki teknolojik gelişmeler insanoğlunu daha in-aktif bir yaşam tarzına yönlendirmiş ve bu yaşam tarzı özellikle hızla yaygınlaşan fast-food gibi kötü beslenme alışkanlıklarıyla birlikte metabolik hastalıkları da tetiklemiştir. Bu araştırma yaygın metabolik hastalıkların neler olduğunu ve nasıl geliştiğini tespit ederek bu hastalıkların diyet ve egzersiz çarısı altında nasıl bir hikâyeye sahip olacaklarını ortaya çıkarmayı amaçladı. **Yöntem:** Araştırma geleneksel derleme metodu ile yapıldı. Bu kapsamda Pubmed veri tabanından *metabolik hastalık, egzersiz ve diyet* anahtar kelimeleri ile tarama yapılarak *obezite, diyabet ve metabolik sendrom* gibi hastalıklar odağa alındı. Araştırmaya ilişkin son tarama ise 17.02.2023 tarihinde yapıldı. **Bulgular:** Yapılan tarama sonunda metabolik hastalıkların görülme yaygınlığının artmasında kötü beslenme alışkanlığı ve fiziksel olarak in-aktif olma niteliği gibi iki süreç ön plana çıkmaktadır. Özellikle geçmiş yıllarda ve yakın zamanda yapılan güncel çalışmalara baktığımızda düzenli ve kişiye özel beslenme planlamasının yanı sıra fiziksel aktivite seviyesindeki artışın hastalıkların oluşumunu anlamlı düzeyde engellemiştir. Ayrıca haftada en az 150 dk yapılan aerobik egzersizlere ek olarak doğru bir beslenme planlamasıyla gerçekleştirilen kalori kısıtlama şeklindeki uygulamaların bu hastalıkları önleme konusunda önemli olabileceği görülmüştür. **Sonuç:** Kişiyeye özel doğru bir beslenme programı ile birlikte sunulacak egzersiz uygulamasının yaşadığımız çağın önemli hastalıklarından olan *obezite, diyabet ve metabolik sendrom*'un kontrol edilmesinde, engellenmesinde veya ilaç kullanımının geciktirilmesinde kıymete değer bir müdahale olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Metabolik hastalık, egzersiz, diyet

Sözel Bildiri

ASTIMLI HASTALARIN KLİNİK BULGULARI VE SOLUNUM FONKSİYON TESTLERİ

Hülya ÖZDEMİR*, Hasibe ARTAÇ**

**Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji AD, Konya, Türkiye*

*** Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk İmmünoloji ve Alerji BD, Konya, Türkiye*

ÖZET

Giriş: Astım dünyada 300 milyondan fazla kişiyi etkileyen, kronik havayolu inflamasyonu ile karakterize bir hastalıktır. Erken tanı ve tedavisi yapılmadığı zaman kronik hastalıklara, iş ve güç kaybına sebep olabilmektedir. Fenotipik olarak çok fazla çeşitliliğin olması ve tedaviye farklı yanıtlar özellikle çocuklarda tedavi seçimini ve takibi güçleştirmektedir. **Amaç:** Bu çalışmadaki amacımız, astım tanısı ile izlediğimiz hastaların genel özelliklerini ve risk faktörlerini belirlemektir. **Yöntem:** Çocuk İmmünoloji ve Alerji bölümüne başvuran ve astım tanısı alan hastaların tamamının dosya kayıtları incelendi, klinik ve laboratuvar özellikleri değerlendirildi. 6-18 yaş arası 100 astımlı çocuk çalışmaya alınırken 6 yaş altı hastalar çalışma dışı bırakıldı. Alerjik astımlı olan çocuklar (n=66) grup 1, alerjik olmayan astımlı çocuklar (n=34) grup 2 olarak ayrıldı. **Bulgular:** Astımlı çocukların en sık başvuru nedeni öksürük (%68.0) olup semptomlar hastaların %39.7'inde 5 yaş altında başlamıştır. %35.0 astımlı hastada ailede astım öyküsü mevcuttur. Ebeveynlerden en az birinin evde sigara içme oranı %61.0 olup alerjik olan ve alerjik olmayan hastalar arasında evde sigara içmesi açısından fark yoktur (p=0.591). Hastaların %85'inin yaşam alanı apartman dairesidir. Evde hayvan besleme oranı %15.0 olarak bulunmuştur. Alerjen duyarlılığının en fazla polenlere ve ev tozu akarlarına karşı olduğu görülmüştür. Eozinofil yüzdesi (p=0.010) ve total IgE (p=0.001), açısından grup 1 ve grup 2 hastaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki varken FVC (p=0.399), FEV1 (p=0.113) ve FEF (p=0.49) değerleri istatistiksel açıdan önemli bulunmamıştır. Astım hastalarının %32.7'sinde alerjik rinit, %17.8'inde adenoid hipertrofi, %5.4'ünde gastroözefageal reflü eşlik ediyordu. **Tartışma ve Sonuç:** Astımlı hastalarda alerji varlığı eozinofili varlığını predikte etmektedir. Alerjik olmayan astımlı hastalarda total IgE düzeyi normal veya düşük olabilmektedir. Alerji varlığının ve IgE düzeyinin erken dönemde saptanması astım tanı ve takibinde yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Astım, alerji, eozinofili, IgE, solunum fonksiyon testi

Sözel Bildiri

BIOMARKERS OF CHRONIC KIDNEY DISEASE IN CATS

Hasan İLBASAN*, Burcu Menekşe BALKAN**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Health Science Institute, Department of Veterinary Biochemistry, Burdur, Turkey, hasanilbasan95@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Biochemistry Burdur, Turkey, bmabalkan@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Chronic renal failure is an irreversible and progressive disease. This disease is a common in older cats and the overall prevalence of chronic kidney disease (CKD) in cats older than 10 years is approximately 30% to 40%. Serum creatinine concentration, the classic biomarker of CKD in cats, has important limitations as a biomarker of early CKD. Recently, the use of serum symmetrical dimethylarginine concentration as a new glomerular filtration rate biomarker for early detection of CKD in cats has been included in the guidelines. However, data on its specificity are still limited. **Aim:** The aim of the study was to evaluate renal biomarkers related to chronic renal failure in cats. **Methods:** The tests currently used for the evaluation of renal biomarkers are reviewed, and glomerular filtration tests, and other test used in diagnosis of metabolic dysregulation, glomerular and tubular injury or dysfunction, and renal fibrosis are discussed. **Results:** The limitations of conventional biomarkers and the need for early therapeutic intervention in cats with CKD. Changes in serum or urine concentrations of these biomarkers may indicate early kidney damage, or information about the status of the kidney may be obtained before changes in conventional biomarkers become detectable. **Discussion and Conclusion:** Various renal biomarkers show potential to detect early diagnosis or progression in CKD in cats. Combined analytical, biological, and clinical validation steps are needed for any of these renal biomarkers to be used in clinical practice. It is important to assess whether the additional information provides additional benefits for diagnosis and clinical decision making in cats with CKD. Additional research is needed before determining the usefulness of these biomarkers in clinical practice. Moreover, easily accessible, reliable and inexpensive assays for the most promising biomarkers should be available for daily use in the clinic.

Keywords: Cat, Chronic kidney disease, Creatinine, Renal biomarker, Symmetrical dimethylarginine

Sözel Bildiri

DAHA ÖNCEKİ GEBELİĞİNDE COVID-19 GEÇİREN KADINLARIN YENİ GEBELİK KORKUSU

****Ülkü Ayşe TÜRKER ARAS, *Binali ÇATAK**

*Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilimdalı, Kars, Türkiye,
ulku1ayse@gmail.com

**Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilimdalı, Kars, Türkiye, bb.catak@hotmail.com

Amaç: Daha önceki gebeliğinde covid-19 geçiren kadınların yeni gebelikten korkusunun olup olmadığı ve buna etki eden faktörleri incelemek. **Yöntem:** Çalışmamız Kafkas Üniversitesi Kadın Hastalıkları ve Doğum polikliniğine 1 Ocak-15 Şubat 2023 tarihleri arasında başvuruda bulunan 30 kadını içermektedir. Bu kadınlara bir önceki gebelikte covid-19 geçirip geçirmediği, yaş, gravida, bir önceki gebelikte covid-19 nedeniyle hastaneye yatış olup olmadığı doğum şekli sorgulandı. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen kadınların 11 tanesi yeni bir gebelikten korktuğunu belirtti. Bir önceki gebeliğinde Covid 19 geçiren ve geçirmeyen olarak kadınlar 2 gruba ayrıldı. Gruplar arasında yapılan karşılaştırmalarda yaş, doğum şekli, gravida arasında istatistiksel açıdan farklılık saptanmadı. Fakat hastaneye yatış olup olmama açısından inceleme yapıldığında Covid 19 nedeniyle hastaneye yatış yapılan kadınların yeni bir gebelikte istatistiksel açıdan daha fazla korktuğu gösterildi. **Tartışma ve Sonuç:** Covid-19 geçtiğimiz yıllarda hayatımıza girmiş. Dünya çapında ölümlere sebep olmuş, hem maddi hem de manevi kayıplara sebep olmuştur. Ayrıca tüm dünya çapında insanlar arasında yaygın korkulara sebep olmuş ve halen daha etkileri devam etmektedir.

Çalışmamızdan elde ettiğimiz verilere göre eğer bir kadın önceki gebeliğinde hastanede Covid-19 nedeniyle yatış yaptı ise yeni bir gebelik istememektedir, korkmaktadır. Fakat daha fazla sayıda hastanın dahil olduğu daha geniş alanları içeren çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Doğum korkusu, Covid-19, Gebelik

Sözel Bildiri

TEMPOROMANDIBULER EKLEM RAHATSIZLIKLARINDA EKLEM İÇİ ENJEKSİYONLAR, NE AŞAMADAYIZ, NEREYE GIDIYORUZ?

Burak BOZKURT

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi AD.

ÖZET

Temporomandibuler eklem problemlerine yönelik gerçekleştirilen tedaviler oklüzal splintlerden açık eklem cerrahisine çok geniş bir yelpazede uygulanabilmektedir. Temporomandibuler eklem artrosentezi ise konservatif yaklaşım ile cerrahi tedavi arasında uygulaması oldukça kolay ve minimal invaziv bir tedavi yöntemi olması nedeniyle en sık uygulanan tedavi yöntemidir. Uygulama, üst eklem boşluğuna 18-22 gauge iğneler yardımı ile ulaşılarak alanın fizyolojik salin veya ringer laktat solüsyonu ile lavajından oluşur. Artrosentezin esas endikasyonu redüksiyonsuz disk deplasmanına bağlı olarak gelişen akut ya da kronik hareket kısıtlılığı (kapalı kilitleme) olmakla birlikte bunun yanında eklemlerin dejeneratif enflamatuvar hastalıklarını tedavi etmek için de kullanılır. Eklem içi enjeksiyonlar ise çoğu zaman artrosentezi takiben gerçekleştirilen ve genellikle lubrikasyonu artırıp enflamasyonu baskılayarak hastanın yaşam kalitesinin artırılmasının amaçlandığı girişimlerdir. Günümüzde üst eklem boşluğuna hyaluronik asit, steroidler, dekstroz, plateletten zengin plazma, büyüme faktörleri gibi birçok farklı ajanın enjeksiyonu yapılabilmekte ve eklem içi enjeksiyonu ile fayda sağladığı bilinen ajan sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bu literatür derlemesinin amacı güncel bilgiler aracılığıyla eklem içi enjeksiyonları amacıyla kullanılabilen ajanları ve bu ajanların avantaj, dezavantajlarını, endikasyonlarını ve sınırlarını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Eklem içi enjeksiyon, artrosentez, lavaj

Sözel Bildiri

THE DIFFERENCE OF BALANCE PARAMETERS OF FOOTBALL PLAYERS

Elif Sibel ATIŞ TEKELİ *

** Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü İstanbul, Turkey,
elif.sibel.atis@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Posture and balance control are essential for safely executing movements and motor tasks in football. Good postural balance reduces the risk of imbalance, falls, injuries and contributes to optimal motor performance in football. There is a lack of research about the relationship between training years and balance.

Aim: The purpose of this study was to investigate the parameters of balance differences of the football players whose training experience range between 3 and 9 years.

Methods: Six male football players (age:20,67±0,5 years) recruited in the study. Subjects were separated into two groups according to their training experiences based on year (for Group1:8,67±0,47 and Group2:4±0,82). The individuals were subjected to test static balance parameters by using force plate. The postural balance was evaluated by double leg stance with eyes open in both groups.

Results: Postural sway is evaluated by the signal of center of pressure displacement and the average values for the anterior–posterior (AP) and medial–lateral (ML) directions of the movement were calculated to describe the amount of sway in each direction. We compared two groups with non-parametric statistical analysis. The results revealed that there was no significant difference for the center of pressure displacement ($p>0,05$) and the average values of AP and ML directions ($p>0,05$) for double leg stance balance within the two groups.

Discussion and Conclusion:

Football training improves postural stability referring to the ability to maintain balance and control of the body's position. Balance ability differences may vary based on factors such as; age, physical fitness and duration of training. In this research, the participants' age were close and both groups were trained more than 3 years. This may be the reason of finding no significant difference. More research with a large number of subjects is needed to determine the effect of training years on balance parameters.

Keywords: Center of Pressure (COP) Parameters, Young Football Players

Sözel Bildiri

KEDİ VE KÖPEKLERDE GLOKOM

Özlem ŞENGÖZ ŞİRİN*, **Ayşe Nihan ELVAN****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
ozlemsirin@mehmetakif.edu.tr*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Cerrahi Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye, nihanelvan99@gmail.com*

ÖZET

Glokom; göz içi basıncının yükselmesiyle karakterize, retinanın ganglion hücreleri ve optik sinir aksonlarının hasarına yol açan, optik nöropati şeklinde görülen gözün yaygın ve genellikle yavaş ilerleyen nörodejeneratif bir bozukluğudur. Glokom, köpekler ve kedilerde geri dönüşümsüz görme kaybının önde gelen bir nedenidir, birincil veya ikincil olarak ortaya çıkabilir. Glokom etiyolojik, gonioskopik ve klinik seyrine göre sınıflandırılabilir. Göz içi basıncını ölçmenin üç yolu vardır, bunlar palpasyon, indentasyon ve aplanasyon yöntemleridir. Göz içi basıncının ölçülmesi, gonioskopik ve fundik muayeneler glokom tanısına yardımcı olur. Glokomda belli başlı tedavi prensiplerinin olmasının yanı sıra potansiyel değeri olan mevcut anti-glokom ilaçlarda bulunmaktadır. Glokom tedavisinde birincil amaç görmenin korunmasıdır. Medikal tedavi geçici bir rahatlama sağlar, ancak tek başına uzun vadede göz içi basıncını kontrol altına almakta başarısız olur ve cerrahi müdahale önerilir. Glokomun cerrahi tedavisi aköz humor üretiminin, drenajının veya her ikisinin kombinasyonunun değiştirilmesine yöneliktir. Ağrılı, kontrol edilemeyen göz içi basıncı nedeniyle sıklıkla enükleasyon önerilir. Cerrahi hasta seçimi, glokom tipi ve evresinden, görme varlığına veya potansiyeline kadar birçok faktöre bağlıdır. Bu derlemede, kedi ve köpeklerde sıklıkla karşımıza çıkan glokomun, teşhis ve tedavisine değinilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Glokom, kedi, köpek

Sözel Bildiri

MULTIPAR GEBELERDE SEZERYAN, SPONTAN VAJINAL DOĞUM TERCİHİ

****Ülkü Ayşe TÜRKER ARAS, *Binali ÇATAK**

**Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabiiımdalı, Kars, Türkiye,
ulku1ayse@gmail.com*

***Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilimdalı, Kars, Türkiye, bb.catak@hotmail.com*

Amaç: Daha önceki gebeliği spontan vajinal doğum ile sonuçlanan kadınların bir sonraki gebeliklerindeki doğum şekli tercihini araştırmak amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamız Kafkas Üniversitesi Kadın Hastalıkları ve Doğum polikliniğine 1 Aralık 2022 -15 Şubat 2023 tarihleri arasında başvuruda bulunan ilk gebeliği spontan vajinal doğum olan ve 2. Gebeliği olan 43 gebe kadını içermektedir. Bu kadınlara yaş, bir önceki gebelikte yenidoğan yoğun bakım yatışı olup olmadığı, kaç hafta iken doğum yaptıkları, bebeklerinin doğum kiloları, doğum sonrası kendilerini hızlı ya da yavaş toparlama durumları soruldu. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen kadınların 19 tanesi sezeryan ile doğum yapmak istediklerini belirtti. Bu gebelerde yaş, doğum, haftası açısından bakıldığında istatistiksel açıdan bir farklılık saptanmadı. Fakat doğum ağırlığı, yenidoğan yoğun bakım yatış ihtiyacı ve doğum sonrası toparlanma açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamızın sonuçları incelendiğinde gebeler bir önceki gebeliklerinde kendileri ile ilgili ya da bebekleri ile ilgili problem yaşamışlar ise doğum şekli olarak sezeryan ile doğumu tercih etmektedirler. Fakat daha fazla sayıda hastanın dahil olduğu daha geniş alanları içeren çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Vajinal doğum, Sezeryan, Anne isteği, Gebelik

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

ÇOCUK DIŞ HEKİMLİĞİNDE KULLANILAN YER TUTUCULAR

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN*, Kürsat Fatih YÜKSEL**

**Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr*

***Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. kursatyuksel2610@gmail.com*

Süt dişlerinin düşmesi, daimi dişlerin sürmesi ve bağımsız olarak oklüzyonun oluşması uyumlu bir sırayla gerçekleşir. Süt dişlerinin erken kaybedilmesi durumunda bu denge bozulacaktır. Prevalansında ve şiddetinde azalma olmasına rağmen, süt diş çürükleri hâlâ birçok ülkede önemli bir halk sağlığı sorununu teşkil etmektedir ve bu durumda sıklıkla fizyolojik düşme yaşından önce süt dişlerinin çekilmesine yol açmaktadır. Süt dişlerinin erken kaybı ve proksimal çürük lezyonları gibi faktörlere bağlı olarak, mezio-distal mesafedeki kayıpları, komşu dişlerin meziale yönleneşmesine yol açar. Bu durumlar; ark uzunluğu kaybı, çapraşıklık, daimi dişlenme döneminde yer darlığı, çapraz kapanış, ektopik sürme, daimi dişlerin gömülü kalması, orta hat uyumsuzlukları veya karşıt dişlerin over erupsiyonuna neden olabilir ve bu da daimi dişlenmede maloklüzyon şeklinde ortaya çıkabilir. Bu durum, büyüme ve gelişmeyi etkileyen faktörlerle birlikte ortodontik tedavi ihtiyacını arttırabilir. Bu sorunların ortadan kaldırılması için en iyi yol, süt dişlerini normal düşme zamanına kadar arkta tutmaktır. Fakat geniş çürükler veya başka nedenlerden dolayı, erken diş çekimi veya kaybı kaçınılmazsa, ark boşluğunu korumanın en güvenilir yolu, boşluğa bir 'yer tutucu' yerleştirmektir. Yer tutucular, bir dişin/dişlerin erken kaybını veya elektif olarak çekilmesini takiben, ark boyutunun korunması için kullanılan sabit veya çıkarılabilir cihazlar olarak tanımlanmaktadır ve çocuk diş hekimliğinde oldukça etkili ve yaygın olarak kullanılan apareylerdir.

Anahtar Kelimeler: Yer Tutucu, Yer Darlığı, Çocuk Diş Hekimliği, Çapraşıklık, maloklüzyon

Sözel Bildiri

DIŞ SÜRMEİNİN REHBERLİĞİ

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN¹, Sıla Nur DUMANLAR²

¹Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, cıgdemkucukesmen@sdu.edu.tr.

²Arş.Gör.Dt.(Uzm.Öğr.), Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, siladumanlar95@hotmail.com

ÖZET

Erken ortodontik tedaviler, süt ya da karma dişlenme dönemlerinde başlayan ve daimi dişler sürmeden önce, dental ve iskeletsel gelişimi düzenlemek amacıyla yapılan tedavilerdir. Erken ortodontik tedavilerde amaç; erken yaş dönemlerindeki maloklüzyon durumlarını düzeltmek veya durdurmak ve daimi dişlenme dönemindeki tedavi ihtiyaçlarını azaltarak, tedavi süreçlerini kısaltmaktır.

Anomalinin oluşması engellenememiş ise, var olan anomalinin ilerlemesini engellemek de, durdurucu ortodontik tedavinin kapsamı içerisindedir. Sürme rehberliği, seri çekim, kötü alışkanlıkların engellenmesi, alışkanlık kırıcı apareylerin uygulanması gibi tedaviler, durdurucu ortodontik uygulamalar kapsamında sayılmaktadır.

Süt veya karışık dişlenme dönemlerinde kaybolan leeway yer rezervinin geri kazanılması, mevcut çapraşıklık ve maloklüzyonların durdurulması, daimi dişlenme dönemindeki ortodontik tedavi ihtiyacını ya ortadan kaldırmakta ya da problemin şiddetini azaltmaktadır. Aynı zamanda yapılacak tedavi süresini de kısaltmaktadır. Bu amaçla, leeway yer rezervinin kullanılması için; sürme rehberliği, ciddi çapraşıklıkların olduğu durumlarda seri çekim uygulaması ve karışık dişlenme döneminde mevcut olan maloklüzyonlar için hareketli ve sabit olmak üzere çeşitli ortodontik apareyler kullanılabilir.

Sürme rehberliği Rudolf Hotz'un ortodonti literatürüne kazandırdığı bir konudur. Rudolf Hotz, sürme rehberliği uygulamasından önce "bekle ve gör" yöntemiyle dişlerin sürmesinin gözlenmesi ve gerektiği takdirde sürme rehberliği yapılması gerektiğini belirtmiştir. Sürme rehberliğinde amaç; herhangi bir aparey kullanılmayarak veya mümkün olduğunca en az şekilde aparey kullanarak sürmeyi tamamlamaktır. Sürme rehberliğinin yapılabilmesi için, süt dişlerinin meziodistal boyutlarının korunmuş olup, ilgili süt dişlerinde aktif bir çürüğün olmaması gerekmektedir. Seri çekim; karışık dişlenme döneminde ciddi çapraşıklığın olduğu durumlarda uygulanan ve daimi dişlerin gömülü kalmalarının önüne geçebilen ve süt dişlerinin yanında daimi dişlerin de çekildiği bir uygulamadır.

Erken dönemlerde karşılaşılabilen maloklüzyonlar veya olası büyüme ve gelişim bozuklukları zamanında tespit edilerek uygun tedavi seçenekleri belirlenmeli ve her hastada bireye özgü olarak en konservatif yaklaşım tercih edilmelidir.

Bu derlemenin amacı; erken yaş dönemlerindeki maloklüzyon durumlarını düzeltmek veya durdurmak ve daimi dişlenme dönemlerindeki tedavi ihtiyaçlarını en aza indirgeyerek, tedavi süreçlerini kısaltmak amacıyla uygulanan, 'erken ortodontik tedavilerin' önemini anlatmak ve vurgulamaktır.

Anahtar kelimeler: Erken ortodontik tedavi, erken dönem maloklüzyon, sürme rehberliği, dental anomaliler, seri çekim

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA BRUKSİZM ETİYOLOJİSİ VE TEDAVİSİ

Betül KARAGÜR

**Özel Kariyer Ağız Diş Sağlığı Merkezi, Isparta, Turkey, betulkaragur94@gmail.com*

ÖZET

Bruksizm mandibulanın hareketi ile meydana gelen diş sıkma ve gıcırdatma ile karakterize tekrarlayan çene-kas aktivesi olarak tanımlanmaktadır. Gece veya gündüz meydana gelebilmektedir. Yapılan çalışmalar bruksizmin çocuklarda daha sık görüldüğünü ve daha geniş bir prevalans aralığına sahip olduğunu göstermiştir. Bruksizm, dişlerde aşınmalara, hassasiyete, periodontal dokularda hasara, temporomandibular bozukluklara, baş, yüz ağrılarına sebep olabilmektedir. Etiyolojisi tam olarak bilinmemekle birlikte multifaktöriyel olarak açıklanmaktadır. Lokal, sistemik, psikolojik, kalıtsal faktörler ve uyku bozuklukları gibi çeşitli faktörlerin bruksizmin etiolojisinde etkili olduğu düşünülmektedir. Günümüzde çocuklarda yaygın davranışlardan biri olan artmış ilave şeker tüketimi ve ekran süresi de uyku ve davranış bozuklukları ile ilişkili olarak bruksizmin etiolojisinde yer alabilmektedir. Etiyolojisinin multifaktöriyel olması nedeniyle çocuklarda gözlenen bruksizmin çok yönlü değerlendirilerek etkenin araştırılması gerekmektedir. Çocuklarda bruksizmin tedavisi; pedodontistler ve pediatristler, psikologlar gibi diğer sağlık profesyonellerini de içeren multidisipliner bir yaklaşımı içermelidir.

Bu derlemede amaç; çocuklarda görülen bruksizmi, olası etiyolojik faktörlerini ve tedavi seçeneklerini özetlemektir.

Anahtar Kelimeler: Bruksizm, etiyoloji

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

BİR ÜNİVERSİTEDE SERVİS EDİLEN STANDART ANA YEMEK VE VEJETARYEN ALTERNETİFLERİNİN BESİNSEL KARŞILAŞTIRILMASI

F. Hümevra ZENGİN*, Tuğba TATAR**

* *Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Kastamonu, Türkiye, humeyrazengin@hotmail.com*

** *Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Kastamonu, Türkiye, dyt.tugba@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Ülkemizde ve Dünya’da giderek popülerleşen vejeteryan beslenme menülerde alternatif olarak sunulmaya başlanmıştır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı; standart ana yemekler ile onların vejeteryan alternatiflerini besinsel açıdan karşılaştırmaktır. **Metod:** Vejetaryen alternatif öğle yemeği sunan bir devlet üniversitesinden bir aylık yemek verileri (n=31) elde edilmiştir. Üniversitenin internet sitesinden yemekler ve standart tarifeleri alınıp, doğruluğu kontrol edilerek eksiklikler yetkili kişilerle görüşülerek tamamlanmıştır. Standart tarifelerin besin değerleri BeBiS programı kullanılarak değerlendirilmiş ve SPSS programı aracılığıyla istatistiksel olarak karşılaştırılmıştır. **Bulgular:** Standart ana yemeklerin daha fazla çeşitlilik (n=7) içerdiği vejetaryen alternatiflerinin (n=4) ise çeşit sayısının oldukça az olduğu ve alternatiflerinin hepsinin sebze ve/veya kurubaklagil içerdiği belirlenmiştir. Standart ana yemeklerin toplam protein ve hayvansal proteini daha yüksektir. Vejetaryen alternatiflerin ise bitkisel proteini daha yüksektir. Standart ana yemekler vejetaryen alternatiflerine kıyasla elzem aminoasitleri daha yüksek oranda içermektedir. Standart ana yemekler enerji, toplam yağ, PUFA, MUFA, doymuş yağ, kolesterol, n-3, n-6, oleik asit, E vitamini, riboflavin, B₆, sodyum, potasyum, demir ve çinko bakımından daha yüksektir. Vejetaryen alternatifler lif, folat, glisemik indeks ve antioksidan kapasite bakımından daha yüksektir. Karbonhidrat, A ve C vitamini, tiamin, kalsiyum ve magnezyum açısından iki yemek opsiyonunda da önemli farklılık yoktur. **Tartışma ve Sonuç:** Vejetaryen alternatifler çeşitlilik, toplam protein, elzem aminoasitler ve birçok besin ögesi bakımından yetersizdir. Ancak antioksidan, folat ve lif bakımından zengin olması sağlığın iyileştirilmesinde etkilidir. Peynir veya yağlı tohumlar gibi kaliteli protein kaynakları ile çeşitlendirilerek daha profesyonel hazırlanmış vejetaryen alternatiflere ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vejetaryen diyet, Besin ögesi, Protein, Antioksidan kapasite

Sözel Bildiri

KANSER YOLCULUĞUNDA AİLE ÜYELERİNİN HAZIR OLUŞLUK DURUMLARI ALGILANAN BAKIM VERME DENEYİMİNİ ETKİLER: DERLEME ÇALIŞMASI

Aylin BİLGİN¹

¹ *Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı, 54400,
Sakarya, Türkiye*

ÖZET

Kanserli bireylerde hastalık sürecindeki ilerleme, artan semptom yükü, fiziksel fonksiyonda sınırlılık ve karmaşık bakım gereksinimleri bakım veren aile üyelerinin kendilerini yetersiz hissetmelerine neden olmaktadır. Bakım veren aile üyelerinin bakım verme sürecinde yaşadığı deneyimi, bakım vermeye hazır oluşluk düzeyleri önemli ölçüde etkilemekte ve olumsuzluklara karşı koruyucu bir faktör olarak kabul edilmektedir. Bakım vermeye hazır oluşluk, bakım veren aile üyelerinin fiziksel bakım sağlama, duygusal, sosyal ve finansal destek gibi bakım verme sürecindeki görev ve sorumluluklarına kendilerini ne kadar hazır hissettikleri olarak tanımlanmaktadır. Bakım vermeye hazır oluşluk, olası problemlerin fark edilmesi, çözüm yollarının tasarlanması ve bakım verme sürecinin oluşturduğu stresi yönetebilme olanağı sağlar. Bununla birlikte, çoğu araştırma, bakım veren aile üyelerinin semptomları izlemek, bakımı koordine etmek, stresi yönetmek ve duygusal destek sağlamak gibi sorumluluklara hazır olmadığını belirtmektedir. Bakım vermeye hazırlıklı olmamak, aile üyelerinin özellikle anksiyete, depresyon, stres, endişe, gerginlik yaşamalarına neden olmaktadır. Ayrıca, bakım vermeye daha az hazırlıklı olma, aile üyelerinde ağrı, yorgunluk gibi sağlık sorunlarını da tetiklemektedir. Tüm bu fiziksel ve psikososyal sorunlar, kendilerini bakım verme sürecine hazır hissetmeyen aile üyelerinin bu süreci bir yük olarak algılamasına ve yaşamdan doyumlarının azalarak yaşam kalitelerinin düşmesine neden olmaktadır. Fujinami ve ark. (2015) akciğer kanseri hastalarının bakım verenleri ile gerçekleştirdikleri tanımlayıcı bir çalışmada, kendilerini bakım vermeye hazır hissetmeyen bakım veren aile üyelerin daha çok duygusal stres yaşadıklarını ortaya çıkarmıştır. Literatürde bakım vermeye hazır oluşluğun bakım veren aile üyelerinde özellikle fiziksel ve duygusal yükü azaltmada önemli bir rol oynadığı ve bakım verme sürecinde olumlu duygu ve deneyimleri arttırdığı ifade edilmektedir. Bakıma hazır oluşluk düzeyinin tüm bu olumsuz ve olumlu etkileri düşünüldüğünde, aile üyeleri üzerinde değerlendirilmesi gereken önemli bir parametre olduğu unutulmamalıdır. Güncel çalışmalarda, bakım veren aile üyelerinin deneyimlediği bakım yükünü azaltmak ve yaşam kalitesini arttırmak için bakım sürecine hazır hale getirilmesinin hastalık yönetiminde önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, bakım veren, hazır oluşluk, kanser

Sözel Bildiri

4T1 HÜCRE HATTI İLE BALB/C FARELERDE MEME TÜMÖRÜ MODELİNİN OLUŞTURULMASI VE HİSTOPATOLOJİK OLARAK İNCELENMESİ

Şerife TAŞAN¹, Özlem ÖZMEN²

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Türkiye 15030, ²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 15030, Burdur, Türkiye

ÖZET

Meme kanseri son yıllarda hem insanlarda hem de hayvanlarda yaygınlığının artması nedeniyle tüm dünyada başlıca ölüm nedenlerinden biridir (Ozmen O, 2022). Hayvan türleri arasında uzun ömürleri nedeniyle köpeklerin kansere yakalanma olasılığı oldukça yüksektir (Wanner ve ark., 2020). Köpeklerde en yaygın görülen tümörlerin başında, insanlardaki meme kanserine benzeyen meme tümörleri yer almaktadır. İnsan meme tümörleri üzerine yapılan çalışmalar genellikle ya hücre kültürlerini ya da deneysel hayvan modellerini içerir. Meme kanseri, kadınlarda kansere bağlı ölümlerin en yaygın nedenlerinden biridir. (Harbeck ve ark.,2019). Bununla birlikte, metastatik meme kanseri gelişiminin altında yatan moleküler mekanizmalar hala belirsizdir ve bu mekanizmaların ayrıntılı analizi son derece önemlidir. Bugüne kadar yapılan çalışmalar ile insanlarda ve köpeklerde meme tümörlerinin yakından ilişkili olduğu keşfedilmiştir. Meme tümörlerinin tanısı, köken aldıkları dokunun belirlenmesi, lenf nodülleri ile yakın ve uzak organ metastazlarının belirlenmesi, prognozu ve tedavisine yönelik çalışmalar hem beşeri hekimlikte hem de veteriner hekimlikte primer öneme sahiptir. Tüm bu parametrelerin belirlenmesi deney hayvanlarında oluşturulacak olan meme tümörü modelleri ile mümkün kılınmaktadır.

4T1 hücre hattı primer fare meme kanserinden üretilen yüksek metastatik aktiviteye sahip izojenik hücre dizisidir. Yapılan çalışmalarda metastaz oluşturan 4T1 hücreleri, metastatik olmayan hücrelere göre çevresel strese yanıt olarak metabolizmalarını ayarlama daha becerikli oldukları görülmüştür (Simões ve ark., 2015). Ayrıca farklı hücre dışı ortamlara yanıt olarak 4T1 hücre dizisinin, glikoliz ve oksidatif fosforilasyon (OXPHOS) arasında kolayca geçiş yaptığını göstermiştir. OXPHOS aktivitesinin, aynı primer meme kanserinden türetilen izojenik hücre dizilerinde metastatik potansiyelle arttığı, bununla birlikte, tümörjenez ve ilerlemede önemini vurgulanmıştır (Bonuccelli, G ve ark., 2010). Metastaz oluşturan meme kanseri hücrelerinin (4T1) metabolizmasının izojenik, metastatik olmayan hücrelerin

metabolizmasına göre mikroçevredeki değişikliklere daha uyumlu olduğu bilinmektedir ve böylece 4T1 hücrelerine büyümesi ile invazyonu için bir avantaj sağlamaktadır.

Bu çalışmada 4T1 meme kanseri hücreleri ile Balb/c farelerde meme tümörü geliştirilmesi ve histopatolojik olarak incelemesi amaçlandı. Bunun için, 4T1 fare meme kanseri hücreleri (ATCC; #CRL2539) medyum koşullarına uygun olarak %10 Fetal Sığır Serumunu (FBS) ve %1 Penisilin/Streptomisin (PS) ile desteklenmiş HEPES içeren RPMI medyumunda 37⁰C sıcaklık ve %5 CO₂ ile sabitlenmiş steril inkübatörde çoğaltıldı. 4T1 fare meme kanseri hücreleri 1x10⁵ hücre olacak şekilde Balb/C dişi farelerin meme dokusuna ortotopik olarak enjekte edildi. Çalışmada 8-10 haftalık Balb/c dişi fareler kullanıldı. Deneye başlamadan önce ve tümör enjeksiyonundan sonraki 7. günden itibaren üç günde bir olmak üzere ağırlıkları tartıldı ve tümör gelişip gelişmediği takip edildi. Tümör hücresi enjeksiyonundan yaklaşık 10. günden sonra tümörler elle palpe edilebilir büyüklüğe ulaştı. Tümör gelişimi saptandıktan sonra kumpas yardımıyla tümör büyüklüğü ölçüldü. Bundan sonra her 3 günde bir kumpas yardımıyla tümör büyüklükleri ve fare ağırlıkları tartıldı. Böylelikle zamana bağlı olarak tümör büyüklüğü ve hayvanların canlı ağırlık değişimleri değerlendirildi. Farelerin nekropsileri sırasında ilk olarak primer tümör dokuları dikkatlice çıkarıldı ve kitlelerin ağırlıkları hassas terazi ile tartılarak not edildi. Tümörlü meme dokuları %10'luk formaldehit solüsyonu içinde tespit edilerek histopatolojik olarak incelendi.

Sonuç olarak, bir fare modelinde tümör büyümesi, anjiyogenez ve metastatik yayılma histopatolojik olarak değerlendirildi.

Anahtar Kelimeler: Meme Tümörü Modeli, 4T1, Balb/c, Fare Meme Tümörü, Histopatoloji

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

BAZI GELENEKSEL BİTKİLERİN TIBBİ ÖNEMİ OLAN BAKTERİLERE KARŞI ANTİBİYOTİK ETKİSİNİ ARTTIRMASI

Özgür YANILMAZ*

* Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Mikrobiyoloji Laboratuvarı, İstanbul, Türkiye,
dryanilmaz@gmail.com

ÖZET

Giriş: Antimikrobiyal dirençli enfeksiyon hastalıklarının ortaya çıkışı dünya çapında önemli bir halk sağlığı sorunudur. Mevcut antibiyotiklerin etkinliğinin artırılması bu hastalıklara karşı stratejiler arasındadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, tıbbi açıdan önemli dört bakteriye karşı bazı geleneksel şifalı kabul edilen bitkilerin antibiyotik güçlendirme aktivitelerini belirlemektir.

Yöntem: Geleneksel şifalı bitkiler olarak *Syzygium aromaticum*, *Nigella sativa*, *Laurus nobilis*, *Linum usitatissimum* seçildi. *S.aureus*, *E.faecalis*, *E.coli* ve *P.aeruginosa* olmak üzere dört adet standart bakteri türüne karşı antimikrobiyal aktivite araştırıldı. EUCAST kılavuzlarına göre uygun antibiyotikler seçildi. Seçilen antibiyotikleri ve antibiyotik-bitki özü kombinasyonlarını test etmek için disk difüzyon yöntemi kullanıldı. Her disk difüzyon testi ikişer kez gerçekleştirildi. **Bulgular:** *Nigella sativa*; *S.aureus* ve *E.faecalis*'e karşı test edilen antibiyotiklerin, antibakteriyel aktivitelerini önemli ölçüde artırdı. Florokinolonların *P.aeruginosa*'ya karşı antibakteriyel aktivitelerinde; *Nigella sativa*, *Laurus nobilis* ve *Linum usitatissimum* özleri ile artış tespit edilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Bulgularımız, *Nigella sativa* bitki ekstraktının test edilen antibiyotiklerin *S.aureus* ve *E.faecalis*'e karşı antimikrobiyal etkilerini güçlendirdiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, antibiyotiğe dirençli bakterilerle savaşmak için yeni bir stratejiyi ve bu bileşiğin kombinasyonlarının antimikrobiyal terapide olası bir kullanımının söz konusu olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Antibakteriyel Aktivite, Kombinasyon Etkisi, Bitki Ekstraktları, Gram Pozitif Bakteriler, Gram Negatif Bakteriler

Sözel Bildiri

HOW RELIABLE ARE “SCOLIOSIS VIDEOS” ON INSTAGRAM?

Oğuzhan DEMİR*, Ayça ACIR*, Mehmet Emre SARAC*, Halil Yunal METİN*, Recep DİNÇER**

* *Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Isparta, Türkiye (draycaacir@gmail.com, droguzhandemir@hotmail.com, 7emresarac@gmail.com, halil.metinn@icloud.com)*

** *Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Orthopaedics and Traumatology, Isparta, Türkiye (recepdincer@sdu.edu.tr)*

Introduction: Scoliosis is where the spine twists and curves to the side. Scoliosis screening is not available in our country yet. Although the diagnosis of scoliosis is very diverse, the main diagnosis is made by clinicians. We know that social media is an important and easily accessible resource for people looking for information in general, and 'Instagram' comes first most commonly. But the effectiveness of these videos in a scale can be very different. **Purpose:** We aimed to review the well documented Instagram contents for informing people about scoliosis and evaluate their effectivity, quality, reliability. **Methods:** Searches were made using the keywords "#scoliosis", "#adolescentscoliosis", "#idiopathicscoliosis" to evaluate the video content on Instagram, an actively used social media platform in Turkey. JAMA score was used to evaluate the content and quality of the videos. The content of all English videos was evaluated as the owner of content's occupation, purpose of the post (Exercise, information about the disease, patient experience, surgical technique, chiropractic, advertising); The content of the link (academic, physician, health news source, alternative treatment, other). Non-video media were excluded from the study. **Results:** Many different professional groups have shared about scoliosis. Distribution of content owners according to our research: we have searched 35 reels. 11 of them were doctors, 8 of them were physiotherapist, 5 of them were chiropractor. It has been seen that the contents of doctors and academicians are much more meaningful and useful in terms of the quality, effectiveness and reliability of the shared contents.

Discussion and Conclusion: Health educators, especially academics and clinicians, provide access to patients, information use social media more actively to prevent pollution and to provide them with the information and support they should use.

Keywords: Adolescent scoliosis, Idiopathic scoliosis, Instagram, Scoliosis, Scoliosis in social media

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF THE RELATIONSHIP OF WEIGHT AND LENGTH
MEASUREMENTS WITH FEMORAL HEAD DIAMETER AMONG BREEDS IN
DOGS**

Seyyid Said SABANCI¹, Ömer Gürkan DİLEK²

1 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Milas Veteriner Fakültesi, Anatomi AD, Milas, Muğla, Turkey

2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Anatomi AD, Örtülü, Burdur, Turkey

Email addresses: said_sabanci@hotmail.com, ogdilek@mehmetakif.edu.tr

Background: Most orthopedic cases occur in the hind limb in dogs, Hip dysplasia is one of them. It is a hereditary disease in many breeds, characterized by pain and lameness. Body weight and acetabulum diameter are two morphological factors that affect hip dysplasia, which is defined by an acetabulum and femoral head inconsistency. **Aim:** This study aimed to investigate the relationship between the weight and length parameters in dogs with the diameter of the caput ossis femoris and also examine the relationship with other descriptive data. **Methods:** A total of 12 standard ventrodorsal X-ray images of 4 adult dogs (≥ 12 months) belonging to 3 different breeds (German Shepherd, Siberian Husky and Rotweiler), obtained from the archives of different clinics, were used in the study. The calibrated images were transferred to ImageJ software for morphometrical measurements. Femur length, caput ossis femoris diameter, and femoral diaphysis width measurements were taken, and the femur length per femoral head diameter ratio was calculated. The effects of factors such as weight, age, gender, and side on this ratio were evaluated. The differences between races were investigated, and a correlation analysis was conducted. **Results:** Since there was no difference between the right and left sides in all measurements, the averages were evaluated. It was seen that the differences in femoral length, weight, femoral diaphysis width, and the ratio of femoral length to femoral head diameter were statistically significant among all breeds ($p \leq 0.05$). The ratio of femoral length to femoral head diameter is as follows; the lowest value (8.82 ± 0.47) was determined in Rottweilers and the highest value (10.01 ± 0.46) in German shepherd dogs. It was observed that weight had a negative correlation with this parameter and a highly positive correlation with the diameter of the femoral head. No effect of gender was detected. **Discussion and Conclusion:** Parameters such as weight and length were found to be related to the diameter of the femoral head, which is one of the most important factors in hip dysplasia. This study showed that investigating the relationship between measurements such as weight and length and the femoral head in a larger number of animal populations would contribute to the clinical understanding of the region.

Keywords: Dog, Hip dysplasia, Morphometry, Femur, Acetabulum

Sözel Bildiri

TRAVMATİK KEMİK KISTLERİNİN TEDAVİSİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Halil Tunahan ÜNAL, Cihan VAROL

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi AD.

Özet: Travmatik kemik kisti, epitel ile çevrili olmayan ve neoplastik özellik göstermeyen bir kemik lezyonudur. Genellikle içerisi boş olan bu lezyondan aspirasyon yapıldığında kan veya saman renginde bir sıvı ile karşılaşılabilir. Aynı zamanda pseudokist olarak kabul edilen lezyonun gelişiminde kemik büyümesinin anormalliği, dejenere tümoral süreç, posthemorajik iskemiye yol açan veya osseöz aseptik nekroza neden olan vasküler bir disfonksiyon sonucu olabileceği yaygın olarak kabul görse de, lezyonun etiyopatogenezi tam olarak ortaya konamamıştır. Radyografik olarak ise dişlerin arasında bulunduğu skallop sınırlar gösterebilirler. Literatürdeki bazı çalışmalarda travmatik kemik kistinin ağrı ve dişlerde hassasiyete neden olduğu da bildirilmiştir. Çoğunlukla mandibulayı etkileyen bu lezyon mandibuler kanalda yer değişikliğine sebep olarak parestezi oluşturabilir. Travmatik kemik kistlerinin tedavisi, iyileşme oranları ve cerrahinin invazivliği nedeniyle tartışmalı bir konudur. Periferal küretaj ve sahanın kemik greftiyle doldurulması, dekompresyon, kalsiyum sülfat-kalsiyum fosfat uygulamaları ve steroid enjeksiyonları tedavi seçenekleri arasında yer almaktadır. Bu tedavi seçenekleri arasında periferal küretaj ve kemik grefti uygulaması altın standart olarak bildirilmiş olsa da bu yöntem lezyonun boyutlarına ve lokalizasyonuna bağlı olarak uygulanamayabilir. Mandibula içerisinde geniş yer kaplayan ve mandibuler sinirle ilişkide olan lezyonlarda dekompresyon yöntemi ile de tatmin edici sonuçlar elde edildiğini bildiren çalışmalar da mevcuttur. Bu derlemenin amacı, travmatik kemik kistlerinin tedavisinde uygulanacak yaklaşımları güncel veriler ışığında, kanıta dayalı şekilde ortaya koymaktır.

Anahtar kelimeler: Travmatik kemik kisti, küretaj, dekompresyon

Sözel Bildiri

**PANDEMİ SONRASINDA, PEDODONTİ KLİNİĞİNE MUAYENEYE GELEN
ÇOCUK VE ADELOSANLARDA, GİNGİVAL VE PERİODONTAL
HASTALIKLARA DAİR BULGULARIN GÖZLEMLENMESİ-ÖN ÇALIŞMA**

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN*,Evgin GÜVEN, Melis DEMİRAL***Sıla
GÜRÇKAYA******

**Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi,
Isparta, Türkiye. cigdemkucukesmen@sdu.edu.tr*

***Arş. Gör. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu
Yerleşkesi, Isparta, Türkiye*

**** Arş. Gör. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu
Yerleşkesi, Isparta, Türkiye*

***** Arş. Gör. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu
Yerleşkesi, Isparta, Türkiye*

ÖZET

Periodontal ve gingival hastalıklar, günümüzde Dünya Sağlık Örgütü (WHO) raporlarında tüm toplumlarda görülen en yaygın hastalık olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamada yeryüzünde periodontal ve gingival hastalık olmayan ne bir bölge ne de bir insan topluluğu olduğu, birçok bölgede bu hastalığın çocuk popülasyonunun yarısını, erişkin popülasyonunun da hemen hemen tamamını etkilediği açıklanmaktadır.

Çocuklarda, ağız sağlığının geliştirilmesi fikri, hayatın ileri dönemlerine taşınacak olan diş fırçalama, diyet kontrolü, sigara içme gibi genel sağlık ile ilgili davranış ve düşüncelerin birçoğunun çocukluk döneminde edinildiği düşüncesinden doğmuştur. Çocuklar bu dönemde ailesinden, öğretmeninden ve diş hekiminden etkilenmekte ve onları taklit etmektedir.

Covid-19 pandemisi ile çocukların rutin hayatının, oral hijyen alışkanlıklarının, beslenme şekillerinin değişmiş olabileceği düşünülmüştür.Çocuklarda gözlemlenen oral sağlık bulgularının da değişmiş olabileceği düşünülmektedir. Sosyal hayattan uzaklaşmak, çocukların ekran başında geçirdiği sürenin artması çocuklara ilişkin yaşam rutinlerinin değişiklikler gösterebileceğine işaret etmektedir. Bu şekilde yaşayan çocuklarda zaman kavramının da kaybolması ve bu sürede karyojenik gıdaların sık tüketilmesi oral sağlığı oldukça olumsuz etkilemektedir.

Dental tedavilerin içerdiği yüksek çapraz enfeksiyon riskine bağlı olarak dişhekimleri enfeksiyon kontrolü konusunda her zaman dikkatlidirler. Ancak içinde bulunduğumuz şartlar mevcut enfeksiyon kontrol protokollerinin gözden geçirilmesini ve hem Covid-19 salgını hem de gelecekte ortaya çıkabilecek pandemiler sırasında enfeksiyonun nosokomiyal yayılımını önleyecek yeni kılavuzlar geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu çalışma bu konuda yapılacak bir ön çalışma olarak planlanmış olup Süleyman Demirel Üniversitesi Pedodonti Anabilim Dalına başvuran 50 çocuk ve adölesan hasta çalışma kapsamına dahil edilerek değerlendirilmiştir. Çalışmamızın gözlemsel ve anketel verilerin değerlendirilmesi sonucunda genel olarak gingival ve periodontal sağlık ve hastalıklar bakımından çocuk ve adölesanların ağız içi bulgularının Covid-19 pandemisi ve süreci boyunca meydana gelen asosyal ve oral sağlıkla ilgili davranışsal eğilimlerden olumsuz yönde etkilendiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Periodontal , Gingival ,Oral Sağlık Davranışları.

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

SIVI FERMENTE GÜBRENİN BİTKİ GELİŞİMİNE ETKİSİ

Leman CETİNKOL¹, Aslıhan CESUR TURGUT²

¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Fen Bilimleri Enstitüsü, Sürdürülebilir Tarım ve Gıda Sistemleri Anabilim Dalı, Burdur Türkiye, leman.cetinkol@gmail.com*

²*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, acesur@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

İnsanlığın tek bir yuvası var o da dünya... ve artık dünya kırmızı alarm veriyor! İnsan müdahalesi ile dünyanın doğal dengelerinin alt üst olduğu bir dönemden geçmekteyiz. Bu dengelerin bozulmasının ardından ortaya çıkan olumsuz etkiler ise gün geçtikçe artmakta ve etki alanı maalesef ki sınırsız olmaktadır. İklim değişikliği de bu sürecin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. İklim değişikliği, sınır tanımayan ve gelişmişlik düzeyinden bağımsız olarak tüm ülkeleri etkileyerek bugün küresel ölçekte karşılaşılan en büyük sorunlardan biri olarak kabul edilmektedir. Doğrudan ve dolaylı olarak başta bitkiler olmak üzere tüm canlıların yaşamını, sebep olduğu çeşitli streslerin (tuzluluk, kuraklık, sıcaklık vb.) varlığı ile olumsuz etkilemektedir. Bu sorunlar ışığında çeşitli çözüm önerileri geliştirilmesi gerekmektedir. Bunlardan biri de bitkilerde çeşitli stresleri yenebilmek ve sağlıklı büyüyüp gelişmelerini sağlamak için gübre kullanımınıdır. Ancak kimyasal gübrelerin toprakta birikimi ve sürdürülebilir (çevre ve ekonomik etkileri) olmamaları nedeniyle organik gübrelerin, biyogübrelerin ve diğer mikrobiyal ürünlerin kullanımı oldukça önemlidir. Bitki besin maddeleri ve organik içeriği zengin olan anaerobik fermente gübre de sürdürülebilir tarım faaliyetleri açısından kaliteli bir ürün olarak kabul edilmektedir. Bu derleme çalışmasında, anaerobik fermente gübrenin bitki gelişimine etkileri üzerine daha önce yapılan araştırmalar sunulmuştur. Yapılan araştırmalar sonucunda sıvı fermente gübrenin çeşitli bitkilerde, farklı büyüme-gelişme döneminde (çimlenme öncesi, fide gelişimi vb.) farklı etkiler ortaya koyduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak sıvı fermente gübrenin kimyasal gübreye iyi bir alternatif olabileceği ve sürdürülebilir tarımsal faaliyetleri açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Çeşitli sebeplerle (tuzlu, kurak vb.) atıl durumda olan arazilerin tarıma kazandırılabilmesi ve bitkilerden elde edilen verimin artırılması amacıyla yapılan bu araştırmanın birçok alana katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sıvı Fermente Gübre, Bitki Gelişimi, Sürdürülebilir Tarım.

Sözel Bildiri

EPİMEDYUMLU MACUNLAR ÜZERİNE ADLİ BİR VAKA ÖRNEĞİ

Zeynep ARSLAN¹, Murat YAYLA¹, Zeynep TÜRKMEN¹

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, zeynep.arslan1@ogr.iuc.edu.tr, myayla_1@hotmail.com, zeynep.turkmen@iuc.edu.tr

ÖZET

Doğal içerikli olarak tanımlanarak zararsız oldukları empoze edilen ve toplumdaki popülerliği giderek artan epimedyumlu macunlar (EPM), cinsel performansı arttırmak amacıyla sıklıkla kullanılmaktadır. Bu bitkisel ürünler internet üzerinden, aktarlardan ya da şifacı kadınlardan kolaylıkla temin edilebilmektedir. EPM'lerin çoğunun destek ürünü olarak satılması, içerik bilgisinin olmaması ya da kasıtlı olarak içeriğinin değiştirilebilmesi, halk sağlığı için büyük bir tehlike oluşturmaktadır. İlaç statüsünde olmadığından Tarım ve Orman bakanlığı tarafından denetlenen EPM'lerin çoğunun belirtilenin aksine tamamen bitkisel olmadığı ve farmakolojik etkiye sahip, beyan edilmemiş maddeler içerdiği belirlenmiştir. EPM'ler ile ilgili yüksek dozdan kaynaklı ciddi yan etkiler, eşzamanlı kullanılan ilaçlarla etkileşimler sonucu istenmeyen durumlar ve zehirlenmeler meydana gelmektedir. Bu bitkisel karışımların içeriğindeki etken maddelerin kendi aralarında etkileşime girmeleri tehlikenin boyutunu daha da arttırmaktadır. **Amaç:** Bu vaka çalışması, çocuk sahibi olabilme vaadi ile çeşitli umutlar verilerek pazarlanan EPM'nin, kişide advers etkiler oluşturması ve kişiden alınan biyolojik örneklerinin incelenerek konuyla ilgili hukuki yönlerinin bildirilmesini konu almaktadır. **Gereç & Yöntem:** Çalışmada analiz edilecek kan ve idrar örnekleri enstitümüze toksikolojik analiz yapılması amacıyla iletilmiştir. Hastanın, aktar tarafından önerilen, mevcut reçeteye göre içerisinde *Urtica dioica*, *Nigella sativa*, *Ferula communis*, *Tribulus terrestris*, *Ceratonia siliqua* gibi bitkilerin bulunduğu belirtilen EPM'i kullandıktan sonra hafızasını kaybettiği ve uzun süre klinik tedavisi gördüğü bildirilmiştir. Hastaya ait biyolojik örneklerin analizi, Gaz Kromatografisi Kütle Spektrometresi (GC-MS) ile gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** GC-MS ile toplam 30'ar dk süren analizlerin sonucunda kan ve idrar örneklerinde bitkisel içeriklere ait yaklaşık 25 adet pik elde edilmiştir. Elde edilen piklerden, 5 etken maddenin farmakolojik olarak tahriş edici ve/veya sağlık tehlikesinin olduğu belirlenip, kanda yüksek oranda andresteron ve kolesterol tespit edilmiştir. Ayrıca belirlenen maddelerin hafıza üzerinde etkilerinin olabileceği saptanmıştır. **Sonuç:** Buna benzer içeriğinde birden fazla etken madde barındıran ürünlerin ruhsatlandırılması, üretimi ve satışına dair denetimlerinin artırılması ve toplumun bu ürünlerin kullanımını hakkında bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bildiğimiz kadarıyla çalışmamız EPM kullanımını sonucu hafıza kaybının meydana geldiği ilk vaka.

Anahtar Kelimeler: Epimedyumlu macunlar, Hafıza kaybı, Alternatif bitkisel tedavi ürünü, GC-MS

Sözel Bildiri

İŞ HAYATINDA KADIN: KRALİÇE ARI SENDROMU

Merve ÇAMLIBEL^{*}, Kübra Merve ATLI^{}**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik, Burdur, Turkey,*

merveertugrul@hotmail.com.tr

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Çalışmaları Programı, Yüksek Lisans*

Öğrencisi, Isparta, Turkey, k.merveatli@gmail.com

ÖZET

Giriş: Kadınların ikinci dünya savaşıyla birlikte kamusal alanda kendini daha fazla göstermeye başlamasıyla karşılaştıkları sorunlar da çeşitlilik göstermiştir. Bu sorunların önemli bir kısmını kadının çalışma hayatında karşılaştığı problemler oluşturmaktadır ve bu problemler çok uzun yıllardan beri devam etmektedir. Yıllar geçtikçe çalışma hayatında kadın kavramı sıklıkla bilimsel araştırmalara konu olmaya başlamıştır. Çalışma hayatında kadınların karşılaştığı en büyük sorunlardan biri de kraliçe arı sendromudur. Kraliçe arı sendromu Dünya’da ve Türkiye’de yakın tarihte çalışılmaya başlanılan bir konudur.

Amaç: Bu çalışmada iş yaşamında kadınların maruz kaldıkları kraliçe arı sendromu kavramı ile ilgili son 10 yılda yayınlanmış çalışmaların genel olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu derleme, için literatür taraması İngilizce ve Türkçe dillerinde yapılmıştır. Google Scholar, YÖK Tez Merkezi, dergipark.org.tr, Google Akademik veri tabanlarında “kraliçe arı sendromu, kraliçe arı, pembe taciz” anahtar kelimeleri ile ulaşılabilen ulusal ve uluslararası çalışmalar taranarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Kraliçe arı sendromu, erkek egemen toplumda yalnız ve başarılı kadınların, çalıştıkları ortamda bulunan diğer kadınların gelişimini engelleyici davranışlarda bulunmalarıdır. Bazı kadınların çalıştıkları kurumlardaki en güçlü kadın olma arzusu bu sendromun başlıca nedenidir. Kraliçe arı sendromu, yönetici olan kadınların meslektaşlarına karşı empati yapmalarına engel olmaktadır. Son yıllarda özel sektörde ve kadınların kendine daha çok yer bulduğu sağlık sektöründe engelleyici davranışların artması bu konunun derinlemesine ele alınmaya başlamasına neden olmuştur. Bu yüzden kraliçe arı sendromu literatürde çok az çalışmanın olduğu üzerine tartışılması gereken bir alandır.

Sonuç ve öneriler: Kraliçe arı sendromunun önüne geçilmesi için kadınlara gerekli eğitimlerin verilmesi, uygun rol modellerle desteklenmesi, farkındalık düzeylerini artırıcı programlar hazırlanması, empati becerisini geliştirme amaçlı etkinlikler düzenlenmesi vb. programlar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Kraliçe arı, Kraliçe arı sendromu, Pembe taciz.

Sözel Bildiri

BAKIMA MUHTAÇ ENGELLİLER İÇİN EVDE BAKIM VE ÖZEL BAKIM MERKEZİNDE BAKIM HİZMETİNİN ÜCRET KARŞILAŞTIRMASI

Burcu HATİPOĞLU*

** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Kütahya, Türkiye,
burcu.hatipoglu@ksbu.edu.tr*

ÖZET

Bakıma muhtaç engelli kategorisine giren engellilerin, gündelik hayatlarını devam ettirmesi için kendilerine bakım hizmeti veren bir kişiye ya da kuruma ihtiyaçları vardır. Bu çalışma, engelli yakınına bakım emeği karşılığında verilen evde bakım desteği (ücreti) ile engelli için bakım hizmeti özel bir bakım merkezinde verildiğinde, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın bakım merkezine ödediği ücreti karşılaştırmayı amaçlar.

2828 kanun numaralı, 24/5/1983 kabul tarihli ve 27/5/1983 Resmi Gazete yayımlı, cilt 22, sayı 18059, sayfa 355 Sosyal Hizmetler Kanunu'nun Ek Madde 7 (Ek: 1/7/2005-5378/30 md.; Değişik: 6/2/2014-6518/21 md.) bendinde "Bakıma ihtiyacı olan engellilere özel bakım merkezlerinde sunulacak bakım hizmetinin karşılığı olarak belirlenecek kişi başına aylık bakım ücreti tutarı, (20.000) gösterge rakamı ile memur aylık katsayısının çarpımı sonucu bulunacak tutardan fazla olamaz. Bakıma ihtiyacı olan engellinin evde bakımına destek için ise (10.000) gösterge rakamı ile memur aylık katsayısının çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar aylık sosyal yardım yapılır." diye belirtilmektedir.

Bakım emeğinin hâne içinde verilmesinin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından öncelikli bakım verme biçimi olarak görüldüğü bilinmektedir. Ancak kurum bakımı ile evde bakım arasında ücret farklılığı bulunmaktadır. Bu durum, Türkiye'de engelli, hasta, yaşlı ve çocuk bakımının çoğunlukla kadınların emekleri üstünden karşılandığı düşünüldüğünde kadınların emeklerinin karşılığını alamadığı bir uygulamaya işaret eder. Bu noktada politika yapıcılara, bakım merkezi için uygulanan bakım emeği ücretinin evde bakım için de geçerli olması gerektiği önerilerinde bulunulur.

Anahtar Kelimeler: Engellilik, Bakım Emeği, Evde Bakım Desteği, Engelli Özel Bakım Merkezleri, Toplumsal Cinsiyet.

Sözel Bildiri

**THYMUS ZYGIOIDES AND ORIGANUM SIPYLEUM MEDICINAL LAMIACEAEA
PLANTS REGULATE EXPRESSIONS OF LONG NON-CODING RNAs AND
OXIDATIVE STRESS IN MDA-MB-231 TRIPLE-NEGATIVE BREAST CANCER
CELLS**

Mücahit SECME*, Arzu KASKA**

* Ordu University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biology, Ordu, Turkey,
mehtersecme@gmail.com

** Pamukkale University, Department of Science and Mathematics, Faculty of Education, Denizli, Turkey
akaska@pau.edu.tr

ABSTRACT

Background: Cancer is a complex disease involving the uncontrolled growth of cells and is also a worldwide public health problem. Plant species belonging to the Lamiaceaea family have been used for medicinal purposes for a long time, due to their strong antioxidant capacity and rich biological content. It has been shown that plants belonging to the Lamiaceaea family reduce cell proliferation and exhibit anticancer activity in various cancers. Long non-coding RNAs(LncRNA), which are involved in many cellular mechanisms, also show functional properties in cancers. **Aim:** The aim of this study is determining therapeutic effects of *Thymus zygoides* and *Origanum sipyleum* medicinal Lamiaceaea plants and its molecular effect mechanism via long noncoding-RNAs in MDA-MB-231 breast cancer cells. **Methods:** Total oxidant, antioxidant and oxidative stress status of hydroethanolic extracts of these two plant in breast cancer cells were investigated by TAS/TOS assay. Total RNA was isolated from control and extract treated cells by Trizol and subsequently total transcriptome cDNA was synthesized. H19 and RNU43 LncRNA expression changes between control and dose groups were evaluated by Real-Time PCR method. **Results:** Both plant species modulate oxidative stress in MDA-MB-231 cells. H19 expression was down-regulated in both plant groups, while RNU43 expression was significantly up-regulated in both groups. **Discussion and Conclusion:** The first data on the therapeutic efficacy of two medicinal plants with strong antioxidant effects in breast cancer were revealed. In this study, it has been suggested that the mechanism of action may be through the regulation of long non-coding RNA expressions. Contribution has been made to more comprehensive molecular biological studies about these plant extracts.

Keywords: *Thymus zygoides*, *Origanum sipyleum*, long non-coding RNAs, MDA-MB-231 cells, breast cancer, Lamiaceaea

Sözel Bildiri

ÇOCUK HASTALARDA ANTİKANSER TEDAVİNİN ORAL SAĞLIK KOMPLİKASYONLARI ve YAKLAŞIMLAR

Derya CEYHAN*, Aliye Mine ÇAKMAK**

*Doç.Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi,
Isparta, Türkiye, derya_veyhan@yahoo.com

**Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi,
Isparta, Türkiye, mincakmak@gmail.com

ÖZET

Kanser, her yaş grubunda gelişebilen, tedavisinde sıklıkla kemoterapi ve radyoterapi kullanılan hastalık durumu olup orofasiyal yapılarda hasara yol açmaktadır. Çocuklarda oral komplikasyonların yetişkinlerden daha sık görülmesi, büyüme/gelişim döneminde olmalarından dolayı hücrelerinin hızlı çoğalması ve duyarlılığından kaynaklanmaktadır. Bu derleme çalışmasının amacı, çocuk hastalarda antikanser tedavinin oluşturduğu oral sağlık komplikasyonlarını ve bu komplikasyonların yönetim yaklaşımlarını sunmaktır. Kanserle birlikte kandaki hücrelerin sayısının değişmesi, kemoterapi ilaçlarının immunsupresif ve sitotoksik etkileri ve radyoterapide kullanılan radyasyonun yüksek iyonlaştırıcı özelliği nedeniyle oral yumuşak dokular ve ilişkili yapılarda; diş ve dişeti hastalıkları, mukoz membranlarda atrofi, kanama, hassasiyet, ülserler ve enfeksiyonlar, ağız kuruluğu, dudak çatlama ve trismus gibi komplikasyonlar meydana gelmektedir. Ağız kuruluğu, azalmış tükürük fonksiyonları ve diş dokularının sertliğinde azalmaya bağlı olarak diş hassasiyeti, ağrı ve yaygın çürük gelişimi görüldüğü bildirilmiştir. Dişlerin gelişim döneminde kemoterapi ve/veya radyoterapi uygulamasının; diş germinin oluşmaması, kron anormallikleri, hipoplaziler, kök oluşumunda kusurlar ve mikrognati ile sonuçlandığı bulunmuştur. Kemoterapide kullanılan bifosfonatlar ve radyoterapi; diş sürmesinde yavaşlama, persiste süt dişleri ve diş çekimi sonrasında osteonekroz ile ilişkilendirilmiştir. Oral komplikasyonları önlemede üç temel yaklaşım; optimal ağız bakımının önemi konusunda hastayı ve ebeveynleri eğitmek, ağız boşluğundaki enfeksiyon ve tahriş kaynaklarını ortadan kaldırmak ve tıbbi ekiple iletişimde olmaktır. Antikaryojenik beslenme; florlu preparatlar ve bazı gargaraların kullanımı; ağız kuruluğuna karşı sık su içilmesi, tükürük artırıcı ürünlerin kullanımı; dudak çatlaklarına karşı krem/merhem kullanımı; trismus için oral egzersizler önerilmektedir. İdeal olarak, tüm dental tedaviler, kanser tedavileri başlamadan tamamlanmalı, mümkün değilse, geçici restorasyonlar yerleştirilmeli ve acil olmayan diş tedavileri ertelenmelidir. Tedavilere başlamadan önce tam kan sayımı yapılmalı, profilaksi ve transfüzyon uygulamaları açısından dikkatli olunmalı ve travmatik çalışılmalıdır. Osteonekroz ihtimalinden dolayı invaziv dental uygulamalardan kaçınılmalıdır. Ortodontik tedaviler, en az iki yıllık hastaliksız bir sürecin ardından planlanmalıdır. Kanser teşhisinden tedavinin sonlanmasına kadar ve sonrası için oral yapıların takibi ve gerekli tedavi ve yaklaşımların sağlanması, hastanın yaşam kalitesi ve büyüme/gelişimi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kemoterapi, Oral Komplikasyonlar, Pediatrik Kanser, Radyoterapi, Yaklaşım

Sözel Bildiri

DEPREMDEN SONRA ÇOCUKLARIN GÖSTERDİKLERİ TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU İLE ALAKALI LİTERATÜR TARAMASI

Feyza Nur AKSOY

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
Burdur, Türkiye, feyzanuraksoy2@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Depremler etkileyeceği alan ve etki düzeyleri tahmin edilemeyen, çok fazla sayıda can ve mal kayıpları ile sonuçlanabilen bir doğa olayıdır. Dünya genelinde ve ülkemizde her yıl meydana gelen depremlerin sonuçlarının toplumlar üzerindeki etkilerine şahit oluyoruz. Çocuklar depremlere maruz kalan ve depremlerden etkilenen grupların en hassas ve savunmasız bireyleridir. **Amaç:** Çalışmanın amacı depremlere maruz kalan veya etkilenen çocukların travma sonrası stres bozukluklarını (TSSB) literatür taramasında incelemek. **Yöntem:** Bu çalışmada Türkiye’de meydana gelen depremlerden sonra çocuklarda oluşan TSSB’yi literatürde tarayarak bilgiler edinilmiştir. Araştırmada 1999 Gölcük depremi, 2011 Van depremi, 2020 İzmir depremi gibi tarihe adını kazınmış depremlere maruz kalan veya etkilenen çocuklar incelenmiştir. **Bulgular:** Depreme maruziyeti bulunan çocukların depremden sonra aktardıkları travma sonrası stres bozukluğu düzeyi ve üç ana semptom grubunu, depremden sonra geçici olarak aileden ayrılma, daha önceden başka bir travmatik olay yaşama (travma özgeçmiş) ve deprem sırasında hissedilen korku olmak üzere üç temel değişken dışında, farklı değişkenler yordalamaktadır. Sürekli kaygı ve depresyon düzeyini en anlamlı yordayan değişken ise TSSB üç ana semptom grubundan biri olan; kaçınma / genel tepki düzeyinde azalma olarak bulunmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Depremin şiddeti, depremin kişiler üzerindeki etkisi gibi unsurların depremden sonra yaşanması muhtemel psikolojik sorunların oluşması üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Depremlerde çocukların TSSB yaşama durumları depremin şiddetine göre değişkenlik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Travma Sonrası Stress Bozukluğu, TSSB, Çocuk

Sözel Bildiri

AİLE İÇİ ŞİDDETİN FARKLI BİR BOYUTU: EBEVEYNE YÖNELİK ŞİDDET

Serap ÖZDEMİR BİŞKİN*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Türkiye, sozdemir@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Aile içi şiddet, bireysel, ailevi ve toplumsal düzeyde ciddi olumsuz sonuçları olan yaygın bir sorundur. Çocuk istismarı ve eş şiddeti aile içi şiddet kapsamında ilk akla gelen iki temel problem alanıdır. Ancak son yıllarda çocuğun ebeveyne yönelik şiddeti de aile içi şiddet kapsamında değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu araştırmanın amacı farklı ülkelerde aile içi şiddet türü olarak literatürde yerini almaya başlayan 'ebeveyne yönelik şiddet' kavramına dikkat çekmektir. Ebeveyne yönelik şiddet en güncel haliyle "Bir çocuğun ebeveyni üzerinde güç ve kontrol kazanmak amacıyla fiziksel, psikolojik veya mali zarar vermeyi amaçlayan, bilinçli, kasıtlı ve zaman içinde tekrarlanan her türlü eylemi" olarak tanımlanmaktadır. Ebeveyn şiddeti psikolojik/duygusal (bağırma, aşağılama, meydan okuma, tehdit etme vb.) fiziksel (vurma, itme, tekme atma vb.) ve ekonomik şiddet (para veya eşya çalmak, ebeveynleri ödemesi gereken borca sokmak, eşyalarını satmak vb.) olmak üzere üç farklı alanda kategorilendirilmektedir. Aile dinamikleri, kişilik özellikleri, alkol ve madde kullanımı, akran zorbalığı ve öfke problemlerinin ebeveyn şiddetiyle ilişkilendirilen risk faktörleri olduğu görülmektedir. Ebeveyne yönelik şiddetin farklı ülkelerdeki yaygınlığına bakıldığında psikolojik şiddet %45 ile %92 arasında, fiziksel şiddet %5.5 ile %21 arasında, ekonomik şiddet ise yaklaşık %59 oranında yaygınlık göstermektedir. Henüz Türkiye'de bu alanda yapılan bir çalışma olmadığı için Türkiye'deki yaygınlığından bilimsel olarak bahsedilememektedir. Sonuç olarak ebeveyne yönelik şiddet 2000'li yıllardan itibaren İspanya başta olmak üzere Avusturya, Avustralya, İrlanda, İngiltere, Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri de dahil olmak üzere bir dizi ülkede araştırılmaya başlanan bir problem alanı haline gelmiştir. Bu problemle ilgili Türkiye'nin hangi konumda olduğunu görmek açısından Türk kültüründe ebeveyne yönelik şiddete ilişkin yapılacak araştırmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyne Yönelik Şiddet, Aile İçi Şiddet, Psikolojik Şiddet, Fiziksel Şiddet, Ekonomik Şiddet

Sözel Bildiri

EARLY BONE REGENERATION OF TITANIUM PLATELET-RICH FIBRIN (T-PRF) USED IN PERIODONTAL DEFECT

Bilge Cansu UZUN SAYLAN

*Dokuz Eylül University, Faculty of Dentistry, Department of Periodontology, Izmir, Turkey
dtbcuzun@gmail.com*

Background: Intraosseous defects resulting from periodontal destruction can be treated with various materials. Intrabony defects can be treated through various treatment approaches, including guided tissue regeneration using barrier membranes, various types or combinations of grafting materials, enamel matrix proteins, and autologous platelet concentrates. **Aim:** To treat deep intraosseous defect as a result of periodontal destruction with titanium-prepared platelet-rich fibrin (T-PRF). **Methods:** A 53-year-old female patient with hypertension applied to our clinic with the complaints of abscess, pain or bleeding constantly developing between teeth 42 and 43. As a result of clinical and radiographic examination, periodontal abscess and intraosseous defect reaching up to the apical were detected. After phase-1 treatment, T-PRF was placed in the intraosseous defect area with flap surgery. **Results:** It was noted that no abscess, pain and bleeding symptoms developed during the postoperative period. Three months after the operation, the beginning of bone regeneration was detected on the radiograph in the apical 2/3 part of the tooth. **Discussion and Conclusion:** Growth factors released from T-PRF stimulate surrounding osteoblasts, fibroblasts and periodontal ligament cells with their chemo-attractant properties. It is thought that T-PRF, which is used in the regeneration of intraosseous defects, provides radiographic and clinical improvement in the early period with its anti-inflammatory and regenerative cell capacity.

Keywords: titanium-platelet rich fibrin, intra-osseos defect, bone regeneration

Sözel Bildiri

BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNDE ÇALIŞAN UZMANLIK ÖĞRENCİSİ HEKİMLERİN TÜKENMİŞLİK VE İŞ DOYUMU DÜZEYLERİ

Mehtap TÜRKAY

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD, ANTALYA mehtapturkay@gmail.com

Giriş ve Amaç

Tükenmişlik; kişinin çalışma yaşamının getirdiği sorumlulukları yerine getirememesi, motivasyon kaybı, stres gibi sebeplerle işinden psikolojik anlamda uzaklaşması anlamına gelmektedir. Özellikle hizmet sektöründe çalışan meslek gruplarında tükenmişlik ve iş doyum alanında olumsuzluk önemli bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağlık çalışanları da bu gruplardan biridir ve iş doyumsuzluğu ve tükenmişlikten yaygın bir şekilde etkilenmeleri beklenir. Özellikle hekimlik mesleğinde insanlarla doğrudan iletişimin fazla olması, karşılaşılan hastalıklar ve kötü sonuçlar, uzun ve yoğun çalışma saatleri, iş yerinde mobbing (bezdiri), iş kazaları, ölüm olayları ve sağlıkta şiddet tükenmişliğe neden olmaktadır. Tükenmişlik ve mesleki doyumsuzluğun yaşanması sağlık çalışanlarını olumsuz etkilemekte, hem iş hem de ev ortamlarını değiştirmekte; sonuçta yalnızlaşma, depresyon ve hatta intiharlar yaşanabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, üniversite hastanesinde çalışan uzmanlık öğrencisi hekimlerin tükenmişlik ve iş doyum düzeylerini belirlemek, bu sorunlarla ilişkili değişkenleri saptamaktır.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma, Ağustos 2022’de Akdeniz Üniversitesi Hastanesi’nde yapılmış kesitsel nitelikli bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini 768 uzmanlık öğrencisi hekimler oluşturmaktadır. Evrenden EPI-INFO programı kullanılarak örneklem seçilmiş ve 370 hekime ulaşılması planlanmıştır. Çalışmaya 365 uzmanlık öğrencisi hekim katılmış ve katılım oranı %98,6’dır. Çalışmaya katılanlara sosyodemografik verilerin sorgulandığı bir anket formu ile birlikte Maslach Tükenmişlik Ölçeği ve İş doyum Ölçeği uygulanmıştır.

Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin “duygusal tükenme”, “kişisel başarı hissinde azalma” ve “duyarsızlaşma” olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Her bir alt boyut için puanlardaki artış, sözü geçen alanlardaki tükenmişliğin arttığını göstermektedir.

İş Doyumu Ölçeğini oluşturan maddelerin tümü olumlu yönde olduğu için 1 den 5 e doğru puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 70 en düşük puan ise; 14’dür. Ölçekten alınan puanların 53-70 arasından olması iş doyumunun yüksek olduğunu, ölçekten

alınan puanların 33-52 arasından olması iş doyumunun orta düzeyde olduğunu ve puanların 14-32 arasında olması iş doyumunun düşük olduğunu göstermektedir.

Tükenmişlik puanları ortalama ve standart sapmaları ile analiz edilmiş, iş doyumunu için ise sıklık (yüzde olarak) hesaplanmıştır. İstatistiksel analizlerde ki-kare, iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi ve varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Katılımcıların iş doyum puanları $40,56 \pm 9,44$ olarak saptanmıştır. Duygusal tükenmişlik puanı $28,94 \pm 7,45$, kişisel başarı hissinde azalma $27,19 \pm 4,01$ ve duyarsızlaşma puanı ise; $13,37 \pm 3,61$ olarak hesaplanmıştır. Acil serviste hizmet veren uzmanlık öğrencilerinin diğer bölümlere göre daha fazla duyarsızlaşma ve duygusal tükenme yaşadığı saptanmıştır ($p < 0,05$). Yaş ve cinsiyet ile tükenmişlik arasında bir ilişki saptanamamış ancak yaş arttıkça iş doyumunun azaldığı saptanmıştır. Herhangi bir şiddet türü ile karşılaşan ve COVID gibi enfeksiyon hastalık riski yüksek bölümlerdeki hekimlerin duyarsızlaşma ve duygusal tükenme yaşadığı, iş doyumlarının ise azaldığı belirlenmiştir.

Sonuç

Tükenmişlik ve iş doyumсуuzluğu sağlık çalışanlarında oldukça önemli bir sağlık sorunudur. Düzensiz ve yoğun çalışma saatlerinin daha sık görüldüğü acil servislerde, şiddete maruz kalanlarda ve COVID riski yüksek bölümlerde duygusal tükenmenin ve duyarsızlaşmanın daha fazla görüldüğü, bu bölümlerde iş doyumunun azaldığı saptanmıştır. Bu gruplar tükenmişlik, duyarsızlaşma ve iş doyumсуuzluğu yönünden daha dikkatli izlenmeli ve hizmetlerde öncelikli olarak ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: sağlık çalışanları, iş doyumunu, duyarsızlaşma, tükenmişlik

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

ROMATİZMAL HASTALIKLARIN TEDAVİSİNDE AKUATERAPİ YAKLAŞIMLARININ ETKİNLİĞİ

Beyza Aybüke CERİBAŞ, Hatice YAKUT

Süleyman Demirel Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Fakültesi , Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü , Isparta ,
Türkiye , ceribasbeyzaaybuke@gmail.com

Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,
haticeyakut@sdu.edu.tr

ÖZET

Romatizma kelimesi, Yunanca “ rheuma “ kökünden türemiş olup “ akmak ” anlamına gelmektedir. Romatizma terimi, kemikleri, eklemleri, eklem çevresi dokuları, sinir köklerini etkileyebilen ve kaslarda, yumuşak dokularda, eklemlerde kendini gösteren hastalık grubu için kullanılmaktadır. Romatizmal hastalıkların sınıflandırılması, tam olarak bilinmeyen etiyojisi ve gösterdiği klinik heterojenlik sebebiyle zor olmaktadır. Kişi ve toplum üzerindeki etkileri; yaşam kalitesinin düşmesi, üretkenlik ve fonksiyon kaybı, sağlık hizmetlerinin artan maliyetleri olarak özetlenmektedir. Romatizmal hastalıklardaki başlıca şikayetler arasında hastaların kliniğe en çok başvurma sebeplerinden ağrı, hareket kısıtlılığı, deformiteler ve fonksiyonel yetersizlikler yer almaktadır. Romatizmal hastalıkların tedavi parametrelerinden birisi de eski çağlardan bugüne uygulanan akuaterapi yaklaşımıdır. Akuatik Rehabilitasyon, suyun fizyolojik etkilerinden yararlanılarak yaptırılan spesifik terapötik egzersizleri temel almaktadır. Isınma, germe, kuvvetlendirme, endurans ve gevşeme komponentlerini içermelidir. Watsu, Bad Ragaz Ring, Halliwick ve Ai Chi metotları spesifik akuaterapi yaklaşımları içerisinde bulunmaktadır. Spesifik akuaterapi yaklaşımları özellikle romatizmal hastalıkların semptomları üzerinde etkili bulunmuştur. Yapılan çalışmaların sonucunda spesifik akuaterapi yaklaşımlarının, geleneksel hidroterapiye kıyasla da ağrı hissini ve fonksiyonel sağlık durumunu iyileştirmede daha etkili olduğu görülmüştür. Bu çalışmalarda ek olarak akuaterapinin ilk seansının sonrasında ağrı ve eklem hareket açıklığı üzerindeki akut etkiler değerlendirildiğinde olumlu gelişmeler görülmüştür. Bu araştırmanın amacı romatizmal hastalıkların tedavisinde kullanılan spesifik akuaterapi uygulamalarının etkinliğini incelemektir. Romatizmal hastalıkların tedavisinde su içi egzersiz programlarının geliştirilmesine yönelik genel endikasyonları, kontraendikasyonları, ve prosedürleri açıklayan çok sayıda literatür mevcuttur. Romatizmal hastalıklarda su ile ilişkili tedavilerin etkinliğini inceleyen çalışmalarda, yaşam kalitesinde, kas gücünde, aerobik kapasitede ve fonksiyonellikte artış; ağrı duyusunda ise inhibisyon görülmüştür. Olumlu etkilere karşın yapılan çalışmalarda, örneklem grubunun küçük olması, kontrol ve müdahale grubu arasındaki eşitsizlikler gibi bazı potansiyel sınırlamalar bulunmaktadır. Daha net sonuçlar için gelecekte yapılacak kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Romatizmal hastalık, Akuaterapi, Terapötik egzersiz

Sözel Bildiri

INCIDENTAL APPENDICEAL NEOPLASMS: A SECONDARY HOSPITAL EXPERIENCE

Serkan KARAIŞLI*, Ahmet Emre YENİPAZAR**

** İzmir Katip Celebi University Atatürk Training and Research Hospital, Department of General Surgery, İzmir, Turkey, skaraisli@gmail.com*

*** Muş State Hospital, Department of Pathology, Muş, Turkey, emreyenipazar@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Primary appendiceal neoplasms are detected in less than 2% of all appendectomies and are usually diagnosed incidentally by histopathological examination of the surgical specimen. **Aim:** The aim of this study is to investigate the clinical characteristics and follow-up results of patients who underwent appendectomy and whose final pathology result was found to be neoplasia. **Methods:** The files of 1472 patients who underwent an appendectomy in the General Surgery Clinic of Mus State Hospital between January 2016 and December 2019 were reviewed retrospectively. Patients who underwent appendectomy for acute appendicitis and who were found to have appendiceal neoplasia were included in the study. Patients under the age of 18 and patients with missing file data were excluded from the study. Demographic characteristics and clinicopathological data of the patients were recorded. The histopathological examination results of the specimens in a tertiary center were recorded. **Results:** The mean age of 17 patients who met the study criteria was 43.1 ± 17.2 (21-73). Ten (58.9%) of the patients were male and seven (41.1%) were female. Open appendectomy (n=13) was the most common procedure. In our hospital, the neuroendocrine tumor was found in 3 (17.7%) patients, adenocarcinoma in 1 (5.9%) patient, and appendiceal mucinous neoplasm in 13 (76.4%) patients. The neuroendocrine tumor was detected in only one specimen that was reported as mucinous neoplasia among the preparations referred to an external center. A right hemicolectomy was performed in a patient with adenocarcinoma. During the routine follow-up of all patients, no signs of residual or recurrent disease were observed. **Discussion and Conclusion:** Appendiceal neoplasms are usually detected incidentally. With the attention of the pathologist, the diagnosis can also be made in secondary health centers. We believe that pathological specimens should be referred to tertiary centers where immunohistochemical studies can be performed for confirmation of the diagnosis.

Keywords: Appendectomy, Appendiceal malignancy, Appendiceal neoplasm, Histopathological examination

Sözel Bildiri

EFFECTS OF SMOKING AND PASSIVE SMOKING ON RETINA, CHOROID AND RETINAL NERVE FIBER LAYER

Sule Nur ACAR DUYAN*

* Konya City Hospital, Department of Ophthalmology, Konya, Turkey, dr.sulenuracar@gmail.com

ABSTRACT

Background: Nicotine addiction is one of the most important and preventable health problems of our age. Smoking has been recognized as a risk factor for many chronic diseases. However, its effect on retina and choroidal thickness is still unclear. Effect is unknown, especially in passive smokers. **Aim:** The aim of this study was to compare the retinal nerve fiber layer (RNFL), central macular thickness (CMT), and choroidal thickness (CT) of smokers, passive smokers and healthy non-smokers. **Methods:** The research was applied between August – December 2022. Fifty healthy smokers with an average of 12.75 pack-years, 50 passive smokers and 50 nonsmoker subjects (control group) were included in the study. CMT, RNFL thickness and subfoveal CT were measured by Spectral-domain optic coherence tomography. **Results:** The mean age of the smokers was 35.45 ± 4.95 years, passive smokers was 34.73 ± 8.47 and that of the control group was 34.16 ± 5.23 years ($p=0.44$). The average, superior, nasal and inferior RNFL thicknesses were significantly thinner in smoker group compared to the control group ($p < 0.001$, $p = 0.02$, $p < 0.001$ and $p = 0.04$, respectively). Nasal RNFL thickness was significantly thinner in passive smokers than in non-smokers. ($p < 0.001$). Subfoveal CT was 352.42 ± 103.46 μm in the smokers, 357.61 ± 105.26 μm in the passive smokers and 365.42 ± 105.52 μm in the nonsmoker group, respectively. CT was significantly thinner in the smokers group than in non-smokers. CMT was 222.96 ± 17.83 μm in the smokers, 222.96 ± 19.88 μm in the passive smokers and 222.97 ± 19.71 μm in the non-smokers, respectively. No statistically significant difference was found in these results ($p=0.89$). **Discussion and Conclusion:** In our study, we showed that RNFL and choroidal thickness were decreased in healthy chronic smokers compared to non-smokers, RNFL thickness was decreased in passive smokers compared to non-smokers, but central macular thickness did not change between groups.

Keywords: Smoker, Passive Smoker, Central Macular Thickness, Choroidal Thickness

Sözel Bildiri

RESPIRATORY FUNCTION AND RESPIRATORY MUSCLE STRENGTH IN ADOLESCENT IDIOPATHIC SCOLIOSIS

İrem ÇETİNKAYA*, Tuğba KURU ÇOLAK**, Seda SAKA***, Mehmet Fatih KORKMAZ****

* Marmara University, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İstanbul, Turkey, iremkaranki@marun.edu.tr

* Haliç University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İstanbul, Turkey, iremkaranki@halic.edu.tr

** Marmara University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İstanbul, Turkey, tugba.colak@marmara.edu.tr

*** Haliç University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İstanbul, Turkey, sedasaka@halic.edu.tr

** Istanbul Medeniyet University Prof. Dr. Süleyman Yalçın City Hospital, Department of Orthopedics and Traumatology, İstanbul, Turkey, fatih.korkmaz@medeniyet.edu.tr

ABSTRACT

Background: Scoliosis can cause a significant increase in respiratory workload by directly reducing chest wall compliance and indirectly reducing lung compliance. **Aim:** In this study, it is planned to investigate the relationship between the respiratory parameters with severity, level, rotation angle of the curve and brace wearing time of individuals with Adolescent Idiopathic Scoliosis(AIS). **Methods:** Sixty volunteers with scoliosis followed in the Orthopedics and Traumatology Clinic were included in this observational and cross-sectional study. The demographic and clinical characteristics of the participants were recorded. Pulmonary Function Test for respiratory functions and intraoral pressure measurement for respiratory muscle strength were applied. **Results:** The maximum mean Cobb angle of the participants was 35.53 ± 9.75 . Forced Vital Capacity(FVC) of the participants was 86.32 ± 16.91 , Forced Expiratory Volume in the First Second(FEV₁) was 76.58 ± 17.91 , Tiffeneau index was 93.02 ± 13.79 , Peak Expiratory Flow was 54.8 ± 19.72 , inspiratory muscle strength was 54.78 ± 17.91 , and the expiratory muscle strength was 50.9 ± 18.9 . A significant correlation was found between FVC(%) and Cobb angle ($r = -.387$, $p = 0.002$), angle of trunk rotation(ATR) ($r = -.341$, $p = 0.008$), and between FEV₁(%) and ATR ($r = -.317$, $p = 0.013$). There was a negative significant correlation between ATR and inspiratory(%) ($r = -.380$, $p = 0.003$) and expiratory(%) ($r = -.428$, $p = 0.001$) muscle strength. All other parameters were statistically insignificant ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** The respiratory functions of the participants were normal and mildly affected, and the inspiratory and expiratory muscle strengths were weak. In our study, it was found that Cobb angle and ATR, which are important parameters of curvature, negatively affect FEV₁ in AIS. In addition, ATR negatively affects the inspiratory muscle strength at a low level and the expiratory muscle strength at a moderate level. The respiratory system should be carefully evaluated in the rehabilitation of individuals with scoliosis and should be given priority in holistic treatment.

Keywords: Scoliosis, Adolescent Idiopathic Scoliosis, Respiratory Muscle Strength, Pulmonary Function

Sözel Bildiri

ASSESSMENT OF RATIONAL DRUG USE AWARENESS OF PHARMACY STUDENTS

Fatıma Ulya YÜRÜK*, Songül TEZCAN, Seda Nur CEYHAN***, Ebru KALE******

* *Health Sciences University, Hamidiye Faculty of Pharmacy, Department of Clinical Pharmacy, Istanbul, Turkey ulyayuruk1995@gmail.com*

** *Marmara University Faculty of Pharmacy, Department of Clinical Pharmacy, Istanbul, Turkey songulbutur@hotmail.com*

*** *University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Pharmacy, Istanbul, Turkey sedacyhan2698@gmail.com*

**** *Department of Biochemistry, Faculty of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Pharmacy, Istanbul, Turkey ebru.kale@sbu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Rational drug use (RDU) is defined as the process of appropriate prescribing, and dispensing of drugs for the appropriate patient for diagnosis, prevention, and treatment of diseases (1). **Aim:** The aim of our study is to evaluate the effect of pharmacy education on students' RUD awareness. **Methods:** This is a cross-sectional and descriptive study and is carried out in the Health Sciences University Faculty of Pharmacy between January-February 2023. The "Rational Drug Use Awareness Scale" (2) is applied as an online questionnaire to the 1st and 5th-grade pharmacy students. The statistical analysis is performed by SPSS 15.0 program. **Results:** A total of 204 students [1st grade (n= 93) and 5th grade (n=111)], were included in our study. While most 5th-grade students stated that they had at least one course (91%) related to RDU, only 8.6% of the 1st-grade students stated that they had a similar course, and this difference was found to be statistically significant ($p<0.0001$). The scale scores of the 5th-grade students were statistically higher than the 1st-grade students (61.6 vs 49.7, $p<0.0001$). The Cronbach's alpha value of the scale was found to be as 0.701. **Discussion and Conclusion:** A significant difference was found between the RDU awareness of the first and last-year students of the pharmacy faculty. We think that one of the factors that may cause this result is that there are very few courses on RDU in the first year. We think that it would be beneficial to start the courses related to RDU at an earlier stage of the education process of pharmacy faculties and other health programs.

Keywords: Rational Use of Drugs, Pharmacy Education, Faculty of Pharmacy

Sözel Bildiri

DIABETES MELLİTUS VE HİPERKORTİZOLEMİ İLİŞKİSİNİN PATOLOJİK OLARAK İNCELENMESİ*

Melike ALTINTAŞ¹, Özlem ÖZMEN²

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Türkiye 15030, ²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 15030, Burdur, Türkiye

ÖZET

Diabetes mellitus (DM) pankreastaki beta hücrelerinin yıkımlanması veya pankreastaki insülin reseptörlerinin azalması ile ortaya çıkan ve insidansı gitgide artan önemli bir metabolik hastalıktır. Hiperkortizolemi endojen veya ekzojen nedenlere bağlı olarak kandaki kortizol hormonunun normal seviyesinden daha yüksek düzeyde seyretmesi olarak tanımlanır. Kandaki yüksek kortizol seviyelerinin insülin reseptörlerini tahrip ederek ve insülin duyarlılığını azaltarak DM'yi tetikleyebileceği bilinmektedir. Benzer şekilde DM bazı hormonal fonksiyonları bozarak, kandaki kortizol seviyesinin yükselmesine neden olabilmektedir. Bu çalışmada DM ile hiperkortizolemi ilişkisi ve pankreas ile adrenlerde şekillenen değişikliklerin patolojik olarak incelenmesi amaçlandı. Çalışmada otuz adet Wistar albino ırkı erkek rat kullanıldı. Ratlar üç gruba ayrıldı ve çalışma bir ayda tamamlandı. Birinci gruptaki ratlara herhangi bir uygulama yapılmadı ve bu hayvanlar kontrol grubu olarak ayrıldı. İkinci gruptaki ratlara, oral olarak streptozotosin (20 mg/kg) verilerek diyabet oluşturuldu. Üçüncü gruptaki ratlara, bir ay boyunca her gün subkutan olarak prednizolon (10mg/kg/gün) verilerek hiperkortizolemi oluşması sağlandı. Bir ayın sonunda ratlara ötenazi uygulandı, histopatolojik inceleme için pankreas ve adren örnekleri; glikoz, insülin ve kortizol düzeylerinin belirlenmesi için de kan örnekleri alındı. Diyabet oluşturulan grubun pankreas örneklerinde Langerhans adacıklarının merkezi kısımlarındaki hücrelerde dejeneratif ve nekrotik değişiklikler dikkati çekti. Bu grupta bulunan ratların adren örnekleri incelendiğinde kortekste hafif kalınlaşma dışında bir bulgu saptanmadı. Hiperkortizolemi oluşturulan grupta immun sistemin baskılanmasıyla bağlantılı enfeksiyon ve apseleşmeler gözlemlendi. Bu grubun pankreas örnekleri incelendiğinde Langerhans adacıklarında hücrelerde hafif şiddette dejenerasyon ve nekrozlar görüldü. Aynı grubun adren örneklerinin histopatolojik incelemesinde kortekslerinin belirgin derecede incelendiği dikkati çekti. Bu çalışmanın sonuçları DM'nin hiperkortizolemiyi, hiperkortizoleminin DM'yi tetiklediğini gösterdi.

Anahtar Kelimeler: Hiperkortizolemi, diabetes mellitus, patoloji, immunohistokimya.

* Bu çalışma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir (Proje No: 0673-YL-20).

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA TEMPOROMANDİBULAR EKLEM DİSFONKSİYONLARININ TANISI VE GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN¹, Hande TEKİN YAŞAR²

1. Prof. Dr. Çiğdem Küçükeşmen, Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye.

2. Doktora Öğr. Dt. Hande Tekin Yaşar, Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye.

ÖZET

Temporomandibular eklem (TME) dış kulak yolunun hemen önünde, temporal kemiğin altındaki mandibular fossa ile mandibula kondili arasında yer alan ginglymodiartrodial bir eklemdir. Çiğneme kasları, dişler, ligamentler, çevre dokular, TME, çiğneme sistemini oluşturan bütünü kısımlarıdır. Bu kısımlar arasında sıkı bir ilişki ve denge mevcuttur. Bu denge bozulduğunda, Temporomandibular eklem disfonksiyon sendromu (TMD) ortaya çıkar. Çocuklarda TMD gelişimini engellemek için etiyolojik faktörlerin kontrol altına alınması gerekmektedir. Bu dönemde TMD gelişimini etkilediği düşünülen başlıca etiyolojik faktörler; travma, malokluzyonlar, parafonksiyonel alışkanlıklar, postür ve ortodontik tedavidir. Çocuklardaki TMD etyolojisi ve semptomları, erişkinlerdekiyle tam uyuşmayabilir. Ancak, genellikle çocuklardaki TME sesleri de, erişkinlerdeki gibi disk deplasmanından, disk ve eklem yüzeylelerinin yapısal değişikliklerinden, kasların koordinasyon bozukluğundan veya eklem subluksasyonundan kaynaklanır. TMD'nin tanısının koyulması iyi bir anamnez, klinik değerlendirme ve radyografik görüntülemenin kombinasyonu ile yapılmalıdır. Alınacak detaylı anamnez ile şikayetlerin ne zaman ve ne şekilde başladığı, başlatan faktör varlığı, eklem sesi anamnezi, çene hareketlerinde zorluk, baş ve çeneyle ilgili travma, diş gıcırdatma, dişleri sıkma, tek taraflı çiğneme, ağızda sert cisim kırma gibi alışkanlıkların varlığı sorgulanmalıdır. TME sesleri, mandibular hareketlerde düzensizlik, ağız açıklığında kısıtlılık, yüz, kulak ve baş ağrısı ve fonksiyon sırasında çiğneme kaslarında hassasiyet TMD'un en çok rapor edilmiş işaret ve semptomlarıdır. Bu derlemede, çocuklarda görülen TMD tanısı ve görüntüleme yöntemleri hakkında bilgiler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Temporomandibular Eklem, Çocuklarda Temporomandibular Eklem Disfonksiyon Sendromu, Çocuk Diş Hekimliği, Temporomandibular Eklem Temporomandibular Eklem Tanı Yöntemleri

Sözel Bildiri

SÜT MOLAR DIŞLERE UYGULANAN BULK FİLL VE GELENEKSEL KOMPOZİT REZİNİN MİKROSIZINTILARININ KARŞILAŞTIRILMASI: İN VİTRO ÇALIŞMA

Hande TEKİN YAŞAR, Zuhâl KIRZIOĞLU

Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye.

ÖZET

Giriş: Polimerizasyon büzülmesi, rezin bazlı materyallerde doğal olarak görülmekte ve restorasyon başarısızlığına neden olmaktadır. Büzülme miktarı, materyal içeriğine ve hacmine bağlıdır. Restoratif materyallerde gerçekleşen polimerizasyon büzülmesinden kısa bir süre sonra, kavite duvarları ile materyal arasında bir boşluk oluşmaktadır. Oluşan mikrosızıntı ile birlikte bakterilerin geçişi, postoperatif hassasiyet, sekonder çürük ve pulpa hastalıkları gibi problemler ortaya çıkmaktadır. Restorasyonların başarılı ve uzun ömürlü olmaları açısından, mikrosızıntının önlenmesi oldukça önemli olmaktadır.. Mevcut çalışmalar genellikle daimi dişlerde yapılmış olup, süt dişlerinde bu materyallerin mikrosızıntıları üzerinde yapılan çalışma sayısı azdır **Amaç:** Süt molar dişlere iki farklı sistemle uygulanan kompozit rezinlerin mikrosızıntılarını karşılaştırmaktır. **Gereç ve Yöntem:** Kök rezorpsiyon seviyesi ve çürük miktarı benzer olan 32 adet süt molar dişi iki gruba ayrılarak, bulk fill (Sonic Fill®) ve geleneksel (ReliaFil LC®) olmak üzere 2 farklı kompozit rezin ile restore edildi. Örnekler, 500 devirlik termal siklus uygulamasından sonra, % 0,5'lik bazik fuksin solüsyonunda 24 saat bekletildi ve mezial-distal yönde kesitler alındı. Stereomikroskop altında incelenen örneklerin mikrosızıntı skorları, Mann-Whitney U testi ile istatistiksel olarak değerlendirildi. **Bulgular:** Her iki materyal ile yapılan restorasyonların mikrosızıntı seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). **Sonuç:** İki farklı sistemle uygulanan materyallerin mikrosızıntıları arasında fark görülmemiştir. Uygulama kolaylığı açısından, viskozitesi ayarlanabilen bulk fill olan Sonic Fill'in bu açıdan avantajlı olduğu görülmüştür. Ancak, çalışmanın in vitro olması göz önüne alındığında, ağız içi uygulamalarda farklı sonuç ortaya çıkacağı açıktır.

Anahtar Kelimeler: Bulk Fill Kompozit Rezinler, Çocuk Diş Hekimliği, Mikrosızıntı

Sözel Bildiri

SALGIN VE AFETLERDE SOSYAL HİZMET

Feyza BEKİ*

** İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye.*

feyza.beki@medipol.edu.tr

ABSTRACT

Salgın ve afetlerde bireyler psikososyal ve manevi olarak etkilenmektedir. Afet ve benzeri yaşamsal kriz oluşturan durumlarda bireyler travma yaşamakta ve yaşadıklarını anlamlandırmakta zorluk çekmektedirler. Salgın veya afet süreci ve sonrasında bireylerde post travmatik stres bozukluğu (PTSD), anksiyete/kaygı bozuklukları, depresyon, panik atak vb. psikolojik rahatsızlıklar sıklıkla görülmektedir. Salgın, deprem vb. afetlerden etkilenen bireyler için klinik sosyal hizmet uygulamalarını devreye sokmak, bireylerin psikolojik ve sosyal boyutlarıyla birlikte değerlendirilmesine ve buna yönelik müdahalelerin belirlenerek ihtiyaç duydukları alanda gerekli hizmetleri alarak tedavi edilmelerine olanak sağlayacaktır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı salgın ve afetlerin bireyler üzerindeki etkilerini ve konu ile ilgili sosyal hizmet müdahalelerini incelemektir. **Metod:** Bu derleme çalışmada salgın ve afet öncesi, süreci ve sonrasında toplumda bireylerin karşılaştıkları zorluklar ve riskler değerlendirilmekte ve güncel literatür temelinde sosyal hizmet müdahaleleri ile ilgili gereksinimler tartışılmaktadır.

Sonuç: Deprem vb. afetler veya salgın sonrası bireyler; fiziksel, psikolojik, sosyal ve manevi açıdan olumsuz yönde etkilenmektedir. Salgın ve afetlerde biyopsikososyal ve manevi açıdan zarar gören bireyler için koruyucu, önleyici, güçlendirici çalışmaların yapılması açısından klinik sosyal hizmet uygulamasının gerekliliğinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Bulgular ve Tartışma: Afet bölgesinde klinik sosyal hizmet uygulamalarını devreye sokmak, bireylerin psiko-sosyal değerlendirmesine ve buna yönelik müdahalelere olanak sağlayacaktır. Klinik sosyal hizmet uygulamalarında; travmaya yönelik psikolojik müdahaleler, Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT), Şema Terapi (ŞT), Logoterapi ve travma tedavisinde oldukça etkili olan EMDR (Göz Hareketleriyle Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme) Terapisi yer almaktadır. Salgın ve afetlerde EMDR terapisi (R-TEP (Yakın Dönem Travma Protokolü) uygulamaları ile afetlerde bireylerin yaşadıkları olumsuz anılardan kaynaklanan travmatik duyguların şiddeti azaltılarak, daha stabil bir ruh haline geçmeleri sağlanacaktır. Bu açıdan klinik sosyal hizmet uygulamalarından özellikle EMDR terapisi; salgın veya afet dönemlerinde ve yaşamdaki tüm kriz dönemlerinde; bireylerin yaşadıkları travma sonrası başatma mekanizmalarını güçlendirerek, travma sonrası hayata adaptasyon süreçlerini hızlandıracak, iyi-oluşlarını destekleyecek ve bireyleri biyopsikososyal ve manevi açıdan güçlendirerek işlevsellik düzeylerini arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Travma, Afetlerde Sosyal Hizmet, Klinik Sosyal Hizmet.

Sözel Bildiri

DEPREMLERDE CRUSH SENDROMU

Buket Yaren GÖK

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu , Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
buketyaren55@icloud.com Burdur, Türkiye

ÖZET

Dünyamız çağlar boyunca birçok doğal afete maruz kalmış, maddi ve manevi büyük kayıplara uğramıştır. Doğal afet türleri içinde olan depremin doğurduğu binlerce ölüm, çok sayıda yaralanma, post travmatik strese bağlı bozukluklar ve Crush Sendromu vakaları rapor edilmiştir.

“Crush” kelime olarak ezme, ezilme, baskıya maruz kalma anlamına gelir. Crush kelimesi sadece travmayı anlatırken Crush Sendromu bu travmanın yol açtığı rabdomiyoliz ve buna bağlı olarak gelişen cerrahi/medikal belirti ve bulguları içerir.

Ezilme sendromu kas harabiyeti sonrası oluşan rabdomiyolize bağlı gelişen medikal ve cerrahi komplikasyonları içeren sistemik bir bozukluktur. Özellikle depremlerde enkaz altından çıkarılan afetzedelerde sık görülür. Ezilme sendromu depremlerde en sık ikinci ölüm nedenidir ve yol açtığı bu mortalitenin en önemli nedenleri hiperpotasemi, akut böbrek yetmezliği ve enfeksiyonlardır. Enkazdan çıkarılan hastanın değerlendirilmesi, yönetimi ve tedavisinin olumlu sonuçlanması konusunda personelin bilgi düzeyi büyük ölçüde önem arz etmektedir . Deprem sonrası enkazdan çıkarma, hastaneye ilk başvuru ve hastanede gözlem sırasında izlenecek yol ölüm riskinin azaltılmasında büyük önem taşımaktadır. En kısa sürede potasyum içermeyen (%0,09 NaCl) intravenöz sıvı tedavisinin başlanması ve 12 saat içerisinde en yakın sağlık kuruluşuna sevki sağlanmalıdır.

Crush Sendromu travmaya bağlı darbeler ve uzun süreli hareketsizlik sonucunda oluşan kas hasarına bağlı olarak birçok doku ve organı olumsuz etkileyen bir durumdur. Sağlıklı kas hücrelerinin içinde bulunması gereken sıvılar, bazı proteinler ve potasyum gibi bazı iyonlar, travma sonrası bu kasların yıkımıyla birlikte kas dokusunun dışına çıkar ve dolaşıma geçer. Normal şartlarda dolaşımda bulunmaması gereken veya farklı yoğunluklarda bulunması gereken bu maddelerin başta kalp ve böbrekler olmak üzere pek çok organ ve dokuda birikerek çeşitli hasarlara neden olur.

Crush Sendromuna neden olan diğer etmen ise belirli bir kas kütesinin maruz kaldığı travmanın doğrudan etkisinin yanı sıra, travma sonrasında ortaya çıkan bölgesel ödem ve kanamanın kendisini saran kas kılıfın içerisinde sıkıştırmasıdır. Bu durum kompartman sendromu olarak adlandırılır. Böyle bir durumda kas kitlesi travma ile görmediği hasarı artan basınç nedeniyle görür ve kas hücrelerinin yıkımı ile seyrederek crush sendromuna yol açar.

Anahtar Kelimeler: Ezilme, deprem , crush sendromu

Sözel Bildiri

AFETLERİN İNSAN PSİKOLOJİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Özge BEYAZKAYA

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım Afet Yönetimi

Burdur, Türkiye, ozgebeyazkaya@gmail.com

ÖZET

Afetler, fiziksel, sosyal, ekonomik kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratarak toplumun büyük bir kısmını etkileyen doğal veya insan kaynaklı olaylardır. Hayatımızın kaçınılmazı mümkün olmayan bir gerçeğidir. Her yıl çeşitli bölgeler ve topluluklar, maddi, manevi ve psikolojik hastalıklara sebep olan afetlerden etkilenmektedir. Bu yaşanan afetler sonrası insanlarda geçici veya kalıcı travmatik yaşantılar kalmaktadır. Travmalar afeti yaşayanlar kadar yaşayanların yakınlarını veya televizyon, internet aracılığı ile gören ve duyanları da etkilemektedir. Yaşanan afet sonrasında insanlar da olayları sık sık hatırlama, yeniden yaşama hissi, kabuslar, sinir, stres, unutkanlık, panik atak gibi pek çok zorluk yaşayabilirler. Afettede için yaşanan bu olay bir şok durumudur. Durumu anlamakta ve kabul etmekte zorlanır kimi durumlarda ise inkar etme çabası içine girdiği zaman dilimleri olur. Tüm bu tepkiler, anormal bir duruma verilen normal tepkilerdir ve pek çok insan bunları yaşayabilir. Bu gelişen durumlar sonucunda bir süre sonunda bu acı gerçek ile yüzleşir ve kabul eder. Kabullenme süreci yaşanan afetten, kişinin durumundan (kadın, çocuk, yaşlı, yakınıni kaybetmiş..) dolayı da günler, aylar, yıllarca sürebilir. Bu yaşanan olayların üstesinden gelebilmek özellikle afetten en çok etkilenen çocuklar ve kadınlar için çok önemlidir. Her ne kadar ilerleyen süreçte durum unutulacak ya da hafiflemiş gibi olsa da afet sonrasında verilecek olan psikososyal destekler bu zamanlarda büyük önem kazanıyor. Verilen desteklerin kişilerin sorunlarını hafifletmeyi, iyileştirmeyi ve ilerisi için daha sağlıklı bir yaşam toplumun daha geniş kesiminin etkileneceği daha büyük sorunların oluşumunu engellemeyi amaçlayacağını düşünüyorum.

Anahtar Kelimeler: Afet, psikoloji, insan

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK VE EBELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN ENGELLİLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİ VE ERİŞİM ENGELLERİ

Emine Ela KÜÇÜK*, Elif Işık DEMİRARSLAN**

* Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun, Türkiye,
emine.kucuk@giresun.edu.tr

** Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü, Artvin, Türkiye,
elif_syo@artvin.edu.tr

Giriş: Engelliler sağlık hizmetlerine erişim konusunda pek çok engelle karşı karşıyadır. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin perspektifinden engellilerin sağlık hizmetlerine erişimi ve erişim engellerinin belirlenmesi engellilerin kaliteli sağlık hizmeti almalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Engellilerin sağlık hizmetine erişim engelleri fiziksel, ekonomik, eğitimsel ve toplumsal nedenlerden kaynaklanmaktadır. Ulaşım sorunu, tesislere erişim sağlamada güçlük, sağlık personelinin engellilere yönelik eğitiminin sınırlı olması, yüksek sağlık maliyetleri, ayrımcılık, stigmatizasyon, dışlanma örnek verilebilir. Bu zorlukların ortadan kaldırılabilmesi için sağlık hizmetlerinin daha erişilebilir hale gelmesi gerekmektedir.

Amaç: Bu çalışmada Ebelik ve Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin perspektifinden engellilerin sağlık hizmetlerine erişimi ve erişim engellerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel türdeki çalışma 04.10.2021- 20.04.2022 tarihleri arasında Karadeniz’de bir Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören ebelik ve hemşirelik öğrencilerine online ve yüz yüze olarak uygulanmıştır. Çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan 22 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Araştırma için gerekli olan etik kurul ve kurum izinleri alınmış olup, Helsinki Bildirgesi’nin ilkelerine uyulmuştur. Verilerin değerlendirmesinde sayı, yüzde, ki kare testi kullanılmıştır. P<0.05 anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %82,9’u kız öğrencidir, %51,8’i Ebelik Bölümü öğrencisidir ve %66,5’i son sınıftadır. Öğrencilerin %9’u ailesinde engelli birey olduğunu ve %12,7’si engelli arkadaşı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %93,1’i Hasta Hakları Yönetmeliği’ne göre engellilerin önceliğinin olduğunu belirtmiştir. Engellilerin, bu yönetmeliğe göre öncelikli sağlık hizmeti alma hakkı olduğunu belirten 4. sınıf öğrencilerinin oranı alt sınıf öğrencilerine göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur (P<0.05). Katılımcıların %42,4’ü engellilerin sağlık hizmetlerine yeterince erişemediklerini belirtmiştir. Sağlık hizmetlerine erişim engelleri ise %91,8 ulaşım, %84,1 iletişim, %81,6 anlaşılma, %56,7 yeterli zamanın ayrılmaması olarak belirtilmiştir. Öğrencilerin %25,3’ü staj yaptıkları kurumda engelliler için fiziksel koşulların yeterli olmadığını, %72,2’si engellilikle ilgili ders almadıklarını belirtmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Engellilere yönelik sağlık hizmetinin iyileştirilmesinde hemşire ve ebelere önemli görevler düşmektedir. Eğitim hayatında konuyla ilgili yeterli bilgi ve donanıma sahip olarak yetişen sağlık personeli dezavantajlı gruplardan olan engellilere daha kaliteli sağlık hizmeti sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Engellilik, ebe, hemşire, sağlık hizmetleri

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF THE EFFICIENCY OF NEUROMOBILIZATION EXERCISE IN PATIENTS WITH CARPAL TUNNEL SYNDROME

Hasan ÖZBEK*, Melda SOYSAL TOMRUK*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and
Rehabilitation, Burdur, Turkey.*

¹hasanozbek@outlook.com, ²meldasoyaltomruk@gmail.com

ABSTRACT

Carpal Tunnel Syndrome (CTS) is caused by direct compression of the median nerve in the carpal tunnel; It is a compressive peripheral neuropathy characterized by a series of symptoms, especially night pain, paresthesia, muscle atrophy in the thenar region, loss of motor control and function. However, recent evidence points to more complex processes such as central sensitization with thermal hyperalgesia and enhanced pain hypersensitivity in median nerve regions. Several conservative approaches have been proposed for the treatment of mild to moderate CTS: some of these are corrective splints, electrophysical agents (ultrasound, laser, etc.), manual therapy and exercise. Median Nerve Neuromobilization Exercises (MNNE) have been suggested in the management of CTS to reduce pressure in the carpal tunnel, provide a neuromodulatory effect by reducing algogenic and proinflammatory substances and improve hand/pinch grip strength. Recent research has shown that only five minutes of passive MNNE in the form of a stretching or sliding technique in human cadavers can cause significant fluid distribution in the median nerve within the carpal tunnel. There are a significant number of studies examining the efficacy of MNNE in patients with CTS and the purpose of this review is to compile the results of these studies. When the studies in the literature were examined, it was observed that MSNE had low or moderate positive effects on pain intensity, hand and pinch grip strength, two-point discrimination sense, symptom severity and functional status when compared to other treatment groups or control groups that did not receive treatment. However, the superiority of these treatments, including MNNE, over each other has not been demonstrated. In conclusion, higher quality studies are needed to strengthen the evidence for the effects of MNNE in patients with mild to moderate CTS. More homogeneous selection of sample groups and MNNE techniques, higher sample sizes and longer follow-up times are needed in future studies.

Keywords: Carpal Tunnel Syndrome, Neuromobilization, Nerve Mobilization

Sözel Bildiri

THE IMPACT OF CLINICAL PHARMACY SERVICES ON PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS AND ATRIAL FIBRILLATION

Fatma Ulya YÜRÜK*, Aysel YAĞMUR, Sule APIKOGLU***, Songül TEZCAN*****

* *Health Sciences University, Hamidiye Faculty of Pharmacy, Department of Clinical Pharmacy, Istanbul, Turkey ulyayuruk1995@gmail.com*

** *Dr. Siyami Ersek Cardiovascular and Thoracic Surgery Training and Research Hospital, Cardiology, Istanbul, Turkey ayselyagmur@gmail.com*

*** *Marmara University Faculty of Pharmacy, Department of Clinical Pharmacy, Istanbul, Turkey sulerabus@yahoo.com, songulbutur@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Diabetes is a risk factor for heart disease and related conditions such as atrial fibrillation (AF), which is the most common rhythm disorder. **Aim:** The aim of our study is to evaluate the effect of clinical pharmacy services on management of drug-related problems (DRPs) in patients with diabetes and AF. **Methods:** Patients with diabetes and AF who admitted to an arrhythmia outpatient clinic between May 2022 and September 2022 were included in the study and were randomized into control and intervention groups. All patients were followed for 6 months. Demographic characteristics of the patients and the identified drug-related problems (DRPs) were recorded. The intervention group received pharmaceutical care from the clinical pharmacist while the control group received standard care (without involvement of a pharmacist). Strand's classification of DRPs was used to identify drug-related problems. Comparison of the number of DRPs and resolved/unresolved DRPs in both groups. **Results:** Each of the control and the intervention groups consisted of 44 patients. Patients in the intervention and the control groups were similar in terms of age, education status, and gender ($p>0.05$). The mean number of DRPs was 2.95 ± 1.50 ($n=130$) in the control group, while it was 3.15 ± 1.33 ($n=139$) ($p>0.05$) in the intervention group during the 6-month study. Majority (94%) of the DRPs in the intervention group were resolved, while only 22% of the DRPs were resolved in the control group. The mean number of resolved DRPs was significantly higher in the intervention group compared to the control group [0.67 ($n=29$) vs. 2.98 ($n=131$), respectively; $p<0.0001$]. **Discussion and Conclusion:** According to the results of our study, the number of DRPs in patients with diabetes and AF is quite high, and clinical pharmacy services were found to be effective in the management of DRPs in diabetes patients with AF. **Keywords:** Atrial Fibrillation, Diabetes Mellitus, Clinical Pharmacy

Sözel Bildiri

TÜRKİYE’DE 2023 YILI DEPREM FELAKETİ DÖNEMİNDE GERÇEKLEŞEN GRİ SUÇLARIN DİJİTAL ANALİZİ

Ceren KÜPELİ *, Zeynep TÜRKMEN*

*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, cerenkupeli@gmail.com, zeynep.turkmen@iuc.edu.tr

ÖZET

Türkiye’de 6 Şubat 2023 tarihinde ardı ardına gerçekleşen 7,4 ve 7,6 büyüklüğündeki iki depremde 10 farklı şehirde yüzbinlerce kişi hayatını kaybetmiş, bölge halkının çok büyük bir kesimi sahip olduğu her şeyi kaybetmiştir. Türkiye’nin çok büyük bir yüzölçümünde gerçekleşen deprem felaketi, akabinde depremle bağlantılı veya depremin yıkıcı etkisi altında gizlenerek gerçekleştirilmiş hem depremzedeleri hem de yardım etmeye çalışan kişileri hedef alan dolaylı suçları beraberinde getirmiş, afet yönetiminin önemli bir ayağını teşkil eden suç önleme çalışmaları bağlamında işbu gri suçların aydınlatılmasına ihtiyaç duyulmuştur. 10 farklı büyük şehre yayılan ve dolayısıyla çok büyük bir alanı kapsayan deprem enkazı depremin güçlü etkisi dolayısıyla günlerce kaldırılamamış; yakınlarının akıbetini kurulan çadırlarda bekleyen bölge halkı, sosyal ağ sağlayıcı platformlarda yaptıkları paylaşımlarla ortamın karışıklığından faydalanmak isteyen kişiler tarafından hırsızlık, yağma gibi geleneksel suçlara maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Deprem bölgesine yardım gönderilmesine yönelik ülke genelinde yardım toplama çalışmaları başlatılmış, özellikle internet aracılığıyla yardım bilgilerinin paylaşıldığı günümüzde işbu yardımların toplanması esnasında, türlü şekillerde yardımın gönderileceği hesap bilgisi veya internet siteleri manipüle edilerek nitelikli dolandırıcılık suç eylemleri gerçekleştirilmiştir.

Amaç: Afet yönetimi bağlamında en önem arz eden konulardan biri olan suç önleme ve afet akabinde müdahale güçlerinin hazır edilmesi kapsamında, çoğunlukla delil yetersizliği veya fail tespitinin güçlüğü itibariyle gri suç mahiyetinde kabul edilebilecek suçların aydınlatılması ve analiz edilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** İşbu çalışma, depremzedelere yönelik gerçekleştirilmiş ikincil suçların delillendirilerek aktarıldığı sosyal ağ sağlayıcı platformlardaki paylaşımlar ve yardım çalışmalarının hedeflendiği özellikle dijital suçların nitel analizi gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Afet dönemlerinde toplumun büyük bir kısmının suç algısının değişerek kargaşa ortamında gerçekleştirilen suç mahiyetindeki eylemleri normalize ederek duyurmak ve fakat şikayetçi olmamak şeklinde aksiyon aldığı, işbu çerçevede fiziki mahiyette suç önleyici kolluk güçlerinin bölgeye intikali ile dijital ortamda güvenlik önlemlerinin artırılması gerektiği kanısına varılmıştır. **Sonuç:** Afetlerin engellenemezliği ve ülkemizin afet bölgesi olduğu gerçeği ışığında, afet yönetiminin en önem arz eden aşamalarından biri olan afet esnasında ve akabinde suçların önlenmesi müdahalesi kapsamında alınması gereken fiziki ve dijital güvenlik tedbirlerinin sıkılaştırılması ve afet öncesi dönemde topluma eğitimler verilmesinin, suç algısının aleyhe değişiminin önlenmesine hizmet edileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem bölgesinde yağma, deprem dolandırıcılığı, deprem yardımı dolandırıcılığı, enkazda yağma, phishing.

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF CLINICAL, OPTICAL COHERENCE TOMOGRAPHY
FINDINGS AND PROGNOSIS IN SOLAR RETINOPATHY DEVELOPED BY SUN
ECLIPSE**

Sule Nur ACAR DUYAN*

* Konya City Hospital, Department of Ophthalmology, Konya, Turkey, dr.sulenuracar@gmail.com

ABSTRACT

Background: Solar retinopathy refers to damage to the central macula caused by exposure to intense solar radiation, most commonly observed after an eclipse. Symptoms usually develop within 1-4 hours after exposure and include decreased vision, metamorphopsia, micropsia, and central or paracentral scotomas. **Aim:** The aim of this study is to evaluate the effect of solar retinopathy on the retina in the presence of optical coherence tomography (OCT) findings and to discuss the prognosis and treatment. **Methods:** Sixteen eyes of 12 patients who developed solar retinopathy after the partial solar eclipse on October 25, 2022 were included in the study. Visual acuity, fundus findings, OCT findings were noted. **Results:** 7 of the patients presented with a central scotoma and 5 with blurred vision. Mean visual acuity at admission was 0.5 according to the Snellen chart. All patients had changes in the fovea. OCT showed distortion of the ellipsoid zone in all eyes and a hyperreflective area in 10 eyes. Oral (1 mg/kg) and topical steroid treatment was started in all patients. At the follow-up 3 months later, the mean visual acuity improvement was 0.31. **Discussion and Conclusion:** Solar retinopathy is characterized by involvement of the outer layers of the retina. Direct viewing of a solar eclipse can result in acute solar retinopathy. It is important to raise public awareness on this issue. In most cases the changes are reversible, but solar retinopathy can lead to permanent visual impairment.

Keywords: Solar Retinopathy, Sun Eclipse, Optic Coherence Tomography

Sözel Bildiri

PESTİSİTLERİN ÇOCUK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ

Selda ATEŞ BEŞİRİK*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Bucak, Burdur, Turkey, seldaates07@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Dünyada ve ülkemizde zararlıları yok etmek, daha rahat bir yaşam ve kaliteli ürünler elde etmek amacıyla kullanılmakta olan pestisitler, hedef organizmaları yok ettiği gibi hedef dışı canlılara da zarar verebilmektedir. Pestisitler hedef dışı organizmalara çeşitli yollardan etkilemekte ve organizmada başta sinir sistemi olmak üzere, endokrin sistem, immün sistem, karaciğer, kas, kalp, kan, boşaltım ve diğer sistemleri etkileyebilmektedir. **Amaç:** Bu derlemede pestisitlerin çocuk sağlığı üzerine etkisi, zararları ve korunma yolları ele alındı. **Yöntem:** Literatürde yapılan çalışmalar doğrultusunda pestisitlerin çocuk sağlığı üzerine etkileri incelendi. **Bulgular:** Pestisitlerin kullanım alanları, bulaşma şekilleri, çocuk sağlığı üzerine akut ve kronik etkileri, pestisit zehirlenmesi, tanı, tedavi ve hemşirelik bakımı, korunma yolları ve tarım işçisi çocukların pestisitlerden etkilenmesi başlıkları altında tartışıldı. **Sonuç ve Öneriler:** Kullanımı son yıllarda giderek artan pestisitlerin literatürde çocuk sağlığı sorunlarına neden olduğuna ilişkin kanıtlar bulunmaktadır. Pestisitlerin etkilerinden çocukları korunmaya yönelik çalışmaların sonucunda, uygun kişisel koruyucu ekipmanlar, güvenli pestisit kullanımı ve çevre güvenliğine yönelik gerekli önlemlerin alınması anahtar rol oynamaktadır. Eğitim ve danışmanlık hizmetleriyle özellikle hemşirelere önemli sorumluluklar düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pestisit, Çocuk, Çocuk Sağlığı Hemşireliği

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ADÖLESANLARDA UYKU, SOSYAL KAYGI VE TANSİYON

Emine Ela KÜÇÜK*

* Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun, Türkiye,
emine.kucuk@giresun.edu.tr

Giriş: COVID-19 pandemisi çocuklar, adölesanlar ve öğrencilerin yaşamında derin bir etki yaratmış olup yaşamları özellikle sağlık, eğitim ve sosyo-ekonomik durum gibi birçok yönden olumsuz etkilenmiştir. Salgının getirdiği ani ve uzun süreli değişiklikler adölesanlar arasında stres, kaygı ve depresyon düzeyinin artmasına neden olmuştur. Pandeminin getirdiği sosyal mesafe kuralları, maske takma zorunluluğu, sık sık el yıkama, beslenme ve egzersiz alışkanlıklarındaki değişimler adölesanlarda uyku, psikolojik durum ve tansiyon gibi sağlık göstergelerini etkileyebilir.

Amaç: Bu çalışmada COVID-19 pandemi sürecinde adölesanların uyku, sosyal kaygı ve tansiyon açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel türdeki çalışma 01.02.2021-01.06.2021 tarihleri arasında Türkiye'nin Giresun ilinde bir ortaokuldaki 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür. Çalışmaya 212 adölesan katılmıştır. Veri toplama aracı olarak; anket formu, adölesan sosyal kaygı ölçeği ve Cleveland adölesan uykululuk ölçeği kullanılmıştır. Sınıf ortamında öğrencilerin tansiyonu ölçülmüştür. Analizlerde sayı, yüzde, ki-kare testi, bağımsız gruplarda t testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan adölesanların %53,8'i kız öğrenci olup %42,5'i 7. sınıfta öğrenim görmektedir. Adölesanların %24'ü COVID-19 geçirdiğini, %40,6'sı ailesinde COVID-19 geçiren bireyin olduğunu belirtmiştir. Pandemi süresince adölesanlar en fazla (%28,3) sıkıntı hissettiklerini, %15,6'sı korktuğunu, %15,8'i ise üzüntü yaşadığını ifade etmiştir. Adölesanların %6,6'sının sistolik kan basıncının hipertansiyon, %0,9'unun diastolik kan basıncının hipertansiyon sınıflandırmasında yer aldığı belirlenmiştir. Cleveland adölesan uykululuk ölçeği puan ortalaması $32,3 \pm 9,5$ olarak belirlenmiştir. Ailesinde COVID-19 geçiren bireylerin olduğunu belirten adölesanların uykululuk puan ortalaması anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($P < 0.05$). Ergenler için sosyal kaygı ölçeği puan ortalamasının ise $42,6 \pm 14,5$ olarak orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamıza katılan adölesanların en fazla, sıkıntı, korku ve üzüntü duygularını yaşadıkları belirlenmiştir. Ailesinde COVID-19 geçiren bireyler olan öğrencilerin uykululuk puanı anlamlı olarak yüksek iken sosyal kaygı açısından COVID-19 geçirme ve ailesinde COVID-19'a yakalananların olması açısından anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Araştırmanın uygulandığı dönemde pandeminin devam ediyor olması nedeniyle pandeminin adölesanlar üzerindeki uzun dönemli etkilerinin araştırılması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, adölesan, uyku, sosyal kaygı

Sözel Bildiri

DO INTRAOPERATIVE ARTERIAL BLOOD GAS LACTAT AND HEMOGLOBIN LEVELS PREDICT INTRAOPERATIVE AND POSTOPERATIVE BLOOD TRANSFUSION NEED IN PATIENTS UNDERGOING HYSTERECTOMY FOR PLACENTAL INVASION ABNORMALITIES

Elcin TELLI*

**Eskisehir Osmangazi University, Faculty of Medicine , Department of Obstetrics and Gynaecology, Eskisehir, Turkiye, dreycinuzmez@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Peroperative transfusions are guided by blood loss assessment and values. Hemoglobin measured by arterial blood gas (ABG) analyzer is convenient, easily available, and results being obtained faster than the conventional laboratory methods.

Aim: The aim of this study is to determine whether or not ARG lactat and hemoglobin levels may predict intraoperative and postoperative blood transfusion need in patients undergoing hysterectomy for placental invasion abnormalities.

Methods: This retrospective study was conducted at a tertiary referral center between January 2018 to January 2022.

Results: A total of 43 patients with a prediagnosis of placental invasion abnormality verified with hysterectomy pathology report were included. Median age of the patients was 31 (median, 22-44) years. Patients were divided into groups according to intraoperative and postoperative blood transfusion need. When compared with the other group, hemoglobin and lactat levels in ABG of patients requiring blood transfusion intraoperatively was not statistically significant ($p=0.086$ and $p=0.120$, respectively). Postoperative transfusion need was also not predicted with ABG lactat level ($p=0.771$) otherwise ABG hemoglobin level was lower in the postoperative transfusion group ($p=0.044$).

Discussion and Conclusion: Accuracy of hemoglobin measured from ABG analysis is known to be inferior to laboratory measurements, and it could overestimate hemoglobin levels. A reliable correlation of values obtained by gas analyzer and laboratory method in the surgical population is lacking. We investigated two different parameters of ABG in an era of abundant blood loss and need for making quick decisions for transfusion. In the present study, we only concluded that intraoperative ARB hemoglobin levels may predict postoperative transfusion need.

Key words: blood gas, hemoglobin, lactat, placental invasion abnormalities, transfusion

Sözel Bildiri

PROTON POMPASI İNHİBİTÖRÜ (PPI) KULLANIMININ MİKROBİYOTA ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yavuz ÖZCAN^{1*}

*Bahçesaray İlçe Devlet Hastanesi, Van/Bahçesaray, dr.yavuzozcan03@gmail.com

ÖZET

Giriş: Gastrik asit ilişkili hastalıkların tedavisi ve profilaksisinde tüm dünyada yaygın olarak kullanılan PPI'ler, hem uzun süreli hem de yüksek oranda mide asit salgısını azalttıkları ve H₂ reseptör antagonistlerinden daha fazla iyileşme oranı sağlamaktadır. PPI kullanımıyla ilişkili bağırsak mikrobiyotasındaki değişiklikler, mide asiditesinin azalmasının mide ve ağız mikrobiyomundan daha fazla bakterinin hayatta kalmasına, göç etmesine ve bağırsakta kolonize olmasına izin vermesiyle ilişkili olabilmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, proton pompa inhibitörü kullanımının bağırsak mikrobiyotası üzerindeki etkisinin belirlenmesidir.

Yöntem: Literatür araştırması “microbiota” “proton pump inhibitors” “gastrointestinal microbiome” anahtar kelimeleri kullanılarak PUBMED, COCHRANE LIBRARY, GOOGLE AKADEMİK, SCIENCE DIRECT, ULAKBİM ve YÖK veritabanlarında yayınlanan bilimsel çalışmalar değerlendirildi ve çalışmanın amacı doğrultusundaki araştırmalar incelemeye dahil edildi.

Sonuç: PPI'lerin bağırsağın bakteriyel ortamını bozabileceği pH'dan bağımsız başka mekanizmalar da öne sürülmüştür. PPI'lerin Helicobacter pylori ve Gram-negatif ve Gram-pozitif bakteriler üzerinde, bakterilerin proton pompalarının (non-gastric H⁺/K⁺-ATPases) inhibisyonu yoluyla in vitro olarak doğrudan bakteriyostatik etkiye sahip olduğu gösterilmiştir. PPI kullanımı, enterik enfeksiyon riskinin artmasıyla ilişkilidir özellikle de *Clostridium difficile* enfeksiyonunda %65 artış riskiyle birlikte. PPI kullanıcılarının bağırsak mikrobiyotasında oral bakteriler ve potansiyel patojenik bakteriler artmıştır. PPI kullanımı istatistiksel olarak SIBO riski ile ilişkilendirildi, ancak yalnızca tam yüksek doğrulukta bir testle (duodenal veya jejunal aspirat kültürü) yapıldığında.

Tartışma ve Sonuç: Mevcut çalışmalar PPI aşırı kullanımının bağırsak mikrobiyotası üzerine olumsuz etkilerini göstermektedir. Bu etkiler dikkate alınarak PPI'ler reçete edilirken doz ve süre konusunda hassasiyet gösterilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Proton pompası inhibitörleri, Mikrobiyota

Sözel Bildiri

KÖY PEYNİRİNDE MAYA KUVVETİNİN HESAPLANMASI VE MAYA MİKTARININ BELİRMESİNİN KALİTE ÜZERİNE OLAN ETKİSİ

UFUK ARIKAN*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği, Burdur, Türkiye,
ufukarikan.ua@gmail.com*

Köy peyniri üretiminde kullanılan maya, üretilen peynirin kalitesi üzerinde etkilidir. Üretimde kullanılacak mayanın kuvveti, kullanılacak mayanın miktarını etkilediği için ilk önce mayanın kuvveti belirlenmelidir. Maya kuvveti, bir birim mayadan 35 °C’de 40 dakikada kaç kısım sütün mayalanabileceğini ifade etmektedir. Maya kuvvetinin belirlenmesinde çığ sütün asitliği 7.0 SH olmalıdır. Maya kuvveti hesabı yapılırken aşağıdaki formül kullanılmaktadır.

$$\text{Maya Kuvveti} = \left(\frac{\text{Seyreltme Derecesi} \times 2400}{\text{Pıhtılaşma Süresi}} \right)$$

Pıhtılaşma süresi hesaplanırken 5 ml maya, 200 ml’lik balonda saf su ile seyreltilir. (200: 5) – 40 kez seyreltilmiş olmaktadır. Bu çözeltilen 2 ml alınmış ve üzerine 35 °C- 100 ml süt ilave edilmiştir. (100: 2) -50 kez seyreltilmiş olmaktadır. Toplam seyreltme oranı 40 x 50 = 2.000’dir. Süte maya eklenmesiyle aynı anda kronometre başlatılır ve pıhtılaşmanın olduğu anda kronometre durdurularak süre saniye olarak belirlenmektedir. Çıkan sonuç formülde pıhtılaşma süresine yazılarak maya kuvveti hesaplanır. Maya kuvveti belirlendikten sonra maya miktarı belirlenmektedir. Peynirin üretiminde kullanılacak maya miktarı, sütün pastörize olma sıcaklığına, sütün yapısına ve kaç kısım sütün pıhtılaştıracağına bağlıdır. Bu parametrelere bakılmadan kullanılan maya miktarı fazla olursa peynirin raf ömrü içerisinde acılaşması, yapının heterojen olması ve çabuk dağılması gibi istenmeyen tekstür özelliklerine sahip olmasına neden olmaktadır. Kullanılacak maya miktarının az olması ise pıhtılaşmanın uzun sürmesi, aromanın az olması, pıhtıların baskı süresince kaynaşmaması gibi olumsuzluklara neden olmaktadır. Bu bağlamda köy peyniri üretiminde kullanılacak maya miktarı hem proses içerisinde hem tüketiciye ulaşma hem de raf ömrü süresince önemli kalite parametrelerini etkilemesinden dolayı, her peynir üretimine başlanırken, maya kuvveti ve buna bağlı olarak maya miktarı hesabının yapılması gerekmektedir. Maya miktarı hesabı da aşağıdaki formüller kullanılarak hesaplanmaktadır.

$$\text{Maya Miktarı} = \frac{2400 \times \text{Teknedeki Süt Miktarı (ML)}}{\text{Teknenin Pıhtı Kırılma Süresi (Saniye) X Maya Kuvveti}}$$

Teknenin pıhtı kırılma süresi hesaplanırken aşağıdaki formül kullanılmaktadır.

$$\text{Teknenin Pıhtı Kırılma Süresi} = \text{İstenilen Süre (Dk) X } 60 \text{ X Pastörize Süt Çarpanı}$$

Burada kullanılan pastörize süt çarpanı, işlenecek sütün pastörizasyon sıcaklığına göre değişiklik gösterebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Maya, Kuvvet, Süt, Kalite, Maya Kuvveti.

Sözel Bildiri

PAPİLLER TİROİD KARSİNOMLARINDA FOXE1, IMP3 ve TERT EKSPRESYONU

Nurtaç ASA SARIKAŞ*

**Kastamonu Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Patoloji Kliniği, Kastamonu, Türkiye, nurtacasa@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Tiroid kanseri en sık görülen endokrin malignite olup, insidansı dünya çapında bir çok ülkede son 30 yılda artış göstermektedir. Papiller tiroid karsinomu en sık görülen tiroid kanseridir ve tüm tiroid kanserlerinin yaklaşık %85'ini oluşturmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada, papiller tiroid karsinomlarında FOXE1, IMP3 ve TERT immünekspresyonu ile klinik ve prognostik histopatolojik bulguların karşılaştırılması amaçlandı. **Yöntem:** Papiller tiroid karsinomu tanısı alan total tiroidektomi/lobektomi ve/veya santral/boyun diseksiyonu yapılmış olan olgulara ait biyopsi materyalleri kullanıldı. 166 olgu çalışmaya alındı. İnceleme sırasında papiller tiroid karsinomu varyantlarının (klasik varyant/foliküler varyant) yanı sıra tümörlerin boyutu ($\leq 1 / > 1$ santimetre), fokalitesi (unifokal/multifokal), ekstratiroidal yayılımı, lenfovasküler invazyonu, lenf nodu diseksiyonlu olgularda lenf nodu metastazı varlığı, tümör dışı tiroidekteki lenfositik tiroidit varlığı ya da yokluğu değerlendirildi. Olguların yaş (≤ 45 yaş/ > 45 yaş) ve cinsiyet (kadın/erkek) bilgileri kaydedildi. Seçilen bloklardan alınan kesitlere FOXE1, IMP3 ve TERT antikorları uygulandı ve iki gözlemci tarafından ışık mikroskopu ile değerlendirildi.

Bulgular: Elde edilen bulgulara göre FOXE1 pozitifliği ile tümörde lenfovasküler invazyon arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca TERT pozitifliği ile tümör dışı tiroid dokusunda lenfositik tiroidit zemininin bulunmaması arasında istatistiksel olarak anlamlılık saptanmıştır. Diğer kriterler ile antikorların boyanması arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak, genellikle lenfatik damarlar veya direkt invazyon ile lokal yayılım gösterme eğilimine sahip papiller tiroid karsinomlarında FOXE1 ile immünekspresyon, lenfovasküler invazyonun bir işareti olabilir ve FOXE1 pozitif olgularda lenfovasküler yayılım ve lenf nodu metastazı açısından olguların daha dikkatli değerlendirilmesi ve ince iğne aspirasyon materyallerinde moleküler analiz yöntemlerinin dahil edildiği, geniş vaka grupları içeren ileriye dönük çalışmaların preoperatif tanı ve hastaların preoperatif/ postoperatif klinik yönetiminde katkısı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: FOXE1, IMP3, TERT, papiller, tiroid, karsinom

Sözel Bildiri

IS MYOCARDIAL BRIDGE A TROUBLEMAKER?: CASE SERIES AND A LITERATURE REVIEW

Sebahat ULUSAN*, Mevlüt Serdar KuYUMCU**

* Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Isparta, Turkey, sebahatulusan@hotmail.com

** Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Cardiology, Isparta, Turkey
kuyumcuserdar@hotmail.com

ABSTRACT

Background: Coronary arteries and their main branches usually run on the surface of the heart. Rarely, a portion of the artery becomes embedded in the myocardium following an intramural course, a condition called coronary myocardial bridging (MB) or band of muscle. **Aim:** The aim of this study to understand the consequences of MB and to review the ischemia caused by MB. **Methods:** In this study, we collected 13 patients who evaluated with myocardial perfusion scintigraphy test and underwent angiography for angina pectoris but only had MB as a case series. Myocardial Perfusion Scintigraphy, angiography and other diagnostic tests of these patients were evaluated. We examined the examples in the literature and compared them with the findings of our study. **Results:** As a result, all of these patient had ischemia or a fixed defect in their myocardial perfusion scintigraphy, and when we analyzed the angiography, the only finding was MB. **Discussion and Conclusion:** MB is symptomatic in many patients and causes cardiac ischemia. In this study, we evaluated the findings of our 13 patients who had only MB but had myocardial infarction findings in perfusion tests. Understanding the importance of MB is crucial.

Keywords: myocardial bridge, Myocardial Perfusion Scintigraphy, ischemia

Sözel Bildiri

**DECANNULATION WITH A MULTIDISCIPLINARY APPROACH IN PATIENTS
WITH TRACHEOSTOMY IN THE PALLIATIVE CARE UNIT**

Zehra CAN KARAHAN*, Hilal ZENGİN**

* Çankırı Karatekin University, Health Sciences Faculty, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Çankırı, Turkey, zehracnkrhn@gmail.com

** Gulhane Training and Research Hospital Palliative Care Clinic, Ankara, Turkey, zengin.hilal@yahoo.com

ABSTRACT

Background: According to the World Health Organization, palliative care is a multidisciplinary approach to improving patients' quality of life by addressing physical, psychological, and emotional issues. **Aim:** Our study aimed to determine the decannulation rate and factors that influence decannulation success in the palliative care unit. **Methods:** The information of patients hospitalized in the palliative care clinic of Gülhane Training and Research Hospital between 2017 and 2022 was analyzed retrospectively. Patients under the age of 18 and hospitalized in the palliative care unit for less than 4 days were excluded from the study. Demographic data, diagnoses, comorbidities, nutritional status, Norton Scale scores, day of hospitalization and discharge direction of the patients were recorded. All patients were evaluated and treated by a multidisciplinary team of doctors, nurses, physiotherapists and dietitians. Before the tracheostomy decannulation, the patients were included in the physiotherapy program. **Results:** 101 patients with tracheostomy were followed up. While 42 (42%) patients were followed up before the COVID-19 pandemic, 59 (59%) patients were hospitalized in the palliative care clinic during the epidemic. The mean length of stay of the patients in the palliative care clinic was 23±12.78 days. 41 patients were successfully decannulated. 9 (8.9%) patients were discharged to another service, 9 (8.9%) patients to the intensive care unit, and 76 (75.2%) patients to their home. The mean age of undecannulated (56.95) cases was older than decannulated cases(42.29) (p=0.014). According to the Norton Scale, which evaluates physical status, mental status, activity, mobility and incontinence, the decannulated group was found to be at moderate risk, and the non-decannulating group was at very high risk. **Discussion and Conclusion:** The structural abnormalities include chest wall and thoracic spine deformities, which compromise the overall respiratory system's compliance and result in an increase in breathing effort explain the negative impact of advanced age on decannulation. In order to be able to decannulate, patients should be mobilized as soon as possible, physical condition should be increased and bedsores should be prevented. A multidisciplinary team service and care plan has been shown to significantly improve decannulation rates.

Anahtar Kelimeler: decannulation, tracheostomy, palliative care

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF INTEGRASE GENE MUTATIONS IN HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS-1 (HIV-1) POSITIVE INDIVIDUALS

Kübra ÖZGÜLER*, Burak AKSU**

* Marmara University, Institute of Health Sciences, Department of Microbiology, Istanbul, Turkey, kubraozguler@hotmail.com

** Marmara University, School of Medicine, Department of Medical Microbiology, Istanbul, Turkey, drbaksu@gmail.com

ABSTRACT

Background: Integrase strand transfer inhibitors (INSTIs) are potent antiretroviral drugs used to treat human immunodeficiency virus type 1 (HIV-1) infection by inhibiting the action of the viral integrase. Mutations in integrase gene may cause drug resistance which consequently results in treatment failure, disease progression and mortality. **Aim:** The aim of this study was to investigate the drug resistance mutations associated with INSTIs among HIV-1-infected patients.

Methods: In a 3-year period (2018-2020), 50 plasma samples from HIV-1-infected patients who had a viral load over 200.000 copies/mL were included. Viral RNA extraction was followed by reverse transcription, amplification and Sanger sequencing of the HIV-1 integrase gene region. Detected mutations were analysed by using the Stanford University HIVdb Program.

Results: A total of 37 samples were reverse-transcribed, however only 18 samples were successfully sequenced and interpreted. Several mutations were detected in integrase gene region in all samples. Of the 18 samples 2 were found positive (11.1%) for drug resistance mutations for INSTIs, including T97A and Y143H.

Discussion and Conclusion: The detected drug resistance mutations in viral integrase gene region suggest that antiviral resistance testing is an essential component of effective HIV management including INSTI class drugs.

Keywords: Human Immunodeficiency Virus, Drug Resistance, Integrase Inhibitors

**This study is a part of Kübra Özgüler's M.Sc thesis (Microbiology and Clinical Microbiology) approved by Marmara University Institute of Health Sciences.*

Sözel Bildiri

KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ SONRASINDA GEÇİCİ BARINMA ALANI OLARAK KULLANILAN YURTLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Rumeysa Ayşe GÜDEN*, Elçin BALCI**

*Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı ABD, Kayseri, Türkiye
rumeysaayse112@gmail.com

**Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı ABD, Kayseri, Türkiye
drelcin71@gmail.com

ÖZET

Afetler, birçok kurum ve kuruluşun ortak amaç doğrultusunda, normal yaşama geçiş için koordinasyon gerektiren bir durumdur. Türkiye, 21. yüzyılda deprem, sel-taşkın, kuraklık, çığ, orman yangınları, pandemi, göç, terör saldırıları, maden kazaları, ulaşım yolu kazalarını deneyimlemiştir. 21. yüzyıl Türkiye için “afet yüzyılı” olmuştur. Afetlerde acil barınma ihtiyacı; acil toplanma alanları, acil barınma alanları ve geçici yerleşim yerleri ile karşılanmaktadır. Kahramanmaraş'ta 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen iki büyük deprem, diğer 9 ilde de ağır hasarı meydana getirmiştir. Olumsuz hava koşulları sonucu afetzedeler Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı yurtlara yerleştirilmiştir. Bu çalışmamızda afetzedeler için geçici barınma yeri olarak hizmet sunan yurtlar irdelenmiştir. Yurtlar, geçici yerleşim alanları için önerilen standart alan genişliğine uyumludur. Yurtlardaki birimler geçici yerleşim alanlarında bulunması gereken birimleri karşılamaktadır. Halk sağlığı bakış açısı ile barınma, beslenme ve güvenlik ihtiyaçlarına cevap verilmelidir. Afetzedelerin temel ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunduktan sonra psikodestek çalışmaları yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Kahramanmaraş depremi, acil barınma ihtiyacı, barınak, geçici yerleşim alanları

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

DIYABETLİ BİREYLERDE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ İLE AKTİVİTE ROL DENGESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sümeyye BELHAN CELİK*

*Doktor Öğretim Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü,
Mail: sumeyye.belhancelik@sbu.edu.tr ORCID: 0000-0002-2333-0286

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada Tip 2 diyabetli bireylerde problem çözme becerisi ile rol-aktivite dengesi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmaya 25 kadın, 27 erkek olmak üzere yaş ortalaması 65,33±9,27 olan 52 birey katıldı. Katılımcılara sosyodemografik bilgi anketi, Problem Çözme Envanteri (PÇE) ve Rol-Aktivite Dengesi Ölçeği (RADA) uygulandı. İstatistiksel analizinde Spearman korelasyon analizi kullanıldı. **Bulgular:** Diyabetli bireylerin problem çözme becerileri ortalama 102,17±51,12 (min. 32- max. 187) iken aktivite rol dengesi ortalaması 16,98±7,70 (min. 6- max. 32) idi. Bireylerin problem çözme becerisi ile aktivite rol dengesi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif güçlü ilişki olduğu bulundu (p=0.000, r=-0.863). **Sonuç ve Tartışma:** Diyabet gibi kronik hastalıkların öz yönetiminde teknik becerilerin yanında günlük rutin içerisinde beslenme aktivitesi ve fiziksel aktivite gibi aktivitelerdeki dengenin sağlanması gerekmektedir. Çalışmalar diyabetli bireylerin diyabet öz yönetimi ile günlük aktiviteler arasındaki dengeyi sağlamakta zorlandığını ve bu durumun da iyilik hali ve yaşam kalitesinin düşmesine neden olduğunu ifade etmektedir. Bu araştırma bulgularında ise problem çözme becerisi ile aktivite rol dengesi arasında çok güçlü bir ilişki bulunmuştur. Bu bağlamda diyabet yönetimi müdahalesi kapsamında uygulanacak ergoterapi yaklaşımları, bireylerin problem çözme becerisini geliştirme veya günlük rutin/aktivite-rollerin düzenlenmesi şeklinde düzenlenerek bireylerin günlük aktiviteler ile baş edebilme gücünü ve aktivite-rol dengesini iyileştirebilecektir.

Anahtar Kelimeler: diyabet; problem çözme becerisi; aktivite rol dengesi; ergoterapi

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF *IN VITRO* ANTIOXIDANT PROPERTIES OF FRUIT
METHANOL EXTRACT *VITIS VINIFERA***

Lale DUYSAK*

* Atatürk University, Faculty of Pharmacy, Erzurum, Turkey, lgozcu@atauni.edu.tr

ABSTRACT

Background: *Vitis vinifera* (grape) are among the most consumed fruits worldwide due to their high phenolic compound content. **Aim:** The aim of this study was to investigate the total phenolic compound and in vitro antioxidant activity of grape fruit methanol extract. **Methods:** Dried grape fruit samples were homogenized by grinding with liquid nitrogen and 50 g sample was mixed with 250 ml of methanol in a horizontal shaker water bath at 50 °C for 48 hours (filtered every 24 hours). Extracts were prepared at the concentrations of 125, 250 and 500 µg/mL. Determination of total phenolic compounds of grape methanol extract as well as antioxidant activities were determined by DPPH (1,1-diphenyl-2-picrylhydrazil) and FRAP (Iron ion reducing antioxidant power). Equivalent antioxidant capacity was determined using different concentrations of 1-100 µg/mL of reference samples. **Results:** The total phenolic compound of grape (125, 250 ve 500 ug/mL) determined equivalent 3.14, 5.81 and 12.08 µg/mL gallic acid, respectively. The mean antioxidant activity of grape (125, 250 ve 500 ug/mL) determined by FRAP method were equivalent of 2.31, 3.12 and 7.28 µg/mL trolox, respectively. The mean antioxidant activity of grape (125, 250 ve 500 ug/mL) determined by DPPH method were equivalent of 1.50, 4.12 and 5.86 µg/mL trolox, respectively. **Discussion and Conclusion:** The methanol extract of *Vitis vinifera* fruit analyzed in this study was found to have high antioxidant activity, high reducing power and rich in total phenolic compounds. It was determined that the highest effect was at the concentration of 500 µg /mL.

Anahtar Kelimeler: Antioxidant, DPPH, FRAP, grape, methanol extract, *Vitis vinifera*.

Sözel Bildiri

SONUÇLARIYLA DOĞUM KORKUSU

Yeşim ANIK ÇANKAYA*, Kamile ALTUNTUĞ**

*Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği

Adres: Yunus Emre Mahallesi Beyşehir Caddesi D Blok No: 281 Meram/KONYA

Telefon: 0332 320 40 49, Kurum e-posta: yanik@erbakan.edu.tr

** Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği

Adres: Yunus Emre Mahallesi Beyşehir Caddesi D Blok No: 281 Meram/KONYA

Telefon: 0332 320 40 49, Kurum e-posta: kaltuntug@erbakan.edu.tr

ÖZET

Giriş: Doğum korkusu, perinatal dönemde herhangi bir zaman aralığında ortaya çıkan, doğum eylemi için normal psikolojik hazırlık aşamasını engelleyen, ebeveynliğe geçiş sürecini zorlaştıran ve doğum yapmaya yönelik yaşanan korku olarak tanımlanmaktadır. Doğum korkusu, hemen hemen her gebede farklı düzeylerde ortaya çıkan, kadını ve ailesini gebelik, doğum ve postpartum dönemlerde etkileyebilen ve oldukça yaygın görülen bir durumdur. Yapılan bir metaanaliz çalışmasında doğum korkusu prevalansının %3,7 ile %43,0 arasında değiştiği, küresel tokofobi oranının ise %14,0 olduğu belirlenmiştir. Ülkemizde yapılan çalışmalarda doğum korkusu prevalansının %15,6 ile %82,6 arasında değiştiği görülmektedir.

Amaç: Doğum korkusunun gebelik, doğum ve doğum sonu döneme olan etkilerini belirlemektir.

Yöntem: Doğum korkusunun gebelik, doğum ve doğum sonu döneme olan etkilerini belirlemek amacıyla literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: Doğum korkusunun gebelik dönemini, doğum sürecini ve doğum sonu dönemi olumsuz etkilediği belirtilmektedir. Yüksek düzeyde doğum korkusunun gebelik döneminde huzursuzluk, uykusuzluk, ağlama nöbetleri, depresyon, kabus görme, fiziksel aktivitelerde değişiklik, konsantrasyon sorunları, doğuma hazırlık sınıflarına katılmaktan kaçınma, hatta bazı gebelerde paranoid düşüncelere neden olabildiği belirtilmektedir. Şiddetli düzeyde yaşanan doğum korkusunun gebede, hipertansiyon, preeklamsi, erken doğum riski, doğum eylemi sırasında komplikasyon gelişmesi gibi yüksek riskli sorunlara, fetüste ise, asfiksi, intrauterin gelişme geriliği ve düşük doğum ağırlığına neden olduğu belirtilmektedir. Yapılan çalışmalarda doğum korkusu yaşayan kadınlarda, doğum distosisi, epidural analjezi kullanımı, induksiyon kullanımı ve acil sezaryen ile müdahaleli doğum oranlarının daha fazla olduğu belirtilmiştir.

Doğum korkusunun doğumdan memnuniyeti azalttığı, doğum ağrısını arttırdığı, doğuma yönelik öz yeterlilik algısını olumsuz etkilediği, anne-bebek ilişkisinde sorunlara neden olduğu, komplikasyonlu ve müdahaleli doğumlara, sezaryen doğum tercihinde artışa neden olduğu belirtilmektedir. Doğum korkusunun doğum sonu dönemde, olumsuz ve travmatik doğum deneyimi yaşanmasına, anne-bebek arasındaki bağlanmada gecikmeye, emzirmede sorunlar yaşanmasına, benlik saygısında azalmaya, travma sonrası stres bozukluğuna ve postpartum depresyona neden olabildiği belirtilmektedir.

Sonuç: Kadınların psikososyal sağlık durumlarının korunması, geliştirilmesi, sürdürülmesini sağlamak, travmatik doğum algısının oluşmasını engellemek ve doğum sonu dönemde güvende hissetmelerini sağlamak için doğum korkusunun uygun müdahaleler ile yönetilmesi gerekmektedir. Doğru müdahaleler ile doğum korkusunun azaltılması, gebelik sürecinin sağlıklı geçirilmesini ve anne adayının fiziksel ve zihinsel olarak güvenli ve pozitif bir doğum deneyimlemesini sağlamakta, anneliğe geçiş sürecini kolaylaştırmakta ve postpartum süreci olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar kelimeler: gebelik, doğum korkusu, doğum sonu, doğum

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

AFET DURUMUNDA ÇOCUK BESLENMESİNDEKİ ZORLUKLAR VE ÖNERİLER

Neşe ATAMAN BOR*, **Dilek DEMİR KÖSEM****, **Nuriye Nesrin İPEKÇİ*****

*Hakkari Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Türkiye, ataman.nese30@gmail.com

**Hakkari Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Türkiye, dilekdemir@hakkari.edu.tr

***Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Yusuf Şerefoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Türkiye

nesrinipekci@kilis.edu.tr

ÖZET

Giriş: Doğal afet, yaygın insani, maddi, ekonomik veya çevresel kayıplar içeren, toplumun işleyişinde ciddi bir bozulmadır. Doğal afetler, heyelan, sel ve deprem gibi doğal olayların neden olduğu afetlerdir. **Amaç:** Çalışmada, afet durumunda çocuk beslenmesindeki zorluklar ve önerilerin ele alınması amaçlanmıştır. **Metot:** PubMed ve Google Akademi'de yayınlanan makaleler ve bazı ek ilgili makaleler değerlendirildi. **Bulgular:** Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler doğal afetlerle karşı karşıyadır, ancak bu afetlerden can ve geçim kaybı açısından en çok etkilenenler, gelişmekte olan ülkelerdeki yoksullar, özellikle çocuklardır. Doğal afetler, savunmasız bireylerin istihdam olanaklarını ve kazançlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum doğal afetlerden etkilenen alanlardaki çocukların besin alımını olumsuz etkilemektedir. Beslenme ihtiyacının karşılanmaması düşük besin alımına bu da çocuklar üzerinde yaşam boyu olumsuz etkilere neden olur. Çocuklar için bir felaket, açlık, tecavüz, hareketten yoksun bırakma, korku, sağlık hizmetlerine erişememe, hastalıklar, umutsuzluk ve ebeveynlerini ve sevdiklerini kaybetmek anlamına gelebilir. Yetersiz beslenen çocuklar, komplikasyonlara ve ölüme yol açabilen ikincil enfeksiyon riski altındadır. Afet durumunda çocuk beslenmesi için; Afet hazırlığında çocuk beslenmesi için kapasite geliştirmede toplumun sosyokültürel normlarına, psikolojik, ekonomik ve fiziksel ihtiyaçlarına saygı duymak ve bunları dikkate almak, Çocuklar için özel olarak tasarlanmış gıdaların stoklanması, gıda çeşitlerinin sağlanması ve gıda tedarik zinciri ile işbirliği, Yiyecek seçimi konusunda annelere danışmak, Çocukları güçlendirmek için genel çocuk eğitimi, sağlık eğitimi ve evrensel temel eğitimin (14 yaşına kadar eğitim) katı bir şekilde yerine getirilmesi başlıca önerilerdir. **Sonuç:** Yapılan kapsamlı literatür taramasında afet durumunda çocuk beslenmesindeki zorluklar ve önerilerin bir arada değerlendirildiği sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Bu nedenle mevcut çalışmada; afet durumunda çocuk beslenmesindeki zorluklar ve önerilerin ele alınması planlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Afet, Çocuk beslenmesi, Afetlerde çocuk beslenmesi zorlukları

Sözel Bildiri

CHALLENGES AND RECOMMENDATIONS IN CHILD NUTRITION IN DISASTER

Neşe ATAMAN BOR*, **Dilek DEMİR KÖSEM****, **Nuriye Nesrin İPEKÇİ*****

**Hakkari University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey, ataman.nese30@gmail.com*

***Hakkari University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey, dilekdemir@hakkari.edu.tr*

****Kilis 7 Aralik University, Yusuf Serefoglu Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey
nesrinipekci@kilis.edu.tr*

ABSTRACT

Background: A natural disaster is a serious disruption in the functioning of society that includes widespread human, material, economic or environmental losses. Natural disasters are those caused by natural events such as landslides, floods and earthquakes. **Aim:** The aim of the study was to address the difficulties and recommendations in child nutrition in case of disaster. **Methods:** Articles published in PubMed and Google Academy and some additional related articles were evaluated. **Result:** Both developed and developing countries are faced with natural disasters, but the most affected by these disasters in terms of loss of life and livelihood are the poor in developing countries, especially children. Natural disasters negatively affect the employment opportunities and earnings of vulnerable individuals. This situation negatively affects the food intake of children in areas affected by natural disasters. Failure to meet their nutritional needs leads to low food intake, which leads to lifelong adverse effects on children. For children, a disaster can mean hunger, rape, deprivation of movement, fear, lack of access to health care, illness, despair, and the loss of parents and loved ones. Malnourished children are at risk of secondary infection, which can lead to complications and death. For child nutrition in case of disaster; Respecting and taking into account sociocultural norms, psychological, economic and physical needs of society in capacity building for child nutrition in disaster preparedness Stocking specially designed food for children, provision of food variety and food supply chain Collaboration with, Consulting mothers on food choice, Strict fulfillment of general child education, health education and universal basic education (education up to 14 years of age) to empower children are the main recommendations. **Conclusion:** In the comprehensive literature review, it is seen that there are a limited number of studies that evaluate the difficulties and recommendations in child nutrition in case of disaster. Therefore, in the present study; It is planned to address the difficulties and recommendations in child nutrition in case of disaster.

Keywords: Disaster, Child nutrition, Child feeding difficulties in disasters

Sözel Bildiri

ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ÜREME SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ

Serpil ÖZBAŞ*

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Isparta, Türkiye*

serpilozbas@sdu.edu.tr

ÖZET

Kadınlarda ve erkeklerde günümüzde üreme sağlığı ile ilgili yaşanan sorunların nedenleri arasında değişen çevre koşullarının etkili olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada çevresel risklerin doğurganlık, gebelik, doğum sonuçları ve fetüs üzerindeki potansiyel etkilerini ortaya koyarak önemini vurgulamak amaçlanmıştır.

Çevresel faktörler özellikle endokrin sistemi etkileyerek üreme sağlığını olumsuz etkiler. Çevresel kimyasallara maruz kalma, iklim değişikliği gibi çevresel riskler; doğurganlığın azalması, infertilite, düşükler, fetüs üzerinde olumsuz etkiler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve erken puberte gibi sorunların görülmesinde artışa neden olmuştur. İklim değişikliği sonucunda küresel ısınma, hava kirliliği ve vektör kaynaklı hastalıkların artışı görülmektedir. İklim değişikliğinin beraberinde görülen bu durumlara bağlı olarak menarş yaşı zamanında da değişikliklerin olduğu; gebelikte spontan abortus, düşük doğum ağırlığı, neonatal ölümler görülebildiği bildirilmektedir. Literatürde ayrıca hava kirliliğinin kadın ve erkek gamet miktarında ve kalitesinde değişikliklere yol açtığı da bildirilmektedir. Kimyasal ve biyolojik ajanlara maruz kalma üreme fonksiyonlarını bozabilmektedir. Bu tür maruziyetlerde infertilite, spontan düşük, gelişim bozuklukları ve ölü doğum riski artmaktadır.

Kötü çevre koşulları ve iklim değişikliği insan yaşamını ve dolayısıyla üreme sağlığını olumsuz etkilemektedir. Kötü çevre koşullarının iyileştirilmesi ve iklim değişikliğinin önlenmesi konusunda alınacak her türlü önlem gelecek nesillerin üreme sağlığının korunması ve geliştirilmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Üreme Sağlığı, Çevre, İklim Değişikliği

Sözel Bildiri

**EFFECTS OF ENDOCRINE DISRUPTING CHEMICAL BISPHENOL A
SPERMATOLOJİK KINEMATIC PARAMATERS IN DIFFERENT TIME IN ADULT
ANGORA GOAT**

**Seher SIMSEK¹, Ilktan BASTAN², Derya SAHIN¹, Firat KORKMAZ¹, Gurol A.
BAYRAKTAROGLU³, Bulent BAS⁴, Fatih M. BOZKURT⁵, Calegero STELLETTA⁶,
Hasan H. SENYUZ⁷, Muharrem SATILMIS⁸**

¹International Center for Livestock Research and Training, Ankara, Turkey (yirticiseher@gmail.com)

²Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Genetics and Embryo Technologies Application and Research Center, Burdur, Turkey

³Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Artificial Insemination, Burdur, Turkey

⁴Ankara University Veterinary Medicine, Department of Histology and Embryology, Ankara, Turkey

⁵Ankara University Veterinary Medicine, Department of Microbiology, Ankara, Turkey

⁶Afyon University Veterinary Medicine, Department of Pathology, Afyon, Turkey

⁷University of Padova, Department of Animal Medicine, Production and Health, Padova, Italy

⁸Necmettin Erbakan University, Veterinary Medicine, Department of Animal Nutrition and Nutritional Diseases, Konya, Turkey

⁹Izmir Bakircay University, Menemen Vocational School, İzmir, Turkey

ABSTRACT

Background: Bisphenol-A (BPA) is an estrogen-mimicking endocrine-disrupting chemical (EDC) that is found in a variety of animal equipment and tools. Previous studies indicated that the BPA effects male fertility, especially reproduction function. **Aim:** The aim of this study is to determine the effects of estrogenic EDCs BPA on andrological kinetic parameters in different time in adult Angora goats. **Methods:** This descriptive study, we exposed the Angora goat to 5µg/kg/day BPA (I.group), 5000µg/kg/day BPA (II.group), and 25000µg/kg/day BPA (III.group) during 70 days in the season (October-December). BPA was added to their rations, their consumption was assured, and a total of 144 ejaculates were taken by the artificial vagina method. **Results:** We analyzed motility of spermatozoa (total motility (TM,%), progressive motility (PM,%)), and kinetic parameters (mean orbital velocity (VAP,µm/s), linear velocity (VSL,µm/s), curvilinear velocity (VCL,µm/s), linearity (STR,%), curvilinear path linearity (LIN,%), lateral deviation amplitude of spermatozoon head (ALH,µm), crossover frequency (BCF,Hz)), in 0 hours, 1st hours, 3th hours. In addition plasma membrane and acrosome integrity (PMAI) and mitochondrial membrane potential (MMP) were evaluated. In terms of spermatological and kinematic values, total density, total motility and progressive motility in

bucks were lower in BPA groups than in controls, however, there was no difference in kinetic parameters 0 hours. The group of control showed that $40,3\pm 3,5$ motility and BPA groups I, II, III had $37,4\pm 4,5$, $38,8\pm 4,4$, and $34,3\pm 4,6$ motility (respectively). There are significant differences VAP, VCL, VSL between control and BPA groups in 3th hours. PMAI values were higher in buck control groups than BPA groups. PMAI was found in control $40,3\pm 3,5$ and BPA groups I, II, and III $27,9\pm 3,6$, $31,0\pm 3,7$ and $26,3\pm 3,3$ respectively. In addition, high MMP (HMMP) and low MMP (LMMP) was also analyzed. While HMMP values were higher in control groups ($\%69,6\pm 2,5$) than BPA groups (I.group $\%61,5\pm 2,7$, II.group $\%62,0\pm 2,1$ and III.group $\%60,4\pm 2,9$), LMMP values were lower in control ($26,2\pm 2,7$) than BPA groups (I.group $41,8\pm 2,1$, II.group $40,0\pm 2,3$ and $41,5\pm 3,1$). **Discussion and Conclusion:** Overall, the effects of BPA on the reproductive system of the Angora goat, which is our local value and gene source, have been demonstrated in terms of spermatology and kinematics, and it has been determined that it causes serious damage to fertility. For this reason, it is recommended not to use BPA-derived products for care and feeding purposes in Angora goats.

Anahtar Kelimeler: Angora goat, Bisphenol A (BPA), CASA, Endocrine-disrupting chemical (EDC), Flow cytometry, Spermatogenesis

International Center for Livestock Research and Training, Ankara, Turkey

TAGEM/HAYSÜD/Ü/19/A4/P2/1198

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

HEMATOLOJİK HASTALIKLARA SAHİP ÇOCUKLARDA ORAL BULGULAR VE DİŞ HEKİMİ YAKLAŞIMI

Betül KARAGÜR

**Özel Kariyer Ağız Diş Sağlığı Merkezi, Isparta, Turkey, betulkaragur94@gmail.com*

ÖZET

Diş hekimliğinde sistemik hastalıkların rolü çok önemlidir. Özellikle çocuklarda ağız-diş bulgularının, sistemik hastalıklarla birlikte değerlendirilmesi ve sistemik hastalıklara bağlı olarak meydana gelen ağız bulgularının hastalığın erken tanısına olanak sağlaması açısından önem taşımaktadır. Hematolojik hastalıklar, çeşitli komplikasyonlara neden olabilen, kan ile ilgili hastalıklar olup, çocuklarda sık görülebilmektedir. Hematolojik hastalıklar kabaca; eritrosit hastalıkları (anemiler), lökosit hastalıkları (nötropeni, lösemiler, lenfoma) ve trombosit hastalıkları (trombositopeni, hemofili vb.) olmak üzere üç gruba ayrılabilir. Kan hastalıkları, ağız mukozasının birçok hematolojik bozukluğun hassas bir göstergesi olması nedeniyle diş hekimliği açısından önemlidir. Bu hastalıkların neden olduğu komplikasyonlar arasında; kanama riskinde artış, oral enfeksiyonlar ve mukozal lezyonlar sık olarak yer almaktadır. Tedavi öncesinde hastalığa bağlı olarak gelişebilecek komplikasyonların önlenmesi, kullanılan ilaçlar ve cerrahi girişim için alınacak önlemler ve tedavi protokolünün belirlenmesi açısından hematolojik hastalıkların genel ve ağız içi bulgularının diş hekimleri tarafından bilinmesi önem taşımaktadır. Bu derlemede, çocuklarda sık rastlanan hematolojik hastalıkların oral bulguları ve diş hekimlerinin dikkat etmesi gereken durumlar ile ilgili bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

REVIEW OF THESES ON THE REDUCTION OF FEAR AND ANXIETY IN CHILDREN RECEIVING INHALER THERAPY

Mustafa HIZ*, Mustafa BELLI**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Vocational School of Health Services, Operating Theatre Services Programme, Burdur, Turkey, mhiz@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Child Health and Disease Nursing, Burdur, Turkey, bellimustafa4643@gmail.com*

Background: Nebulisers are frequently used to treat respiratory system diseases in children. However, effective and reliable use of nebulizers becomes difficult due to the fear and anxiety experienced by children. The success of inhaler treatment depends on reducing the fear and anxiety experienced by children and their adaptation to the treatment.

Aim: This study aimed to examine the postgraduate theses on reducing fear and anxiety in children receiving inhaler therapy.

Methods: The research was conducted by retrospectively scanning the relevant research articles in the Council of Higher Education Thesis Centre. In order to reach the theses on the subject, Boolean operators were used to search with the keywords "nebulizer", "inhaler", "anxiety", "fear". The "thesis evaluation form" created by the researchers was used to evaluate the theses. Descriptive statistics were used in the evaluation of the data.

Results: As a result of the search, five theses were found, and it was determined that all of the theses were master's theses. 60% of the theses were conducted in 2022, and 40% were conducted in the Department of Pediatric Nursing. When the research designs of the theses were examined, it was seen that all of them had a randomized controlled experimental design. When the publication status of the theses was examined, it was determined that none of them were turned into publications. When the findings and results of the theses were analyzed, it was found that the anxiety and fear scores of the intervention group were lower than the control group by 80%.

Conclusion: It was concluded that all of the theses were master's theses and had randomized controlled designs, and were not published. It is recommended that theses with a high level of evidence be converted into publications, and the subject should be emphasized in doctoral theses.

Keywords: Inhaler treatment, child, fear, anxiety, postgraduate theses

Sözel Bildiri

EVALUATION OF SULEYMAN DEMIREL UNIVERSITY FACULTY OF MEDICINE INTERN CARNET BY YEARS

Seda Nur AYDOĞDU* Aybala Mine Hatice KURNAZ* Nazire Ece AVVURAN* Giray
KOLCU**

*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi

** Süleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Basic Medical Sciences, Department of
Medical Education and Informatics, Isparta, Turkey

Suleyman Demirel University Institute of Health Sciences, Isparta, Turkey

Girne American University Faculty of Medicine Department of Basic Medical Sciences, Department of Medical
Education and Informatics Girne, TRNC

Introduction: Evaluation of graduation goals is very important in medical education programs.
In this context, many measurement and evaluation methods are used.

Aim: In this study, it is aimed to evaluate the change in the usage status of the intern report card,
which was prepared for the 6th semester students of Süleyman Demirel University Faculty of
Medicine, over the years.

Method: The study was designed as a cross-sectional descriptor in a quantitative research
design. For the study, 25 report cards were randomly selected from among the internet reports
filled between the years of 2018 and 2022. These report cards were scored according to the
completion of the sections in them.

Results: For the study, 9 internship report cards in the 6th semester education program of
Süleyman Demirel University, which were used in the years 2018-2022, were scored. 6.52 ± 3.76
for 2018, 10.64 ± 4.41 for 2019, 16.84 ± 5.67 for 2020, 17.95 ± 6.40 for 2021, 15.57 for 2022 It
was calculated as ± 6.11 .

Discussion: In our study, it has been shown that the intern report card application, which started
in 2018, has been in a statistically significant change over the years. We believe that this
practice in our faculty has been adopted and implemented by the departments over the years,
despite the negative effects of the COVID-19 pandemic and various changes in the departments.

Sözel Bildiri

ALTERATIONS IN LIPID METABOLISM BY ZERUMBONE TREATMENT IN NON-SMALL CELL LUNG CANCER CELLS

Dilek YONAR*, Burcu BABA **, Çağla Zübeyde KÖPRÜ**

* Yüksek İhtisas University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Ankara, Turkey,
dilekyonar@yiu.edu.tr

** Yüksek İhtisas University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biochemistry, Ankara, Turkey,
burcubaba@yiu.edu.tr

*** Yüksek İhtisas University, Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Ankara, Turkey,
caglakopru@yiu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Lung cancer is the leading cause of cancer-related death worldwide. Despite rapid progress in understanding the mechanisms of lung carcinogenesis, no effective clinical treatment has been found for cancer patients yet. For this purpose, the use of natural compounds such as zerumbone (ZER) is prominent in recent years. Zerumbone exhibits potent anti-proliferative, anti-metastatic and pro-apoptotic properties against some types of cancer. **Aim:** It was aimed to evaluate the biomolecular changes induced by zerumbone on human non-small cell lung cancer cells (A549). **Methods:** A549 cells were incubated with different concentrations of ZER (0-100 μ M) for 24 and 48 hours, and half-maximal inhibitory concentration (IC_{50}) values were determined by WST-1 assay. Afterwards, cells were treated with the IC_{50} values of ZER for 24 and 48 hours, and biochemical changes induced by ZER were analyzed by attenuated total reflection-Fourier transform infrared (ATR-FTIR) spectroscopy. Area/area ratio, bandwidth, peak position analyzes of the spectra obtained by ATR-FTIR spectroscopy were performed. **Results:** Total saturated and unsaturated lipid contents significantly increased in ZER-treated cells. The carbonyl/total lipid ratio significantly decreased in ZER-treated groups compared to control cells. There was a decrease in the bandwidth of the CH_2 asymmetric/symmetric stretching bands and also slight shifts in their peak positions. Furthermore, total protein content slightly decreased in ZER-treated cells. **Discussion and Conclusion:** ZER treatment of A549 cells remarkably modulated the total lipid content with significant increase in the levels of saturated and unsaturated lipids. The decrease in the bandwidth of the CH_2 asymmetric/symmetric stretching band suggests a decrease in lipid fluidity of the cells. Moreover, there was a tendency to decrease in protein contents. Consequently, lipid metabolism might be affected more than the protein metabolism after ZER treatment. The modulatory activity of ZER mainly on lipid profiles may provide insight into its possible anticancer effects.

Keywords: lung cancer, A549 cells, zerumbone, FTIR spectroscopy

Sözel Bildiri

EXAMINATION OF RENAL FUNCTION AND PHOSPHORUS RESULTS OF PATIENTS SWITCHED FROM TENOFOVIR DISOPROXIL FUMARATE TO TENOFOVIR ALAFENAMID

Serdar DURAK*, Murat ALİYAZICIOĞLU**

* Trabzon Kanuni Training and Research Hospital, Department of Gastroenterology, Trabzon, Turkey, serdardurak@gmail.com

** Trabzon Kanuni Training and Research Hospital, Department of Gastroenterology, Trabzon, Turkey, m_aliyazicioglu@hotmail.com

ÖZET

Background: Tenofovir alafenamide (TAF) is a tenofovir prodrug developed to treat patients with chronic hepatitis B virus infection at a lower dose than tenofovir disoproxil fumarate (TDF). Long-term use of TDF can cause kidney toxicity.

Aim: In this study, it was aimed to examine the changes in kidney function and phosphorus test results of patients who were switched from TDF to TAF treatment.

Methods: Cases who were switched from TDF to TAF between January 2019 and July 2022 and were followed up for at least 6 months were retrospectively analyzed. Demographic, laboratory and clinical information were obtained from the polyclinic records and evaluated.

Results: 29 patients were included in the study. Of the patients, 19 (65.5%) were male and 10 (34.5%) were female. While the mean age of the patients was 49.07 ± 12.59 years, no significant difference was found between the genders in terms of age ($p=0.145$). The median follow-up month of the patients was 28 (7-46). While there was no statistically significant difference between the urea and phosphorus values of the patients at the onset and last control date of TAF ($p=0.952$, $p=0.299$), the creatinine value at the last control date was statistically higher than the baseline, and the eGFR value was lower (respectively $p=0.009$, $p=0.009$).

Discussion and Conclusion: Although systemic exposure is less, patients using TAF should be carefully monitored for renal toxicity.

Keywords: Chronic hepatitis b, Tenofovir disoproxil fumarate, Tenofovir alafenamide, Urea, Creatinine, Phosphorus, eGFR

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF CORNEAL FIBROPAPILLOMA IN LOGGERHEAD
TURTLES (CARETTA CARETTA) IN THE MEDITERRANEAN SEA IN TURKIYE**

Özgür KANAT^{1*}, Veysel Soydal ATASEVEN^{2}**

* *Necmettin Erbakan University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Pathology, Konya, Turkiye,
vetstorm@gmail.com*

** *Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology, Hatay, Turkiye,
soydalata@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Fibropapillomatosis, which is a panzootic and neoplastic, is a chronic disease. **Aim:** The aim of this study is to characterize a tumor-like mass and reveal the presence of spirorchid-like parasitic eggs in the ocular tissues of *Caretta caretta* turtles, both healthy and with a tumor-like mass. **Methods:** A total of seven ocular tissue samples, six eye/eyelid tissues taken from healthy-looking animals and one ocular mass, were used as study material. Sections were stained with hematoxylin-eosin. Immunohistochemical method was stained using positive controls with mouse monoclonal anti-human p53 protein antibodies, mouse monoclonal anti-human Ki-67 antibodies, mouse monoclonal anti-human p16 antibodies, pan-cytokeratin monoclonal antibodies and vimentin. **Results:** The ocular mass was characterized as a fibropapilloma, while unilateral corneal scarring and spirorchid-like parasite eggs were also detected. Unilateral spirorchid-like parasite eggs were detected in the tissue samples of two healthy-looking animals. Fibropapillomatosis or spirorchid-like parasite eggs were not detected in the ocular samples of the other four healthy-looking animals. In the tissue determined to be a fibropapilloma, atypical cell features in mucinous columnar and squamous cells and numerous parasitic cysts in the dermis were seen, as were foreign body and Langhans-like foreign bodies cells, and macrophages developing against parasitic cysts and eggs. Dark reddish-brownish black pigments similar to melanin were found in the sections. Atypical cell features were observed in some transitional epithelial cells. It was observed that the nuclei of some cells were enlarged and swollen and had a different structure. Koilocytosis was observed in some cells. In immunohistochemical staining, while Ki67, P16, Pan CK and Vimentin showed positive staining, P53 showed negative staining. **Discussion and Conclusion:** As far as we know, this study is the first report of corneal fibropapillomatosis in *Caretta caretta* turtles in our country.

Keywords: *Caretta caretta*, Histopathology, Ocular fibropapillomatosis, PCR, Turkiye

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF SHORT-TERM STORAGE OF HONAMLI BUCK SPERM ON SPERMATOLOGICAL PARAMETERS AND PREGNANCY RATES

Durmus KAHRAMAN*, Hasan Ali CAY*, Feyzanur MART* Mine HERDOGAN*,
Firat KORKMAZ**, Muhammed Enes INANC**, Sukru GUNGOR**, Ayhan ATA**

* Burdur Mehmet Akif Ersoy University Health Science Institute, Department of Reproduction and Artificial Insemination, Burdur, Turkey, dkahraman@mehmetakif.edu.tr, hacay@mehmetakif.edu.tr, feyzags9616@gmail.com, herdoganmine@gmail.com,

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Veterinary Medicine, Department of Reproduction and Artificial Insemination, Burdur, Turkey, firatkorkmaz@yandex.com, enesinanc@mehmetakif.edu.tr, sukrugungor@mehmetakif.edu.tr, ayhana@mehmetakif.edu.tr.

ABSTRACT

Background: The use of reproductive biotechnology is an important issue in goat breeding to obtain more meat and milk producing generations. For this, more efficient generations can be obtained with artificial insemination practices in goats.

Aim: The aim of this study is to evaluate the success of intra-vaginal artificial insemination in Honamli goats synchronized using progesterone-impregnated sponge (Esponjavet®, 60 mg medroxyprogesterone acetate) and spermatological quality analyzes after storing the ejaculate from Honamli buck at +4 C for different periods (0, 24, 48 and 72 hours).

Methods: Forty female (4 ±0.3 years old) and 1 male (3 years old) male were used in the study. On the 10th day of sponge insertion, PGF2α (250 mg cloprostenol) was applied to each goat, and the sponges were removed on the 12th day and 400 IU PMSG hormone was applied. All animals were artificially inseminated 48 hours after PMSG hormone was administered. Spermatological parameters were evaluated in terms of microscopic (motility) and flow cytometric (plasma membrane acrosome integrity [PMAI], mitochondrial activation [HMMP], viability [SYBR], oxidative stress parameters [MITOSOX, BODIPY]) at the specified times. Synchronized animals were divided into 4 equal groups and artificial insemination was performed intravaginally with semen stored for different storage periods. On the 45th day, pregnancy examinations were performed by ultrasonography.

Results: The differences observed between storage times in terms of flow cytometric sperm quality parameters were found to be statistically significant (P<0.05). There was no statistical difference in terms of pregnancy and vaginal resistance between semen stored for different periods and inseminated groups (P> 0.05).

Discussion and Conclusion: As a result, it was concluded that semen can be used in artificial insemination applications by storing semen until the 3rd day when compared with the 0th hour pregnancy results in artificial insemination applications using fresh goat semen stored at +4 °C at different times during the season. In our study, the best pregnancy result was 63.6% (7/11) in the fresh sperm group obtained at 0 hour and 48.7% (19/39) pregnancy results in total were obtained. Considering that it will lead the studies to be done in the future, it is thought that the studies should be continued by using more animals.

Keywords: Goat, Medroxyprogesterone, Short-Term Storage, Intravaginal Artificial Insemination, Flow Cytometry

Sözel Bildiri

VETERİNER HEKİMLİKTE GÖRÜNTÜLEME TEKNİKLERİNE GÜNCEL

YAKLAŞIMLAR

Aybars AKAR*

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Burdur, Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Giriş: Radyoloji ve 2 boyutlu ultrasonografi veteriner sahada ekonomik ve kolay uygulanabilir olmalarıyla uzun zamandır oldukça yaygın bir şekilde kullanılan görüntüleme teknikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni teknolojilerin keşfedilmesi ve var olan teknolojilerin yaygınlaşmasıyla bu görüntüleme tekniklerinin arasına Doppler ultrasonografi, bilgisayarlı tomografi, manyetik rezonans görüntüleme ve kısmen de nükleer görüntüleme dahil olmuştur.

Doppler Ultrasonografi: Renkli Doppler görüntülemenin yanı sıra hemodinamiyi ve doku hareketlerini değerlendirme şansı tanıyan Pulsed-Wave, Continuous Wave, Power ve Doku Doppler teknikleriyle artık organlardaki kan akım profilleri daha isabetli bir şekilde görüntülenebilmektedir. **Bilgisayarlı Tomografi:** İnsanlarda uzun zamandır kullanılan bilgisayarlı tomografi, geçtiğimiz yıllarda veteriner sahada da aktif bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Yapısal hastalıkların teşhisindeki önemi; zaman alıcı, maliyetli ve yorumlanması için bir uzmanın gerekli olması gibi olumsuz yanlarının önüne geçmiştir. **Manyetik Rezonans**

Görüntüleme: Tıpkı bilgisayarlı tomografi gibi veteriner sahadaki katkısı ekonomik ve uygulama konusundaki zorluklarının önüne geçen manyetik rezonans görüntüleme, merkezi sinir sistemi gibi alanlarda kapsamlı bir değerlendirmeye olanak tanınmasıyla yavaş yavaş yaygınlaşmakta ve önümüzdeki yıllarda çok daha aktif bir şekilde kullanılabileceği öngörülmektedir. **Nükleer Görüntüleme:** Veteriner sahada henüz yeteri kadar yaygın olmamakla birlikte hastalıkların erken teşhisine ve onkolojik hastalıkların kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine olanak sağlamasıyla ilerleyen zamanlarda veteriner sahada yer bulacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doppler Ultrasonografi, Bilgisayarlı Tomografi, Manyetik Rezonans Görüntüleme, Veteriner Tıp

Sözel Bildiri

**EEYARESTATIN I MEDIATED INHIBITION OF THE ENDOPLASMIC
RETICULUM-ASSOCIATED DEGRADATION (ERAD) MECHANISM MAY
EXHIBIT A POTENT THERAPEUTIC APPROACH FOR COLORECTAL CANCER**

TREATMENT

Yalcin ERZURUMLU*

* *Suleyman Demirel University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Isparta, Turkey,
yalcin.erzurumlu@gmail.com*

ABSTRACT

Background: The endoplasmic reticulum-associated degradation (ERAD) mechanism is one of the major protein-quality control mechanisms in eukaryotic cells. In the last ten years, it has been better understood that ERAD works as an adaptive mechanism in cancer cells. Therefore, the efficacy of therapeutic targeting of ERAD in cancer cells is under intense investigation.

Aim: The aim of this study is to evaluate the possible therapeutic efficacy of Eeyarestatin I-mediated blocking of the ERAD mechanism in colon cancer cells. **Methods:** The therapeutic efficiency of Eeyarestatin I on proliferation, invasion, migration, and colony formation and anchorage-independent growth of Caco-2 and HT-29 colorectal cancer cells were evaluated by WST-1 proliferation assay, Boyden-chamber invasion test, wound-healing assay, 2D-plate colony formation and 3D-cell culture, respectively. Also, the protein expression level of CHOP, PARP-1, caspase-3 and caspase-7 levels were determined by immunoblotting assay. **Results:** Our results indicated that Eeyarestatin I administration significantly decreased the proliferation, colonial growth, ability of invasion/migration and anchorage-independent growth of colorectal cancer cells. Moreover, Eeyarestatin I treatment remarkably increased CHOP protein levels and induced cleavage of PARP-1, caspase-3 and -7 levels. **Discussion and Conclusion:** Collectively, our findings suggest that pharmacological modulation of the ERAD mechanism may offer a potential therapeutic effect for colorectal cancer treatment. As a conclude, Eeyarestatin I may be a potent therapeutic molecule for colorectal cancer cells.

Keywords: Colon cancer, Endoplasmic reticulum, Eeyarestatin I, ER-associated degradation, p97/VCP

Sözel Bildiri

HEMŞİRELERİN ÇALIŞMA YAŞAM KALİTESİ İLE AYRIMCILIK ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gülşah ÜNSAL JAFAROV*, **Öznur GÜVENDİ ORUÇ****, **Kubilay ERİŞLİK*****

* *İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye*
gunsal@gelisim.edu.tr

** *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim
Anabilim Dalı, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, oznur.guvendioruc@iuc.edu.tr*

*** *İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İstatistik Bölümü, İstanbul, Türkiye,*
kubilayerislik@ticaret.edu.tr

ÖZET

Giriş: Ayrımcılık sağlık sektöründe önemli bir sorundur ve hemşireler bu sorunla sıklıkla karşılaşmaktadır. Çalışma yaşamında çeşitli şekillerde ortaya çıktığı görülen bu davranışın, çalışma yaşam kalitesini de etkilediği düşünülmekte ve ilişkili olan faktörler araştırılmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada amaç, hemşirelerin ayrımcılığa ilişkin algıları ile çalışma yaşam kalite düzeylerinin saptanması ve her iki kavram arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. **Yöntem:**

Araştırma ayrımcılık algı düzeyleri ile çalışma yaşam kalite düzeyini belirleyecek olması açısından tanımlayıcı ve aralarındaki ilişkileri ortaya koyacak olması bakımından ilişki arayıcı olarak tasarlanmıştır. Örneklemi kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen araştırmaya katılmaya gönüllü kamu hastanelerinde çalışan 200 hemşire oluşturmuştur. Araştırmada Sağlık Personeli Çalışma Yaşam Kalitesi Ölçeği ve Hemşirelerde Ayrımcılık Algısı Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca, çalışmaya katılan hemşirelerin demografik özelliklerinin sorgulayan (cinsiyet, kurumdaki çalışma süresi, meslekte çalışma süresi, yaş, medeni durum, eğitim, çalıştığı birim ve günlük çalışma saati) ve ayrımcılık algısı ile çalışma kalitesini etkileyeceği düşünülen 8 soruluk Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Sağlık Personeli Çalışma Yaşam Kalitesi Ölçeği, Hemşirelerde Ayrımcılık Algısı Ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile incelenmiş bunun yanında tanımlayıcı istatistiksel analizler yapılmıştır. Sağlık Personeli Çalışma Yaşam Kalitesi Ölçeği 27 sorudan ve 6 boyuttan (1. Boyut: İş Kazası, Mesleki Hastalık Riski ve İş Yerindeki Fiziksel Çalışma Koşulları, 2. Boyut: İş Yerinde Ayrımcılık, 3. Boyut: Sürekli Gelişme ve İyileştirme Fırsatları, 4. Boyut: Organizasyona Sosyal Entegrasyon, 5. Boyut: İş Stresi ve Zaman Baskısı, 6. Boyut: Organizasyondaki Yasalar), Hemşirelerde Ayrımcılık Algısı Ölçeği ise (1. Boyut: Kişisel Tercih ve Birey Özellikleri, 2. Boyut: Hemşirenin Bireysel ve Mesleki Özellikleri, 3. Boyut: Hasta ve Hasta Özellikleri, 4. Boyut: Akraba ve Yakınlık) 30 soru ve 4 alt boyuttan

oluşturulmuştur. Sırasıyla ölçeklerin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,882 ve 0,895'tir. Ölçek kullanım izni geliştiren araştırmacılardan e-posta yoluyla alınmıştır (Aydın, Çelik ve Uğurluoğlu,2011). Çalışmada Sağlık Personeli Çalışma Yaşam Kalitesi Ölçeği ve Hemşirelerde Ayrımcılık Algısı Ölçeği boyutlarındaki soru sayılarının eşit olmamasından dolayı boyutlardan elde edilen toplam puanlar soru sayısına bölünerek standart hale getirilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya katılanların Sağlık Personeli Çalışma Yaşam Kalitesi Ölçeğinden almış oldukları ortalama puanın 5 üzerinden 2,96 ve ortalama toplam puanın 79,9 olduğu tespit edilmiştir. Hemşirelerin yaşam kalitesini olumsuz olarak etkileyen etkenler sırasıyla iş yerinde ayrımcılık, iş kazası, mesleki hastalık riski ve iş yerindeki fiziksel çalışma koşulları ve iş stresi ve zaman baskısıdır. Hemşirelerin yaşam kalitesini olumlu olarak etkileyen etkenler sırasıyla organizasyonda sosyal entegrasyon, sürekli gelişme ve iyileştirme fırsatları ve organizasyondaki yasalardır. Katılımcıların Hemşirelerde Ayrımcılık Algısı Ölçeğinden almış oldukları ortama puanın 5 üzerinden 3,12 olduğu ve ortalama toplam puanın 93,6 olduğu, ortalama olarak en yüksek puanı, mesleki boyuttan (3,90), en düşük puanı ise hasta ve hastalık özellikleri boyutundan (2,32) aldıkları görülmektedir. Sağlık Personeli Çalışma Yaşam Kalitesi Ölçeğine ait İş Yerinde Ayrımcılık Boyutu ile Hemşirelerde Ayrımcılık Ölçeğine ait Kişisel Tercih Boyutu arasında pozitif yönlü çok düşük bir ilişki, Sağlık Personeli Çalışma Yaşam Kalitesi Ölçeğine ait İş Yerinde Ayrımcılık Boyutu ile Akraba ve Yakınlık Boyutu ve Hemşirelerde Ayrımcılık Ölçeği ile arasında pozitif yönlü düşük bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuçta, hemşirelerin ayrımcılık algısı yüksektir ve çalışma yaşam kalitesi ölçek alt boyutları ile arasında pozitif yönlü düşük bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ayrımcılık, Çalışma Yaşam Kalitesi, Hemşirelik, Sağlık

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

**SYNAPTOPHYSIN EXPRESSION IN RAT TESTIS AND EPIDIDYMIS DURING
POSTNATAL DEVELOPMENT**

Mehmet ÖZBEK

Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Histology and Embryology, Burdur, Turkey, mozbek@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Background: Synaptophysin is a synaptic vesicle membrane protein that is ubiquitously expressed throughout the brain. It can also be expressed in other organs besides the nervous system. **Aim:** This study aimed to detect immunohistochemical localization of synaptophysin rat testis and epididymis during postnatal development. **Methods:** Wistar albino rat testis and epididymis tissues were used as material. Rats of prepubertal (5 days, n=6), pubertal (20 days, n=6), post-pubertal (50 days, n=6) and mature (70 days, n=6) were included in the study. The streptavidin–biotin complex (StreptABC) immunoperoxidase technique was employed to detect immunohistochemical localization of synaptophysin in testes and epididymis. **Results:** At the 5th and 20th days, we observed positive immunoreaction in peritubular myoid cells, vessel walls, some interstitial cells, and smooth muscle cells of the epididymal duct. At the 50th and 70th days, immunoreactivity was observed in Leydig cells, vessel walls, some interstitial cells, peritubular myoid cells, some germ cells, epididymal epithelium, and smooth muscle cells of the epididymal duct. **Discussion and Conclusion:** Synaptophysin was expressed differently in rat testis and epididymis during the postnatal period. This protein may play a role in neuroendocrine regulation in testis.

Anahtar Kelimeler: Rat, testis, epididymis, postnatal development, synaptophysin

IHSLC
2023

KOMPLİKE CRUSH SENDROMU; KOMPARTMAN SENDROMUYLA DEPREMZEDE; PEDIATRİK BİR VAKA

Ahmet Yunus HATİP

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Acil Servis

Giriş: **Crush sendromu** kasların travmaya uğraması **bağlı olarak Rabdomiyoliz** sonrasında ortaya çıkar. En önemli mortalite sebepleri **akut böbrek yetmezliği ve kompartman sendromuna** bağlı komplikasyonlardır. **Kompartman sendromu** kasların içinde **yer aldığı, rijid fasyalar ile çevrelenmiş kompartmanların normalde çok düşük olan (0 – 15 mm Hg) basıncının artmasına** denir. Vakamızda Şubat 2023 tarihli **depremde yaralanmış ve crush sendromu kompartman sendromu tanısı koyduğumuz pediatrik bir hastayı** sunmayı planladık.

Olgu Sunumu: 13 yaşında kadın hasta Hatay Antakya bölgesinde **olan depremden 16 saat sonra** enkazdan kurtarılıp yakınları tarafından acil servise getirildi. Deprem anında **molozların bacaklarına düştüğünü, vücudunda başka bir yere travma almadığını** belirtti. Hasta bilinç açık, oryante ve koopere idi. Kan Basıncı: 85/46mmHg, nabız: 115atım/dk, solunum sayısı: 20/dk, ateş:36,2°C, SpO2: %99 idi. Ekstremitelerde sol uyluk bölgesi ekimotik ve ödemli, femoral nabız açık ve popliteal, tibialis posterior nabız elle alınamadı. Diğer sistem muayeneleri olağandı. Hastaya hızlıca santral venöz ulaşım sağlandıktan sonra hidrasyon başlanıp idrar çıkışı foley sonda ile gözlendi. Hastada koyu renkli idrar izlendi. Çekilen tomografisinde kemik dokuya ait fraktür gözlenmemekle birlikte sol uyluk anterior kas grubunda belirgin kas içi ödem hematom gözlendi. Hastanın laboratuvar tetkiklerinde ALT:648, AST:1747, Sodyum:127 Klor: 90 , Potasyum:8, Kalsiyum: 7,6 kreatinin:2,2, kreatin kinaz: >79000 olarak izlendi. Hasta Crush Sendromu ön tanısıyla yoğun bakıma yatırılarak sol uyluk bölgesine açılan fasyotomi sonrası diyaliz ile takip ve tedavi edildi.

Tartışma: Crush sendromu genelde deprem gibi afetlerde moloz altındaki kas gruplarının ağırlığa uzun süre maruz kalması sonra sıklıkla karşımıza çıkan bir yaralanma sendromudur. Normalde kasta bulunan **miyogloblin, hastanın yaşadığı travmaya bağlı olarak kana geçer ve böbrek tübüllerini tıkayıp akut tübüler nekroza ve sonrasında akut böbrek hasarına(ABH) ve mortal elektrolit bozukluklarına sebep olabilir. Aynı zamanda lokal sıvı transferi bozularak kompartman sendromuna da neden olabilir. Biz bu vakamız ile deprem bölgesi olan ülkemizde ne yazık ki yakın zamanda gerçekleşen deprem sonrası sık karşılaştığımız Crush sendromu ve kompartman sendromundan bahsettik.**

Sonuç: Crush sendromunun komplikasyonu olarak ABH'nin en etkili tedavisinin henüz enkazdan kurtarma aşamasında başlanacak olan uygun sıvı resüsitasyonu olduğunu; geç kalınacak her an için ABH, kompartman sendromu gibi sebeplerden dolayı mortalitenin katlanarak arttığını bilmeliyiz

Anahtar Kelimeler: Deprem, Kompartman sendromu, Akut böbrek hasarı

Sözel Bildiri

**LAPAROSKOPIK KOLESISTEKTOMİLİ HASTALARDA İNSÜFLASYON
İŞLEMİNE BAĞLI GELİŞEN KOMPLİKASYONLARDA HASTA YÖNETİMİ:
DERLEME ÇALIŞMASI**

Caner GÜRSES*, Araz ASKEROĞLU**

**Yüksek Lisans Hemşirelik Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Hemşirelik Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, canergurses00@gmail.com*

*** Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, arazaskeroglu@gmail.com*

ÖZET

İnsüflasyon işlemi laparoskopik batın ameliyatlarda özellikle laparoskopik kolesistektomide 15 mmHg basınca yönelik batın içine CO₂ gazın verilme işlemidir. Ameliyat sonunda CO₂ gazı genellikle subumbilikal insizyon yoluyla dışarı alınsa da periton boşluğunda bir miktar CO₂ gazı kalır. Periton boşluğunda kalan bu CO₂ gazı, abdominal distansiyona ve intraabdominal basıncın artması, peritonun gerilmesi, diyafragma irritasyonu, diyafragma kas liflerinin gerilmesine neden olmakta ve bu sebeplere bağlı olarak hastada omuz ağrısı, abdominal distansiyon vb. gelişmektedir. Literatürde insüflasyon işlemine bağlı gelişen komplikasyonlara yönelik yapılan çalışmalar mevcuttur ancak komplikasyonların azaltılması veya önlenmesine ilişkin çalışmalar yetersizdir. Bu çalışmada laparoskopik kolesistektomili hastalarda ameliyat sonrası dönemde insüflasyon işlemine bağlı gelişen komplikasyonların azaltılması veya önlenmesine ilişkin uygulanan bazı girişimlerin hasta sonuçlarına etkisi incelendi. Bu derleme araştırmasında 2010-2022 yılları arasında Researchgate, Google Akademik, Pubmed ve Dergipark web tabanlarında yayımlanan 17 çalışma değerlendirmeye alındı. Çalışma bulgularında, abdominal distansiyonun giderilmesinde ameliyat sonrası erken mobilizasyon, yatak içinde aktif ve pasif hareketlerin yaptırılması, pozisyon değişikliği, oturma pozisyonu, mobilizasyon süreçlerine geçiş ve derin solunum egzersizleri olarak belirlendi. Çalışma sonucuna göre, insüflasyon işlemine bağlı ameliyat sonrası dönemde komplikasyonlar sık görülse de komplikasyonları önleme veya azaltmaya ilişkin kesin bir yöntemin olmadığı görüldü. Laparoskopik kolesistektomi hastalarında ameliyat sonrası dönemde insüflasyon işlemine bağlı gelişen komplikasyonların azaltılması veya önlenmesine ilişkin bazı yöntemlerin geliştirilmesi ve uygulanması hasta sonuçlarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Laparoskopik kolesistektomi, İnsüflasyon, Ameliyat Sonrası Dönem, Abdominal distansiyon, Mobilizasyon

Sözel Bildiri

FONKSİYONEL ÇENE ORTOPEDİSİ NEDİR? DÜZGÜN ÇENE YÜZ GELİŞİMİ İÇİN ERKEN YAŞTA NELER YAPABİLİRİZ?

Filiz YAMANER*, Süleyman FAKİ **

** Serbest Diş Hekimi, filizyamaner1@gmail.com*

*** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, sfaki@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Yüz gelişiminin %60'ı ilk 4 yaş içinde gerçekleşir, dolayısıyla bu dönemde görülen fonksiyon bozukluklarının erken tedavisi büyük önem taşır. Günümüzde hala çocuklar ortodonti tedavisi için 12 yaşına kadar bekletilmektedir. Geç kalındığı için çoğunlukla diş çekimli ortodonti tedavisine hatta ortognatik cerrahi uygulamalarına ihtiyaçları olabilmektedir. Fonksiyonel çene ortopedisi büyüme ve gelişme döneminde kemiğin gelişimini yöneten nöromüsküler sistem üzerine doğrudan etki eder. İstenmeyen etkileri ortadan kaldırıp, doğru uyaran ve fonksiyonu kazandırmaya amaçlar. Fonksiyon formu oluşturur yani kemiklerimize şeklini veren yumuşak dokularımızdır. Bebek ilk doğduğu andan itibaren yani henüz dişler yokken annesini doğru emmesi ve burundan nefes almasının çene gelişimi üzerinde olan etkisinin önemini ailelere anlatmak ve yönlendirmek gerekir. Çocuğun emme, yutkunma, nefes alma, çiğneme ve konuşmasını sağlayan kaslar sırasıyla birbirlerinin gelişmesi ve olgunlaşması için zemin hazırlarlar. Biri yetersiz kaldığında sonrakini etkiler. Çocuğun büyümesi ve gelişmesi takip edildiğinde var olan problemlere erken müdahale etme şansı olur. Çoğunlukla aileler çocukları süt dişleri çıkınca kontrole getirirler. Bu dönemde bazen basit müdahaleler çene gelişimleri yönlendirilir, Daha sonra da yumuşak doku ve kaslara doğru ve gerekli uyaranı veren, çocuğun ihtiyacına göre tasarlanmış özel apareyler uygulanır ve kontrollerle gelişimi takip edilir. Kaslar doğru fonksiyonunu kazandığı için daha kalıcıdır.

Anahtar Kelimeler: Çene Gelişimi, Ortodonti, Nefes Eğitimi, Kas Fonksiyonları, Süt Dişi

Sözel Bildiri

DEPREM SONRASI YIKILIDAN BİNA ENKAZLARINDA CANLI ARAMA İLE ENKAZLARIN KALDIRILMASINDA OLUŞAN TOZUN ÇALIŞANLARA ETKİSİ

Mustafa ARI¹, Süleyman FAKİ²,

*¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Meslek Yüksek Okulu. Burdur, TURKEY,
mustafaari@mehmetakif.edu.tr*

*²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu. Burdur,
TURKEY, sfaki@mehmetakif.edu.tr*

Ülkemizde Maraş merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki iki depremin etkilediği 10 ilde göçük altında kalan vatandaşları kurtarma çalışmaları devam ederken, yıkılan binlerce bina görünmeyen tehlikeleri de barındırıyor. Arama kurtarma faaliyetine katılan kurtarma ekipleri, enkaz kaldırma çalışmasını yapacak işçileri ve depremzede vatandaşların karşılaşabileceği tehlikeli atıklar, asbest, silis tozları, küf mantar gibi maddelerden korunmasının sağlanmasının büyük önem arz etmektedir. Kentsel dönüşüm ve bina yıkımlarında karşımıza çıkan bina enkazlarının yıkılması sonrası oluşan tozlar ile enkazlarda mevcut asbest başta olmak üzere tehlikeli atık maddeler deprem bölgesindeki enkaz kaldırma aşamasında tozuma gerek arama kurtarma ekiplerine gerek kamu personellerine gerek iş makinası operatörlerine gerekse bölgehalkına oluşan tozların ulaşması muhtemeldir. İnşaat tozları ve diğer tehlikeli atıklarda aynı şekilde tehlikeli sonuçlara neden olmaktadır. Depremde yıkılan eski binalarda kullanılan asbestin solunması halinde akciğerlerde birikerek Uzun vadede kanser, solunum yolu ve akciğer hastalıklarına yol açtığı düşünüldüğünde maske kullanma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Kısa vadeli ve uzun dönemde ortaya çıkması muhtemel sağlık sorunlarının önlenmesinin önemli olduğu ve tozdan korunmak için işe uygun kişisel koruyucu malzeme ve maske kullanımlıdır.

Anahtar kelime: Deprem, Toz, Asbest, Kanser, Kişisel Koruyucular

Sözel Bildiri

SPERMANIN SAKLANMASINDA ANTIOKSİDANLARIN ÖNEMİ

Ali Burak BALKAN*, Şükrü GÜNGÖR**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, aliburakbalkan@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Klinik Bilimler Bölümü, Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, sukrugungor@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Memeli spermatozoasının, reaktif oksijen türlerini ürettiğini ve bu etkinliğin spermatozoonanın işlevsel yeterliliğinde önemli rolü olduğuna yönelik çalışmalar artmaktadır. Kapasitasyon sürecinde üretilen oksijen metabolitleri O_2^- ve H_2O_2 dir. Her iki molekülünde hiperaktivasyonun, akrozom reaksiyonun ve sperm-oosit kaynaşmasının aşamalarında sperm işlevinin sürekliliği için önemi belirtilmiştir. Spermatozoon da bu reaktif oksijen türlerinin tam hedefinin belirlenmesi, biyolojik etkinliklerinin nasıl meydana geldiğini kavramamız açısından önemlidir. Antioksidan koruma sisteminin görevi, oksijenin indirgenmesi süresince meydana gelen reaktif moleküllerden ve serbest radikallerden kaynaklı oksidatif hasardan hücreyi korumaktır. Bu sistem sayesinde hücre canlılığını sürdürebilir. **Amaç:** Bu amaçla bu çalışmada spermanın saklanma süresince maruz kaldığı ortamlara karşı gösterdiği tepkiler, spermatozoonanın doğal savunma sistemleri, eksojen antioksidan ilavesinin spermanın saklama aşamalarına gösterdiği faydalı etkilerin ortaya konmasından bahsedilecektir. **Tartışma ve Sonuç:** ROS'ın büyük miktarlarda üretilmesinden spermatozoonların sorumlu olduğu yeni yeni anlaşılmaya başlanmıştır. Büyük miktarlarda sitoplazmik kalıntı içeren spermatozoa ile bu durum ilişkilendirilmektedir.

Sonuç olarak her ejakülatta spermatozoa peroksidatif hasar ve bununla ilişkili fonksiyon kaybına uğramaktadır. Önemli olan bu oksidatif hasarın derecesidir. Oksidatif hasarı en aza indirmek için, özellikle spermanın kısa ve uzun süreli saklanması, antioksidanların bilinçli bir şekilde, beraber kullanımı yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Spermatozoon, Spermanın saklanması

Sözel Bildiri

DİYET KETEN TOHUMU VE KETEN TOHUMU YAĞININ KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLAR ÜZERİNE ETKİLERİ

Tevfik KOÇAK¹, Nilüfer ACAR TEK²

¹Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

ÖZET

Son yıllarda oldukça popüler bir konu haline gelen keten tohumu, biyolojik olarak aktif bileşenlerinden bazılarıyla ilişkili potansiyel sağlık yararları nedeniyle diyet ve hastalık araştırmaları alanında çalışmalara ilham olmuştur. Keten tohumu birçok besleyici özelliğe sahiptir ve zengin bir ω -3 yağ asidi kaynağıdır: α -linolenik asit, kısa zincirli çoklu doymamış yağ asitleri (PUFA), çözünür ve çözünmeyen lifler, fitoöstrojenik lignanlar bakımından zengin bir içeriğe sahiptir. Kardiyovasküler hastalıkları azaltma, anti-inflamatuar aktivite, meme ve prostat kanser riskinde azalma, antikonsipastif etkisi ve menopozal dönemde olan kadın bireylerin semptomlarının azalması ve osteoporozun hafifletilmesi gibi birçok sağlık üzerine olumlu etkileri saptanmıştır. Bilimsel kanıtlar, omega-3, omega-6 bakımından varlıklı yağ, α -linolenik asit, lignanlar, yüksek kaliteli proteinler ve lifler, birçok tür gibi bazı kronik hastalıkların önlenmesinde biyolojik olarak aktif olan bileşikler bakımından yüksek içeriği nedeniyle keten tohumu tüketimini desteklemektedir. Bu çalışmada diyet keten tohumu ve keten tohumu yağının kardiyovasküler hastalıklar üzerine etkileri değerlendirilmesi amacıyla yürütülmüştür. Diyet keten tohumu ve keten tohumu yağının kardiyovasküler hastalıklar üzerine etkileri değerlendirilmesi amacıyla yayınlanmış tüm gözlemsel çalışmaları araştırdık. Şubat 2023'e kadar PubMed'te elde edilen makalelerin referans listesinin manuel incelemesiyle desteklenen elektronik veri tabanları kullanılarak literatür taraması gerçekleştirildi. Aşağıdaki anahtar terimler kullanılmıştır: (a) PubMed: "Keten tohumu" VEYA "Diyet keten tohumu" VEYA "Keten tohumu yağı" VEYA "kardiyovasküler hastalıklar" VEYA "Kardiyovasküler sağlık" VEYA "diyet örüntüsü" terimleri kullanılmıştır. Literatür taraması, alınan alıntıları birleştirmek, tekrarları ortadan kaldırmak ve inceleme sürecini kolaylaştırmak için EndNote kullanılmıştır. Sonuç olarak bireyin optimum yaşam ve üreme standartlarının sağlanmasına yönelik geliştirilen öneriler önem arz etmektedir. Bu bağlamda kardiyovasküler hastalıklar üzerine etki eden faktörlerin bilinmesi bu diyet ve kardiyovasküler hastalık ilişkilerinin saptanmaması yaşam kalitesi yönünde avantaj sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyet keten tohumu, Keten tohumu yağı, Kardiyovasküler sağlık

Sözel Bildiri

ASKORBİK ASİT VE BİLİŞSEL SAĞLIK ÜZERİNE ETKİSİ

Tevfik KOÇAK¹, Nilüfer ACAR TEK²

¹Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

ÖZET

Suda çözünür bir antioksidan olan C Vitamini (Askorbik Asit) ilk kez 1928'de izole edildiğinden bu yana, biyokimyasal ve farmakokinetik işlevleri ve molekülün nörofizyolojideki rolü üzerine yapılan sayısız araştırma ile vücut fonksiyonlarının korunmasında önemli yere olduğu saptanmıştır. C vitamini tirozin, folik asit, triptofan ve kolesterol metabolizmasında, sinir sistemini düzenleyen karnitin ve katekolamin amino asitlerinin sentezinde, nörotransmitter oluşumunda, bağırsakta demir emiliminde ve antioksidan olarak vücudu serbest radikallerin ve zararlı metabolitlerin etkilerinden korunmasında rol almaktadır. Bununla birlikte C vitaminin antioksidan ve birçok enzim için kofaktör özelliği ile nöronal farklılaşma ve nöronların ve miyelin oluşumunu ve genel gelişimini etkileyerek, nöro gelişimde hayati bir rol oynadığını göstermiştir. C vitamininin bir başka nöromodülatör rolü, glutamatın nöronal aşırı uyarılması sonucu meydana gelen glutamat eksitotoksitesini önlenmesinde doğrudan bir etkiye sahip presinaptik glutamatın geri alımını sağlamadaki etkisidir. Bu çalışmada askorbik asit ve bilişsel sağlık üzerine etkileri değerlendirilmesi amacıyla yürütülmüştür. Askorbik asit ve bilişsel sağlık üzerine etkileri değerlendirilmesi amacıyla yayınlanmış tüm gözlemsel çalışmaları araştırdık. Şubat 2023'e kadar PubMed'te elde edilen makalelerin referans listesinin manuel incelemesiyle desteklenen elektronik veri tabanları kullanılarak literatür taraması gerçekleştirildi. Aşağıdaki anahtar terimler kullanılmıştır: (a) PubMed: (((((((("Askorbik asit" VEYA "c vitamini" VEYA "mikrobesin öğeleri" VEYA "bilişsel fonksiyon" VEYA "kognitif bozukluklar" VEYA "diyet örüntüsü" terimleri kullanılmıştır. Literatür taraması, alınan alıntılarını birleştirmek, tekrarları ortadan kaldırmak ve inceleme sürecini kolaylaştırmak için EndNote kullanılmıştır. Sonuç olarak bireyin optimum yaşam ve üreme standartlarının sağlanmasına yönelik geliştirilen öneriler önem arz etmektedir. Bu bağlamda bilişsel hastalıklar üzerine etki eden faktörlerin bilinmesi ve diyet ve bilişsel fonksiyon ilişkilerinin saptanması yaşlı bireylerin yaşam kalitesi yönünde avantaj sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Askorbik asit, C vitamini, Bilişsel sağlık

Sözel Bildiri

THE ROLE OF MATHEMATICAL APPROACHES IN NEXT GENERATION EMBRYOLOGY RESEARCH

Kubilay Doğan KILIC

** Ege University, Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Izmir, Turkiye,
kubilaydk@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Embryology is a complex field that studies the developmental stages after fertilization. Mathematical approaches have become increasingly important to better understand the complex and intricate processes associated with this discipline. **Objective:** This study aims to emphasize the importance of mathematical approaches in embryology studies and to explain various approaches developed for this purpose. **Methods:** Various mathematical approaches have been developed to better understand embryonic development, including reaction-diffusion systems, finite element modeling, computational fluid dynamics, agent-based modeling, network analysis, and machine learning. These methods have been used to model the movement and interaction of chemicals, simulate the mechanical forces that drive embryonic development, study fluid dynamics, simulate the behavior and interaction of individual cells, identify gene regulatory networks, and analyze large datasets. In this study, publications and text books from the literature -which reflect the relevant method with their strongest aspects- were used. **Results:** Using these mathematical approaches, the researchers allowed us to gain a deeper understanding of embryonic development and its underlying processes. These approaches provide insight into the mechanisms behind embryonic development, paving the way for the development of new diagnostic and therapeutic strategies for a range of developmental disorders. **Conclusion:** The integration of mathematical approaches and embryology is a powerful tool that provides a comprehensive understanding of embryonic development and has potential to advance biomedical research. The use of mathematical models has opened new ways of research and helped researchers better understand the complex processes involved in development. By continuing to develop and refine these mathematical approaches, researchers continue to advance our understanding of development and contribute to improving human health.

Keywords: Embryology, Mathematical modeling, Artificial Intelligence, Computational biology, Theoretical Biology.

Sözel Bildiri

**THERAPEUTIC EFFECTS OF TRANSCRANIAL DIRECT CURRENT
STIMULATION ON EXPERIMENTAL SCIATIC NERVE INJURY**

Guven AKCAY¹, Dilara NEMUTLU SAMUR², Narin DERIN³

¹Hitit University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Çorum, Turkey, guvenakcay@hitit.edu.tr

²Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Medicine, Department of Pharmacology, Antalya, Turkey

³ Akdeniz University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Antalya, Turkey

ABSTRACT

Background: Neuropathic pain (NP) is a chronic pain modality that usually results from damage to the somatosensory system. The use of tDCS in the reduction of pain shows the activation of the decreasing inhibitory system and is used in the treatment of pain. **Aim:** The aim of this study was to investigate the therapeutic effects of transcranial direct current stimulation in rats with experimental sciatic nerve injury. **Methods:** Male Wistar rats were randomly divided into four experimental groups: Sham, CCI, CCI+brain cathodal tDCS (CCI+BtDCS) and CCI+foot cathodal tDCS (CCI+FtDCS). The neuropathic pain model was induced by using CCI model. Rats with neuropathy were treated with cathodal tDCS therapy consisting of constant low-intensity current (0.5 mA) for 30 minutes a day for 7 days from day 8 onwards. Locomotor activity was measured by open-field test and nociceptive behaviour was assessed by hot-plate, tail-flick and Randall-Selitto tests. Following the behavioral experiments, total oxidant capacity (TOC), total antioxidant capacity (TAC) and proinflammatory cytokine levels were evaluated in spinal cord and cerebral cortex tissues. **Results:** in rats with CCI were reversed by tDCS treatment. The effect was greater in the CCI+FtDCS group compared to the CCI+BtDCS group. Higher TOC and lower TAC levels were detected in the spinal cord and cerebral cortex tissues of the CCI rats compared to the control. tDCS treatment amended oxidant/antioxidant status. Moreover, tDCS modulated the central levels of TNF α , IL-1 β , IL-6 and IL-18. **Discussion and Conclusion:** In our study, it has been shown that cortical and spinal cathodal tDAS stimulation has a therapeutic effect on neuropathic pain by regulating oxidant and antioxidant levels after chronic sciatic nerve injury. It exerts an anti-neuropathic effect by inhibiting cathodal tDAS stimulation in pain transmission by causing hyperpolarization on AMPA and NMDA receptors. Our project was supported by Coordination Unit of Scientific Research Projects of Hitit University (Project number: TIP19001.22.001).

Keywords: Chronic Constriction Injury, tDCS, Neuroinflammation, Neuropathic Pain

Sözel Bildiri

**BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ACİL YARDIM VE AFET
YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYET SONRASI AFETLERDE
GÖREV ALMA İSTEKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Ezgi ÖNCÜ¹, Gülcihan Aybike DİLEK KART², Mümin POLAT³

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimler Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi
Bölümü, Burdur, Türkiye, ezgi.oncu@hotmail.com

ÖZET

Afetler meydana geldiği andan itibaren etkilediği bölgeye bir kara bulut gibi çöker ve burada korku, panik ve kaos ortamı oluşmasına sebep olur. Ülkemiz ait olduğu coğrafya üzerinde afetler bakımından riskli bir bölgede yer almaktadır. Afetlerde önceden eğitim almış personelin görev yapması hizmetlerin etkinliğini artırmaktadır. Afet durumlarında uygun müdahalede bulunabilmek için profesyonel elemanlara ihtiyaç duyulduğundan ülkemizde acil yardım ve afet yönetimi bölümleri lisans düzeyinde eğitim verilmektedir. Bölümden mezun olan öğrenciler; ‘afet ve acil durumların yönetilmesine ilişkin temel bilgi ve becerileri almış, hazırlık ve zarar azaltma faaliyetlerini organize eden, baskı altında mevcut kaynakları doğru ve etkin kullanabilen, müdahale aşamasında hastane öncesi alanda arama, kurtarma, tıbbi müdahale ve tıbbi tahliye işlemlerini organize eden ve yöneten, görev aldığı kurumların acil yardım ve afet yönetimi ve eğitimi ile ilgili iş ve eylemlerin sevk ve idare eden profesyonel sağlık mensubudur.’ Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünde öğrenim gören ve mezuniyet sonrası mesleklerinin önemli bir kısmını afetlerde geçirecek olan öğrencilerin afet bilgi düzeylerinin ve mezuniyet sonrası afetlerde görev alma isteklerinin karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Bu programı seçen öğrencilerin bazı özelliklerinin belirlenmesi, öğrencilerin aldıkları eğitim ile ilgili düşüncelerinin ve mezuniyet sonrasında afetlerde görev alma istekliliğinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü bünyesinde eğitim gören öğrencilerin afet bilinç düzeyleri ve mezuniyet sonrası afetlerde görev alma istekliliği, gönüllülük ve müdahale döneminde yapılması gerekenleri hakkında bilinç seviyelerinin belirlenmesi ardından anket sonuçları baz alınarak gerekli çalışmalar ve eğitimlerin sunulması amaçlanmıştır. Yapılan anket gönüllülük esasına dayanmakta olup 3. Ve 4. sınıf öğrencilerden toplam 150 kişiye yapılmıştır. Anketlerin veri analizi sonuçlarına göre öğrencilerin %67,3’ü (n=101 kişi) kadın, %32,7’si (n=49 kişi) ise erkek öğrencilerdir. Öğrencilerin acil yardım ve afet yönetimi bölümü seçme nedenleri incelendiğinde ise %42,7’si (n=64 kişi) kendi istekleri ile programı tercih etmişlerdir. Öğrencilerin %58,0 (n=87 kişi) okul dışında afetler ile ilgili herhangi bir eğitime katılmışlardır. Öğrencilerin büyük bir kısmı afet bilincine sahip oldukları görülmüştür. Mezuniyet sonrası öğrencilerin en az çalışmak istedikleri afet türleri tsunami %45,3 (n=68 kişi), kasırga %46,0 (n=69 kişi) ve terörizm %46,7 (n=70 kişi) kaynaklı afetlerdir. Öğrencilerin mezuniyet sonrası herhangi bir afette görev alma durumunu olumsuz etkileyecek önermelerden en fazla ‘kişisel koruyucu ekipmanının olmaması görev alma istekliliğimi olumsuz yönde etkiler’ önermeleri olduğu belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Afet, Afetlerde Görev Alma İstekliliği

Sözel Bildiri

**EXAMINATION OF MEFV GENE VARIATION FREQUENCY AND
RELATIONSHIP BETWEEN FAMILIAL MEDITERRANEAN FEVER IN THE WES
ANALYSIS CASES**

Halil ÖZBAŞ*, Bahadır Taha KANBUR**

* Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Medical Genetics, Isparta, Turkey,
drozbas@yahoo.com

** Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Medical student, Isparta, Turkey,
bahadirkanbur@gmail.com

ABSTRACT

Background: The MEFV gene encodes pyrin protein with 781 amino acids, which functions in innate immune response, allowing the production of inflammatory mediators. Familial Mediterranean fever (FMF) is an autosomal recessive (OMIM # 249100) and also autosomal dominant (OMIM # 134610) disorder characterized by recurrent attacks of fever and inflammation in the peritoneum, synovium, or pleura, accompanied by pain. Amyloidosis with renal failure is an important complication. **Aim:** The aim of this study is to determine the incidence of MEFV gene variation in the WES analysis cases and investigation of the phenotype genotype relationship between FMF and the MEFV gene variation. **Methods:** MEFV gene variants were investigated in 210 patients who underwent WES analysis for reasons other than FMF in the Medical Genetics Laboratory of Süleyman Demirel University Hospital. The Whole Exom Sequence (WES) sequence analysis Study was performed with Twist Bioscience NGS diagnostic kits on the Illumina NextSeq platform from DNA extracted from peripheral venous blood. In the evaluation of variations for pathogenicity classification, ACMG (American College of Medical Genetics and Genomics) Standards and Guidelines, 2015 recommendations were taken into account and analyzed using Clinvar, VarSome and Franklin databases. **Results:** At least one mutation was detected in 54 patients (25,7%) with 15 distinct mutations. A total of 42 (77,8%) of mutation-positive case were heterozygous, 9 (16,7%) were compound heterozygous, and 2 (3,7%) were complex heterozygous; and 1 (0,5%) patients were homozygous. The most common variants were E148Q 30 (14,7%), M694V 7 (3,3 %) and P369S 6 (2,9 %) in total 210 cases. **Discussion and Conclusion:** Variants other than the variant evaluated as pathogenic likely pathogenic and VUS were not included in this analysis. As suggested, clinical evaluation of cases with pathogenic, likely pathogenic and VUS variants will be important in revealing the phenotype-genotype relationship.

Key Words: Familial Mediterranean fever, MEFV gene, FMF, Pyrin, WES

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK KAYGISI İLE ÇOCUKLARDA İLAÇ UYGULAMA ÖZ-YETERLİLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Mustafa BELLİ*, **Nevin USLU****

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, bellimustafa4643@gmail.com

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, nuslu@mehmetakif.edu.tr

Giriş: Yetişkinlere göre çocuk hastalarda ilaç uygulama hataları (İUH) daha fazla görülmektedir. İUH, daha çok ilaç dozu hesaplama hatalarından kaynaklanmakta, hataların çoğunluğu matematiksel işlem becerilerinin eksikliğinden veya matematiksel işlemlerin yanlış yapılmasından kaynaklanabilmektedir. Bu durum, özellikle hemşirelik öğrencilerinin matematik kaygısı yaşamalarına ve çocuklarda ilaç uygulama öz-yeterlilik düzeylerinin düşük olmasına neden olabilmektedir.

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin matematik kaygısı ile çocuklarda ilaç uygulamaları öz-yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı-kesitsel tipteki bu çalışma, 2022-2023 yılı Bahar döneminde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi alan 175 hemşirelik 3. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Çalışmada posthoc power analizde $\alpha=0.05$, çalışmanın gücü %95 olarak belirlenmiştir. Veriler, Öğrenci Özellikleri Bilgi Formu, Matematik Kaygısı Ölçeği (MKÖ) ve Hemşirelik Öğrencileri İçin Çocuklarda İlaç Uygulamaları Öz-Yeterlilik Ölçeği (ÇİUÖÖ) ile toplanmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler, Bağımsız Örneklem t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Bonferroni Çoklu Karşılaştırma Testi ve Pearson Korelasyon Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerden matematiksel becerisi kötü olanlarda ve ilaç doz hesaplamalarında hesap makinesi kullananlarda diğerlerine göre MKÖ puan ortalamalarının daha fazla olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Öğrencilerden bölümü isteyerek seçenlerde ve ilaç dozu hesaplama becerisi iyi olanlarda ÇİUÖÖ puan ortalamalarının daha fazla olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). ÇİUÖÖ alt ölçeklerinden İlaç Hazırlama Alt Ölçeği (İHAÖ) puan ortalamalarının 3. sınıf öğrencilerinde, bölümü isteyerek seçenlerde, ilaç doz hesaplama becerisi iyi olanlarda ve ilaç doz hesaplamalarında hesap makinesi kullanmayanlarda diğerlerine göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). İlaç Uygulama Alt Ölçeği'nde (İUAÖ) ise ilaç doz hesaplama becerisi ve matematiksel becerilere göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. MKÖ ile ÇİUÖÖ ve İHAÖ arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki bulunmazken, İUAÖ arasında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=-0.156$, $p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Gelecekte, hemşirelik öğrencilerinin matematik kaygılarını azaltmaya ve çocuklarda ilaç uygulama öz-yeterliliklerini artırmaya yönelik farklı öğretim yöntemlerinin kullanıldığı randomize kontrollü çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlaç Uygulamaları, Öz-Yeterlilik, Matematik Kaygısı, Hemşirelik

Sözel Bildiri

BASIC NAVIGATION DRILL IN THE FIELD AND ITS IMPORTANCE

Kerem HEPDENİZ*, Cemile TEKİN**

**Mehmet Akif Ersoy University, Bucak Emin Gülmez Technical Sciences and Vocational School of Higher Education, Department of Architecture and Urban Planning, Burdur, Turkey, khepdeniz@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur Vocational School of Health Services, Emergency and Disaster Management Program, Burdur, Turkey, damlacemile@icloud.com*

ABSTRACT

In recent years, people's desire to get away from the stressful city life and explore new places, camping and outdoor sports equipment has become easily accessible, social media applications on smart phones, many locations shared thanks to internet sites; increased interest in nature and nature sports. Newly opened trekking routes, camping areas, climbing and cycling routes have been frequently shared in social media and travel magazines. Many people often head to areas farther and quieter from residential areas to take pictures or videos of nature and camp in the most beautiful areas possible. However, it is seen that most of the people who go out on the field have basic camping equipment such as tents, sleeping bags and backpack with them, while they are missing important and basic information and materials such as determining route routes, reading maps, coordinate information, compass use, and scale information. These deficiencies are especially important in emergencies encountered in the field. In the event that people or groups in nature get lost, it is extremely difficult for them to make place notifications. In a forest or mountainous area, a specific bearing point cannot be found to give directions. Giving the correct location to 112 emergency aid teams is only possible with coordinate information. Otherwise, there is a significant loss of time to find the missing persons. Likewise, they reported that they could not evaluate the coordinate information given in the interviews with the 112 emergency teams in a healthy way and that important time was lost in similar cases. With the free applications that can be installed on smartphones, each phone can now turn into a global positioning device and provide coordinate information almost without error. In addition, a point whose coordinate is given can be found in seconds with a free computer program such as Google Earth. Within the scope of this study, it is aimed to raise awareness about giving basic information about coordinates to both people who go to the field and emergency aid teams and to raise awareness that this information can be taught in a very short time.

Keywords: Navigation, Emergency, Coordinate, GPS

Sözel Bildiri

THE ANALYSIS OF THE BOARD EXAMS RESULTS IN THE PRECLINIC STUDENTS IN A MEDICAL SCHOOL

Adnan KARAIBRAHIMOGLU¹ and Giray KOLCU²

¹ *Süleyman Demirel University, Medical School, Biostatistics & Medical Informatics Dept,
adnankaraibrahim@gmail.com*

² *Süleyman Demirel University, Medical School, Medical Education & Medical Informatics Dept,
giraykolcu@gmail.com*

Introduction: Analysis of assessment and evaluation results is among the important stages in the evaluation of a training program. Basic analysis of student achievement and exam after assessment and evaluation applications provide valuable feedback for subsequent assessment applications.

Objective: Medical schools are very important for both the improvement of healthcare in society and the training of medical students who will become skilled physicians.

Aim: The aim of the study is to determine the results of the board examinations comparatively in the pre-clinic students in a medical school.

Material-Methods: The study was carried out in a medical school with pre-clinic students. The data consisted of three periodical board exams for the current and previous academic years. In the analysis, the difficulty and discrimination indices, reliability, success, and true score percentage. These variables belonged to three board exams of two academic years 2022 and 2023.

Results: There was no significant difference between the 2022 and 2023 years as difficulty and discrimination indices. The discrimination index value (0.345) was the largest in 3rd board exam and in 3rd-year students. The difficulty indices of consecutive years were similar to each other, and the index value of 2023 was bigger a little bit. The largest difficulty index (0.643) belonged to 2nd board exam, and the biggest difficulty index belonged to the 1st year students. However, the reliability index of the current year (0,301) was bigger than the previous year (0,297), and the reliability of the 2nd board exam (0,302) was the largest among the exams. The most reliable exam belonged to the 1st year pre-clinic students. The most successful exam was the 1st board exam in both years (Mean=56,33 points). The mean score of the current year for all pre-clinic stages was bigger (54,55 points) than the previous year (52,77 points). Moreover, the true score percentage was bigger in the current year (65%) than in the previous year (63,88%). The correctly answered item percentage was equal to each other for the 1st and 2nd board exams (65%), and bigger than the 3rd exam. The rate was better in the 1st year students than in other grades.

Conclusion: As a result of this study, we believe that the review of our assessment and evaluation practices in the coming periods will contribute to the education program of our faculty.

Keywords: Medical school, pre-clinic years, difficulty index, discrimination index, reliability

Sözel Bildiri

THE ROLE OF GHRELIN IN THE TREATMENT OF INTRAUTERINE ADHESIONS: A HISTOLOGICAL EVALUATION IN A RAT MODEL

Ebru EROĞLU*, Kubilay Doğan KILIC, Yiğit UYANIKGİL*****

* Ege University, Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Izmir, Türkiye, kubilaydk@gmail.com

** Ege University, Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Izmir, Türkiye, ebru.eroglu@gmail.com

*** Ege University, Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Izmir, Türkiye; Ege University, Institute of Health Sciences, Department of Stem Cell Department, Izmir, Türkiye; Ege University, Cord Blood, Cell-Tissue Application and Research Center, Izmir, Türkiye yigit.uyanikgil@gmail.com

ABSTRACT

Background: Intrauterine adhesion is a disease with effects such as irregularity in the estrous cycle, acute lower abdominal pain, recurrent pregnancy loss, and infertility. There is no standard treatment protocol for intrauterine adhesions and no standard practice for the prevention of recurrence. Ghrelin is a 28 amino acid peptide hormone secreted by endocrine X (A) cells in the stomach. Ghrelin plays a role in many neurological and physiological processes. In addition to these roles, it is known to have immunomodulatory, anti-inflammatory, antifibrotic, and antioxidant effects in various organ systems. **Objective:** Histological evaluation of ghrelin activity in rats with an experimental intrauterine adhesion model is the main aim. **Methods:** A total of four groups were formed in the study: control, intrauterine adhesion model, low-dose ghrelin, and high-dose ghrelin. A total of 28 female rats were used. In order to create an experimental model in rats whose menstrual cycles were equalized, 0.2 ml of trichloroacetic acid was injected transvaginally into the right uterine horn using 20G branula. After three oestrus cycles, rats were injected intraperitoneally with 20 ng/kg and 40 ng/kg ghrelin for 7 days. At the end of the experiment, the uterine tissues of female rats sacrificed under anesthesia were routinely followed histologically. For histochemical examinations of uterine tissues; Hematoxylin-Eosin and Masson trichrome staining, for immunohistochemical examinations; Anti-VEGF, anti-collagen 1, anti-TNF α , anti-FGF2, and anti-HIF-1 α markers were used. **Results:** When weight gain after ghrelin administration in rats was examined, it was determined that all bilateral differences between days were significant and weight gain was observed on the 5th day and later ($p < 0.001$). Uterine wall thickness and endometrial thickness measurements were made. It was determined that the wall thickness was the lowest in the

adhesion group and ghrelin application increased the endometrial thickness ($p<0.001$). Histopathologically, epithelial changes, narrowing of the lumen, inflammation, fibrosis in the endometrial connective tissue, and degeneration in the uterine glands were detected in the adhesion group. It was found that ghrelin treatment reversed these findings. In the immunohistochemical staining results, it was observed that the expression of type 1 collagen, $TNF\alpha$, $HIF-1\alpha$, and $FGF2$ in the adhesion groups was at the highest level among the experimental groups. It was determined that these expressions were decreased in a dose-dependent manner in the ghrelin groups. While VEGF expression was observed to be at the lowest level in the adhesion group, it was determined that the expression increased in a dose-dependent for the ghrelin groups. **Conclusion:** As a result, it was observed that ghrelin has positive effects in the treatment of intrauterine adhesions. Further experimental and clinical studies on this subject will shed light on new developments regarding the use of ghrelin in the treatment of intrauterine adhesions.

Keywords: Intrauterine adhesion; Uterus; Ghrelin; Immunohistochemistry; Rat.

The logo for the 6th International Health Sciences and Life Congress (IHS LC) 2023. It features the text "IHS LC" in a large, bold, light blue font, with "2023" in a smaller, light blue font below it. To the left of the text are several stylized, overlapping leaf shapes in shades of green and yellow. A large, light red circular graphic element is positioned behind the text, partially overlapping the leaves.

IHS LC
2023

Sözel Bildiri

A REVIEW OF YOGA INTERVENTIONS ON HEALTH AND SKILL-RELATED FITNESS OF HEALTHY SCHOOL-AGE CHILDREN

Özlem ASLAN*, Irmak HÜRMERİÇ ALTUNSÖZ**

* Middle East Technical University, Physical Education and Sports Department, Ankara, Turkey,
ozlem.aslan@metu.edu.tr

** Middle East Technical University, Physical Education and Sports Department, Ankara, Turkey,
hurmeric@metu.edu.tr

Background: Yoga-based programs are gaining popularity as a kind of health intervention for people of all ages. A high number of studies have shown that yoga has positive effects on school-aged children. Apart from the popularity of yoga research, there is little information on how yoga affects preschoolers' and school-age children's health and skill-related fitness level.

Aim: The main purpose of this study was to determine the effectiveness of yoga-based interventions for children aged 3-15 on their health and skill-related fitness, such as flexibility, balance, body awareness, coordination, agility, and strength. **Methods:** Electronic databases were searched for the yoga interventions using the following keywords; yoga, children, health and skill-related fitness, and motor development tests such as the Bruininks-Oseretsky Test of Motor Proficiency-II, Movement ABC-2, and their combinations. Twelve studies were found based on the inclusion criteria. Studies focusing on fine motor development, cognitive skills, children with disabilities, and adults in yoga interventions were excluded from the review.

Results: Nearly all outcomes examined seemed to be improved by yoga interventions, especially for balance and flexibility. **Discussion and Conclusion:** The findings from the literature review support the effectiveness of yoga-based interventions for the health and skill-related fitness of healthy children aged 3 to 15. The limitations of time and the design of the program had a tremendous effect on the results. However, despite having a less significant effect on lower limb strength, each of the twelve investigations found beneficial effects on static balance and flexibility.

Keywords: Yoga; health and skill-related fitness, gross motor development test, typical school-age children

Sözel Bildiri

METABOLİK SENDROM OLUŞTURULAN RATLARDA YÜZME EGZERSİZİNİN KARACİĞER ENZİMLERİNE ETKİLERİ

Hale ERGİN EĞRİTAĞ¹, Seyfullah HALİLOĞLU²

**¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, vh.haleergin@gmail.com*

²Selçuk Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı Konya, Türkiye, vh.haleergin@gmail.com

ABSTRACT

Background: Metabolik sendrom (MetS) tedavisinde egzersiz protokollerinin uygulanması önem arz etmektedir. Uygulanan egzersizler ile MetS bileşenlerinin hafifletilmesi sağlanmaktadır. **Aim:** Bu çalışmada, metabolik sendrom (MetS) oluşturulan ratlarda, yüzme egzersizinin karaciğer enzimlerine etkileri araştırılmıştır. **Methods:** Çalışmaya başlamadan önce canlı ağırlıkları belirlenen 70 adet erkek Wistar Albino ratın 6 tanesi sakrafiye edilerek 0. gün değerleri saptandı. Geriye kalan ratlar kontrol ve metabolik sendrom grubu (MetS) olmak üzere 2 gruba ayrıldı. Deneme süresince standart rat yemi ile beslenen ratlardan MetS grubunun içme sularına %20 fruktoz ilavesi yapıldı. MetS oluşumunun ardından, kontrol ve MetS grupları egzersiz yapan (KEG, MetSEG) ve yapmayan (KEN, MetSEN) olmak üzere iki alt gruba ayrıldı. Yüzme egzersizi günde 30 dakika süre ile 4 hafta boyunca gerçekleştirildi. Egzersiz programının sonunda, karaciğer enzimlerinden AST, ALT, GGT, LDH otoanalizör kullanılarak spektrofotometrik yöntemlerle belirlendi. **Results:** Ölçümler sonucunda AST, ALT, GGT, LDH düzeylerinin MetS grubunda arttığı, egzersiz protokolünün sonunda ise ALT düzeyleri egzersiz yapan tüm gruplarda azaldığı belirlense de, sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı. Çalışma süresince, parametrelerin yaşa/zamana bağlı değişimlerinin incelenmesi için çalışmanın başlangıcında 6 adet hayvandan alınan plazma örneklerinin enzim düzeyleri çalışmanın başlangıç değerleri olarak kabul edilmiş olup, gruplardaki parametre değişimleri, başlangıç değerlerine göre de incelendi. Buna göre KEN grubunda; AST, GGT ve LDH düzeyleri ile KEG grubunda; AST düzeylerindeki artışlar başlangıç düzeylerine göre anlamlı bulundu ($P<0,05$). MetSEN ve MetSEG gruplarında ise GGT ($P<0,05$) düzeylerinin başlangıç düzeylerine göre arttığı gözlemlendi. **Discussion and Conclusion:** Sonuç olarak karaciğer enzimlerinin MetS oluşumundan daha ziyade yaşa bağlı olarak belirgin olarak değişim gösterdiği ancak egzersizin etkilerinin görülebilmesi için daha uzun süreli egzersiz protokollerinin uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, Karaciğer enzimleri, Metabolik sendrom.

Sözel Bildiri

EVALUATION OF NEUTROPHIL/LYMPHOCYTE, LYMPHOCYTE/MONOCYTE AND MEAN PLATELET VOLUME/LYMPHOCYTE RATIOS IN KAWASAKI DISEASE

Ajda Mutlu MIHÇIOĞLU*, Mehmet Bedir AKYOL*

**University of Health Sciences Bakırköy Dr. Sadi Konuk Training and Research Hospital, Department of Pediatrics, Division of Pediatric Cardiology, Istanbul, Turkey,
e-mail: ajdamutlu@yahoo.com, e-mail: mbedirakyol@yahoo.com*

Background: Kawasaki disease (KD) is an inflammatory disease involving medium-sized vessels and coronary arteries. Neutrophil to lymphocyte ratio (NLR) and lymphocyte to monocyte ratio (LMR), Mean platelet volume (MPV), MPV to lymphocyte ratio (MPVLR) are used to evaluate inflammatory state in many diseases.

Aim: Our aim is to evaluate the role of NLR, LMR, MPV and MPVLR parameters at the diagnosis of the disease, their distribution in complete and incomplete cases, and their role in predicting coronary artery lesions.

Methods: 36 patients with KD and 36 healthy children were included in the study. Hematological parameters were evaluated and NLR, LMR and MPVLR were calculated in all of the patients. The patients with KD were grouped as complete and incomplete. All participants were evaluated by transthoracic echocardiography and those with coronary artery involvement among the patients were recorded.

Results: Platelet, white blood cell, monocyte and NLR values were higher in the patients, and LMR values were lower than controls ($p < 0.05$, for all). MPV and MPVLR were similar between the groups. Monocytes and platelets were higher ($p = 0.026$, $p = 0.040$, respectively) in incomplete cases than complete cases. NLR, LMR, MPV and MPVLR were similar in incomplete and complete cases ($p > 0.05$). Eight of the patients had incomplete KD. Coronary artery involvement was detected in 37.5% of incomplete cases and this rate was similar to the cases with complete KD. NLR, LMR, MPV and MPVLR parameters were similar in the patients with and without coronary artery involvement.

Discussion and Conclusion: While NLR was high and LMR was low in Kawasaki disease, MPV and MPVLR were similar. There was no difference in NLR, LMR, MPV and MPVLR parameters in terms of having complete or incomplete KD and coronary artery involvement. In conclusion, NLR and LMR ratios can be used to evaluate the inflammatory state in the patients.

Keywords: Neutrophil, Lymphocyte, Monocyte, Mean Platelet Volume, Kawasaki Disease

Sözel Bildiri

MCF-7 HÜCRELERİNDE UPADACITINIB VE LUTEOLIN KULLANIMI HÜCRE PROLIFERASYONUNU BASKILAR

Meliha KOLDEMİR GÜNDÜZ¹, Güllü KAYMAK¹, Elif AYDIN¹, Ayşe KOÇAK¹

¹ Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Meme kanseri kadınlarda en sık görülen kanser çeşididir. MCF-7 epitelyal kökenli, metastatik adenokarsinoma hücresidir. Klinikte sıklıkla karşılaşılan MCF-7 tip meme kanseri ile ilgili literatür çalışmaları son derece önem arz etmektedir. JAK-STAT pro-inflamatuvar bir sinyal yolağıdır. Bu sebeple inflamasyon başlatarak kanser öncülü olarak görev yapar. JAK-STAT sinyal yolağının anormal aktivitesi, hücre proliferasyon, farklılaşması veya apoptosininin düzenlenmesinin bozulmasıyla meme kanseri dahil pek çok maligniteye aracılık yapar. Upadacitinib (Upa) ise romatoid artrit tedavisinde kullanılan FDA onaylı Janus kinaz (Jak) yolağı inhibitörüdür. Luteolin ise besinlerde oldukça fazla bulunan bir flavonoiddir, akciğer, meme, glioblastoma, prostat, kolon ve pankreas kanserleri gibi çeşitli insan malignitelerine karşı bir antikanser ajanı olarak görev yaptığı çeşitli araştırmalarla gösterilmiştir.

MCF-7 hücrelerine 27.70 µM Upadacitinib (ABT-494) ve 20.64 µM Luteolin IC50 değeri olarak bulunmuş ve uygulanmıştır. MCF-7 hücrelerindeki hücre proliferasyonu, canlılık, ve sitotoksisite testleri için iCELLigence kullanılmıştır.

Upadacitinib (ABT-494) ve Luteolin uygulanan hücrelerde canlılık açısından anlamlı olarak azalma olmuştur (p<0.05). Hücre dozlarına bağımlı olarak morfolojik değişim gözlenmemiştir.

Tüm bu ön çalışma sonuçlarına göre Upadacitinib (ABT-494) ve Luteolin MCF-7 hücrelerinde proliferasyonu azaltmıştır. İleride yapılacak daha ayrıntılı çalışmalarla, Upadacitinib (ABT-494) ve Luteolin olası bir terapötik olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: MCF-7, Meme kanseri hücresi, Upadacitinib (ABT-494), Luteolin

Sözel Bildiri

SISTEMİK İMMÜN-İNFLAMATUVAR İNDEKS PERİFERİK ARTER HASTALIĞI CİDDİYETİNDE BELİRLEYİCİ MIDIR?

Ahmet Rıfki ÇORA¹, Ersin ÇELİK¹

¹ Isparta Şehir Hastanesi Kalp ve Damar Cerrahisi, drahmecora@gmail.com, dr.ersincelik@gmail.com

ÖZET

Giriş

Dünya üzerinde yaklaşık 200 milyon insan periferik arter hastalığından (PAH) dolayı gelişen kliniklere sahiptir. PAH önemli bir morbidite nedeni olmasının yanında, ilerlemiş vakalarda mortaliteye de neden olabilmektedir. PAH gelişimde inflamasyon ciddi bir rol oynamaktadır. İnflamasyon PAH'da endotel hücreleri veya tübüler epitelde fonksiyonel ve morfolojik değişikliklere neden olmaktadır. Sonuçta endotel yapı ve fonksiyonunu bozmaktadır. Endotelde meydana gelen bu yapısal ve fonksiyonel bozulmalar da PAH ile sonuçlanabilmektedir.

Sistemik immün-inflamatuvar indeks (SII) ölçülebilmesi kolay ve ucuz bir biyomarker olup tam kan sayımındaki lenfosit, nötrofil ve platelet sayıları kullanılarak hesap edilmektedir. Bu indeks tümörler, kardiovasküler hastalıklar ve diğer inflamasyon ilişkili patolojilerde kullanılagelmiştir. Yayınlarda SII ve bu hastalıkların kötü prognozunun belirlenmesi arasındaki ilişki gösterilmiştir ancak SII'in PAH ciddiyetini belirlemede rolünü araştıran çalışmalar çok sınırlıdır.

Biz çalışmamızda SII'in PAH ciddiyetini belirlemedeki rolünü araştırmayı amaçladık.

Materyal-Metod

Isparta Şehir Hastanesinde PAH tanısı ile girişimsel işlem uygulanmış (balon anjioplasti, aterektomi) 220 hasta çalışmaya dahil edildi. Hastaların verileri, Isparta Şehir Hastanesi hastane bilgi yönetim sisteminden (HBYS) temin edildi. Bu veriler retrospektif olarak incelendi. PAH mevcut hastalar hafif ve ciddi olmak üzere 2 gruba ayrıldı Rutherford Class 1-3 arası semptomu ve Ankle-Brakial indeksi (ABI) 0.6-0.9 arası olan hastalar hafif (n= 63), Rutherford class 4-6 ve ABI 0.6'nın altında olan hastalar ciddi (n= 157) PAH olarak ayrıldı. SII ; Platelet sayısı x Nötrofil sayısı/ Lenfosit sayısı (P x N/L) formülasyonu ile hesap edildi. Hastaların lenfosit, platelet ve nötrofil sayıları otomatik hematolojik analiz cihazında ölçülmüş olup değerleri x 10³ hücre/ μ l olarak alındı.

Sonuçlar

Çalışma toplam 220 PAH hastası ile tamamlandı. Hastaların büyük çoğunluğu erkek (%86,8), yaş ortalaması $68,26 \pm 10,63$ yıl olarak belirlendi. Gözlenen ek hastalıklar arasında en yüksek oranda hipertansiyon (HT) (%70) bulunurken bunu sırasıyla diyabetes mellitus (DM) (%52,7), koroner arter hastalığı (KAH) (%39,1) ve kronik böbrek yetmezliği (KBY) (%8,6) izledi. Hastaların %31,8'i sigara kullanmaktaydı. Hastaların %71,2'si ciddi ve geriye kalanı hafif PAH olarak belirlendi. Hastaların %11,4'ünde tekrarlayan işlem mevcut iken %19,5'inde amputasyon gerçekleşti.

Platelet, nötrofil ve lenfosit ölçüm değerleri kullanılarak SII indeksi hesaplandı. Kadın hastalarda ciddi PAH oranının daha yüksek olduğu (%16,7) gözlemlendi ($p=0,007$). Hafif ve ciddi hasta grupları arasında hastaların yaşı anlamlı farklılık göstermedi. Ek hastalıklar, sigara kullanımı ve tekrarlayan işlem grupları arasında anlamlı farklılığa sahip değildi. Amputasyon ciddi hasta grubunda daha yüksek oranda (%25,6) izlendi ($p<0,001$). Platelet, nötrofil, lenfosit, açlık kan şekeri (AKŞ) ve lipid markerleri grupları arasında farklı bulunmadı. SII değerleri hafif ve ciddi PAH hastaları arasında anlamlı farklılığa sahip bulunmadı. Hafif PAH grubunda SII 987230 ± 1237764 bulunurken ciddi grupta daha yüksek ve 1148465 ± 1291257 olarak ölçüldü ($p=0,398$). ABI indeksi ortalaması ciddi hasta grubunda anlamlı düzeyde düşük bulundu ($p<0,001$). Bulgular Tablo 1'de özetlenmiştir.

SII indeks değerinin PAH ciddiyeti için tanısal özelliğini belirlemek için ROC analizi uygulandı. Ancak AUC değeri 0,512 ($p=0,784$) olduğundan SII ölçümlerinin PAH ciddiyetini öngörmeye anlamlı olmadığı belirlendi. Hastalığın ciddiyetini gösteren Rutherford skalası ve ABI indeksi ile SII indeksi arasındaki ilişkiler incelendi. Rutherford sınıfları arasında SII değerleri anlamlı farklılık göstermedi ve ABI ile SII arasındaki korelasyon katsayısı $r=-0,091$ ($p=0,180$) olarak hesaplandı ve anlamlı bulunmadı.

Yorum

Çalışmamızda, yeni ve hastaların rutin kan parametrelerinden kolaylıkla hesaplanabilen bir değer olan SII'in, toplumda sıklıkla rastlanır hale gelen PAH'nın ciddiyetini öngörmeye etkili olmadığını tesbit ettik. Bu indeksin PAH ciddiyetini ayırt etme ve öngörmedeki rolünün daha büyük çaplı randomize çalışmalarla daha ayrıntılı olarak araştırılması gerektiğini düşünmekteyiz.

Sözel Bildiri

EXAMING HOW UMBELLIFERON AFFECTS THE LEVELS OF FN-1, COL1-A1, II- β AND TNF- α IN DERMAL FIBROBLAST SCAR TISSUE

Sidika GENÇ*, Betul ÇİCEK,**

* *Bilecik Seyh Edebali University, Faculty of Medicine, Department of Medical Pharmacology, Bilecik, Turkey, sidika.genc@bilecik.edu.tr*

** *Erzincan Binali Yildirim University, Faculty of Medicine, Department of Physiology, Erzincan, Turkey, betul.cicek@erzincan.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Umbelliferone is one of the main compounds of coumarin, a pharmacologically active agent. It is widely distributed within the families Rutaceae and Apiaceae (Umbelliferae) and is used as an alternative in many treatments. **Aim:** The aim of this study is to examine the healing effect of UMB on scar tissue and especially its effect on FN1 and COL1-A1 genes. **Methods:** Firstly, fibroblast cells were seeded in 24, 96 and well plates for wound healing, MTT analysis and Real-Time PCR testing (respectively). Wells were drawn with a 100 μ L pipette tip for wound line. While DMEM was applied to the control group and the wound group, different concentrations of (1, 5 and 10 μ M) UMB were applied to the treatment groups. As soon as the wound line was closed, the studies were terminated and MTT, oxidative stress and Real Time PCR analyzes were performed. **Results:** As a conclusion of our study, it was determined that cell viability increased significantly, especially in the UMB 10 μ M group at the end of 48 hours. Increased cell viability and antioxidant capacity resulted in increased cell proliferation. Both FN1 and COL1A1 gene expression levels were up regulated in the UMB groups compared to the control group. It has also been found that it prevents cellular inflammation by regulating II- β and TNF- α gene regulation ($P < 0.05$, $P < 0.01$). **Discussion and Conclusion:** Our findings show that UMB promotes migration and/or proliferation of fibroblasts by regulating oxidative stress and the FN1A and COL1A1 genes. This activity may be related to the production of FN1A and COL1A1, which are considered important targets for modulation of the tissue repair process. **Keywords:** FN1A, COL1A1, MTT, Umbelliferone

Sözel Bildiri

PSİKOTERAPİDE SANAL GERÇEKLİK KULLANIMI

Ertuğrul ÇÖP*

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji programı, Samsun, Türkiye, ertugrulcp@gmail.com*

ÖZET

Sanal gerçeklik, gerçek dünyadaki çevrenin sanal ortama aktarılması ve çeşitli araçlar yardımıyla bireyin birçok deneyimi yaşamasına olanak bir sağlayan teknolojidir. Sanal gerçeklikle maruz bırakma, hayali maruz bırakmanın ve gerçek yaşamda maruz bırakmanın bir alternatifi olarak karşımıza çıkmaktadır. Psikoterapide kullanımı açısından sanal gerçeklik, sahip olduğu birçok avantaj ile dikkat çekmektedir. Sanal gerçekliğin başta kaygı bozuklukları olmak üzere birçok psikopatolojide kullanımı olduğu görülmektedir. Bu derleme makalede de sanal gerçekliğin özgül fobi, sosyal fobi, panik bozukluğu, travma sonrası stres bozukluğu ve obsesif-kompulsif bozuklukta kullanımı ile ilgili çalışmaların incelenmesi ve psikoterapide sanal gerçeklik kullanımının tanıtılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanal Gerçeklik, Maruz Bırakma, Psikoterapi

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

SİTİKOLİN; NÖROPROTEKTİF BİR AJAN

Rabia DEVECİ*, Mustafa SAYGIN**

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
rabiadeveci94@gmail.com

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta,
Türkiye, fizyolog@gmail.com

ÖZET

CDP-kolin (sitikolin), fosfolipid metabolizmasında yer alan önemli bir endojen metabolittir. Tam formülü 5'-O[hidroksi((hidroksi[2-(trimetilamonyo)etoksi]fosforil)oksi)fosforil]sitidin olan CDP-kolin, başlıca fosfatidilkolin olmakla birlikte hücre membranının yapısal fosfolipitlerinin biyosentezi için elzemdir. Tüm hayvan ve bitki hücre membranlarında bulunmaktadır. Suda çözünebilmektedir ve biyoyararlanımı oldukça yüksektir. Vücutta üretilen formu CDP-kolin, tedavi olarak verilen formu sitikolin olarak adlandırılmaktadır. Nöral iyileşme, iskemik nöral hastalıklar, nörodejeneratif hastalıklar, nöropatik ağrılar, bazı kardiyovasküler ve endokrin hastalıkları olumlu etkilediği bilinmektedir. Son çalışmalar nöroadrenalin ve dopamin gibi nörotransmitterlerin merkezi sinir sistemindeki düzeylerini arttırdığını göstermiştir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda sağlıklı yaşlılara günlük belirli dozda verilen sitikolin takviyesinin AAMI (hafıza testi) ile hafızada ciddi olumlu etkileri tespit edilmiş ve ciddi bir yan etki gözlenmemiştir. Alzheimer hastalarında günlük belirli dozdaki sitikolin desteğinde hiçbir yan etki gözlenmemiş ve spesifik olarak demansın önlenmesini etkilediği yayınlanmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda sitikolinin nöroprotektif etkisinin olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sitikolin, Nörodejeneratif Hastalıklar, Takviye, Nöroprotektif

Sözel Bildiri

**MORPHOMETRIC EVALUATION OF DENTAL ARCH ON BONES IN ADULT
AND ELDERLY INDIVIDUALS**

Nilgün TUNCEL ÇİNI*, İlknur ARI**

* *Bilecik Seyh Edebali University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Bilecik, Turkey,
nilgun.cini@bilecik.edu.tr*

** *Bursa Uludag University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Bursa, Turkey, iari@uludag.edu.tr*

ABSTRACT

Background: The mandible is one of the most important passive components in chewing. Bone morphology varies due to many factors such as cranium morphology, chewing stress, age, and population. **Aim:** The aim of the study is to evaluate the change in dental arch morphology with age. **Methods:** In the study, dental arches on a total of 40 mandibles (18 adults and 22 elderly) were evaluated. Age determination of the bones was made using the mental foramen, and 50 years and older were accepted as late adults. The region was examined in 3 sections with reference to the posterior edge of the third molar tooth, mandibular foramen and condylar process. Measurements of the eight parameters were made using the Image J program and SPSS 22.0 was used for statistical analysis ($p<0.005$). **Results:** It was observed that the distances between the midline line and the condylar process, mandibular foramen and posterior edge of the third molar tooth were not different in both adults and elderly on the right and left sides. There was a regional age difference in the distance between the midline line and the line connecting the right and left condylar processes. According to the correlation analysis, it was determined that the correlation decreased or disappeared with age in the parameters that were related to each other. **Discussion and Conclusion:** It is a normal situation that the linear distances of the chewing units, especially at the teeth and jaw joint points, shorten with age. We think that it can be used for age determination, especially in forensic sciences, when regression analyzes are performed using a larger number of bones.

Anahtar Kelimeler: Mandible, Age, Dental Arch, Morphometry

Sözel Bildiri

BİREYSEL AFET DİRENCİ ve ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Gülhan ŞEN*

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, gulhansen@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Günümüzde küresel olarak afetlere dirençli toplumlar, kentler ve bireyler geliştirmeye odaklanılmıştır. Çünkü afet direncini arttırmak, afetin etkilerini azaltmak anlamına gelmektedir. Dolayısıyla afet dirençliliği birçok faktörden etkilenmesi sebebi ile çok geniş kapsamlı ele alınması gereken bir konudur. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı bireysel afet direncini disiplinlerarası bir yaklaşımla ele alarak bireylerin sosyo-demografik özellikleri, sosyal sermaye ve suç korkusu bağlamında etkileyen faktörleri ortaya koymaktır. **Method:** Nicel araştırma yöntemlerinden kesitsel tipte olan bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar, t testi, tek yönlü varyans analizi, korelasyon analizi ve geçerlilik ve güvenilirlik analizleri kullanılmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların %51.2'si kadın, %48.8'i erkek ve yaş ortalaması 36.06 ± 11.64 şeklindedir. Katılımcıların %40.8'i Burdur'da, %59.2'si ise Antalya'da yaşamakta olup, %55.2'si afet eğitimi almıştır. Analizler doğrultusunda cinsiyet, yaş, eğitim, ekonomik durum, afet eğitimi alma ve daha önce afete maruz kalma özelliklerine göre katılımcıların bireysel afet direnci seviyesinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p < 0.05$). Ayrıca sosyal sermaye ile bireysel afet direnci ($r = 0.527, p < 0.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde orta düzey bir ilişki, bireysel afet direnci ile suç korkusu ($r = -0.221, p < 0.05$) arasında ise istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde zayıf bir ilişki tespit edilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Araştırmanın sonucuna göre kadınların ve sosyo-ekonomik seviyesi düşük bireylerin bireysel afet direnci seviyeleri daha düşük iken afet eğitimi alanların ve daha önce afete maruz kalanların ise bireysel afet dirençleri daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca sosyal sermayenin artması bireysel afet direncini arttırırken suç korkusunun fazla olması bireysel afet direncini düşürmüştür. Sonuç olarak toplumun ve bireylerin afet direncini arttırmak için zarar görebilirliği düşürmek, sosyal sermayeyi güçlendirmek ve suç korkusunu azaltmaya yönelik kamu politikalarının arttırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Afet Direnci, Zarar Görebilirlik, Sosyal Sermaye, Suç Korkusu

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF SIZE EFFECT OF COMMERCIAL SILICA FILLERS ON SOME MECHANICAL BEHAVIOURS OF DENTAL COMPOSITES

Merve TUNC KOCYİĞİT*, Zerin YEŞİL ACAR, Meltem ASİLTÜRK*****

**Akdeniz University, Department of Mechanical Engineering, Antalya, Turkey,
mervetunc@outlook.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Dentistry Services, Vocational School, Burdur, Turkey,
yzacar@mehmetakif.edu.tr*

**** Akdeniz University, Department of Material Science and Engineering, Antalya, Turkey,
meltemasilturk@akdeniz.edu.tr*

ABSTRACT

Background: One of the most important parameters in bringing the viscosities of the flowing composites used in the dental field to the form that can be used in the clinic is the size and distribution of the inorganic particles added to the composite. **Aim:** This study aims to investigate the mechanical behavior of the hybrid composite formed by combining nano A200 silica particles, (the surfaces of which have been modified with different agents(3-methacrylate propyl trimethoxysilane (MPTS), vinyl trimethoxy silane (VTMS), Allyl trimethoxysilane (ATMS)), with M8000 and M3000 silica particles of varying micron sizes coated with 3-methacrylate propyl trimethoxysilane (MPTS) coupling agent. **Methods:** Within this scope, the mechanical behavior of the composites prepared according to the BS EN ISO 4049 standard was determined by tests such as flow distance, gel point, polymerization shrinkage, water sorption, flexural strength and microhardness. **Results:** A homogeneous polymeric network was obtained by combining the particles with different surface areas and binding agents with different active unit numbers. As a result of this, the flexural strength of all samples is greater than 50 MPa defined in the standards, and systems containing M8000 particles with smaller sizes and higher surface area have higher flexural strength and water sorption values than systems with M3000. It has been determined that the flowability of systems with M3000 is high with significant differences. In general, the polymerization shrinkage of systems with M3000 is high and the microhardness values are reduced. **Discussion and Conclusion:** Promising dental composites with different flowability have been developed using particle pairs of different sizes.

Keywords: Flowable dental composites, Particle size, Mechanical behavior

Sözel Bildiri

THE EFFECT ON FLOWABILITY BEHAVIOR PROFILING OF THE COUPLING AGENT RATIO IN RESINOUS DENTAL COMPOSITES AND ITS RELATION WITH PHYSICO-MECHANICAL PROPERTIES

Zerin YEŞİL ACAR*, Merve TUNÇ KOÇYİĞİT, Meltem ASİLTÜRK*****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Dentistry Services, Vocational School, Burdur, Turkey, yzacar@mehmetakif.edu.tr*

***Akdeniz University, Department of Mechanical Engineering, Antalya, Turkey, mervetunc@outlook.com*

**** Akdeniz University, Department of Material Science and Engineering, Antalya, Turkey, meltemasilturk@akdeniz.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Modification of filler materials with coupling agents is necessary to provide the desired filler surface energy, optimum flowability and filler distribution in the matrix and the directly related functional interface. **Aim:** The effect of the quantity of coupling agent on the flowability behavior of the dental composites and the relationship between the changing flowable behavior and physicochemical properties were investigated. **Methods:** The flowability of the developed composites was determined by a technique recommended by the ADA test, based on the approach that the disc diameters of the composites were greater than 14.5 mm. Conversion degree was determined by FT-IR spectrometer with ATR apparatus, surface microhardness measurement by Vickers microhardness tester. According to the standard BS EN ISO 4049, the Flexural strength was performed on the prepared composites with a Universal Test device and Water Sorption was determined according to the same standard. **Results:** The highest flowability and microhardness values belong to the composites prepared with the modified [M6000-OX50] pairs at [5-9.5] ratios. Conversion degrees of [0.95-9.5] and [5-9.5] were obtained in modified [M6000-OX50] pairs. The highest bending strength and lowest water absorption values were obtained in the composites prepared with [0.95-9.5] and [0.63-5] pairs, respectively. **Discussion and Conclusion:** Increasing the amount of coupling agent and the increase in the number of active units led to an increase in flowability. It also provided monomer mobility, which was effective in the degree of conversion. The distribution of the particles, which directly affects the mechanical properties of the composite, and the spacing between the particles were obtained under optimum conditions with the increasing coupling agent, and flowable composites conforming to the standard were obtained.

Keywords: Coupling Agent, Flowability, Degree of Conversion, Dental Composite

Sözel Bildiri

GEBELİĞİN ERKEN DÖNEMLERİNDE SIÇAN UTERUS DOKUSUNDA VASKÜLER ENDOTELYAL BÜYÜME FAKTÖRÜ'NÜN(VEGF) EKSPRESYONU

Büşra ŞEN YAMAN, Hakan ÖNER

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, BURDUR

Anjiyogenez, implantasyon ve desidualizasyon sırasında önemli ayırt edici özelliştir. Fizyolojik koşullar altında mevcut damarlardan yeni kan damarlarının gelişme süreci olarak tanımlanan anjiyogenezis, ilk olarak reproduktif döngü ve gebelik sırasındaki canlıların uterus ve ovaryumlarında ortaya çıkar. Başka bir deyişle vasküler geçirgenlik ve anjiyogenesis, başarılı implantasyon, desidualizasyon ve plasantasyon için önemlidir. Anjiyogenesis, proanjiyogenik ve antianjiyogenik faktörler aracılığıyla karmaşık bir kontrol sistemi tarafından düzenlenir. En önemli ve en yaygın çalışılan vaskulojenik ve proanjiyogenik faktör, vasküler endotelyal büyüme faktörüdür (VEGF). Son çalışmalar, VEGF'nin embriyo implantasyonu ve embriyonik vaskülogenezis ile yakından ilişkili olduğunu göstermekle beraber daha çok farklı türlerde, mRNA ve reseptör düzeyindedir.

Bu çalışma ile erken gebelik döneminde sıçan uterus dokusunda VEGF ekspresyonu immunohistokimyasal düzeyde belirlenerek preimplantasyon, implantasyon ve desidualizasyon sürecindeki rolü hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır

Çalışmada gebeliğin 0, 1, 3, 5 ve 7. günlerinde sıçanlardan immunohistokimyasal analizler için uterus doku alanları toplanmış, VEGF immun lokalizasyonları belirlenmiş, elde edilen sonuçlar semiquantitatif olarak değerlendirilmiştir.

0.Gün: Endometrium ve myometrium normal yapıda gözlemlendi. VEGF immunlokalizasyonu lümen ve bez epitel hücrelerinin stoplazmalarında, myometrium ve kapiller duvarında ve supepitelyal stromada güçlü şekilde mevcuttu.

1. Gün: Gebeliğin 1. gününde uterusun mikroskobik yapısı, VEGF immunreaksiyon alanları ve boyanma şiddeti 0. gün ile benzerlik göstermekte beraber immunreaksiyonun endometriyal stromaya doğru yapıldığı gözlemlendi.

3. Gün: Gebeliğin 3. gününde uterusun mikroskobik yapısı, VEGF immunreaksiyon alanları ve boyanma şiddeti 1. gün ile benzerlik göstermekte idi.

5. Gün: En belirgin yapısal değişiklik bezlerin küçülmüş, sayılarının oldukça azalmış, kapillerlerin miktarının ise artmış olduğu idi. İmplantasyonun ilk belirleyici işaretlerinden biri

olan desidual reaksiyon alanı, primer desidual reaksiyon alanı (PDR) şeklinde antimezometrial bölgeden mezometrial alana doğru lümen epitelinin altında yayılmış, ancak lümen epitelinden stromaya doğru dar bir alanda gözlenmeye başladı. VEGF immunreaktivitesi uterus lümen ve bez epitel hücrelerde, myometriyum ve kapiller duvarında ve myometriyuma yakın endometriyal stromada az sayıda hücrede VEGF immunekspresyonu gözlemlendi.

7. Gün: Uterus lümeni iyice küçülmüş, epiteli incelmış, lümeni çevreleyen PDR alanının dışında mezometrial alana doğru sekonder desidual reaksiyon alanı (SDR) belirginleşmişti. Bezler oldukça küçük, çok az sayıda ve myometriyuma yakın yerleşimde idi.

Sonuç olarak, tüm bu bulguların ışığında geçmiş raporlarda da belirtildiği gibi, vaskülogenezis sürecinde önemli rol oynayan VEGF'nin gebeliğin erken dönemlerinde sıçan uterus dokusunda vasküler değişiklik ve anjiyogenesis sürecinde etkili olarak, preimplantasyon, implantasyon ve desidualizasyon sürecinde rol oynayabileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Erken gebelik, Uterus, VEGF, sıçan

Bu Araştırma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir. Proje Numarası: 0281-YL-16

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

GEBELİĞİN ERKEN DÖNEMLERİNDE SIÇAN UTERUS DOKUSUNDA HEPARİN BAĞLAYICI EPIDERMAL BÜYÜME FAKTÖRÜ'NÜN (HB-EGF) EKSPRESYONU

Sinem PEKŞEN, Hakan ÖNER

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, BURDUR

İmplantasyon esnasında blastosistin uterus lümen epiteli ile başarılı bir şekilde kaynaşması, aralarındaki karşılıklı sinyalleşme sonucu gerçekleşir. Yapılan çalışmalarda bu karşılıklı sinyalleşmede büyüme faktörlerinden Epidermal Büyüme Faktörü ailesinin bir üyesi olan Heparin Bağlayıcı Epidermal Büyüme Faktörü'nün (HB-EGF) rol oynadığı bildirilmektedir. İnsan dahil diğer türlerde kültür ortamında ya da farklı teknikler ile yapılan çalışmalarda, HB-EGF'nin blastosist implantasyonunun hemen öncesinde uterusda ekspre edildiği blastosist yapışmasını, gelişimini ve büyümesini desteklediği kaydedilmiştir. Ancak erken gebelik esnasında HB-EGF'nin sıçan uterus dokusundaki immunekspresyonuna dair bilgiye rastlanılmamıştır.

Bu çalışma ile erken gebelik dönemlerinde sıçan uterus dokusunda HB-EGF'nin etkisi immunohistokimyasal düzeyde araştırılarak gebeliğin erken dönemlerindeki etkileri hakkındaki bilgilere katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Çalışmada gebeliğin 0, 1, 3, 5 ve 7. günlerinde sıçanlardan immunohistokimyasal analizler için uterus doku örnekleri toplanmış, HB-EGF immun lokalizasyonları belirlenmiş, elde edilen sonuçlar semiquantatif olarak değerlendirilmiştir.

0.Gün: Endometriyum ve myometriyum normal yapıda gözlemlendi. Endometriyumda HB-EGF immunlokalizasyonu lümen ve bez epitel hücrelerinin sitoplazmalarında, myometriyum ve kapiller duvarında güçlü şekilde gözlenirken, supepitelyal ve endometriyal stromada gözlenmedi.

1.Gün: Gebeliğin 1. gününde uterusun mikroskobik yapısı 0. gün ile benzerlik taşımakla birlikte, HB-EGF immunpozitif boyanmanın lümen ve bez epitelleri ile kapillerlerde 0. Gün ile benzerlik gösterdiği ve güçlü olduğu, myometriyumda boyanma şiddetinin biraz azaldığı ve orta şiddette olduğu gözlemlendi. 0. Günden farklı olarak 1. Günden itibaren supepitelyal ve endometriyal stroma hücrelerinde de immun reaksiyon orta şiddette mevcuttu

3. Gün: Gebeliğin 3. gününde uterusun mikroskobik yapısı, HB-EGF immunpozitif alanları ve boyanma şiddeti 1. gün ile benzerlik göstermekte idi.

5. Gün: En belirgin yapısal değişiklik bezlerin küçülmüş, sayılarının oldukça azalmış, kapillerlerin miktarının ise artmış olduğu idi. İmplantasyonun ilk belirleyici işaretlerinden biri olan desidual reaksiyon alanı, primer desidual reaksiyon alanı (PDR) şeklinde antimezometriyal bölgeden mezometriyal alana doğru lümen epitelinin altında yayılmış, ancak lümen epitelinden stromaya doğru dar bir alanda gözlenmeye başlandı. HB-EGF immunreaktivitesi lümen ve bez epitelinde, myometriyumda ve kapillerlerde güçlü, PDR ve bu alanın dışındaki endometriyal stromal alanlardaki hücrelerde orta şiddette gözlemlendi.

7. Gün: Uterus lümeni iyice küçülmüş, epiteli incelmış, endometriyal stromadaki hücreler tamamen desidua hücrelerine dönüşmüş, lümeni çevreleyen PDR alanının dışında mezometriyal alana doğru sekonder desidual reaksiyon alanı (SDR) belirginleşmişti. Bezler oldukça küçük, çok az sayıda ve myometriyuma yakın yerleşimde idi. HB-EGF immunreaktivitesi SDR alanına göre PDR alanında daha yoğun ve güçlü gözlemlendi. Lümen epitelinde ve kapillerlerde hafif şiddette olan HBEGF reaksiyonu bez epitelinde güçlü şekilde idi

Sonuç olarak, erken gebelik döneminde sıçan uterus dokusunda HB-EGF immün ekspresyonlarının olduğu, bu nedenle de preimplantasyon, implantasyon ve desidualizasyon süreçlerinde önemli bir rol oynayabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: erken gebelik, sıçan, uterus, HB-EGF

Bu Araştırma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi Tarafından Desteklenmiştir. Proje Numarası: 0280-YL-16.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

**BİLİŞSEL UYARIM TERAPİSİNİN HUZUREVİNDE KALAN DEMANSLI
BİREYLERDE GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİ, DEPRESYON VE YAŞAM
DOYUMUNA ETKİSİ**

Ejdane COŞKUN*, Döndü ÇUHADAR**

** Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Osmaniye, Türkiye,*

ejdanecoskun@gmail.com

*** Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Türkiye*

donducuhadar@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Demans, bilişsel işlevlerde bozukluk ile karakterize ve yaşlılarda en sık görülen nöropsikiyatrik bozukluklardan biridir. **Amaç:** Bilişsel Uyarım Terapisi' nin Huzurevinde Kalan Demanslı Bireylerde Günlük Yaşam Aktiviteleri, Depresyon ve Yaşam Doyumuna Etkisini incelemektir. **Yöntem:** Randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Etik Kurul onayı ve T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında kurum izni alınmıştır. İki farklı huzurevinde gerçekleştirilen çalışma 30 Mart 2022 -27 Mayıs 2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Eylül 2022' de izlem test gerçekleştirilmiştir. Dahil edilme kriterlerine uyan ve huzur evi temel alınarak yaşa ve cinsiyete göre 30 kişilik oluşturulan grup, propensity skor eşlemesi ile 1 müdahale ve 1 kontrol grubu olmak üzere 15 kişilik 2 gruba ayrılmıştır. Araştırma 60 birey ile tamamlanmıştır. Çalışmanın değişkenleri, günlük yaşam aktiviteleri, depresyon, yaşam doyumunu ve Bilişsel Uyarım Terapisidir. **Bulgular:** Müdahale grubundaki bireylerin yaş ortalaması 76,9±6,3, kontrol grubundaki bireylerin ise 76,6±5,6' dır. Yaş ve cinsiyete göre gruplarda dağılım benzerdir. Gruplar arası karşılaştırmalarda SMMTson-SMMTizlem kontrol ve müdahale gruplarında farklı saptanmıştır. BGYATPön-BGYATPson medyanları arasında anlamlı fark ve LGYAson-LGYAizlem kontrol ve müdahale gruplarında anlamlı fark saptanmıştır. CDDÖön-CDDÖson-CDDÖizlem skor medyanları gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklı saptanmıştır. YDön- YDson medyanları arasında anlamlı fark saptanmıştır. **Sonuç:** Bilişsel Uyarım Terapisi, demansı olan bireylerde bilişsel fonksiyonlar, günlük yaşam aktiviteleri, depresyon ve yaşam doyumunu düzeylerinde olumlu etkiye sahip bir uygulamadır. Demanslı bireyin bakımının tüm aşamalarında destek olan sağlık profesyonelleri ve özellikle hemşirelerin, bakım kalitesini arttırmak için Bilişsel Uyarım Terapisi hakkında güncel ve pratik bilgiye sahip olması, eğitim almaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Demans, Bilişsel Uyarım Terapisi, Günlük Yaşam Aktiviteleri, Depresyon, Yaşam Doyumu

***Bu çalışma Gaziantep Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönetim Birimi tarafından desteklenmiştir.

Sözel Bildiri

EVALUATION OF THE PRESENCE OF ENTAMOEBEA GINGIVALIS IN PERI-IMPLANT HEALTH AND DISEASES

Aysegul SARI¹, Ozlem Makbule KAYA²

¹ Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Dentistry, Department of Periodontology, Hatay/Turkey

² Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Medicine, Department of Parasitology, Hatay/Turkey

ABSTRACT

Aim: Entamoeba gingivalis is a commensal protozoan and included in dental plaque. The aim of the study was to evaluate the presence of Entamoeba gingivalis (*E. gingivalis*) in peri-implant disease.

Method: The study was planned as a feasibility pilot study. 24 individuals were included to the study: 12 peri-implantitis patients and 12 peri-implant healthy individuals. Clinical periodontal parameters were recorded. Plaque samples were taken from the implant/implants around. The presence of *E. gingivalis* was determined under a microscope.

Results: Demographic variables, smoking status, and tooth brushing frequency were similar between the groups ($p>0.05$). All clinical periodontal parameters were higher in patients with peri-implant than in healthy peri-implant individuals except missing tooth number ($p<0.05$). The proportion of presence of *E. gingivalis* was 33.3% in patients with peri-implant and 8.3% in healthy peri-implant individuals.

Conclusion:

The rate of presence of *E. gingivalis* was higher in peri-implantitis lesions. *E. gingivalis* can have a role etiopathogenesis of peri-implant diseases.

Sözel Bildiri

CHARACTERIZATION AND ANTIDIABETIC ACTIVITY OF GREEN FABRICATED *ASPALATHUS LINEARIS* SILVER NANOPARTICLES

Senem DARICI¹, Sukriye YESILOT^{1,2}

¹ Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Health and Biomedical Sciences, Burdur, Türkiye, sdarici@pau.edu.tr

² Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Department of Nursing, Burdur, Türkiye, syesilot@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Background: Green nanotechnology aims to produce sustainable and eco-friendly metal nanoparticles using biological agents and to use them in the treatment of diseases. Alternative treatment methods are being researched for Diabetes mellitus, a chronic metabolic disease with a wide spread all over the world. **Aim:** It was aimed to investigate the in vitro antidiabetic properties of silver nanoparticles (AgNPs) fabricated by the green synthesis method. Rooibos (*Aspalathus linearis*), a recently popular dietary supplement rich in flavonoids and phenolic acids used for the biosynthesis of silver nanoparticles, has the properties of use in the treatment of various diseases. **Method:** Microwave-assisted Rooibos-AgNPs were characterized by UV visible spectrophotometer (UV-vis) and scanning electron microscope and energy dispersive X-ray device (SEM-EDX). For the in vitro antidiabetic activity determination of Rooibos-AgNPs, the α glucosidase inhibitory activity will be determined. **Results:** Rooibos-AgNPs were found to have a maximum absorbance at 424 nm. AgNPs spherical appearance were detected by transmission electron microscopy. The EDS spectrum from Rooibos-AgNPs was showed a multiple characteristic energy peak corresponding to Ag ions at the largest 3.4 keV approximately. AgNPs was inhibited the α -glucosidase at 250 μ g/mL. **Discussion and Conclusion:** The study proved that Phytogetic AgNPs were successfully synthesized and showed promise in enzyme inhibitory activity related to antidiabetics.

Keywords: Silver Nanoparticles (AgNPs), Green synthesis, Antidiabetic activity, Rooibos (*Aspalathus linearis*)

Sözel Bildiri

EVALUATION OF EFFICIENCY STUDIES IN PUBLIC ORAL AND DENTAL HEALTH SERVICES

Sırrı ŞENBAYRAM¹, Mehmet SÜRÜCÜ²

¹Provincial Health Directorate, Burdur ,Türkiye, hekim01@hotmail.com

²Provincial Health Directorate, Burdur ,Türkiye dentist1680@hotmail.com

ABSTRACT

The progress of oral and dental health services, which contain a significant part of the health expenses in our country, in an efficient and effective process, has a very important place in terms of the economy of our country. There is no extensive study in the literature that will guide the most effective and efficient use of the budget allocated to this service area.

In this study, which is a review, the examination of academic studies conducted on activity activities related to oral and dental health services in the public sector, those identified in the results section for determining the field were evaluated and suggestions were made that will guide the application. Efficiency in oral and dental health services is calculated by proportioning the planned resource inputs allocated for this service and the service variables that arise after the service processes to each other.

In the studies conducted, mostly the number of physicians, the number of dental units, the number of tooth extractions and restorations were carried out taking into account. Of course, we agree that these variables have an impact in terms of evaluating efficiency, but apart from these variables, many variables should be considered as service input and service output.

As a result, the consideration of more criteria in the evaluation of the efficiency of oral and dental health services will be able to make it possible to achieve the expected goals.

Keyword: Oral And Dental Health, Dentist, Productivity, Quality, Service Input, Service Output

Sözel Bildiri

BURDUR İLİNDE SATIŞA SUNULAN ETLERDE TETRASİKLİN GRUBU ANTİBİYOTİKLERİN SIVI KROMATOĞRAFİ - TANDEM KÜTLE SPEKTROMETRE (LC-MS/MS) YÖNTEMİYLE BELİRLENMESİ*

İsmail YAMAN¹, Hale SEÇİLMİŞ², Fulya TAŞCI¹

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü, Burdur, Türkiye

ÖZET

Giriş: Tetrasiklinler, gram pozitif ve gram negatif bakteriler, zorunlu hücre içi bakteriler, protozoanlar gibi çeşitli mikroorganizmalara karşı beşeri hekimlikte ve veteriner hekimlikte sıkça kullanılan geniş spektrumlu bir antibiyotiktir. **Amaç:** Bu çalışmada gıda amaçlı yetiştirilen hayvanlarda tetrasiklin grubu antibiyotiklerin kullanılması ve buna bağlı kalıntı riskinin ortaya konulması amaçlandı. **Yöntem:** Burdur'da tüketime sunulan 42 tavuk eti ve 84 adet sığır eti olmak üzere toplam 126 adet çiğ et örneğinde tetrasiklin grubu antibiyotiklerin (tetrasiklin, oksitetrasiklin, klortetrasiklin ve doksisisiklin) varlığı ve düzeyi Sıvı Kromatografi-Tandem Kütle Spektrometre (LC-MS/MS) yöntemi ile analiz edildi. **Bulgular:** İncelenen tüm bileşikler için test edilen konsantrasyon aralıklarında (0,10 - 1 µg/mL) korelasyon katsayısı değeri $R^2 > 0,999$ olarak tespit edildi ve iyi bir doğrusallık gösterdiği belirlendi. Geri kazanım oranları %84.53 ila %93.27 arasında tespit edildi. Ayrıca, tespit limiti (LOD) değeri 3,55-5,20 µg/kg ve tayin limiti (LOQ) değeri 11,72-17,16 µg/kg olarak belirlendi. Tetrasiklin grubu antibiyotikler genel olarak tavuk eti örneklerinde 2-467 µg/kg, sığır etlerinde 1-3553 µg/kg aralığında saptandı. Etlerdeki ortalama değerler incelendiğinde tavuk etlerinde sadece doksisisiklin; sığır etlerinde ise oksitetrasiklin ve doksisisiklin'in maksimum kalıntı limitlerinin üzerinde olduğu tespit edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Tüketime sunulan tavuk ve sığır etlerinde tetrasiklin, oksitetrasiklin, klortetrasiklin ve doksisisiklin kalıntı düzeyinin yüksek olduğu belirlendi. Bu durum, gerek gıda teknolojisi gerekse halk sağlığı açısından ciddi sorunlar oluşturmakta ve ciddi ekonomik kayıplara sebep olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Antibiyotik kalıntıları, LC-MS/MS, Meat, Tetrasiklinler

*Bu Araştırma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından 0628-YL-20 proje numarası ile desteklenmiştir.

Sözel Bildiri

DARWIN VE BEAGLE SERÜVENİ

Sena KÖSEOĞLU*, Savaş Volkan GENÇ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji AD (Dr), Burdur, Türkiye, sena.koseoglu15@gmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji AD, Burdur, Türkiye, svgenç@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Doğal seçim ile evrim sürecini açıklayan bilim insanı Charles Robert Darwin 27 Aralık 1831 ve 2 Ekim 1836 tarihleri arasında bir doğabilimci olarak Beagle isimli gemiyle dünya seyahatine çıkmıştır. Yolculuk boyunca gittiği yerlerde jeolojik incelemeler yapmış, fosiller ve canlılar keşfetmiştir. Doğabilimsel keşiflerin yanı sıra antropolojik gözlemlerde bulunmuştur. Beagle'ın yolculuğu sırasında kimi siyasi/askeri olaylar da günlüğüne yansımıştır. Çalışma, yaklaşık beş yıl kadar süren bu doğa yolculuğunda Darwin'in gözlem ve izlenimlerini aktarmak amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Darwin, Beagle, Tierra del Fuego, Galapagos Adaları

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF PROTECTIVE ROLES OF MYRICETIN AND QUERCETIN
AGAINST NEPHROTOXICITY CAUSED BY MALATHION INTOXICATION IN
RATS**

Davut VOLKAN*, Mehmet BERKÖZ**

* Van Yuzuncu Yil University, Institute of Health Sciences, Department of Basic Pharmacy, Van, Turkey, e-mail: bervedol@gmail.com

** Van Yuzuncu Yil University, Faculty of Pharmacy, Department of Biochemistry, Van, Turkey, e-mail: mehmet_berkoz@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Malathion (MLT) cause oxidative stress in humans and animals in acute and chronic doses. The effect of various flavonoids against oxidative stress resulting from exposure to MLT has been demonstrated. **Aim:** In our study, the protective roles of myricetin (MYC) and quercetin (QRS) against nephrotoxicity resulting from MLT intoxication were investigated. **Methods:** In our study, 42 male Wistar Albino rats (250-350g) were used. Rats were randomly selected and divided into 6 groups. In our study, 108 mg/kg/day concentration, which is 1/10 of the LD₅₀ value of MLT, was administered to rats. In our study, 100 and 200 mg/kg/day concentrations of MYC and QRS were administered separately as a prophylactic. All chemicals were administered in the morning on an empty stomach and orally for 28 days. At the end of the study, the blood of the rats was taken by cardiac puncture, their serum was obtained, and the kidney tissues were isolated. Biochemical parameters in serum, oxidative stress and inflammation parameters and histological examinations in kidney tissue were performed. **Results:** Oxidative stress and inflammatory response were increased in the kidney tissue of rats treated with malathion for 28 days, and the kidney functions were impaired. It was determined that especially high dose myricetin and quercetin (200 mg/kg/day) applications prevented nephrotoxicity. **Discussion and Conclusion:** In conclusion, it was observed that oxidative stress and inflammatory response increased, and kidney functions were impaired in the kidney tissue of rats treated with malathion for four weeks. It has been observed that especially high-dose myricetin and quercetin applications can prevent nephrotoxicity. However, the use of malathion should be limited as much as possible, and if it is to be used, it should be used by taking the necessary precautions to the maximum extent.

Keywords: Malathion, Nephrotoxicity, Myricetin, Quercetin, Oxidative Stress

Sözel Bildiri

TEK MERKEZ TEK CERRAH İNGUİNAL HERNİ DENEYİMİ

Serdar ACAR*, İsa KARACA**

* Isparta Şehir Hastanesi, dr.serdaracar@gmail.com

** Süleyman Demirel Üniversitesi, dr.isa.karaca@gmail.com

ÖZET

Giriş: İnguinal herni birçok komplikasyona açık olmakla birlikte cerrahi harici tedavisi bulunmayan bir cerrahi patolojidir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı tek merkezde tek cerrah tarafından gerçekleştirilen inguinal herni cerrahisinin hasta popülasyonu üzerinden demografik verilerinin değerlendirilmesi, herni tipleri, laparoskopik ve açık vakaların komplikasyon ve postoperatif taburcu sürelerini belirlemek ve karşılaştırmaktır. **Yöntem:** Bu çalışmada, Isparta Şehir Hastanesinde tek cerrah tarafından 25 hastada inguinal herni tanısı ile gerçekleştirilen operasyon ve sonuçları incelenmiştir. Operasyonlar Temmuz 2022-Şubat 2023 tarihleri arasında uygulandı. Çalışmanın değişkenleri cinsiyet, yaş, herni tipi, cerrahi tekniği, postoperatif taburculuk zamanı ve komplikasyonlarıdır. **Bulgular:** Toplam 25 hasta üzerinde 15 açık cerrahi 10 laparoskopik cerrahi uygulanmış olup hastaların yaş ortalaması 54,64 olmakla birlikte 24 erkek 1 kadın hasta olarak belirlenmiştir. Posoperatif taburculuk günü ortalama 2.1 gündür. Erken komplikasyon olarak 1 hastada hipoestezi, 1 hastada erken dönemde ağrı nedeniyle re-hospitalizasyon olmakla beraber toplam 2 hastada komplikasyon gözlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** İnguinal herni cerrahisinde laparoskopik cerrahinin açık cerrahiye üstünlükleri halen tartışılmakta olup postopreatif komplikasyon ve taburculuk süreleri benzer bulunmuştur.

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

CARE EXPERIENCES OF NURSES WORKING IN COVID-19 INTENSIVE CARE UNITS

Araz ASKEROĞLU*, Demet ACAR**

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, arazaskeroglu@gmail.com

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, mahson20002002@yahoo.com

ÖZET

In the study, it was aimed to examine the care experiences of nurses working in Covid-19 intensive care units. In qualitative-phenomenological design study, 12 nurses who working in Covid-19 intensive care units during the Covid-19 pandemic period were included. In the research, an interview form consisting of 12 open-ended questions prepared based on literature was used. In data collection in-depth interview method for an average of 45-60 minutes in the form of audio and video recordings by Zoom Cloud Meeting were used. Written permission was obtained from the Scientific Research Board of the Ministry of Health and the Ethics Committee of the Graduate Education Institute of Çanakkale Onsekiz Mart University. Before the interviews verbal consent was obtained from the participants. The analysis of the data was carried out through descriptive and relational analyzes by MAXQDA20 program. In study a total of a. Challenging Process theme (Categories: problems, precautions, treatment process, compliance, difficulties), b. Holistic Care Approach theme (Categories: physical care, communication, challenges, spiritual care), c. Ethical Dilemma theme (Categories: working principles, ethical behaviors, management-corporate approach, unethical behaviors) and d. Physical-Psychological Effects theme (Categories: physical effects, psychological effects) 4 themes, 15 categories, 62 codes and 13 sub-codes were determined, In the relational analysis, it was determined that while the participants expressed their opinions about the treatment-care process, they also expressed their opinions about the workload, burnout, sadness and patient profile. In the study, it was determined that intensive care nurses had extensive experience in the Covid-19 pandemic. According to their experiences it is thought that Covid-19 intensive care nurses should be supported by the management.

Keywords: Covid-19, intensive care nurse, care, experience

Sözel Bildiri

ORMAN YANGINLARININ İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Serap MERGEN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, cedricahsen@gmail.com

ÖZET

Orman yangınları, özellikle son yıllarda küresel ısınma ve iklim değişikliğine bağlı sıcaklık ve kuraklıkların artan etkisi ile kontrol altına alınması güç yangınlar şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Orman yangınlarının çıkış nedenlerinin geneli insan etkisine bağlıdır. Dikkatsizlik, ihmal, bilgisizlik gibi sebeplerle kurak ormanlık alanlarda başlayan yangınlar, rüzgârın etkisiyle çok hızlı yayılmaktadır. Orman yangınlarıyla ortaya çıkan duman, başlıca halk sağlığını tehdit eden partikül madde içeren hava kirleticilerin bir karışımıdır.

Orman yangınları, karbondioksit, karbon monoksit, ince parçacıklı madde, cıva, nitrojen oksitler ve hava kirliliğine yol açan tehlikeli birçok zararlı emisyonun açığa çıkmasına yol açar. Atmosfere büyük miktarlarda salınan bu zararlı emisyonlar hava durumunun, iklimin ve insan sağlığının ciddi boyutlarda etkilenmesine sebep olmaktadır. Orman yangınları, hava kirliliğinin rüzgârın da etkisiyle binlerce mil öteye taşınmasına yol açmaktadır. Özellikle çocuklar, yaşlılar, kalp hastalığı, diyabet, astım, KOAH ve diğer akciğer hastalıkları olanlar bir yana, sağlıklı kişilerde bile solunum ve kardiyovasküler problemler olmak üzere bir dizi sağlık sorununa neden olmaktadır. Orman yangınlarının bir diğer önemli sağlık etkisi, ruh sağlığı ve psikososyal sorunları tetiklemesidir.

Orman yangınları, yangının boyutuna, hızına ve yakınlığına, nüfusun tahliye için önceden uyarı alıp almadığına bağlı olarak ölüm ve hastalık oranı üzerinde önemli etkiye sahip olabilir. Bu çalışmamızda son yıllarda sayısı ve şiddeti ciddi oranda artan, insan sağlığını tehdit eden orman yangınlarını ve sağlığa etkilerini değerlendireceğiz.

Anahtar Kelimeler: Orman Yangınları, İnsan Sağlığı, Sağlık Etkileri

DESFLURANE DÜŞÜK AKIM VE YÜKSEK AKIM ANESTEZİ UYGULAMASINDA KARBOKSİHEMOGLOBİN, HEMODİNAMI VE UYANMA ETKİSİ

Ebru KAYA

SBÜ. İstanbul Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, ebruiskenderkaya@gmail.com

ÖZET

AMAÇ: Çalışmamızda elektif girişim planlanan hastalarda, desflurane düşük akım ve yüksek akım anestezi uygulamasında arterial kan gazında karboksihemoglobin düzeylerini ve uyanma etkisini araştırmayı amaçladık.

GEREÇ VE YÖNTEM: Çalışmamızı farklı tanılarla, elektif cerrahi girişim planlanan genel anestezi verilecek ASA 1-2, 18-70 yaş arası 50 hastada yaptık. Hastaları rastgele, GRUP1 (Düşük akım) ve GRUP 2 (yüksek akım) olarak 25'şer kişilik iki gruba ayırdık. Preoksijenizasyon sonrası operasyonun ilk 10 dakikasında, 4.4 L/dk ($O_2/N_2O=1.4/3$) ve desfluran %4-6 (0,8-1 MAK) olarak ayarlandı. Anestezi idamesinde olgular randomize olarak iki gruba (n=25) ayrıldı. Grup2 'de (n=25) anestezi idamesinde %33 O_2 , %66 N_2O ve desfluran %4-6 (0,8-1 MAK) olacak şekilde taze gaz akımı 4.4 L/dk ($O_2 / N_2O = 1.4/3$) olarak devam ettirildi. Grup 1'de (n=25) ise 10. dakikadan sonra akım hızı $FiO_2 = 0.30$ 'un üzerinde olacak şekilde 1 L/dk'ya ($O_2/ N_2O = 0.5/0.5$) indirildi ve desfluran (%4-6) ile anestezi idamesi uygulandı. OAB+/- %20 sınırlarında tutacak şekilde ayarladık. Entübasyondan hemen sonra ve takip eden 15, 30, 45 ve 60. dakikalarda hastaların KAH, OAB, SpO₂, EtCO₂ değerlerini kaydettik. Operasyonun ilk 5. dakikasında, 30. ve 60. Dakikalarda arteryal kan gazı ve karboksihemoglobin değerlerini kaydettik operasyonun bitimine 15 dakika kala tekrar 4,4 L/dk yüksek akıma geçtik. Operasyonun bitiminde, taze gaz akışı 6L /dk %100 O_2 'e çıkarttık ve hastaların spontan soluma, extübasyon zamanı, göz açma, sözel emirlere yanıt, hava yolu hassasiyeti, kirpik refleksi sürelerini kaydederek uyanma odasına gönderdik.

BULGULAR: Her iki grupta da hemodinamik açıdan anlamlı fark saptanmadı.

TARTIŞMA: Desfluran anestezisinin düşük akım ve yüksek akım uygulamasında, arteryal kanda COHb değerleri ve uyanma kriterleri süreler açısından güvenle kullanılabilirliği. Karbondioksit absorbanı yeterli miktarda nem içerirse, aşırı derecede düşük taze gaz akımı ve desflurane kullanıldığında bile, kazayla karbonmonoksit zehirlenmesi riskinde özgü bir artış söz konusu olmadığı, tam tersine karbonmonoksit oluşumunu engellemek için sürekli düşük taze gaz akımlarının kullanılması bir önlem niteliğindedir.

Sözel Bildiri

**THE EVALUATION OF THE EFFECTS OF NITROUS OXIDE ON
CARDIOVASCULAR SYSTEM IN DOGS UNDERGOING LOW-FLOW
SEVOFLURANE ANESTHETISIA**

Doğa TEMİZSOYLU*, Fatma YERİĞ*

* MAKÜ Cerrahi Anabilim Dalı, temizsoylu@mehmetakif.edu.tr, fatmayerig@gmail.com

ABSTRACT

In this study, it was aimed to evaluate the effect of nitrous oxide use on cardiovascular, ventilation and blood gas parameters in dogs under low-flow sevoflurane anesthesia and to determine its clinical usability in line with the data obtained. The study material consisted of 20 dogs brought to Surgery Clinic of Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine with different complaints. Dogs were randomly divided into two equal groups (low flow anesthesia with N₂O n=10, low flow anesthesia without N₂O n=10). For premedication, 1 mg/kg diazepam and 1 mg/kg morphine were administered to animals in both groups. Before intubation, preoxygenation was given to both groups with 100 ml/kg/min % 100 oxygen for 2 minutes. Then, 3-4 mg/kg propofol was administered for induction and intubation was achieved. Sevoflurane at a minimal alveolar concentration of % 2.9 was used as a volatile anesthetic agent in general anesthesia. The gas flow was set to 50 % oxygen and 50% nitrous oxide for the nitrous oxide group, and 100 % oxygen for the other group. In both groups, in the first 10 minutes of intubation, 100 ml/kg/min normal flow was applied, and then 14 ml/kg/min low flow was started. 10 minutes before the end of the operation, the vaporizer was turned off in both groups and normal flow was resumed, while nitrous oxide was turned off for the group with nitrous oxide. Cardiovascular parameters and ventilation parameters were recorded at five minute intervals during anesthesia, and venous blood gas analysis was performed before anesthesia, 30 minutes after anesthesia, and 10 minutes after the vaporizer was turned off. As a result of the data recorded every five minutes during the anesthesia, the pulse and NIBP values of the subjects were found to be within the normal range, and hypotension was not observed in any of the subjects. When the SpO₂, EtCO₂ and blood gas values of the cases were examined, it was observed that hypoxia did not occur in both groups. The difference between the MAC value of sevoflurane in the 1st and 2nd groups was found to be statistically significant, and the MAC value of sevoflurane was found to be higher in the N₂O group. Similar results were obtained in cardiovascular and ventilation parameters and venous blood gas analyzes for both groups. As a result, it was concluded that it is not necessary to use N₂O in low flow anesthesia, which is determined to be quite advantageous in general anesthesia of dogs, provided that appropriate conditions are supplied.

Keywords: Nitrous oxide, low flow anesthesia, sevofluran, dog.

Sözel Bildiri

PARKİNSON HASTALARINDA BİLATERAL SUBTALAMİK NUKLEUS DERİN BEYİN STİMULASYONU'NUN DENGE VE YÜRÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ:

PİLOT ÇALIŞMA

Nazan ŞİMŞEK ERDEM*, Gökçe Yağmur GÜNEŞ GENCER**

* Özel Akdeniz Sağlık Vakfı Yaşam Hastanesi, naazansimsek@hotmail.com

** Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, g.yagmur.g@gmail.com

ÖZET

Amaç: Parkinson hastalarında Bilateral Subtalamik Nukleus Derin Beyin Stimulasyonu (STN-DBS) cerrahisinin altı aylık takip sonrası denge ve yürüme üzerindeki etkisini değerlendirmek.

Material-Method: Bilateral STN-DBS tedavisine uygun olan ileri evre Parkinson hastaları STN-DBS cerrahisi öncesi ve sonrası 6. ayda değerlendirildi. Hastaların Parkinson hastalığı açısından klinik değerlendirmeleri Unified Parkinson's Disease Rating Skalası (UPDRS) ve Hoehn&Yahr evrelemesi ile yapıldı. Hastaların dengesini ve yürümesini değerlendirmek için Berg Denge Testi (BDT), Mini-BESTest Denge Ölçeği (MDÖ), Fonksiyonel Uzanma Testi ve Süreli Kalk ve Yürü Testi kullanıldı. Ayrıca UPDRS'in yürüme ve dengeyi değerlendiren üçüncü bölümü preoperatif dönemde med-ON (medication-ON, ilaç kullanımı var) ve med-OFF (medication-OFF, ilaç kullanımı yok) koşulunda ve postoperatif 6. ayda ise derin beyin stimulasyonu açık iken med-ON ve med-OFF koşulunda yapıldı.

Bulgular: Yaş ortalaması 61.6±6.6 olan 6 hasta çalışmaya alındı. Ameliyattan sonraki 6. ayında hastaların toplam günlük Levodopa dozunda, UPDRS part-2, part-3 (med-OFF) ve part 4 bölümünde istatistiksel olarak anlamlı bir iyileşme gözlemlendi. Hastaların Hoehn-Yahr evrelemesinde de iyileşme gözlemlendi. Hastaların med-OFF (ilaç almadıkları) koşulunda ameliyattan sonraki 6. ayında BDT, MDÖ ve Fonksiyonel uzanma testinde istatistiksel olarak anlamlı bir iyileşme gözlemlendi.

Sonuç: Parkinson Hastalığı'nda Bilateral STN-DBS tedavisi ameliyat sonrası 6 ay içinde özellikle med-OFF dönemde motor semptomları, yürüme ve dengeyi iyileştirmektedir.

Sözel Bildiri

DIŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİNDE ÖĞRENME STİLLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Nergiz BOLAT¹, Özgür ÖNAL², Bulem ÜREYEN KAYA¹

¹SDÜ Diş Hekimliği Fakültesi Endodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, nergizbolat@sdu.edu.tr,
bulemkaya@sdu.edu.tr

²SDÜ Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
ozguronal@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Öğretme, öğrenmeyi sağlama faaliyeti olarak tanımlanır. Günümüzde yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler, eğitimde üzerinde durulması gereken esas noktanın öğretmek kavramından öğrenmek kavramına evrilmesine sebep olmuştur. Bu nedenle, öğrencilerin öğrenmelerini en iyi şekilde desteklemek için öğretim stratejilerinin öğrenme stillerini içermesi gerekir. Bu çalışmanın amacı diş hekimliği öğrencilerinin öğrenme stillerini ve bu stillerin oluşumunu etkileyen faktörleri tespit etmektir.

Gereç ve Yöntem: Öğrencilerin öğrenme stillerinin belirlemek için Google Formlar uygulaması kullanılarak Grasha-Riechmann Öğrenci Öğrenme Stilleri Ölçeği (GRSLS) uygulandı. GRSLS, iş birlikçi, katılımcı, bağımsız, rekabetçi, kaçınan ve bağımlı olmak üzere 6 kategoriden oluşmaktadır. Kesitsel tipte düzenlenen bu çalışmaya 463 diş hekimliği öğrencisi katıldı. Verilerin incelenmesinde R studio ve SPSS paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın çıktıları değerlendirildiğinde öğrencilerin en çok öğrenme stilleri alt gruplarından bağımlı öğrenme stiline yatkın olduğu görülmüştür. Öğrenciler arasında en az sayıda tespit edilen öğrenme stili rekabetçidir.

Tartışma: Bu çalışmada erkek öğrenciler rekabetçi ve kaçınan stilde öğrenmeye kız öğrencilerden daha fazla eğilimlidirler. Öte yandan öğrenme stilleri sabit olmadığı için çevresel koşullara göre değişebilmektedir; dolayısıyla daha fazla takım çalışması ve iş birliğinin sağlandığı branşlarda bireyler yavaş yavaş iş birlikçi ve katılımcı tarzlara yönelecek ve bu bile bağımsızlıklarını kaybetmelerine neden olabilecektir.

Sonuç: Öğrencilerin öğrenme stillerinin tespit edilmesi, öğretme yöntemleri bakımından yol haritası niteliği taşımaktadır. Teorik ve pratik eğitimin birlikte verildiği diş hekimliği lisans eğitiminde baskı öğrenme stillerinin belirlenmesi verimli öğretim metotlarının geliştirilmesi açısından fayda sağlamaktadır. Bu stiller göz önünde bulundurularak verilen eğitimler, geleceğin diş hekimlerinin yetiştirildiği fakültelerde ulusal sağlık sisteminin de geliştirilmesi açısından da önem arz etmektedir.

Anahtar Kelime: diş hekimliği, öğrenme stilleri, eğitim

Sözel Bildiri

YENİDOĞAN VE ÇOCUKLARDA BASINÇ YARALANMALARI

Elçin EFTELİ*, Sinan AYDOĞAN**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, eulker@mehmetakif.edu.tr*

** *Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye, 06sinanaydogan@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Hareketsizlik ve diğer pek çok faktörün katkısıyla gelişen basınç yaralanmaları, yetişkinler kadar yenidoğan ve çocukları da etkilemektedir. Özellikle yoğun bakımlarda tedavi gören yenidoğan ve çocuklar basınç yaralanmaları açısından büyük risk taşımaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada yenidoğan ve çocuklarda görülen basınç yaralanması sıklığı, risk faktörleri ve alınabilecek önlemler ele alınmıştır. **Yöntem:** Çeşitli veri tabanları ve anahtar kelimeler kullanılarak literatür taraması yapılmış ve bulgular derlenmiştir. **Bulgular:** Yenidoğan ve çocuklarda basınç yaralanması görülme sıklığı %3 ile %28 arasında değişmektedir. Yenidoğan ve çocuklarda epidermis ve dermis tabakası yetişkinlere oranla daha ince, sebum tabakası henüz salgılanmamış, ter bezleri ve ilaç metabolizmalarının tam gelişmemiş olması nedeniyle basınç yaralanması açısından en az yetişkinler kadar risk altındadır. Ayrıca vücut yüzey alanı geniş ve kafa çapları daha büyüktür. Bu nedenle yenidoğan ve çocuklarda oksipital bölge, baş ve boyun bölgelerinde yetişkinlere göre daha fazla basınç yaralanması gelişimi görülmektedir. Üstelik tedavi amacıyla takılan invaziv ve noninvaziv tıbbi cihazlarda çocuklarda basınç yaralanmalarına neden olmaktadır. **Tartışma ve Sonuç:** Yenidoğan ve çocuklarda görülen basınç yaralanmalarının uygun önleme girişimleriyle daha gelişmeden engellenmesi önemlidir. Risk altında olan çocuklar, uygun risk değerlendirme ölçekleri ile belirlenmeli ve gerekli önleme girişimleri çocuklarda erken dönemde uygulanmalıdır. Yenidoğan ve çocuklarda belirli aralıklarla pozisyon değişiklikleri yapılmalı, beslenme desteklenmeli ve özel yataklar kullanılmalıdır. Ayrıca yenidoğan ve çocuk yoğun bakımlardaki hemşire ve diğer sağlık profesyonellerine basınç yaralanmalarının önlenmesi ve bakımı konularında çocuklara özel eğitimler verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yenidoğan, Çocuk, Basınç yaralanması

Sözel Bildiri

**ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER POLİKLİNİĞİNE BAŞVURU YAPAN
ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNDE COVID-19 KORKUSU DÜZEYİ VE COVID-19
AŞISINA KARŞI TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Orhan KOCAMAN*, Pınar AYDOĞAN AVŞAR, Tayfun KARA*****

* Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi, dr_orhankocaman@hotmail.com

** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, dr_pinaraydogan@hotmail.com

*** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi, tayfunkara@hotmail.com

ÖZET

GİRİŞ : Virüs, bakteri vb. mikropların hastalık yapma özelliklerinden arındırılarak geliştirilen biyolojik ürünlere aşı denir. Aşılar; önlenebilir bulaşıcı hastalıklardan korunmakta en önemli araçlardan biridir. Aşıların çeşitli hastalıklara neden olduğu fikri aşı karşıtlığına neden olarak aşılama hızlarını azaltmakta ve bulaşıcı hastalıklardan ölümü artırmaktadır (1). 1998’de Lancette yayınlanan makalede aşıların otizme neden olduğu bildirilmiş, sonraki dönemde aşılama hızı düşerken otizm görülme sıklığının artmaya devam etmesiyle bu iddia çürütülmüştür (2). COVID-19 aşı kararsızlığının da nedenlerinden biri olası yan etkilerdir (3). Bu çalışma ile özel bir popülasyon olan, özel gereksinimli bireyler polikliniğine başvuru yapan çocukların ebeveynlerinde Covid-19 korkusu düzeyi ve Covid-19 aşısına karşı tutumların incelenmesi planlanmıştır.

METOD: Kasım 2022 – Şubat 2023 tarihleri arasında Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Özel Gereksinimli Bireyler Polikliniğine başvuran 44 olgunun ebeveynleri ile Çocuk Hastalıkları Polikliniğine başvuran ve rastgele seçilen ve gönüllü olan 40 ebeveyn dahil edilmiş ve Covid-19 Aşısına Yönelik Tutumlar ve Covid-19 Korkusu ölçekleri doldurmaları istenmiştir. Araştırmacı tarafından sosyodemografik form doldurulmuştur.

SONUÇLAR: Olgu ve kontrol grupları arasında sosyodemografik özellikler açısından anlamlı farklılık yoktu. Covid -19 aşısına karşı hem olumlu ($p=0,3$) hem olumsuz tutumlar ($p=0,44$) ve Covid-19 korkusu düzeyleri ($p=0,46$) olgu grubunda kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde yüksek saptandı. Olgu grubunda özel gereksinim düzeyi ile Covid -19 aşısına karşı hem olumlu ($r=0,72$) hem olumsuz ($r=0,47$) tutumlar ve Covid-19 korkusu düzeyleri ($r=0,46$) arasında pozitif yönde anlamlı bir korelasyon saptandı.

TARTIŞMA: Literatür incelendiğinde günümüzde aşı karşıtlığının arttığı görülmektedir. Amerika’da yapılan bir çalışmada genç bireylerde ve gelişimsel gecikmesi olan bir kişi adına karar verenlerde daha fazla aşı tereddütü bildirilmiş ve endişeler arasında; yan etkiler ve aşı geliştirme hızı yer almıştır (4). Bizim çalışmamızda da özel gereksinimli bireylerin ebeveynlerinde Covid-19 aşısına karşı tespit edilen ambivalan tutumun aşının henüz yeni geliştirilmiş olması ve uzun vade etkilerinin bilinmemesi ile ilgili olabileceği düşünülmüştür.

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF THE POSSIBLE RELATION OF APELIN, KYNURENINE
AND IL-4/IL-10/IL-12/ LEVELS WITH CLINICAL AND METABOLIC
PARAMETERS IN OBESİTY**

İkbal Cansu Barış Moğul*, Yavuz Dodurga*, Ecem Pars Uygur, Güzin Fidan
Yaylalı**, Zeliha Akdağ***

*Pamukkale University, Medical Faculty, Department of Medical Biology, Denizli, Turkey

** Pamukkale University, Medical Faculty, Department of Endocrinology and Metabolism Disease, Denizli, Turkey

ibaris@pau.edu.tr

ABSTRACT

Background: Obesity is a medical condition caused by excess body fat that accumulates at a level that can have a detrimental impact on health. Altered glucose and lipid metabolism, low-grade chronic inflammation controbutes to the pathogenesis of obesity and obesity-related metabolic dysfunction. In our study, we purposed to specify the apelin, kynurenine, IL-4, IL-10, IL-12, TNF- α protein levels in obese individuals and healthy control groups, and to research the possible relationship between clinical parameters with the data to be obtained.

Methods: The levels of Apelin, Kynurenine, IL-4, IL-10, IL-12, TNF- α in serum/plasma samples were determined with enzyme-linked immunosorbent assay. Absorbance of the samples were measured on a microplate reader spectrophotometrically at a wavelength of 450 nm.

Results: The levels of kynurenine, IL-4, and IL-12 in the serum were higher in control group than in obese patients ($p=0.009$, $p=0.004$, $p=0.002$, respectively). The levels of TNF- α , IL-10, and Apelin did not differ substantially between the obese patients and the control group. ($p=0.277$, $p=0.711$, $p=0.472$, respectively).

Conclusion: Inflammation and altered immune response are two important components of obesity. They play a significant part in the emergence of obesity-related metabolic disorders. Alterations in adipokine levels may lead to the occurrence and maintenance of insulin resistance and systemic inflammation in obesity. The results demonstrate that kynurenine, IL-4, and IL-12 have a complex role in obesity and can be used as therapeutic targets.

Keywords: Obesity, Chronic inflammation Apelin, Kynurenine, TNF- α , IL-4, IL-10, IL-12

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF ADME AND TOXICITY PROPERTIES OF BENZOIC ACID BASED AZO DYES

Mehmet ULUTÜRK¹, Çiğdem KARABACAK ATAY², Bülent DEDE³, Tahir TİLKİ³

¹ TUBITAK Marmara Research Center, 41470, Gebze, Turkey

² Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Education, Department of Basic Education, Burdur, Türkiye

³Süleyman Demirel University, Faculty of Science & Arts, Department of Chemistry, 32260, Isparta, Turkey

ABSTRACT

ADME (Absorption, Distribution, Metabolism, Excretion) studies are concerned with the absorption, distribution, metabolism and excretion of a drug molecule by the living body. In fact, traditionally, these properties were predicted at the last step of the drug discovery line, but with the development of *in-silico* tools such properties have become predictable at an early stage. Given that more than 80% of new drugs under investigation fail during drug development due to poor absorption, distribution, metabolism, excretion and toxicity properties, tools that assist in the early prediction of ADME properties offer a significant advantage in avoiding wasting valuable resources for compounds that are likely to fail [1]. The discovery of potential drug-active properties of azo-dye molecules, as well as being the subject of many studies, has been of great interest to researchers for some time. In the light of all this information, the aim of this study is to examine the drug potential and toxicity of 3,5-dihydroxy-2-(naphthalen-2-ylidiazanyl)benzoic acid [2], a benzoic acid-based azo dye, synthesized by our group. Pharmaceutical properties of the synthesized azo dye were investigated with "SwissADME webserver". Drug similarity analyzes were carried out considering the "Lipinski" and "Ghose" parameters, and the gastrointestinal absorption and blood-brain barrier permeability properties of the molecule were investigated using the "Boiled-Egg" method. In addition, the toxicity estimation of the synthesized azo dye was made with the "ProTox-II webserver" [3]. According to the oral toxicity estimation results made with the "ProTox-II webserver", the estimated "LD50 value is 10000mg/kg" and the estimated toxicity class is "Class 6". As a result of the study, it was determined that the synthesized compound could be a drug active molecule and also had pharmacokinetic and drug similarity properties.

Keywords: Azo dyes, ADME, Toxicity

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF BOVINE PARAINFLUENZAVIRUS 3 (BPIV3) WITH MOLECULAR AND ANTIGENIC METHODS IN CATTLE WITH CLINICAL SYMPTOMS OF RESPIRATORY SYSTEM INFECTION¹

Ali KÜÇÜK*, Yakup YILDIRIM **

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology., Burdur, Türkiye, alikucuk@mehmetakif.edu.tr

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Virology., Burdur, Türkiye, yyildirim@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Background: BPIV3 is an upper respiratory tract pathogen in the *Paramyxoviridae* family *Paramyxovirinae* subfamily *Respirovirus* enveloped, helical symmetric and has ssRNA genome. The virus, which has 3 different genotypes, BPIV3genotypeA, BPIV3genotypeB and BPIV3genotypeC is phylogenetically similar to Human Parainfluenzavirus 1 (HPIV-1), Human Parainfluenzavirus 3 (HPIV-3) and Caprine Parainfluenzavirus 3 (CPIV3). The virus, which is one of the main factors of the bovine respiratory system diseases complex, mostly causes subclinical infections, but viral such as Bovine Herpesvirus (BHV), Bovine Respiratory Syncytial Virus (BRSV), Bovine Viral Diarrhea Virus (BVDV); In case of co-infection with bacterial agents such as *Mannheimia haemolytica*, *Pasteurella multocida* it causes fatal pneumonia. **Aim:** In this study, it was aimed to detect BPIV3 with direct immunofluorescence (DIF) test and molecular detection using RT-PCR technique in cattle with clinical signs of respiratory system infection. **Material and Method:** The material of this study consists of 570 nasal, conjunctival swab and blood samples obtained from 190 cattle of different ages, races and genders, which were not vaccinated against the BPIV3 and with clinical signs of respiratory system infection (dyspnea, 40°C > high fever, mucopurulent nasal discharge, cough, etc.). Detection of antigenic structures of BPIV3 using DIF test in three hundred and eighty nasal and conjunctival swap samples; Also, viral genome detection was studied by RT-PCR technique applied to nasal, conjunctival swap and leukocyte samples. In addition, the partial phylogenetics of the field isolate determined by molecular methods was determined by sequence analysis. On the other hand, histopathological examination was performed on lung tissue samples taken after necropsy from a cattle diagnosed with BPIV3 using molecular and antigenic methods.

Results: RT-PCR technique was applied to 570 samples in order to detect the causative agent by molecular methods and viral RNA was detected in 2 nasal swap samples. On the other hand, viral nucleic acid was not found in conjunctival swap and leukocyte samples. Sequence analysis applied to one of the detected field strains revealed that the isolate was BPIV3genotypeC. In addition, DIF test carried on to the slides prepared from 380 nasal and conjunctival swap samples. While BPIV3 antigen were detected in six nasal swap samples, antigen detection could not be made in conjunctival swap samples. On the other hand, as a result of the histopathological examination of the lung tissue sample, histopathological findings such as inflammatory cell infiltrations and thickening of the septal tissues, which are frequently encountered in pneumonia cases, were detected. **Discussion and Conclusion:** With this study, it was revealed that BPIV3genotypeC is in circulation in the region where BPIV3 plays a role in the etiology of respiratory tract infections in cattle in the Southwest region of Turkey. It was concluded that the use of nasal swap samples for molecular and virological diagnosis of the BPIV3 would be more appropriate than conjunctival swap and leukocyte samples. It was concluded that nasal swab samples taken in the acute phase of the infection and brought to the diagnostic laboratory with appropriate transport fluid under the cold chain can be used in the virological diagnosis of BPIV3 with the DIF test.

Keywords: Cattle, Bovine Parainfluenzavirus 3, RT-PCR, DIF, Phylogeny, Histopathology

(¹ This abstract was produced from the " Investigation of Parainfluenza Virus Type 3 (BPIV3) in Cattle Using Direct Immunfluorescence (DIF) Test and Reverse Transcriptase - Polymerase Chain Reaction (RT-PCR) Technique " PhD thesis supported by Burdur Mehmet Akif Ersoy University Scientific Research Fund (Project No: 0476-DR-17)

Sözel Bildiri

DEATH ANXIETY IN NURSES WORKING IN THE COVID 19 PANDEMIC

Hülya BULUT*, **Naile ALANKAYA****

* *SBU Dr. Suat Seren Chest Diseases And Surgery Training And Research Hospital, Izmir, Turkey,*

hbulut-74@hotmail.com

** *Canakkale Onsekiz Mart University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Canakkale, Turkey,*

nailealankaya@comu.edu.tr

ABSTRACT

Background: WHO named the epidemic that affected the world and caused deaths on February 11, 2020 as the “Covid-19” pandemic. According to the data of the Ministry of Health in Turkey, the first COVID-19 case was detected on March 11, 2020, and there has been a rapid increase in the number of cases since then. Nurses, who are in contact with the patient the most, play an important role in the clinical management of the disease and the prevention of infection. In this descriptive study, it was aimed to determine the fear of death experienced by nurses during the COVID-19 pandemic. **Methods:** The universe of the research consisted of 580 nurses working in a training and research hospital. No sample selection was made in the study. The sample consisted of 313 nurses who volunteered to participate in the study between 01 September – 31 October 2020. The data were shared with the nurses on social media via a Google questionnaire. Data analysis was done using SPSS 22.0 package program. Descriptive data were evaluated using number, percentage, mean and standard deviation. Significance level was accepted as $p<0.05$. **Results:** 40.4% of the nurses participating in the study were between the ages of 30-39, 79.5% were women, 69.2% were undergraduate graduates, and 56.4% were working for 11 years or more. It was determined that 71.8% of the participants needed psychological help and 92.0% had fear of death. The mean fear of death scale TPDAS score was 48.62 ± 10.87 . A significant correlation was found between the nurses' fear of death, mean score of TOQ, ($p<0.05$). **Discussion and Conclusion:** As in every epidemic disease, people experienced fear of death in the COVID 19 pandemic, and the fear of death was found to be high among healthcare workers. As a result of this study, it was determined that the death anxiety of the nurses was moderate.

Key words: Nurse, pandemic, COVID 19, fear of death

Sözel Bildiri

KANSER TEDAVİSİ İLİŞKİLİ MUKOZİT/STOMATİT GELİŞEN KANSER HASTALARINDA SEMPTOM TRİYAJI

Arife ALTIN ÇETİN¹, Hicran BEKTAŞ²

*1 Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye,
arife.altin@antalya.edu.tr*

2 Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, hbaydin@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Kanser tedavisi ilişkili oral mukozit/ağız yaraları/stomatit, hastalarda ağrı, yemek yememe, kilo kaybı, lokal enfeksiyon gibi sorunlara yol açarak oral kaviteyi ve tüm gastro-intestinal sistemi olumsuz etkilemektedir. Bununla birlikte şiddetli mukozit, kanser hastalarının yalnızca yaşam kalitesini değil aynı zamanda tedavi sonuçlarını olumsuz etkilemekte, hastanede kalış süresinin uzamasına neden olmakta ve kanser yükünü de arttırmaktadır.

Sağlık alanındaki tele-teknolojik yeniliklerden birisi olan telefonla semptom triyajı uygulaması, hastalar ve sağlık profesyonelleri için büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Bu uygulama yeterli desteği olmayan (öz-bakım yetersizliği, bakım verenin yardım eksikliği ve/veya hastane, klinik ve kanser tedavi merkezlerine erişimi sınırlı olan vb.) ya da kanser ve tedavi nedeniyle semptom yaşayan kanser hastalarının bakımında ve gerekli kaynaklara yönlendirilmesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Telefonla semptom triyajı uygulamasında sorunların çözümünde kanıt temelli semptom triyaj protokolleri/rehberleri kullanılmaktadır. Onkoloji hemşireleri kanser hastalarına uzaktan telefonla destek sağlayarak semptomun değerlendirilmesi, triyaj yapılması ve semptom yönetimine rehberlik eden bu protokolleri kullanmaktadırlar.

Ağız yaraları/stomatit Yönetim Rehberi, kemoterapi tedavisi uygulanan kanserli hastalarda uzaktan telefonla destek sağlamak üzere ağız yaraları/stomatit değerlendirilmesi, triyajı ve yönetiminde yol gösteren bir rehberdir. Rehberde öncelikle semptom ayrıntılı bir şekilde tanımlanmakla birlikte ağız yaraları/stomatit yaşayan bireyin adı, soyadı, cinsiyeti, arama tarih ve saati yer almaktadır. Ağız yaraları/stomatit Yönetim Rehberi beş bölümden oluşmaktadır:

1. Ağız yaralarının şiddetini değerlendirme: Bu bölümde ağız yaralarının şiddeti ve ağız yaraları nedeniyle yaşanan endişe düzeyi değerlendirilmektedir. Bunlara ek olarak yara/ülser/bülün ne kadar olduğu, kanamanın, ağrının, kırmızı ya da beyaz düzensiz alanların, ağız kuruluşunun olup olmadığı, yeme-içmeye ilişkin sorun yaşayıp yaşamadığı, bir-iki hafta

İNinde istemsiz kilo kaybının olup olmadığı, nefes almaya ilişkin sorun yaşıyıp yaşamadığı ve ağız yaralarının evde/işte günlük işlerini etkileyip etkilemediği sorgulanmaktadır.

2. Ağız yaralarının şiddetine göre semptom yönetimi için hasta triyajı: Oral mukozit/stomatite ilişkin hasta sorgulandıktan sonra bireyin verdiği cevaplar doğrultusunda mukozit 1-Hafif, 2-Orta ve 3-Şiddetli olarak değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda: mukozit hafif ise hastalarda öz bakım stratejileri ve ilaç kullanımı sorgulanmaktadır. Mukozit orta düzeyde ise hastalarda öz bakım stratejileri ve ilaç kullanımı sorgulanmakta ve hastalar mukozit/stomatit kötüleşirse, yeni bir semptom oluşursa ya da herhangi bir gelişme yoksa 12-24 gün içerisinde tekrar araması önerilmektedir. Oral mukozit şiddetli düzeyde ise acil tıbbi yardıma başvurması konusunda yönlendirilmektedir.

3. Ağız yaraları için kullanılan reçeteli/reçetesiz ilaçları ve/veya bitkisel takviyeleri inceleme: Bireyin kullandığı reçeteli/reçetesiz ilaç ve/veya bitkisel takviyeler sorgulanmaktadır.

4. Öz-bakım stratejilerini inceleme: Bu bölümde ağız yaralarına yönelik alınabilecek önlemler, mukozit/stomatit geliştiğinde yapılan uygulamalar sorgulanmakta ve mukozite yönelik bireyin talebi doğrultusunda detaylı bilgilendirme sağlanmaktadır.

5. Semptom triyaj planı: Bu bölümde ise mukozit yaşayan birey ile kararlaştırılan triyaj planı yer almaktadır. Birey kararlaştırılan plan doğrultusunda yönlendirilmektedir.

Sonuç olarak, bu uygulama kanser tedavisi ilişkili oral mukozit/stomatit yaşayan kanser hastalarının onkoloji hemşiresine telefonla ulaşmalarında, gereksinimlerine yönelik kanıta dayalı “Ağız Yaraları/Stomatit Yönetim Rehberi” doğrultusunda yönlendirilmelerinde, gerekli durumlarda sağlık kuruluşlarına başvurmalarında, kanser tedavisi ilişkili oral mukozitin/stomatitin evde telefon desteği ile yönetilmesinde, öz-bakım gücünün ve yaşam kalitesinin artırılmasında hasta ve ailelerine olumlu katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mukozit, rehber, telefonla triyaj uygulaması

Sözel Bildiri

TÜRKİYE’DEKİ AKADEMİSYENLERİN ZOOM YORGUNLUĞU VE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA

Nadir Tayfun ÖZCAN*, Emel DEMİRBAĞ, Zeliha BAŞKURT*, Giray KOLCU*****

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, nadirozcan@sdu.edu.tr*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Isparta, Turkey, emeldemirbag@sdu.edu.tr*

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, zelihabaskurt@sdu.edu.tr*

**** Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri Bölümü, Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, giraykolcu@sdu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Uzaktan eğitim modelleriyle evden ya da hibrit çalışan akademisyenler standart bir günde birçok video görüşme yaparak "Video görüşme yorgunluğu" ya da "Zoom yorgunluğu" olarak adlandırılan durum ile risk altındadır. **Amaç:** Bu çalışma Türkiye’deki akademisyenlerin zoom yorgunluğu ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla planlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamıza farklı bölgelerde ve uzmanlık alanlarında çalışan, yaş ortalaması 40,74±8,40 yıl olan 78 akademisyen dahil edildi. Çalışmaya dahil olan akademisyenler “fiziksel olarak aktif olmayan”, “fiziksel aktivite düzeyi düşük olan” ve “fiziksel aktivite düzeyi yeterli olan” şeklinde 3 gruba ayrıldı. Katılımcıların demografik bilgileri kaydedildikten sonra, video konferans sonrası yorgunluk düzeyi “Zoom Yorgunluk Ölçeği”, fiziksel aktivite düzeyleri ise “Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi” kullanılarak değerlendirildi. **Bulgular:** Çalışmaya dahil olan akademisyenlerin %21,8’inin fiziksel olarak aktif olmadığı, %47,4’ünün fiziksel aktivite düzeyinin düşük olduğu ve %30,8’inin ise fiziksel aktivite düzeyinin yeterli olduğu belirlendi. Grupların Zoom Yorgunluk Ölçeği’nden aldıkları puanlar incelendiğinde ise en yüksek zoom yorgunluk puanının fiziksel olarak aktif olmayan akademisyenlere ait olduğu belirlendi. Grupların puan ortalamaları One Way Anova testi ile analiz edildiğinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı (p>0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Pilot çalışmamızın sonucu olarak, katılımcıların üçte ikisinin fiziksel aktivite düzeylerinin yeterli olmadığını ve en yüksek zoom yorgunluk düzeyinin, fiziksel

aktivite seviyesi en az olan akademisyenlerde gözlemlendiğini belirledik. Fiziksel aktivitenin hem fiziksel hem de mental sağlık üzerine olan olumlu etkileri geçmişte yapılan birçok çalışmada gösterilmiştir. Bu bağlamda fiziksel aktivite düzeyinin artırılmasının, son yıllarda eğitim alanında sık kullanılan video görüşmelerin neden olduğu fiziksel ve mental yorgunluğun azaltılmasında önemli katkılar sağlayacağını söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Video Görüşme, Zoom Yorgunluğu, Fiziksel Aktivite Düzeyi

Poster Bildiri

**FARKLI ORTAM SICAKLIKLARINDA UYGULANAN TÜM VÜCUT VİBRASYON
EGZERSİZİNİN RAT DUODENUMUNDAKİ SÜLFATLI VE KARBOKSİLLİ
MUKOSUBSTANSLARIN DAĞILIMINA ETKİSİ**

Rovshan JABBAROV*, Emel DEMİRBAĞ, Nadir Tayfun ÖZCAN***, Alper
TONGAL****, Zeliha BAŞKURT*******

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
rovshan1001@gmail.com

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri
Programı, Isparta, Türkiye, emeldemirbag@sdu.edu.tr

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta,
Türkiye, nadirozcan@sdu.edu.tr

****Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Biyomedikal Cihaz
Teknolojisi Programı, Isparta, Türkiye, alpertongal@hotmail.com

***** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Isparta, Türkiye, zelihabaskurt@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Birçok hücre tipi mukusunun temel bileşeni olan mukosubstanslar, osmoregülasyon, hücreden hücreye tanıma, hormonların bağlanması, hücrelerin fagositoz ve dehidrasyondan korunması, farklılaşma, savunma ve iyon taşınması gibi birçok fonksiyonda yer alır. Tüm vücut vibrasyonu (TVV), titreşen bir platform üzerinde uygulanan yeni bir tedavi yöntemidir. **Amaç:** Bu çalışmada farklı ortam sıcaklıklarında uygulanan TVV egzersizinin rat duodenumundaki karboksilli ve sülfatlı mukosubstansların dağılımına etkisinin belirlenmesi amaçlandı. **Yöntem:** Ratlara 15, 24 ve 35°C'lik ortamlarda TVV egzersizi (4 hafta, 5 seans, 20 dk, 30 Hz, 5 mm) yaptırıldı. Kontrol grubu ratlar ise TVV yaptırılmadan oda sıcaklığında kaset içerisinde tutuldu. Tüm ratlardan alınan duodenum örnekleri 24 saat %10'luk formaldehitte tespit edildi. Alınan kesitlere sülfatlı ve karboksilli mukosubstansların belirlenmesi amacıyla AF/AB (pH 2.5) kombine boyama yöntemi uygulandı. **Bulgular:** 15°C'deki TVV egzersizi sonucu epiteldeki goblet hücrelerinin çoğunun sadece AB(+), az sayıda hücrenin AB(+) baskın olduğu görülürken, sadece AF(+) hücreye rastlanmadı. Brunner bezlerindeki goblet hücrelerinde ise sadece AB(+) reaksiyon gözlemlendi. 24 °C'deki TVV egzersizi sonucu epiteldeki ve Brunner

bezlerindeki goblet hücrelerinin çoğunun AF/AB eş baskın, az sayıda hücrenin sadece AB(+) ve çok az sayıda hücrenin ise sadece AF(+) olduğu tespit edildi. 35 °C'deki TVV egzersizi sonucu epiteldeki goblet hücrelerinin çoğunun AB(+) baskın ve sadece AB(+), az sayıda hücrenin ise AF(+) baskın olduğu gözlemlendi. Villus diplerine doğru AF(+) mukosubstansın arttığı ve sadece AF(+) hücreler de görüldü. Brunner bezlerindeki goblet hücrelerinde sadece AB(+), sadece AF(+), AB(+) baskın ve AF(+) baskın reaksiyonlar belirlendi. Kontrol grubunda hem epitelde hem de Brunner bezlerinde goblet hücrelerinin çoğunluğunun sadece AB(+), çok az sayıda hücrenin çok zayıf AF(+) ve AB(+) baskın olduğu tespit edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Literatür taramasında farklı ortam sıcaklıklarında uygulanan TVV egzersizinin duodenumun histokimyasal yapısına etkisini ortaya koymak amaçlı yapılmış çalışmaya rastlanmadı. Ortam sıcaklığı düşükken karboksilli mukosubstansların daha yoğun miktarda bulunduğu, ortam sıcaklığı yükseldikçe sülfatlı mukosubstans miktarının arttığı belirlendi. Ayrıca oda ısısında uygulanan TVV'un sülfatlı mukosubstans salgısını arttırdığı sonucuna varıldı.

Anahtar kelimeler: Tüm Vücut Vibrasyon, Ortam Sıcaklığı, Duodenum, Mukosubstans, Histokimya

IHSLC
2023

Sözel Bildiri

MOLECULAR DOCKING STUDIES OF MOLECULES THAT MAY BE MONOAMINE OXIDASE INHIBITORS

Fatıma Kübra GÜNGÖR¹, Buse DOĞAN¹, Çiğdem KARABACAK ATAY^{2*}

¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Molecular Biology and Genetics, Burdur, Türkiye*

²*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Education, Department of Basic Education, Burdur, Türkiye*

ABSTRACT

Monoamine oxidase (MAO) is a mitochondrial flavoenzyme that has two isoenzymes, MAO-A and MAO-B, and is responsible for removing the amino group from a molecule of neurotransmitter substances. MAO inhibitors are used in the treatment of diseases that occur as a result of changes in the activities of MAO enzymes. The MAO-A enzyme is responsible for the selective deamination of serotonin and epinephrine. In case of increased MAO-A activity, a decrease in the number of these amines is observed. As a result, depressive illnesses may occur. With MAO-A inhibition, treatment can be applied by ensuring that the amount of these amines is normalized. MAO-B is an enzyme involved in dopamine metabolism. Since the amount of dopamine decreases with the increase in MAO-B activity, MAO-B inhibitors can be used in the treatment of diseases such as Alzheimer's and Parkinson's. Damage to mitochondrial DNA by hydrogen peroxide (H₂O₂) formed during MAO-catalyzed oxidation of neurotransmitters may have an impact on aging and neurodegenerative processes. For this reason, it is of particular importance to find molecules that can inhibit the MAO enzyme and reduce oxidative stress. In our study, the possibility of MAO-A or MAO-B inhibitors of S-allylcysteine, alliin, allicin, L-cysteine, S-Methyl-L-cysteine, Acetylcysteine, proline, nicotinic acid and amygdalin, which contain amine groups and have antioxidant properties, were investigated. Enzyme ligand interactions were investigated using molecular dynamics methods. Considering the enzyme as a constant, the ligand was moved over the enzyme and possible bonds were calculated. Then, analyzes were made on AutoDock and Chimera software and visualization studies were carried out. According to the data obtained, it has been determined that these molecules do not have the ability to selectively inhibit MAO-A and MAO-B enzymes.

Keywords: Monoamine oxidase A, Monoamine oxidase B, Molecular Docking, Inhibitor.

**This study was supported by TUBITAK- 2209-A University Students Research Projects Support Program.

Sözel Bildiri

**COMPARISON OF INTRAOPERATIVE OUTCOMES IN EXCISION
ARTHROPLASTY WITH OR WITHOUT PARTIAL TENOTOMY OF DEEP
GLUTEAL MUSCLE IN DOGS**

Kamil Serdar İNAL*¹, Can NACAR*², Elif BAĞATIR*³

* *Ondokuz Mayıs University, Veterinary Faculty, Department of Surgery, Samsun, Turkey*

¹*kamil.inal@omu.edu.tr*, ²*cannacar@hotmail.com*, ³*elif.bagatir@omu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Excision arthroplasty is a commonly performed surgical technique for treating coxo-femoral luxation in dogs. Favourable outcomes have been reported in dogs up to 15 kg.

Aim: This study aimed to compare the intraoperative findings of two surgical approaches i.e., with or without partial deep gluteal muscle tenotomy in the excision arthroplasty in dogs.

Methods: A total of 15 dogs having average body weight 15.6 kg (3.5-26) and 29.5 months (6-72) of age were brought to the Veterinary Surgery Clinics at University Veterinary Hospital, Samsun, Turkey with traumatic coxo-femoral luxation or femur head/neck fracture. Patient history, signalment, physical, orthopaedic, haematological, and radiological findings of each patient were recorded. Craniolateral incision was used to approach the craniodorsal aspect of the hip joint in all cases. Myotomy of the superficial gluteal muscle and partial tenotomy of the deep gluteal was performed in one group. While blunt dissection approach was performed for elevation of gluteal muscles in another group. Excision arthroplasty was routinely done in both groups. In the postoperative period, a modified Robert Johns bandage was applied for five days.

Results: Fifteen dogs (myotomy and tenotomy in 8 dogs and without tenotomy in 7 dogs) were diagnosed having lesions along with coxo-femoral luxation in 9 cases, femoral neck fracture in 5 cases and caput femur fracture in 1 case. Partial tenotomy improved the exposure of joint capsule and femur neck.

Discussion and Conclusion: The remnants of femoral neck after excision arthroplasty may contact the acetabulum and cause pain in the postoperative period. By applying the partial deep gluteal muscle tenotomy technique, surgeons can readily expose joint capsule, femoral head, femoral neck, and great and lesser trochanter.

Keywords: Dog, Deep Gluteal Muscle, Excision Arthroplasty, Femur Head, Femur Neck

Sözel Bildiri

PREMATÜRE BEBEKLERDE HİDROLİZE MAMALARIN BESLENME İNTOLERANSINI ÖNLEME ETKİNLİĞİ VAR MI?

Mehmet Nur Talay¹, Nilüfer Matur Okur²

1Doktor Öğretim Üyesi. Mardin Artuklu Üniversitesi Tıp Fakültesi. Çocuk sağlığı ve Hastalıkları AD. Mardin.

Türkiye. mail: mntalay70@gmail.com , Orcid: 0000-0002-7361-3823

2Doçent Doktor. SBÜ Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi. Diyarbakır. Türkiye.

mail: n.matur@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-0027-0532

ÖZET

Giriş: Prematüre bebeklerde bağırsak dokusunun immatür olması, bağırsak epitelinin maruz kaldığı sorunlar (beslenme kısıtlanması, iskemik hasar, serbest radikaller) bağırsak geçirgenliğinin artmasına yol açmaktadır. Bu nedenle bu bebekler besin alerjisine daha duyarlı hale gelmektedir.

Amaç: Beslenme intoleransı preterm bebeklerde hidrolize mamaların, beslenme intoleransını azaltma ve büyüme üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi amaçladık.

Materyal ve metod: Ocak 2021 ile Ocak 2022 tarihleri arasında yenidoğan yoğun bakım ünitesinde izlenen ve taburcu edilen gestasyon yaşı 32 haftanın altında olan preterm bebeklerden beslenme intoleransı nedeniyle hidrolize mama başlanmış olan bebeklerin verileri retrospektif olarak incelendi. Bebeklerin hidrolize mama öncesi tartı alımı ile sonrası tartı alımı değerlendirildi. Hidrolize mama alımı sonrası beslenme ile ilişkili komplikasyonlar değerlendirildi.

Bulgular: Belirtilen tarihler arasında toplam 30 preterm bebeğe hidrolize mama başlandı. Bebeklerin ortalama doğum ağırlığı 1182 ± 557 gram ve gestasyon haftaları ise 29 ± 4 haftaydı. Vakaların 25(%)'ine kusma, 5 ()'ine ise kilo alamama nedeniyle hidrolize mama başlandı. Hidrolize mama verilen bebeklerin 15 (%50)'ine devamlı, diğerlerine aralıklı beslenme başlanmıştır. Hidrolize mama kullanımı öncesi kilo alımı ortalama \pm standart deviyon 4.7 ± 1.5 gr/kg/gün ve sonrası ile $8.3 \pm 1,7$ gr/kg/gün olup ($P < 0.01$).

Tartışma ve Sonuç: Prematüre bebeklerin izleminde tekrarlayan kusma, beslenme intoleransı, kilo alamam gibi gastrointestinal sistem semptomlarının varlığında, hidrolize mamaların kullanımı ile beslenme intoleransı aşılabilmektedir.

Anahtar sözcükler: Prematürite , Hidrolize mamalar, Beslenme intoleransı